

Cebuano: Translation Words for Mark

Central Sentani: Bible for Mark

Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

- Share — copy and redistribute the material in any medium or format.
- Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

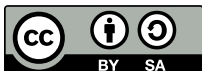
Under the following conditions:

- Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>." Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.
- ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.
- No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Mark

Chapter 1

¹Nda Yesu neai akho Feukho naphemene”Allah. Nakhelu; ²Nda melehaija molaikokhe neai ayo phuyo ya” Yesaya ne molaikhonkhe. Maleakhi 3:1 ³Phorombo ayeng akhaya mekhe kholole khe Faunge : mokhon nehambe niphi Tuhan de, Nephei niphi na ijengheleya. Yesaya 40:3. ⁴Nda Yohanes, phure klomindere, nda romiyea mewate khefaunge Yohanes ahupha huwele wali haranael nyephonde Yesu re neal pheko naheleya fanyeminggon dhe. ⁵Nda, romiyea Yudea ra, Yerusalem ra mewate kholominde. Yohanes phure khommindere Yarden wine, neai phekho pakho woya khowate. ⁶Yohanes na yung opha yonkhu maya feleugokhe, yolu eu kileu khonkhe na khelengene, Yohanes neai ramang akhela ne ayembumbung mae anewole. ⁷Yohanes ahupha weumi, reyea makhalaria Nephei samo neya mende na una wana nene wewe reya nare ehamekhoi. Reya mampham nare nauna wana re rophorombondere. ⁸Reya mare phuya kholamale, Neya mare Roh ya kholonembe. ⁹Nepheijana, phewole-yakhawole, Yesu Nazaret, yora mekhe, Naphuro Galilea, Yesu mekhe Yohanes yea phu re rangnihindere Yarden wine. ¹⁰Yesu phura kheteukhe, neai jongkho khanele yakhu wewe molougokho, Roh Allah ayewaneng mea okhe. ¹¹Yakhura a weungele, nda niyea reay khelu, reai khena phuha uphuha waremo. ¹²Nephei samo, Roh Kudus Yesu re yaweungehonkhe. ¹³Yesu faunge yayae-yayae, na hului 40 niyea uphe walopho Yesu re umali hupa weunge; Yesu naugha helu, ehekhahi nolone hephele nephei phe malaikat nare hirong khaya hephanyele. ¹⁴Nephei samo Yohanes khawane henye khokhe, Yesu oromolougokhe Galilea yore ewele. ¹⁵Allah neai akho faukhore huwemiyendere Yesu ya weumi, Naneme ne pheu fokhe, nopeungephokhe, Allah neai ja wali haramande neai akho-Feukho Elsa. ¹⁶Yesu Galilea enera mewole, Yesu neai jokho erele Simon, Andreas, neai akha phekhewa hiwayophele waunge hayate Galilea phune neya khare phaya te yo. ¹⁷Yesu ya weumi, Meng Rare hakhsongko Reya mare monkhorombombe maai une wane, romiya phe khelemiyembe. ¹⁸Simon re Andeas re Yesu re, hakhonye phoke. ¹⁹Yesu aloungokhokhe ahau wanemmo, Yesu ijokho ereumi Yakobus nakhelu Zebedeus, Yohanes na kha pheke hiwayopele, khakai einye waunge mokhate. ²⁰Yesu, mekhe khaneumi, neya na khakai, hiwayola yo phele, Zebedeus nekho nukhai miphekhe, Yesu re hakhanyephokhe ewate. ²¹Neyea, mekhate kapernaum yone mayegokhe nepheija neai sinagoge re imaere nahiphi eweufikhe ekhe kheleumi. ²²Nda romiya nanemene Yesu neai ahupha elewole mahihele huphawanyele, nda Ro Naune wane heteungebkokhe menkhe ahli-ahli taurat Nare ehamekai hului; ahli-ahli Taurat nare ehamekoi; ²³Nepheija sinagoge ne rombai kheunge khole khanele, ²⁴Na weunge, rahe foi moi randa weai phele, meai phele, Yesu Nazaret na? Rahere weya megkha meare phekho mokoi poise? Reya rasai weya nda. Nehale yolo-yolo Allah neai khelu! ²⁵Nepheiphe, Yesu a weungele, “Hileipho! Nda romiyea ugha eisa eitue” ²⁶Nda phulo walophu nauga eisa nekha gele khulu-khulu khole khali khanele, Eituwe phulo walopho rael uphulura. ²⁷Nanemene faya phate neaise-neaise hinate, elate” nda phe elende era mehihele mengkhe mongole, phulo walopho nare fenyebhoke” ²⁸Nda a fau narokhombai yo phougekhe Galilea phune khelane. ²⁹Yesu na murid-murid phele sinagoge ra ai phalekh eweta, ekhate Simon ya Andreas ya, nahwayophele yakobus re Yohanes re. ³⁰Nephei phe, Simon namiyea nenakhe era manse-manse ne honole, murid-murid ya mekhate Yesu re wanyele nda miyae neai umakhai. ³¹Yesu mekhe nda miyea hupha yeikhokhe name eki leugokhe angunukhe, nepheaisera nda miyea nauna wana eravmanse-mansevkhole uyeugokhe nda miyea Yesu re ei angebkhokhe. ³²Huwea yeugokhe, hu owakhougokhe, nda romiyea nanemene Yesu re phokhore ya waimi mate erana phulona yo, kheunga khateyo. ³³Nepeisamo nda romiyea areleufikhe neai imea romau phene. ³⁴Yesu helem blong foi romiaere mongkowoum erana phulonayo kheunge khateyo, Nepheiphe Yesu ahee roroumi, nephei romiyea Yesu re neaisey. ³⁵Narene kaukau, ya huluifolole, Yesu angukhe anuwau mbai akhu paha nau pham, Yesu ekhe hamba yare molombondere. ³⁶Nepheisa, Simon na romiyea hiwayophele Yesu re phenyele. ³⁷Nepheisa Yesu hupha yai khome, Yesu v re wanyele, nda romiyea nanemena ware pheyetel” ³⁸Nephei phe Yesu ya weumile, meng eyea emalere nda yo nophenayo reyea ausey areleng nepheynya romiyeare. Nepheisene reyea mekhale. ³⁹Reyea mekhale Galilea phune khelane. Yesu Sinagoge ne mengkhe walopho hungeumi. ⁴⁰Ro mbai oro paugau mepaugaune khole Yesu re phekore mekhe. Neya riyeunge oro seleng seleng ya weunge, weya khenane, weya foi yeufelem rare” ⁴¹Yesu khena phuhea heungekhonke, Yesu name nokhenge naugane aheungele, Reyea khenehele, foise isephondere” ⁴²Nahiphele yeugokhe, na una ana oro paugau me paugau u yeugokho foi raukhe. ⁴³Yesu ukhenge ewole naweliphele. Yesu ya weungele, elene nde-nde ndere ei mihu weija nda rambung. ⁴⁴Nphei phe elene wauga kheleumiphonde waei pheying phehaphare, nephei samo helem foi mongougonde onomi roukhane neai akho faukho elatemaya neai phuyo ayoya musa mekhe moloikhokhe. ⁴⁵Nepei phe nda ro ewele huweumiyekhe Allah name uphe elewekhe huweumiyekhe.

Chapter 2

¹Ya nem-nem mo, Yesu pheufokhe Kapernaum de mekhe, nepheinya yo phoray phokhe Neyea imeana. ²Romiyea helem blon arilwele hiwa yo anu wau pham na romau ene ne Neyea Ahuphane huweumi. ³Nephei jo naphokhoro mekhate, romiyea mbai kharane ai phoke mekhe neyea orohum, ro kheli ya khei phoke. ⁴Nda ro kheli mekhate Yesu phokere eay romiea helem heleke, neyea uphene phey kokhe imea mali wekhanyele, nda ro na khara nukhanyole Yesu phene. ⁵Yesu nda ro kheli re nahiha rapho ereumi, Yesu nda ro humde weunge, weyea reay khelu, wa pheko nikhi khanau kuyea khokhale. ⁶Nepheinye romiyea iseay hephem bleyo ray phokhe nakhenara inate. ⁷Rahena nda romiyea neaiphei amaya elele? (Rahena) Neyae are phekophe makiume, Ndhe yaaey phekho khuyenmile neai Allah ya hele. ⁸Yesu isayeugekhe na Roh ra, Neyae na uphenera hayate nahiphi neai khenaeaisa. Neaya weumi. Rehana mauphena nephei ganengmea pheunge maei khenane kiya phaungele? ⁹Makhei neaifosele isay imandhe nda orohunde, weay phekho ninea khuyeu khokhawale, anyu wakhewa yung makhe yarokhe eye? ¹⁰Nephei phe, isayeugonde Allah na khelu neal unna anne henggo phele, nene we-we ro nda khani khelane. ¹¹Yesu nda ro orohum nde weunge, Anyu, wa khewa yungma khe yarokho weay imere eye. ¹²Nda orohum nahiphi angukhe, na khewa roukhe, eukhukhe ele romiyea nolora. Romiyea nanemena feaya phate Allah re halainye ie na elate, Miyea nda maa erey phoimo nda ganeng. ¹³Yesu oro molougokhe phu yokhopha enere ewele, romiyea helem hele mewate neai phokore, isaey se khelem mindere. ¹⁴Yesu moey phuleogolehemo, lewire erekengele, nekho afeus, roy se mokhate anuwaune anggeng nuweu ngokhe nekhele, Yesu ya nare weungele, Rare hakhoisepho, Lewi nahiphi angukhe hakhoung phoke. ¹⁵Yesu na anggeng ya nekhele lweire imeane ramangne anele, rambung de aruyate yo nekhai hele arileufike nawi ganeng pekho mokhate yo phele ramang mbainye Yesu phele anate neai homona yo phele mbainye. ¹⁶Pheyung phe hapare hekate yo riyea mbai mekhate Yesu re ijokhore ereeneai nye phondete Yesu ramang ne romiyea pheko pele yo mbainye, anate, mekhate neai homona yo te hineimie, rahena Yesu ramang mbainye anete. ¹⁷Yesu phorou ngokhe, Yesu aa weu mile, ro miyea foynye nekate yo neyea onomi re riyei, reya mekhale nda romiyea erane phulona yore, niki khanau pele yore reyea mekhale. ¹⁸Yohanes ya, neai hoomona yo pele, Farisi romiyea pele ramang, phu anei he nekate. Nephei nolora hiwayopele ramang he nekate? ¹⁹Nephei phe Yesu ya weumi, ro hikholo uga molanye phoke maei unolo ulehainye namang nekhele meyea nahului ramang he nembhe? ²⁰Nephei peh neaija ne mende nda ro hikholo rowende nepheisa ramang he nenate. ²¹Nde ya ambela male roukhe hanggang mokhou go khe ambela nemene, neai ganeng ma ambela neme hanggang ambela male ya. ²²Neai waneng ma, nde ya anggur emme rowen de anuau male rilembonde, nphei rambung pekho yembonde. Nephei ma mbai anggur emme anuwau emme ne. ²³Ya mbai mo Yesu na murid-murid ple gandum hekhe nolora ewate, nephei niphine ewate na murid-murid gandung ne nihewate. ²⁴Nda Farisi romiyea mekhate Yesu re wanyele, Erey, rahene neye khaliya mana ya mokha te manaya ya khaban. ²⁵Yesu ya peufakhe weume, meyea homofane pifen ekokoi daud rera daud na romi ye phele moni pukine huphawanyele? ²⁶Nenda maya daud Allah neai imae ophore eyeufikhe nephei hanei abyatar peyung phe hapare nekhehole, feww mbainye anaikhoke, nephei feww romiyea hiwa yoya anei. ²⁷Yesu ya Farisi romiyea re weumi? Nda yaa khaban romiyea isanye phonde neaise, romiyea ya nda ya khaban de mam. ²⁸Neyea ro faa miyea faa Allah neai khelu nda ya khapang ya ne.

Chapter 3

¹Ya mbai Yesu mawefike Sinagoga ro miyea mbai name nihekoke refimbai. ²Nanemene eranyele Yesu kananyele, Yesu rahebe mokombonde onomire di romiyeare yengnele nda ya kabang ya ne nare pekho mokombonde. ³Nebeisa, Yesu ro name re fire nihekoke kayere wenge nolone hebenyu. ⁴Nebeisa, Yesu nare wengmi, rahebhe kenare kauge foise mokorengbon dere, bekobhe mokorebongdere nda ya kaban ya ne? Onomi be isendere herebe isembe? Nanemene aphantmo. ⁵Nepheisa Yesu erengmi nephei nolora ikeleyea khumi. Neyea ikeleyea khumi nakhenale ereumi ne. Nebeisa Yesu na weuge ro miyea namere nihekhoke refikhaye weuge, name nekheuge nebei ri miyea namere nihekhoke onomi rokhe. ⁶Nebeisa Farisi ri miyea ewate nug kelai ekate harawainyeboka Herodian romiyea bhele afeu mbinye elakhoke honaibondere. Romiyea heleng Yesu re hakhainyekoke. ⁷Yesu nauga neneijea wakhe na murid-murid nolora, Romiyea heleng mekate Galilea, Yudeara hakainyekoke, ⁸Yerusalem yora Idumea nebei anuwaune Yordan wine, nahiwa yo Tirusra sidonre, ro miyea helem phorowate Yesu name u mokhowolene. ⁹Nebey ro miyea helengre Yesu wengmi na murid-muridre wengmi wakha mbai mokonehambe. ¹⁰Yesu ro miyea helem foi igoumile, ro miyea era na phulona kinyei-kinyei kinyate foise iyanbondere. ¹¹Nda walobo Yesu eranyele, phe hinanyele a wanye weyea nahele Allahle khelu! ¹²Yesu aheumile nei uga eyakhaijae. ¹³Yesu mokhore yeuketeke ro miyea khenare kole yo phele nanembainye, ne pheijo naei phokore mekate. ¹⁴Me phe mehinang phebele haumikoke naei phele mbainye mokhonatere. ¹⁵Nei u ne wane heteumibokhe phulo walobo naugana hukhenaimende enatere. ¹⁶Yesu na ro miyea eleukokhe Simon na ro phegehoke Petrus. ¹⁷Yakobus, nakhelu Sebedeus, Yohanes nakhapheake Yakobus (Yesu na ro pheumihoke Boanerges, ne phe niyae rowa khabang fafa), ¹⁸Andreas, Filipus, Bartolomeus, Matius, Yakobus nakhelu Alfeus, Tadeus, Simon selot na. ¹⁹Yudas Iskariot Yesu re heugokhe, ²⁰Yesu imea mbaise eweufike, ro miyea helem arilewfike yesu na Murid-Murid phele feufe anenaikondere nahulubang. ²¹Nakha phaeke phoraiboka nda a, neyea mekhate Yesu re yauganyohondere neyea elate meyea yaugansondere na u phene pheko yeugokhe. ²²Nepheisa Ahli-Ahli taurat Yerusalem nda nokhanyele wate na elate Phulo walobo Beelzebul!" neyea ukeumile walobho yung khayere. ²³Nebeisa Yesu khaneumi ndareyea meng naneme, nebeisa raphine ahunegoke weumi nenda ma yae walopho re hukhegehike, ²⁴Yo mbai here ware yeugokhe na u re nenai pheko mokhowate, ne phe yoyang nehingimbang eheraweiboi. ²⁵Nebheisa imea mbai here ware yeugokhe na ure nenai eheraweiboi. ²⁶Nebheisa walobo augukhe nauga phe nenai pheko mokhougokhe, nahibi u yeugokhe. ²⁷Hiyae hayea ro miyea eyesiy ne bhei imere na romiyea lakei sele, yokho yo narambungde yaronaikondere. Nebhei bhe ro miyea re ha leyae rinengombe nebeisa yokhoyo emembombe imaere. ²⁸Riyae a nahale phe mare wamale, mai pheko ma khelu omineainya onomi rowembe, ²⁹Nephei phe nde yae pheko mokombonde Roh Kudusre nare foi omokhoiboi sele nephei pheko mokhougokhe wa pheko hupha pang hai phang. ³⁰Nephei phe Ahli-Ahli Taurat yae elate ne yea phulo walobo pheko. ³¹Nebeisa Yesu nenakhe nakha pheke phele imea moinye hebate. ne pheinya ro miyea re wainye Yesu re are u nganyendere. ³²Ro heleng miyea heleng Yesu re yanainyokhoke nehibhi a wanyele, jo kho erei ana wakha phake phele mekhate moinya ekhainyekate ware phayete," ³³Ne phe phe, Yesu yae wengmi," nde menakhe naei rakha phakenai?" ³⁴Nepheisa ro miyae heleng yanainyekhoke yore wengmi," jokho ereng, nda niyae menakhe rakha phaeke! ³⁵Rahene, ndeye Allahle akho feukhore mokhonate yo ne bhei niyea maekha khelu fafa phele manggae fafa phele.

Chapter 4

¹Yesus a hupha keleumi pukopha enene, ro miyea heleng hele Yesusre hakhanyekoke, nephenye Yesus kakai enye filekokhe angeng nuwegokhe, ro miyeare a khelewoumi. ²A few nekai hele kelewoumi a ahumbo-ahumbo ye ahunewole. ³Angei phorong ro miyea mbai o hakha re heraeyembondere ekhe. ⁴hiwa yo niphi enene phalekate, nepheisa ayea meakhate anaikokhe phefoke. ⁵Hiwa khani rukha phele rangne phalekate hiwa khani hele-hele rangne phale kate nephei o haakha hale ketekate na khani hele-helene. ⁶Nepheisa rolangsang leane nephei o hakha pheko fakaipokhe nakabhu pangne, ne phei o haka kala-kala yeiphoke. ⁷Hiwa yo khe nolone phalekathe.ne phei khe ketekate ne phei o hakhare ayenyekokhe pheko yeugokhe, ne phei o hakha ani phang. ⁸Nahiwa yo khani foinye phalekate ani phele khate foi khetate khapang peawate, hiwa rorele u mbai me bee bele, hiwa rorele u name phele, hiwa rorele u maehae mbai phele." ⁹Ne pheisa, Yesus weumi,"nde agei phele kayea nda a phorombonde"! ¹⁰Ne pheiya Yesus nembai, na phokone ro miyea pham, neai homora orowate yo phele, mea phe mehining phe phele.ne phenye elewole ahungole. ¹¹Yesus ye a weumi,"raei u na wana ketekaisele rambung mare ikamale.ne phei phe, ro miyea hiwa yore, ne phei a faeu mare ahumbo-ahumbo yea khelemale, ¹²ne phei phe mayea erembombe phe mayea iseayei phoi, neai ganeng. ¹³Nephei sa Yesus yea weumi, nda afeau huwamale meyea iseai yeawphokhe ? nendama yea meyea iseai yembombe. ¹⁴Nda akho feakhophe huamale. ¹⁵Niphi enene phale khatayo, nephei Romiyea. Akho feakho phoroiyeate, nephei phe phulo walophoyea nephei akho feakho naura wara rowele. ¹⁶Nephema mbai, rukha ranne phale khate yo nephei romiyea akho feakhore foi sele phoroyate. ¹⁷Nephei phe khambu naune okholoji raphuhima nauranne menyembondene nemene fomene u yembonde. ¹⁸Nahiwa isa nulone phealekhate nepheima romiyea nakho feakho naune u. ¹⁹Nepheiphe khoukhalo nda phuna khani nea, khena hensan uhensan Enggodene nauphene nakho feaukho. ²⁰Khani foi khela foi nye phealekhate yo nephei ro miyea nakho feaukho phoroyate, naune wane ani phele enaikhonde umbai umbai mephephele, rorele u name phele, rorele u mehining mbaiphele. ²¹Nepheisa Yesus wewmi, nephei iy rowei mei ndine rasi wambou khelene nephei jungu honsong khelene? Nephei iy rowei noro hiranne rasi? ²²Nephei romiyea angeai phorate yo nehphi phorandate. ²³Jika ada orang yang mempunyai telinga untuk mendengar, biarlah ia mendengar!" ²⁴Nepheisa yesus yea hineumi rahphe anggaie phorange weyea huluse kholameama nephei hului mbai ware neaima ranaisite era phuhi wauranne ranaisite. ²⁵Nde rahphele nephema mbai innyete nde nauna ukhaye wauna wana enatowende. ²⁶Nepheisa, yesus aweumi, Allah neai nene wea-wea anuw ro miyea mbai ohakha herayeke khani ranne. ²⁷Nephei ro yonggune nekhe aungkhe he nane oh hakha khuleng huraimi khokhe khaphan phewate nephei ro naseaiphon rahphe phewate ²⁸Nephei khanine ani khowate ani nineai mokhowate naphere khui heraweuphokhe nepheisa ani mokhowate. ²⁹Gandung nimaiphoke nephei ro mekhe niheuphokhe neai nephephe yewphokhe. ³⁰Nepheisa Yesus hinewmi rahyea huluse ramansindere Allah nayo yam raphuhine ahunmaphondere uwmamindere? ³¹Allah nayoyam oh feakhoma kharanne herayeai phokhe nephei kho nameiakhen hele nda phuma kharine maphan ma. ³²Nephei kho herai maphonde nepheisa khetende khaphan phende hekhen molankhokhe rambun yele mensa akhauphele aye phumanea nale nepheinye meikholate ³³A nekai sele raphu hineahuneu phokhe Yesus nakhofaukho di yore wenmi mai anggi se, phorange mayae, ³⁴Neyai nai phele a elei raphu hine a huneu phokhe wengmile, nemeng fomane nahomona yaua yore wengmi, ³⁵Nephei huwarai Yesus nahomona yaunga yore, weng mi meng diphuenera foma lere, ³⁶Romya helen nukhengo phokhe Yesus yawai yehokhe nane phembame khaikhai sa hawai phokhehiwa yonamoi sahurai koke. ³⁷Nephei sa alukhaman yakhaman ukheng mi nakhaphasale. ³⁸Yesus areokhe anenekhe khaphel eyeine nayun yung makherang nerafikhe. Nebeisa nare yengga yokho khe narewai yele, "guru, weya marephe nephan meya phekho phan de? ³⁹Nepheisa Yesus angukhe a wengue," nepheisa alu hileu phoke? ⁴⁰Nebeisa nare wengmi rahene meya fekhage? Mahilaropho wawa? ⁴¹Neyae nafehela khate nenai hinate, de neyae? Alu la ukhenge hileugokhe nare hakhongephoke!

Chapter 5

¹Mekhate phukoba refine, Gadara ro miyea anuwaugae. ²Yesus khai eisa angukhe hului nahibi ro mbai aumaranda mekhe, na u bhulu ne walobho eweufike, Yesusre phokore meakhe. ³nda ro auma rangne nekele, hiyae hayea nare ha yea ekileiboi hului, name hayea erineko i hului. ⁴Pahenebang nayea nea phaei na o ro mea hayea aweikyanyele, nane rameha awekyanyele yoboikyiole hakeikiole Hiyea hayea nare eheraweiboi hului. ⁵Rinia i rai auma randa, mokoranda kaliyea kaneyele nauga nenaijea rukhayea phoyele. ⁶Nebhei ro na ahaufau Yesusre ereugebhoke, hakhagoke Yesusre phene oro sleng-slang roroukokhe. ⁷Yesusre a le yea wenge! Yesus, Allah phumana khayele khelu, rahe a phe raiphele, weai phele kholanekondere, re yea ware riyea wale rare pheko emokoisembe!" ⁸Rahenephang Yesus nda ro na u phuluna walopho hukheugihike ekuke. ⁹Yesus nebhei kiyearw hineuge!" waro nde?" nebhei royee weuge," rei ro Legion! Rahe bhang, meyea helem hele." ¹⁰Nahiphi mo Yesusre riyeuwoge nephei anuwaufa ehukhei jae. ¹¹Refine mokho kelaugae obho riya mbai ramangne anate. ¹²Nephei walobho yoni-yni Yesusre wanyele," meare weimi ndi opho uga phulune fomayembong. ¹³Yesus eheng koulmikhokhe nepheinye nane walopho yoni-yni fokhate opho uga phulune fayeugokhe. Nephei opho yoni-yni naheleng 2000, hephalaifoke mokhora phalekate okhate phukou enye nehiphi phune anaiphokhe heraiphokhe phukou enye. ¹⁴Opho khayare hephewate yo nafere hephelewate, hiwa yore yea, hiwa rame yore yea nda mekai yeugokhe huwekoise ro miyea aiphalekhe nda mekai yeugokhe erei phoise. ¹⁵Nephei ro miyea yesus re phokore meakate erate nane ro walopho yea eweufike kiyea, Legionre kileugokhe kayea agengyea nuweugokhe, malo foi hireukhoke, nauga foi yeugokhe neinye nane ro miyea fe fewate. ¹⁶Ro miyea nda umekai yeugokhe na jokho yea erewate yo nane ro miyea mekatere hugaimile nda umekai yeugokhene. ¹⁷Nephei mekainye nda ro miyea Yesusre riyeinyele nephei yora endere. ¹⁸Yesus mekhe khainye filekokhe hului, nane ro foise yeugokhe Yesusre riyeuge Hakhongnophondere. ¹⁹Yesus ahiyea wenge! Eye weai akha phekea phokore. Tuhan na foi mokoiphokete, khena phuhe heikokhete nephei a huweumikonde. ²⁰Nephei ro ekhe Yesus na khena phuhe heugekhoke foi mokhogephokhe Dekapolis ro miyeare ne phe i ri miyea nemene fagege yea khowate. ²¹Yesus kakaisa filekokhe phukopa refire fokhe, romiyea heleng mewarefikhe phukou refire fokkhe, ro miyea heleng mayarilefike neai pokhone, neyea pukhopa enene. ²²Ro mbai Sinagoge na pheiyunde nekhewole naro Yairus meakhe Yesusre erekheuge oro sleng-slang yea rorokokhe, ²³Yesusre nanahesele riyeuge, weuge, ra mangge melea phifeng herende. Meai wame nauga rangne rafinde neyea foi rowende. ²⁴Nembainye Yairusre Yesusre ekhete nembainye ro miyea heleng hele hakhainyekoke, nariyane. ²⁵Nephenye miyea mbai hayea rilewekhe ralo yakhama me phe mehining phe. ²⁶Neyea rokoye - rokoye onomire rowendere, Tabib pokhore orowole roijea nigi yea, ebha yea heyee hayewole? nanemene fomene naei ure ware pekho hele pewole. ²⁷Yesusle a phorokene, nephei miyea Yesusle u phokore yea meakhe Yesus namoisa ro miyea u nolora najubara ikileugokhe. ²⁸Nephei miyea yea elele," reyea najubara mo kitephonde rauna wana phulo fela foi isephonde. ²⁹Na nephei ja na u nawana ha rilewate he nekhe na uga hupha wonge na era phulo ra foi yeugokhe. ³⁰Yesus nahiphi iseyeugokhe na u na one henggo hi ekuke. Phefokhe nephei ro miyeare hineumi, nde yea rajubara eukilegokhe? ³¹Nahomona yoye Yesusre wanyele nda ro miyea helem kinyei - kinyei kinyete a weimi nde yea ra juba kileugokhe? ³²Ne phe phe Yesus najoko erele ro nolo miyae nolora erele nde yea nebei mea u mokougokhe. ³³Nephei phe, nepheisa iseyeugoke rahephe na u ne yakhaugoke nephei miyea feyea fewole oro mea onyeuye hineugokhe. Meakhe Yesusre phene oro sleng-slang yea rorokokhe Yesusre ayakhayea ukengele. ³⁴Ne pheinye Yesus nane miyea re wenuge, eye wei hila rapho eisa foi rokhe. ³⁵Yesus namang anemo elewole, ro miyea Sinagoge yungde nekhele kayare weuge," wa fa herekhe. rahene roware mekhauge wa pangele. ³⁶Yesus nephei elatere ophoroipoi, Sinagoge Yungde weuge" fe efei jea, rapho phe halei. ³⁷Yesus, Petrus, Yakobus, Yohanes, Yakobus na kha pakhere yaweu mipokhe hiwa yore ahiyea ukeumi. ³⁸Sinagoge yungde nekele imene mekhate, erate ro miyea akhu nau hate, hiwa rimea yea rimate. ³⁹Yesus neyea eisa mewefikhe" mayea rahene rime rimaugae, akhu nau hage! Ne bhei fa eherei ja, neye joutu phe honole! ⁴⁰Yesusre reyea haranyele, ne pheinye Yesus ukeumi nemene aipaleke mo ne phe fa nenakhe nekhore, neai homona meakhate yo phele ekate nda fa honole anuwaufe. ⁴¹Yesus nda fa namera kilegokhe weuge "Talita kum!" "Onomo fa riyea wawale, anyu". ⁴²Nephei mange fa nahebi angukhe, ele mele kowole. Nephenye ro miyea fangege yea kowate. ⁴³Yesus nda fa nenakhe nekhore a le yea weumi he roroumi nda mekai yeugokhe hire-hire ehuwei jea pheneng weumi nephei fa ramang yeng ne aneuko.

Chapter 6

¹Nebheisa Yesus naei jo re, murid-murid namoisa hakhanye kho khe. ²Sagat ya mo, Yesus awusaei hengbelen Sinabobe ne ro miae heleng borowate foi sele hubhawanye, ne bhenyayo elate, makheisa ne ya kuasa ro khe? Rahe ubhene ya mujizat-mujizat nare ikeu nbe naci me ya mekhe mokhoube. ³Nebeisa ro niae ore ahunele, Maria na fa nakha phake Yakobus, Yoses, Yudas, Simon? Ne bhei neman wa nanem gai nye nekhare? Nebheisa mekhate nare naei nyihikhe. ⁴Nebheisa, Yesus nare a weumi, we ya nagi makhenya ro miae ware nacima khane nayete. ⁵Yesus nanga ahi elele nendine mujizat mo konelere, name era yo na yun dane koloumi onomi yarowate. ⁶Yesu nea ga we we khole, nila rabo wa wa khate, ne oheisa alanyo kho khe yorang-yorang da do wate awu saei kheneumi. ⁷Yesus na murid-murid me bhe oro hinen bhe khaneumi bhe-bhe ahuneumi kho khe, kuasa reh-roh najis waheumi kho khe. ⁸Yesus a wemi nda nighi fombe mame bhangga ya fombe, o muhukhung mbai feu bhang, holo bhoi bhang, roi bhang ne bhei yoluha re mo. ⁹Oro fhe hirekonde nebhei bhe malo bhe ehireija. ¹⁰Yesus a weumi, makhei imae emembombe, ne khenbombem a lonnokhombe embe. ¹¹Anuwai mbai mare ewei oroibhoi, mare angbee oboroi embhalebhe oro bhong wokhe nebheinya yo isae yai bhoke. ¹²Neaalhnyo kho khe akho faukho huweumi, meya wahale isae yembhombhe. ¹³Maya walobho helem hukhemihimbhe, ro niae heleni era ne khate minyak ya rilamea onomi yarate. ¹⁴ndofolo Herodes angbei bhorele, Yesus naei ro isae yaei bhoke romiea elate Yohanes Pembaptis, here khe ra waleubhoke, na mujizat-mujizat khalia mokhowole. ¹⁵Hiwa elate nebhei Elia hiwa yo elate nebhei nabi. ¹⁶Herodes bhorole a elate me khe Yohanes re weung bere na yung nda naisa khate, ninae aungu khe. ¹⁷Herodes ne naei ro miae weumi, Yohanes kilembho, Herodias re khenane khawa ne a haei nyo kho khe, nenew Filipi re miae, Herodes re Herodias re yolu ha rinai mi khokhe. ¹⁸Yohanes a naenam heleng Herodes re u kheungbe, Ama me ma ya ma kha bha khele miae bhe roukhabe. ¹⁹Ne bhei bhe, Herodias na khena a herauweu bho khe Yohanes re hombondere, ne bhei bhe nahului bheng. ²⁰Herodes fe khole Yohanes re bho khore endere, niae isaei yeu bho khe Yohanes nea ro foi nea yolo-yolo ro, Herodes nanga khang neubeboke, nebeisa Herodes a bhorole Yohanes mau bhene oneng khoo khe, nebhei be Herodes khena Yohanes re bhotoungbe. ²¹Ya mbai mo, Herodes naei hougate ya khabang me khate ramang nanem gainye Galilea bhe yung bhe ha bha yo bhele. ²²Ne bhei be Herodes le maengge mewefikhe bhae ne khole raja na maengge re weunge, rahe rambung weya khenare khoyo, riye finde reya isete. ²³Herodes a hera wengebokhe, weya rahe rambung rare riara, rea ware isete mende yo wakhu bhohi ka yemgonde. ²⁴Ne bhei maenge ele ne nakhere we unge, rea rahe ghe ware rise sitere? Ne nakhe ya weunge, Yohanes na yung. ²⁵Runa maengge hale-hale fole raja re are wen nelere reya nda he ware rahe ghe isetere, yohanes na yung nae sakate rogele hote arobonde. ²⁶Ne bhei sa, onofolo mehi folole, a herawou mi bhokhe ro meai raman anateyo re, ndi maengge hukhe man sindere. ²⁷Nebheisa, onofolo ukhe unge algojo, a khaya ro khale male Yohanes na yung naisae khate nebheisa algojo e wole rokhe maengge fa re i khe u nge, nda maengge fa ro khe nenakhe re i kheunge. ²⁸Nebheisa Yohanes na yung naisa khate hote einye aibholehe maengge fa ri ikhanye, nda maengge fa rokhe nenakhe re ikeunge. ²⁹Ne bheisa naei homo na Yohanes bhorowole, neai mekhate Yohanes nauga rokhathe abhulu einye aibhokhe. ³⁰Nebheisa, rasul arilaisikhe Yesus re bhokhone a weumi rahebhe maya mokhombhobhe, rahebhe mayae khelemi khombhe. ³¹Yesus a weumi ndare mei wanga ndi enereya anuwau imong nekhele no yele rahene ro miae heleng mate ate, nea ramang re anai khondere nahului bham. ³²Ne bhei bhe, Yesus na murid-murid ewate na khai khai anuwau mong ne nkhathe. ³³Nebhei bhe, ro miea heleng ere waimile fo wate rorowaimile ro miea heleng na nem bhai sa ha khai kho khe yau nibhira fowate nanemene nebhei kota re fowate. ³⁴Ne bheisa, Yesus bhu khobha enere fo wole, erele ro miae na heleng sele niae khena ghu hae kho woumi rahenebham, domba nea yung bham. ³⁵Nebheisa huwae yeugokhe, murid-murid mewate Yesus re a wainyele huwae yeugokhe mekha anuwai imong ne haumi khokha. ³⁶Nea wenye eu ndi daerah desa-desa ra oronaikhonde rambung mbai rounge enate an naikonde. ³⁷Nebheisa Yesus weumi, ma ya ramang yemile annaikonde neya a elate, nahele meya emale roti na roi hului 200 dinar roumale imamile ne ya an naikonde? ³⁸Yesus ya a weumi, roti naen neam maya yarauxhokhe? Eme jo kho emerembo? Nebheisa meya isayembobhe, neya elate, roti bhe kha bhe. ³⁹Nebheisa Yesus a weumi nebhei nya nanemene ma ria ne khobhou nebhei khe ranne rombomge. ⁴⁰Ro miea heleng na ria mbai kho bha mbai nye nuai khokhe, seratus romiae lima puluh romiae? ⁴¹Nebheisa, roti mea hambai kha bhe, na bhe bhuma yakhure erele. Ne ya roti mohekhekhe helem foi weuge, niae murid-muridre i keumi ro miea heleng molone rafikhe. Kha bhe yaro khokhe ro miea heleng de wahewoumi. ⁴²Na nemene anai kho khe uga raei bhokhe. ⁴³Nebheisa, ne ya roti me bhe oro khala-khala bhe kha bhe yarai kho khe. ⁴⁴Lima ribu nekhe wate roti anai kho khe. ⁴⁵Nebheisa, Yesus na murid-murid re weumi kha khai einye men sawombo Betsaida re fo wate, ne bheisa romiac heleng ukeumi fowate. ⁴⁶Nebheisa, nekhathe yore bhuhae heumi khokhe, niea along khokhe elure ebhili ne ike bhowownge. ⁴⁷Nebhisa huwea yesgokhe bhu khobha nolone kha khai yale, Yesus nembai ohone nekhele. ⁴⁸Nebheisa erate murid-murid reng alu lae khei rawewgo khe

randa awei fo yate, hului raman sinde huwaena khaya hu jokhoo kheli (empat), Yesus bhu randa along khokhe mele, nia along khokhe mele moi hayeumi khokhe mekhe. ⁴⁹Nebhei erewati Yesus bhu khobhu rane ike orole niae hinate bulo walobho, nea khali khanate. ⁵⁰Nebheinya nanemene Yesus re erainyele fe khate Yesus nahibhi a wewmi a wewmi ne bhei jore, niae hinate bulo walonho, nea khali khanate. ⁵¹Nebheisa nia khakhai einye hawaighokhe, naeisikhe benesaret ne nokhate. ⁵²Nea mamang isaei bhooi mujizat roti meahambai nakhena naneme namam lakhei hebhate. ⁵³Nebheisa Yesus na murid-murid benesaret fo khate nokhate. ⁵⁴Nebheinye, nea khakhaisa akhaikokhe, ro miae Yesus re isaei yai bhokhe. ⁵⁵Naneme oroya habhelewate nebhei yore erana khate ro miae ya wai ni bhokhe mekhate kasur rane ma khei seya Yesus na uga e khene khele bhooroma bhonde. ⁵⁶Makheisa bhe Yesus ewewfikhe, yo mela-mela re yo khaban nanemene, ne ya era yo mekate relai mibhokhe rei nolo mai nolo anuwaw nge, nebhei jore a ri yai mile mayae meme me namalo hubha khileu bhonde nde ya mendi na malo hubha kilombonde onomi rowene.

Chapter 7

¹Farisi romiyea arilefikhe Yesusre huphanyaikondere, Ahli-ahli taurat Yerusalem yora meakhate yo phele nanembainye.²Neaye erewoumile Yesus namoisa orowate yo hiwa name phu ekuyeikhoi jea feu augate. ³Rahene phang Frisisi romiyea phele Yahudi nemene ramang anei name phu kuinyaikonde yende nameheleng huluinye, nephei u mekhai na yophe neai kamehe neai tena era hena namang khilainyekhokhe. ⁴Neyea nai hesei anuwaufa mewate ramang anei, name phu kunyaikonde mo ramang angnate. Era hena heleng sele na yophe neai khamehe neai jea kinyaimiphokhe, nda makai kholei phu yajai anuwau, olem mephe mokhoiphoyate, nepheisa phu khunyate mekai hupha mam mokhainye.⁵Farisi holona yo phele Ahli-ahli taurat wali here foloukhoke are iseyepokhe kelaimi holo phele Yesusre wainye, rahene Wamosa orate yo eai yophe neai khamehe neai tena mokhowate era henane ehakhoikoi omokoi, ramang dena mea phu ekhuyeiyea anate?⁶Yesus yea weumi, mayea ro miyea phe-phe yo! mainyesa ijen selen Allahle Yenjo khayayo Yesaya yea molokhokhe a maijekhoke, Allah yea eleukhokhe, nda ro miyea nauga phonei randa mo rare phuma kholaisele, nephei phe na khene u bea ahau phuhauga hele. ⁷Rare nendong hele ei molaisele, na a usei wasei phe ro neai miyea neinya era henembea rokate khelaimi.⁸Allahle akho faukhore moiyea hayeikhokhe, roneai miyeaneai era hena mayea elayea ikilaiphokhe. ⁹Yesus yea a weumi, mai yophe neai khamahenaitena era henera hakhoyage. ¹⁰Nephei phe, Musa yea a elekhokhe, mai arate anare, pheneng nde yea nekhore nenakhere a pheko wengmilena, nephei kiyea honaiphonde.¹¹Nephei phe, ro miyea mbai jea nenakhele neakholere weumi, araile anale, mai walire hakhorombombe rambumbe rofele Allahre hili era akhau erare erenjende. ¹²Nephei mokhai pokhera mayea nephei ro miyeare imong eyeisele neakhole nenakhele foise mokhonaimindere. ¹³Nephei era hena walora Allahle akho feukhore mokauge raphi pang pheate. Nda waneng me u bekho heleng mayea mokhaugae.¹⁴Nepheisa ro miyea heleng ahauga hephate Yesus khanewoumi na phokore mewate a weumi, riyea a wamale phoronsophone namemakhai nou heanale. ¹⁵Rambung hiwa moisa isayeate ro miyea neai u mekhai pheko nikire omokoiphoi sului, nephei phe khena eisa u phenera euga phoneisa phaleimiyate rambung ma pheko nikire mokhongnephonde. ¹⁶Nde eangei phele kiye neyea phorombonde.¹⁷Yesus imea eise eweufikhe, nephei ro miyea helem nukeng miphokhe, namoisa orowate yo yea one hane ahuneumiphokhe. ¹⁸Pheneng neyea weumi, mayea namang u phene eroweimone? ¹⁹Raphine phang, eugara ate phe khena eise eyesiy, yarelereye eyeipyate nepheisa pheko anuwaugae eyokande. (Nephei jare Yesus kheleumi ramang nanemene eli hoho ban yaiphokhe). ²⁰Pheneng Yesusye wengmi, ro miyea neai khena ura phalenate nikiri phenate phele. ²¹Rahephang, eisa romiyea khenara, neai khenara, u phene pheko-pheko, yokho phaei-phaeijo, ro miyea hosoi jo. ²²Ro miyea hiwa neai rambung khena henseng hele khoyate mokhonatere, khena hensende, a hufufe, u mekhai pheko nikire mokaimi. ²³Nephei pheko phako nemene fomene romiyeneai khena esa jakhawate.²⁴Nephei anuwaufa, Yesus angukhe Tirus bhele Sidon phele khanire ewole. iseaiyanbondere phelene imea mbainye ewefike, nephei phe ro miyea erekhanyele yakha haikhoke. ²⁵Nephei yona miyea mbai na meangge kheuge khole. Yesus meakhe naise nda miyea phorouphokhene, mekhe oro selen-selen maye Yesus na phene meukhorokhokhe. ²⁶Nda miyea Yunani na Siro Fenesia khanine hongate. Yesusre riyewonge na meangge na una walophore hukhengnihindere.²⁷Nephesa Yesus nephei miyea re a weuge, nenaijea fafa anaiko phere ugaraei pho. Rahene pang, pheko yae fafa neai feu yokhure hekhelaimile. ²⁸Naele ya Tuhan. Nephei phe fafa yea anate ramang mohi-mohi phalate yokhu meja kelena yea anate.²⁹Yesus yea nephei miyeare weuge, weyea nephei maye eleyeane, weyea nahului ele. walopho wafare nukhengepoke. ³⁰Nepheisa nephei miyea phefokhe imeare ekhe nafare hupayenyeikondere na fa ane honole, walopho ekukhe ewole.³¹Nepheisa Yesus Tirus khanira ekukhe, Sidon yora moi moihayekhokhe Galilia phukhopare, Dekapolis Khanine. ³²Nepheisa Yesusle pokhore romiyea mbai aggei khokhun a re nahului pham. Yesusre riuganyele name nephei ro miyea naei ugarangne kholong naikondere.³³Nepheisa Yesus nephei ro miyea yaweng bhoke a mogre ekhete ro pham miyea pham anuwau fe ekhete. Name khala-khala neanggei phulura nekheuge, eugakhi hougokhe, ne phe role feuge khataungihike. ³⁴Nepheisa Yesus naphe yakhu phumare, phefokhe, no khokho yo phogokhe nahiphi nehiphi a wengmi," Efata!"raweugokhe ! ³⁵Yesus are ukeuge hului naeggei phele na feame phele rawengphokhe.na hiphi a elewole.³⁶Yesus a heraumiphokhe hire-hire ehuweijeja. Yesus a hum kholowongmi bhe, erai phoke yoyea na hiphi-hiphi huwayekhe. ³⁷Phorowate yo yea fa yea phowate, elate, Yesus nemene fomene foi mokate. Anggea pham yo mokho wengmi phorate, a mum yo etate.

Chapter 8

¹Na yane paeinye ro miyea helem hele eyarilewole nanemerauw raphi-raphi anaikonde naei u, Yesu nahomone Yaunge orowate yore khaneumikokhe nanemerau weumi, ²reyea khena phuhe hele khamale, mana ya name phe yeugokhe nephei phe raphi-raphi anaikonde neai u. ³Nanemerau riyea ufemindere nae ima ophere enatere namoniyea phe, hi phe niphi nolone monine hokonokhonde nanemerau nephei ro miyea nolona nahiwa yo na yo ahaufa mewate. ⁴Nahomone yaunge orate yo ya wanyele, makheinya ro miyea yea, feu yea nahului ugarenai phonde nda among mekhai?"⁵Nephei phe Yesu yea hineumi, nephei feu nemene mamena honate, neyea wanyele 7 feu. ⁶Rone miyea nea arilewole Yesu yea weumi khani rangne anggeng rombo nanemerau Yesu feu 7 yarokhokhe mo onomi re feneyeugokhe mohei-mohei mohekhokhe nahomone yauge orowate yore ekeumi weumi wagengmi. ⁷Nanemerau nahomone yaunge orate yo namena kha ning-ning nahangga hele. Yesu roke onomiremo fenayeugokhe, Yesu nahomone Yaunge orate yore weumi nephei kha ro miyea hokowolere wahengmi. ⁸Ro miyea heleng aunggate wande phewate, nanemerau nukhaipokhe yo arilaisikhe mehembai mehinim bhe. ⁹Naheleng 4000 ro miyea ramang augate. Nepheisa, Yesu ukeumi ewate. ¹⁰Nepheisa Yesu khakai enye fileukhokhe na Murid-murid phele Dalmanutu yore ekate. ¹¹Farisi ro mekhate Yesu bele a hupha ne huwate, Yesu riyeinyele wanyele kheleimipho surgana rambung mare yengde koloumile. ¹²Yesu nano khokho yophougokhe Roh einye elele rahene nenda hokholo uniyau yengde kolondere phe bate? Riyea nda a nahelere ufembere, hiyea-hayea yengde kolonde erowei. ¹³Yesu nukheumipokhe, kakai einye efilekokhe, neufikhe refire ewole. Farisi Romiyea neai Ragi phele Herodes neai ragi phele. ¹⁴Murid- Murid Yesu feu phehaleng wokheumi, feu phohimo na kai enye. ¹⁵Yesu yea weumi, mpkoisa mokoisa yea nekhembe! Khaya-khaya ragi re hephembe Farisi ro miyea phele Herodes le ragi phele, ¹⁶Nanembaunye nuwaikhokhe ahufuu howate Feu fe eyarokoi joe. ¹⁷Nepheisa, iseayaipokhera, Yesu yea weumi, "mayea rahene a elauge feu eyarokhoi jo? Mayea iseyeiphoi, uphene erowei? Makhena le?"¹⁸Maijokho phele, nephei phe erei pphi? ¹⁹Nepheisa mo feu 5 yarokokhe mohei-mohei mohekhokhe 5000 romiyea re waheumikhokhe. Yesu yea weumi, ramang khalung arilakhokhe nemnem haphu? neyea wanyele 12 haphu. ²⁰Nepheisa mo 7 feu 4000 ro miyea re, ramang khalung arilakhokhe nemnem haphu? neyea wanyele 7 haphu. ²¹Pheneng a weumi, mayea namang iseyeiphomo?"²²Yesu namoisa orowate yo phele Betsaida yone ekhate. Romiyea nemnem jokho phang rore yawainyehokhe Yesu re phokore ekhate Yesu re a riyewonge Yesu mea kilengnephondere. ²³Yesu jokho phang kiyere namera kelengephokhe nephei jora eiphalekhe. Nepheisa mo Yesu eiki namene hogokhemo jokho phang kiyere najokhone ranghikhe. Yesu yea a hineunge, rambung mbaima jokho eregokhe?"²⁴Nepheisa, nda ro najokho phumareyea erele, reyea ro miyea eramele nepheiphe, nephei romiyea o ha makai orate. ²⁵Nepheisa mo, Yesu name nephe ro najokho rangne rafikhe, nda ro najoko kelekhoke foi rokhe, na jokho foi erewole. ²⁶Nepheisa mo Yesu weuge neai imeare endere na weuge " pheneng nephei jore epheijea " ²⁷Nepheisa mo Yesu na moisa orowate yo phele Kaisarea Filipi ne yora-yora elewate Yesu ye hineumi ro miyea yea elate riyea nde? ²⁸Na wainyele Yohanis pembaptis, na hiwa yoyea wanyele Elia, pheneng hiwa yoyea wanyele Nabi. ²⁹Nepheisa mo Yesu yea hineumi, mai uphene ne reyea nde? Petrus yea weuge weyea Kristus. " ³⁰Yesu yea weumi ndere- ndere reai a eleyeijea. ³¹Nepheisa mo Yesu namoisa orowate yore a kheleumi ro miyea fa phulo fela heleng hele relengnende Yahudi rorele Yesu re nenainyihinde yunjung yo, isey phele hapam phele yo Yesu re honaiphondere. ya name mo here nolora angnunde. ³²Yesu na yakha yea ugeumi Petrus Yesu enere yophogokhe mo a weuge. ³³Nephei phe Yesu namoisa orowate yore ereumi Petrus re a weuge, " walopho reai ugara eyea" rahenephang reai a phe maye eley, nephei phe romiyea neai a phe meyea huweyauge. ³⁴Yesu ro miyea heleng re khanewoumi na ugeumi nde yea rare hakhonsophonde kiyea, neai ugare ame yea elengonde kiyea reai ohali kemphonde reai moisa orale. ³⁵Rahene phang, ndeyea na walire khena puhe hengnendene wali hena etowei, nephei phe ndeyea reai afoi feu foi arene nawali rare yensele na wali hena phona endowende. ³⁶Rahephang, ro mbai nda khanina khelana rambung nemene egarokhokhe nephei phe nawalire hole omoloiphoy? ³⁷Rahe rambung yea ro miyea mbai mokhombonde wali endowende neai?"³⁸Nda hokholona yo mate nde yea reai ro re, reai akhofeukhore fe waliyea enaikonde ne. Reyea pherehonde merele ya riyea neai rore fe okoy. Meakhore einye khukui mea-mea, nayephei phuphe yolo-yolo nolone.

Chapter 9

¹Pheneng Yesus yea wengmi" riyea nda a nahale phe wamale nda nolona ro miyea meakhauge mbai herei mo Allahle hupha yo manjo meande. ²Imong mbai mo Yesus, Petrus, Yakobus, Yohanes yaweumiphoke mokore ikate. Yesus na phe yoi meahi yeugokhe. ³Namalo keleumong yeugokhe. ⁴Eliale Musale yakaiphokete Yesus neai a ne elate. ⁵Petrus Yesusre weuge" rowa" ndane foi nekande, emea fele-fele name hemakonde, mbai waei, mbai Musare, mbai Eliare." ⁶Petrus a elei nekhewole, fe nemo khowate. ⁷Nahiki phang mo, manggo owmiahunegoke, ne phe manggo nolona a weumi"nda raei khelu niyea, nare mo phorong nembe". ⁸Ne phe halei jokho wekhate refi-refi erewate ro miyea pham. ⁹Ne phe halei mokhora akaikokhe, Yesus yea wengmi nda makai yeugokhe hire-hire ewei jea mo nekhe mafonde Allah na khelu ro miyea herai phoke nolona angnunde. ¹⁰Ne phe a ukeumi huluinye mo nekhewate, na u ra hinewate rahene? herekhe nolona angnunde. ¹¹Pheneng Yesusre hinanyele rahene isei phele yoyea elate Elia na phere mende. ¹²Pheneng Yesusye weumi" Elia naphere mende, nemene fomene mokongnehandere, nephei phe, na khelu mbaile a feau homo fea na honole, neyea mende molo fela relengnende ro miyea pheko konanyende. ¹³Nephei phe riyea a wamale Elia na phere meakhe, ro miyea neai khenare khowate mayea mokhowanyele na homo fea ne ne phe maye molainyekhoke. ¹⁴Pheneng Yesus, Petrus, Yakobus, Yohanes pheipoke Yesusle mosa orate yo phokore ekate phe ro miyea heleng pholong arilefike Yesus na moisa orate yo nolone, isey phele yo phele a ne kilate. ¹⁵Phei poke Yesusre erekanyele phe nephei ro miyea kulu-kulu yeapokhe hakaikokhe Yesusle phpkore. ¹⁶Yesus yea hineumi " mayea rahe a phe isey phele yo phele kilauge"¹⁷Ne phe nolona ro mbai jea weuge "rowa" rakel u fa mbai weai phokore yawenghokale mekhende rahene phang, na u phulune walopho yea ewefike mokhongopokhe amung yeugoke. ¹⁸ne phe walopho na u ne meyeisiyele hului nawga awaling-waling ne hayeunge, neugara olokhe yea phaleyate, nahera ahuneikyole, nauga leakhei yeipyole. Wa moisa orate yore ukameale hukenainyihindere phe neyea nahului phang. ¹⁹Yesus phefoke weumi " mayea nda haleinya orona mena yo, rapho haleiphang yo, pakhei hului jea riyea mai phelemo nekhemakonde, ne phe na ndare yaweng noho meang.²⁰Nephei fa yawanyohokhe mekhate Yesusre phokore, nephei walopho Yesusre erekeungene nda fa naura hinsing yea hinewonge, nephei fa a ne rukhe hirewole, naugara olokhe yea phalayeke. ²¹Yesus yea nda fa neakhore hineuge"makhei halei jea nda umekai mokongephoke"? nda fa nekho yea wenge" nameleakeng yea mokogephoke."²²Nephei walopho meale keaipyole irangdeyea kaisiyeuge, phurang deye kaisiyeuge, hombondere releugekhe, nephei phe wiyea raphi hi mokoipondena meare puhea heimikonde hole moloimibonde.²³Yesus yea weuge " wiyea nahuluinya? nemene fomene nahuluinyo phenayende, warapho halei randa. ²⁴Nda fa nekho rimea rimeale, Yesusre weuge" riyea rapho haleale rare hakoisopho raraphohaleiphang randa. ²⁵Yesus phefokhe ereumi ro miyea heleng hele meakhate, Yesus u hale mokhongephoke nephei walophore ayile heagophokhe,weuge" walopho weyea mokhongepokhe amung yeugokhe,eanggaei ophoroi nekele,riyea wawale,hukhawale ndahalei etuwe pheneng ephei emeijea."²⁶Nda fa elea kenewole,na u hinsing hinewole hului nda walopho nehiphi ekuke,nda fa na u herekhe makhaijea honowolene nda romiyea arilewole yea elate " na u herekhe yae" ²⁷Nephei phe Yesus namera kileungephoke angukhe,nda fa nehiphi afe yea hephengukhe.²⁸Yesus imea eise ewefikhe hului na mosa orate yo na u khelaufa hinanyele" rahene meyea walophore ehukhesiy hului"²⁹Yesus yea weumi "nephei holore na epheliyea helere enduwende". ³⁰Nendira Yesus na moisa orate yo phele Galilea kheleufa ate, niye ahi romiyea iseyeiyea. ³¹Raphi nephang, na moisa orate yore kheleumi a weumi" neai khelu mbai ro miyea mere kinyembonde nare honaiphonde, pheneng ya name mo angnunde". ³²Nepheiphe na moisa orate yo iseyeiphoi a ehinei nephei a ukeumire. ³³Yesus na moisa orate yo phele Kapernaumne meakhate imea enye mo hineumi,"ni phine mande mayea rahe a phe eleimyaug?" ³⁴Nephei phe aphan mo nekhewate, rahenephang niphine anuwau phe na weare-weare kinyeimate, ndeyea neai khapang sele. ³⁵Yesus nuwegokhe mo namoisa orate yore khaneng mikokhe a weumi" nde mainolona khena khole naphere, neai uhaleyey moise ende nahiphi hiwa yonei aphu akhore yembonde."³⁶Pheneng Yesus fa meale mbai rokeuge nda yo nolone hepheipokemo weumi ndeye fa khai-khaise raeiro earene foiyea engnemokhondena neyea rare eiphe hawefe. ³⁷Pheneng" nde yea rare eii hawensendena, neyea rare eii ehawei, rare ukefe meakhale khayere eii hawanea". ³⁸Yohanes yea Yesusre weuge" rowa" meyea rombai erekhagnele walophore weai royea hukhenghikhe, meyea he roranglele rahenephang neyea eai homora nagelephangne". ³⁹Nephei phe Yesusyea wenge nare hung okoloijea rahenephang reai misa orate romiyea nda me u waneng hiyea-hiyea omokhoiphoy. Nephei jae mbai neyea rare a pheko wensende.⁴⁰Rahene phang, nde eare phorong minde neyea eai homora mande. ⁴¹Rahene phang riyea nda a nahale phe mare wamale ndeyea ware phu inyete aneufinde kiye maye raei mosa hakhafekhoke yo maroiphu mbaisambai enundeiphoy.⁴²Nde nda fafa nolona rare hakhasokhoke matea mbai nipi pheore wengnende khayehasele nephei kiyere rukha khabang manyainyihinde nahorone enate phunolone enaiwonde. ⁴³Weai meyea pheokore mokhogondena nephey mhe folokonde, neai foisele Allah neai wali nipi re mehung yea eweufinde,

phenende nephei mhe naphene narakare eweufinde, na i nahuluiphang ekhephekoi hanga. ⁴⁴Nephei ajeng na heng nahuluiphang ehereiphoy, na i lea ekhephekoy sului. ⁴⁵Wa oro phe yea phecore mokoiphokena foloikonde, naei foi sele oro hung yea wali niphire eyesinde, nephei woro phe narakare hekhelenaikonde. ⁴⁶Nephei ajeng heng nahului phang ehereiphoy na i neaima ekhepekoy sului. ⁴⁷Wei jokho yea pheore mokhogokhena nephei jokho kelensinde, neai foisele Allah neai yohena yore jokho phang yea ewefinde, weai jokho naphene narakane esukhelende. ⁴⁸Nephei ajeng heng nahului phang ehereiphoi, na i nahului phang ekhepehoy. ⁴⁹Nephenya nda romiyea hea ii waneng mea foi mokoimiyende. ⁵⁰"Hea nahale foisele, nepheiphe he na yu nundemondena, nendama yea weyea penyohonde yuphele yembonde? Nda hea rowele waune wane agonde, ro miyea phele wali foi nekhembe".

Chapter 10

¹Yesus nebei anuwau nukhegoke yudea khanire ekhe, bheneng yordan bhukou refire ro-miyea helem arileufike, bheneng neai mokhole makhai, a wosrainye kheleumi. ²Nebeibe farisi ro miyea mekate, Yesus na khenare hubananyihindere nda mayea kinan yele “nahele? ro mbai na miyea le khaye molonoi konde” ³Yesus yea weumi “musa nenda makaijea ukembe?” ⁴“Neyea wainyele “musa yea a ukeumi ro bhele miyea bhele waheneik onderena na makhai homo fea rangne.” ⁵Nebeibhe Yesus yea weumi, wa khena lea-u lea ne Musa nebei mekhai molokoke. ⁶Nebeibhe, na bhe emere Allah mokhongokhe ro bhele-miyea bhele. ⁷Nebheinye, khelufa mbai nenake-neakho nukeng mi bondhe. ⁸Na miyeale mbaise inyeibonde, nebeinye nda ro na miyea bhele bhe-bhang mbai. ⁹Allah mbaise mokhogokhe, ro miyea ewahei jea.” ¹⁰Bhenende, imea einye, Yesus na moisa orate yo bheneng nda a bhe hinanye. ¹¹Yesus yea weumi, “nde yeana miyea re nengnihinde, neyea miyea hire rowende na neyea bhekobhe mokogoke. ¹²Nebeimambai nda miyea na molore ahii elenggonde ro hire endena neyea bhekobhe mokogoke.” ¹³Ro miyea fafa fele-felere yawaimiboke Yesus le bhokore mekhate Yesus onomire yengmindere, nebeibe na moisa orowate yo ahiye ugaimile. ¹⁴Yesus nebei makai ereumi ne na moisa orate yo re a yereumi, weumi “nebei fafa nendong reai bhokore maii, nare he ororojea, rahene bham, nebei ro miyea hokholo yea Huba yo Manjo enairowende. ¹⁵Riyea nda a nahalebhe wamale” nde yea fa melea makai se eyeibol khaye Hubha yo Manjo ei huba yeikoi.” ¹⁶Bhenende, Yesus nebei fafare me nayung rangne raufike, onomi ikeumi. ¹⁷Yesus neai nibhi ende neai relahiyea mokowole, rombai oroyea meufebhealekokhe Yesus le bene ono heleng-seleng yea rorokokhe Yesus re hineunge “Rowa u foi-wafoi, rahema yea mokhorobonde wali hubha yo manjone etofele?” ¹⁸Yesus yea weunge “rahene nere foiyea warea? Nda khani ro-miyea foi umoo, Allah nembai foi nekhele. ¹⁹Allah na he folokhoke wiyea weaseai: “ro miyea ohojea, yokho ebheajiea, ame ewabhejea, ana learai le foi mokhoiminde.” ²⁰Bheneng nebei royea weunge, “Rowa, na hokholo nekewale hulujiea Allah nebei he folokokhe riyea hakkhongobokhale”. ²¹Benende Yesus bhelokhe nda fare jhoko ereunge na a nda mayea weunge “nebeibhe mbai khaloyea mologoke. Eye, wa rambung nemene-fomene naise hekonde, ro-miyea khoung khalona yore yeikonde mo wiyea ninggi yo bhuma-yang bhumane el subhayekonde. Mele, rare hakhoisobonde”. ²²Nebeibe, nebei a ukeungena khenara hubhawonge bheko hele, kena bhekhoyea ewole, nahenebham na rambung-rambung heleng hele” ²³Bhenende Yesus mekhe na moisa orate yo re ereumi na a nda ma yea weumi, “ninggi bhele yo Allah le yo Allah le yo bhuma yang bhumare eyeiboi hului!” ²⁴Na moisa orateyo khulu-khulu yeaiboke nebei a ukeumine, Yesus a bheneng khaye weumi “mayea, reai fafa” nahuluibang sele wali yo bhuma-yambhumare enayem-bondare! ²⁵Unta mbai nahului sele jarum bhulu ra enensinde, ro-miyea ninggi bhele yo nahului bham, yo bhuma yangbhumare eyesiy hului.” ²⁶Na moisa orateyo bheneng khulu-khulu yeaibhoke neaise-neaise hinate “nde bhe yo bhuma yangbhumare ensubhayenggonde?” ²⁷Yesus na moisa orate yore ereumi na a nda mayea weumi “ro miyea hului mee hubananyende nahului bam, nebeibe Allah yean nemene nahului mo bhenayende.” ²⁸Petrus yea Yesus re weunge, “meareereimi, meyea mea rambung-rambung nemene nukewande haigwande mekande ware hakaikokhayete!” ²⁹Yesus yea weumi “riyea nda a nahalebhe wamale, ndeye na imea-obhe, na akhabeake, nenakhe neakho, na khelu omi nukeumibhoke reai bhele-ra akhofeauko khenane. ³⁰Nebei ro miyea holore ndaheyea rambung nakha seratus yea barangmibonde. Nebei rambung barang mibhonde niyea: emea obe, akha bheake, keluomi, ana arai, buro kela nane makai weitaisi khonabha-bam heaiban anaiyaronde.” ³¹“Nebeibhe, na bhe na yo moise yea menaibembonde, moinya yobhere yea enaibembonde.” ³²Alainyokhoke nibhi nolone Yerusalemre igwate Yesus yea bhe negokhe. Neyea khena hele khowate, nebebe ro miyea hiwa hakaimikokhe mewate fe ne mo khowate. Yesus na moisa orate yore yaweumibhoke, ne yea neai ugane yembonde a bhe weumi, ³³Nda makai “erembo eyea nda helei Yerusalemre yeande, Allah na khelu Imam-imam yung-jung bhele, iseai bhele yonare bheko mokonanyede, herende, Yahudi bang ro miyea re inyaiminde. ³⁴a bheko unganyende, eugaki yea honanyende, rauhea yea bhonate, honaibonde, nebeibe, ya name mo herewate nolora angnunde.” ³⁵Bheneng Zebedeus na khelua bhe Yakobus le Yohanes le Yesus le bhokore mekate weinyele “Rowa meaye na kena khande meai khenare kande hulujiea wiyea meare yeiminde.” ³⁶Yesus nda mayea weumi “maikhena khaug riyea rahe yea mare mokorombombe?” ³⁷Bheneng Yesus re wenyele, “ehe khoimikonde wa anggeng nekei rangne” ³⁸Nebeibe Yesus yea weumi, “mayea nebei riyeaугe maseibang. Mayea nahului aninsimbe, reainya andehinde mare kholonayembe?” ³⁹Hokolo bheyea wenyele “meyea nahului” bheneng Yesus yea weumi, “nahale, riyea anefikale bhu nahului anensimbe, rare raisihike bhu mare ranaimsimbe. ⁴⁰Nebeibhe reai meline-meigene nuwembonde khaye riyea elekoi hului. Nebeinye ronaibonde yo na romiyea mokainyehake.” ⁴¹nebei borokatene, na moisa orate hiwa yo Yakobus le Yohanes le re ayea yarowaimile. ⁴²Yesus keane umikokhe, a weumi “mayea maseai, kulia moko-moko re mokhate yo Yahudi bhang ro miyea neai khena huluiugare nekhate hulujiea mokhowaimile. ⁴³Nebeibhe mayea nahuluibam, “beng nohonde khaye” nde yeaneai khena khabangre yembondena neyea haleyea abhu akhore

yembonde, ⁴⁴Bheneng nde yea neaikhena nabhene nekendena, neaisele abhu akore nekende. ⁴⁵Nebeinye neai khelu mbai ndare mekhe, eayea nare mokho mandere bham, neyee eare mokong mindere, neai wali mende eare, ro miyee heleng foise yengminde.”⁴⁶Bheneng, neyee mekhate yerikhone. Nebei romiye helengbhele, na moisa orate yobele Yerikho ra aibhalekhe hului, ro mbai najokho kumba naro Bartimeus, Timeus le khelu, nibhi enene nuweugokhe. ⁴⁷Neyee bhorokhe Nazaret na Yesu mekhe, neyee nahibi kheaneunge” Yesu, Daud le khelu rare khena bhuhea heisoko!” ⁴⁸No miyee a yarewainyele, hilembon dereugainyele, nebeibe neyee a lea kheane wounge “Daud na khelu rare khena buhea heisoko!”⁴⁹Yesu hebengukhe mo weumi, “kheanengnokho meu”, nebei ro jokho khumba heanainyokhoke mekhe mo wainyele, “wa khena u lea yea! Afea hebeinyu, ware-kheanete” ⁵⁰Na malo a ne wokhe, nebei ro aungukhe Yesu le bhokore meke. ⁵¹Yesu yea hineunge “rahebhe wiyee khena khoyee riyea mokhorobhotere?” ⁵²Yesu yea weunge “eye weairabo helei randa foi eitowende” nebeija nahibi foi yeugokhe Yesu re hakongebhoke orayeke.

Chapter 11

¹Beneng, romiyea mewate Yerusalemlre nobhewanyele, betfage bele betania bele, saitun mokhone, Yesu na moisa orate beere, ²Nare weumi, “Ebhu yo mbai bena ekhehonole, hubayekopena ebepope, keledai hokolo mbai hubayeikope neai ugha ha yea rineainyekoke, romiyea na ugharena einyueiboi. Ha khulainyokhope yaweinoyohonde mephe reai bhokore. ³Romiyea hinenayembena, ‘rahebe mokhaug?’ a weumile, “Tuhana yea ukeumi nanggele emalere, beneng nanggele memale.” ⁴Nane bee e kete keledai hokoloh mbai hubaikokhete romau monye, nibhi enene ne, hebele na ha khulainyebokhe, ⁵Ro khelinane nebeinye hebaze hinai, “rahe bhe mokhaug nahene nebai keledai na ha kulainyebokhe?” ⁶Yesu na are elekoke makaijea ukeumi, hebeinye nanremiyea nojokomo erewaimi ewate. ⁷Nane keledai yobaibokate Yesusle bokore ekhate, na u na maloyea na naugarangne felewanye, Yesu keledai ranghe yeunuwegokhe. ⁸Bheneng, nebeinye hebate yo na una malo yea nibine bewate, hiwa yo ofea-hafea yea bewate. ⁹Nibi homo hiki bala khabang mate kanete, “Hosana! Helem bolem wa unamo Allahle ro yea!” ¹⁰Khuikui mea-mea Daudle yone yane, meai yobhenai khamaheneai! Hosana, bhuma-bhuma randang anuwaunge!” ¹¹Nebeisa Yesu Yerusaleme ewalo nahibi Allahle imea yeinye ewefikhe! nebeinya rambung jokho erekokhe, nahibi Betaniare ewole na moisa orate yo bhele rimiyai yeughokhene. ¹²Ya heubokhe, Betaniara eibalakhate, Yesu monibhe hubawonge. ¹³Ahaufa erewole no ara na fea bele, ekhe jokhore erembondere nde neaiseai erabuhi hubaisekhonde nebhei no ra. Nebeisa ekhe nebhei no khelaunge erabuhi hi-hi hubayeikoi na fea mo nebhei hei ara ohakha bhang. ¹⁴Nebheinye Yesu nebhei no, re weunge “ha ohakha bang yea mo neai merau hebewende”, na moisa orowate yo borowate. ¹⁵Nebeisa ekhate Yerusalemlre, Allah le imea einye eweufikhe romiyea naise hewate yore hukhewmihike. Neyea ekhe roisa yerate roise yaimi aye merpatire hate yoneai na nemene bhulewoumi, ¹⁶Romiyare ahi ugami rambung Allah le imea yeise yaroimejea. ¹⁷Yesu khelewoumia ugoumi, “Homone moloikhokate” Reai imea ebeliboiboi imea yea ehailende “nebeibhe meyea mekhauge yokho yo neai imeare yeugokhe. ¹⁸Imam yun-jun bhele musale walora yo orate yo bhele borowate nebheinye nibi a bheawate Yesusre honaibondere. Nebeibe, fe feawanyele romiyea heleng neai elewolere fa yea bowate. ¹⁹Be bahewolene, Yesu no moisa orowate yo bhele nebei yora aibaleke. ²⁰Nebeibe hele wenana nibi relahira ewate mo, na jokho erekate naneno ara khalakhoke okhe na kambune. ²¹Petrus ubene negeunghike Yesusre wenge “Rabi jokho ereibho! Olomore neubhokanca no ara khalaikhoke!” ²²Bheneng, Yesu yea weumi “marabho helei-salei Allah le einyemo. ²³Nda a nahele bhe mare wamale, nde-nde nahului nda mokhore wenghele, ndara raweibho bhu nolone yeinyuweibo, wa khena rare nahelene weai are eleyea hului bhenate. ²⁴Hebeinye, mare a wamale, a ebeline riyeafele, wa ubunehe nekehayete hebei rambung rokae, haheje nebei rambung rowele. ²⁵Bheneng afea nyunde ebelirena, romyeanaibheko wakenana uinyai bondemo bha, arai bhumana weai bheko kuyenggonde. ²⁶Nebheibe, weyea romiyea nai bekho weai khenara ehayekoine, arai bhumana weai bheko e khuyeikhoi. ²⁷Bheneng, haneyo ekate Yerusalemlre. Yesu bait Allah, kere ekhemo, yahudi bheyung-bhehaba, iseai bele nebeom bele ro, yahudi yunjum mekhate Yesusle bokhore. ²⁸Nebeisamo, mekhate wanyele, “wnde ro yea nda rambungre mokhoyea? Wa khena koyea hului yea mokhoyea.”? ²⁹Yesu yea wengmi, “Ra a mbai mare hinerinsim. A wengsele rare, nebeisa a u fembe ndele ro yea nda rambung remokhale. ³⁰Reyea mare hinamale, “Yohanes bhu koumi ndeyea ukenge, Allah yea nda romiyea yae, a wese!” ³¹Nebeijo nenaijeamo kholowanye elate, “Allah yea ukenge a yea,” ungande bae bensonde are wengmile “Rahene Yohanes bhu koumire. Nahele yea leleikhoi khaunge?” ³²Nebhei, eyea ungande romiyea naisa? “yunjunre hebateyo fe feaumate, romiyea helemre nanemene nau bhenena nekhenanyele Yohani nahele-hele nabi. ³³Nabeinye, Yesusre wanye, “meyea isiang”. Nebeisamo, Yesu nare wengmi, “Nebeimekhainye, Reyea mare a ewei shulu ndele royea nebhei rambungre mokhole.”

Chapter 12

¹Yesus a raweboke anggur hegkhene ahuneubokhe uweumi. “nahegkhe ele yaneufoke, abulu mbai halegokhe anggurre ramenante neai, fale mbai na bhuma hele noraikeke yakare hebenate. He khere mokonareyo roi yeumikoke. ²Anire hogonate hanei hayung ro hire weunge, eye hekkena yo weumile, anggur nimaibokhe yensekhombe roferendere ukefe male. ³Hekhere mokateyo ikilaibokhe rahwa eyole olainyekhoke hughainyihike name bhangga befokhe ewole⁴Nebeinye naro hire ukhenge heai bokhore ewole, hebeibe na yung baikhokate, na fehele mokhaiyebokhe nebeibe nahibi haibo khate ⁵Nebeisa, beneng ro miyea hire ukhenge ekhe nebeibe nahibi haibokhate, nda makhai heleng hiwa yore bewate, hiwa yo rahwa bowate, hiwa yo howate. ⁶Imeare ebesoimo erewolene, na khelu mbai khena buheare henkiyeare ufende endena, nare be hinenainyebonde.” ⁷Mebeibe, mekhere mokate yo arilefike elate, “nde khelu mbai. Meng, nomabondere na hekheaise yembondere. ⁸Nahibi, mekhate kileibokhate, nabokate hekhe elemoinye uwmande gande. ⁹Rahebe mende mokhomibonde? Hekhere mokhateyo honggonde na hekhe anggur hiwa yore yeumile. ¹⁰Allahle homofea ne meyea khokoi? “nebei rugha imeare mokhate yo yea mokhate, mana hebei rugha beyungre yogokhe.” ¹¹Tuhanle khaliya na foisele are mokhoyengmi. ¹²Beneng khelai mokhowete kilenaibondere, nebeibe na fee feawate ro miyea helengre, na isei nelehate Yesus hebei a elele nare weumi, Yesusre nukhainyokoke nahibi na ewate. ¹³Nebei nolora romiyea nenem ukaimela mekate farisi romiyea bele herodian ro miyea bele abuluhre halenai nyebondere heai a lele huluinye. ¹⁴Mekhate Yesusre wanyele “Rowa, meyea meaisai nekhande weyea romiyea hai are eboroboi. ¹⁵Meye mokhomabhondere, mokhojea? Nebeibe Yesus, na khena ei isaeibokhe, weumi, “rahene rare hubafele? Dinar mbai reai ,mensiyea” jokho eterbong. ¹⁶Nebeinye rokhatate mekhate Yesus weumi, “ndehe he yoi ndele homo?” ondofolole bhe yoi.” ¹⁷Beneng, Yesus weumi, “ondofolole nambung ondofoloreyea yengnele, Allahle rambung Allareyea yengnele.” Neye fa we-we Yesusre khowanyele. ¹⁸nebei saduki romiyea, elate wali u, mekate Yesusre humanyele ¹⁹Rowa, musayea molokhoke nde na akabalehe khelufa, herande na miyea hulehenebonde nebeibe nebei miyea fabang, na akabakhe hiyea ro wende hael oro mere. ²⁰Na alehabaekewa hemene mehini bee. Na alehabhale bena kiyeaya rokhe, herakhe beneng kayeye rowende. ²¹Beneng kayea herende ne yea hameheng kayea yea rowende. ²²Hebei ro mehing bee na nekehoke kelu bang omi bang nebeisa nebei miyea herekhe. ²³Bhulei tana yo walemibonde, ndere miyea nda ro mehini bee naei miyea. ²⁴Yesus yea weumile, nebei ubeneyea mare bekhore nare mokhombe, meyea isayeiboi, naei akho feakho nene wawa ²⁵Nebeijeare waleinaibonde ro miyea herewate nolora, neyea rore miyeare mbaise eyelbol, bhuyo ayore inyeaibonde neai imea obene. ²⁶Romiyea herekhate yo ananyunde, nebei a feau musa heai homone moloukoke, nebei a feau Isa fonong nolone, nendaa ma, Allah mekhe a wengele, Reyeye “Allah abraham, Allah Ishak, Allah Yakob ²⁷Neye Allah heraibokhe yo heai bhang, neya Allah romiyea walire nekhatate yohe ²⁸Meye mauphene onokhokhe ²⁹Nebeisa, ro mbai isei hebham holora mekhe anggeai bhorowole neyea a ne elate, neyea jokho erele yesus neai a feau foisele erele, neyea yesusre hihangele, makhei a feau be na bheme hele ³⁰Webeibe, wa khena heisei Tuhan Allahre na neme fomene yea weai ugha nanemene, weyeai ubhene wabhene nemene wa hila rabho. ³¹Nda bheneng kayerong, wa khena buhea heisei romiyeare heama weai ughare hennemea. Nephei Akho feoklio na phumanahale hiwa yo nare nare hamekhol. ³²Nebeisa Iseai hebham yo yea yesusre hinanyele “Weye nahalle. Rowa, weyea hahole be eyeye Allah Na U mbai, hi-hi u hele nanembai. ³³Weye khena buhea hesei na neme fo meyea, yea, wa ubene na uganeng wahila rabho romiyeare miyeare heama nebeiwanege weyai uohare heamla nabeemehele weai una wa na. ³⁴Yesus na jokho erele nda ro na wenge arah hele elele, nebeinye yesus yea weuge weyea ahaubang reai imea oibera. Nane romiyea hiyea hayea a ehinelsi ³⁵Nebeisa, neai imeavelnye ekhe keleumi yesus yea meeumi nenela ma nelela Iseai hebang yo bele elate reyea Daud na khelu ³⁶Daud nenealja enehale nanai irhaugare Roh kudus yea elele, Tuhan meai yundele a wenye Anggeng nuweibo ramelugge mene, reyea ware anuwau Yokheijone weai oro khelene. ³⁷Daud neneairea elele yesus neya Tuhan nendea maya beneng kristus na fare yembondere. Ro miyea helem neai khena hele khate boronatore. ³⁸Iseanye khelemi, Yesus Yea weumi, Iseai hebamyore mauga khaya yea hebemloe, neye elemele kathe na ambela khoko yea hiralkoke, neyea naugare ro bhe bheawate nebei anuwau khabam fe bele bhuble anate anuwaunge. ³⁹Neai anggeng nekhei rore rarimi sinagoge nebei anuway rore itowaimile anu feubele bhu bele imene ⁴⁰Romiye neai rambung kinyeaikoke neai imea, hai miyea nale hambaya hekhire molo wate yo, nebeijo ehekhai enaijaronggonde. ⁴¹Nebeisa yesus nabe bembainye hare he re hawate yesus ijokho erele romiyea helem mate name nono molaibokhe nebei ebare here hawate einye. Nda romiyea mate namena una ebha he helem yo bhe mate name hono molat. ⁴²Nebhei nolora miyea nale alona elea bhang wakhebang mekhe name nokhengele dua keping nebhei rol na khabaning seh mbai. ⁴³Nebeisa, yesus neai homona yore kheanemile nare a weumi, Reyeye nda a nanahelabe wamale, nda miyea nale name u mokhoge

neyea ha kha bang hele nda anuwau einye meyea yoni-yni mewauge⁴⁴ nebeinye, neyea nemene neai bhuma-
bhuma randa mekhate, nda miyea nale mekhe na khou khalo ra rokhe mekhe, na melina mekhainyea.

Chapter 13

¹Moise wokhande halei, Allah neai imea ophe nukheugoke, nakha peakhe yea weuge" guru ereipho ndina rukha honate foi-foi sele yea, neai imea ophe nemekai na foi-foi sele. ²Allah yea wengmi, ndi imea ophe khabang ereipho narukha foi sele ahunaikokhe? rukha mbai feng phe rukha hirangne erasiy, na imea ophe pheko eyeiphoi. ³Zaitun mokhone Yesu nuwegokhe nekhevole, na phe Bait Allahre yea phelokhe. Yesu re nanembainye orowate yo Petrus, Yakobus, Yohanis, Andreas nenaiejea Yesu Hinanyele. ⁴Meare a weymi, makheijaere nane rambung-rambung elewiye phenate, rahe rambung yea mende yembonde meyea nemene iseymaphonde, wali hikhi phang u phendere. ⁵Yesu a rawegokhe weumi, na phuhea-phuhea yea nekhembe mo ro miyea mare nipi pheko eimokoiphoi. ⁶Ro miyea helem menate raei ro eisa a menaielende " Yesu naei sele niyea.ro miyea heleng mare pheko mokoinaimphombere. ⁷Anggai emborombe bhulo fela mahi-mahi enai elende fe ekhoi jea. Nephei rambung-rambung phenate phangamo nephei phe nemene namang u eyei phoi. ⁸Yo mbai - yo mbai phele phula fela relenanyende nephei meakhai mbai, ondofolo- ondofolo hire phulo fela relenanyende. onyeuw makheisa-makheisa hinende, moni phuki khomale. nda niyea naphere hele huphamansinde, naphuhe miyea fare honondere phuhea makhaijea huphamansinde. ⁹Nephei phe, mauga khaya hephembe. Rahene phang pheko foise elate yore mare kinyenayembombere, mare rahuwe Sinagoge-sinagoge yone, afeyea meyea Sanhendrin phene phe mbembane esephembe. ¹⁰Yo khapang-khapang yore ahupha naphere hele hugaiminde. ¹¹Mare yaugayembombe pheneng kinyenayembombe fea ekhoi jea. Rahe ayea phere elengombere, nephei rahe a. Allah waugana ikhete wasei nekhele nephei a wenya aphan, nephei Roh kuduslea. ¹²Naei akha pheke mbai nakha pheke hire herere harauwenge. Nephei makhai mbai na arai pheko nafa fafare. Khelu omi ananyunde nenakhe neakhore hosoi honate, ageaise ophoroiphoi khonate. ¹³Raeiro khenane, ro miyea mare pheko konayembe. Nepheiphe raei enye nekhenate yo wali foi moi ensuphayengombe. ¹⁴Nepheiphe, pheko khaphang hele emerembombe, na ro miyea ehephei anuwage hephenate Yudea yona romiyea mokhore mo haphelenate. ¹⁵Ro miyea imea rangne nekhenate yo, imea eise ejae narambung imea enya honate moise okholoijea. ¹⁶Ro miyea hekhe na mokate yo, nambelea roweise epheijea. ¹⁷Miyea -miyea ugapehele yo, nimea phure yeaimile yo naphoko hele huphanainyende nephei jaere. ¹⁸Hambaya engmolombe nda rambung-rambung eipheijea. ¹⁹Rahe nephang, nepheijare phulo fela khapang iyea namang ereiphoi, naphere hele aijegokhe. Phulo fela khapang Allah pheneng eimokoiphoi ²⁰ya fofore eimokhoiphoi, ro miyea mbaifere wali erowei. nepheiphe ro miyea elekhokhe yore phele ya fofore eimokoiphoi. ²¹Nepheisamo, ro miyea ware ugayete " Kristus" erenyepho ndana nekhele, pheneng ugayete" Kristus ndina nare nephei eiphoroijea. ²²Rahenephang, mesias -mesias, nabi-nabi nahelephang yo, anayunde rambung foi-foise mokhonate, nephei makaihului ro miyea neai uga Allah yea elewate yore, namakhai phenate. ²³Khaya foijea hephembe a nemene mare wekokhamale. ²⁴Nephei phe, ne pheijare u phuhe kaphang halei hu ogeng yembonde, okho neai ahehe eneikoi. ²⁵Findlau yakhu phumara phalenate, onhenggo phumara engmi khusende"yesaya 13:10,34:4 ²⁶Nepheisamo, eaijokho manggo rande eremale, romiyea onhenggo randa mende. ²⁷Nepheisa, na phuyo ayo nase-nase mewate, makheinya-makheinya nemene arilewate. ²⁸O mbai foi phele pheko phele, nepheisa iseymaphonde namensa khala-khala yeiphokhe, na fea aiphaleke.ne pheisa mo iyea iseamaphonde rolongsang ya nophengephokhe. ²⁹Nephei mekai mbai, meyea nda rambung-rambung phenate erembene eseyembombe wali nophengephokhe romau phene. ³⁰Reyea mare wamale, morona mena yo esowenggonde u enjembonde. ³¹Phuma yakhu a yakhu u embende, nephei phe reai akho feukho u eyeiphoi. ³²Ya hului hu jokho hului, ro miyea mbai feng iseyeiphoi, nemkhai na yephei phuphei yo nemkhai iseyeiphoi, nakhelu mbai iseyeiphoi, Allah nembai naesai. ³³Khaya-khayaye ensephembe naei mende yae maye isaiyeiphoi. ³⁴Nda rambung, ro miyea mbai niphire ele makhai neai imea ophe nukheugokhe. Onhenggo, naphuyo ayo imena yore ikeumi, neasnese nakhalia phelemo. Naromau khayare hephele khiyere weumi khaya mo hephembe. ³⁵Nepheinye, khaya hephembe neai imea ophero mende hanei meyea isiang, huwea rai jea mende, riniai noloyea mende, ojo khonate heai jea mende, narene kaukau jea mende, ³⁶Nephei makai mbai rai pherehonde merele ya meyea jonggune honombe. ³⁷Rahe a yea mare wamale, nephei a mbai romiyere nemene wamale khaya hephembe.

Chapter 14

¹Ya phe phele, ya khabang paskah, ya khabang hi feu ragi phang kiyea. Yahudi neai paskahre mokhonaiphondere, yungjung phele isei phele hapangphele yo aneharawanyele Yesusre kilenaiphondere, pheneng honaiphonde. ²Na a elewate neyeya, nda rambung wahaleyeya mokhomamonde eai ya khabang hanei khomale nda akhu ephei jea eai ro miyea nolone. ³Yesus betaniane meakhe nekhevole, Simon nauga phau-phau phele kiyere imea ne, ramangre anate anuwauge miyea mbai namene hele mbai phele rokhe meale, nemei hele einya minyak Narwastu fololo khai phele. na minyak yolo-yolo namekai naise henaiphondena naroi phumana nda miyea nahele khayekhokhe mo naminyak Yesusre yungne hophe wonge. ⁴Nepheinya romiyea, nemnem nekhevole nakhena phekho phikeng yaiphokhemo na elaikhokhe niyea rahene nephei minyak nemene hele phenghokhe. ⁵Rahene pang, nephei minyak roise henaiphondena naroi niyea 300 dinar. Ro miyea khouge khalone yore yeumigelonde phe a yaranyele. ⁶Yesusyea weumi rahere phecore yea mokauege? name u foi phe rare mokhogokhefe. ⁷Meyea romiyea khouge khalone yo nanembainye nekheyaue, me u foi nahului mokhongmimbe riyea niyea mai phele nanembainye enekheyei. ⁸Reai here nanemang eyeiphoimoi, naphere hele nda miyea reai uganemene minakyea hophekhokeufe, neai ugara huphaue nahului kiyea phe mokhogokhe. ⁹Reyea nahele kiyea phe mare wamale, reai akho feukho nda khani kelane huwemiyembe, nepheima mbai nda miyea name u mokhogokhe hului, meyea rare kholonsembe. ¹⁰Yesus na moisa orowate yo, na ro mbai nara niyea Yudas iskariot. Yung jung yo phokhore ewole Yesus na u gare inyengmindere. ¹¹Nephei a phele porai phokhe phele phe, Yudasre nakhena hele khowainyele, na a uganyele niyea roi jea inyainyedere. Yudas nepheiphele khelai mokhowole Yesus inyeminderemo. ¹²Na pheme yae feu ragi phang khiye domba khelu paskahre, namoisa orowate yo a hinewainyele makheise yea meyea emale paskah neai ramang mokhokoise? ¹³Yesus na moisa orowate yo na ro phere a weumi, ndi yore ephe mo rombai namene hele mbai phuphele keugokhe mele, mare a ungepemo na moisa ephe. ¹⁴Makhei imeare ende, neai imea ophe romiyere a wengnepe rowa yea elele, makhei yowa phangande rangele ramoisa orowate yo phele paska ramangre anemakhondere. ¹⁵Nepheisamo. mare anuwau khapang mbai, na foi moi sele mokainyephokhe khelenaiphophe. ne phe niyea eai imea paskah ramanagre anemakhondere. ¹⁶Namoisa orowate yo nemhei yore ekhate, Yesus na re elekhoke mekai jea eraiphoke. Nahiphi nephei anuwau mokhonyehakhe paskahre. ¹⁷Phe phahegokhe mo Yesus yea namoisa orowate yo phele nanembainye nekhevole ramangne anewate. ¹⁸Yesus yea wengmi, riyea nahele kiyea phe mare ufembere mai orange nolara na ro mbai, rai phele ramang nanembainye manaya anende, rare pheko mokonsombonde. ¹⁹Naisnese khena pheko phete, hiyea hire hineuge, hiye hire hineuge, na elate riyea phang ma riyea phang ma. ²⁰Yesusyea wengmi nephei ro ramoisa orange yo, na rombai mana ya feu nanembainye anakhonde phuese nanembainye anahinde. ²¹Rahene phang ro miyea fa ndara ende, na a kho feukho humo fene molo khoke. Nephei phe ro miyea nare phecore, mokougokhe kiyea naphekho hele huphang nihinde. na foisele nda romiyea nda khanine ohonoijea. ²²Ramangne augatemo, Yesus feu rokhe hambaya molougokhe reuge-reuge molaiphokhe, na weumi yarongo nda reai meleng niye. ²³Aggur faere phele rokhe helem foi a ukheuge na ro miyeare ikeumi nemene anggur anaisikhe. ²⁴Nepheisa mo, Yesus na a weumi nda reai ha niyea ha a phele kiyea ro miyea helengde isemindere. ²⁵Riyea nahele kiyea phe mare wamale riyea anggur phu aneisiymo nekherefonde, erele meakhore imea ophenemo anggur emhe anerihinde. ²⁶Allahre phuma kholayekhokhemo, Zaitun mokhore igate. ²⁷Nepheisa, Yesusyea wengmi mayea nemene rare nukhengsophombe, a hupha ne molo khokhe hului. "Riyea phulo fela menende, gembala neai domba-dimba here ware phonate (Zak 13:7)" ²⁸Riyea herera arunungde haneai, Galilia yore Riye naphere erele, ²⁹nephei phe Petrus yea weuge ndana ro miyea nemene nukhenaikote, riyea niyea ware enukheiphoi. ³⁰Yesus petrusre weuge, riyea nahele phe mare wamale ojo mukhu rokho phe nda huwea okhokoimo weyea rare rokho name amame phelokhonde. ³¹Petrus na elamo hephewole, na weuge here weiphele nanembainye ajembonde horo, reyea ware amame ephekhoi. Nepheinya yo nane ambai mo ugainyele. ³²Nepheisamo, Getsemanire ekhate. na moisa orowate yore weumi, ndane mo nekhembe reyea hambayare isemokhorphondere. ³³Petrus, Yakobus, Yohanis Yesusre nanembainye igate nekhevole yo nafehele khowate. ³⁴Yesusyea weumi reai uga rimehele rimale, reai uga huphanale herelere meakhai ndanemo nekhembea khaya hephembe. ³⁵Yesus phifere ahaukheyea ekhemo, oro sleng-slung hephe kokhe khanirangne hambayane molole. na elele niyea nahuluinye nda rambung reai ugara u phenende. ³⁶Na a weuge "Abba" Arai rahe rambung phe waugare nahinging pham. nda anggur feare rea ugara rowei. Nephei phe reai khena yea nahului phang, wei khenare khoyea mekaijea enjembonde. ³⁷Yesus na moisa orowate yo phokhore meakhe, nemene jonggune honowate. Petrusre a weuge" Simon rahene jonggunemo honaue? khaya hu jokho mbai fere nahului bhang ehpeheikoi? ³⁸Khaya ensephembe hambaya engmokombe mauga phecore epheijea. onehengo are hakhomiphonde, nephei phe eai ugameleng leaphang. ³⁹Nephei mekhai mbai, Yesus nembai jea hambayane

ekhemolowole.⁴⁰ Yesu rokho phenengre phefokhe meakhe, namoisa orowte yo nemene jonggunemo honate na jokho hekhai sele yeiphokhe, neyea isiang rahe ayea unganyendere.⁴¹ Pheneng Yesu rokho name kiyere phefokhe meakhe, a ugoumi miyea namang jonggune mo honaугe? neai jea ninea mekhe. jokho erembe ro miyea fa, phokore mokhate yo mere kinyenaiphonde.⁴² Angnumbemo jokho eremamindere reai ugare inyeminde re yo nophainyephoke.⁴³ Nephei sea, Yesu ane elele, Yudas narohi neai homone orowate mehining mbai mehining phe, mekate romiyea helem namene fele, menda, ukaimile meakhate ondofolo-ondofolo yea, isei hapham ,rorele-rorele Yahudi yo na.⁴⁴ Neye rare kinyenyesepondere kiye iseai ikeumi, nephei romiyea yoi hinerengonde kiye niyea. ekilembombe yawengnohombe embe nepheisa mo.⁴⁵ Yudas meakhe Yesusre phokore a weugele Rowa? nehiphi yoi hineugokhokhe Yesusre.⁴⁶ Nephei jo mekhate Yesusre ikelainyephokhe.⁴⁷ Nephei nolora ro mbai angukhe, na yolura na rame raweugokhe na rohire na eanggai bhe reneugokhe.⁴⁸ Yesu yea weumi, meyea erafele? Riyea phekhore mokhale khiyea nea menda fela yea reai kileipose mauge mai uphere riyea nda phokore mokhale yo nanehului? ⁴⁹ Nayane phaeinye riyea mai phele nembainyemo naei imea ophene, neai imea ophene mbainye mo mayea rare ikileiphoimo, nephei rambung meyea isainyaiphonde nanemakhai neai akho feukhone nemene molaikhoke ⁵⁰ Nepheisa nephei anuwau nemene nukhaikhoke. ⁵¹ Hokholo fa mbai kheng Yesusre hakhongophokhe namelang yea. ⁵² tetapi ia meninggalkan kain lenan itu dan melarikan diri dengan telanjang. ⁵³ Nepheisa, Yesu yawanyeyokhe pheying phehaphare nekhate yo phokore ewate. ⁵⁴ Petrus, Yesusre hakhogophokhe nauga a hauga, imam khapangre ophere eise namoisamo.nea khayare hepate yore mbainye anggeng nekhewate nauga naугe-naугene. ⁵⁵ Nephei pheying phehapare nekhate yo hinanyele, Yesusre honaiphondere, nephei phe phokho mbai na una wana u. ⁵⁶ Nda, romiyea heleng mekhate neainya elate yea ya mbai nahale u, neai a feu elate nenaima. ⁵⁷ Nephei nolora ro neng-neng anyukhate ane hawate Yesusre ane hayanyele, ⁵⁸ Miyea phorande nenai elele, " riyea Allah neai imea ophe nda meyea Khalarembombe ya name mo nephei imeh ophe arungnunde, nephei imea meyea emokoiphoi. ⁵⁹ Nephei phe nane afeu elate hine-hine neneai-nineamo. ⁶⁰ Nepheisa, yungre nekhele ro miyea nolora angukhe Yesusre hineugele, weyea ayakhayea elekho nda romiyea? ⁶¹ Nephei phe yesu a phang mo, a mbai elekoimo. Yung nde nekhele yea hineugele Yesusre, weyea nahele mesias? Allah neai khelu? ⁶² Nephei phe Yesusye weuge, Riyea nda niyea, meyea erengnephodere reai khelu fa, nea kho meuge mene'na u na wana heteungekhokhe neai mende manggo randa. ⁶³ Neye, na malo khenenggonde, nda yung ya hineu ngele, " Rahene phenem helem hineyande? ⁶⁴ Mayea phoro yaугe na elele, mana nenda mayea? Nepheijo nanemene elate honaiphondere. ⁶⁵ Hiwa yoye eiki hesere yea hanyele naphera yoisa, menungga yea phate, aa wanyele mokhoipone! " khayare hepate yo rokhate phate. ⁶⁶ Petrus yung khabang re imea moinye namang hephele, nephei nolora miyea mbai meakhe. ⁶⁷ Petrusre erewongele na weuge, " weyea nahi Yesusre mosa orowagea? Nasaret ro miyea, " ⁶⁸ Nephei phe, Petrus amame waphekokhe, "Riyea resaipham, oneale rahephe eleyea, " Petrus romau phere ele, ojo ro a khole. ⁶⁹ Nda miyea Phenem petrusre ereugele romiyere weumile, nda ro niyea homoyaufa orowate nahi niyea. ⁷⁰ Nhephe phe, nea pheneng amame phokokhe.na hiki phang mo ro miyea nepheinye hepate yoye Petrus re hinanyele! Weye nda nahi, neai homora orowage? Weye Galilia ro miyea. ⁷¹ Nepheisa, neyea olomo yea naruluyea naure elele riyea nephei romiyea elauge raseiphang. ⁷² Nephei haneisa ojo rokho phe khokokhe Petrus u phene nekhenghikhe Yesu na a ukheuge, nanemang ojo rokho phe okhokoimo, weyea rare amame rokho name phefokonde, " Petrus mehi hakho folole na rime a khole.

Chapter 15

¹Na rene hesele Imam-imam yungjung, rolere-rolere bhele bhe yung-bhehaba bele a kholo wainyele, sanhendrian nemene Yesusre rinainyokhoke, yawai nyohoke ekhate Pilatus re ikainyele. ²Pilatus yea hiniung e “nakale wiyea Yahudi neai Ondofolo?” Yesus yea weunge “wineai jea ukarea”. ³Nebeisa Imam-imam yung-jung Yesus re ahunainyele. ⁴Bheneng Pilatus yea hineung “nahale wiyea a elei nekelere? Erei indi ro miyea helem ware ahunayete, ⁵Nebeibhe Yesus a eleimo nekewole bhenende Pialtus fanggengge yea khowole. ⁶Paskah yakhabang ya, Pilatus re riyesyainyele kawara rombai raweibyainyele eituwele. ⁷Nebei khawa einyaro mbai naro Barabas nebei yone horai-horoise horowate yo bhele, ro miyea re howate yo bhele mbainye nekewate khawa einye. ⁸Nebei ro-miyea mekhate Pilatusre riyainyele neai imokhowole makai jea mokombondere. ⁹Pilatus yea hineumi “mayea khenariyea Yahudi neai Ondofolo hayerenggonde?” ¹⁰Rahene bhang neyea neaseihele, Imam yungjung yo khena hengsengne Yesus Pilatusle mere kinyeai bhoke. ¹¹Bhenende Imam-imam yungjung no miyea helengre a huwaimikoke Pilatusre riyainyele Barabas kawara rawengnondere. ¹²Bheneng Pilatus yea weumi, “nebei riyea rabehe mayea Yahudi Ondofoloyea waungele kayere mokorombondere?” ¹³“o haline bhongnoko” nda romiyea yea kheanate. ¹⁴Bheneng Pilatus yea hineumi “Rahene? Rahe bhekobe neyae mokou gokhe?” Nebeibe neyea bheneng a leakeisele elate, khali keanate “ohaline bongnoko!” ¹⁵Romiyea heleng neai khena hole re molombondere, Pilatus, Barabasre hayeungekhoke, Yesus re rauhe baikokate hului yawainyohoke ohali ne inaibhongondere. ¹⁶Felayo Yesus re yawainyohoke Gubernurle wakundang imeare mekate, ¹⁷Malo ungu yea hirainyokhoke, makota Isabele mbai haikokhate nayungne hirainyokhoke. ¹⁸Bhenende wainyele, “foi Yahudi neai ondofolo?” ¹⁹Nayung holomba yea ukate, eugaki yea howainyele, ²⁰Yesus re abhekho-bhekho ugainyele hale mekate na malo ungu na ugara keainyobhoke neai malo yea hirainyokhoke. Yesus re yawainyo hokhe ohali ne enaibhongondere. ²¹Ro miyea re ahiyea elate yore yobhowate leahale yea bewate-o hali re kheaneai bondere. Kirene na ro simon re nai yora mewole, Alexannderle Refus le neakho ukainyele ohalire kheam bondere. ²²Yesus re yawainyohoke anuwau mbai naro Golgotaa, “(Bho re honate anuwau)” ²³Anggur bhu mur bhale aleaimyobhoke ikai nyelebhe neyea ahiyea elewole ²⁴Bhenende, nare ohaline bhaikoke, na malo khayeaikhoke, waheikoke unde heklenainaikonde, na malo rahe refeibhe rouke ²⁵Nebei haki hu joko name Yesus re o haline bhaikoke. ²⁶Na ohali rangne nare ahunewainyele ro yea molaikokhe “Yahudi neai ndofolo” ²⁷Yokhore bheaiokhe ro bhe neaima Yesus naa refine-refina bhaikokhe, hi yea meline, hiyea meugene ²⁸Na homo fea ne neai maakhaijea molokhoke, “neyea, ame-yakhalire bhenayende yo nolone me enaibeande.” ²⁹Ro miyea nebei refira ewate yo a bheko-bheko ugainyele, fangge-ngge yeakhowainyele, a ugainyele, “wiyea Allah le imea khallaibonde, ya name yea aungunundere eleyea, ³⁰Wa uga mokoibonde, ohalira oiakhoibonde !” ³¹Imam yung-jung yobhele iseai habham bhele yobhele Yesus re khowainyele na a nda mayea uganyele “hiwa yore hole moloumi bhoke bhe neai ugare hole omoloboi sului ³²Kharo Mesias, ondofolo Israel neai, nda haneijea ohalira oiakhoibo meyea jokhore erande yo nahaleyea elemakonde. “neaibele ohali nanembainye hebate yo bhele yea Yesus re ugainyele. ³³Hu jokho mehiningmbai huluimo nebei khani nekhate nemene ougeng-faugeng yeuhokhe-ikhe hujhokho me hining kheline. ³⁴Hu jokho okhe mehining keline Yesus ele kheanele neakhore weung “Eloi, Eloi, lama sabkhtani”, “Arai-arai rare enukhei jea?” ³⁵Nebeia kheanewole bhovowate ne elate, egmbo? Elia re kheaneunge ya”. ³⁶Yorombai hakaugokhe mo holomba ne ayengehake Yesus re ikeung anensindere, na a ndamayea elate “eremang, elia nahele mende roweng nende a ne ongne hambonde”. ³⁷Bheneng Yesus khali kheanewole, na no hubha okhoikoi no yobougokhe. ³⁸Nebhei hu jokho mbai Allah le mua reu bhe molokoke na bhumara okhe a nee, ³⁹Nane fela yung nebeinye hebhewole erewole Yesus na no hubha mokongngekhoke, neyea elele “nahele ya neyea Allah le khelu”. ⁴⁰Nebeinye miyea-miyea riya mbai na ahaufa erewate, nebei nolona Maria Magdalena le Maria Yakobus nenakhele, Yoses yea, salome yea hebewate. ⁴¹Yesus na wali nekewole haleinye Galilea anuwaunge mba miyea-miyea nare mokho wainyele, nebeinya miyea-miyea heleng hele hakainyokhoke Yerusalemre nukhate. ⁴²Huwea yeugokhe hului, uga molaibhoke, neai jare enatere. ⁴³Yusuf Arimatea na ro mekhe, Allah le imea obhene mokhate yo nare bheyea hiruyainyele, neai makha neyea Allah le hubha yo monjobhe rakheyele, bhe lea mokougokhe ekhe Pilatus e bhokore na uga riyesiise. ⁴⁴Pilatus khulu-khulu yeugokhe Yesus herekhe a bhorougo khene. Nebeinya fele yung ne kheaneunge koke hineunge “nahele Yesus herekhe?” ⁴⁵Pilatus nebei fela yung lera iseayeugokhene, nebey here Yusuf re ikeunge. ⁴⁶Yusuf kain inen roiyea yaroukokhe, nebei here a ne okhate raisikhe hului nebei kain linen ne ruleai sikhe mo ekhate abhulune raisike. Nebhei a bhulu nahibhi aheaiokhoke ⁴⁷Maria Magdalenale, Maria Yoses nenakhele erekhate Yesus na herere raisike anuwai.

Chapter 16

¹Sabat ya mbai e wewfikhe, Maria Magdalena, Maria nenakhe Yakobus, salome, neya rempah-rempah yara i khokhe ewate Yesusre ekhai nobhewainye. ²Minggu imbhai, narene hele, hu nae wkhobhe yele, neya rane mekhate awmaranre. ³Neya a hiya hire weunge, nde ya rukha oleng khokhe okhe auma romaunge. ⁴Nebheisa, na jokho erate rukha khabung oleh yole. ⁵Nebhei auma yeise, neya erate ro hokholo fa jubah khelew mong nuwewgokhe nekle mghe mreukhokhe angen meuge me ne nuwew gokhe, neya khulu-klulu yaei bhokhe. ⁶Nebheisa, nial a wewmi, khulu-khulu ebheija, maeya enne renggo Yesus Nazaret ro salib ne bhai khokhe. Ne ya aungekhe. Neya ndana lo, jokho erem makheinye nekhainyele. ⁷Nebheisa, murid-murid re wewmi eme Petrus bhere Galilea n fole. Nendi ne, mayae nare hubha yengobhe, nebheisa neya mare a ungembhe. ⁸Nebheisa, neya aibhalekhe hauga hakna i khokhe aumaran neya khulu-khulu khowate, bhuhae hokhou mi bhokhe, neya a ndere-ndere ewei, neyae fe kate. Rabhi hi-rabhi hi omokhoi ghoy Petrus na homona ewate yore a few na fo-fo yae weumi le. Nebheisa Yesus nenai a nebhei jore wewmi meya yembe ralira ghenen waise ombhe, neya a foi ghe wewmi, wali henare, ghekho nae gham. ⁹Nebheisa nda mong ya mbai mo Yesus na rene hele aungukhe, neyaya mbai-mo yakha wowmi Maria Magdalena neya Yesus hukhew ngihikhe nawga na me hining bhe Roh Jahat aibha lekhe, ¹⁰Nebheisa mo, niya ekhe Yesus re nanembainye nekhate yore a wewmi, neya khena bhekhone kate rimate. ¹¹Nebheisa neya bhorate Yesus walewbhoke erekhanyale, neya amame yae elate. ¹²Nebheisa Yesus nawga mehi ya yewbhoke mekhe ro bhere yakhawmi bhokhe. Nda he yo mbai se fate. ¹³Nebheisa, neya bhukhai bhokhe a isaei hiwa yore u gowmi neya amame ya elate. ¹⁴Nebheisa mo sebelas murid Angeng rai bhokhe rawang ne anate, neya nauga yakhawmi bokhe a wainyele. Maeya ware amame elande, kena u lae hebhande. Rahene bham ro ware ro miae heleng amame yae elate, ware erekhayete aumaranda angukhe. ¹⁵Niea a nebhei yore wewmi, "eme raei akho fauko, nda khani khabham khela khabham naei ma huwem miyende. ¹⁶Noleya rare nahele elewkhokhe, bhu ran ninimbhe ro wende, nebheibhe nde nakhena wa wa khole anuwaw bhekore ende. ¹⁷Nda mahi-mahi yakhate, meya hakhon nokhombe nare nahele ya elenggombe: naei ro yae roh-roh ghekho hukhen nihinde; meya a afaeu eme ghe emelemghe. ¹⁸Ne ya naei meya rami kilaeighokhe; neya bhu ghekho anaisikhe nauga na ghekho heraighokhe, ndi rambung maugare ghekhomo; meya mame era yo gulo yo rane emikholonghe, ro miea onomi enajorande. ¹⁹Nebheisa, Tuhan Yesus nare a wewmi, neya surga re nakheukhokhe yele yende ALLAH re meugemene nuwembhonde. ²⁰Nebheisa, neya ewate naei Akhofawkho makheinye-makheinye huwemmiyembhe, Tuhan na khalia nanembhainye FIRMAN re royae me herawembhombhe mare ei hawenemfombhe.

Translation Words

"trial" sa Ingles nga pagsulay

Ang pulong nga "trial" sa Ingles pwede kuni "pagsulay" nga nagtumong sa kahintang nga diin ang usa ka butang o tawo "nasulayan" o "gisulayan." Ang "trial" pwede sad kuni nagtumong sa kaso sa korte diin ipakita ang ebidinsya sa hukom batok sa usa ka tawo ug base sa ebidinsya mahibal-an kung inosente o sad-an siya. Ang "trial" pwede sad mga kahintang sa pagsulay nga lisod ilahutay, nga diin ang usa ka tawo mahibal-an kung takus o dili takus siya base kung giunsa niya pag-atubang sa kahintang.

- Ang "trial" pwede sad kuni nagtumong sa kaso sa korte diin ipakita ang ebidinsya sa hukom batok sa usa ka tawo aron magpakita kung inosente o sad-an siya sa pagbuhat ug sayop.
- Ang pulong nga "trial" pwede sad mga kahintang diin gisulayan sa Dios ang pagtuo sa usa ka tawo. Ang lain nga pulong niini mao ang "pagsuta" o "pagtintal."
- Daghang mga tawo sa Biblia ang gisulayan aron makita kung magpadayon sila sa pagtuo ug pagsunod sa Dios. Miagi sila ug mga pagsulay nga apil ang pagdagmal, pagkapriso, o bisan sa pagpatay tungod sa ilang pagtuo.

Aaron

Gipili sa Dios si Aaron nga mahimong unang kinatas-ang pari sa katawhan sa Israel.

- Si Aaron mao ang magulang ni Moises.

- Gitabangan ni Aaron si Moses nga makigsulti kang Paraon nga pagawason niya ang mga Israelita gikan sa pagka-ulipon sa mga taga-Ehipto.
- Samtang nagbyahi ang mga Israelita sa disyerto, nakasala si Aaron pinaagi sa paghimo ug diosdiosan aron simbahan sa mga tawo.
- Gipili sa Dios si Aaron ug iyang mga kaliwat nga mahimong mga pari sa mga katawhan sa Israel.

Abdias

Si Abdias usa ka propeta sa Israel sa panahon ni haring Zedekiah.

- Ang uban pang mga propeta niadto nga panahon mao si Ezekiel ug Daniel.
- Nanagna si Abdias batok sa mga tao sa Edom nga mga kaliwat ni Esau.

Abel

Si Abel mao ang ikaduhang anak nga lalaki ni Adan ug Eva.

- Usa ka pastol si Abel.
- Gipahimuot ni Abel ang Dios sa iyang kinabuhi ug mga halad.
- Gipatay si Abel ni Cain, ang kamagulangang anak nga lalaki ni Adan ug Eva.

Abiatar

Si Abiatar mao ang kinatas-ang pari sa nasod sa Israel sa panahon ni Haring David ug Haring Solomon.

- Nag-alagad si Abiatar kauban ang pari nga si Zadok.
- Kaniadtong gipamatay ni Haring Saul ang mga pari, miikyas si Abiatar ug miadto kang David nga tua sa kamingawan.
- Human sa pagkamatay ni David, nisupak si Abiatar ni Solomon pinaagi sa pagtabang kang Adonias sa pagsulay sa pag-ilog sa gingharian ni Solomon.
- Tungod niini, gitangtang ni Solomon si Abiatar sa pagkapari.

(Tan-awa sad ang: [\[\[rc://ceb/obe/other/zadok\]\]](#), [\[\[rc://ceb/obe/other/saul\]\]](#)), [\[\[rc://ceb/obe/other/david\]\]](#), [\[\[rc://ceb/obe/other/solomon\]\]](#), [\[\[rc://ceb/obe/other/adonijah\]\]](#))

Abija

Abija ang ngalan sa usa ka hari sa Juda nga naghari gikan sa katuigan nga 915 hangtod sa 913 sa wala pa gipanganak si Cristo. Siya ang anak nga lalaki ni Haring Rehoboam. Naa say laing mga lalaki nga ginganlag Abija sa Daang Kasabotan.

- Ang usa ka Abija sa Daang Kasabotan mao ang anak nga lalaki ni Samuel nga nangulo sa mga katawhan sa Israel sa Beersheba, kauban ang iyang igsoon nga si Joel.
- Sila Abija ug Joel mga malimbongon ug hakog nga mga pangulo, mao nga nanghangyo ang mga tawo kang Samuel nga magpili ug hari aron pangulohan sila.
- Kaniadtong panahon ni Haring David, ang ngalan sa usa sa mga pari sa templo si Abija.
- Abiha sad ang ngalan sa usa sa mga anak ni Haring Jeroboam.
- Abiha sad ang ngalan sa kinatas-ang pari nga mibalik sa Jerusalem uban kang Zorobabel gikan sa pagkabinihag nila didto sa Babilonia.

Abimelek

Si Abimelek usa ka haring Filistihanon sa dapit sa Gerar niadtong panahon nga tua sa Canaan si Abraham ug si Isaac.

- Gilimbongan ni Abraham si Haring Abimelek pinaagi sa pagsulti nga igsoon niya si Sara, imbes nga iyang asawa.

- Gidala ni Abimelek si Sara sa iyang panimalay, apan gibalik dayon niya siya niadtong nagpakita ang Dios kaniya sa damgo ug gibadlong siya.
- Nagsabot si Abraham ug Abimelek bahin sa giilogan nga mga balon sa Beerseba kung kinsa ang manag-iya sa mga balon.
- Human ang daghang katuigan, nagpuyo ang anak ni Abraham nga si Isaac ug ang iyang pamilya didto sa dapit nga giharian ni Abimelek.
- Aduna pay lalaki nga ang ngalan Abimelek nga anak ni Gideon ug igsoon ni Jotam. Ang uban nga paghubad mogamit ug lain nga ispelang sa ngalan niya aron maklaro nga dili siya si Haring Abimelek.

Abner

Si Abner mao ang ig-agaw ni Haring Saul sa Daang Kasabotan.

- Si Abner mao ang labing labaw nga pangulo sa kasundalohan ni Haring Saul ug ang nagpailaila sa batan-on nga David ngadto kang Saul human gipatay ni David ang higante nga si Goliath.
- Kadtong namatay na si Haring Saul, gipili ni Abner si Isboset, nga anak nga lalaki ni Saul, isip hari sa Israel samtang si David gipili nga hari sa Juda.
- Kadugayan, mabudhion nga gipatay si Abner ni Joab nga labing labaw nga pangulo sa kasundalohan ni David.

Abraham, Abram

Si Abraham mao ang tawo nga gipili sa Dios nga magsugod ug usa ka pamilya nga modaghan ug mahimo nga usa ka katawhan nga nailhan nga mga Israelita.

- Nagsaad ang Dios kang Abraham nga makabaton siya ug daghan kaayong mga kaliwat ug mahimo silang dako nga nasod.
- Nakigsabot ang Dios kang Abraham ug nagsaad siya nga padayonon niya kini sa iyang mga kaliwat hangtod sa kahangtoran.
- Mitoo si Abraham sa Dios ug mituman siya kaniya.
- Ang una nga ngalan ni Abraham mao ang "Abram," apan giilisan kini sa Dios ug Abraham.
- Ang pasabot sa Abram "gidayeg nga amahan" ug ang Abraham nagpasabot nga "amahan sa daghang mga tawo."

Absalom

Si Absalom mao ang ikatulo nga anak ni Haring David. Nailhan siya tungod sa iyang pagkagwapo ug pagkamasuk-anon.

- Niadtong gilugos ang igsoon ni Absalom nga si Tamar sa ilang igsoon sa amahan nga si Amnon, nagplano si Absalom nga ipapatay si Amnon.
- Human mapatay si Amnon, milayas si Absalom ngadto sa dapit sa Gesur (nga diin gikan iyang inahan nga si Maaca) ug nagpuyo siya didto sulod sa tulo ka tuig. Unya gipabalik siya ni Haring David sa Jerusalem, apan wala niya tuguti si Absalom nga makigkita kaniya sa duha ka tuig.
- Giaghat ni Absalom ang ubang mga tawo nga mosukol kang Haring David ug nangulo siya ug rebelyon batok kang David.
- Nakiggubat ang kasundalohan ni David batok kang Absalom ug napatay siya. Nasubo kaayo si David pagkahitabo niini.

Achab

Si Achab usa ka dautan kaayong hari nga nangulo sa amihanan nga gingharian sa Israel.

- Dautan si Haring Achab ug gidasig niya ang katawhan sa gingharian sa Israel nga mosimba sa mga diosdiosan.
- Giatubang ni propetang Elias si Achab ug giingnan siya nga adunay moabot nga grabeng hulaw sa tulo ug tunga ka tuig ingon nga silot sa mga sala nga nahimo sa Israel tungod ni Achab.

- Adunay 450 ka propeta si Achab alang sa diosdiosan nga si Baal. Gihagit ni Elias kadto nga mga propeta ug gipakita nga si Yahweh lang ang tinuod nga Dios.

Achaz

Si Achaz usa ka dautang hari nga nagmando sa gingharian sa Juda sukad 732 hangtod sa 716 ka tuig una pa gipanganak si Cristo. Kini mga 140 ka tuig usa pa gidala ang mga tawo sa Israel ug Juda nga mga dinakpan ngadto sa Babilonia.

- Samtang iyang gimandoan ang Juda, nagtukod ug altar si Achaz aron magsimba sa mga diosdiosan sa mga taga-Assyria nga maoy hinungdan nga mitalikod ang mga tawo gikan sa tinuod nga Dios, nga si Yahweh.
- Si Haring Achaz 20 anyos ang iyang edad niadtong nagsugod siya ug paghari sa Juda, ug nangulo siya sulod sa 16 ka tuig.

Adan

Gibuhat si Adan sama sa imahe sa Dios. Gihimo sa Dios si Adan nga adunay daghang mga kinaiya nga anaa mismo sa Dios, sama sa personalidad, ang abilidad sa paghigugma, ang kapasidad sa pagpili, ang pagkahibalo bahin sa kaugalingon, pwede makig-higala sa uban, pakig-istorya, ug daghan pang uban.

- Si Adan ang una nga lalaking tawo.
- Gihulma siya sa Dios gikan sa yuta ug gihuypan siya ug kinabuhi.
- Ang ngalan ni Adan kung paminawon sama sa Hebreohanon nga pulong nga "pula nga yuta" o "yuta."
- Ang ngalan nga "Adan" sama sa pulong sa Daang Kasabotan nga "katawhan" o "tawo."
- Ang tanan nga mga tawo mga kaliwat ni Adan ug Eva.

Gisupak ni Adan ug Eva ang Dios. Gibuhat nila ang gisulti sa Dios nga dili nila buhaton. Mao kini ang nakapabulag kanila sa Dios ug nagdala ug kamatayon nga espirituhanon ug lawasnon sa ilang kinabuhi ug sa kalibutan nga gihimo sa Dios.

Adlaw nga Igpapahulay

Ang Adlaw nga Igpapahulay usa ka pinasahi nga adlaw sa semana nga gisugo sa Dios nga igahin sa mga Israelita ingon nga adlaw sa pagpahulay.

- Ang matag Adlaw nga Igpapahulay mao ang ikapito (katapusan) nga adlaw sa matag semana.
- Pagkahuman ug lalang sa Dios sa kalibutan sulod sa unom ka adlaw, mipahulay siya sa ikapito nga adlaw. Sa sama nga pamaagi, gisugo sad sa Dios ang mga Israelita nga igahin ang ikapito nga adlaw ingon nga pinasahi nga Adlaw nga Igpapahulay ug pagsimba kaniya.
- Alang sa mga Judio, magsugod ang Adlaw nga Igpapahulay sa pagsalop sa adlaw sa Biyernes hangtod sa pagsalop sa adlaw sa Sabado.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Pwede sad kini hubaron nga "adlaw sa dili pagtrabaho" o "adlaw sa Dios sa pagpahulay."
- Ang ubang mga paghubad gikapital kini nga mga pulong aron ipakita nga pinasahi kini nga adlaw, pananglitan "Adlaw nga Igpapahulay."
- Hunahunaa kung giunsa paghubad niini nga pulong sa lokal o nasudnong pinulongan.

Adonias

Si Adonias mao ang ika-upat nga anak ni Haring David.

- Gisulayan ni Adonias nga mahimong hari sa Israel kadtong namatay na ang iyang mga igsoong lalaki nga sila Absalom ug Amnon.
- Apan gisaad sa Dios ang trono ngadto sa anak ni David nga si Solomon, mao nga wala magmalamposon ang plano ni Adonias ug gihatag kang Solomon ang trono.

- Sa ikaduhang pagsulay ni Adonias nga himoon ang iyang kaugalingon nga hari, gipapatay siya ni Solomon.

Agila

Ang agila usa ka daku kaayo ug gamhanan nga langgam nga mokaon ug mga gagmay nga mga mananap sama sa isda, ilaga, mga bitin, o mga manok.

- Kasagaran ang agila gigamit nga simbolo sa kagawasan ug gahum.
- Ang Biblia gikomparar ang kapaspas ug kakusog sa usa ka kasundaluan ngadto sa kapaspason ug kakalit nga mosakdop ang agila panaog aron kuhaon ang iyang biktima, o kung unsa kapaspas mopataas pag-ayo padulong sa langit.
- Nag-ingon si Isaias nga ang nagsalig sa Ginoo molupad pataas sama sa agila. Sumbingay kini nga gigamit sa paghulagway sa kagawasan o kusog nga gikan sa pagsalig ug pagtuman sa Dios.
- Sa libro sa Daniel, ang kataas sa buhok ni Nabucodonosor gikompara sa kataas sa pako sa agila, nga moabot ug mga 56 ka sentimetro ang kataas.

Ahasias/Ochozias

Ahasias ang ngalan sa duha ka mga hari: ang usa naghari sa gingharian sa Israel, ang usa naghari sa gingharian sa Juda.

- Si Haring Ahasias sa Juda anak ni Haring Jehoram. Naghari siya sulod sa usa ka tuig (sa ika 841 nga tuig sa wala pa gipanganak si Cristo) unya gipatay siya ni Jehu. Sa wala magdugay, ang kinamanghurang anak ni Ahasias nga si Joash maoy nipuli kaniya ingon nga hari.
- Si Haring Ahasias sa Israel anak ni Haring Ahab. Nangulo siya sulod sa duha ka tuig (sa ika 850-49 nga tuig una pa gipanganak si Cristo). Namatay siya tungod kay nahagbong siya sa iyang palasyo ug ang iyang igsoon nga si Joram nahimong hari.

Ahasuero/Assuero

Si Ahasuero usa ka hari nga nangulo sa adtong una pa kaayong gingharian sa Persia sulod sa baynte ka tuig.

- Mao kini ang panahon nga ang mga binihay nga mga Judio nagpuyo sa Babilonia, nga giharian sa Persia.
- Ang uban nga ngalan niini nga hari mao ang Xerxes o Artaxerxes.
- Pagkahuman gipahawa niya ang iyang rayna tungod sa iyang kasuko, sa wala magdugay nagpili si Haring Ahasuero ug babaye nga Judio nga ang pangalan si Ester aron mahimong bag-o niyang asawa ug rayna.

Ahias

Ahias ang ngalan sa pipila ka lainlaing mga lalaki sa Daang Kasabotan. Mao kini sila:

- Ahias ang ngalan sa usa ka pari sa panahon ni Saul.
- Ahias sad ang ngalan sa sekretaryo sa panahon nga naghari si Haring Solomon.
- Ahias sad ang ngalan sa propeta gikan sa Silo nga nagtagna nga matunga sa duha ka gingharian ang nasod sa Israel.
- Ahaias sad ang ngalan sa amahan ni Haring Baasa sa Israel.

Ai

Sa panahon sa Daang Kasabotan, Ai ang ngalan sa usa ka lungsod sa Canaan nga anaa mga 8 kilometro sa amihanang-kasadpanan sa Jericho. Duol sad ang Ai sa Bethel.

- Pagkahuman mapildi ang Jericho, nangulo si Josue sa mga Israelita sa pag-atake sa Ai apan napildi ang Israel.
- Gipadayag sa Dios ang pagsupak ni Achan kay nangawat siya ug mga linaglag sa Jericho ug gisugo sa Dios ang mga Israelita nga patyon siya ug ang iyang pamilya. Pagkahuman nila ug buhat niadto, gitugutan sa Dios ang mga Israelita nga pildehon ang lungsod sa Ai sa ikaduha nila nga pag-atake.

Ako si Yahweh

Kasagaran sa Daang Kasabotan, sa dihang ang Dios naghisingot mahitungod sa iyang kaugalingon, gigamit niya ang iyang ngalan imbes sa paggamit ug pronombre nga "ako."

- Pananglitan, imbes nga mag-ingon siya nga, "Pasidunggi ako," nag-ingon siya nga, "Pasidunggi si Yahweh."
- Ang "ULB" kasagaran gihubad kini pinaagi sa pagdugang ug pronombre sama sa, "Pasidunggi ako, si Yahweh" o "Ako, si Yahweh nag-ingon" aron maklaro nga ang Dios mao ang nagsulti mahitungod sa iyang kaugalingon.
- Ang ULB nagpakita sa mobasa nga ang Dios mao ang nagsulti pinaagi sa pagbutang sa pronombre nga "Ako".

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang pipila ka mga tighubad pwede magdesisyon kung mas natural ug klaro sa ilang pinulungan nga sundon ang literal nga pulong ug gamiton lang ang "Yahweh" nga walay gidugang nga pronombre nga "Ako."
- Ang uban modesisyon sa paggamit sa pronombre nga Yahweh sa pipila ka higayon sa sinugdanan nga bahin sa teksto, apan dayon tangtangan ang pronombre sa nahabilin nga mga bahin. Ang ehemplo niini sa ULB makit-an sa Deuteronomio 5:9-16.
- Labing maayo kung padayon nga gamiton ang ngalan ni Yahweh diin literal nga nahibutang sa teksto, apan ang uban nga mga paghubad modesisyon sa paggamit lang sa pronombre nga "Ako" sa pipila ka mga lugar, aron mahimo ang teksto nga natural ug klaro.
- Mao kini ang kalangkuban sa mga posible nga mga pamaagi sa paghubad sa "Yahweh" sa dihang ang Dios ang nagsulti:
- "Yahweh"

Amahan, katigulangan

Ang literal nga gamit sa pulong nga "amahan" nagtumong sa lalaki nga ginikanan sa usa ka tawo. Aduna say pipila ka sumbingay niini nga pulong.

- Ang pulong nga "amahan" ug "katigulangan" kasagaran gigamit sa pagtumong sa mga gigikanan sa usa ka tawo o grupo sa mga katawhan. Pwede sad kini hubaron nga, "gigikanan."
- Ang "ang amahan sa" pwede sumbingay nga nagtumong sa usa ka tawo nga pangulo o gigikanan sa usa ka butang. Pananglitan, sa Genesis 4, "ang amahan sa tanan nga mga nagpuyo sa balongbalong" pwede nagpasabot, "ang pangulo sa banay sa unang mga tawo nga nagpuyo sa balongbalong."
- Pasumbingay nga gitawag ni apostol Pablo ang iyang kaugalingon nga "amahan" adtong iyang gitabangan nga mahimong mga Kristohanon pinaagi sa pagsangyaw sa maayong balita kanila.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Kung magtumong sa usa ka amahan ug sa iyang anak, kini nga pulong hubaron gyud gamit ang kasagarang pulong nga nagtumong sa amahan sa pinulungan.
- Ang "Dios Amahan" kinahanglan hubaron gamit ang kasagaran ug kumon nga pulong sa "amahan."
- Kung magtumong sa mga katigulangan, kini nga pulong pwede sad hubaron nga, "kagikanan."
- Sa pagtumong ni Pablo sa iyang kaugalingon sa sumbingay sama sa amahan sa mga tumutuo kang Cristo, pwede kini hubaron nga, "espirituhanon nga amahan" o "amahan kang Cristo."
- Usahay ang pulong nga "amahan" pwede hubaron nga, "pangulo sa banay."
- Ang mga pulong nga "amahan sa tanang mga bakak" pwede hubaron nga, "gigikanan sa tanang mga bakak" o "kadtong gigikanan sa mga bakak."

Amalecahanon

Ang mga Amalecahanon mga grupo sa katawhan nga nagbalhinbalhin sa ilang pagpuyo ug nipanaw sa habagatan nga bahin sa Canaan, gikan sa disyerto sa Negev hangtod sa nasod sa Arabia.

- Kini nga grupo sa katawhan tingali mga kaliwat ni Amalek, ang apo ni Esau.
- Kaaway gyud sa mga Amalecahanon ang Israel sukad niadtong una nga mianha ang mga Israelita sa Canaan aron mopuyo didto.
- Si Saul ug David parehas nga nangulo sa ilang kasundalohan batok sa mga Amalecahanon. Gisupak ni Saul ang Dios pinaagi sa pagtago sa uban nga mga butang nga nahakut nila sa pagkig-away nila sa mga Amalecahanon ug sa wala pagpatay niya sa hari sa mga Amalecahanon nga mao untay gisugo sa Dios kaniya.
- Sa wala magdugay, gipatay sa Dios kining mga tawhana nga kanunay mangawat sa Israel ug sa ubang mga grupo sa katawhan.

Amasias

Nahimong hari si Amasias sa gingharian sa Juda kadtong gipatay ang iyang amahan nga si Haring Joas.

- Naghari si Haring Amasias sa Juda sulod sa 29 ka tuig.
- Maayo siya nga hari apan wala niya giguba ang mga taas nga lugar diin gisimba ang mga diosdiosan.
- Kadugayan, gipapatay ni Amasias ang tanang lalaki nga maoy nagpapatay sa iyang amahan.
- Gipildi niya ang mga masinupakon nga mga taga-Edom ug gibalik sila sa ilalom sa pagmando sa gingharian sa Juda.
- Gihagit niya sa gubat si Haring Jehoas sa Israel apan napildi siya. Adunay bahin sa paril sa Jerusalem nga naguba ug ang mga plata ug bulawan nga mga galamiton sa templo gikawat.
- Human ang pipila kamga tuig, mitalikod si Haring Amasias kang Yahweh ug adunay mga lalaki sa Jerusalem nga nagsabot ug gipatay siya.

Ammon, Amonihanon, Babaye nga taga-Ammon

Ang mga "katawhan sa Ammon" o mga "Amonihanon" mga kaliwat ni Ben-ammi, ang anak nga lalaki ni Lot sa iyang kamanghuran nga anak nga babaye.

- Ang pulong nga "babaye nga taga-Ammon" nagtumong gyud sa babaye nga Amonihanon. Mahimo kini nga hubaron nga "Amonihanon nga babaye."
- Ang mga Amonihanon nagpuyo sa sidlakan sa Suba sa Jordan ug mga kaaway sila sa mga Israelita.
- Sa usa ka higayon, mikuha ang mga Amonihanon ug propeta nga ang ngalan si Balaam aron tungloon ang Israel, apan wala kini tuguti sa Dios.

Amnon

Si Amnon mao ang kamagulangang anak nga lalaki ni Haring David sa iyang asawa nga si Ahinoam.

- Gilugos ni Amnon si Tamar nga iyang igsoon nga babaye sa laing inahan nga igsoon sad ni Absalom.
- Tungod niini, nagplano si Absalom batok kang Amnon ug gipapatay siya.

Amorihanon

Ang mga Amorihanon usa ka grupo sa katawhan nga nagpuyo sa Canaan sa panahon ni Josue.

- Ang mga Amorihanon nagpuyo sa mga siyudad sa isig ka kilid sa Suba sa Jordan. Ang matag siyudad giharian ug usa ka hari.
- Gisaad sa Dios nga ihatag sa mga Israelita ang yuta sa Canaan, apil ang yuta sa mga Amorihanon.

Amos

Si Amos usa ka Israelitang propeta nga nagpuyo sa panahon ni Haring Uzzia sa Juda. Nabuhi sad siya sa panahon ni propetang Isaias.

- Usa gitawag nga propeta, si Amos nagpuyo sa gingharian sa Juda nga usa ka pastol ug magtatanom ug mga egira.
- Si Amos nagpropesiya sa mauswagon nga gingharian sa norteng dapit sa Israel mahitungod sa ilang dili matarong nga tinagdan sa mga tawo.

Amoz

Si Amoz ang amahan sa propetang si Isaias.

- Ang mga higayon nga gihisgotan siya sa Biblia mao lang ang pag-ila kang Isaias nga "anak ni Amoz."
- Kini nga ngalan lahi sa ngalan ni propetang Amos ug kinahanglan lahi ang pag-ispeling niini.

Ampo, Pag-ampo

Ang pag-ampo mao ang pakigsulti sa Dios.

- Kasagaran ang mga tawo mag-ampo sa Dios sa paghangyo kaniya sa pagtabang sa ila o sa ubang mga tawo.
- Sa ilang mga pag-ampo nagpasalamat sad ang mga tawo ug nagdayeg sa Dios.
- Ang pag-ampo pwede sad ipasabot nga paghinulsol sa atong mga sala sa Dios ug sa paghangyo kaniya sa pagpasaylo kanato.
- Kung ang mga tawo mosulay sa pakig-estorya sa ilang dili tinuod nga dios, gitawag sad kini nga "pag-ampo."

Anak (nga lalaki)

Ang pulong nga "anak (nga lalaki)" nagtumong sa bata nga lalaki o lalaki nga nagpakita nga siya anak sa iyang mga ginikanan. Pwede kini magtumong sa tinuod o gisagop nga anak nga lalaki.

- Ang mga pulong nga "anak nga lalaki ni" kasagaran gigamit sa Biblia aron magtumong gyud kung kinsa ang tawo nga gihisgutan. Pananglitan sa 1 Mga Hari 4, si "Azarias anak nga lalaki ni Sadok" lahi kang "Azarias nga anak nga lalaki ni Natan." Kining duha ka mga lalaki lahi sad kang "Azarias nga anak nga lalaki ni Amazias" sa 2 Mga Hari 15. Parehas kini sa paggamit ug mga apelido karon nga mga panahon aron mailhan kung kinsa ang gitumong taliwala sa daghang mga tawo nga adunay parehas nga ngalan.
- Kini nga pulong pwede sad gamiton nga matinahuron nga pagtawag sa usa ka lalaki o lalaki nga mas bata.
- Ang "anak nga lalaki" kasagaran gigamit nga sumbingay sa Biblia aron magtumong sa bisan kinsa nga lalaki nga kaliwat, sama sa apo nga lalaki o kaapoapohan nga lalaki.
- Usahay ang mga "anak sa Dios" gigamit nga sumbingay sa Bag-ong Kasabotan aron magtumong sa mga tumutuo kang Cristo.
- Ang uban pang sumbingay gamit ang anak nga lalaki nagpasabot nga "adunay kinaiya nga" sama sa:
 - "anak sa kahayag"
 - "anak sa masinupakon"
 - "anak sa kalinaw"
 - "anak sa dalugdog"

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Sa kasagarang mga paggawas niini nga pulong, mas maayo nga hubaron ang "anak nga lalaki" gamit ang literal nga pulong sa pinulungan nga hubaron nga nagtumong sa anak nga lalaki.
- Kung hubaron ang pulong nga "Anak sa Dios" kinahanglan gamiton ang kasagaran nga pulong alang sa "anak".

- Kung gamiton sa pagtumong sa mga kaliwat imbes nga anak, ang pulong nga "kaliwat" pwede gamiton, sama sa pagtumong kang Jesus nga "kaliwat ni David" o sa mga talaan sa gigikanan diin usahay ang "anak" nagtumong sa lalaki nga kaliwat.
- Usahay ang "mga anak nga lalaki" pwede hubaron nga "mga anak" kung parehas nga mga lalaki ug mga babaye ang gitumong. Pananglitan, "ang mga anak nga lalaki sa Dios" pwede hubaron nga "mga anak sa Dios" tungod kay kini nga pulong nag-apil sad sa mga batang babaye ug mga babaye.
- Ang sumbingay nga pulong sa "anak sa" pwede hubaron nga "usa ka tawo nga adunay kinaiya nga" o "usa ka tawo nga sama sa" o "usa ka tawo nga adunay" o "usa ka tawo nga naglihok sama nga."

Anak sa Dios, ang Anak

Ang Anak sa Dios nga si Jesus mianhi sa kalibutan ingon nga usa ka tawo aron magluwas ug mangulo sa kalibutan.

- Ang Anak sa Dios adunay sama nga kinaiya sa Dios nga Amahan, busa bug-os siya nga Dios.
- Ang Dios nga Amahan, Dios nga Anak, ug Dios nga Balaang Espiritu usa lang silang tanan.
- Dili pareho sa anak sa tawo, ang Anak sa Dios kanunay na nga anaa.
- Sa sinugdanan, ang Anak sa Dios kauban sa paglalang sa kalibutan uban ang Amahan ug ang Balaan nga Espiritu.
- Tungod kay si Jesus Anak sa Dios, gihigugma ug gituman niya ang iyang Amahan, ug gihigugma sad siya sa iyang Amahan.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Alang sa mga pulong nga "Anak sa Dios," mas maayo nga hubaron ang "Anak" sa parehas nga pulong nga natural nga gigamit sa pinulungan nga hubaron aron magtumong sa usa ka "anak" sa tawhanong amahan.
- Siguraduha nga ang pulong nga gigamit sa paghubad sa "anak" mohaom sa pulong nga gigamit sa paghubad sa "amahan" ug kini nga mga pulong mao ang natural nga nagpahayag sa tinuod nga relasyon sa anak ug amahan.

Anak sa Tawo, anak sa tawo

Ang titulo nga "Anak sa Tawo" nailhan gyud nga gigamit ni Jesus sa pagtumong sa iyang kaugalingon. Sa Daang Kasabotan, ang pulong nga "anak sa tawo" usa sad ka pamaagi sa pagtawag sa usa ka tawo.

- Sa Daang Kasabotan, ang mga pulong nga "anak sa tawo" kasagaran nagpasabot nga "lalaki" o "tawo."
- Gigamit sa Dios ang "anak sa tawo" nga usa ka pagtawag, sama niadtong niingon siya kang propetang Ezequiel, "...ikaw, anak sa tawo, kinahanglan managna..." Kini nga klase sa pagtawag gigamit sa tibuok nga libro ni Ezequiel.
- Kasagaran nga gigamit ni Jesus kini nga pulong aron magtumong sa iyang kaugalingon imbes nga "Ako." Pwede sad kini nga mainubsanon nga pamaagi sa pagtumong sa kaugalingon niadto nga panahon.
- Ang propeta nga si Daniel nakakita ug panan-awon sa usa ka "anak sa tawo" nga nanaug gikan sa langit nga gipalibutan ug mga panganod ug kini nagtumong sa moabot nga Mesias. Si Jesus nag-ingon sad nga ang Anak sa Tawo mobalik sa umaabot nga adlaw nga gipalibutan sa mga panganod.
- Paglabay sa daghang katuigan pagkahuman niadto, ang apostol nga si Juan nakakita ug panan-awon sa "anak sa tawo" nga naglingkod sa mga panganod.
- Kini nga mga pagtumong sa Anak sa Tawo nga mobalik, naglingkod, o nagsakay sa mga panganod nagpakita nga si Jesus, Dios.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Sa dihang gigamit ni Jesus ang pulong nga "Anak sa Tawo," ang lain nga pamaagi sa paghubad niini pwede nga, "ang Usa nga nahimong usa ka tawo" o "ang Tawo nga gikan sa langit" o "ang usa nga gikan sa langit."

- Ang pipila sa mga tighubad usahay apilon ang "Ako" sa niini nga titulo.

Ananias

Sa libro sa Daniel, si Ananias usa ka maalamon nga batan-ong Hebreo nga gidala sa Babilonia niadtong panahon sa pagkabinihag. Mas nailhan siya sa ngalan nga Sadrac.

- Si Ananias gihatagan sa mga taga-Babilonia ug katungdanan ingon nga alagad sa gingharian tungod sa iyang kinaiya nga walay ikasaway ug mga abilidad nga hinatag sa Dios.
- Ginganlan pag-usab si Ananias ug Sadrac sa hari sa Babilonia.
- Kuyog ang iyang mga Judiong kauban, gilabay si Sadrac ngadto sa hurno nga nagkalayo tungod kay mibalibad sila sa pagsimba sa hari. Gipakita sa Dios ang iyang gahum pinaagi sa pagpanalipod kanila sa pagkadaut.
- Aduna pay dili kaayo ilado nga mga lalaki nga Ananias ang mga ngalan sa pipila ka mga bersikulo sa Daang Kasabotan.
- Ang usa ka lalaki nga Ananias usa ka dili tinuod nga propeta sa panahon ni propetang Jeremias.

Anas

Si Anas mao ang kinatas-ang pari sa mga Judio sa Jerusalem sulod sa 10 ka tuig, gikan sa ika 6 ka tuig hangtod sa ika15 ka tuig pagkahuman natawo si Cristo. Unya gitangtang siya sa gobyernong Romano gikan sa pagka kinatas-ang pari apan nagpadayon gihapon siya nga adunay impluwensiya nga pangulo sa mga Judio.

- Si Anas ang ugangan ni Caiapas, ang opisyal nga kinatas-ang pari sa panahon sa ministeryo ni Jesus.
- Sa sinugdan, gidala si Jesus kang Anas aron imbestigahon, bisan pa nga si Caiapas mao ang opisyal nga kinatas-ang pari niadtong panahona.
- Pagkahuman ug retiro sa mga kinatas-ang pari, nagpabilin lang gihapon ang ilang titulo uban ang pipila ka mga responsibilidad niini, mao nga si Anas gitawag gihapon nga kinatas-ang pari sa panahon sa pagkapari ni Caiapas ug sa uban pa.

Andres

Si Andres usa sa mga doseng lalaki nga gipili ni Jesus aron mahimong usa sa iyang disipulo (kadugayang ginganlan nga apostoles).

- Ang igsoong lalaki ni Andres mao si Simon Pedro. Parehas silang mangingisda.
- Si Pedro ug Andres ang mga unang disipulo ni Jesus nga gihisgotan sa Biblia. Nangisda sila sa Lawa sa Galilea sa dihang gitawag sila ni Jesus nga mahimong iyang mga disipulo.
- Sila Pedro ug Andres, mga disipulo na kini sila ni Juan Bautista, una pa sila nagkita ni Jesus.

Ang dagat, ang Dako nga Dagat, ang kasadpang dagat

Sa Bibilia, ang "Dako nga Dagat" o kasadpang dagat" nagtumong sa gitawag karon nga Dagat sa "Mediterraneo", diin mao kini ang hilabihan ka dako nga tubig nga nailhan sa mga tawo sa panahon sa Biblia.

- Ang Dako nga Dagat sa (Mediterraneo) giutlanan sa: Israel sa Sidlakan, Europa sa amihan ug kasadpan, ug Africa sa habagatan.
- Kini nga dagat importante gyud kaayo sa adtong una pa nga panahon sa negosyo ug pagbiyahe tungod kay giutlanan kini sa daghang mga nasod. Ang mga siyudad ug mga grupo sa mga tawo nga naa sa kabaybayon niini nga dagat adunahan kaayo tungod sa kadali nga makakuha ug mga produkto gikan sa ubang mga nasod pinaagi sa barko.
- Ingon nga ang Dako nga Dagat naa sa kasadpan sa Israel, usahay gitumong kini nga "kasadpang dagat."

Ang dose, Ang onse

Ang pulong nga "ang dose" nagtumong sa dose ka mga tawo nga pinili ni Jesus nga iyang mga suod nga mga disipulo, o mga apostoles.

- Pagkahuman sa pagkabudhi ni Hudas kang Jesus ug dayon gipatay ang iyang kaugalingon, ang nahabilin nga mga apostoles gitumong nga "ang onse."
- Si Jesus adunay daghan pang ubang mga disipulo, apan ang titulo nga "ang dose" nagpaila sa mga misunod kang Jesus sulod sa iyang tulo ka mga tuig nga ministeryo.
- Ang mga ngalan niini nga mga dose nga mga apostoles natala sa Mateo 10, Marcos 3, ug Lukas 6.
- Sa panahon nga namatay na si Hudas ug wala pa sila kapili ug disipulo nga mopuli niya, gitawag sila nga "ang onse."

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Sa daghang mga pinulungan mas maklaro ug mas natural kung idugang ang nombre ug ingnon nga "ang dose ka mga apostoles" o "ang dose ka mga suod nga disipulo ni Jesus."
- "Ang onse" pwede sad hubaron nga "Ang onse nga nahabilin nga mga disipulo ni "Jesus."
- Ang uban pang paghubad pwede gamiton ang kapital nga letra aron ipakita nga kini gigamit ingon nga titulo, sama sa "ang Dose" ug "ang Onse."

Ang mahigugmaon

Ang pulong nga "lover" sa Ingles literal nga buot ipasabot "tawo nga gahigugma". Kasagaran gatumong kini sa mga tawo nga adunay seksual nga relasyon sa usa'g usa.

- Kabubut-on sa Dios nga ang mga minyo lang ang pwede nga adunay seksual nga relasyon sa usa'g usa.
- Kung gigamit kini nga pulong sa Bibly, kasagaran nagtumong kini sa dili minyo nga tawo nga adunay seksual nga relasyon sa lain nga tawo nga dili sad minyo.
- Kining sayop nga klase sa relasyon kasagaran gigamit sa Bibly sa pagtumong sa Israel nga wala motuman sa Dios pinaagi sa pagsimba nila sa diosdiosan. Mao nga ang pulong nga "lover" gigamit nga sumbingay sa mga diosdiosan nga gisimba sa mga tawo. Sa niini nga konteksto, kini nga pulong pwede hubaron nga, : imoral nga mga kauban" o " kauban sa pakighilawas" o "diosdiosan. " [Tan-awa sa Metaphor]
- Ang "lover" ug kwarta mao ang usa ka tawo nga gahatag ug sobra nga importansiya aron siya maka kwarta or mahimong datu.
- Sa Daang Kasabutan, sa Awit sa mga Awit, ang pulong nga "lover" gigamit sa positibo nga pamaagi.

Antioquia

Sa Bag-ong Kasabotan adunay duha ka siyudad nga gitawag ug Antioquia; ang usa mao ang kapital nga siyudad sa daan nga nasod sa Siria ug makit-an kini mga 24 kilometro gikan sa kabaybayonan sa Dagat sa Medeteraneo. Ang usa ka Antioquia naa sa Pisidia (sa Asya Minor o sa karon mao ang Turkey) dili layo sa karaan nga siyudad sa Colosas.

- Sa siyudad sa Syria nga Antioquia nga mga 800 kilometro amihanan sa Jerusalem, mao ang unang lugar diin ang mga tumutuo kang Jesus gitawag nga mga Kristiyano.
- Ang Antioquia sa Siria usa ka importante gyud nga siyudad ug ang lokal nga Iglesia didto nagpadala ug mga misyonaryo ngadto sa mga Gentil.
- Si Pablo, Barnabas ug si Juan Marcos mibiyahe didto sa Antioquia sa Pisidia, aron isangyaw ang maayong balita sa mga tawo didto.

Apolos

Si Apolos usa ka Judio gikan sa siyudad sa Alexandria sa Gresya. Daghan sad siyang nahibaw-an mahitungod sa kasulatan sa Hebreo ug maayo kaayo mosulti nga madani ang mga mamati.

- Gitudluan si Apolos sa duha ka kristiyano diha sa Efeso nga si Aquila ug Priscilla.

- Gihatagan ni Pablo ug importansiya kung giunsa niya (Pablo), ni Apolos, ug ang uban nga mga magtutudlo nga kabahin sila sa grupo nga nagkuyog nga nagtrabaho sa ani sa Dios.

Aquila

Si Aquila usa ka Kristuhanon nga Judio sa una nga siglo. Siya ug ang iyang asawa nga si Priscilla, mga misyonaryo sad nga kauban ni Pablo.

- Si Aquila natawo sa probinsiya nga Pontus, duol sa habagatan nga kabaybayonan sa Itum nga Dagat.
- Nagkita si Pablo ug sila Aquila ug Priscilla sa Corinto.
- Si Aquila ug Priscilla nagpuyo sa Roma sa panahon sa wala pa gipahawa ang ubang mga Judio ni Emperador Claudius.
- Ang trabaho sa mag-asawa tighimo ug tolda nga panapton uban ni Pablo, ug gitabangan nila siya sa iyang misyonaryo nga buluhaton.
- Silang duha ni Aquila ug Priscilla nahisgutan sa Bag-ong Kasabotan sa pipila ka higayon, ingon nga mga katabang ni Pablo. Gitudlo nila sa mga tumutuo ang kamatuoran mahitungod kang Jesus; usa sa ilang gitudluan si Apolos nga maayo gyud motudlo.

Arabah

Ang pulong nga "Arabah" kasagaran nagtumong sa patag nga disyerto o rehiyon. Kini kasagaran nagtumong sa daku nga disyerto ug kapatagan nga rehiyon apil ang walog nga gapalibot sa Suba sa Jordan, ug paubos sa kayutaan gikan sa habagatan sa tumoy sa gitawag nga Patay nga Dagat hangtod sa amihan sa tumoy sa gitawag nga Pula nga Dagat.

- Ang mga Israelita gilakbay kini nga disyerto sa ilang pagbiyahe gikan sa Ehipto padulong sa yuta sa Canaan.
- Ang "Dagat sa Arabah" kasagaran gitawag nga "Dagat nga asin" o ang "Patay nga dagat."

Arabia, taga-Arabia

Ang Arabia ang labing daku nga dawis sa kalibutan nga adunay sukod nga hapit mag 3,000,000 kilometro kwadrado. Naa kini sa habagatan sa Israel, tunga tunga sa gitawag nga Pula nga Dagat ug gitawag nga "Persian Gulf".

- Sumala kang Apostol Pablo, ang bukid sa Sinai naa sa Arabia.
- Ang anak ni Abraham nga si Ismael ug ang iyang mga kaliwat nagpuyo dapit sa amihan-kasadpan sa Arabia.
- Human nga gipanguluhan ni Moises ang mga Israelita nga nigawas sa Ehipto, naglibotlibot sila sa 40 ka tuig sa disyerto sa Arabia.
- Human nga nahimong tumutuo si Pablo kang Jesus, nipuyo siya ug pipila ka tuig sa disyerto sa Arabia.

Aram, Taga-Aram

Ang "Aram" usa ka rehiyon diin nagpuyo ang mga paryente ni Abraham. Mao kini karon ang moderno nga nasod sa Syria.

- Ang mga tawo nga nagpuyo diha sa Aram gitawag nga "Taga-Aram" ug nagsulti sa Aramaic nga pinulungan.
- Ang usa ka anak ni Shem ginganlan ug Aram. Ang usa pa ka lalaki nga ginganlan ug Aram mao ang ig-agaw ni Rebeca. Posible nga ang rehiyon nga Aram gipangalan gikan niining duha ka tawo.
- Kini sad nga rehiyon ginganlan ug "Paddan Aram" ug sa kadugayan ginganlan sa Griyego nga "Syria."

Ararat

Sa Bibliya, ang "Ararat" mao ang ngalan sa usa ka lugar, usa ka gingharian ug mga bukid.

- Ang "lugar sa Ararat" posible nga naa dapit sa amihan-timugan sa nasod nga mao karon ang gitawag nga Turkey.
- Ang Ararat maoy giila nga mga bukid diin nidunggo ang arka ni Noe pagkahuman nihunas ang dakong baha.
- Sa panahon karon, ang bukid nga gitawag nga "Bukid sa Ararat" maoy gituohan nga "kabukiran sa Ararat" sa Biblia.

Arka

Kasagaran, ang arka nagtumong sa kahon nga rektangglo nga hinimo sa kahoy aron kabutangan o maampingan ang gisulod nga butang ani. Ang arka pwede nga daku o gamay, depende kung unsa ang iyang gamit.

- Sa Biblia, ang pulong nga "ark" sa Ingles nagtumong sa "arka sa pakigsaad" o ang barko nga gibuhat ni Noe aron makaikyas sa lunop sa tibuok kalibutan.
- Ang Hebreo nga pulong nga gigamit sa arka ni Noe parehas nga pulong nga gigamit sa basket o kahon nga gibutangan kang Moises adtong bata pa kaayo siya. Gitago siya sa inahan niya sa usa ka kahon nga gipalutaw sa suba sa Nile. Ang mga pulong nga "ang arko sa kasabotan", lain nga Hebreo nga pulong ang gigamit sa "arka".
- Depende sa konteksto, "ang arka" pwede mahubad sa pulong nga "kahon", "kaban" o "daku kaayo nga barko".

Arka sa Pakigsaad, Arka sa mga sugo sa pakigsaad, Arko sa saksi, Arka ni Yahweh

Kini nga mga pulong nagtumong sa pinasahi nga kaban nga kahoy nga gihal-upan ug bulawan nga gihimo aron kabutangan sa duha ka papan nga bato nga diin giukit ang Napulo nga Kasuguan.

- Nakabutang sad sa arka sa pakigsaad ang sungkod ni Aaron ug usa ka banga nga adunay manna.
- Kini nga mga butang gapahinudom sa gisaad sa Dios sa iyang katawhan, ang mga Israelita.
- Ang arka sa pakigsaad makita sa dapit nga labing balaan sa tabernaculo, ug sa kadugayan didto na sa templo.
- Kung buot sa Dios nga mosulti sa Israel pinaagi kang Moises diha sa tabernaculo, ang presensiya sa Dios magpakita sa ibabaw sa arka sa pakigsaad.
- Ang kinatas-ang pari mao ra ang makaduol sa arka sa pakigsaad nga tua sa dapit nga labing balaan sa templo, buhaton niya kini kada usa sa usa ka tuig sa Adlaw sa Pagpapas sa mga Sala.
- Ang pulong nga "arka sa mga sugo sa pakigsaad" sa literal nga pagkasulti mao ang "arko sa saksi." Ang "saksi" nagtumong sa Napulo ka Kasuguan nga nagpamatuod sa pakigsaad sa Dios sa iyang katawhan.

Artaxerxes

Si Artaxerxes usa ka hari nga naghari sa nasod sa Persia gikan sa mga tuig nga 464- 424 sa wala pa gipanganak si Cristo.

- Sa panahon nga naghari si Artaxerxes, ang mga Israelita gikan sa Juda gipapugos silag puyo sa Babilonia diin sa adto nga panahon kontrolado kini sa Persia.
- Gitugutan ni Artaxerxes si Esdras nga pari ug uban nga mga pangulo sa mga Hudio nga molakaw sa Babilonia ug mobalik sila sa Jerusalem aron itudlo ang Balaod sa Dios sa mga Israelita.
- Pagkahuman niining panahuna, gitugutan sad ni Artaxerxes si Nehemiah nga tigtagay sa iyang bino nga mobalik sa Jerusalem aron sa pagpangulo sa mga Hudio nga magtukod ug balik sa mga paril nga gapalibot sa siyudad.
- Timan-i nga dili kini parehas kang haring Xerxes.

Asa

Si Asa usa ka hari nga nangulo sa gingharian sa Juda sulod sa kuwarenta ka tuig, gikan sa ika 913-873 nga mga tuig sa wala pa gipanganak si Cristo.

- Si Haring Asa usa ka maayo nga hari nga nagtangtang sa daghan nga mga diosdiosan ug nagpaundang sa pagsimba sa dili tinuod nga dios. Siya ang nagpabalik sa mga tawo sa pagsimba kang Yahweh.
- Gihatagan ni Yahweh si Haring Asa ug kalampusan sa iyang pakiggiyera batok sa ubang mga nasod.
- Sa ulahi nga mga tuig sa iyang pagkahari, nakipag-alyansa siya kang Aram aron matabangan siya sa giyera batok sa Israel, imbes nga magsalig kang Yahweh.
- Tungod kay miundang siya sa pagsalig kang Yahweh, nagkasakit siya ug grabe hangtod nga namatay siya.

Asap

Si Asap usa ka Levita nga pari nga maayo gyud nga musikero ug maoy gahimo sa tono sa mga salmo ni haring David. Misulat sad siya sa iyang kaugalingong mga salmo.

- Si Asap gipili ni haring David nga usa sa tulo nga musikero nga maoy responsable sa giingon nga "kanta sa pag-alagad" diha sa templo.
- Pipila niining mga kanta mga propesiya sad.
- Gibansay ni Asap ang iyang mga anak nga lalaki ug sila kuyog sa ubang mga kaliwat, nagpadayon niini nga responsibilidad sa pagtukar sa mga instrumento ug sa pagpropesiya sa templo.
- Ang mga Salmo 50 ug 73-83 giingon nga gikan kang Asap. Siguro naay gisulat sad nga mga salmo ang iyang pamilya.

Ascalon

Sa Biblia, ang Ascalon usa ka daku nga Filistihanon nga siyudad. Naa kini sa kabaybayonan sa Dagat sa Mediterraneo. Naa pa gihapon kini sa Israel hangtod karon.

- Daghan na nga mga tuig nga nagpuyo ang mga Israelita sa Canaan apan wala gyud nila malupig ang Ascalon.
- Sa panahon ni Samson, kini nga siyudad gipuy-an sa mga Filistihanon.
- Nagpuyo ang mga Filistihanon sa Ascalon sulod sa pila ka gatus ka tuig.
- Usa ni sa lima nga pinakaimportante nga Filistihanon nga siyudad: Ang Asdod, Ascalon, Ekron, Gath, ug Gaza.

Asdod, Azotos

Ang Asdod usa sa lima nga labing importante nga siyudad sa mga Filistihanon. Kini naa sa habagatang kasadpan sa Canaan duol sa dagat sa Mediterranean, naa sa tunga tunga taliwala sa mga siyudad sa Gaza ug Joppa.

- Ang templo sa dili tinuod nga dios sa mga Filistihanon nga si Dagon naa sa Asdod.
- Adunay usa ka higayon nga ang mga Filistihanon gikawat ang arka sa pakigsaad ug gidala kini sa siyudad sa Asdod ug gibutang sa ilang templo. Gisilotan sila kaayo sa Dios hangtod nga gibalik nila kini sa mga Israelita.
- Sa Griego ang ngalan niini nga siyudad mao ang Azotos. Kini usa sa mga siyudad diin ang ebanghlista nga si Filepe nagsangyaw sa maayong balita.

Aser

Si Aser mao ang ikawalo nga anak ni Jacob. Usa siya sa dose nga mga tribu sa Israel kauban ang iyang mga kaliwat. Aser sad ang ngalan ani nga tribu.

- Ang inahan ni Aser mao si Zilpah, ang ulipon ni Leah.
- Ang iyang ngalan nagpasabot nga "malipayon" o, "bulahan."

- Aser sad ang ngalan sa teritoryo nga gihatag sa tribu ni Aser sa dihang ang mga Israelita mipuyo na sa gisaad nga yuta.

Ashera, Asherim

Ang Ashera, ngalan sa usa ka diosa nga gisimba sa mga Canaanhon sa panahon sa Daang Kasabotan.

- Ang pulong nga "Asherim" nagtumong sa nililok nga mga imahe nga hinimo gikan sa kahoy o nililok nga mga kahoy nga nagrepresentar ani nga diosa. Usahay kini nga mga imahe nagtumong sa "mga poste sa Ashera."
- Kasagaran nakaplastar kini duol sa mga halaran alang sa diosdiosan nga si Baal ang gituohan nga bana ni Ashera.
- Gimanduan sa Dios ang mga Israelita nga gubaon ang tanang linilok nga mga imahe ni Ashera.
- Apan ang uban nga mga pangulo nga Israelita, sama kang haring Solomon, haring Manasseh, ug kang Reyna Jezebel, dili lamang nila gitugutan ang pagbutang sa daghang Asherim sa Israel, apan ila hinuon gimpluwensyahan ang mga tawo nga mosimba kanila.
- Adunay uban nga mga pangulo sama kang Gidion, Haring Asa, ug Haring Josiah nga mituman sa Dios ug nangulo sa mga tawo sa pagguba niining mga diosdiosan.

Asiria, Imperyo sa Asiria, Asshur

Ang Asiria usa ka gamhanan nga Imperyo sa panahon nga ang mga Israelita nagpuyo sa Canaan.

- Karon nga panahon ang Asiria naa sa dapit amihanan-sentro nga bahin sa Iraq.
- Nakig-away ang mga taga-Asiria batok sa Israel sa nagkalainlaing panahon sa ilang kasaysayan. Kini usa ka paagi sa Dios sa pagsilot sa iyang katawhan nga nagrebelde batok kaniya ug nagsimba sa mga diosdiosan.
- Sa tuig nga 722 sa wala pa gipanganak si Cristo, nasakop tanan sa mga taga-Asiria ang gingharian sa Israel. Napugos ug biya ang mga Israelita ug nibalhin didto sa Asiria.
- Nagdala sad ang mga taga-Asiria ug mga langyaw aron ipaminyo sa mga Israelita nga nahabilin sa Israel. Ginganlan ang mga kaliwat nila nga mga Samaritano.
- Mga kaliwat ni Asshur ang mga katawhan sa Asiria.
- Ang Asshur mao ang kapital sa nasod nga Asiria.

Asupre

Ang pulong nga "asupre" mao ang ngalan sa usa ka butang nga amarilyo (yellow) ang kolor nga mahimong gasiga nga likido kung ibutang sa kalayo.

- Ang asupre aduna sad grabe nga baho nga mura ug baho sa bugok nga mga itlog.
- Sa Biblia ang gadilaab nga asupre simbolo sa paghukom sa Dios sa mga dili diosnon ug masinupakon nga mga tawo.
- Gipaulanan sa Dios ug kalayo ug asupre ang daotan nga mga siyudad sa Sodom ug Gomora.
- Sa ubang Ingles nga bersyon sa Biblia, ang asupre gihubad nga "brimstone" nga nagpasabot sa literal nga "gakalayo nga bato."

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang posible nga paghubad niini nga pulong pwede nga "amarilyo nga bato nga makasunog" o "gakalayo nga amarilyuhon nga bato."

Asya

Sa Biblia, adtong una, adunay usa ka probinsiya sa Imperyo sa Roma nga gitawag nga Asya. Naa kini sa kasadpan nga parte nga karon gitawag nga Turkey.

- Nagbiyahe si Pablo sa pipila ka siyudad sa Asya aron magsangyaw sa maayong balita. Duha sa siyudad nga iyang giadtuan mao ang Efeso ug Colosas.
- Aron dili maglibog, pwede mahubad kini nga, "ang karaan nga probinsiya sa Roma nga ginganlang Asya.
- Ang tanan nga Iglesia nga nahisgot sa Pinadayag makita sa probinsiya sa Roma nga ginganlan nga Asya.

Athaliah

Si Athaliah ang daotan nga asawa ni Jehoram nga hari sa Juda. Siya ang apo nga babaye ni Omri nga usa sad ka daotan nga hari sa Israel.

- Kadtong namatay na si Jehoram, ang anak nga lalaki ni Athaliah nga si Ahaziah maoy mipuli nga hari.
- Sa dihang namatay na si Ahaziah, nagplano si Athaliah nga patyon ang tanan nga pamilya sa hari. Apan ang usa sa iyang mga apo nga lalaki nga si Joas, giluwag sa iyang iyaan.

Atsa, Wasay

Ang atsa usa ka galamiton sa pagputol o pangbugha sa kahoy.

- Ang atsa kasagaran adunay gunitanan nga taas nga kahoy nga adunay suwab nga puthaw sa tumoy.
- Kung ang imong kultura adunay gamit nga parehas niini, ang tawag adto nga galamiton pwede gamiton sa paghubaron sa "atsa."
- Ang lain nga paghubad sa niini nga pulong, "galamiton nga pagputol sa kahoy" o "galamiton nga kahoy nga adunay suwab."
- Sa Daang Kasabotan, nahulog ang atsa sa suba mao nga maayo gyud kung ang galamiton nga gihulagway adunay suwab nga matangtang sa kahoy nga gunitanan.

Awhag, pag-awhag

Ang pulong nga "awhag" nagpasabot nga magdasig gyud pag-ayo sa usa ka tawo sa pagbuhat ug sakto. Kini nga pagdasig gitawag nga "awhag."

- Ang katuyuan sa pag-awhag mao ang pagkombensi sa ubang mga tawo sa paglikay sa sala ug pagsunod sa kabubut-on sa Dios.
- Ang Bag-ong Kasabotan nagtudlo sa mga kristohanon sa pagdasig sa usag-usa pinaagi sa gugma, ug dili sa mapintason ug kalit nga pamaagi.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto, ang "awhag" pwede sad hubaron nga "gi-awhag pag-ayo" o "pagdani" o "pagtambag."
- Siguraduha nga ang paghubad niini nga pulong wala nagpasabot nga nasuko ang ga-awhag. Ang pulong kinahanglan magpahayag sa kaisog ug kaseryoso, apan wala magtumong sa nasuko nga pamulong.
- Sa kasagarang konteksto, ang pulong nga "awhag" kinahanglang hubaron nga lahi sa "pagdasig," nga nagpasabot sa paghatag ug kadasig, o paghupay sa usa ka tawo.
- Kasagaran kini nga pulong pwede sad hubaron nga lahi sa "pagtinambagay," nga nagpasabot sa pagpasidaan o pagtul-id sa tawo sa iyang sayop nga kinaiya.

Awtoridad

Ang pulong nga "awtoridad" nagtumong sa gahum sa usa ka tawo nga makaimpluwensya ug makakontrolar ug lain nga tawo.

- Ang mga hari ug ang uban nga nangulo sa gobyerno adunay awtoridad sa mga tawo nga ilang gipanguluhan.
- Ang pulong nga "mga awtoridad" nagtumong sa mga tawo, mga gobyerno, o mga organisasyon nga adunay awtoridad sa mga sakop nila.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang awtoridad pwede sad mahubad nga "nagkontrolar" o "katungod" o "kuwalipikasyon."
- Usahay ang pulong nga "awtoridad" gigamit nga nagpasabot sa "gahum" o "abilidad."
- Kung ang "awtoridad" gigamit nga magtumong sa mga tawo o organisasyon nga nangulo sa mga tawo, pwede kini mahubad nga "mga pinuno" o "mga nangulo" o "mga gamhanan."
- Ang mga pulong nga "sa iyang kaugalingong awtoridad" pwede sad mahubad nga, "naa siyay katungod nga mangulo sa iyang kaugalingon" o "base sa iyang kaugalingon nga kuwalipikasyon."

Azaraya

Pipila ka lalaki sa Daang Kasabotan adunay ngalan nga Azaraya. Ang pasabot ani, "si Yahweh mitabang."

- Si Azaraya usa sa daghang Israelita gikan sa Juda nga nadakpan sa kasundalohan ni Nabucodonosor ug gidala aron magpuyo sa Babilonia. Mas nailhan siya sa iyang ngalan sa Babilonia nga Abednego.
- Si Azaraya (Abednego) ug ang iyang mga higala nagtuman sa Dios imbes nga magsimba sa hari. Gipakita sa Dios ang iyang gahum ug pagpanalipod pinaagi sa pagluwas kanila gikan sa nagdilaab nga hurno. Gipasidunggan sa Dios kini nga mga batan-on nga lalaki nga Israelita pinaagi sa paghatag sa katungdanan nga mamuno sa gingharian sa Babilonia.
- Azaraya ang lain nga ngalan ni Uzziah nga hari sa Juda.
- Naa sad sa Daang Kasabotan ang pari nga Azaraya ang ngalan.
- Sa panahon ni propeta Jeremias, adunay tawo nga ngalan ug Azaraya nga nag-awhag sa mga tawo nga dili magpuyo sa ilang natawhan nga yuta sa Juda apan ang mando sa Dios kanila adto gyud sila magpuyo didto.

Baal

Baal ang ngalan sa dili tinuod nga dios nga gisimba sa pipila nga grupo sa mga tawo diha sa yuta sa Canaan.

- Ang ngalan nga "Baal" gapasabot nga "ginoo." Ang pagsimba kang Baal usa ka dakong hagit sa awtoridad ni Yaweh nga mao lang ang tinuod nga Ginoo.
- Apil sa pagsimba kang Baal ang prostitusyon ug usahay apil ang pagsunog sa mga bata nga ilang ihalad.
- Sa lainlaing mga panahon, nakasala ang mga Israelita sa pagsimba sad kang Baal.
- Sa panahon sa paghari ni Ahab, adunay 450 nga mga propeta ni Baal sa amihanang gingharian sa Israel. Gihagit ni propeta Elias sila sa pagsulay nga nagpamatuod nga si Baal dili tinuod ug si Yahweh mao lang ang tinuod nga Dios.
- Tungod ani nga panghitabo, gipatay sa mga tawo ang mga propeta ni Baal ug mibalik sila sa pagsimba kang Yahweh.

Baasa

Si Baasa usa sa mga daotan nga hari sa Israel nga nag-impluwensiya sa mga Israelita nga magsimba sa mga diosdiosan.

- Ikatulo nga hari si Baasa sa Israel. Naghari siya sulod sa bente-kuwatro ka tuig sa panahon nga si Asa mao ang hari sa Juda.

- Usa siya nga kumander sa mga militar. Nahimo siyang hari kay iyang gipatay ang nauna nga hari nga si Nahab.
- Sa panahon nga naghari si Baasa, nagsige ug gira ang gingharian sa Israel ug Juda.
- Tungod sa iyang daghang sala batok sa Dios, gitangtang ang iyang katungdanan ug namatay siya.

Babel

Ang Babel usa nga pangulo nga siyudad sa rehiyon nga ginganlag Shinar didto sa habagatang bahin sa Mesopotamia. Sa kadugayan ang Shinar ginganlang Babilonia.

- Ang siyudad nga Babel gitukod sa apo sa tuhod ni Ham nga si Nimrod nga maoy nangulo sa rehiyon sa Shinar.
- Ang mga tawo sa Shinar nahimong mapahitas-on ug nagdesisyon nga magtukod ug taas kaayo nga tore nga abot hangtod langit. Kadugayan nailhan kini nga "Torre sa Babel."
- Tungod kay ang mga tawo nga gatukod sa torre dili gusto nga mokatag sila sama sa gimando kanila sa Dios, gililobog niya ang ilang pinulongan aron dili sila magsinabtanay. Mao kini ang hinungdan nga nagkatibulaag sila sa tibuok kalibutan.
- Ang pulong nga "Babel" gikan sa pulong nga "kalibog," nga gitawag sa dihang gililobog sa Dios ang pinulongan sa mga tawo.

Babilonia, taga-Babilonia

Ang karaan nga siyudad sa Babilonia mao ang kapital sa Imperyo sa Babilonia. Naa kini sa karaan nga rehiyon sa Babilonia nga karon mao ang nasod nga Iraq.

- Ang Babilonia daplin sa Suba sa Euprates, sa parehas nga rehiyon diin gitukod sa milabay na nga gatuson ka tuig ang Torre sa Babel.
- Usahay ang pulong nga "Babilonia" nagtumong sa tibuok Imperyo sa Babilonia. Pananglitan, ang "hari sa Babilonia" nangulo sa tibuok nga imperyo, dili lamang sa iyang siyudad.
- Ang mga taga-Babilonia gamhanan nga mga tawo nga miatake sa gingharian sa Juda ug gibihag nila sila sa Babilonia sulod sa 70 ka tuig.
- Parte niini nga rehiyon gitawag nga "Caldea" ug ang mga tawo nga nagpuyo didto mao ang mga "Caldehanon." Mao nga kasaagaran ang pulong nga "Caldea" sa Biblia nagtumong sa Babilonia.
- Sa Bag-ong Kasabotan, ang pulong nga "Babilonia" gigamit sa pagkasumbingay ug pagpropesiya mahitungod sa mga lugar, mga tawo, ug mga panghunahuna nga makasasala nga nagsupak batok sa Dios, ug puno sa pagsimba sa diosdiosan.
- Sa libro nga Pinadayag, ang mga pulong nga "Ang Gamhanan nga Babilonia" o "Gamhanan nga siyudad sa Babilonia" gigamit sa pipila nga mga higayon, nagpakita nga kini nga siyudad sumbingay nga nagtumong sa usa ka siyudad nga daku, datu, ug adunay importansya sa politika.

Baha

Ang pulong nga "baha" literal nga nagtumong sa daghan kaayo nga tubig nga nagtabon sa kayutaan. Gigamit sad kini nga sumbingay nga nagtumong sa daghan kaayo nga mga butang, ilabi na gyud kung kalit ang panghitabo.

- Sa panahon ni Noe, dautan na kaayo ang mga tawo mao nga gipabaha sa Dios ang tibuok kalibtuan, gitabonan bisan ang tumoy sa bukid. Ang ubang mga baha nagtabon sa gamay lang nga kayutaan.
- Kini nga pulong pwede sad hubaron nga berbo sama sa sumbingay nga, "Gibaha nako ang akong katri ug mga luha."

Mga Sugyot sa Pgahubad

- Ang pamaagi sa paghubad sa literal nga ipasabot sa "baha" pwede nga, "gaawas-awas nga mga tubig" o "daghang mga tubig."
- Ang sumbingay nga, "sama sa baha" pwede ipabilin ang literal nga pulong, o pwede mogamit ug puli nga pulong nga nagtumong sa usa ka butang nga adunay (nagdagayday), sama sa suba.

- Ang mga pulong nga "sama sa baha sa tubig" sa diin ang tubig nahisgutan na, ang pulong nga "baha" pwede hubaron nga "daghan kaayo nga tubig" o "midagayday."
- Kini nga pulong pwede gamiton nga sumbingay nga sama sa, "ayaw tugoti nga ang baha moanod kanako" nga nagpasabot nga "ayaw tugoti kining dakong katalagman mahitabo kanako" o "ayaw tugoti nga maglaglag ako pinaagi niining katalagman" o "ayaw tugoti nga ang imong kasuko maglaglag kanako."
- Ang "Gibaha nako ang akong katri ug mga luha." pwede hubaron nga "ang akong mga luha naghumod sa akong katri sama sa baha."

Balaam

Si Balaam usa ka pagano nga propeta sa panahon nga ang mga Israelita nagkampo sa Suba sa Jordan nga nag-andam nga mosulod sa yuta sa Canaan.

- Si Balaam gikan sa siyudad sa Petor nga naa sa rehiyon palibot sa Suba sa Euprates.
- Ang Midiahanon nga hari nga si Balak, nahadlok sa pwersa ug kadaghan sa mga Israelita mao nga gisuholan niya si Balaam aron tungluon sila.
- Ang Dios nagpadala ug anghel aron pugngan si Balaam ug wala niya gitugutan nga iyang tungluon ang Israel, apan hinuon gimanduan niya nga panalanginan sila.
- Gipugngan sa Dios si Balaam nga himuon kini pinaagi sa pagpadala sa anghel nga mobabag sa iyang dalan aron ang iyang asno wala mosugot nga magpadayon.
- Sa pagtuman sa mga panudlo sa Dios, gipanalanginan ni Balaam ang mga Israelita imbes nga tungluon sila.
- Ang usa sa labing talagsaon nga bahin sa istorya mao ang paghatag sa Dios ug abilidad sa asno nga makigsulti kang Balaam.

Balaan

Ang pulong nga "balaan" nagtumong sa bisan unsa nga butang mahitungod sa Dios.

- Ang ubang mga pamaagi sa paggamit niini nga pulong nag-apil sa, "balaan nga awtoridad," "balaan nga paghukom," "balaan nga kinaiya," "balaan nga gahum," ug "balaan nga himaya."
- Sa usa ka tudling sa Biblia, ang pulong nga "balaan" gigamit sa paghulagway sa usa ka butang mahitungod sa dili tinuod nga dios.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang mga pamaagi sa paghubad sa pulong nga "balaan" nag-apil sa, "iya sa Dios" o "gikan sa Dios" o "nagtumong sa Dios" o "gitimaan nga iya sa Dios."
- Pananglitan, ang "balaan nga awtoridad" mahubad sad nga "awtoridad sa Dios" o "awtoridad nga gikan sa Dios."
- Ang mga pulong nga "balaan nga himaya" mahubad sad nga "himaya sa Dios" o "ang himaya nga anaa sa Dios" o "himaya nga gikan sa Dios."
- Ang pipila nga mga paghubad nagtumong sa paggamit sa lainlaing pulong sa dihang maghulagway sa usa ka butang nga nagtumong sa dili tinuod nga dios.

Balaan

Ang mga pulong nga "Balaan" usa ka titulo sa Biblia nga kasagaran nagtumong sa Dios.

- Sa Daang Kasabotan, kini nga titulo apil sa mga pulong nga "Balaan sa Israel."
- Sa Bag-ong Kasabotan, si Jesus ang gitumong nga "Balaan."
- Ang mga pulong nga "balaan" usahay gigamit sa Biblia aron magtumong sa anghel.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang literal nga pulong mao ang "Ang Balaan."

Balaang Espiritu, Espiritu sa Dios, Espiritu sa Ginoo

Kini nga mga pulong tanan nagtumong sa Balaang Espiritu nga Dios. Siya ang tinuod nga Dios daan na nga anaa nga walay sinugdanan ug walay kataposan ingon nga Amahan, Anak, ug Balaang Espiritu.

- Ang Balaang Espiritu gitawag sad nga "ang Espiritu" ug "ang Espiritu ni Yahweh" ug "ang Espiritu sa kamatuoran."
- Tungod kay Dios ang Balaang Espiritu, balaan gyud siya, putli sa tanan, ug moral nga walay sayop sa tanan niyang kinaiya ug tanan niyang gibuhad.
- Uban ang Amahan ug ang Anak, naglihok ang Balaang Espiritu sa paglalang sa kalibotan.
- Niadtong nibalik sa langit ang Anak sa Dios nga si Jesus, gipadala sa Dios ang Balaang Espiritu ngadto sa iyang mga katawhan aron pangulohan, tudloan, hupayon, ug hatagan sila ug gahum nga magbuhad sa kabubut-on sa Dios.
- Gigiyahan sa Balaang Espiritu si Jesus ug gigiyahan sad niya ang tanan nga mitoo kang Jesus.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Kini nga pulong pwede hubaron sa mga pulong nga gigamit sa paghubad sa "balaan" ug "espiritu."
- Ang mga pamaagi sa paghubad niini nga pulong pwede ang "Putli nga Espiritu" o "Espiritu nga Balaan" o "Dios Espiritu."

Balay

Ang pulong nga "balay" kasagaran gigamit nga sumbingay sa Biblia.

- Usahay nagpasabot kini nga panimalay nga nagtumong sa mga tawo nga tingob nga nagpuyo sa usa ka balay.
- Kasagaran ang "balay" nagtumong sa mga katigulangan, mga kaliwat, o ubang mga paryente sa mga tawo sama sa "balay ni David."
- Ang mga pulong nga "balay sa Dios" ug "balay ni Yahweh" gigamit nga nagtumong sa tabernakulo o templo. Kini nga mga pulong kasagaran nagtumong kung asa ang Dios o kung diin siya nagpuyo.
- Sa libro nga Hebreo kapitulo tres, "Ang balay sa Dios" gigamit nga sumbingay nga nagtumong sa katawhan sa Dios o kasagaran sa tanang butang mahitungod sa Dios.
- Ang mga pulong nga "balay sa Israel" mahimong nagtumong sa tibuok nasod sa Israel o nagtumong sa mga tribu sa gingharian sa amihanang dapit sa Israel.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto, ang "balay" pwede hubaron nga, "panimalay" o "mga tawo" o "pamilya" o "mga kaliwat" o "templo" o "puloy-anan nga lugar."
- Ang mga pulong nga ang "panimalay ni David" pwede hubaron nga, "kabanayan ni David" o "pamilya ni David" o "kaliwat ni David."
- Ang lainlaing pamaagi sa paghubad sa "panimalay sa Israel" pwede sad ang, "katawhan sa Israel" o "kaliwat sa Israel" o "mga Israelita."
- Ang mga pulong nga "panimalay ni Yahweh" pwede hubaron nga "templo ni Yahweh" o "ang lugar diin gisimba si Yahweh" o "ang lugar diin gitagbo ni Yahweh ang iyang katawhan" o ang lugar diin nagpuyo si Yahweh."

Barabas

Si Barabas usa ka piniriso sa Jerusalem sa panahon nga si Jesus naaresto.

- Si Barabas nakahimo ug krimen sa pagpatay ug pagsupak batok sa gobyerno sa Roma.
- Gipapili ni Poncio Pilato ang mga tawo kung kinsa ang pagawason sa prisohan: Si Jesu Cristo o si Barabas ba. Ang gipili sa mga tawo si Barabas.

Barnabas

Si Barnabas usa sa mga unang Kristohanon nga nabuhi sa panahon sa mga apostoles. Ang ngalan niya nagpasabot nga "anak sa pagdasig".

- Si Barnabas gikan sa Israelita nga tribu ni Levi ug gikan siya sa isla sa Cyprus.
- Sa dihang si Saulo (Pablo) nahimong Kristohanon si Barnabas nag-awhag sa uban nga mga tumutuo nga dawaton siya ingon nga ilang kaubanan nga tumutuo.
- Si Barnabas ug si Pablo dungan nga nagbiyahe aron iwali ang maayong balita mahitungod kang Jesus sa lainlaing mga siyudad.

Bartolomeo

Si Bartolomeo usa sa dose nga apostoles ni Jesus.

- Kauban sa ubang mga apostoles, si Bartolomeo gisugo aron magwali sa maayong balita ug magbuhat sa mga milagro sa ngalan ni Jesus.
- Usa sad siya sa mga nakakita niadtong mibalik si Jesus sa langit.
- Paghuman sa pipila ka semana, kauban niya ang uban nga mga apostol sa Jerusalem sa Pentecostes sa dihang ang Balaang Espiritu mianha kanila.

Baruk

Ang Baruk ngalan sa pipila nga mga lalaki sa Daang Kasabotan.

- Ang usa nga Baruk (nga anak ni Zabbal) usa sa mga tawo nga nagtrabaho uban kang Nehemias aron ayohon ang mga paril sa Jerusalem.
- Sa panahon sad ni Nehemias, ang lain sad nga Baruk (nga anak ni Kol-Hozeh) usa sa mga pangulo nga mipuyo sa Jerusalem pagkahuman natukod ug usab ang mga paril.
- Ang lain pa nga Baruk (nga anak ni Neriah) katabang ni propeta Jeremias nga mitabang kaniya sa daghang praktikal nga tahas sama sa pagsulat sa mensahe nga gihatag sa Dios kang Jeremias ug pagbasa niini sa mga tawo.

Basan

Ang Basan usa ka lugar sa katimugan sa Dagat sa Galilea. Mao kini ang yuta karon nga parte na sa Syria ug "Golan Heights".

- Ang siyudad sa Daang Kasabotan adunay siyudad nga dalangpanan nga ginganlang "Golan" nga anaa sa rehiyon sa Basan.
- Ang Basan usa ka tabunok nga rehiyon nga nailhan kay aduna kini mga kahoy nga Enica ug mga mananap nga gasabsab.
- Sa Genesis 14 naitala nga ang Basan usa ka lugar diin nahitabo ang gubat batok sa pipila nga mga hari ug ang ilang mga nasod.
- Sa panahon nga ang mga Israelita naglibot-libot sa disyerto pagkahuman nga miikyas sila gikan sa Ehipto, gipanag-iya nila ang parte sa rehiyon sa Basan.
- Human milabay ang pipila ka tuig, nagkuha si Haring Solomon ug mga kinahanglanon nila gikan sa rehiyon.

Basket

Ang basket usa ka sudlanan nga gihimo gikan sa mga gilala nga materyales.

- Sa panahon sa Biblia, ang mga basket gikan sa mga gilala nga lig-on nga mga materyales sama sa pananom ug sa kahoy.
- Ang basket pwede gamitan ug mga materyales nga dili mabasa aron molutaw kini.

Batseba

Batseba Si Batseba asawa ni Uriah nga usa ka sundalo ni haring David. Nahimo siya nga asawa ni David, ug inahan ni Solomon.

- Nakabuhat ug pagpanapaw si David kang Batseba sa dihang minyo pa siya kang Uriah.
- Sa dihang namabdos si Batseba sa anak ni David, gusto ni David nga mamatay si Uriah, mao nga gipabalik niya kini sa giyera ug didto namatay si Uriah. Unya giminyoan dayon ni David si Batseba.
- Gisilutan sa Dios si David sa iyang sala pinaagi sa pagkamatay sa anak niya kang Batseba pila ka adlaw lang sa iyang pagkaanak.
- Sa wala magdugay nanganak si Batseba ug usa ka lalaki, si Solomon nga nahimong hari sunod kang David.

Beelzebu

Si Beelzebu pangulo sa mga demonyo ug lain nga ngalan ni Satanas.

- Si Beelzebu gisulat nga Beelzebub sa ubang mga bersiyon sa Biblia.
- Si Beelzebu pwede sad hubaron nga "Satanas" o "yawa" o "ang dautan."

Beerseba

Sa panahon sa Daang Kasabotan, ang Beerseba usa ka siyudad nga nahimutang mga 45 ka milyas sa habagatang-kasadpan sa Jerusalem sa deserto nga karon gitawag na nga Negev.

- Ang deserto nga nagpalibot sa Beerseba usa ka kamingawan nga dapit nga diin si Hagar ug si Ismael naglibot-libot pagkahuman nga gipalayas sila ni Abraham palayo sa iyang balongbalong.
- Ang ngalan niini nga siyudad nagpasabot "ang atabay sa pagpanumpa." Ginganlan kini sa dihang si Abraham nanumpa nga dili niya silotan ang mga tawo ni haring Abimelech sa ilang pag-ilog sa usa sa mga atabay ni Abraham.

Benaia

Si Benaia usa ka maunongon nga opisyal ni haring David ug ni haring Solomon.

- Sa dihang nahimo nga hari si Solomon, gitabangan siya ni Benaia sa pagpilde sa iyang mga kaaway.
- Gisugo ni haring Solomon si Benaia nga patyon si Adonias nga nagplano nga moilog sa iyang pagkahari.
- Gisugo sad siya nga patyon angpaangulo sa mgasundalo nga si Joab nga nagplano sad batok kang Solomon.
- Gipili ni Solomon si Benaia nga mopuli kang Joab isip pangulo sa mga sundalo sa Israelita.
- Si Benaia nahimong bantog nga isog ug kusgan sa pakig-away.
- Adunay pipila ka mga tawo sa Daang Kasabotan ang Benaia sad ug ngalan, lakip na ang usa ka pari.

Benjamin

Si Benjamin ang kinamanghurang anak ni Jacob sa iyang asawa nga si Rachel.

- Ang mga kaliwat ni Benjamin nahimong usa sa dose ka tribu sa Israel.
- Ang hari sa Israel nga si Saul gikan sa Israelitang tribu ni Benjamin.
- Si Saul nga taga Tarsus, nga sa kadugayan nahimo nga si Pablo nga apostol, gikan sad sa tribu ni Benjamin.

Berea

Sa panahon sa Bag-ong Kasabotan, ang Berea (o Beroea) mauswagon nga siyudad sa habagatang sidlakan sa Masedonia, nga mga 50 milyas habagatan sa Tesalonica. Mao kini karon ang moderno nga Griego nga siyudad nga Verria.

- Si Pablo ug si Silas miikyas sa siyudad sa Berea pagkahuman nga gitabangan sila sa ilang mga kaubanan sa pagtuo sa pag-ikyas gikan sa mga Judio sa Tesalonica nga supak kanila.
- Sa dihang ang mga tawo nga nagpuyo sa Berea nakadungog kang Pablo nga nagwali, gisusi nila ang Kasulatan aron sa pagmatuod kung ang iyang giingon kanila tinuod.

Bet-semes

Ang Bet-semes kay ngalan sa usa ka siyudad sa tiretoryo sa tribu sa Juda, nga gibanabana nga 30 kilometros kasagpan sa Jerusalem.

- Nailog ang Bet-semes gikan sa mga taga Canaan sa dihang gisakop sila nila ni Josue.
- Ang Bet-semes siyudad nga gilain nga puy-anan alang sa mga Levita nga saserdote.
- Sa dihang gikuha sa mga Filistihanon ang arka sa saad pabalik sa Jerusalem, ang ang unang siyudad nga gihunongan nila mao ang Bet-semes.

Betania

Ang lungsod sa Betania naa sa tiilang dapit sa sidlakang kilid sa bukid sa Olivo, nga wala pay 2 ka milyas sidlakan sa Jerusalem.

- Ang Betania duol sa dalan nga tunga-tunga sa Jerusalem ug Jerico.
- Ang mga suod nga higala ni Jesus nga si Lazaru, si Marta, ug si Maria nagpuyo sa Betania.
- Sa daghan nga mga panahon, si Jesus nagpalagpas ug gabii sa Betania.
- Ang Betania nailhan kaayo nga lugar nga diin gibanhaw ni Jesus si Lazaru gikan sa pagkamatay.

Betel

Ang Betel usa ka siyudad sa panahon ni Abraham nga naa sa amihanan sa Jerusalem sa Canaan. Sa Daang Kasabotan, gawas pa sa Jerusalem nga pirme nahisgutan ang Betel permi sad nga nahisgutan labaw pa sa ubang mga siyudad.

- Si Abram (Abraham) nagpuyo sidlakan sa Betel ug nagtukod ug halaran sa Dios pagkahuman niya nadawat sa unang higayon ang saad sa Dios. Niadto nga panahon dili pa Betel ang ngalan sa lugar, apan sa kadugayan gitawag na kini nga Betel nga mao nay nailhan sa mga tawo.
- Sa iyang paglayas palayo sa iyang igsoon nga si Esau, Si Jacob nagpalagpas ug gabii duol niini nga siyudad ug natulog lang siya sa gawas. Samtang natulog, nagdamgo siya ug mga angel nga gasaka ug gakanaog sa hagdan sa langit. Niadto nga damgo, ang Dios nagsaad kang Jacob ug mga panalangin sama sa iyang gihatag kang Abram (Abraham).
- Si Jacob ang nagpangalan niini nga siyudad nga "Betel." Ang iyang ngalan sa una kay Luz. Aron maklaro kini, sa ubang hinubaran gihubad nila nga "Luz (sa kadugayan gitawag kining Bethel)" sa tudling mahitungod kang Abraham, ug sama sad sa unang pag-abot ni Jacob didto (sa wala pa niya giusab ang ngalan).

Betlehem, Eprata

Ang Betlehem gamay nga siyudad sa Israel, nga duol sa siyudad sa Jerusalem. Nailhan sad siya nga "Eprata" nga mao tingali ang iyang unang ngalan.

- Ang Betlehem gitawag sad nga "siyudad ni David," kay si haring David didto man gipanganak.
- Si propeta Micah nag-ingon nga ang Mesias magagikan sa "Betlehem Eprata."
- Natuman kini nga propesiya ug si Jesus gipanganak sa Betlehem, paglabay sa daghang mga katuigan.

- Ang gipasabot sa ngalan nga "Betlehem" kay "balay sa pan" o "balay sa pagkaon."

Betuel

Si Betuel anak ni Nahor nga igsoon ni Abraham.

- Si Betuel amahan ni Rebeka ug ang iyang igsoon si Laban.
- Aduna say lungsod nga gitawag ug Betuel nga nahimutang sa habagatan sa Judea, dili layo sa lungsod sa Beerseba.

Binihag, ang Pagkabihag

Ang pulong nga "binihag" nagtumong sa mga tawo nga napugos sa pagpuyo layo sa ilang kauagalingong nasod.

- Kasagaran, ang mga tawo gibihag tungod kay gisilutan sila o tungod sa politikal nga mga hinungdan.
- Ang mga tawo nga nabontog pwede kuhaon nga binihag sa mga kasundalohan sa nasod nga nakapilde kanila aron magtrabaho alang kanila.
- Ang "Pagkabihag sa Babilonia" usa ka panahon sa kasaysayan sa Biblia sa dihang ang mga Judio sa rehiyon sa Juda gipanguha sa ilang mga panimalay ug gipugos sa pagpuyo sa Babilonia.
- Ang mga pulong nga "ang mga binihag" nagtumong sa mga tawo nga nabihag, layo sa ilang kauagalingong nasod.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang pulong nga "bihagon" pwede sad hubaron nga, "ipadala palayo" o "pugos nga gipalayas" o "pahawaon."
- Ang pulong nga "Pagkabihag" pwede hubaron sa pulong nga nagpasabot, "panahon sa pagpalayas" o "panahon sa pugos nga pagkawala" o "pagpalayas."
- Ang uban nga pinulongan naghubad sa "mga binihag nga tawo" nga, "ang binihag nga mga tawo" o "ang mga tawo nga nabihag."

Biniyaan

Ang pulong nga "biniyaan" nagtumong sa guba nga pinuy-anan nga rehiyon nga wala nay nagpuyo.

- Kung magtumong kini sa usa ka tawo, ang pulong nga biniyaan naghulagway sa kahimtang sa pagkadaot, pagkamingaw, ug pagkaguol.
- Kung ang uma diin ang mga tanom mitubo ug nahimong biniyaan, nagpasabot nga adunay nagdaot sa mga pananom, sama sa mga insekto, o misulong nga mga sundalo.
- Ang "biniyaan nga rehiyon" nagtumong sa lugar nga diin pipila lang ang mga tanom o mga gulay ug mga nagpuyo didto.
- Ang "biniyaan nga lugar" o "kamingawan" kasagaran nagpuyo ang mga sinalikway (sama sa sanlahon) ug ang mga kuyaw nga mananap.
- Kung ang usa ka siyudad "gibiyaan" nagpasabot kini nga ang mga tinukod ug ang mga maayong butang gipangguba o gipangkawat, ug ang mga tawo gipangpatay o gipangdakop. Ang siyudad nahimong "walay pulos" ug "naguba."
- Depende sa konteksto, kini nga pulong pwede hubaron nga "naguba" o "giguba" o "gibiyaan" o "mingaw ug sinalikway."

Boaz

Si Boaz bana ni Ruth, kaapu-apuhan ni haring David ug katigulangan ni Jesu Cristo.

- Nabuhi si Boaz sa panahon nga ang Israel adunay pay mga hukom (tunga-tunga sa ika 14 nga siglo ug sa ika 11nga siglo sa wala pa gipanganak si Cristo.)
- "Gitubos" ni Boaz si Ruth, nga balo sa usa ka layo niyang paryente. Hulagway kini sa pagtubos nga gihimo ni Jesus.

Bronse

Ang pulong nga "bronse" nagtumong sa usa ka klase nga metal nga gihimo gikan sa gitunaw nga tumbaga ug lata. Ang kolor niya may pagkapulahan nga tabonon.

- Ang bronse dili tayaaon sa tubig ug kini dali ra agian ug init.
- Sa adtong una kaayo nga panahon, ang bronse gigamit sa paghimo ug mga galamiton, mga armas, mga butang nga sama sa kinulit, mga halaran, mga lutuanan, ug hinagiban sa mga sundalo, ug mga uban pang butang.
- Kadaghanan sa materyales sa pagtukod sa tabernakulo ug templo nahimo sa bronse.
- Ang mga diosdiosan kasagaran nahimo sa metal nga bronse.
- Ang bronse nga mga butang nahimo pinaagi sa pagtunaw sa bronseng metal hangtod nga molabiyaw unya ibubu kini sa hulmahan. Kini nga proseso gitawag nga "takyab."

Buang, buang-buang, binuang

Ang pulong nga "buang" kasagaran nagtumong sa usa ka tawo nga maghimo ug sayop nga mga disisyon, labi na sa pagpili sa pagsupak. Ang pulong nga "buang-buang" naghulagway sa tawo o sa batasan nga dili maalamon.

- Sa Biblia ang pulong nga "buang" kasagaran nagtumong sa tawo nga wala motuo o motuman sa Dios. Kasagaran kini sokwahi sa tawo nga maalamon nga nagsalig sa Dios ug mituman kaniya.
- Sa Salmo, gihulagway ni David ang buang nga tawo nga wala motuo sa Dios, gisalikway niya ang tanang ebidinsya nga adunay Dios nga makita sa iyang gilalang.
- Sa libro sa Panultihon sa Daang Kasabotan naghatag ug daghang mga paghulagway kung unsa ang buang o buang-buang nga tawo.
- Ang pulong nga "binuang" nagtumong sa buluhaton nga dili maalamon tungod kay supak kini sa kabubut-on sa Dios. Kasagaran ang "binuang" nag-apil sad sa usa ka butang nga kataw-anan o peligro.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang pulong nga "buang" pwede hubaron nga, "buang-buang nga tawo" o "dili maalamon nga tawo" o "walay pulos nga tawo" o "dili diosnon nga tawo."
- Ang pamaagi sa paghubad sa "binuang" pwede sad, "kulang sa pagsabut" o "dili maalam" o "walay pulos."

Buhis/bahin

Ang buhis/bahin usa ka gasa gikan sa usa ka pangulo nga gihatag sa lain nga pangulo, sa katuyoan aron mapanalipdan ang usa ka nasod sa nasod nga gihatagan ug buhis ug aron maayo ang relasyon sa ilang mga nasod.

- Pwede sad nagtumong ang buhis/bahin nga bayad sa gimando sa pangulo o gobyerno gikan sa mga tawo.
- Sa panahon sa Biblia, ang naglakbay nga mga hari o mga pangulo magbayad ug buhis sa hari niadto nga rehiyon nga ilang giagian aron sigurado nga mapanalipdan sila ug malayo sa kadautan.
- Kasagaran ang buhis pwede sad nag-apil sa ubang mga butang gawas sa kwarta, sama sa mga pagkaon, mga pahumot, sininang mahal ug mahal nga mga metal sama sa bulawan.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto, ang "buhis" pwede hubaron nga "opisyal nga gasa" o "buhis nga pinasahi" o "bayad nga gimando."

Bukid sa Hermon

Ang Bukid sa Hermon mao ang ngalan sa kinatas-ang bukid sa Israel.

- Anaa kini sa amihanan sa Dagat sa Galilea, sa pinaka-amihanan nga utlanan taliwala sa Israel ug Siria.

- Ang ubang ngalan nga gihatag sa Bukid sa Hermon sa ubang mga grupo sa katawhan mao ang "Bukid sa Sirion" ug "Bukid sa Senir."
- Adunay tulo ka dagkong tumoy ang Bukid sa Hermon.

Bukid sa mga Olibo

Ang Bukid sa mga Olibo usa ka bukid o dakong bungtod nga makita sa sidlakan nga bahin sa siyudad sa Jerusalem. Tingali ginganlan kini tungod kay napuno kini ug mga kakahoyan sa olibo.

- Sa pipila ka higayon, niadto si Jesus ug iyang mga disipulo sa Bukid sa mga Olibo aron mag-ampo ug magpahulay.
- Gidakop si Jesus didto sa Hardin sa Getsemane, nga anaa sa Bukid sa mga Olibo.
- Pwede sad kini hubaron nga "Bukid sa Kahoy nga Olibo."

Bunga, mabungahon

Kasagaran, ang pulong nga "bunga" nagtumong sa parte sa pananom nga kan-on sa tawo. Sa Biblia, ang "bunga" kasagaran gigamit nga sumbingay nga nagtumong sa kalihukan sa tawo nga nagpakita kung unsa ang iyang batasan.

- Ang pulong nga "mabungahon" nagsaysay sa tawo o bisan unsa nga daghan ug bunga.
- Kasagaran sa Biblia, ang pulong nga "mabungahon" gigamit nga sumbingay nga nagtumong sa daghan ug mga anak o mga kaliwat.
- Ang pulong nga "mabungahon" pwede sad hubaron nga "mauswagon" o "epektibo" o "nga miresulta sa daghan nga mga maayong butang."
- Ang makaon nga prutas kasagaran may liso sa sulod nga mao'y mahimo na sad nga tanom nga mamunga ug daghan.
- Sa pulong nga sama sa "bunga gikan sa mga kahoy" o "bunga sa bagon," ang pulong nga "bunga" kini nagtumong sa pagkaon sama sa mansanas, ubas, dates, o mga saging.
- Kasagaran kini nga pulong gigamit sa mga pulong nga "bunga sa yuta" nga nagtumong sa tanan nga motubo sa yuta nga pagkaon sa mga tawo, sama sa mga prutas, mga utanon, mga mani, ug mga lugas.
- Sa pasumbingay nga bahin, ang bunga o buhat sa usa ka tawo nagpakita sa espirituhanong kahimtang. Sama sa maayong pananom nga mamunga ug maayong bunga, ang tawo nga mahigugmaon ug matinumanon sa kabubut-on sa Diyos makahimo ug maayong mga buhat.
- Ang Biblia naglista ug bunga sa Espiritu sa Diyos nga maanaa sa kinabuhi sa mga mosunod kaniya: gugma, kalipay, pailob, kalinaw, pagkamaluluy-on, pagkamaayo, matinud-anon, malumo, ug mapugnganon sa kaugalingon.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Mas maayo nga hubaron ang pulong nga "bunga" sa pulong nga gigamit sa lokal nga pinulungan sa pagtumong sa makaon nga bunga sa kahoy.
- Depende sa konteksto, ang pulong nga "mabungahon" pwede hubaron nga "adunay daghan nga espirituhanong bunga" o "daghan ug mga anak" o "mauswagon." Sa kasagaran nga konteksto mas maayo nga magpabilin ang pulong nga "bunga" sa paghubad niini nga pulong.
- Ang mga pulong nga, "bunga sa yuta" pwede sad hubaron nga, "pagkaon nga motubo sa yuta" o "mga abot nga mitubo sa rehiyon."
- Ang pulong nga, "magmabungahon ug magpakadaghan" usa ka sugo nga magpadaghan ug mga anak ug mga kaliwat. Kung ang literal nga paghubad dili makahatag ug sakto nga pasabot, pwede sad kini hubaron nga, "magpadaghan ug mga anak ug mga kaliwat" o "magpadaghan ug mga anak aron modaghan ang mga kaliwat gikan kanimo."
- Ang sumbingay nga "bunga sa sabakan" nagpasabot nga "unsang nahimo sa sulod sa sabakan" o "unsang migawas sa sabakan sa bababye" ug kini pwede sad hubaron nga "mga anak."
- Ang lain pa nga sumbingay nga, "bunga sa bagon" pwede hubaron nga "ubas."
- Ang mga pulong nga "magmabungahon" pwede sad hubaron nga, "mamunga ug daghan" o "magpadaghan pa gyud ug mga anak."

- Ang "mabungahong paghago" pwede hubaron nga, "trabaho nga magdala ug maayo kaayong resulta" o "trabaho nga nagresulta ug daghan nga mga tawo nga mituo kang Jesus."
- Sa uban nga konteksto, ang pulong nga "mabungahon" pwede hubaron nga "mauswagon."
- Ang "bunga sa Espiritu" pwede sad hubaron nga "trabaho nga gihimo sa Balaan nga Espiritu" o "mga pulong ug mga binuhatan nga nagpakita nga ang Balaan nga Espiritu milihok kanimo."
- Hinumdumi: Ang pulong nga "fruit" sa English kasagaran ang buot ipasabot niini daghang mga bunga. Daghang mga pinulongan hubaron nila kini nga "mga bunga" sama sa "mga bunga sa Espiritu" o "mga bunga sa yuta."

Bunga nga granada

Ang bunga nga granada usa ka klase sa prutas nga adunay бага ug gahi nga panit nga daghan ug mga liso nga natabunan ug pula nga mga unod nga makaon.

- Ang panit sa gawas may pagka pula ang kolor ug ang unod nga nagpalibot sa mga liso sinawon ug pula.
- Ang bunga nga granada kasagaran motubo sa Ehipto ug uban pang mga nasod nga adunay init ug uga nga klima.

Cades

Ang Cades o Cades-Barnea ngalan sa usa ka importanteng siyudad sa kasaysayan sa Israel nga naa sa lugar nga karon nasod sa Syria.

- Ang Cades usa ka tubigang dapit sa tunga sa kamingawan sa Zin.
- Si Abraham niagi sa Cades sa iyang mga biyahe.
- Nagkampo sad ang mga Israelita sa Cades sa ilang paglibutlibot sa kamingawan.
- Si Moises wala tugoti nga makasulod sa gisaad nga yuta kadtong dito sila Cades tungod sa iyang pagsupak sa sugo sa Dios mahitungod sa tubig nga magagikan sa bato.

Caifas

Si Caifas pangulo nga saserdote sa Israel niadtong panahon ni Juan nga Bautista ug ni Jesus.

- Si Caifas dako ang iyang parte sa paghukom ug sa pagsilot kang Jesus.
- Si Caifas ang pangulo nga saserdote sa paghukom kang Pedro ug Juan.

Cain

Si Cain ug ang iyang manghod nga lalaki nga si Abel mao ang mga unang anak ni Adan ug ni Eba nga gihisgutan sa Biblia.

- Si Cain mag-uuma ug si Abel nagbuhi ug mga karnero.
- Gipatay ni Cain ang iyang igsoon nga si Abel sa sobra niya nga pangabugho, tungod kay gidawat sa Dios ang sakripisyo ni Abel, apan wala Niya dawata ang sakripisyo ni Cain.
- Ingon nga silot, gipahawa siya sa Dios sa Eden ug giingnan nga ang yuta dili na maghatag ug abot kaniya.

Caldea, Caldehanon

Ang rehiyon sa Caldea naa sa habagatan sa Babilonia. Ang mga tawo nga nagpuyo niini nga yuta gitawag nga Caldehanon.

- Ang siyudad sa Ur nga diin si Abraham gagikan, makit-an kini sa Caldea.
- Mga 600 ka tuig una pa gipanganak si Cristo, ang Caldea nailhan nga Babilonia.
- Pila ka tuig pagkahuman niini nga panahon, ang Jerusalem napildi ug ang mga Israelita gidala sa Babilonia.
- Napulo ka tuig gikan sa pagkapildi sa Jerusalem, ang hari sa Babilonia nga si haring Nabucodonosor giguba niya ang templo didto.

- Ang mga tawo nga nagpuyo sa Babilonia usahay gitawag gihapon nga mga "Caldehanon."

Caleb

Usa si Caleb sa dose nga mga Israelitang espiya nga gipadala ni Moises aron susihon ang yuta nga Canaan.

- Siya ug si Josue mibalik gikan sa pagsusi sa Canaan ug giingnan nila ang mga tawo nga mosalig sa Dios nga motabang kanila sa pagpildi sa ilang mga kaaway, aron makapanginabuhi sila nga may kalinaw didto nga lugar.
- Si Josue ug si Caleb lang gyud sa ilang mga kaliwat ang gitugutan nga makasulod sa Gisaad nga Yuta nga Canaan.

Camelio

Ang camelio dako nga mananap, nga adunay upat ka tiil ug adunay usa o duha ka bugdo sa iyang likod.

- Sa kapanahon sa Biblia, ang camelio ang labing dako nga mananap nga makit-an sa Israel ug sa gapalibot nga mga rehiyon.
- Ang gamit gyud sa camelio kargahanan ug mga tawo ug mga bug-at nga butang. Ang ubang grupo nga mga tawo mokaon ug camelio, apan dili ang mga Israelita tungod kay ang Dios nag-ingon nga ang camelio hugaw nga mananap ug dili kaonon.
- Bililhon kaayo ang camelio tungod kay paspas sila kaayo molihok sa balas ug mabuhi bisag walay pagkaon ug tubig sa pipila ka semana.

Cana

Ang Cana usa ka baryo o lungsod sa probinsiya sa Galilea, mga siyam ka milya amihanan sa Nasaret.

- Ang buot pasabot sa pulong nga "Cana" "lugar sa mga tangbo."
- Ang Cana mao ang lugar nga diin gapuyo si Nathaniel, usa sa dose nga apostol.
- Si Jesus mitambong sa usa ka kasal sa Cana, ug didto gihimo niya ang una niyang milagro o "timaan", diin nga gihimo niya nga bino ang tubig.
- Pagkahuman niadtong panahona, si Jesus mibalik sa Cana ug nakigkita sa usa ka opisyal nga gikan sa Caparnaum nga naghangyo nga ayuhon ang iyang lalaki nga anak.

Canaan, taga Canaan

Si Canaan anak ni Ham nga anak nga lalaki ni Noe. Iyang mga kaliwat ang mga taga Canaan, mga pipila ka grupo sa mga tawo nga nipuyo sa lugar gikan sa kapatagan sa suba sa Jordan ngadto sa Dagat sa Mediteraneo. Kini nga lugar nailhan nga Yuta sa Canaan.

- Gisaad sa Dios kini nga lugar nga ihatag kang Abraham ug sa iyang mga kaliwat, nga ang mga Israelita.
- Sa panahon karon ang mga nasod ug mga teritoryo niini nga lugar mao ang Israel, Lebanon, parte sa Jordan, parte sa Syria, ug Palestina.

Caparnaum

Ang Caparnaum usa ka lugar nga pangisdaanan nga nahimutang sa amihang kasadpan sa baybay sa dagat sa Galilea.

- Sa Caparnaum nipuyo si Jesus niadtong nagtudlo siya sa Galilea.
- Gitunglo ni Jesus ang Caparnaum tungod kay ang mga tawo niini nga lugar wala modawat sa Iyang mensahe. Karon, ang karaan nga lungsod sa Caparnaum naguba na.

Carmel, bukid nga Carmel

Ang "Bukid nga Carmel" nagtumong sa kabukiran nga makit-an sa gingharian sa Juda sa kabaybayon sa Dagat sa Mediteranea. Ang lungsod nga Carmel makit-an niini nga kabungturan.

- Ang ngalan nga "Carmel" buot ipasabot, "ubasan sa Dios."
- Tabunok ang yuta niining dose ka milya nga kabukiran ug ang iyang mga kapatagan.
- Sa Bukid nga Carmel, gihagit ni Elias ang mga propeta ni Baal aron mapatinud-an niya nga si Yahweh ang nag-inusarang tinuod nga Dios.

Ceretihanon

Ang Ceretihanon mga tawo nga tingali nagpuyo sa parte sa Filistia. Gisulat sad nga "Keritihanon" sa ubang dapit.

- Uban nga paggamit niini nga pulong dunay koneksyon sa Peletihanon, nga nagtumong sa espisyal nga mga sundalo gikan sa kasundalohan ni Haring David nga diin gigahin kini sila aron magbantay kaniya.
- Si Benaia, anak nga lalaki ni Jehoiada, nga membro sa sinaligan nga mga corporal ni David, mao ang pangulo sa Ceretihanon ug mga Peletihanon.
- Ang mga Ceretihanon nagpabilin nga kauban ni David sa dihang kinahanglan niya nga mopalayo sa Jerusalem tungod sa pagrebilde ni Absalom.

Cesar

Ang Cesar apelyedo kini. Ang usa ka tawo nga ginganlan Agosto Cesar nahimong unang tagapagmando sa imperyo sa Roma. Tungod kaniya, ang "Cesar" nahimo sad nga titulo nga gihatag sa mga tagamando sa imperyo sa Roma.

- Si Agosto Cesar mao ang tagamando sa imperyo sa Roma niadtong gipanganak si Jesus.
- Si Tiberius Cesar ang tagamando niadtong hamtong na si Jesus.
- Kung gamiton ang "Cesar" ingon nga titulo, pwede kini hubaron nga "Hari" o "Emperador" o "Czar" o "Kaiser"
- Kung ang "Cesar" gamiton nga apelyedo pwede lang kini hubaron nga "Cesar."

Cesarea

Importante nga siyudad ang Cesarea sa kabaybayonan sa Dagat sa Mediteraneo, mga 39 kilometro habagatan sa bukid nga Carmel ug mga 120 kilometro amihang-kasadpan sa Jerusalem.

- Ang Cesarea nahimong kapital nga siyudad sa probinsiya nga Judea nga gisakop sa mga taga Roma sa panahon nga gipanganak si Jesus.

Si apostol Pedro unang nagwali sa mga Gentil sa Cesarea. Si Pablo naglayag gikan sa Cesarea ngadto sa Tarso ug miaagi sad niini nga siyudad sa duha ka mga biyahe niya isip misyonero.

Cilicia

Ang Cilicia gamay nga probinsiya sa Roma nga makit-an sa sidlakan nga bahin sa gitawag karon sa bag-ong panahon nga nasod sa Turkey. Giutlanan niya ang Dagat nga Aegean.

- Ang apostol nga si Pablo, lungsoranon sa siyudad sa Tarso nga naa sa Cilicia.
- Si Pablo mipuyo pipila ka tuig sa Cilicia pagkahuman sa pagkatagbo niya kang Jesus sa dalan sa Damasco.
- Ang uban nga mga Judio sa Cilicia kauban niadtong mga nagsukmat kang Esteban.

Cipre

Ang Cipre usa ka isla sa Dagat sa Mediteraneo nga mga 40 ka milya sa habagatan sa baybayon sa nasod nga nailhan karong panahona nga Turkey.

- Si Pablo ug Barnabas kauban nga nagwali sa isla sa Cipre sa sinugdanan sa ilang unang byahe isip mga misyonero. Niuban kanila si Juan Marcos aron tabangan sila niadto nga byahe.
- Kadugayan, nibisita sila Barnabas ug Marcos sa Cipre pag-usab.
- Sa Daang Kasabotan, gihisgotan ang Cipre nga maayo kakuhaan sa mga kahoy nga cipres.

Cirene

Ang Cirene usa ka siyudad nga Griego sa amihanan nga baybayon sa Afrika dapit sa Dagat sa Mediteraneo nga naa sa habagatang dapit sa isla sa Creta.

- Sa panahon sa Bag-ong Kasabotan, ang Cirene adunay mga komyunidad sa mga Judio ug mga Kristohanon.
- Mas ilado siguro ang Cirene sa Biblia nga maoy siyudad diin gikan kadtong tawo nga nagkarga sa krus ni Jesus.

Ciro

Si Ciro usa ka Persianong hari nga nagtukod sa imperyo sa Persia pinaagi sa pagsakop sa mga nalupig nga mga nasod nga gibuntog niya niadtong mga 550 ka tuig sa wala pa gipanganak si Cristo.

- Gibuntog ni Ciro ang siyudad sa Babilonia mao nga nakagawas ang mga Israelita nga mga binihag didto.
- Gimando ni Ciro nga pwede mopauli ang mga Judio, mao nga ang iyang sumusunod nga si Dario mitugot sad sa pagtukod usab sa templo sa Jerusalem pagkahuman sa pagkabinihag nila.
- Si Ciro mao ang naghari sa panahon nila Daniel, Esdras, ug Nehemias.

Colosas, taga-Colosas

Sa panahon sa Bag-ong Kasabotan, ang Colosas usa ka siyudad nga makita sa Romano nga probinsiya sa Phrygia, nga mao ang usa ka lugar nga gitawag karon nga habagatan-kasadpanan bahin sa Turkey. Ang mga taga-Colosas mga tawo nga nagpuyo sa Colosas.

- Naa sa mga 100 ka milya gikan sa Dagat sa Mediteraneo, ang Colosas nahimutang kini sa importante nga agianan sa mga negosyante taliwala sa siyudad sa Efeso ug suba sa Eufrates.
- Samtang didto sa prisohan sa Roma, gisulat ni Pablo ang libro nga gitawag nga "Taga-Colosas," sulat kini alang sa mga tumutuo sa Colosas aron tarungon ang mga sayop nga katudluan.
- Niadtong gisulat niya kini, wala pa siya makabisita sa iglesia sa Colosas apan nakadungog na siya mahitungod sa mga tumutuo didto gikan sa iyang kauban sa buluhaton nga si Epapras.
- Si Epapras mao tingali ang nagsugod sa iglesia sa Colosas.
- Ang libro nga Filemon gisulat ni Pablo sa usa ka taga Colosas nga tag-iya ug mga ulipon.

Corinto, taga-Corinto

Ang Corinto usa ka siyudad sa Gresya nga mga 50 ka milya sa kasadpanan sa Athens. Ang mga taga-Corinto mao ang mga tawo nga nagpuyo sa Corinto.

- Ang Corinto mao ang lugar diin nagpuyo ang usa sa mga unang kristohanong iglesia.
- Ang mga libro sa Bag-ong Kasabotan nga 1 ug 2 Taga-Corinto gisulat alang sa iglesia sa Corinto.
- Sa iyang unang pagbyahe isip misyonero, nagpuyo si Pablo sa Corinto sulod sa mga 18 ka bulan.
- Nagkita sila Pablo ug Aquila ug Priscila samtang didto si Pablo sa Corinto.
- Ang ubang mga unang pangulo sa iglesia nga adunay kalabotan sa Corinto mao sila Timoteo, Tito, Apolos, ug Silas.

Cornelio

Si Cornelio usa ka lalaking dili Judio nga opisyal sa militar sa Romanong kasundalohan.

- Kanunay siyang gaampo sa Dios ug manghinatagon sa mga pobre.
- Pagkadungog ni Cornelio ug sa iyang pamilya kang apostol Pedro nga nagpahayag sa maayong balita, nahimo silang mga tumutuo kang Jesus.
- Si Cornelio ug ang mga tawo sa iyang panimalay ang unang mga dili Judio nga nahimong mga tumutuo.
- Ang pagkakabig ni Cornelio sa pagtuo nagpakita nga si Jesus mianhi aron luwason sad ang mga dili Judio.

Creta, taga-Creta

Ang Creta usa ka isla nga anaa sa habagatan sa kabaybayonan sa Gresya. Ang mga nagpuyo niini nga isla gitwag nga taga Creta.

- Ang apostol Pablo nibyahe sa isla sa Creta sa iyang mga byahe isip misyonero.
- Gibilin ni Pablo ang iyang isig-alagad nga si Tito sa Creta aron tudluan ang mga Kristohanon ug magpili ug mga pangulo alang sa iglesia didto.

Cristo, Mesias

Ang pulong nga "Mesias" ug "Cristo" buot ipasabot "Ang Dinihugan" ug nagtumong kang Jesus, nga anak sa Dios.

- Ang "Mesias" ug "Cristo" parehas nga gigamit sa Bag-ong Kasabotan nga nagtumong sa anak sa Dios, nga gipili sa Dios Amahan nga magmando nga Hari sa iyang katawhan, ug sa pagluwas kanila sa sala ug sa kamatayon.
- Sa Daang Kasabotan, ang mga propeta nagsulat ug mga propisiya mahitungod sa Mesias gatusan ka mga tuig usa siya mianhi sa yuta.
- Kasagaran ang buot ipasabot sa pulong nga "Ang Dinihugan" gigamit sa Daang Kasabotan nga nagtumong sa Mesias nga moabot.
- Daghan niini nga mga propisiya ang natuman ni Jesus ug naghimo Siya ug daghan nga mga milagro nga nagpamatuod nga siya mao ang Mesias; ang uban niini nga mga propisiya matuman sa iyang pagbalik.
- Ang pulong nga "Cristo" kasagaran gigamit nga titulo, sama sa "ang Cristo" ug "Cristo Jesus."
- Ang "Cristo" gigamit sad kauban sa iyang ngalan, sama sa "Jesu Cristo."

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Kini nga pulong pwede hubaron gamit ang iyang buot ipasabot, "Ang Dinihugan" o "Dinihugan sa Dios nga manluluwas."
- Daghan nga mga pinulungan migamit sa pulong nga parehas ang pagkasulti sa pulong nga "Cristo" o "Mesias."

Cronicas

Ang pulong nga "cronicas" nagtumong sa nasulat nga tala sa mga nahitabo sa usa ka panahon.

- Adunay duha ka libro sa Daang Kasabotan nga gitawag nga "Unang Libro sa Cronicas" ug "Ikaduhang Libro sa Cronicas."
- Ang mga libro nga gitawag nga "Cronicas" nagtala sa ubang kasaysayan sa mga Israelita, nga nagsugod sa listahan sa mga tao sa matag-kaliwatan gikan kang Adan.
- Ang "Unang Libro sa Cronicas" nagtala sa pagkahuman sa kinabuhi ni Haring Saul ug sa mga nahitabo sa paghari ni Haring David.
- Ang "Ikaduhang Libro sa Cronicas" nagtala sa paghari ni Haring Solomon ug uban pa nga mga hari, lakip sad ang pagtukod sa Templo ug ang pagbulag sa amihanang dapit sa gingharian sa Israel ug sa habagatang dapit sa gingharian sa Juda.
- Ang katapusan sa duha ka Cronicas naghulagway sa pagsugod sa pagpuyo sa mga Israelita didto sa Babilonia.

Cush

Si Cush ang anak nga lalaki ni Ham nga anak nga lalaki ni Noe. Mao nga si Cush apo ni Noe.

- Sa panahon sa Daang Kasabotan, adunay dapit nga gitawag nga Cush, nga tingali ginganlan sa apo ni Noe.
- Ang Etiopia mao ang Griego nga ngalan sa dapit nga gitawag sa mga Hebreo nga Cush.

Dagat sa Galilea

Ang Dagat sa Galilea usa ka lanaw sa sidlakan dapit sa Israel. Midagayday ang tubig niini ngadto sa habagatan sa Suba sa Jordan hangtod sa Patay nga Dagat.

- Ang mga lungsod sa Capernaum ug Bethsaida tapad lang sa Dagat sa Galilea.
- Ang laing mga ngalan alang sa Dagat sa Galilea mao ang: Dagat sa Tiberias, Dagat sa Cinneret, ug Lanaw sa Genesaret.

Dalila

Si Dalila usa ka Filistihanong babaye nga gihigugma ni Samson apan dili siya asawa niya.

- Gisuholan si Dalila sa mga Filistihanon nga limbongan si Samson aron sultihan siya niya kung unsaon nga maluya si Samson. Niadtong nawala na ang iyang kakusog, gidakop siya sa mga Filistihanon.
- Mas gihigugma ni Dalila ang kwarta kaysa kang Samson.

Damasco

Ang Damasco mao ang kapital nga siyudad sa nasod sa Syria. Anaa gihapon kini sa sama nga dapit nga diin kini sa panahon sa Biblia.

- Ang Damasco usa sa mga labing karaan nga siyudad ug gipuy-an pa gihapon nga mga siyudad sa kalibotan.
- Sa panahon ni Abraham, ang Damasco ang kapital nga siyudad sa gingharian sa Aram (nga anaa sa gitawag karon nga Syria).
- Sa Daang Kasabotan, nahisgotan sa kasaysayan ang mga mahinungdanong pakig-istoryahanay taliwala sa mga nagpuyo sa Damasco ug sa mga katawhan sa Israel.
- Adunay pipila ka mga propesiya sa Biblia nga nagtagna sa pagkalaglag sa Damasco. Natuman na tingali kini nga mga propesiya niadtong gilaglag sa Asyria kini nga siyudad sa panahon sa Daang Kasabotan o tingali aduna pay umaabot nga paglaglag nga mas hingpit.
- Sa Bag-ong Kasabotan, ang Pariseo nga si Saul (kadugayan nailhan nga Pablo) niadto sa siyudad sa Damasco aron dakpon ang mga Kristohanon didto sa siyudad sa Damasco sa dihang giatubang siya ni Jesus ug mao nga nahimo siyang tumutuo.

Damgo

Ang mga damgo mga butang nga nakita, nadunggan, ug nasinatian sa mga tawo sa ilang mga hunahuna samtang sila nakatulog.

- Kasagararan ang mga nasinati sa mga tawo pinaagi sa ilang mga damgo wala gyud mahitabo, apan samtang ang usa ka tawo gadamgo mura ug nahitabo kini.
- Usahay gipadamgo sa Dios ang mga tawo mahitungod sa usa ka butang aron makakat-on sila gikan niini. Usahay nakigsulti ang Dios sa mga tawo pinaagi sa ilang mga damgo.

Dan

Si Dan mao ang ikalimang anak nga lalaki ni Jacob ug usa sa dose ka mga tribo sa Israel. Dan sad ang ngalan sa dapit diin nagpuyo ang tribo nga Dan sa amihanang dapit sa Canaan.

- Niadtong panahon ni Abram, aduna say siyudad nga Dan sa kasadpan sa Jerusalem. Tingali wala pa kini nga siyudad kaniadtong panahon nga nisulod ang Israel sa yutang gisaad kanila. Apan adunay lain nga siyudad nga Dan nga anaa mga 60 ka milya sa amihanan sa Jerusalem.
- Ang pulong nga "Danenahon" nagtumong sa mga kaliwat ni Dan nga mga membro sad sa iyang banay.

Daniel

Si Daniel usa ka Israelitang propeta nga niadatong batan-ong lalaki pa siya, gibihag siya sa hari sa Babilonia nga si Nabucodonosor niadtong mga ika 600 ka tuig sa wala pa gipanganak si Cristo.

- Kini nahitabo niadtong panahon nga gibihag sa Babilonia ang daghang mga Israelita gikan sa Juda sulod sa 70 ka tuig.
- Gihatagan si Daniel sa Babiloniahonong ngalan nga Beltesasar.
- Si Daniel usa ka dungganon ug matarong nga batan-ong lalaki nga mituman sa Dios.
- Gihatagan si Daniel sa Dios ug abilidad nga makasabot sa pipila ka mga damgo o talan-awon alang sa mga hari sa Babilonia.
- Tungod niini nga abilidad ug tungod sa iyang dungganon nga kinaiya, si Daniel gihatagan ug taas nga posisyon sa pagpangulo didto sa Babilonia.
- Paglabay sa daghang mga tuig, gilimbongan sa mga kaaway ni Daniel ang hari sa Babilonia nga si Darius nga maghimo ug balaod nga idumili ang pagsimba kang bisan kinsa gawas sa hari. Padayon nga nag-ampo si Daniel sa Dios, mao nga gidakop siya ug gilabay ngadto sa yungib sa mga leon. Apan giluwes siya sa Dios ug wala gyud siya masakitan.

Dapit nga Balaan, Dapit nga Labing Balaan

Sa Biblia, ang mga pulong nga "Dapit nga Balaan" ug "Dapit nga Labing Balaan" nagtumong sa duha ka kwarto sa tabernaculo o templo.

- Kini nga mga kwarto anaa sa tinukod nga gilibotan sa mga hawanan sa tabernaculo o templo. Gibulag kining duha ka kwarto sa usa ka baga ug bug-at nga kurtina. Kini nga kurtina maoy nagbabag sa agianan pasulod sa Dapit nga Labing Balaan.
- Gitagbo sa Dios ang kinatas-ang pari nga nagrepresentar sa mga Israelita sa Dapit nga Labing Balaan.
- Ang kinatas-ang pari lang ang gitugutan nga mosulod sa Dapit nga Labing Balaan.
- Ang "Dapit nga Balaan" mao ang una nga kwarto ug adunay duha ka butang nga makit-an: ang halaran sa insenso ug ang lamesa nga adunay gigahin nga pan.
- Ang "Dapit nga Labing Balaan" mao ang ikaduha nga kwarto nga tua gyud sa sulod. Didto gibutang ang arka sa kasabotan.
- Usahay, ang mga pulong nga "dapit nga balaan" nagtumong sa kinatibuk-an nga templo o tabernaculo.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "Dapit nga Balaan" pwede sad hubaron nga "kwarto nga gigahin alang sa Dios" o "pinasahi nga kwarto alang sa pagtagbo sa Dios" o "lugar nga giandam alang sa Dios."
- Ang pulong nga "Dapit nga Labing Balaan" pwede hubaron nga "kwarto nga gigahin gyud alang sa Dios" o "labing pinasahi nga lugar alang sa pakigkita sa Dios."
- Kung gigamit lang kini nga gatumong sa "dapit nga balaan", sama sa "usa ka balaang lugar," pwede sad kini hubaron nga "usa ka gigahin nga lugar" o "usa ka lugar nga gigahin sa Dios" o "didto sa kinatibuk-ang templo nga balaan" o "hawanan sa templo" o "hawanan sa tabernaculo," depende sa konteksto o pagamit niini.

Dario

Ang Dario ngalan sa pipila ka mga hari sa Persia. Posible nga titulo ang "Dario" imbes nga ngalan.

- Si "Dario nga taga-Media" mao ang hari nga gilimbongan aron ilabay ang propetang si Daniel ngadto sa yungib sa mga leon ingon nga silot niya sa pagsimba sa Dios.
- Si "Dario nga taga-Persia" nitabang sa pagtukod ug balik sa templo sa Jerusalem niadtong panahon ni Esdras ug Nehemias.

Dautan, Madinauton, Pagkamadinautan

Ang pulong nga "dautan" ug "madinauton" nagtumong kini sa tanan nga mga nagsupak sa balaang kinaiya ug kabubuton sa Dios.

- Ang "dautan" mas naghulagway sa batasan sa usa ka tawo, ang "madinauton" mas magtumong sa binuhatan o kalihukan sa usa ka tawo. Apan, pareparehas lang ang ipasabot niining duha nga mga pulong.
- Ang pulong nga "pagkamadinautan" nagtumong sa pagkatawhanon sa mga tawo nga naghimo ug dautang mga kalihukan.
- Ang resulta sa pagkadautan makita pag-ayo sa pagdagmal sa ubang mga tawo pinaagi sa pagpatay, pangawat, pagbutangbutang o pagkamabangis ug dili maayo nga pagtratar sa uban.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto, ang pulong nga "dautan" ug "madinauton" pwede hubaron nga "dili maayo" o "makasasala" o "imoral."
- Ang ubang pamaagi sa paghubad niini pwede sad, "dili buotan" o "dili matarong" o "dili moral."
- Siguraduha gyud nga ang pulong o mga pulong nga gigamit sa paghubad niini nga pulong mohaom sa konteksto nga uyon sa pinulongan nga hubaron.

David

Si David mao ang ikaduhang hari sa Israel ug iyang gihigugma ug gialagaran ang Dios. Siya ang nagsulat sa kadaghanan sa mga Salmo.

- Niadtong si David bata pa nga lalaki nga nag-alima sa karnero sa iyang pamilya, gipili siya sa Dios nga mahimong sunod nga hari sa Israel.
- Nahimong maayong manggugubat si David ug nangulo siya sa kasundalohan sa Israel sa ilang mga gubat batok sa ilang mga kaaway. Ilado ang iyang pagpildi kang Goliath nga Filistihanon.
- Gisulayan ni Saul nga patyon si David apan gipanalipdan siya sa Dios ug gihimo siya nga hari pagkamatay ni Saul.
- Nakasala si David batok sa Dios, apan naghinulsol siya ug gipasaylo siya sa Dios.
- Si Jesus, ang Mesiyas, gitawag nga "Anak ni David" tungod kay kaliwat siya ni Haring David.

Dayeg, Pagdayeg

Ang Pagdayeg taas nga pagpasidungog ug pagtahod sa usa ka tawo. Nagpasabot sad kini nga hatagan ang usa ka tawo ug taas nga posisyon.

- Sa Biblia, ang pulong nga "dayeg" kasagarang gigamit sa pagdayeg sa Dios.
- Sa dihang ang tawo nagdayeg sa iyang kaugalingon, nagpasabot kini nga gihunahuna niya ang iyang kaugalingon sa mapahitas-on o arongante nga pamaagi.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Pamaagi sa paghubad sa "pagdayeg" pwede sad, "taas nga pagpasidungog" o "hilabihan nga pagtahod" o "pagtaas" o "pagsulti ug maayo kaayo mahitungod sa."

- Sa uban nga mga konteksto, pwede hubaron pinaagi sa pulong o mga pulong nga nagpasabot ug, "pagbutang sa taas nga posisyon" o "pasidunggan pa pag-ayog" o "mapahitas-on nga paghisgot."
- "Ayaw dayga ang imong kaugalingon" pwede sad hubaron nga "ayaw hunahunaa ang imong kaugalingon nga taas ra kaayo" o "ayaw pagpanghambog mahitungod sa imong kaugalingon."
- "Kadtong magdayeg sa ilang kaugalignon" pwede sad hubaron nga "Kadtong mapahitas-on nga naghunahuna sa ilang kaugalingon" o "Kadtong naghinambog mahitungod sa ilang kaugalingon."

Diborsyo

Ang diborsyo usa ka legal nga pamaagi sa pag-undang sa kaminyoon.

- Ang pagdiborsyo sa usa ka tawo nagpasabot sa pormal ug legal nga pagbulag sa asawa ug bana sa usa ka tawo aron undanon ang kaminyoon.
- Ang ubang mga pamaagi sa paghubad "sa pagdiborsyo" mao ang, "pagpalayas" o "papahawaon" o "pormal nga pakigbulag kang."
- Ang "sertipiko sa pagdiborsyo" mahimong hubaron nga, "papel nga nagpakita nga niundang na ang kaminyoon.

Dili diosnon, Walay Dios

Ang pulong nga "dili diosnon" ug "walay Dios" naghulagway sa kinaiya sa tawo ug uban pang mga butang nga misukol sa Dios. Ang mga tawo o nasod nga walay Dios wala moila sa gipangbuhay sa Dios sa ilang mga kinabuhi. Giingon nga sila naa sa kahimtang nga "dili Diosnon o walay Diyos."

- Parehas lang ang gipasabot niini nga mga pulong. Apan, ang pulong nga "walay Dios" ug "kinabuhi nga dili diosnon" naghulagway sad sa labing grabe nga kahimtang nga diin ang mga tawo nagsalikway gyud sa pagpangulo sa Dios kanila.
- Gipahibalo sa Dios ang iyang paghukom ug kapungot sa mga dili diosnon o walay Dios nga mga tawo ug kang bisan kinsa nga nagsalikway kaniya ug sa iyang mga pamaagi.
- Pinaagi sa kamatayon ug pagkabanhaw ni Jesus, naghatag ang Dios ug paagi sa mga makasasala nga dili diosnon aron mapasaylo ug mapadayag sila nga matarong.
- Naghatag ang Dios ug gahum ug abilidad aron matalikdan sa mga Krsitohanon ang pagkinabuhi nga dili diosnon.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang pulong nga "walay Dios" ug "pagka-dili diosnon" literal nga nagpasabot nga ang mga tawo nga "walay Dios."
- Depende sa konteksto, ang pulong nga "dili diosnon" pwede hubaron nga, "wala makapahimuot sa Dios" o "imoral" o "wala nagtuman sa Dios."
- Ang mga pamaagi sa paghubad sa "dili diosnon" o "walay Dios" pwede ang, "pagkadautan" o "dautan" o "nagrebilde batok sa Dios."

Dili matarong, dili makatarunganon, walay katarungan

Ang pulong nga "dili matarong" ug "dili makatarunganon" nagtumong sa pagtratar sa mga tawo nga dili maayo ug kasagaran sa makadaot nga pamaagi.

- Ang "walay katarungan" usa ka dili maayo nga butang nga nahimo sa usa ka tawo nga dili angay buhaton kaniya. Nagtumong kini sa dili maayo nga pagtratar sa mga tawo.
- Ang walay katarungan nagpasabot nga ang ubang mga tawo gitratar nga dili maayo samtang ang uban gitratar nga maayo.
- Ang usa ka tawo nga milihok sa dili matarong nga pamaagi gitawag nga "may pinalabi" o "aduna na siyay hukom daan" tungod kay wala niya gitratar ang mga tawo sa patas ug sakto.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang pulong nga "dili matarong" pwede hubaron nga "dili maangayon" o "may pinalabi" depende sa konteksto.
- Usahay pwede hubaron ang "dili matarong" sa parehas nga pamaagi sa "tawo nga dautan".
- Ang pulong nga "ang dili matarong" pwede hubaron "ang tawo nga dili matarong" o "dili matarong nga mga tawo" o "mga tawo nga nagtratar sa uban sa dili maayo" o "mga tawo nga wala motuman sa Dios."
- Ang pulong nga "dili makatarunganon" pwede hubaron nga "dili patas nga pamaagi" o "sayop" o "dili patas."
- Ang pamaagi sa paghubad sa "walay katarungan" pwede sad ang, "sayop nga pagtratar" o "dili maangayon nga pagtratar" o "paglihok nga dili patas."

Dili tinuod nga dios, dios sa mga langyaw, dios, diosa

Ang dili tinuod nga dios usa ka butang nga gisimba sa mga tawo imbis simbahan ang tinuod nga Dios. Ang pulong nga "dios" nagtumong sa babaye nga dili tinuod nga dios.

- Dili tinuod kining mga diosdiosan. Si Yahweh ra gyud ang tinuod nga Dios.
- Usahay ang mga tawo maghimo ug mga butang nga simbolo sa mga diosdiosan nga simbahan sa mga tawo.
- Sa Biblia, ang mga tawo sa Dios kasagaran mitalikod sa pagsunod kaniya aron mosimba sa mga dili tinuod nga dios.
- Ang mga demonyo kasagaran naglinlang sa mga tawo sa pagtuo nga kining mga dili tinuod nga dios o diosdiosan nga ilang gisimba adunay gahum.
- Si Baal, Dagon, ug si Molek tulo sa mga daghang mga dili tinuod nga dios nga gisimba sa mga tawo sa panahon sa Biblia.
- Si Asera ug Artemis (Diana) duha ka mga diosa nga gisimba sa mga tawo niadtong una pa kaayong panahon.

Mga Sugyot sa paghubad

- Aduna siguroy pulong sa "diosdiosan" o "dili tinuod nga dios" sa pinulongan nga hubaron o sa duol niya nga pinulongan.
- Ang pulong nga "diosdiosan" pwede gamiton sa pagtumong sa dili tinuod nga dios.
- Sa Ingles, ang gamay nga "d" gigamit aron magtumong sa dili tinuod nga dios ug ang dako nga "D" gigamit nga nagtumong sa tinuod nga Dios. Mao kini ang gibuhay sa ubang manghuhubad.
- Ang laing kapilian mao ang paggamit ug lahi gyud nga pulong sa pagtumong sa dili tinuod nga dios.
- Ang ubang mga pinulongan mahimong magdugang ug pulong aron magtumong kung lalaki o babaye ang gihulagway nga dili tinuod nga dios.

Dili tinuod nga saksi, limbongan nga saksi, dili tinuod nga testimonyo, dili tinuod nga pagbalita

Ang pulong nga "dili tinuod nga saksi" ug "limbongan nga saksi" nagtumong sa tawo nga nagsulti ug dili tinuod nga mga butang mahitungod sa tawo o panghitabo, kasagaran sa pormal nga kahimtang sama sa korte.

- Ang "dili tinuod nga testimonyo" o "dili tinuod nga pagbalita" mao ang bakak nga gisulti.
- Ang "paghatag ug dili tinuod nga testimonyo" nagpasabot sa pagpamakak o paghatag ug dili tinuod nga pagbalita mahitungod sa usa ka butang.
- Ang Biblia naghatag ug pipila ka mga asoy sa diin ang dili tinuod nga saksi gibayran aron mamakak mahitungod sa usa ka tawo aron kadto nga tawo masilotan o patyon.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang "paghatag ug dili tinuod nga saksi" o "paghatag ug dili tinuod nga testimonyo" pwede hubaron nga, "bakak nga pagtestimonyo" o "paghatag ug dili tinuod nga balita mahitungod sa usa ka tawo" o "magsulti ug bakak batok sa usa ka tawo" o "bakak."

- Kung ang "dili tinuod nga saksi" nagtumong sa usa ka tawo, pwede kini hubaron nga "ang tawo nga namakak" o "tawo nga dili tinuod nga saksi" o "ang usa ka tawo nga nag-ingon ug mga butang nga dili tinuod."

Dili tumutuo, Walay pagtuo

Ang pulong nga "walay pagtuo" nagtumong sa dili pagtuo sa usa ka butang o sa tawo.

- Sa Biblia, ang "walay pagtuo" nagtumong sa dili pagtuo sa o dili pagsalig kang Jesus isip manluluwas.
- Ang tawo nga dili motuo kang Jesus gitawag nga dili tumutuo.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang ubang pamaagi sa paghubad sa "walay pagtuo" pwede sad, "kulang sa pagtuo" o "wala mituo."
- Ang pulong nga "dili tumutuo" pwede hubaron nga "tawo nga wala motuo kang Jesus" o "tawo nga wala magsalig kang Jesus isip manluluwas."

Dios

Sa Biblia, ang pulong nga "Dios" nagtumong sa usa nga walay katapusan nga mao ang naglalang sa kalibutan gikan sa wala. Ang Dios ang Amahan, Anak, ug Balaan nga Espiritu. Ang ngalan sa Dios mao ang "Yahweh."

- Ang Dios anaa kanunay; naa na siya wala pa malalang ang tanang butang, ug magpadayon siya nga anaa hangtod sa kahangturan.
- Siya lang ang tinuod nga Dios ug adunay gahum sa tanang butang niini nga kalibutan.
- Hingpit ang pagkamatarong sa Dios, ug ang iyang kaalam walay katapusan, balaan siya, walay sala, matarung, maluluy-on ug mahigugmaon.
- Siya ang Dios nga gatuman sa iyang kasabotan ug gatuman sa iyang mga saad.
- Ang mga tawo gibuhad sa Dios aron magsimba kaniya ug siya lang gyud ang ilang simbahan.
- Gipadayag sa Dios ang iyang ngalan nga "Yahweh" nga buot ipasabot, "siya mao ang" o "Ako mao ang" o "ang kanunay nga naa."
- Ang Biblia sad nagtudlo mahitungod sa mga "diosdiosan" nga diin dili kini mga buhi ug sayop nga gisimba sa katawhan.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Mga paagi sa paghubad sa "Dios" pwede sad ilakip ang "Manlalalang" o "Kinatas-an sa tanan."
- Uban pa nga paagi sa paghubad sa "Dios" pwede ang "Kinatas-an nga Manlalalang" o "walay katapusan nga Makagagahum nga Ginoo." o "Kinatas-an nga walay katapusan."
- Hunahunaa kung giunsa pagtumong ang Dios sa lokal o nasudnon nga pinulongan. Pwede nga adunanay pulong para sa "Dios" sa pinulungan nga gihubad. Kung tinuod kini, importante nga masiguro nga kini nga pulong tugma sa kinaiya sa usa ka tinuod nga Dios nga gihisgutan sa taas.
- Daghang pinulongan nga gihimo nilang dako ang unang litra sa pulong sa nag-inusara nga tinuod nga Dios, aron mailhan kini nga lahi sa pulong nga diosdiosan.
- Uban nga paagi aron mailahi kini mao ang paggamit sa duha ka lahi nga mga pulong sa "Dios" ug "diosdiosan."
- Ang mga pulong nga "mahimo nila akong Dios ug sila mahimo nakong katawhan" pwede sad hubaron nga, "Ako, nga Dios, magmando niini nga katawhan ug nga sila magsimba kanako."

Dios nga Amahan, langitnon nga Amahan

Ang pulong nga "Dios nga Amahan" ug "langitnon nga Amahan" nagtumong kang Yahweh, ang nag-inusara nga tinuod nga Dios.

- Ang Dios mao ang Dios Amahan, Dios nga Anak, ug ang Dios nga Balaang Espiritu. Matag-usa kanila bug-os ang pagka-Dios, apan usa ra sila nga Dios. Misteryo kini nga dili kaayo masabtan sa tawo.

- Ang Dios Amahan gipadala ang Dios Anak (Jesus) dinhi sa kalibutan ug gipadala sad niya ang Balaang Espiritu sa iyang katawhan.
- Ang matag-usa nga mituo sa Dios nga Anak mahimong anak sa Dios nga Amahan, ug ang Dios nga Balaang Espiritu mosulod ug mopuyo adto nga tawo.

Lain sad kini nga misteryo nga dili kaayo masabtan sa tawo.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Sa mga pulong nga "Dios nga Amahan," maayo nga hubaron kini nga "Amahan" sama sa pulong nga nagtumong sa tawhanon nga amahan.
- Ang pulong nga "langitnong Amahan" pwede hubaron nga "Amahan nga nagpuyo sa langit" o "Amahang Dios nga nagpuyo sa langit" o "Dios nga Amahan nga nagpuyo sa langit."

Disipulo

Ang pulong nga "disipulo" nagtumong sa usa ka tawo nga nakig-uban ug dugay nga panahon sa usa ka magtutudlo aron makakat-on sa kinaiya ug katudloan sa magtutudlo.

- Ang mga tawo nga gasunod-sunod kang Jesus nga naminaw ug nagtuman sa iyang mga katudloan, gitawag nga iyang mga "disipulo."
- Si Juan Bautista aduna say mga disipulo.
- Sa panahon sa ministeryo ni Jesus, adunay mga disipulo nga misunod kaniya ug naminaw sa iyang mga katudloan.
- Nagpili si Jesus ug dose ka mga disipulo aron mahimo nga iyang tigsunod, kining dose nga mga lalaki gitawag nga iyang mga "apostoles."
- Ang dose ka mga apostoles ni Jesus nagpadayon nga gitawag nga iyang mga "disipulo" o "ang dose."
- Kadtong paadto na si Jesus sa langit, gimanduan niya ang iyang mga disipulo nga magtudlo sa ubang mga tawo kung unsaon nga mahimo sad sila nga disipulo ni Jesus.
- Ang bisan kinsa nga motuo kang Jesus ug motuman sa iyang mga katudloan gitawag nga iyang mga disipulo.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang pulong nga "disipulo" pwede hubaron pinaagi sa pulong o mga pulong nga nagpasabot nga "sumusunod" o "estudyante" o "magkat-on."
- Siguraduha nga ang paghubad niini nga pulong dili lang nagtumong sa estudyante nga magkat-on sulod sa klase.
- Ang paghubad niini nga pulong kinahanglan sad nga lain sa paghubad sa "apostol."

Doktrina

Ang pulong nga "doktrina" literal nga nagpasabot sa "katudloan". Kasagaran kini nga nagtumong sa mga relihiyoso nga katudloan.

- Ang Kristuhanong doktrina kasagarang nag-apil sa katudloan o pag-awhag sa partikular nga aspeto sa Kristohanong kinbuhi sa mga tawo nga mituo na kang Cristo, aron tabangan sila nga mahimong mas lig-on ug mas hamtong sa ilang pagtuo.
- Ang Kristohanong doktrina nagtumong gyud sa mga katudloan mahitungod sa Dios - ang Amahan, Anak ug ang Balaang Espiritu - apil ang tanan niyang kinaiya ug tanan nga iyang gibuhat. Nagtumong sad kini sa tanang mga panudlo sa Dios alang sa mga Kristohanon mahitungod sa balaang pagkinabuhi nga makahatag ug himaya kaniya.
- Ang pipila ka bersyon sa Ingles gigamit ang pulong nga "doktrina" aron nagtumong sa mga bakak o kalibutanon nga mga katudloan sa relihiyon nga gikan sa mga tawo. Ang konteksto ang magpaklaro kung unsa gyud ang gipasabot.
- Kini nga pulong mahubad sad nga "mga katudloan".

Dugo

Ang pulong nga "dugo" nagtumong sa pula nga likido nga mogawas sa panit sa tawo kung adunay samad. Ang dugo naghatag ug sustansiya sa lawas sa usa ka tawo.

- Ang dugo nagsimbolo sa kinabuhi ug kung kini maula, nagsimbolo kini sa pagkawala sa kinabuhi o pagkamatay.
- Kung maghalad ang mga tawo sa Dios, magpatay sila ug mananap ug ibubu ang iyang dugo sa altar. Nagsimbolo kini sa sakripisyo sa kinabuhi sa mananap isip bayad sa mga sala sa mga tawo.
- Pinaagi sa iyang pagkamatay sa krus, ang dugo ni Jesus nagsimbolo sa paghugas sa sala sa mga tawo ug pagbayad sa silot nga angayan nila madawat tungod sa ilang mga sala.
- Ang mga pulong nga "unod ug dugo" usa ka sumbingay nga nagtumong sa tawo.
- Ang sumbingay nga "kaugalingong unod ug dugo" nagtumong sa mga tawo nga magkadugo.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Kini nga pulong kinahanglan hubaron gyud sa pulong nga gigamit gyud sa pinulongan nga ihubad.
- Ang sumbingay nga "unod ug dugo" pwede sad hubaron nga, "mga tawo" o "tawo."
- Depende sa konteksto, ang sumbingay nga akong kaugalingong unod ug dugo" pwede sad hubaron nga, "akong kaugalingong pamilya" o "akong kaugalingong paryente" o "akong kaugalingong mga tawo."

Eden, hardin sa Eden

Ang Eden usa ka lugar adtong una nga panahon nga adunay hardin diin gipapuyo sa Dios ang una nga lalaki ug babaye.

- Kini nga hardin parte lang sa rehiyon nga ginganlang "Eden".
- Wala nahibal-an ang sakto nga lokasyon niini.
- Ginganlan sad kini nga "hardin ni Yaweh."
- Ang pulong nga "Eden" gikan sa pulong nga Hebreo nga nagpasabot nga "magpakalipay sa".

Edom, taga-Edom, Idumea, Seir, Teman

Edom ang lain nga ngalan ni Esau; Edomhanon ang tawag sa iyang mga kaliwat. Ang nasod nga Edom nahibal-an sad sa ngalan nga "Idumea" o "Sier".

- Kabungturan ang Edom nga makita sa habagatang silangan sa Israel.
- Ang pulong nga Edom nagpasabot nga "pula," nga nagtumong sa kamatuoran nga si Esau natabonan ug pula nga buhok kaniadtong gipanganak siya. O pwede nga nagtumong kini sa pula nga batong nga gibaylo ni Esau sa iyang katungod sa pagkamagulang.
- Sa Daang Kasabotan, ang nasod nga Edom kasagaran nga gihisgotan nga kaaway sa Israel.
- Sa Daang Kasabotan gihatagan sa Dios ang mga propeta ug mga negatibo nga propesiya aron mosulti batok sa Edom. Ang tibuok nga libro nga gitawag nga Abdias mahitungod kini sa kalaglagan sa Edom.

Efeso

Ang Efeso usa ka karaan nga siyudad sa Griego sa kasadpan nga baybayon nga karon mao ang nasod sa Turkey.

- Sa panahon sa mga unang Kristuhanon, ang Efeso mao ang kapital sa Asya, diin niadto nga panahon ginganlan nga gamay nga probinsiya sa Roma.
- Tungod sa iyang lokasyon, kini nga siyudad importante nga sentro sa negosyo ug sa biyahe.
- Makita sa Efeso ang ilado nga pagano nga templo diin gisimba ang diosa nga si Artemis (o Diana).
- Si Pablo nagpuyo ug nag-alagad sa Dios sa Efeso kapin sa duha ka tuig ug kadugayan gipili si Timoteo nga maoy mangulo sa mga bag-o nga tumutuo didto.
- Ang Efeso usa ka libro sa Bag-ong Kasabotan nga gisulat ni Pablo alang sa mga tumutuo sa taga-Efeso.

Efraim

Si Efraim ika duha nga anak nga lalaki ni Jose. Ang iyang mga kaliwat, ang Efraimanhon, usa sila sa dose ka mga tribu sa Israel.

- Ang tribu ni Efraim usa sa napulo ka mga tribu nga makita sa norte dapit sa Israel.
- Usahay ang ngalan nga Efraim gigamit sa Biblia nga nagtumong sa tibuok nga gingharian sa norteng bahin sa Israel.
- Ang Efraim kabukiran nga lugar. Pipila sa mga gihubad nagtumong sa "mga bukid sa Efraim."

Ehipto, Ehiptohanon

Ang nasod nga Ehipto makita sa amihanang-sidlakang dapit sa Africa, sa habagatan ug kasadpan nga lugar sa Canaan.

- Ang Ehiptohanon mao ang tawo nga gipanganak sa Ehipto ug ang iyang mga katigulangan gikan sa Ehipto.
- Niadtong dugay na kaayo nga panahon, ang Ehipto gamhanan ug adunahan nga nasod.
- Ang karaan nga Ehipto natunga sa duha ka bahin, nga mao ang Ubos ug ang Taas nga Ehipto. Ang "Ubos nga Ehipto" tua didto ang Suba sa Nile nga midagayday paubos didto sa Dagat sa Mediteranyo.
- Si Jose ug Maria miadto sa ubos nga dapit sa Ehipto uban ang bata nga si Jesus, aron mokalagiw kang Herod.
- Adunay pipila ka panahon nga gamay ra ang pagkaon sa Canaan, ang mga patriyarka gikan sa Israel mibiyahe didto sa Ehipto aron mopalit ug pagkaon alang sa ilang mga pamilya.

Ekron

Ang Ekron usa ka daku nga siyudad sa mga Filistihanon nga makita sa siyam ka mga milya ilaya gikan sa dagat sa Medeteraneo.

- Ang templo sa diosdiosan nga si Beelzebub anaa sa Ekron.
- Kaniadto ang arka sa pagkigsaad gidala sa Ekron niadtong gikuha kini sa mga Filistihanon.
- Pagkahuman sa grabe nga sakit ug kamatayon nga nahitabo sa siyudad, gipadala sa mga Filistihanon ang arka balik sa Israel.

Elam

Si Elam anak nga lalaki ni Shem nga anak nga lalaki ni Noe.

- Ang mga kaliwat ni Elam ginganlan nga "Elamihanon" ug nagpuyo sa rehiyon nga ginganlang Elam.
- Ang rehiyon nga Elam makita sa habagatang silangan sa Suba sa Tigris nga karon mao ang kasadpang Iran.

Eleazar

Sa Biblia, adunay pipila ka mga lalaki nga gingalan ug Eleazar.

- Si Eleazar ang ikatulo nga anak nga lalaki ni Aaron nga igsoon ni Moises. Kadtong namatay na si Aaron, si Eleazar ang nahimong kinatas-ang pari sa Israel.
- Eleazar sad ang ngalan sa usa sa mga gitawag nga "mga kusgan nga katawhan" ni David.
- Ang usa pa nga Eleazar mao ang usa sa katigulangan ni Jesus.

Eliacim

Eliacim ang ngalan sa duha ka lalaki sa Daang Kasabotan.

- Ang usa nga tawo nga Eliacim mao ang nagdumala sa palasyo sa panahon ni haring Hezekiah gikan sa 715 hangtod 686 nga tuig sa wala pa gipanganak sa Cristo.

- Ang usa pa nga tawo nga Eliacim mao ang anak nga lalaki ni haring Josias. Nahimo siya nga hari sa Juda pinaagi kang Necho ang paraon sa Ehipto sa panahon nga mga 600 nga tuig sa wala pa gipanganak si Cristo.
- Giusab ni Necho ang ngalan ni Eliciam ug Jehoiakim.

Elias

Si Elias usa sa ilabihan ka importante nga propeta ni Yaweh. Nagtagna si Elias kaniadtong si Ahab mao ang hari sa amihanang gingharian sa Israel.

- Gibadlong ni Elias si Ahab tungod kay giawhag niya ang mga tawo sa pagsimba sa diosdiosan.
- Gihatag sa Dios ang pagkaon ug puy-anan ni Elias sa milagroso nga mga pamaagi.
- Ang Dios nagbuhat ug daghang milagro pinaagi kang Elias ug gipakita sa Israel nga si Yaweh mao lang ang tinuod nga Dios.
- Gibadlong ni Elias ang 450 ka mga propeta ni Baal ug gipakita niya kanila nga si Baal dili tinuod nga Dios. Tungod sa niining panghitabo, ang mga tawo sa gingharian sa Israel gipatay nila ang mga propeta ni Baal ug sa mobo nga panahon nagsimba sila kang Yaweh.
- Wala namatay si Elias--gidala siya sa langit nga buhi pa. Si Elias ug si Moises nagpakita ug nakig-istorya kang Jesus human nilabay ang gatusang katuig sa dihang si Jesus nag-andam na nga mamatay sa Jerusalem.

Elisabet

Si Elisabet mao ang inahan ni Juan nga Bautista. Zacarias ang ngalan sa iyang bana.

- Si Elisabet wala makaanak, apan sa dihang tigulang na gyud siya diha pa lang siya nahatagan ug anak, nagsaad ang Dios kang Zacarias nga si Elisabet manganak ug usa ka lalaki.
- Gituman sa Dios ang iyang saad, ug sa wala magdugay si Zacarias ug si Elisabet nahatagan ug anak. Ginganlan nila ang bata nga Juan.
- Si Elisabet paryente ni Maria nga inahan ni Jesus.

Eliseo

Si Eliseo usa ka propeta sa Israel sa panahon nga naghari sila Ahab, Ahaziah, Jehoram, Jehu, Jehoahaz, ug Jehoash.

- Gisultian sa Dios si propeta Elias nga dihogan niya si Eliseo isip propeta.
- Kadtong si Elias gidala na sa langit, si Eliseo nahimong propeta sa Dios sa mga hari sa Israel.
- Nagbuhat si Eliseo ug mga milagro, sama sa pag-ayo sa usa ka tawo nga taga Syria nga adunay sangla ug sa pagbanhaw niya sa anak sa usa ka babaye nga taga Sunam.

En Gedi

Ang En Gedi ngalan sa usa ka siyudad sa kamingawan sa Juda sa habagatang silangan sa Jerusalem.

- Ang En Gedi makita sa kasadpang baybayon sa Dagat nga Asin.
- Parte sa ngalan niini nagpasabot nga "tuburan," nga nagtumong sa tubod sa tubig nga nagdagayday gikan sa siyudad padulong sa dagat.
- Nailhan ang En Gedi nga adunay mga maayong ubasan ug ubang tabunok nga yuta, tungod sa kanunay nga patubig nga nagagikan sa tuburan.
- Adunay mga salipdanan sa En Gedi diin si David mikalagiw sa dihang gigukod siya ni Haring Saulo.

Enoch

Si Enoch nga amahan ni Methusalam ug kaapoapohan sad nga amahan ni Noe gihisgutan sa pipila ka higayon sa Daan ug Bag-ong Kasabotan.

- Si Enoch adunay suod nga relasyon sa Dios.
- Sa dihang 365 anyos si Enoch, gikuha siya sa Dios sa langit nga buhi nga wala mamatay.
- Kini nga Enoch kaliwat ni Set. Lahi siya sa usa ka Enoch nga ang amahan mao si Cain. Sa pipila ka mga pinulungan mas ganahan sila nga gamiton ang lainlaing nga ispelang niining duha ka ngalan aron maklaro nga silang duha dili pareho.

Epod

Ang epod usa ka bisti nga gisul-ob sa mga pari nga Israelita ibabaw sa ilang mga sinina. Maigo kini sa ilang mga abaga ug nagtabon sa ilang lawas hangtod sa ilang paa. Gihigtan kini dapit sa hawak gamit ang bakus o bigkis.

- Kini nga bisti sa pari nindot ug mahal kaayo, giartihan ug bulawan, ug hilo o tanod nga azul, purpura, ug pula.
- Ang tabon sa dughan sa pari nakabutang sa atubangan sa epod. Sa likod sa tabon sa dughan gitipigan sa "Urim ug Tumim", nga mga bato nga gigamit sa pagpangutana sa Dios kung unsa ang iyang kabubut-on mahitungod sa usa ka butang.
- Si Gideon naghimo ug epod nga bulawan ug nahimo kini nga diosdiosan nga gisimba sa mga Israelita.

Esau

Si Esau usa sa kaluha nga anak ni Isaac ug Rebeka. Siya ang unang gipanganak. Ang iyang kaluha mao si Jacob.

- Gibaligya ni Esau ang iyang katungod sa pagkamaguwang sa iyang igsoon nga si Jacob baylo sa usa ka yahong nga pagkaon.
- Tungod kay si Esau ang unang gipanganak, sa iya unta ihatag ang pinasahi nga panalangin nga gikan sa iyang amahan, apan gikawat kini ni Jacob. Hilabihan ang kasuko ni Esau nga nagtinguha unta siya sa pagpatay kang Jacob, apan sa kadugayan iya gihapon kining gipasaylo.
- Si Esau daghan ug mga anak ug mga apo, kining iyang mga kaliwatan nahimong usa ka dakong pundok sa katawhan nga nagpuyo sa Canaan.

Esdras

Si Esdras usa ka Israelita nga pari ug eksperto sa balaod sa Judio nga nagtala sa kasaysayan sa pagbalik sa mga Israelita sa Jerusalem gikan sa Babilonia diin ang mga Israelita nabihag sa 70 ka mga tuig.

- Git ala ni Esdras kini nga bahin sa kasaysayan sa Israel sa libro nga gitawag nga Esdras. Tingali siya sad ang nagsulat sa libro nga gitawag nga Nenemias, kay kining duha ka mga libro usa ra ka libro adtong una.
- Sa dihang mibalik na si Esdras sa Jerusalem gitukod niya pag-usab ang Balaod, kay ang mga Israelita mihunong sa pagtuman sa balaod sa Adlaw sa igpapahulay ug nakigminyo sila sa mga babaye nga nagsunod sa paganong relihiyon.
- Mitabang sad si Esdras sa pagtukod sa templo nga giguba sa mga taga Babilonia sa dihang nadakpan nila ang katawhan sa Jerusalem.
- Aduna pay duha ka tawo nga Esdras ang pangalan nga nahisgutan sa Daang Kasabotan.

Esteban

Si Esteban usa sa mga gihinumduman kaayo nga naunang Kristuhanon nga martir, nga mao ang unang tawo nga gipatay tungod sa iyang pagtuo kang Jesus. Ang mga kamatuoran mahitungod sa iyang kinabuhi ug kamatayon natala sa libro nga Mga Buhat.

- Si Esteban usa sa mga pinili sa mga naunang Iglesia sa Jerusalem nga nag-alagad sa mga Kristiyano ingon nga diakono aron maghatag ug pagkaon sa mga balo ug uban pang mga Kristohanon nga gakinahanglan...

- Ang pipila sa mga Judio sayop nga gipasanginlan si Esteban nga nagsulti batok sa Dios ug batok sa mga balaod ni Moises.
- Si Esteban walay kahadlok nga nagsulti sa kamatuoran mahitungod kang Jesus nga Mesias, sugod sa kasaysayan sa Dios mahitungod sa Israel.
- Ang pangulo sa mga Judio nasuko pag-ayo ug gipapatay si Esteban pinaagi sa pagbato kaniya hangtod mamatay siya gawas sa siyudad.
- Ang pagpatay kaniya nasaksihan ni Saul sa Tarsus nga kadugayan mao si apostol Pablo.
- Ilado si Esteban sa iyang gisulti usa pa siya namatay diin niingon siya nga, "Ginoo palihog ayaw sila pakasad-i," diin nagpakita kini sa iyang gugma sa uban.

Ester

Si Ester usa ka Judio nga nahimong rayna sa gingharian sa Persia sa panahon nga ang mga Judio gibihag sa mga taga Babilonia.

- Sa libro nga Ester giistorya kung giunsa nga si Ester nahimo nga rayna ni Ahasuero nga hari sa Persia ug kung giunsa siya paggamit sa Dios sa pagluwas sa iyang mga katawhan.
- Usa ka ilo si Esther, nga gipadako sa iyang diosnong ig-agaw nga si Mordoqueo nga mas tigulang pa sa iya.
- Ang iyang pagsunod sa iyang amahan nga nagsagop kaniya maoy nakatabang sa iyang pagsunod sa Dios.
- Misunod si Ester sa Dios ug gitahan niya ang iyang kinabuhi aron maluwas ang iyang mga katawhan, nga ang mga Judio.
- Ang istorya ni Ester naghulagway sa Dios nga maoy nagkontrolar sa tanang mga panghitabo sa kasaysayan labi na gyud sa iyang pagpanalipod sa iyang katawhan ug sa iyang pagpalihok pinaagi sa mga tawo nga motuman kaniya.

Etiopia

Ang Etiopia usa ka nasod sa Africa nga naa sa habagatan sa Ehipto, nga giutlanan sa kasadpanan sa suba nga Nile ug sa sidlakan sa Dagat nga Pula. Ang tawo nga gikan sa Etiopia gitawag ug taga-Etiopia.

- Ang Etiopia adtong una pa kaayong panahon nahimutang sa habagatan sa Ehipto ug lakip niini ang yuta nga karon kabahin na sa pipila ka mga moderno nga mga nasod sa Africa, sama sa Sudan, moderno nga Etiopia, Somalia, Kenya, Uganda, Sentrong Republika sa Africa, ug Chad.
- Sa Biblia, ang Etiopia usahay gitawag ug "Cush" o "Nubia."
- Ang nasod sa Etiopia ('Cush') ug Ehipto kanunay nga gihisgutan sa Biblia, tungod kay duol ra sila sa usa'g-usa ug ang ilang mga katawhan susama siguro ug gigikanan.
- Gipaadto sa Dios si Felipe nga evangelista sa usa ka kamingawan aron siya magsangyaw sa maayong balita mahitungod kang Jesus sa usa ka eunoco nga taga Etiopia.

Euprates

Ang Euprates ngalan sa usa sa upat ka mga suba nga midagayday sa Tanaman sa Eden. Kini mao ang suba nga kanunay nahisgutan sa Biblia. Usahay gitawag lang kini nga "ang suba."

- Karong panahona ang suba nga ginganlan ug Euprates anaa sa tunga-tunga sa "Middle East" ug kini ang labing taas ug labing importante nga suba sa Asya.
- Kauban sa suba sa Tigris, ang Euprates utlanan sa rehiyon nga nailhan nga Mesopotania.
- Ang daan nga siyudad sa Ur diin si Abraham gikan nahimutang kini sa baba sa suba sa Euprates.
- Kini nga suba usa sa mga utlanan sa yuta nga gisaad sa Dios nga gihatag kang Abraham (Genesis 15:18).

Euprates

Ang Euprates ngalan sa usa sa upat ka mga suba nga midagayday sa Tanaman sa Eden. Kini mao ang suba nga kanunay nahisgutan sa Biblia. Usahay gitawag lang kini nga "ang suba."

- Karong panahona ang suba nga ginganlan ug Euprates anaa sa tunga-tunga sa "Middle East" ug kini ang labing taas ug labing importante nga suba sa Asya.

- Kauban sa suba sa Tigris, ang Euprates utlanan sa rehiyon nga nailhan nga Mesopotania.
- Ang daan nga siyudad sa Ur diin si Abraham gikan nahimutang kini sa baba sa suba sa Euprates.
- Kini nga suba usa sa mga utlanan sa yuta nga gisaad sa Dios nga ihatag kang Abraham (Genesis 15:18).

Eva

Mao kini ang ngalan sa unang babaye. Ang buot ipasabot sa iyang ngalan “kinabuhi” o “buih.”

- Gihulma mismo sa Dios si Eva pinaagi sa gusok nga iyang gikuha gikan kang Adan.
- Si Eva gihimo aron mahimong “katabang” ni Adan. Kanunay nga nakig-uban si Eva kang Adan aron sa pagtabang kaniya sa trabaho nga gihatag kaniya.
- Si Eva gitintal sa bitin (Satanas) ug siya mao ang unang nakasala pinaagi sa pagkaon sa prutas nga giingon sa Dios nga dili kaunon.

Ezequias

Si Ezequias mao ang ika-13 nga hari sa gingharian sa Juda. Usa siya ka hari nga nisalig ug nituman sa Dios.

- Dili sama sa iyang amahan nga si Ahaz nga dautang hari, si Haring Ezequias naghimo ug diosnong mga pagbag-o pinaagi sa paghunong sa pagsimba sa mga diosdiosan sa Juda.
- Niadtong tinud-anay nga nag-ampo si Ezequias, gi-ayo siya sa Dios sa iyang grabe nga sakit ug gitugutan siya nga mabuhi pa ug 15 ka tuig.
- Ingon nga timaan kang Ezequias nga mahitabo kini, gipaattras sa Dios ang adlaw nga makita sa instrumento nga gitawag sa Ingles nga "sundial."

Ezequiel

Si Ezequiel usa ka propeta sa Dios sa panahon sa pagkabihag sa mga Judio nga gidala sa Babilonia.

- Pari si Ezequiel nga nagpuyo sa gingharian sa Judah sa dihang siya ug ang ubang mga Judio nadakpan sa mga sundalo sa Babilonia.
- Sa sulod sa 20 ka mga tuig, siya ug ang iyang asawa nagpuyo sa Babilonia duol sa suba, ug ang mga Judio miadto kaniya aron makahibalo sa kaalam mahitungod sa propesiya.
- Usa sa mga gitagna ni Ezequiel mao ang pagkaguba ug pagtukod usab sa Jerusalem ug sa templo.
- Gitagna sad niya ang mahitungod sa umaabot nga gingharian sa Mesias.

Felipe nga apostol

Si Felipe nga apostol, ang orihinal nga usa sa mga dose ka mga disipulo ni Jesus.

- Si Felipe gikan sa lungsod sa Betsaida; Gipaila-ila niya si Nataniel kang Jesus.
- Usa ka higayon nangutana si Felipe kang Jesus kung unsaon pagpakaon sa 5,000 ka mga tawo.
- Sa ulahing panihapon sa Kasaulugan sa Pagsaylo diin si Jesus mikaon kauban sa iyang mga disipulo, nagsulti siya mahitungod sa Dios nga iyang Amahan. Gihangyo ni Felipe nga ipakita kanila ang iyang Amahan.
- Sa pipila ka mga pinulungan pwede ispelington ang ngalan ni Felipe sa lainlaing pamaagi sa lain pang Felipe (nga ebanghelista) aron dili makalibog.

Felipe nga ebanghilista

Sa naunang Kristohanong Iglesia sa Jerusalem, si Felipe mao ang usa sa mga pito ka mga pangulo nga pinili aron ampingan ang mga kabus ug nanginahanglan nga mga Kristohanon, labi na ang mga balo.

- Gigamit sa Dios si Felipe aron magsangyaw sa maayong balita sa mga tawo sa daghang mga lainlaing mga lungsod sa mga probinsiya sa Judea ug Galilea, apil ang taga-Ethiopia nga nasugat niya sa disyerto sa dalan sa Gaza gikan sa Jerusalem.

- Paglabay sa katuigan si Felipe nagpuyo sa Caesarea niadtong si Pablo ug ang iyang mga kauban mipuyo sa ilang balay sa ilang pagbalik didto sa Jerusalem.
- Kadaghanan sa mga tawong maalamon sa Biblia nagtuo nga si Felipe nga ebanghlista dili parehas sa Felipe nga apostol ni Jesus. Ang pipila sa mga pinulungan mas migamit ug lainlaing mga ispeling alang sa mga ngalan sa niining duha ka mga tawo aron maklaro nga dili sila pareho.

Fenicia

Adtong una nga panahon, ang Fenicia mao ang adunahan nga nasod dapit sa kabaybayonan sa Dagat sa Mediteranean. Makita kini sa kasadpang rehiyon nga mao ang nasod nga Lebanon karon.

- Sa panahon sa Bag-ong Kasabotan, ang kapital sa Fenicia mao ang Tiro. Ang lain nga importante nga Fenicia mao ang siyudad nga Sidon.
- Ang Fenicia ilado sa mga kahoy nga cedar, purpura nga tina, ug sa ilang abilidad nga mobiyahe ug nagnegosyo nga giagi sa dagat. Hanas sila kaayo sa paghimo ug barko.

Filipos

Ang Filipos usa ka siyudad nga makita sa amihanang dapit sa karaan nga Gresya.

- Si Pablo ug si Silas mibiyahe sa Filipos aron magwali mahitungod kang Jesus sa mga tawo didto.
- Naaresto silang duha sa Filipos, apan ang Dios milagroso nga nagpagawas kanila.
- Sa Biblia adunay sulat si Pablo sa mga Kristohanon nga taga-Filipos.

Filistia

Ang Filistia ngalan sa dako nga rehiyon sa lugar sa Canaan nga makita sa kabaybayonan sa Dagat sa Mediteraneo.

- Kini nga rehiyon makita sa tabunok kaayo nga baybayon gikan sa amihanang sa Jopa hangtod sa habagatan sa Gaza. Kini adunay mga 64 kilometro sa katas-on ug 16 kilometro ang kalapdon.
- Ang Filistia mao ang gipuy-an sa mga "Filistihanon," ang gamhanan nga mga grupo sa mga tawo nga kanunay nga kaaway sa mga Israelita.

Filistihanon

Ang mga Filistihnon mao ang grupo sa mga tawo nga nagpuyo sa rehiyon nga Filistia dapit sa kabaybayonan sa Dagat sa Mediteranean.

- Ang siyudad sa Asdod mao ang amihanang dapit sa Filistia ug ang siyudad nga Gaza naa sa habagatang dapit.
- Ang Filistihanon tingali nailhan sa kadaghanang mga tuig tungod sa ilang pakiggiyera batok sa mga Israelita.
- Si haring David kasagaran nangulo sa pakiggubat batok sa mga Filistihanon apil niadtong panahon nga siya batan-on pa diin gipildi niya ang Filistihanon nga manggugubat nga si Goliat.

Finehas

Finehas mao ang ngalan sa duha ka mga tawo sa Daang Kasabotan.

- Usa sa mga apo nga lalaki ni Aaron ang pari nga Finehas ang ngalan, nga lig-on nga nagsupak sa pagsimba sa mga diosdiosan sa Israel.
- Giluwas ni Finehas ang mga Israelita gikan sa katalagman nga gipadala ni Yahweh aron silotan sila sa pagminyo sa Midianhon nga mga babaye ug sa pagsimba sa mga diosdiosan.
- Sa pipila ka mga higayon si Finehas mikuyog sa mga kasundaluhan sa Israelita aron laglagon ang mga Midianhon.

- Ang lain nga Finehas nga nahisgutan sa Daang Kasabotan mao ang usa sa daotan ka mga anak nga lalaki ni Eli, ang pari sa panahon ni propeta Samuel.
- Si Finehas ug ang iyang igsoon nga lalaki nga si Hopni, namatay sa dihang ang mga Filistihanon miatake sa Israel ug gikawat ang Arka sa Pakigsaad.

Gabati (pagbati sa manganakay)

Ang babaye nga "gabati" makatagamtam ug sakit inig pagpanganak niya. Gitawag kini ug "pagbati sa manganakay."

- Si apostol Pablo migamit niini nga pulong nga sumbingay sa paghulagway diin ang kinaiya ni Cristo mamugna o "matawo" sa mga tumutuo.
- Ang pagtandi sa pagbati sa manganakay gigamit sad sa paghulagway sa mahitabo nga mga katalagman nga magkadaghan ug magkagrabe sa ulahi nga mga adlaw.

Gabriel

Ang Gabriel ngalan sa usa ka anghel sa Dios.

- Gipadala sa Dios si Gabriel aron magsulti ug importante nga mga mensahe sa propeta nga si Daniel, ug sa pari nga si Zacarias, ug sa birhen nga si Maria.
- Sa Daang Kasabotan gihulagway si Gabriel sama sa usa tawo ug maka lupad sad siya.

Gad

Ang Gad ngalan nga gihatag sa usa sa mga anak nga lalaking anak ni Jacob o Israel. Ang pamilya ni Gad nahimong usa sa dose nga tribo sa Israel.

- Ang lain nga tawo sa Biblia nga Gad ang ngalan mao ang usa ka propeta nga miatubang kang Haring David aron siya badlongon sa iyang sala sa pag-ihap sa katawhan nga Israelita.
- Aduna say "kapatagan nga Gad" nga gihisgotan sa Biblia.

Galacia

Sa mga panahon sa Bag-ong Kasabotan, ang Galacia usa ka probinsiya sa Roma nga makita sa sentro nga bahin sa gitawag karon nga nasod sa Turkey.

- Ang apostol nga si Pablo nagsulat ngadto sa mga Kristohanon nga nagpuyo sa probinsiya sa Galacia. Kini nga sulat mao ang libro sa Bag-ong Kasabotan nga gitawag nga Mga Taga Galacia.
- Ang mga Kristohanon nga mga Gentil sa Galacia giimpluwensiyahan sa mga Kristohanong Judio didto aron buhaton ang ubang mga balaod sa mga Judio.
- Usa sa hinungdan nga misulat si Pablo sa mga taga Galacia aron hatagan usab ug importansiya ang maayong balita mahitungod sa kaluwasan pinaagi sa grasya, ug dili pinaagi sa mga buhat.

Galilea, taga Galilea

Ang Galilea mao ang pinaka tumoy sa amihanang parte sa Israel, mas layo pa kaysa sa Samaria.

- Ang Galilea giutlanan sa sidlakan sa dako nga suba nga gitawag nga "Dagat sa Galilea."
- Si Jesus nagpuyo ug nagdako sa lungsod sa Nasaret sa Galilea.
- Ang taga Galilea usa ka tawo nga nagpuyo sa Galilea.

Ganancia, Mapuslanon

Sa kinatibuk-an, ang pulong nga "ganancia" nagtumong sa usa ka maayong butang nga naangkon. "Mapuslanon" ang usa ka butang kung nagdala kini ug maayo sa usa ka tawo o kung nakatabang kini kaniya sa paghatag ug maayong butang sa ubang mga tawo.

- Ang pulong nga "ganancia" kasagarang nagtumong sa kwarta nga nabaton gikan sa negosyo. Ang negosyo "mapuslanon" kung miganancia labaw pa kay sa iyang nagastos.
- Naghisgot ang Biblia batok sa pagkuha ug dako nga ganancia pinaagi sa pagpaningil ug kwarta labaw pa sa angay unta nga madawat.
- Giingon sa 2 Timoteo 3: 16 nga "mapuslanon" ang tanan nga kasulatan sa pagtul-id ug pagbansay sa mga tawo ngadto sa pagkamatarong. Nagpasabot kini nga ang mga panudlo sa Biblia makatabang sa pagtudlo sa mga tawo sa pagkinabuhi sumala sa kabubut-on sa Dios.
- Giingon sa 1 Corinto 10:23 nga ang tanang mga butang nga misubay sa balaod pwede buhaton sa usa ka Cristohanon apan dili tanan nga mga butang "mapuslanon" alang kanila. Nagpasabot kini nga adunay mga butang nga gitugutan, apan dili tingali makatabang kini sa pag-implowensya sa kinabuhi sa mga Kristohanon sa pamaagi nga makapahimuot sa Dios.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto, ang pulong nga "ganancia" pwede hubaron nga "kaayuhan" o "makatabang" o "ganancia."
- Ang pulong nga "mapuslanon" pwede hubaron nga "makatabang" o "adunay dakong tabang."
- Ang "makaganancia" pwede hubaron nga "makaganancia ug kwarta" o "makadawat ug tabang."
- Sa konteksto sa negosyo, "ang ganancia" pwede hubaron nga adunay pulong o mga pulong nga nagpasabot, "ganancia nga kwarta" o "sobra sa kwarta" o "dugang nga kwarta."

Gat

Ang Gat usa sa lima sa mga dagkong siyudad sa mga Filistihanon. Makita kini sa amihanan sa Ekron ug sa sidlakan sa Ashdod ug Ashkelon.

- Ang Filistihanon nga hawod nga sundalo nga si Goliath gikan sa siyudad nga Gat.
- Sa panahon ni Samuel, gikawat sa mga Filistihanon ang arka sa pakig-saad gikan sa Israel ug gidala nila kini sa pagano nilang templo sa Ashdod unya gidala sad sa Gat. Apan gisilutan sa Dios ug mga sakit ang mga tawo ani nga mga siyudad, mao nga gipadala nila kini pabalik sa Israel.
- Kaniadtong miikyas si David gikan kang Haring Saul, mikalagiw siya ngadto sa Gat ug dugay-dugay nga mipuyo didto kauban ang iyang duha ka asawa.

Gaza

Sa kapanahon sa Biblia, ang Gaza importante nga siyudad sa Filistina nga makita sa baybayon sa Dagat sa Mediteraneo, mga 77 kilometro habagatang-kasadpan sa Jerusalem ug 38 kilometro habagatan sa Ashdod.

- Sa adtong una pa kaayong panahon, ang Gaza mao ang agianan sa mga kasundalohan ug mga negosyante sa taliwala sa Asya ug Ehipto.
- Karon, ang siyudad nga Gaza importante gihapon nga pantalan sa giingon nga "Gaza strip", nga usa ka rehiyon nga makit-an sa baybayon sa Dagat sa Mediteraneo nga giutlanan sa Israel sa amihanan ug sa sidlakan ug sa Ehipto sa habagatan.
- Didto sa siyudad nga Gaza gidala si Samson sa mga Filistihanon niadtong gidakop nila siya.
- Si Felipe nga ebangelista naglakaw sa awaaw nga dalan sa Gaza niadtong natagbuan niya ang eunocos nga taga Etiopia.

Gentil

Ang Gentil tawo nga dili kaliwat ni Jacob ug sa iyang dose ka mga anak. Ang mga Gentil mga tawo nga dili mga Judio.

- Sa Kasulatan, may mga higayon nga ang pulong nga mga Gentil nagtumong sa mga "dili tuli" tungod kay daghan kanila wala tuli-a ang ilang mga anak nga lalaki dili sama sa gihimo sa mga Israelita.
- Tungod kay gipili sa Dios ang mga Judio nga mahimo niyang pinasahi nga katawhan, giisip nila nga ang mga Gentil mga taga-gawas nga dili gyud pwede nga mahimong katawhan sa Dios.
- Ang mga Judio gitawag sad nga mga Israelita o mga Hebreo sa lainlain nga mga panahon sa kasaysayan. Ang tanan nga dili Judio gitawag nga mga Gentil.
- Ang Gentil pwede sad hubaron nga "dili mga Judio" o "dili Israelita" (Daang Kasabotan).
- Sa tradisyon, ang mga Judio dili gyud mokaon kauban ang mga Gentil, nga maoy nahimong unang hinungdan sa mga problema sa mga unang Iglesia.

Gerar

Ang Gerar usa ka syudad ug rehiyon sa Canaan, makit-an kini sa habagatang-kasadpan sa Hebron ug amihanan-kasadpan sa Beerseba.

- Si Haring Abimelek mao ang naghari sa Gerar kaniadtong nagpuyo didto si Abraham ug si Sara.
- Ang Filistihanon ang naggahum sa rehiyon sa Gerar adtong panahon nga ang mga Israelita nagpuyo sa Canaan.

Gergesehanon

Ang Gergesehanon tribo sa Canaan nga mga kaliwat ni Canaan, nga anak ni Ham nga anak ni Noe.

- Ang Gergesehanon gihisgutan sa pipila ka higayon sa Daang Kasabotan sa listahan sa mga kaliwat ni Noe ug sa iyang tulo ka mga anak.
- Ang Gergesehanon usa sa pipila ka mga grupo sa tawo nga gitawag nga "mga Canaahanon."

Gesur

Sa panahon ni Haring David, ang Gesur gamay nga gingharian nga makita sa sidlakang dapit sa Dagat sa Galilea, taliwala sa nasod sa Israel ug Aram.

- Si David nakig-alyansa sa mga taga Gesur pinaagi sa pakigminyo kang Maaca nga anak sa hari sa Gesur.
- Si Maaca nanganak ug lalaki kang David, si Absalom.
- Pagkahuman sa pagpatay ni Absalom sa iyang igsoon sa amahan nga si Amnon, milayas siya ngadto sa amihanang kasadpan gikan sa Jerusalem paingon sa Gesur, nga naa sa mga 88 ka milya ang gilay-on.

Getsemane

Ang Getsemane tanaman kini sa mga olivo nga kahoy sa sidlakang dapit kini sa Jerusalem layo pa sa kapatagan sa Kidron duol sa Bukid sa Olivo.

- Ang tanaman sa Getsemane mao ang lugar nga diin si Jesus ug ang iyang mga tagasunod moadto aron mag-inusara ug mopahulay, layo sa kadaghanan.
- Dinhi si Jesus hilabihan nga nag-antos sa pag-ampo usa siya gibudhian ni Hudas, ug didto siya gidakop.

Gibea

Ang Gibea ngalan sa siyudad nga makita sa amihang dapit sa Jerusalem ug habagatan sa Bethel.

- Ang Gibea naa sa yuta nga sakop sa tribo ni Benjamin.
- Lugar kini sa dagkong gubat sa mga Benjamihanon ug sa mga Israelita.

Gibeon, Gebeohanon

Ang Gebeon siyudad ug rehiyon sa Canaan nga diin nagpuyo ang mga Gibeohanon.

- Ang buot ipasabot sa "Gibeohanon" usa ka tawo nga gikan sa rehiyon nga gitawag nga Gibeon.
- Ang mga Gibeohanon nakadungog kung giunsa sa paglaglag sa mga Israelita ang Jerico, ug nangahadlok sila. Mao nga ang mga Gibeohanon miadto sa mga pangulo sa Israel ug nag-aron-ingnon nga mga tawo nga gikan sa layo nga nasod.
- Ang mga Israelita naghimo ug kasabotan sa mga Gibeohanon ug wala nila sila laglaga.

Gideon

Si Gideon usa ka Israelita nga gipili sa Dios aron luwason ang Israel sa iyang mga kaaway.

- Si Gideon nabuhi sa panahon, nga daghang tuig na ang miagi diin nga ang mga Israelita mipuyo na sa Canaan, mao sad kini ang panahon nga ang mga Midianihanon sige ug atake kanila.
- Si Gideon nahadlok pag-ayo sa mga Midianihanon, apan gigamit siya sa Dios aron panguluhan ang mga Israelita sa pakig-away batok sa mga Midianihanon ug napildi nila sila.

Gilead

Ang Gilead ngalan sa rehiyon nga bukiron sa sidlakan sa suba sa Jordan, nga diin nagpuyo ang ubang tribo sa mga Israelita nga kaliwat nila Gad, Reuben, ug Manase.

- Gitawag sad kini nga rehiyon nga "bukid sa Gilead" tungod kay bungturonon kini nga lugar.
- Ang "Gilead" ngalan sad sa pipila ka mga tawo sa Daang Kasabotan. Ang usa niini mao ang apo ni Manase.

Gilgal

Ang Gilgal usa ka lungsod sa amihanan sa Jerico ug ang unang lugar nga gikampohan sa mga Israelita pagkalabang nila sa suba sa Jordan sa pagsulod sa Canaan.

- Sa Gilgal, si Josue nagbutang ug dose ka bato nga gikuha gikan sa uga nga suba sa Jordan nga ilang gitabokan.
- Ang Gilgal mao ang siyudad nga diin si Elias ug si Eliseo mibiya sa ilang pagtabok sa Jordan sa dihang si Elias gikuha paingon sa langit.
- May pipila sad ka mga lugar nga gitawag nga "Gilgal" sa Daang Kasabotan.
- Ang pulong nga "gilgal" buot ipasabot "mga bato nga gihan-ay palingin," basin nagtumong kini sa lugar nga diin gitukod ang halaran nga mga bato nga gihan-ay palingin. Sama kini sa pulong nga nagtumong sa mga butang nga moligid.
- Ang pulong nga Gilgal kasagaran giingon nga "ang Gilgal," nga nagpaila nga kini usa ka klase nga lugar, ug dili ngalan sa usa ka lugar.

Gingharian sa Dios, Gingharian sa langit

Kini nga mga pulong nagtumong sa pagpangulo sa Dios ug awtoridad niya sa iyang mga tawo ug sa iyang mga nilalang. Ang Gingharian sa Dios adunay espiritwal ug pisikal nga aspeto.

- Ang pulong nga "langit" sumbingay nga nagtumong sa "Dios."
- Sa Bag-ong Kasabotan, ang libro ni Mateo migamit ug mga pulong nga "gingharian sa langit" sa pagtumong sa "gingharian sa Dios." Kining duha ka pulong adunay parehas nga gipasabot.
- Ang mga propeta sa Daang Kasabotan nag-ingon nga ang Dios nagtukod sa iyang gingharian pinaagi sa pagpadala sa Mesias sa pagpangulo nga adunay pagkamatarong ug pagpilde sa iyang mga kaaway. Si Jesus nga anak sa Dios, mao ang Mesias nga mangulo sa gingharian sa Dios.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto, ang "gingharian sa Dios" pwede hubaron nga "ang pagmando sa Dios."

Gingharian sa Israel

Paghuman namatay ni Solomon, natunga ang Israel sa duha ka mga gingharian. Ang gingharian sa Israel sa amihanan, nga naglakip sa napulo ka mga tribu sa Israel.

- Ang tanang mga hari sa gingharian sa Israel mga dautan. Gidani nila ang mga tawo sa pag-undang sa pagsimba sa Dios sa Templo sa Jerusalem, ug nag-alagad hinuon sa mga diosdiosan ug dili tinuod nga mga dios. Sa kadugayan gipadala sa Dios ang mga taga Asiria aron sa pag-atake kanila ug sa pagkuha sa pipila kanila isip mga binihag.
- Ang mga taga Asiria nagdala ug mga langyaw nga nipuyo uban sa gamay nga mga tawo nga nahabilin sa gingharian sa Israel. Kini nga mga langyaw nakigminyo sa mga Israelita, ug ang ilang mga kaliwat nahimong mga Samaritanong mga tawo.

Ginhawa

Sa Biblia, ang pulong nga "ginhawa" kasagarang gigamit sa sumbingay nga gatumong sa paghatag ug kinabuhi o adunay kinabuhi.

Mga Sugyot sa Pagsugyot

- Ang mga pulong nga "katapusang niyang ginhawa" usa ka sumbingay sa pag-ingon nga "patay na siya." Pwede sad kini hubaron nga, "ang iyang ulahing ginhawa" o "nihunong na siya sa pagginghawa ug namatay" o "niginhawa siya sa katapusang higayon."
- Sa paghulagway nga ang kasulatan, "ginhawa sa Dios" nagpasabot nga nakigsulti ang Dios o dinasig nga mga pulong sa Kasulatan nga gisulat sa mga tawo. Mas maayo siguro, kung pwede, hubaron nga literal nga "Ginhawa sa Dios" kay lisod kaayo ihululagway ang insakto nga ipasabot niini.
- Kung ang literal nga paghubad nga "Ginhawa sa Dios" dili pwede, ang lain nga pamaagi sa paghubad pwede nga "dinasig sa Dios" o "Dios ang nagsulat" o "gisulti sa Dios." Giingon sad kini nga "gininhawa sa Dios ang mga pulong sa Kasulatan."
- Ang mga pulong nga "gihatagan ug ginhawa" o "giginhawa ang kinabuhi" o "naghatag sa ginhawa sa" pwede hubaron nga, "gipaginghawa" o "gibuhi pag-usab" o "gibuhi ug gipaginghawa" o "naghatag ug kinabuhi sa."
- Kung pwede, maayo nga hubaron ang "ginhawa sa Dios" sa literal nga pulong nga gigamit sa "ginhawa" sa pinulongan nga ihubad. Kung moingon nga ang Dios dili pwede moginhawa," pwede sad kini hubaron nga, "gahum sa Dios" o "gisulti sa Dios."
- Ang sumbingay nga "dakpon ang akong ginhawa" o "kuhaa ang akong ginhawa" pwede hubaron nga, "kalma lang aron makaginghawa ug maayo" o "hunong ug dagan aron makaginghawa ug normal."
- Ang sumbingay nga, "usa lang ka ginhawa," nagpasabot nga, "dili magdugay".
- Sama sad sa "ang tawo usa lang ka ginhawa" nagpasabot kini nga "ang mga tawo mabuhi lang sa mubo nga higayon" o "ang kinabuhi sa mga tawo mubo ra gyud, sama sa usa ka ginhawa" o "kumpara sa Dios, ang kinabuhi sa tawo murag sama sa mubo sa nga panahon sa pagginghawa ug hangin."

Ginoo

Ang pulong nga "Ginoo" nagtumong sa usa ka tawo nga adunay panag-iya o may awtoridad sa mga tawo. Kung kini gisulat nga nakakapital, kini usa ka titulo nga nagtumong sa Dios.

- Sa Daang Kasabotan, kini nga pulong gigamit nga nagtumong sa Dios sama sa "Ginoong Dios nga gamhanan sa tanan" o "Ginoong Yahweh" o "Yahweh nga atong Ginoo."
- Sa Bag-ong Kasabotan, ang mga apostoles migamit niini nga pulong nga nagpadayag sa "Ginoong Jesus" ug "Ginoong Jesu Cristo," nga buot ipasabot si Jesus Dios.

- Sa ULB ug UDB, ang titulo nga "Ginoo." gigamit lang sa paghubad sa aktwal nga Hebreo ug Griyego nga pulong nga buot ipasabot "Ginoo." Wala gyud kini gamita sa paghubad sa ngalan sa Dios nga Yahweh nga gihimo sa ubang bersyon.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang uban nga mga pinulongan gihubad kini nga pulong nga "Agalon" o "Pangulo" o uban pa nga pulong nga nagtumong sa tag-iya o taas nga tagamando.
- Daghan nga mga hubad gihimo nilang dako ang una nga litra niini nga pulong aron linawon sa mga mobasa nga kini nga titulo nagtumong sa Dios.

Ginoong Yahweh, Yahweh nga Dios

Sa Daang Kasabotan, kini nga mga pulong gigamit sa daghang higayon nga nagtumong sa nag-inusara nga tinuod nga Dios.

- Ang pulong nga "Ginoo" usa ka titulo sa Dios ug ang "Yahweh" personal nga ngalan sa Dios.
- Ang personal nga ngalan sa Dios nga "Yahweh" kasagaran langkob sa pulong nga "Dios" sama sa "Yahweh nga Dios."

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Kung mogamit ka ug uban nga pulong sa "Yahweh" alang sa iyang personal nga ngalan, pwede mong hubaron kini nga literal nga mga pulong nga "Ginoong Yahweh" ug "Yahweh nga Dios."
- Ang uban nga mga pinulongan ibutang nila ang mga titulo ulahi sa ngalan ug hubaron nga "Yahweh nga Ginoo." Hunahunaa kung unsay natural sa pinulongan: ang titulo ba nga "Ginoo" unang ibutang o pagkahuman sa "Yahweh"?
- Kung ang gihatag nga hubad "Yahweh" nga "Ginoo" o "GINOO," mas maayo ang "Ginoong Yahweh." sama sa mga pulong nga "Ginoong Dios" o "Dios nga mao ang Ginoo."
- Apan ang pulong nga "Ginoong Yahweh" kinahanglan dili sama sa "Ginoo nga GINOO" tungod kay pwede nga dili nila makita ang dagko nga litra nga naandan nga gigamit aron makit-an ang kalainan niini nga mga pulong.
- "Yahweh nga Dios" pwede isulat nga "Dios nga gitawag nga Yahweh" o "Dios nga Buhi" o "Ako kini ang Dios."

Gisaad nga yuta

Ang pulong nga "Gisaad nga Yuta" nahisgutan lang sa mga estorya sa Biblia, apan dili sa mga teksto mismo sa Biblia. Kini ang lain nga pamaagi sa pagtumong sa yuta nga gisaad sa Dios nga ihatag kang Abraham ug iyang mga kaliwat.

- Niadtong nagpuyo pa si Abraham sa siyudad sa Ur, gimandoan siya sa Dios sa pagpuyo sa yuta sa Canaan. Siya ug ang iyang mga kaliwat, ang mga Israelita nagpuyo didto sa daghang mga katuigan.
- Niadtong dihay grabe nga huwaw nga maoy hinungdan nga walay pagkaon didto sa Canaan, mibalhin ang mga Israelita sa Ehipto.
- Paglabay sa upat ka gatos ka tuig, giluwag sa Dios ang mga Israelita gikan sa pagka-ulipon ug gipabalik niya sila sa Canaan pag-usab sa yuta nga gisaad sa Dios nga ihatag kanila.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang pulong nga "Gisaad" pwede hubaron nga ang "Yuta nga giingon sa Dios nga ihatag kang Abraham" o "ang gisaad nga yuta sa Dios kang Abraham" o "ang gisaad nga yuta sa Dios sa iyang mga tawo" o "yuta sa Canaan."
- Sa teksto sa Biblia, kini nga pulong nahitabo sa lain nga bahin nga, "ang yuta nga gisaad sa Dios."

Golgota

Ang pulong nga "Golgota" ngalan kini sa lugar nga diin si Jesus gilansang sa krus. Gikan kini sa Aramaic nga pulong nga buot ipasabot "Bagulbagol" o "Lugar sa Bagulbagol."

- Ang Golgota makita dapit sa gawas sa mga paril sa syudad sa Jerusalem, basig dapit sa Bungtod sa Olivo.
- Sa uban nga daan nga mga Englis nga bersyon sa Biblia, ang Golgota gihubad nga "Calvary" o "Kalbaryo," sa binisaya nga gikan sa Latin nga pulong nga gipasabot nga bagulbagol.
- Daghan sa mga bersyon sa Biblia ang migamit sa pulong nga sama sa "Golgota" tungod kay ang buot ipasabot niini gipatin-aw sa konteksto sa Biblia. Tan-awa sad sa kung unsa-on sa paghuban ang mga ngalan sa Biblia.

Goliat

Si Goliat dako kaayo nga sundalo sa kasundalohan sa mga Filistihanon nga gipatay ni David gamit ang iyang lambuyog ug bato.

- Si Goliat naa sa mga duha o tulo ka metro ang gitas-on. Kasagaran gitawag siya nga higante tungod sa kadako sa iyang lawas.
- Bisan ug maayo kaayo ang mga hinagiban ni Goliat ug dako siya kaayo kung itandi kang David, ang Dios naghatag ug kabaskog ug katakos kaniya aron pildihon si Goliat.
- Gipadayag ang mga Israelita nga madaugon batok sa mga Filistihanon tungod sa kadaogan ni David batok kang Goliat.

Gomorra

Ang Gomorra usa ka siyudad nga makita sa tabunok nga walog sa subangan sa rehiyon sa Babilonia.

- Ang Gomorra kanayon nga mahisgutan uban sa siyudad sa Sodoma; ang mga tawo niini nga mga siyudad makasal-anon o dautan kaayo.
- Adunay daghan nga mga hari nga naggiyera sa rehiyon diin ang Sodoma ug Gomorra makita.
- Sa dihang ang pamilya ni Lot gibihagadtong mga taga Sodoma nga nakig-away sa ubang mga siyudad, giluwassila ni Abraham ug sa iyang mga tawo.
- Wala magdugay, ang Sodoma ug Gomorra gilaglag sa Dios tungod sa pagkadautan sa mga tawo nga nagpuyo didto.

Goshen

Ang Goshen ngalan sa rehiyon nga makita sa amihanang dapit sa nasod sa Ejipto.

- Kaniadto nga si Jose ang taga-mando sa Ejipto, ang iyang amahan ug mga igsoon ug ang ilang mga pamilya migadto ug mipuyo sa Goshen aron makalingkawas sa gutom sa Canaan.
- Sila ug ang ilang mga kaliwat mipuyo sa Goshen sa sulod sa 400 ka mga tuig ug napugos sa pagkaulipon sa Paraon sa Ejipto.
- Dinhi sa Goshen gitabangan ni Moises ang katawhan sa Israel aron nga makalingkawas sa pang-ulipon sa mga Ejiptohanon.

Grecia

Sa panahon sa Bag-ong Kasabotan, ang Grecia usa ka probinsiya sa Imperyong Romano.

- Sama sa nasod sa Grecia karon, makita kini sa peninsula nga gilibotan sa mga Dagat nga Mediteraneo, Aegea, ug Ionia.
- Daghang mga iglesia ang natukod sa Grecia sa unang siglo. Apil niini ang mga iglesia nga gisugdan ni apostol Pablo sa mga siyudad sa Corinto, Tesalonica, ug Filipos.
- Ang mga tawo nga gikan sa Grecia gitawag nga mga Griego. Daghan sad ang mga tawo gikan sa laing Romanong probinsiya nga nagsulti ug Griego, apil ang pipila ka mga Judio.

Griego, taga-Grecia

Sa panahon sa Bag-ong Kasabotan, ang Griego mao ang pinulongan nga gigamit sa Grecia ug sa tibuok Imperyong Romano. Ang orihinal nga mga teksto sa Bag-ong Kasabotan gisulat sa Griego.

- Ang pulong nga "Griego" nga gigamit sa Biblia usahay nagtumong sa tawo nga dili Judio. Ingon niini kini kay niadtong panahona, Griego ang sinultihan sa kasagarang mga dili Judio nga anaa sa Imperyong Romano bisan pa ug taga laing nasod sila. Ang usa ka ehemplo niini mao ang babaye nga taga-Siria-Fenicia sa Marcos 7.
- Kung gigamit kini nga magtumong sa dili Judio, ang ubang pamaagi sa paghubad sa "Griego" mao ang "Gentil" o "dili Judio."
- Ang Judio nga "taga-Grecia" mao ang Judio nga nagsulti ug Griego ug nagdako sa kulturang Griego. Ang ubang mga bersyon sa Ingles migamit ug "Hellenistic," nga gikan sa pulong nga Griego. [TA: transliteration] Lahi kini sa mga "Hebreo" nga mga Judio, nga Hinebreo lang ang sinultihan.

Guba

Ang "pagguba" nagpasabot sa pagdaot, pagguba, o himoon nga walay pulos ang usa ka butang. Ang pulong nga "guba" o "giguba" nagtumong sa mga nadugmok ug nadaut nga nahabilin sa usa ka butang nga giguba.

- Si propeta Sofonias nagsulti mahitungod sa kapungot sa Dios nga "adlaw sa pagkalaglag" sa dihang ang kalibutan hukman ug silotan.
- Ang libro nga Panultihon nag-ingon nga ang pagguba ug kalaglagan nagpaabot sa mga dili diosnon.
- Depende sa konteksto, "ang gubaon" pwede hubaron nga "aron laglagon" o "aron dauton" o "aron himoon nga walay pulos" o "aron balion."
- Ang pulong nga "guba" o "giguba" pwede hubaron nga "nadugmok nga mga bato" o "naguba nga mga tinukod" o "nalaglag nga mga siyudad" o "nalumpag" o "pagkabuak" o "kalaglagan," depende sa konteksto.

Habacuc

Si Habacuc usa ka propeta sa Daang Kasabotan nga tingali nabuhi sa kapanahunan sa paghari ni Haring Joakim sa Juda.

- Kini nga propeta nagsulat sa libro nga Habacuc una pa nabuntog ang Jerusalem sa mga taga-Babilonia niadtong mga 600 ka tuig sa wala pa gipanganak si Cristo.
- Kasagaran nagtagna si Habacuc mahitungod sa mga Caldehanon (taga-Babilonia) ug siya kadungan ni propetang Jeremias sa sinugdanan.
- Usa sa labing impluwensiyal nga pamahayag ni Habacuc mao ang: "ang matarong nga tawo magkinabuhi pinaagi sa iyang pagtuo."

Hades, Sheol

Ang mga pulong nga "Hades" ug "Sheol" gigamit sa Biblia aron magtumong sa kamatayon ug ang mga lugar diin moadto ang mga kalag sa mga tawo inig kamatay. Susama ang mga pasabot nila.

- Ang Hebreohanon nga pulong nga "Sheol" kasagarang gigamit sa Daang Kasabotan aron magtumong sa lugar sa kamatayon.
- Sa Bag-ong Kasabotan, ang Griegong pulong nga "Hades" nagtumong sa lugar alang sa mga kalag sa mga tawo nga misupak sa Dios. Kini nga mga kalag giingon nga "mikanaog" sa Hades. Usahay gitandi kini sa "pagsaka" sa langit, diin nagpuyo ang mga kalag sa mga tawo nga mitoo kang Jesus.
- Ang pulong nga "Hades" gi-uban sa pulong nga "kamatayon" sa libro nga Pinadayag. Sa kataposang panahon, parehas nga ilabay ang kamatayon ug ang Hades ngadto sa Lawa sa Kalayo nga mao ang impiyerno.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong sa Daang Kasabotan nga "Sheol" pwede hubaron nga "lugar sa mga patay" o "lugar alang sa mga kalag sa mga patay." Ang ubang mga paghubad hubaron kini siya nga "bung-aw" o "kamatayon," depende sa konteksto.
- Ang ubang mga paghubad gitawag kini nga "ang bung-aw" o migamit ug mas kasagaran nga pulong sama sa "kamatayon."
- Ang pulong sa Bag-ong Kasabotan nga "Hades" mahimong hubaron nga "lugar sa mga kalag sa mga patay nga wala mituo" o "lugar sa pag-antos sa mga patay" o "lugar sa mga kalag sa mga tawong patay nga wala mituo."
- Ang ubang mga paghubad ipabilin ang pulong nga "Sheol" o "Hades" gi-ispeling kini sumala sa paglitok sa pinulongan nga hubaron.

Hagar

Si Hagar mao ang kaugalingong ulipon ni Sara.

- Si Sarai nga sa kadugayan ginganlan ug Sara, gihatag si Hagar sa iyang bana nga si Abram ingon nga ulipong asawa.
- Gusto ni Sarai nga manganak si Hagar alang kaniya ug kang Abram.
- Nanganak si Hagar sa anak ni Abram nga si Ismael.

Hageo

Hageo ang ngalan sa propeta sa Juda sa panahon nga nibalik ang mga Judio sa Israel gikan sa pagkabihag sa Babilonia.

- Sa panahon niadtong nagtaga si Hageo, si Haring Uzias mao ang naghari sa Juda.
- Gi-awhag ni Hageo ang mga Judio nga magsugod ug tukod pag-usab sa templo.
- Ang libro nga Hageo mao sa Daang Kasabotan kauban sa mga gitawag nga "mugbong kasulatan sa mga propeta."

Halad sa panagtigom, halad sa pakigdait

Sa Daang Kasabotan, ang halad sa panagtigom gitawag sad nga "halad sa pakigdait." Nag-apil kini sa pagsakripisyo sa usa ka laki o baye nga mananap.

- Ang mga lainlain nga hinungdan niini nga halad mao ang: pagtuman sa saad o sa paghatag sa Dios ug pagpasalamat ug pagdayeg.
- Paghuman sa paghatag ug bahin niini nga halad sa Dios, ang nahabilin ibahinbahin sa mga pari, sa tawo nga nagdala sa halad, ug sa ubang mga Israelita.
- Kauban niini nga halad ang mga pagkaon nga naglakip ug pan nga walay libadura.

Haligi, Poste

Ang pulong nga "haligi" nagtumong sa dako nga pahabog nga estruktura nga gigamit nga pugong sa atop o uban pang mga parti sa tinukod. Ang lain nga pulong sa "haligi" mao ang "poste."

- Kaniadtong si Samson sa Daang Kasabotan nadakpan sa mga Filistihanon, iyang giguba ang ilang paganong templo pinaagi sa pagtulod sa nagsuporta nga mga haligi nga maoy hinungdan sa pagkahugno sa tinukod.
- Gigamit usahay ang haligi nga handumanan sa pagmarka sa lubong o sa pagmarka sa lugar nga diin ang usa ka importanteng kalihukan nahitabo.
- Sa panahon sa Biblia, gigamit ang mga haligi nga suporta sa mga tinukod nga kasagarang kinulit gikan sa usa ka bato.
- Kasagaran ang handumanan nga haligi usa ka dakong bato nga gipahimutang sa iyang tumoy.

- Usahay ang pulong nga "haligi" nagtumong sa usa ka diosdiosan nga gihimo aron sa pagsimba sa dili tinuod nga dios. Ang haligi lain nga pulong sa "kinulit nga imahe" ug pwede hubaron nga "estatuwa."
- Ang "haligi" nagtumong sad sa butang nga murag porma sa haligi, sama sa "haligi nga kalayo" nga naggiya sa mga Israelita panahon sa gabii sa deserto o "haligi sa asin" sama sa nahitabo sa asawa ni Lot niadtong milingi siya sa siyudad.
- Depende sa konteksto, kini nga pulong pwede hubaron nga, "estatuwa" o "batong pangsuporta" o "monumento."

Halok

Ang halok pamaagi sa pagpakita sa pagbati nga diin ang ngabil sa usa ka tawo modapat sa ngabil o nawong sa usa ka tawo.

- Ang ubang mga kultura mohalok sa usa'g usa sa mga aping aron sa pag-abi-abi o sa pagpanamilit.
- Pwede magpakita ang halok ug dakong gugma sa usa'g usa ka tawo, sama sa bana ug asawa.

Ham

Si Ham mao ang ikaduha sa tulo ka mga anak nga lalaki ni Noe nga gihisgotan sa Daang Kasabotan.

- Kaniadtong naglunop nga natabonan ang tibuok kalibutan, si Ham ug ang iyang mga igsoon uban ni Noe ug ang ilang mga asawa sa sulod sa arka.
- Pagkahuman sa lunop, adunay higayon nga wala gyud gitahod ni Ham ang iyang amahan nga si Noe. Tungod niini, gitunglo ni Noe ang anak ni Ham nga si Canaan ug ang tanan niyang kaliwat nga sa kadugayan nahimong mga Canaanehanon.

Hamat, Lebo Hamat

Ang Hamat usa ka importante nga siyudad sa amihanan nga dapit sa Syria, amihanan sa yuta sa Canaan. Ang ngalan sa siyudad karon mao ang Hamah.

- Ang ngalan nga "Lebo Hamat" tingali gikan sa usa ka agianan sa bungtod duol sa siyudad sa Hamat.
- Gihubad sa ubang mga bersyon ang "Lebo Hamat" nga "agianan pasulod sa Hamat."
- Ang mga "Hamatehanon" mga kaliwat sa anak ni Noe nga si Ham ug sa iyang apo nga si Canaan.
- Gipildi ni Haring David ang mga kaaway ni Haring Tou sa Hamat, mao nga maayo ang ilang panaghigala.
- Si Solomon adunay pipila ka mga siyudad diin niya gibutang ang mga gikinahanglanon. Ang Hamat usa niini nga mga siyudad.
- Didto sa yuta sa Hamat gipatay si Haring Zedekias ni Haring Nabucudonosor ug diin nadakpan si Haring Jehoahas sa usa ka Ehiptohanong paraon.

Hamor

Si Hamor usa ka dili Judio nga silingan ni Jacob.

- Pagkahuman ug balik ni Jacob sa iyang yutang gigikanan uban ang iyang mga asawa ug anak, nipalit siya ug yuta gikan sa mga anak ni Hamor aron mahimong lubnganan sa iyang pamilya.
- Gilugos sa anak ni Hamor nga si Secem ang anak nga babaye ni Jacob nga si Dina; nanimalos ang mga igsoon ni Dina kang Hamor ug sa iyang pamilya.

Hana

Hana mao ang inahan ni propetang Samuel sa Daang Kasabotan. Usa siya sa duha ka mga asawa ni Elcana.

- Dili makapanamkon si Hana mao nga dako kini nga kasubo alang kaniya.
- Didto sa templo, tinud-anay nga nag-ampo si Hana sa Dios nga hatagan siya ug anak ug nisaad siya nga ihalad niya siya sa pag-alagad sa Dios.

- Gibuhat sa Dios ang gihangyo ni Hana ug niadtong sakto na ang edad sa batang si Samuel, gidala siya ni Hana sa templo aron mag-alagad ilawom sa pagpangulo sa pari nga si Eli.
- Gihatagan sad sa Dios si Hana ug uban pang mga anak pagkahuman niini.

Haran

Si Haran mao ang manghod ni Abraham ug amahan ni Lot.

- Haran sad ang ngalan sa lungsod diin nagpuyo kadali lang si Abram ug ang iyang pamilya samtang nagbyahe sila gikan sa siyudad sa Ur ngadto sa Canaan.

Hari

Ang hari usa ka pangulo sa usa ka independente nga siyudad, estado o nasod.

- Usahay ang usa mahimong hari tungod kay ang grupo sa mga tawo gusto siyang mahimong hari nila.
- Kasagaran kung ang hari mamatay, ang iyang kamagulangang anak ang mahimong hari.
- Usahay ang usa ka tawo mopatay sa hari aron siya ang mahimong hari puli niya.

Hari sa mga Judio

Ang pulong nga, "Hari sa mga Judio" usa ka titulo nga nagtumong kang Jesus, ang Mesias.

- Ang unang higayon nga natala sa Biblia kini nga titulo gigamit sa mga maalamong mga tawo nga nagbeyahe sa Betlehem nga nangita sa bata nga "Hari sa mga Judio."
- Gipakita sa anghel kang Maria nga ang iyang anak, kaliwat ni David, ug mahimong hari nga ang iyang paghari hangtod sa kahangturan.
- Sa wala pa gilansang si Jesus, ang mga Romanong sundalo nagbiay-biay nga nagtawag kang Jesus nga "Hari sa mga Judio." Gisulat sad kini nga titulo sa piraso nga kahoy nga gilansang sa taas sa krus ni Jesus.
- Tinuod gyud nga si Jesus Hari sa mga Judio ug hari sa tanang mga binuhat.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang pulong nga "Hari sa mga Judio" pwede hubaron nga "hari sa mga Judio" o "hari nga nangulo sa mga Judio" o "labing taas nga pangulo sa mga Judio."
- Tan-awa kung giunsa ang pulong nga "hari sa" gihubad sa lugar sa hinubaran.

Harianon

Ang pulong nga "harianon" naghulagway sa mga tawo ug mga butang nga adunay kalabutan sa hari ug rayna, sama sa ilang trono, sa ilang palasyo, sa ilang sinina, ug sa ilang mga anak.

- Ang mga ehemplo nga pwede tawagon nga "harianon" mao ang mga anak sa hari, sinina, palasyo, trono, o korona.
- Ang harianong palasyo mao ang maanindot nga lugar diin didto nagpuyo ang hari ug rayna.
- Ang usa ka hari nagsul-ob ug pinasahi nga sinina nga usahay gitawag kini nga "harianong" mga bisti. Kasagaran ang mga bisti sa hari purpura ang kolor nga talagsaon ug mahal nga klase nga tina.

Haya

Ang pulong nga "haya" nagtumong sa usa ka klase nga kahoy nga adunay mga tunok nga magpabilin nga lunhaw sa tibuok tuig ug adunay balisungsong nga adunay mga liso.

- Ang kahoy nga haya gitawag sad nga "kanunay nga lunhaw" nga kahoy.
- Niadtong una pang panahon, ang kahoy nga haya gigamit sa paghimo ug mga instrumento nga pangmusika ug sa pagtukod ug tinukod sama sa barko, mga balay ug sa templo.

- Ang mga ehemplo sa mga kahoy nga haya nga nahisgutan sa Biblia mao ang mga pino, cedro, sipres ug juniper.

Hebreo

Ang mga "Hebreo" mga kaliwat ni Abraham ug kang Isaac ug Jacob. Si Abraham mao ang una nga tawo sa Biblia nga gitawag nga "Hebreo."

- Ang pulong nga "Hebreo" nagtumong sad sa pinulongan nga gisulti sa mga katawhang Hebreo. Ang Daang Kasabotan una nga gisulat sa Hebreo nga pinulongan.
- Ang mga Hebreo gitawag sad nga mga "katawhang Judio" o "Israelita." Labing maayo nga ipabilin kining tulo ka pulong sa ilang orihinal nga konteksto basta klaro lang nga nagtumong kini nga mga pulong sa parehas nga grupo sa tawo.

Hebron

Ang Hebron usa ka siyudad nga tua sa taas ug batohon nga kabungturan mga 20 ka milya sa habagatan sa Jerusalem.

- Gitukod ang siyudad sa panahon ni Abram mga 2,000 ka tuig sa wala pa gipanganak si Cristo. Kining maong siyudad pirmi kini gihisgotan sa mga kasaysayan nga gihatag sa Daang Kasabotan.
- Importante kaayo ang Hebron sa kinabuhi ni David. Didto natawo ang pipila sa iyang mga anak, apil si Absalom.
- Giguba sa mga Romano ang siyudad niadtong mga 70 ka tuig sukad gipanganak si Cristo.

Herodes Antipas

Si Herodes Antipas mao ang Romanong pangulo sa Judea niadtong panahon ni Jesus. Usahay gitawag siya nga "Haring Herodes" bisan kung dili gyud siya tinuod nga hari.

- Adunay pipila ka mga tawo nga "Herodes" sa Biblia. Si Haring Herodes nga Pangulo mao ang amahan ni Herodes Antipas. Siguradoha nga klaro sa paghubad nga kining duha ka Herodes lahi nga mga tawo.
- Si Herodes Antipas nangulo sa ika-upat nga bahin sa Imperyong Romano mao nga gitawag sad siya nga "Herodes nga Gobernador."
- Si Antipas mao ang Herodes nga nagsugo nga patyon si Juan Bautista pinaagi sa pagpunggot.
- Siya sad ang Herodes nga naglutos kang Jesus una pa siya gilansang sa krus.

Herodes nga Pangulo

Adunay pipila ka mga pangulo nga ginganlag Herodes sa Biblia. Si Herodes nga Pangulo usa ka dili Judio nga hari sa Judea niadtong panahon nga natawo si Jesus.

- Ilado siya sa iyang pagsugo nga ipaayo ang templo sa mga Judio sa Jerusalem.
- Bangis siya kaayo ug gipapatay niya ang daghang tawo. Niadtong nakadungog siya nga adunay laing hari sa mga Judio nga natawo sa Betlehem, gipapatay niya ang tanang mga batang lalaki didto.
- Ang iyang mga anak nga sila Herodes Antipas ug Herodes Filipino ug ang iyang apo nga si Herodes Agripa kadugayan nahimo sad nga mga pangulo sa Judea. Ang iyang apo sa tuhod nga si Herodes Agripa II (gitawag nga Haring Agripa) nangulo sad sa tibuok lugar sa Judea.

Herodias

Si Herodias mao ang asawa ni Haring Herodes (Antipas) sa Judea niadtong panahon ni Juan Bautista.

- Sa Herodias mao gyud ang asawa sa igsoon ni Herodes nga si Filipino apan iligal nga giminyo siya ni Herodes.
- Gibadlong ni Juan Bautista sila Herodes ug Herodias sa ilang iligal nga kaminyoon. Tungod niini, gipriso ni Herodes si Juan ug kadugayan, gipapunggotan niya.

Hibihanon

Ang mga Hibihanon usa sa mga pito ka dagkong grupo sa katawhan nga nagpuyo sa Canaan niadtong gipangulohan ni Josue ang mga Israelita sa pag-ilog sa yuta.

- Ang mga Hibihanon mga kaliwat sa anak ni Noe nga si Ham.
- Gilimbongan ang mga Israelita nga maghimo ug kasabotan sa mga Hibihanon aron dili nila buntogon sila.
- Si Secem nga Hibihanon ang naglugos sa anak nga babaye ni Jacob nga si Dina, ug ang iyang mga igsoong lalaki nanimalos pinaagi sa pagpatay ug daghang mga Hibihanon.

Hilkias

Hilkias ang ngalan sa kinatas-ang pari sa panahon sa paghari ni Haring Josias.

- Niadtong giayo ang templo, nakit-an ni Hilkias ang Basahon sa Balaod ug gisugo niya nga dad-on kini ngadto kang Haring Josias.
- Pagkahuman ug basa sa Libro sa Balaod kang Josias, nasubo siya ug iyang gipasimba ang mga tawo balik kang Yahweh ug gipatuman sa mga balaod sa Dios.
- Ang laing lalaki nga Hilkias mao ang anak ni Eliakim ug nagtrabaho siya sa palasyo sa panahon ni Haring Ezequias.

Hinagiban

Ang pulong nga "hinagiban" nagtumong sa mga galamiton sa usa ka sundalo sa giyera nga magpanalipod sa iyang kaugalingon sa atake sa kaaway.

- Ang lakip sa hinagiban sa usa ka sundalo mao ang helmet, ang panagang, ang tabon sa dughan, pangtabon sa tiil, ug ang espada.
- Si Apostol Pablo gikumpara ang pisikal nga hinagiban sa espirituhanong hinagiban nga gihatag sa Dios sa tumutuo aron tabangan siya sa mga espirituhanong pakig-away.
- Ang lakip sa hinagiban sa Dios sa pakig-away kang Satanas mao ang kamatuoran, pagkamatarong, ang maayong balita sa kalinaw, pagtuo, kaluwasan, ug ang Balaang Espiritu.

Hingpit

Sa Biblia ang pulong nga "hingpit" nagpasabot sa pagkinabuhi nga hamtong sa atong pagka Kristohanon. Ang himoong hingpit ang usa ka butang mao ang pagbuhat hangtod nga ang usa ka butang mahimong maayo na kaayo ug wala nay mga sayop.

- Ang mahimong hingpit ug hamtong nagpasabot nga ang usa ka Kristohanon matinum ug walay sala.
- Ang pulong nga "hingpit" nagpasabot sad nga "bug-os" o "tibuok."
- Ang libro ni Santiago sa Bag-ong Kasabotan nagpahayag nga ang paglahutay sa mga pagsulay magpabug-os ug magpahamtong sa usa ka tumutuo.
- Kung ang mga Kristuhanon nagtuon ug nagtuman sa Biblia, mahimo sila nga hingpit ug hamtong sa ilang espirituhanong bahin tungod kay mahimo nga sama kang Cristo ang ilang kinaiya.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Kini nga mga pulong pwede hubaron nga "walay sayop" o "walay ikasaway" o "walay bisan unsa nga mga sayop."

Hitihanon

Ang mga Hitihanon mga kaliwat ni Ham nga gikan sa iyang anak nga lalaki nga si Canaan. Nahimo silang dako nga imperyo niadtong ug kini gitawag karon nga Turkey ug amihanang Palestine.

- Ang mga Hitihanon kasagaran mga hulga sa mga Israelita sa lawasnon ug espirituhanon nga bahin.

- Nipalit si Abraham ug yuta kang Epron nga Hitihanon aron iyang ilubong ang iyang namatay nga asawa nga si Sara sa usa ka langob didto. Kadugayan, didto sad nga langob gilubong si Abraham ug ang pipila niya ka mga kaliwat.
- Nasubo ang mga ginikanan ni Esau niadtong naminyo siya ug duha ka babayeng Hitihanon.
- Usa sa mga isog nga mga manggugubat ni David ginganlan ug Urias nga Hitihanon.
- Uban sa mga langyaw nga puyopuyo ni Solomon mga Hitihanon. Kini nga mga babaye maoy hinungdan nga nalayo ang kasingkasing ni Solomon sa Dios tungod sa ilang pagsimba sa mga diosdiosan.

Horeb

Ang Bukid sa Horeb mao ang lain nga ngalan sa Bukid sa Sinai diin gihatag sa Dios kang Moises ang mga papan nga bato diin gisulat ang napulo ka mga sugo.

- Ang Horeb mao ang lugar diin nakita ni Moises ang nagdilaab nga sampinit niadtong nag-atiman siya sa mga karnero.
- Kini sad ang lugar diin giingnan sa Dios si Moises nga bunalan niya ang bato aron maghatag kini ug tubig alang sa mga Israelita nga giuhaw sa ilang paglibotlibot sa disyerto.
- Wala nahibaw-an ang sakto nga lugar niini nga bukid, apan pwede nga makita kini sa habagatang bahin sa "Peninsula" sa Sinai.
- Gituohan sa ubang mga eskolar nga ang "Horeb" mao gyud ang ngalan sa bukid ug ang "Bukid sa Sinai" nagtumong sa lugar kung asa dapit kini sa disyerto sa Sinai.

Hosea

Si Hosea usa ka propeta sa Israel mga 750 ka tuig usa pa gipanganak si Cristo.

- Ang iyang ministryo milungtad sa daghang mga tuig sa paghari sa pipila ka mga hari sa Israel ug Juda sama kang Jeroboam, Zacarias, Uzia, Jotam, ug Ezequias.
- Si Hosea giingnan sa Dios nga iyang minyoon si Gomer, usa ka babaye nga nagbaligya ug dungog ug padayon nga higugmaon niya siya bisan pa kung dili siya matinud-anon.
- Mao kini ang hulagway sa gugma sa Dios alang sa Israel, ang dili matinudanon niyang katawhan.
- Nagtagna si Hosea batok sa mga tawo sa Israel, gipasidan-an niya sila nga mosalikway sa pagsimba sa mga diosdiosan.

Hukom, Paghukom

Ang pulong nga "hukom" o "paghukom" kasagarang nagtumong sa pagbuhat ug disisyon kung ang usa ka binuhatan sakto o sayop.

- Ang "paghukom sa Dios" kasagarang nagtumong sa iyang pagdisisyon sa usa ka binuhatan kung sala ba kini o sa pagsilot sa usa ka tawo kung nakasala.
- Ang paghukom sa Dios naglakip sa pagsilot sa mga tawo sa ilang sala.
- Ang "Hukom" nagpasabot sad nga "pagsilot." Gitudloan sa Dios ang iyang mga tawo nga dili maghukom sa usa'g usa sa niini nga pamaagi.
- Ang laing gipasabot niini mao ang tigpataliwala" o "paghukom sa taliwala," sama sa pagdisisyon kung kinsa nga tawo ang sakto sa ilang panaglalis.
- Sa pipila ka mga konteksto, "paghukom" sa Dios mao ang disisyon sa Dios kung unsa ang sakto ug matarong. Susama lang kini sila sa iyang mga sugo, balaod, o mga kalagdaan.
- Ang "paghukom" nagtumong sad sa maalamon nga pagbuhat ug disisyon. Ang tawo nga kulang sa "paghukom" walay kaalam sa paghimo ug maalaamon nga mga disisyon.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto, ang pamaagi sa paghubad sa "sa paghukom" pwede sad, "sa pagdisisyon" o "sa pagsilot" o "sa paglagda."
- Ang pulong nga "paghukom" pwede hubaron nga "pagsilot" o "pagdisisyon" o "paghukom" o "paglagda" o "pagsilot."

Iconium

Ang Iconium usa ka siyudad sa habagatang sentral sa Asya Minor (nga mao karon ang nasod nga Turkey).

- Ang Iconium mao na karon ang siyudad nga Konya.
- Miadto sila Pablo ug Barnabas sa Iconium kaniadtong gipahawa sila sa mga Judio sa rehiyon sa Antioqia pagkahuman sa ilang malamposon nga ministryo sa mga Gentil sa Antioqia sa una nila nga pagbiyahe didto ingon nga misyonero.
- Ang dili tumutuo nga mga Judio ug mga Gentil sa Iconium nagplano nga batuhon si Pablo ug ang iyang mga kauban sa trabaho, apan miikyas sila ngadto sa duol nga siyudad sa Lystra. Ug dayon ang mga tawo gikan sa Iconium ug Antioqia niadto sa Lystra ug giaghat ang mga tawo didto nga batuhon si Pablo.

Iglesia

Sa Bag-ong Kasabotan, ang pulong nga "iglesia" nagtumong sa lokal nga pundok nga mga tumutuo kang Jesus nga kanunay nga gatigom aron mag-ampo ug maminaw sa pulong sa Dios nga iwali kanila. Ang pulong nga "ang Iglesia" kasagaran nagtumong sa tanan nga mga Kristohanon.

- Kini nga pulong literal nga nagtumong sa "mga gitawag" nga katigoman o kongregasyon sa mga tawo nga nagtigom sa pinasahi nga katuyu-an.
- Kung gamiton kini nga pulong nga nagtumong sa mga tumutuo sa bisan diin sa kinatibok-an sa lawas ni Cristo, sa ubang hubad sa Biblia dako ang unang litra nga gigamit nila sa "Iglesia" aron makita ang kalainan sa lokal nga iglesia.
- Kasagaran ang mga tumutuo sa usa ka siyudad magtigom sa usa ka balay. Kini nga mga lokal nga mga iglesia gihatagan ug ngalan sa siyudad sama sa "iglesia sa Efeso."
- Sa Biblia, ang "iglesia" wala magtumong sa tinukod nga simbahan.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "iglesia" pwede sad hubaron nga "pagtigumtigom" o "katigoman" o "kongregasyon" o "mga tawo nga nagtigom."
- Ang pulong o mga pulong nga gigamit sa paghubad niini nga pulong kinahanglan sad nga nagtumong sa tanan nga mga tumutuo, dili lang sa usa ka gamay nga pundok.
- Siguraduhon gyud nga ang hubad sa "iglesia" dili lang nagtumong sa tinukod.
- Ang pulong nga gigamit sa paghubad sa "katigoman" sa Daang Kasabotan pwede sad gamiton sa paghubad niini nga pulong.
- Hunahunaa sad kung giunsa kini paghubad sa lokal o nasodnong hubad sa Biblia.

Igsoon nga lalaki

Ang pulong nga "igsoon nga lalaki" kasagaran nagtumong sa usa ka lalaki nga parehas ug amahan o inahan sa lain nga tawo.

- Sa Daang Kasabotan, ang pulong nga "mga igsoon nga lalaki" kasagaran gatumong sad sa mga paryente, sama sa membro sa usa ka tribo, banay, o grupo sa mga tawo.
- Sa Bag-ong Kasabotan, ang mga apostoles kasagaran migamit ug "mga igsoon" nga nagtumong sa mga kaubanan nga mga Kristohanon, mga lalaki o mga babaye, kay ang tanan nga mga tumutuo membro sa usa ka espirituhanong pamilya, nga ang Dios ang ilang langitnong Amahan.
- Adunay pipila ka higayon sa Bag-ong Kasabotan nga ang mga apostoles migamit sa pulong nga "igsoon nga bababye" kung kini nagtumong labi na sa kaubanang Kristohanon nga babaye, o aron maghatag ug importasiya nga parehas nga kalakip ang mga lalake ug mga bababye. Pananglitan, si Santiago naghigot siya sa tanan nga mga tumutuo sa dihang nagtumong siya sa "igsoong lalaki ug babaye nga nanginahanglan ug pagkaon o sinina."

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Mas maayo nga hubaron kini sama sa mga pulong nga gigamitadtong ihubad nga pinulungan nga nagtumong sa tinuod nga igsoon, gawas kung maghatag kini ug sayop nga pagsabot.
- Labi na sa Daang Kasabotan kung "mga igsoon" ang gigamit nga kasagaran gatumong sa mga membro sa usa ka pamilya, banay, o grupo sa mga tawo, ang mga posible nga paghubad pwede "mga paryente" o "mga membro sa banay" o "kauban nga mga Israelita."
- Sa konteksto nga nagtumong sa kauban nga tumutuo kang Cristo, kini nga pulong pwede nga hubaron nga, "igsoon kang Cristo" o "espirituhanon nga igsoon."
- Kung ang mga lalaki ug mga babaye ang gitumong ug ang "igsoon" maghatag ug sayop nga pasabot, mahimo nga gamiton ang kasagarang pulong alang sa paryente nga naglakip sa mga lalaki ug mga babaye.
- Ubang paagi sa paghubad niini aron nga ang pulong magtumong sa lalaki ug babaye nga tumutuo mao ang, "kauban nga mga tumutuo" o "Kristohanon nga mga igsoong lalaki ug mga babaye."
- Siguraduha nga tan-awon pag-ayo ang konteksto aron mahibaw-an kung lalaki lang ba ang gitumong o kauban ang mga lalaki ug mga babaye.

Imahe/dagway sa Dios, Imahe

Ang pulong nga "imahe" nagtumong sa sama nga itsura sa usa ka butang o sama sa usa ka tawo ang kinaiya o pagkatawo. Ang mga pulong nga "imahe sa Dios" gigamit sa lainlaing mga pamaagi, depende sa konteksto.

- Sa sinugdanan sa panahon, gilalang sa Dios ang mga tawo "sa iyang kaugalingong imahe," nga "sama sa iyang dagway." Nagpasabot kini nga ang mga tawo adunay pipila ka mga kinaiya nga nagpakita sa imahe sa Dios, sama sa abilidad nga makabati sa emosyon, sa abilidad nga magrason ug makig-istorya, ug adunay espiritu nga buhi nga walay katapusan.
- Ang Biblia nagtudlo nga si Jesus, Anak sa Dios, mao ang "imahe sa Dios," nga siya Dios mismo. Dili sama sa mga tawo, si Jesus wala gilalang. Gikan siya sa walay sinugdanan ug katapusan. Ang Dios nga Anak anaa kaniya ang tanan nga balaang kinaiya tungod kay sama siya sa Dios Amahan.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Kung nagtumong kang Jesus, ang "imahe sa Dios" pwede hubaron nga "sakto nga dagway sa Dios" o "pareho nga kinaiya sa Dios" o "parehas sa Dios."
- Kung nagtumong sa mga tawo, "gilalang sila sa Dios sumala sa iyang imahe" pwede hubaron sa mga pulong nga nagpasabot sa, "gilalang sila sa Dios aron mahimong sama kaniya" o "gilalang sila sa Dios nga adunay kinaiya nga sama sa iyang kaugalingon."

Insenso

Ang insenso nagtumong sa sagol sagol nga pahumot nga kung masunog humot kaayo ang iyang aso. Kini nga mga pahumot gikan sa mga tanom nga gidukdok aron mahimong pino.

- Giingnan sa Dios ang mga Israelita nga magsunog ug insenso isip halad kaniya. Ang insenso gikan sa pagsagol ug parehas nga kantidad sa lima ka mga pahumot sumala sa gimando sa Dios. Kini ang sagrado nga insenso, mao nga wala sila tuguti nga gamiton kini alang sa lain nga tuyo.
- Adunay usa ka pinasahi nga bulawanon nga halaran nga gigamit lang sa pagsunog sa insenso.
- Ang insenso gihalad sa dili moubos sa upat ka beses sa usa ka adlaw sa kada oras sa pag-ampo.
- Dugang pa, gisunog ang insenso sa matag higayon nga gasunog ug halad nga karne.
- Ang pagsunog sa insenso nagrepresentar sa pag-ampo ug pagsimba sa Dios nga misaka gikan sa iyang mga katawhan.

Ang lain nga pamaagi sa paghubad sa "insenso" pwede nga "pahumot" o, "humot nga mga tanom."

Integredad

Ang pulong ng "integredad" nagtumong sa pagkamatind-anon nga adunay lig-on nga moral nga mga prinsipyo ug batasan, bisan walay nagtan-aw kaniya.

- Ang pipila ka mga tawo sa Biblia, sama kang Jose ug Daniel, nagpakita sila ug integredad sa dihang midumili sila sa pag-apil sa daotan, gipili nila hinuon ang magtuman sa Dios.
- Ang libro nga Proverbio nag-ingon nga mas maayo ang mahimong kabus ug adunay integredad kaysa mahimong dato nga adunay maot nga batasan.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "integredad" pwede sad hubaron nga "matind-anon" o "tul-id nga kinaiya" o "nagkinabuhi nga matinuoron."

Inula nga dugo

Ang pulong nga "inula nga dugo" nagtumong sa pagkamatay sa usa ka tawo nga ang hinungdan pagpatay, giyera, o sa bisan unsang bayolente nga panghitabo.

- Kini nga pulong literal nga gipasabot nga "giula nga dugo," nga nagtumong sa dugo nga migawas sa lawas sa tawo nga adunay samad.
- Kasagaran gigamit kini nga nagtumong sa pagpatay ug daghang mga tawo bisag asa.
- Ang pulong nga "Inula nga dugo" gigamit sad sa kinatibuk-an mahitungod sa sala nga pagpatay.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang mga pulong nga "Inula nga dugo" pwede sad hubaron nga, "ang pagpatay sa mga tawo" o "ang daghang mga tawo nga gipamatay"
- Ang mga pulong nga, "pinaagi sa Inula nga dugo" pwede sad hubaron nga, "sa pagpatay sa mga tawo."
- Ang mga pulong nga "inosenteng inula nga dugo" pwede sad hubaron nga, pagpatay sa tawo nga walay sala."
- Ang mga pulong nga "inula nga dugo gisundan sa inula nga dugo" pwede sad hubaron nga, "nagpadayon sila sa pagpatay ug mga tawo" o "walay undang sila sa pagpatay ug mga tawo" o "nagpatay sila ug dagdang mga tawo ug nagpadayon sa buhat niini" o "ang mga tawo nagpadayon ug patay sa ubang mga tawo."
- Ang laing paggamit sa sumbingay nga, "ang inula nga dugo mogukod kanimo" pwede sad hubaron nga, "ang inyong mga tawo magpadayon sa pagtagamtam sa inula nga dugo" o "ang inyong mga tawo magpadayon nga pamatyon."

Isaac

Si Isaac ang anak nga lalaki ni Abraham ug Sarah nga gisaad sa Dios nga ihatag kanila bisan mga tigulang na sila.

- Gisaad sa Dios nga ang pakigsaad nga gihimo niya kang Abraham magpadayon kang Isaac ug sa tanang niyang mga kaliwat sa walay katapusan.
- Gisulayan sa Dios ang pagtuo ni Abraham kaniadtong giingon sa Dios kaniya nga ihalad si Isaac.
- Si Jacob anak nga lalaki ni Isaac nga adunay dose ka mga anak nga lalaki. Sa kadugayan ang ilang mga kaliwat nahimong dose ka mga tribu sa nasod sa Israel.
- Ang ngalan nga Isaac nagpasabot nga "mikatawa siya." Kaniadtong giingnan sa Dios si Abraham nga siya ug si Sarah maadunahan ug anak, mikatawa si Sara tungod kay pareho na silang tigulang.

Isaias

Si Isaias usa ka propeta sa Dios.

- Misulat si Isaias ug daghang mga propesiya mahitungod sa Israel ug kini nga mga propesiya nahitabo samtang buhi pa siya.

- Ilado si Isaias sa iyang gisulat nga propesiya mahitungod sa Mesias nga nahitabo mga 700 ka tuig ang nilabay sa dihang si Jesus naa na diri sa kalibutan.
- Si Jesus ug ang iyang mga disipulo gisulti nila pag-usab ang propesiya ni Isaias aron tudluan ang mga tawo mahitungod sa Mesias.
- Ang libro ni Isaias usa sa mga gitwag nga dako nga libro sa Biblia tungod sa kadaghan nga nahisulat.

Isakar

Si Isakar mao ang ika-siyam nga anak nga lalaki ni Jacob nga si Israel.

- Siya ang anak nga lalaki sa ulipon nga babaye ni Leah nga nahimong puyopuyo ni Jacob.
- Ang tribu ni Isakar usa sa dose ka mga tribu sa Israel.

Ismael

Si Ismael anak nga lalaki ni Hagar nga ulipon nila Abraham ug Sarah.

- Ang ngalan nga "Ismael" nagpasabot nga "nakadungog ang Dios.
- Si Ismael nakadawat ug kaayohan sa balaan nga saad mahitungod sa iyang kaugalingon ug sa iyang kaugmaon nga gihatag kang Hagar.
- Bisan pa niani, dili si Ismael ang anak nga motuman sa saad sa Dios kang Abraham nga ang iyang mga kaliwat modaghan sama sa mga bitoon.

Israel, mga Israelita, nasod sa Israel

Israel ang ngalan nga gihatag sa Dios kang Jacob. Nagpasabot kini nga "nakigbisog siya sa Dios."

- Ang mga kaliwat ni Jacob nailhan nga katawhan sa Israel, nasod sa Israel, o mga Israelita.
- Naghimo ang Dios ug kasabotan sa mga tawo sa Israel. Sila ang mga tawo nga napili niya.
- Israel ang ngalan sa ilang nasod.
- Ang nasod sa Israel adunay dose ka mga tribu.
- Kadtong namatay na si haring Solomon, ang nasod nga Israel natunga sa duha ka mga gingharian: ang gingharian sa Juda nga makita sa habagatang dapit, ug ang gingharian sa Israel nga makita sa amihanang dapit.

Itom nga Dagat

Ang Itom nga Dagat (nga gitawag sad ug Patay nga Dagat) nahimutang taliwala sa habagatang Israel sa kasadpan ug sa Moab sa sidlakan .

- Midagayday ang Suba sa Jordan habagatan sa Itom nga Dagat.
- Tungod kay gamay kini kaysa kasagarang mga dagat, pwede kini taw-gon nga "Linaw nga Asin."
- Kini nga dagat adunay daghan nga mga mineral (o "asin") nga nagpasabot nga walay mabuhi niini nga tubig. Mao kini ang hinungdan nga ginganlan kini nga "Patay nga Dagat".
- Sa Daang Kasabotan, kini nga dagat ginganlan sad nga "Dagat sa Araba" ug ang "Dagat sa Negev" tungod kay nahimutang kini duol sa rehiyon sa Araba ug Negev.

Jacob, Israel

Si Jacob ang kamanghuran sa kaluhang mga lalaking anak ni Isaac ug Rebecca.

- Ang ngalan nga Jacob nagpasabot nga "malimbongon" o "limbonganon."
- Si Jacob marunong ug malimbongon. Nakakita siya ug mga pamaagi aron makuha ang mana nga katungod ug panalangin alang sa kamagulangang anak gikan sa iyang igsoon nga si Esau.
- Nasuko si Esau ug giplano niya nga iyang patyon si Jacob, mao nga gibiyaan ni Jacob ang iyang natawhan nga yuta. Apan wala nagdugay mibalik siya ug nagkinabuhi nga malinawon uban ang iyang igsoon.
- Giusab sa Dios ang ngalan ni Jacob nga Israel, nga nagpasabot "nakigbisog siya sa Dios."

- Nagpadayon ang pakigsabot sa Dios kang Abraham ug sa iyang mga kaliwat gikan sa anak nga lalaki ni Abraham nga si Isaac, hangtod sa anak nga lalaki ni Isaac nga si Jacob.
- Adunay dose ka mga anak nga lalaki si Jacob. Ang ilang mga kaliwat nahimong dose ka mga tribu sa Israel.

Japet

Si Japet usa sa tulo ka mga anak nga lalaki ni Noe nga nahisgutan sa Daang Kasabotan.

- Sa panahon sa lunop sa tibuok kalibutan nga mitabon sa tibuok yuta, si Japet ug ang iyang duha ka mga igsoon ang kauban ni Noe sa arka, uban ang ilang mga asawa.
- Dili klaro kung siya ang kinamanghuran o kinamagwangan nga igsoong lalaki.

Jebusehanon

Ang Jebusehanon mga tribu sa lugar sa Canaan nga nagagikan sa tawo nga ginganlang Jebus.

- Gisakop ni Jebus ang karaan nga siyudad sa Jerusalem ug ginganlan kini sumala sa iyang kaugalingon, mao nga sa mubo nga panahon gitawag kini nga "Jebus". Kadugayan ang ngalan gibalik sa Jerusalem pag-usab.
- Si Melquizedek usa ka haring pari sa Daan ug Bag-ong Kasabotan nga kaliwat sa mga Jebusehanon.

Jefta

Si Jefta usa ka manggugubat gikan sa Galaad nga nag-alagad ingon nga maghuhukom, o pangulo sa Israel.

- Sa libro nga Hebreo 11:32, gisaulogan si Jefta ingon nga usa sa mga pangulo nga manluluwas sa iyang mga katawhan.
- Giluwas niya ang mga Israelita gikan sa mga Amonihanon ug gipanguluhan ang iyang mga katawhan aron pildihon ang mga Efraimanhon.
- Apan nagbuhat si Jefta ug binuang ug dinalidali nga panaad sa Dios nga maoy hinungdan nga gihalad niya ang iyang anak nga babaye.

Jehoram

Ang Jehoram mao ang ngalan sa mga duha ka mga hari sa Daang Kasabotan.

- Ang usa mao ang anak nga lalaki ni Josaphat ug nahimong hari sa Juda.
- Ang usa sad nga Jehoram mao ang anak nga lalaki ni Ahab ug hari sa Israel. Kini nga hari ilado sad sa ngalan nga "Joram."

Jehu

Ang Jehu mao ang ngalan sa duha ka tawo sa Daang Kasabotan.

- Ang usa nga ginganlang Jehu mao ang propeta sa panahon nga naghari si Haring Ahab sa Israel ug si Haring Josaphat sa Juda.
- Aduna sad usa ka heneral nga ginganlang Jehu ug nahimong hari sa Juda ug naghari sulod sa bente-otso ka mga tuig.
- Gipatay ni Jehu ang tanang paryente ni haring Ahab apil ang daotan nga rayna nga si Jezebel.
- Gipatay sad niya ang duha ka mga daotan nga hari nga paryente ni Ahab: Si Joram sa Israel ug Ahasias sa Juda.

Jeremias

Si Jeremias usa ka propeta sa Dios sa gingharian sa Juda.

- Sama sa kasagaran nga mga propeta, si Jeremias pirmi nga nagpasidaan sa mga tawo nga silotan sila sa Dios tungod sa ilang mga sala.
- Gitagna ni Jeremias nga pildihon sa mga taga-Babilonia ang Jerusalem nga maoy nagpasuko sa mga tawo sa Juda kang Jeremias. Mao nga gibutang siya sa uga nga atabay ug gipasagdan siya didto hangtod siya mamatay. Apan ang hari sa Juda gisugo ang iyang mga ulipon aron luwason si Jeremias gikan sa atabay.

Jerico

Ang Jerico usa ka gamhanan nga siyudad sa Gisaad nga Yuta sa Canaan.

- Kini ang una nga siyudad sa Canaan nga giingon sa Dios sa mga Israelita nga ilang buntogon.
- Sama sa tanang mga Canaanhon, ang mga tawo sa Jerico nagsimba sa mga diosdiosan.
- Kaniadtong gipanguluhan ni Josue ang mga Israelita batok sa Jerico, nagbuhat ang Dios ug dako nga milagro aron tabangan sila nga pildihon ang siyudad.

Jeroboam

Si Jeroboam usa sa una nga hari sa gingharian sa amihanang Israel. Gipanguluhan niya ang napulo ka mga tribu sa Israel nga misupak ug mibulag gikan sa habagatang mga tribu nga Juda ug Benjamin.

- Si Jeroboam usa sa mga opisyal ni Haring Solomon nga misupak kaniya nga maoy hinungdan nga ang napulo ka mga tribu sa Israel nabulag gikan sa duha ka lain nga mga tribu.
- Si Jeroboam usa gyud ka daotan nga hari. Nagbutang siya ug mga diosdiosan ug giawhag niya ang mga tawo sa gingharian sa Israel nga mosimba kanila, imbes nga simbahon si Yahweh sa templo sa Jerusalem.
- Ang ubang mga hari sa gingharian sa Israel misunod sa daotan nga ehemplo ni Jeroboam.

Jerusalem

Ang Jerusalem sa una usa ka karaan nga Canaanhon nga siyudad nga sa kadugayan nahimong importante kaayo sa politiko ug relihiyosong bahin sa Israel. Mao kini gihapon ang kapital nga siyudad sa Israel karon.

- Sa Daang Kasabotan ang siyudad nga Salem tingali mao ra sa siyudad sa Jerusalem. Kining duha ka ngalan adunay parehas nga pasabot nga "kalinaw."
- Gihalad ni Abraham ang iyang anak nga lalaki nga si Isaac sa Bukid sa Moriah nga parte sa siyudad sa Jerusalem.
- Gibontog ni Haring David ang Jerusalem gikan sa mga Jebusihanon ug iya kining gihimo nga kapital nga siyudad.
- Si Solomon nga anak nga lalaki ni David nagtukod sa una nga templo sa Bungtod sa Moriah sa Jerusalem.
- Gilaglag sa mga taga-Babilonia ang Jerusalem apan sa kadugayan pagkahuman sa 70 ka tuig ang milabay gitugutan sila sa Dios nga mobalik ug itukod pag-usab ang siyudad.
- Tungod kay tua didto ang templo, ang Jerusalem mao ang sentro sa pagsaulog sa mga dagkong kapistahan sa Judio.
- Sa Bag-ong Kasabotan, gihalad si Jesus niadtong bata pa siya sa templo sa Jerusalem ug didto sad sa Jerusalem diin siya gilutos ug gisentensiyahan nga mamatay sa krus.
- Pagkahuman nabanhaw si Jesus, ang Jerusalem mao ang usa sa importante nga mga lugar diin si Jesus nakig-uban sa iyang mga disipulo usa pa siya mibalik sa langit.
- Tungod kay ang Jerusalem naa sa mga kabukiran sa Israel, ang mga tawo kasagaran moingon kung moadto didto sa Jerusalem nga "mosaka sa Jerusalem."

Jesabel

Si Jesabel usa ka dautan nga asawa sa hari sa Israel nga si Ahab.

- Gi-inpluwensyahan ni Jesabel si Ahab ug uban pang taga Israel sa pagsimba ug mga diosdiosan.
- Daghan sad siyang gipapatay nga mga propeta sa Dios
- Si Jesabel ang hinungdan sa pagpapatay sa inosenteng tawo nga si Nabot aron maangkon ni Ahab ang ubasan ni Nabot.
- Sa ulahi, napatay si Jesabel tungod sa tanan niyang nahimo nga dautan. Gitagna ni Elijah kung unsaon niya pagkamatay ug nahitabo gyud sumala sa iyang giingon.

Jesreel

Ang Jesreel ngalan sa usa ka importante nga syudad sa Israel nga teritoryo sa tribu nga Isacar. Nahimutang kini sa habagatang-kasagpan sa Parat nga Dagat. Adunay pipila ka mga hari sa Israel ang nagtukod sa ilang palasyo didto.

- Ang siyudad sa Jesreel naa sa kasadpan sa Kapatagan sa Migido, nga gitawag sad ug Walog sa Jesreel.
- Ang ubasan sa Nabot nahimutang sa Jesreel, duol sa palasyo ni Ahab. Didto nagtagna si propeta Elijah batok kang Ahab.
- Ang dautan nga asawa ni Ahab nga si Jesabel napatay sa Jesreel.
- Daghan pang mahinungdanon nga panghitabo niini nga siyudad, apil ang pipila ka mga gubat.

Jesse

Si Jesse mao ang apo nga lalaki ni Boaz. Siya ang amahan ni haring David.

- Si Jesse gikan sa lungsod sa Bethlehem ug sa tribu nga Juda.
- Si Isaias naghatag ug taas nga propesiya mahitugod sa usa sa mga kaliwat ni Jesse.
- Si Jesus mao ang kaliwat ni Jesse nga maoy nagtuman niadto nga propesiya.

Jesus, Jesu Cristo, Cristo Jesus

Si Jesus mao ang anak sa Dios. Ang ngalan nga "Jesus" nagpasabaot nga "si Yahweh ang magluwas." Ang pulong nga "Cristo" usa ka titulo nga nagpasabot nga "usa nga dinihogan" ug lain sad ni nga pulong sa Mesias.

- Ang duha ka mga ngalan kasagarang gidungan sama sa "Jesu Cristo" o Cristo Jesus." Kini nga ngalan nagpakita nga ang anak sa Dios mao ang Mesias nga mianhi aron luwason ang mga tawo gikan sa walay katapusan nga silot tungod sa ilang mga sala.
- Sa milagroso nga pamaagi, ang Balaan nga Espiritu gipakatawo niya ang walay katapusan nga anak sa Dios sama sa usa ka tawo. Ang iyang mga ginikanan giingnan sa anghel nga panganlan siya nga "Jesus" tungod kay gitagna siya aron luwason ang mga tawo gikan sa ilang mga sala.
- Si Jesus nagbuhat ug daghang mga milagro nga nagpakita nga siya mao ang Dios, ug siya mao ang Cristo o Mesias.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Daghang mga pinulungan nga gi-ispeling ang "Jesus" ug "Cristo" sa pamaagi nga pareho nga ispeling sama sa orihinal. Pananglitan, ang "Jesu Cristo," "Jezuz Kristus," "Yesus Kristus", ug "Hesukristo" ang pipila sa mga pamaagi nga kini nga mga ngalan gihubad sa lainlaing mga pinulungan.
- Sa pulong nga "Cristo," ang pipila ka mga pinulungan mas gusto nila gamiton ang pulong nga "Mesias" sa tanang paghisgot niini.
- Hunahunaa sad kung giunsa kini nga mga ngalan gi-ispeling sa duol nga lokal o nasudnong pinulungan.

Jetro, Reuel

Ang ngalan nga Jetro ug Reuel parehas nga gigamit nga natumong sa amahan ni Zippora nga asawa ni Moises.

- Kaniadtong pastol pa si Moises didto sa Median, nahimamat niya ang taga Median nga ginganlan ug Reuel. Ang iyang mga anak nagpainum sa mga karnero sa atabay didto.
- Giminyuan ni Moises si Zippora usa sa mga anak ni Reuel.
- Paglabay sa mga katuigan, si Reuel nga gitawag sad ug Jetro, nakipagkita kay Moises sa dihang ang mga Israelita naglibotlibot sa kamingawan.
- Sa niini nga punto, gihisgutan si Jetro nga usa ka pari.
- Gitambagan ni Jetro si Moises kung unsaon nga matabangan siya sa uban sa paghukom sa mga tawo mahitungod sa ilang mga binuhatan.
- Natala sa Daang Kasabotan ang duha pa ka mga tawo nga Reuel ang pangalan apil ang usa sa mga anak ni Esau. Pwede magdisisyon ang mga maghuhubad sa pag-ispling niining duha ka mga tawo nga lainlain aron maklaro nga lahi silang duha.

Joab

Si Joab usa ka importante nga pangulo sa mga sundalo ni haring David sa tibuok niyang paghari.

- Sa wala pa nahimo nga hari si David, maunungon na nga sumusunod si Joab kang David.

Sa kadugayon, sa paghari ni David sa Israel, nahimo nga pangulo si Joab sa mga sundalo ni David.

- Ang inahan ni Joab, si Zeruah, nga usa sa mga igsoon ni haring David. Mao nga si Joab pag-umangkon ni David.
- Kaniadtong ang anak ni David nga si Absalom nagtraydor kaniya pinaagi sa pagsulay sa pagkuha sa iyang pagkahari, gipatay ni Joab si Absalom aron mapanalipdan ang hari.
- Agresibo kaayo nga manggugubat si Joab ug daghan ang iyang napatay nga mga kaaway sa Israel.

Joakim

Si Joakim usa ka daotan nga hari nga naghari sa gingharian sa Juda, sugod mga 608 sa wala pa gipanganak si Cristo. Anak siya nga lalaki ni Haring Josias. Eliakim ang orihinal niyang ngalan.

- Ang Ehiptuhanon nga paraon nga si Neco giusab niya ang ngalan ni Eliakim ngadto sa Joakim ug gihimo niya siya nga hari sa Juda.
- Gipugos ni Neco si Joakim nga magbayad ug dako nga buhis sa Ehipto.
- Kaniadtong ang Juda gibuntog ni haring Nabucodonosor, si Joakim usa sa mga gidakop ug gidala sa Babilonia.
- Si Joakim ang hari nga walay dios ug gipalayo niya ang Juda kang Yahweh. Nagsulti si propetang Jeremias ug propesiya batok kaniya.

Joaquin

Si Joaquin usa sa mga hari nga nangulo sa gingharian sa Juda.

- Si Joaquin nahimong usa ka hari adtong 18 ka tuig pa siya. Naghari lang siya sulod sa tulo ka bulan ug pagkahuman niini gidakop siya sa kasundaluan sa mga taga-Babilonia ug gidala siya sa Babilonia.
- Sa mubo nga panahon sa iyang paghari, si Joaquin nagbuhat ug daotan nga mga butang sama sa gibuhat sa iyang apohan nga hari nga si Manases ug ang iyang amahan nga si haring Joakim.

Joas

Si Joas ngalan sa pipila ka mga lalaki sa Daang Kasabotan.

- Ang usa ka Joas amahan ni Gedion nga manluluwas sa Israelita.

- Ang lain nga gingalan ug Joas kaliwat ni Benjamin nga kamanghurang anak ni Jacob.
- Ang labing ilado nga Joas nahimong hari sa Juda sa edad nga pito. Anak siya ni Ahazia, hari sa Juda nga gipatay.
- Niadtong bata pa siya kaayo, giluwat siya sa iyang ayaan aron dili siya mapatay, pinaagi sa pagtago kaniya hangtod nga siya hamtong na nga mahimong hari.
- Sa sinugdanan sa iyang paghari, si Haring Joas mituman sa Dios. Apan sa kadugayan wala na siya mituman sa Dios ug ang mga Israelita nagsugod na sad pagsimba sa mga diosdiosan.
- Paghuman niya nasamad sa gubat, si Haring Joas gibudhian ug gipatay sa duha ka opisyal nga nagtrabaho kaniya.
- Timan-i nga kini nga hari lahi kang haring Jehoas sa Israel nga nangulo sa parehas nga panahon.

Job

Si Job usa ka tawo nga gihulagway sa Biblia nga walay sala ug matarong atubangan sa Dios. Nailhan siya sa paglahutay sa iyang pagtuo sa Dios bisan pa sa panahon sa makalilisang nga pag-antos ug kaguol.

- Gihunahuna nga si Job nabuhi sa kalibutan paghuman sa baha sa tibuok kalibutan sa panahon ni Noe sa wala pa ang panahon ni Abraham.
- Gibanabana nga duha ka gatos ka tuig ang katigulangan ni Job usa siya namatay.
- Ang libro nga Job sa Biblia nagsulti mahitungod sa iyang pag-antos pinaagi sa daghang mga malaglagong panghitabo sa iyang kinabuhi. Nagsulti sad kung giunsa niya pag-atubang sa iyang pag-antos, ug sa paglantaw sa Dios nga makagagahum sa tanan nga tiglalang ug nangulo sa kalibutan.
- Paghuman sa tanang mga katalagman, gibalik sa Dios kang Job ang tanan ug hilabihan gyud siya gipanalanginan sa Dios ug pamilya ug bahandi.

Joel

Joel ang ngalan sa usa ka propeta nga nagsulat sa usa ka libro sa Daang Kasabotan. Ang libro nga Joel usa sa dose nga mubo nga mga libro mahitungod sa mga propisiya nga mga ulahing libro sa Daang Kasabotan.

- Ang personal lang nga impormasyon mahitungod kang propeta Joel mao nga ang ngalan sa iyang amahan mao si Petuel.
- Sa konteksto sa iyang libro, posible nga si Joel nagtagna sa Juda nga anaa sa habagatang dapit sa gingharian sa Israel.
- Dili klaro kung hangtod kanusa si propeta Joel nabuhi ug nagtagna, apan base sa sulod sa iyang libro gihunahuna sa uban nga sa panahon sa paghari ni haring Joas.
- Sa iyang pagwali sa Pentecostes, si apostol Pedro nagkutlo gikan sa libro ni Joel.
- Aduna pay ubang mga tawo sa Biblia nga Joel ang ngalan. Ang ubang pinulongan mas gusto nga mag-espiling sa ilang mga ngalan nga adunay gamay nga kalainan aron nga maklaro nga sila lahi nga mga tawo.

Jonas

Si Jonas usa ka propeta nga Hebreonon sa Daang Kasabotan.

- Ang libro nga Jonas estorya mahitungod niadtong gipaadto sa Dios si Jonas sa Ninebe.
- Nagsulti ang Dios kang Jonas sa pag-adto sa Ninebe ug sultihan ang mga tawo sa pagsalikway sa ilang mga sala.
- Mibalibad si Jonas ug misakay ug barko nga moadto sa laing nasod.
- Ang mga tawo sa barko naglabog kang Jonas pagawas sa barko, ug gitulon siya sa dakong isda.
- Si Jonas tulo ka adlaw sa sulod sa tiyan sa dako nga isda.
- Miadto si Jonas sa Ninebe ug nagwali, ug gisalikway nila ang ilang mga sala.

Jonathan

Ang ngalan nga "Jonathan" nahisgutan sa daghang higayon sa Daang Kasabotan. Ang ngalan nga Jonatan nagpasabot kini nga, "naghatag si Yaweh."

- Ang ilado nga Jonathan mao ang kamagulangang anak ni Haring Saul. Suod nga higala siya ni David.
- Ang ubang Jonathan nga nahisgutan sa Daang Kasabotan apil ang: apo ni Moises; pag-umangkon ni Haring David, anak ni Abiatar nga pari nga nangalagad kang David; usa ka sekretaryo nga diin si propeta Jeremias napriso sa iyang panimalay; ug daghan pang uban.

Joep

Sa panahon sa Biblia, ang siyudad sa Joep importante nga puwerto nga naa sa dagat sa Mediterranean, nga 30 ka milyas amihanang-kasadpan sa Jerusalem.

- Ang karaan nga lugar sa Joep gitawag na karon nga siyudad sa Jafa nga karon parti na sa siyudad sa Tel Aviv.
- Sa Daang Kasabotan, ang siyudad sa Joep mao ang giadtuan ni Jonas sa pagsakay niya ug barko paingon sa Tarsis.
- Sa Bag-ong Kasabotan, sa Joep gibuhi pag-usab ni Pedro ang babayeng kristuhanon nga si Tabita.

Joram

Si Joram, nailhan sad nga Jehoram nga hari sa Israel, nga anak ni Ahab ug ni Jesabel.

- Naghari si Joram sa parehas nga panahon nga ang lain nga Jehoram naghari sad Juda.
- Dautan nga hari si Joram nga nagsimba sa mga diosdiosan nga maoy hinungdan sa pagkasala sa Israel.

Josaphat

Adunay duha ka tawo nga Josaphat ang mga ngalan sa Daang Kasabotan.

- Ang ilado kaayo nga tawo niini nga ngalan mao si haring Josaphat nga ika-upat nga hari nga nangulo sa gingharian sa Juda.
- Gipabalik niya ang kalinaw taliwala sa Juda ug Israel, ug giguba niya ang mga halaran sa mga diosdiosan.
- Ang usa pa nga Josaphat mao ang katabang sa administrasyon ni haring David ug Haring Solomon.

Jose (sa Bag-ong Kasabotan)

Si Jose yutan-on nga amahan ni Jesus ug nagpadako kaniya isip iyang anak.

- Kaliwat ni Haring David si Jose.
- Si Jose gisabot nga makigminyo sa usa ka berhin nga Maria ang ngalan, nga maoy gipili sa Dios nga mahimong inahan ni Jesus nga Mesias.
- Gisultihan sa anghel si Jose nga pinaagi sa Balaan nga Espiritu magmabdos si Maria ug ang iyang anak mao ang Anak sa Dios.
- Mituo si Jose sa anghel ug mituman sa Dios pinaagi sa pagminyo kang Maria nga iyang asawa.
- Wala hilabti ni Jose si Maria hangtod nga siya nanganak kang Jesus.

Jose (sa Daang Kasabotan)

Si Jose ang ika-onse nga anak ni Jacob ug unang anak ni Raquel.

- Paborito nga anak si Jose sa iyang amahan mao nga ang iyang mga igsoon nangabugho kaniya; mao nga gibaligya siya isip ulipon.
- Miagi si Jose ug kalisdanan nga panahon, apil ang pagkahimo niya ug suluguon ug piniriso sa Ehipto, apan nagpadayon siya nga matinud-anon sa Dios.

- Gihimo siya sa Dios nga ikaduha sa labing taas nga nagmando sa Ehipto ug gigamit siya sa Dios sa pagluwas sa Ehipto ug iyang pamilya sa pagkagutom.

Josias

Usa ka diosnon nga hari si Josias nga naghari sa gingharian sa Juda sa sulod sa katluan ug usa ka tuig. Naghimo siya ug daghang mga butang sa pagdasig sa mga tawo sa Juda sa paghinulsol ug sa pagsimba kang Yaweh.

- Paghuman nga napatay ang iyang amahan nga si Haring Amon, si Josias nahimo nga hari sa Juda sa edad nga otso anyos.
- Sa ika-napulo ug walo sa iyang paghari, gimanduan ni Haring Josias si Hilkiah nga kinatas-ang pari sa pagtukod pag-usab sa templo sa Ginoo. Samtang gibuhat kini, nakaplagan ang mga libro sa Balaod.
- Sa dihang ang mga libro sa Balaod gibasa kang Josias, naguol siya nga ang iyang mga tawo wala mituman sa Dios. Gimando niya nga ang tanang mga lugar sa pagsimba sa diosdiosan gubaon ug ang mga pari sa dili tinuod nga dios pamatyon.
- Gimanduan sad niya ang mga tawo sa pagsaulog sa Kasaulugan sa Pagsaylo pag-usab.

Josue

Adunay pipila ka mga tawo sa Israel sa panahon sa Biblia nga Josue ang mga ngalan. Ang labing ilado nga Josue ang anak ni Nun nga katabang ni Moises ug sa kadugayan nahimong importanteng pangulo sa katawhan sa Dios.

- Usa si Josue sa dose ka mga espiya nga gipadala ni Moises sa pag-usisa sa Gisaad nga Lugar.
- Uban ni Caleb, nagpakita ug kaisog ug pagsalig sa Dios si Josue sa iyang pagdasig sa mga Israelita sa pagtuman sa mando sa Dios sa pagsulod sa Gisaad nga Lugar ug gipilde ang mga Canaanon.
- Paglabay sa daghang katuigan, paghuman ni Mioses namatay, gipili sa Dios si Josue sa pagpangulo sa mga tawo sa Israel paadto sa Gisaad nga Lugar.
- Sa una ug labing inila nga pakiggubat batok sa mga Canaanon, si Josue ang nangulo sa Israelita sa pagpilde sa siyudad sa Jerico, sama sa giingon sa Dios kaniya.
- Sa Daang Kasabotan sa libro ni Josue gisulat ang mahitungod sa mga panghitabo sa panahon sa pagpangulo ni Josue, apil ang pagsakop sa Gisaad nga Lugar ug sa pagbahinbahin sa yuta sa tribu sa Israel.
- Adunay lain nga Josue nga gihisgutan sa Daang Kasabotan sa libro ni Hageo ug Zacarias. Kini nga Josue usa ka kinatas-ang pari nga mitabang sa pagtukod pag-usab sa parel sa Jerusalem. Anak siya ni Josadak.

Jotam

Sa Daang Kasabotan, adunay tulo ka mga tawo nga Jotam ug mga ngalan.

- Ang usa ka Jotam kamanghurang anak ni Gideon. Mitabang si Jotam sa pagpilde sa iyang kamagulangang igsoon nga si Abimelek, nga maluibong nagpatay sa tanan niyang mga igsoon.
- Ang usa pa ka Jotam hari sa Juda sulod sa napulo ug unom ka mga tuig paghuman nga namatay ang iyang amahan nga si Uzzia (nga nailhan sad nga Azaria).
- Sama sa iyang amahan, Si Haring Jotam misunod sa Dios ug maayo siya nga hari.
- Apan, sama sad sa iyang amahan, wala gitangtang ni Haring Jotam ang lugar sa pagsimba sa diosdiosan ug kini ang hinungdan nga ang mga tawo mitalikod sa Dios pag-usab.
- Ang usa pa ka resulta sa pagsimba ug diosdiosan mao nga ang anak ni Jotam nga si Ahas nahimong dautan nga hari.
- Usa si Jotam sa katigulangan nga nahisulat sa kagikanan ni Jesu Cristo sa libro ni Mateo.

Juan

Si Juan usa sa mga dose ka mga apostoles ni Jesus ug usa siya sa mga suod nga higala ni Jesus.

- Si Juan ug ang iyang igsoon mga anak nga Zebedee.
- Lahi nga tawo si Juan kang Juan nga magbabautismo.
- Paghuman ni Jesus mibalik sa langit, si Juan (ang apostol) nagtudlo sa mga tawo mahitungod kang Jesus.
- Nagsulat sad si Juan ug duha ka libro ug pipila ka mga sulat mahitungod kang Jesus nga naapil sa Biblia.

Juan Bautista

Si Juan anak ni Zacarias ug Elisabet. Tungod kay ang "Juan" kumon nga ngalan, kasagaran gitawag siya ug "Juan Bautista" aron malahi siya sa ubang mga ginganlang Juan, sama ni Apostol Juan.

- Si Juan usa ka propeta nga gipadala sa Dios sa pag-andam sa mga tawo sa pagtuo ug sa pagsunod sa Mesias.\
- Miingon si Juan sa mga tawo nga maghinulsol sila sa ilang mga sala, mobalik sa Dios, ug sa pag-undang sa pagpakasala aron maandam sila sa pagdawat sa Mesias.\
- Si Juan nagbautismo ug daghang mga tawo sa tubig nga timaan nga sila naghinulsol sa ilang mga sala ug sa paglikay nila sa mga sala.\
- Gitawag si Juan nga "Juan Bautista" tungod kay daghang mga tawo ang iyang gibautismohan.\
- Siguraduha gyud nga ang mga tawo nakasabot nga ang Ingles nga "John the baptist" wala nagtumong sa iglesia niini nga ngalan. Maayo siguro nga ingnon, "Juan nga tig Bautismo" o, "Juan nga Magbabautismo."

Juan Marcos

Si Juan Marcos, nailhan sad nga, Marcos, ang usa sa mga tawo nga nagbiyahe kauban ni Pablo sa iyang pagbiyahe isip misyonero. Siya tingali ang nagsulat sa libro nga Ebanghelyo ni Marcos.

- Giubanan ni Juan Marcos ang iyang ig-agaw nga si Barnabas ug si Pablo sa ilang unang pagbiyahe isip misyonero.
- Adtong si Pedro napriso sa Jerusalem, ang mga tumutuo nag-ampo kaniya sa balay sa inahan ni Juan Marcos.
- Si Marcos dili usa sa mga orihinal nga apostol, apan tinudluan siya ni Pablo ug Pedro ug nagtrabaho sa ministryo uban kanila.

Juda

Si Juda ika-upat sa dose ka mga anak ni Jacob. Ang iyang inahan si Lea.

- Ang mga kaliwat ni Juda nahimong tribu sa Juda.
- Ang pulong nga "Judio" gikan sa ngalan nga "Juda."
- Adtong ang nasod sa Israel natunga paghuman sa paghari ni Solomon, ang gingharian sa Juda nahimutang sa habagatang bahin.

Juda, Gingharian sa Juda

Ang Juda ang labing dako sa dose ka mga tribu sa Israel. Paghuman namatay ni Haring Solomon, ang Israelita natunga sa duha ka gingharian. Ang gingharian sa Juda sa habagatang bahin, nga gilangkuban sa tribu sa Juda ug Benjamin.

- Ang kapital nga siyudad sa gingharian sa Juda mao ang Jerusalem.
- Ang ubang mga hari sa gingharian sa Juda mituman sa Dios ug nagdala sa mga tawo sa pagsimba kaniya. Apan kadaghanan sa hari sa Juda mga dautan.
- Mga 120 ka tuig ang milabay human gipilde sa Assirya ang Israel ang amihanang gingharian, ang Juda nasakop sa nasod sa Babilon. Ang mga taga Babilonia ang nagguba sa siyudad ug sa templo, ug nagkuha sa daghang mga tawo gikan sa gingharian sa Juda ug gidala nila paingon sa Babilonia isip mga dinakpan.

Judaismo, Relihiyon sa Judio

Ang pulong nga "Judaismo" gigamit adtong una pa sa panahon sa Bag-ong Kasabotan hangtod karon nga nagtumong sa, "relihiyon sa mga Judio."

- Sa panahon sa Daang Kasabotan, ang pulong nga "Judaismo" wala pa gigamit. Hinoon, adtong una ang relihiyon sa mga Judio (o Israelita) gitawag nga "relihiyon sa Judio."

- Ang relihiyon sa Judio (Judaismo) apil ang mga balaod sa Daang Kasabotan ug mga pahimatngon nga gihatag sa Dios sa mga Israelita nga tumanon. Apil sad sa ilang relihiyon ang mga naandang pamaagi sa pagkinabuhi ug mga tradisyon nga nadugang sa relihiyon sa Judio paglabay sa panahon.
- Sa paghubad, sa pulong nga, "relihiyon sa Judio" o "tinuhoan sa mga Judio" pwede kining gamiton sa Daan ug Bag-ong Kasabotan. Ang pulong nga "Judaismo" gamiton lang sa Bag-ong Kasabotan kay ang pulong wala pa gigamit niadto.

Judas Iscariote

Si Judas Iscariote usa sa mga dose ka apostoles ni Jesus. Siya ang nagbudhi kang Jesus sa mga pangulo sa Judio.

- Ang ngalan nga "Iscariote" pwede nagpasabot nga "gikan sa Keriot," nga nagtumong sa syudad nga diin si Judas midako.
- Kawatan si Judas Iscariote, siya ang nagdumala sa kwarta sa mga apostoles ug kanunay nga gikawatan niya kini aron gamiton alang sa iyang kaugalingon.
- Gibudhian ni Judas si Jesus pinaagi sa pagsulti sa mga pangulo sa relihiyon nila kung asa si Jesus aron madakpan nila.
- Paghuman gisilotan sa mga pangulo sa relihiyon si Jesus nga mamatay, nagbasol si Judas nga iyang gibudhian si Jesus ug nagpakamatay siya.
- Aduna say lain nga mga tawo sa Biblia nga Judas ang ngalan nila sama sa igsoon ni Jesus ug ang usa sa dose ka mga disipolo.

Judas anak ni Santiago

Si Judas anak ni Santiago, usa sa dose nga suod nga disipolo ni Jesus. Timan-i nga siya dili mao si Judas Iscariote.

- Kasagaran sa Biblia, ang mga tawo nga parehas ug ngalan mailhan pinaagi sa paghisgot kung kang kinsa silang anak. Dinhi, si Judas giila nga "anak ni Santiago."
- Ang lain nga Judas igsoon ni Jesus. Nailhan siya nga si "Judas."
- Ang libro sa Bag-ong Kasabotan nga "Judas" tingali gisulat sa igsoon ni Jesus nga si Judas, kay giila niya ang iyang kaugailngon nga "igsoon ni Santiago." Si Santiago igsoon sad ni Jesus.
- Posible sad nga ang libro sa Judas gisulat sa disipolo ni Jesus, nga si Judas nga anak ni Santiago.

Judea

Ang pulong nga "Judea" gikan sa ngalan nga Juda nga usa sa dose ka mga tribu sa Israel.

- Usahay gigamit ang "Judea" sa pagtumong lang sa probinsya nga naa sa habagatang bahin sa daan nga Israel nga nahimutang sa kasadpan sa Patay nga Dagat. Ang ubang mga hinubaran nagtawag niini nga probinsya sa "Juda."
- Sa ubang panahon, "ang Judea" nagtumong sa tanang probinsya sa karaan nga Israel, apil ang Galilea, Samaria, Perea, Idumea ug Judea (Juda).

Kung ang maghuhubad gusto himuon nga tin-aw ang pasabot niining duha ka paggamit sa Judea, (pananglitan. sa Lucas 1:5) pwede hubaron nga "ang nasod sa Judea" ug (pananglitan. sa Lucas 1:30) pwede hubaron nga "ang probinsya sa Judea" o "ang probinsya sa Juda" tungod kay kabahin man kini sa karaan nga Israel diin ang tribu sa Juda mao gyuy unang nagpuyo didto.

Judio

Ang mga Judio kaliwat ni Abraham sa iyang apo nga si Jacob.

- Nagsugod ug tawag ang mga tawo sa Israelita nga "Judio" sa dihang mibalik na sila sa Juda gikan sa pagkabihag nila sa Babilon.
- Ang pulong nga "Judio" gikan sa pulong nga "Juda." Ang mga Israelita nga binihag sa mga taga Babilon gikan sila sa habagatang bahin sa gingharian sa Juda.

- Ang Mesias nga si Jesus usa ka Judio. Apan, ang mga pangulo sa Judio nga relihiyoso nagsalikway kang Jesus ug namugos gyud sila nga ipapatay siya.

Kabayo

Ang kabayo usa ka daku nga mananap nga adunay upat ka mga tiil nga sa panahon sa Biblia kasagaran gigamit sa pag-uma ug sakyanan sa mga tawo.

- Ang uban nga mga kabayo gigamit sa pagbira sa kariton o carro, samtang ang uban gigamit nga sakyanan sa mga tawo.
- Ang mga kabayo kasagaran gibutangan ug busal sa ilang mga ulo aron magiyahan sila.
- Sa Biblia, ang mga kabayo gitan-aw nga bilihon nga panag-iya ug sukdanan sa bahandi, tungod kay gigamit sila sa giyera. Pananglitan, si Haring Solomon adunay linibo ka mga kabayo.
- Ang mga mananap nga sama sa kabayo mao ang asno ug mula.

Kadasig, Madasig

Ang pulong nga "kadasig" nagtumaong sa kaabtik ug kasibot sa pagtuo ug paghimo sa usa ka butang. Ang pagkamadasigon pagkamaabtikon sad ug hingpit nga mahinalaron sa usa ka hinungdan o ideya.

- Ang kadasig apil ang kusganon nga tinguha ug mga lihok sa pagpalambo ug suporta sa maayo nga hinungdan. Kasagaran kining gigamit mahitungod sa usa ka tawo nga matinumanon nga mituman sa dios ug nagtudlo sa uban sa pagbuhat sad niini.
- Ang madasig nagpasabot sad sa pagbutang sa hilabihan nga paningkamot sa paghimo sa usa ka butang ug sa pagpadayon sa paglahutay niadto nga paningkamot.
- Ang "kadasig sa Ginoo" o ang "kadasig ni Yahweh" nagtumong sa makusganong paglihok sa Dios sa pagpanalangin sa iyang mga tawo o aron sa pagpakita sa iyang hustisya.

Mga sugyot sa Paghubad

- Ang "madasig" pwede sad hubaron nga "hilabihan nga kakugihan" o hilabihan nga paningkamot."
- Ang pulong nga "kadasig" pwede hubaron nga "abtik nga mahinalaron" o "maikagon ug determinado" o "matarong nga kasibot."

Kaguol, Mga kaguol, Naguol

Ang pulong nga "kaguol" nagtumong sa natagamtaman sa kinabuhi nga hilabihang kalisod ug mga kagulan. Ang "naguol" nagpasabot sa pagbati ug kasuko o kasakit mahitungod sa usa ka butang.

- Ang mga kaguol pwede sad pisikal, emosyonal o espiritwal nga mga butang nga nagpasakit sa usa ka tawo.
- Sa Biblia, ang mga kaguol kasagarang panahon sa pagsulay nga gamiton sa Dios aron makatabang sa mga tumutuo nga molambo ug motubo sa ilang pagtuo.
- Migamit ang Daang Kasabotan sa "kaguol" nga nagtumong sad sa paghukom nga moabot sa mga nasod nga imoral ug nagsalikway sa Dios.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang pulong nga "kaguol" o "mga kaguol" pwede hubaron nga, "kakuyaw" o "masakit nga mga butang nga mahitabo" o "panaglutos" o "malisod nga natagamtaman" o "kasakit."
- Ang pulong nga "naguol" pwede hubaron uban sa pulong o mga pulong nga nagpasabot, "miagi ug kasakit" o "mibati ug makalilisang nga kasakit" o "naguol" o "nabalaka" o "nasakit" o "nahadlok" o "nadisturbo."
- Ang pulong nga "ang adlaw sa kaguol" o "panahon sa kaguol" pwede hubaron nga, "sa dihang nakatagamtam ug kasakit" o "sa dihang nahitabo ang mga lisod nga mga butang kanimo" o "sa dihang gitugotan sa Dios nga mahitabo ang kasakit."
- Ang sumbingay nga "naguol" o "nagdala ug kaguol" posibling hubaron nga, "gitugotan nga mahitabo ang kasakit" o "hinungdan sa kalisdanan" o "matagamtaman nila ang kalisod nga hilabihan."

Kahadlok, Nahadlok, Kahadlok kang Yahweh

Ang pulong nga "kahadlok" ug "nahadlok" nagtumong sa dili maayo nga gibati sa usa ka tawo sa dihang adunay hulga sa pagpanakit sa iyang kaugalingon o sa uban.

- Ang pulong nga "kahadlok" pwede sad magtumong sa dakong respeto ug dakong pagdayeg sa tawo nga naa sa katungdanan.
- Ang pulong nga "kahadlok kang Yahweh" ug mga pulong nga, "kahadlok ngadto sa Dios" o "kahadlok ngadto sa Ginoo" nagtumong sa dako nga pagrespeto sa Dios ug ipakita kini sa pagtuman Kaniya. Kini nga kahadlok nadasig sa pagkahibalo nga ang Dios balaan ug nagdumot sa sala.
- Ang Biblia nagtudlo nga ang tawo nga adunay kahadlok kang Yahweh mahimo nga maalam.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto, ang "pagkahadlok" pwede hubaron nga, "adunay kahadlok" o "adunay dakong respeto" o "pagtahod" o "dakong pagdayeg sa."
- Ang pulong nga "kahadlok" pwede hubaron nga "nalisang" o "nakuyawan" o "adunay kahadlok."
- Ang sumbingay nga "Ang kahadlok sa Dios nahulog kanilang tanan" pwede hubaron nga, "Sa kalit lang silang tanan mibati ug dakong pagdayeg ug pagtahod sa Dios" o "Dihadiha, mibati silang tanan ug kahibulong ug nagtahod gyud sa Dios" o "Diha dayon, mibati silang tanan ug kahadlok sa Dios" o "Niadtong pagkahitabu-a, silang tanan nahadlok dayon sa Diyos."

Kalaglagan

Ang pulong nga "kalaglagan" nagtumong sa paghukom sa silot nga wala gyuy makahangyo o makaikyas.

- Sa dihang ang nasod sa Israel gidala isip mga binihag didto sa Babilonia, ang propeta nga si Ezequiel nag-ingon, "ang kalaglagan miabot na kanila."
- Depende sa konteksto, kini nga pulong pwede mahubad nga "katalagman" o "silot" o "walay paglaom nga kalaglagan."

Kalibutan, Kalibutanon

Ang pulong nga "kalibutan" kasagaran nagtumong lang sa kinatibuk-an sa kalibutan nga diin ang mga tawo nagpuyo: ang yuta. Ang pulong nga "kalibutanon" naghulagway sa dautan nga kinaiya ug batasan sa mga tawo nga nagpuyo niini nga kalibutan.

- Kasagaran ang pulong nga "kalibutan" nagtumong sa mga langit ug yuta, ug ang tanan nga anaa niini.
- Sa daghan nga mga konteksto, ang "kalibutan" nagpasabot gyud sa "mga tawo niini nga kalibutan."
- Usahay gipasabot nga kini nagtumong sa mga dautan nga mga tawo sa yuta o mga tawo nga wala motuman sa Dios.
- Ang apostol nga si Pablo migamit sa "kalibutan" sa pagtumong sa makaugalingon nga batasan ug dunot nga kinaiya sa mga tawo nga nagpuyo niini nga kalibutan. Pwede ilakip niini ang kinaugalingong pagkamatarong, mga buhat sa relihiyon nga diin nakabasi sa tawhanon nga pagbudlay o paglimbasog.
- Ang mga tawo ug mga butang nga makit-an nga sama niini nga mga kinaiya mao ang gitawag nga "kalibutanon."

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto, ang "kalibutan" pwede sad hubaron nga "kinatibuk-an sa kalibutan" o "mga tawo niini nga kalibutan" o "dunot nga mga butang niini nga kalibutan" o "dautan nga batasan sa mga tawo niini nga kalibutan."
- Ang mga pulong nga "ang tanang kalibutan" kasagaran nagpasabot sa "daghan nga mga tawo" ug nagtumong sa mga tawo nga nagpuyo sa usa ka rehiyon. Pananglitan, ang "tanan nga kalibutan miadto sa Ehipto" pwede kini hubaron nga "daghan nga mga tawo gikan sa lainlain nga mga nasod palibot sa Ehipto miadto didto.

- Uban nga paagi sa paghubad sa "ang tanan nga kalibutan mingadto sa ilang kaugalingong lungsod aron magpatala sa Romano nga sensus" mao nga "daghan nga mga tawo nga nagpuyo sa mga rehiyon nga gimandohan sa Roma mingadto..."
- Depende sa konteksto, ang pulong nga "kalibutanon" pwede hubaron nga "dautan" o "makasasala" o "makaugalingon" o "dili diosnon" o "dunot" o "natakdan sa dunot nga kinaiya sa mga tawo niini nga kalibutan."

Kalibutan

Ang pulong nga "kalibutan" adunay pipila ka lainlaing mga pasabot.

- Nagtumong kini sa kalibutan nga gipuy-an sa mga tawo, uban sa lainlain nga mga linalang.
- Ang "kalibutan" nagtumong sad sa yuta.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Hunahunaa ang pulong o mga pulong sa lokal nga pinulungan o sa pinulungan sa duol nga nasod nga gigamit sa paghulagway sa planeta ug kalibutan nga diin kita nagpuyo.
- Depende sa konteksto, ang "kalibutan" pwede hubaron nga "lupa" o "yuta."
- Usahay ang "kalibutan" pwede hubaron nga "mga tawo sa kalibutan."

Kalipay, malipayon

Ang kalipay usa ka pagbati nga nahimuot o lalom nga katagbawan nga nagagikan sa Dios. Ang duol nga pulong nga, "malipayon" naghulagway sa tawo nga mibati ug kasadya ug puno kayo siya sa lalom nga kalipay.

- Mobati ug kalipay ang tawo kung aduna siyay lalom nga pagbati nga iyang natagamtaman maayo gyud kaayo.
- Ang Dios ang naghatag ug tinuod nga kalipay sa mga tawo.
- Ang kalipay wala nagdepende sa maayo nga panghitabo. Nagtag ang Dios ug kalipay bisan pa sa lisod kaayo nga mga panghitabo sa ilang mga kinabuhi.
- Usahay ang mga lugar gihulagway nga makapahalipay, sama sa mga balay o siyudad. Kini nagpasabot nga ang mga tawo nagpuyo didto malipayon.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang pulong nga "kalipay" pwede hubaron nga "malipayon" o "nalipay" o "sobrang kalipay."
- Ang pulong nga, "malipayon" pwede hubarong nga "magmaya" o "malipayon kaayo" o sa mga pulong nga nagpasabot nga, "malipayon kaayo sa pagkamaayo sa Dios."
- Ang tawo ngamalipayon pwede ihulagway nga "malipayon kaayo" o "nahimuot" o "lalom nga kalipay."
- Ang pulong sama sa "pagsyagit nga malipayon" pwede hubaron nga "pagsyagit aron makita nga malipayon kaayo."
- Ang "siyudad nga malipayon" o "balay nga malipayon" pwede hubaron nga "siyudad nga ang nagpuyo malipayon" o "siyudad ang ang nagpuyo nga mga tawo malipayon kaayo."

Tan-awa sa:

Kaliwat

Ang kaliwat mao ang direkta nga paryente sa usa ka tawo adtong una pa kaayo nga panahon.

- Pananglitan, si Abraham mao ang kaliwat ni Noe.
- Ang kaliwat sa mga tawo mao ang iyang mga anak, mga apo, mga apu-apohan, ug uban pa.

Kaliwatan

Ang kaliwatan mao ang grupo sa mga tawo nga gipanganak ug nabuhi sa sama nga panahon.

- Ang kaliwatan kasagaran grupo sa mga tawo nagsugod sa mga ginikanan hangtod sa mga anak.
- Sa Biblia, ang kaliwatan kasagaran nagtumong sa 40 ka tuig ang gidugayon.

Kaluwasan

Ang pulong nga "kaluwasan" nagtumong sa pagkaluwas o naluwas gikan sa dautan, gikan sa mga kaaway o gikan sa kakuyaw.

- Sa Biblia ang "kaluwasan" kasagarang nagtumong sa espirituhanon ug walay katapusang kaluwasan nga gihatag sa Dios niadtong maghinulsol sa ilang mga sala ug motuo kang Jesus.
- Naghisgot sad ang Biblia mahitungod sa pagluwas sa Dios o pagpalayo sa iyang mga tawo gikan sa ilang mga kaaway.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Kini nga pulong pwede hubaron gamit ang pulong nga "luwas" o "pagluwas" sama sa pagluwas sa Dios sa iyang mga tawo.

Kamanduan

Ang pulong nga "kamanduan" nagtumong sa gahum, pagmando, o awtoridad ngadto sa mga tawo, mga mananap, o lugar.

- Si Jesu Cristo adunay kamaduan sa tibuok kalibutan, isip nga propeta, pari, ug hari.
- Napildi sa kahangturan ang kamanduan ni Satanas pinaagi sa pagkamatay ni Jesu Cristo sa krus.
- Sa panahon sa paglalang, nag-ingon ang Dios nga ang tawo adunay kamanduan sa mga isda, mga langgam, ug sa tanang gilalang sa kalibutan.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Depende sa konteksto, ang ubang mga pamaagi sa paghubad niini nga pulong mahimong apil ang "awtoridad" o "gahum" o "pagmando."
- Ang mga grupo sa pulong nga "adunay kamanduan" pwede mahubad nga "maghari" o "magdumala."

Kapulungan

Ang "kapulungan" kasagaran nagtumong kini sa mga tawo nga nagtigom nga maghisgot sa mga problema, maghatag ug tambag, ug maghimo ug mga desisyon.

- Ang kapulungan pwede nga permanente, o pwede sad temporaryo nga panagtigom alang sa partikular nga tuyo o okasyon.
- Sa Daang Kasabotan adunay pinasahi nga klase sa kapulungan gitawag nga "sagrado nga kapulungan" diin ang mga tawo sa Israel natigom aron magsimba sa Ginoo.
- Sa Daang Kasabotan ang "kapulungan" usahay nagtumong sa mga Israelita isip usa ka grupo.
- Usahay nagtumong kini sa usa ka daku nga panagtigom sa mga sundalo nga kaaway. O pwede sad ni mahubad nga hukbo.
- Sa Bag-ong Kasabotan, ang kapulungan sa mga Judio nga maghuhukom o konseho gitawag nga "Sanhedrin."

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Depende sa konteksto, ang "kapulungan" mahubad sad nga "pinasahi nga panagtigom" o "kongregasyon" o "konseho" o "hukbo".

- Pwede sad kini motumong sa mga Israelita isip usa ka grupo, mahubad sad kini nga "komunidad" o "grupo sa mga tawo" o "katawhan sa Israel."
- Ang mga pulong nga "ang tanang kapulungan" pwede mahubad nga "ang tanang katawhan" o "ang tibuok nga grupo sa mga Israelita" o "tanang."

Kasabot, Pagsabot

Ang pulong nga "kasabot" nagpasabot sa pagdungog o pagdawat ug impormasyon ug pagkahibalo sa gipasabot niini.

- Ang pulong nga "pagsabot" pwede nagtumong sa "kahibalo" o "kaalam" o pagkaamgo kung unsaon pagbuhat sa usa ka butang. Pwede sad nagtumong sa pagkahibalo sa gibati sa usa ka tawo.
- Samtang naglakaw sa dalan sa Emmaus, gipahibalo ni Jesus sa mga disipulo ang gipasabot sa kasulatan mahitungod sa Mesias.
- Depende sa konteksto, ang pulong nga "kasabot" pwede hubaron nga "kahibalo" o "motuo" o "makasabot" o "kahibalo sa buot ipasabot."
- Kasagaran ang pulong nga "pagsabot" pwede hubaron kini nga "kahibalo" o "kaalam."

Kasaulugan sa Pagsaylo

Ang "Kasaulugan sa Pagsaylo" usa ka relihiyoso nga kapistahan nga gisaug sa mga Judio kada tuig aron hinumduman ang pagluwas sa Dios sa ilang mga katigulangan, nga ang mga Israelita, gikan sa ilang pagkaulipon sa Ehipto.

- Ang ngalan niini nga kapistahan gikan sa kamatuoran nga ang Dios "nagsaylo" sa balay sa mga Israelita ug wala gipatay ang ilang mga anak nga lalaki niadtong gipatay sa Dios ang mga kamagwangang anak nga lalaki sa mga taga-Ehipto.
- Ang Kasaulugan sa Pagsaylo nag-apil sa pinasahi nga pagkaon sa walay depekto nga nating karnero nga ilang gipatay ug gisugba, ug pan nga walay libadora. Kini nga mga pagkaon nagpahinumdom kanila sa gikaon sa mga Israelita niadtong gabii usa sila niikyas gikan sa Ehipto.
- Nag-ingon ang Dios sa mga Israelita nga kaunon kini nga mga pagkaon sa matag tuig aron hinumduman ug saulogon kung giunsa sa Dios "pagsaylo" sa ilang mga balay ug kung giunsa niya sila gipagawas gikan sa pagkaulipon sa Ehipto.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "Kasaulugan sa Pagsaylo" pwede hubaron pinaagi sa paghiusa sa mga pulong sa Ingles nga "pass" ug "over" o ubang kombinasyon sa mga pulong nga adunay sama niini nga pasabot.
- Makatabang kung ang ngalan niini nga kapistahan adunay klaro nga koneksyon sa mga pulong nga gigamit sa pagpatin-aw kung unsa ang gibuhay sa anghel sa Dios sa paglabay sa mga balay sa mga Israelita ug pagpalingkawas sa ilang mga anak nga lalaki.

Katungod sa pagkamagulang

Ang pulong nga "katungod sa pagkamagulang" sa Biblia nagtumong sa pasidungog, ngalan sa pamilya, ug kalibutanong bahandi nga ihatag lang sa kamagwangang anak nga lalaki sa pamilya.

- Ang katungod sa kinamagulangang anak nga lalaki naglakip sa doble nga bahin gikan sa amahan.
- Ang unang anak nga lalaki sa hari maoy mahatagan ug katungod sa kinamagulangan nga mangulo pagkamatay sa iyang amahan.
- Gibaligya ni Esau ang iyang katungod sa pagkamagulang sa iyang manghod nga lalaki nga si Jacob. Tungod niini, si Jacob ang nagmana sa panalangin sa unang anak nga lalaki imbis nga si Esau.
- Ang katungod sa kinamagulangan nag-apil sad sa pasidungog sa pagsubay sa kaliwat pinaagi sa linya sa kamagwangang anak nga lalaki.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang posible nga pamaagi sa paghubad sa "katungod sa kinamagulangan" pwede sad, "katungod ug bahandi sa unang anak nga lalaki" o "pasidungog sa pamilya" o "pribilihiyo ug pamana sa unang anak nga lalaki."

Kawatan, Mga kawatan

Ang "kawatan" usa ka tawo nga kanunay nga mangawat ug kwarta o kabtangan nga gipanag-iya sa ubang mga tawo. Kung daghan sila ang tawag kanila mga kawatan.

- Kasagaran ang mga katawan mangawat sa panahon nga wala damha. Aron dili sila mahibaloan kasagaran sa gabii sila mangawat.
- Ingon nga sumbingay, ang Bag-ong Kasabotan naghulagway kang Satanas nga kawatan nga moanha aron mangawat, mopatay ug molaglag Nagpasabot kini nga buhaton ni Satanas ang pagbabag aron ang mga tawo dili matagamtaman ang mga panalangin nga gitagana sa Dios kanila. Buot ni Satanas nga laglagon ang mga tawo sa Dios ug pugngan sila sa pag-alagad sa Dios ug sa pagpanalangin sa uban.
- Ang lain nga pulong sa "kawatan", tulisan nga nagpasabot nga, "tawo nga manulis sa uban."
- Gitandi ni Jesus ang paagi sa iyang pagbalik sa pagkakalit ug sorpresa nga nagpaila sa buhat sa usa ka kawatan. Apan, si Jesus sa tanang higayon dili sama sa kawatan--ang iyang punto sa iyang mga sumusunod mao nga andam sila kanunay sa iyang pagbalik, tungod kay mobalik siya sa oras nga walay nagdahom niini.

Kedar

Si Kedar ngalan sa ika-duhang anak ni Ismael ug daghang panon nga mga tawo ang nagagikan kaniya. Aduna say ilado nga siyudad nga ginganlan ug Kedar.

- Ang siyudad sa Kedar naa sa amihanang bahin sa Arabia duol sa habagatang bahin nga utlanan sa Philistia. Sa panahon sa Biblia, nailhan kini sa iyang pagkagamhanan ug kaanyag.
- Ang mga pulong nga "ang itum nga mga balongbalong sa Kedar" nagtumong sa mga balongbalong nga hinimo sa itum nga balahibo sa mga kanding nga gipoy-an sa mga taga Kedar.
- Sa Biblia, ang mga pulong nga "ang himaya sa Kedar" nagtumong sa pagkagamhanan sa siyudad ug sa iyang mga tawo.

Kedesh

Ang Kedesh siyudad sa Canaan nga gisakop sa mga Israelita sa dihang misulod sila sa Canaan.

- Ang Kedesh naa sa amihanang bahin sa teritoryo sa Israel ug gihatag kini sa tribu ni Naphtali.
- Ang Kedesh gigahin nga siyudad nga taguanan adtong nakapatay nga wala nila tuyoa ug dinhi sad ang mga paring Levita namuyo.

Kombira

Ang kombida usa nga daku o pormal nga pagpangaon nga adunay pipila ka mga putahi.

- Adtong una pa nga panahon, ang mga hari naghatag ug kombira aron maglingaw sa mga pangulo sa politika ug sa uban nga mga importante nga mga bisita.
- Mahubad sad kini nga, "pagpangaon nga daghang hikay" o "importante nga fiesta" o "daghang klaseng putahi."

Kora

Ang Kora ngalan sa duha ka lalaki sa Daang Kasabotan.

- Ang usa sa mga anak ni Esau ginganlan ug Kora. Nahimo siyang pangulo sa iyang kumonidad.

- Ang lain nga Kora kaliwat ni Levi nga nag-alagad sa tabernakulo isip pari. Nangabugho siya sa posisyon ug awtoridad nga gihatag sa Dios kang Moises ug Aron.
- Nagluib siya kauban ni Datan ug Abiram aron danihon ang mga tawo sa Israel sa pagrebilde batok sa mga pangulo nga gihatag sa Dios kanila.

Kristohanon

Pipila ka tuig ang milabay pagkahuman nga miadto na si Jesus sa langit, ang mga tawo gihimo nila ang pulong nga "Kristohanon" nga buot ipasabot, "tigsunod ni Cristo."

- Didto sa siyudad sa Antioquia ang mga alagad ni Jesus unang gitawag nga "mga Kristohanon."
- Ang Kristohanon, tawo nga mituo nga si Jesus anak sa Dios, ug misalig kaniya nga maoy moluwas kaniya gikan sa mga sala.
- Sa atong kapanahonan karon, kasagaran ang pulong nga "Kristohanon" gigamit sa tawo nga membro sa Kristohanong relihiyon, apan wala gyud gasunod kang Jesus. Dili kini mao ang buot ipasabot sa pulong nga "Kristohanon" sa Biblia.
- Tungod kay ang pulong nga "Kristohanon" sa Biblia kanunay kini nga nagtumong sa usa ka tawo nga tinuod ang pagtoo kang Jesus, ang Kristohanon gitawag sad nga "tumutuo."

Mga Sugyot sa Paghubad

- Kini nga pulong pwede hubaron nga "misunod kang Cristo" o "gasunod kang Cristo" o sama sa "tawo nga iya ni Cristo."
- Seguradohon gyud nga ang hubad niini nga pulong lahi sa mga pulong nga gigamit ngadto sa disipulo o apostol.
- Magmatngon sa paghubad niini nga pulong nga nagtumong sa tanang tawo nga mituo kang Jesus, dili lang sa pipila ka mga grupo.
- Tan-awa sad kung giunsa kini paghubad sa Biblia sa lokal o nasudnong nga pinulongan.

Kwarta sa panahon sa Bibiia

Ang mosunod nga mga pulong mao ang kasagarang nailhan nga kwarta nga gigamit sa Biblia. Gawas kung adunay lain nga nakabutang, kini ang mga kwarta nga gigamit lang sa mga Hebreohanon. [Bantayi kini: Sa Daang Kasabotan, ang "siklo" nagtumong sa usa ka klase sa timbang nga (gihimo sa bulawan, plata, bronse, tumbaga o puthaw) nga gigamit sa kwarta ug sa pagbayad. Sa Bag-ong Kasabotan, "ang siklo" usa ka klase nga sinsilyo nga kwarta.]

- siklo
- Sa Daang Kasabotan (11 ka gramos ang timbang sa nagkalainlain nga mga butang)
- Sa Bag-ong Kasabotan (sinsilyo nga plata sa mga Judio = sweldo sa upat ka adlaw nga trabaho)
- talento
- Sa Daang Kasabotan (33 ka kilo ang timbang sa nagkalainlain nga mga butang)
- Sa Bag-ong Kasabotan (Romano o Griego nga kwarta: ang usa ka plata nga kwarta = sweldo sa 6,000 ka adlaw nga trabaho)
- daric (sinsilyo nga kwarta sa Persia nga gihimo gikan sa bulawan ug plata)
- denario (sinsilyo nga kwarta sa Roma = sweldo sa usa ka adlaw nga trabaho; ang daghan niini=denari)
- drakma (sinsilyo nga kwarta sa Girego nga plata= sweldo sa usa ka adlaw nga trabaho)
- mite/lepton (sinsilyo nga kwarta nga tumbaga sa mga Judio = sweldo sa 1/64 nga adlaw nga trabaho)

Unsaon paghubad sa kwarta sa Biblia: - Gamita kung unsa ang pulong sa Biblia, ispilinga pinaagi kung giunsa paglitok o giunsa pag-ispiling sa Biblia. [Tan-awa sa Transliterate] - Ang hinungdan niini aron ipakita nga ang Biblia tinuod gyud ug ang mga tawo migamit niini nga mga pulong sa sukod niadto nga panahon. Kung dili pwede gamiton ang pulong sa Biblia, gamita ang parehas nga kalayuon ug katas-on sa pulong sa sukod nga nailhan. - Kini nga pamaagi pwede iusa, gamit ang pulong sa Biblia unya ihatag sad ug sama nga kantidad sa teksto o maghimo ug mubo nga pagpatin-aw mahitungod sa pulong. Bahin sa kwarta, importante nga dili gyud gamiton ang kantidad sa moderno nga kwarta kay kini mausab man kadatuig ug dili na mao ang kantidad nga nakabutang sa Biblia.

Laban

Sa Daang Kasabotan, si Laban uyoan ug ugangan ni Jacob.

- Nagpuyo si Jacob sa panimalay ni Laban sa Padan Aram ug tig-atiman siya sa iyang mga karnero ug mga kanding aron maminyo niya ang mga anak ni Laban.
- Mas gusto ni Jacob minyoan ang anak ni Laban nga si Raquel.
- Gilimungan ni Laban si Jacob ug gipaminyoan niya ang iyang kamagulangang anak nga si Lea una pa niya gihatag si Raquel kang Jacob nga mahimong asawa.

Labing Taas

Ang pulong nga "Labing Taas" usa ka titulo alang sa Dios. Nagtumong kini sa iyang pagkamakagagahum o awtoridad.

- Ang pasabot niini nga pulong sama sa pasabot sa "Ginoo" o "Labing Gamhanan sa Tanan."
- Ang pulong nga "taas" niini nga titulo wala nagtumong sa pisikal nga kahabog o kalayo. Nagtumong kini sa pagkamakagagahum.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Kini nga pulong pwede sad hubaron nga "Kinatas-ang Dios" o "Labaw sa Tanan" o "Dios nga Kinatas-an" o "Ang Labing Gamhanan" o "Ang Labaw sa Tanan" o "Dios nga Labaw sa Tanan."
- Kung ang pulong sama sa "taas" ang gigamit, sigurado nga wala kini nagtumong sa pisikal nga gitag-on o kahabog.

Lamec

Duha ka mga tawo ang adunay ngalan nga Lamec nga gihisgutan sa libro sa Genesis.

- Ang unang Lamec nga gihisgutan mao ang kaliwat ni Cain. Nanghinambog siya sa iyang duha ka asawa nga nakapatay na siya ug tawo.
- Ang ikaduhang Lamec kaliwat ni Set. Amahan siya ni Noe.

Lamoy

Ang pulong nga "lamoy" nagpasabot sa pagkaon o pagkonsumo sa agresibo nga paagi.

- Niadtong gigamit kini nga pulong ni Pablo nga sumbingay, gipasidan-an niya ang mga tumutuo nga dili maglamoy sa usa'g usa, nagpasabot nga dili magdaot sa usa'g usa pinaagi sa mga pulong o mga binuhatan. (Galacia 5:15).
- Sa pasumbingay sad nga pamaagi, ang pulong nga "lamoy" kasagaran gigamit nga adunay ipasabot nga "hingpit nga paglaglag" sama sa maghisgot mahitungod sa mga nasud nga gilamoy ang usa'g usa o sa kalayo nga gilamoy ang mga tinukod o mga tawo.
- Kini nga pulong pwede sad hubaron nga "hingpit nga nakonsumo" o "naguba na gyud."

Lawas

Ang pulong nga "lawas" nagtumong sa pisikal nga lawas sa tawo o mananap. Kini nga pulong gigamit sad sa sumbingay nga nagtumong sa usa ka butang o tibuok nga grupo nga adunay tagsa-tagsa nga membro.

- Kasagaran ang pulong nga "lawas" nagtumong sa patay nga tawo o mananap. Usahay nagtumong kini sa "patay nga lawas."
- Adtong si Jesus miingon sa iyang mga disipolo sa iyang katapusang kaon sa Kasaulugan sa Pagsaylo, "Kini nga (pan) ang akong lawas," nagtumong siya sa iyang kaugalingong lawas nga "balion" (patayon) nga bayad sa ilang mga sala.
- Sa Biblia, ang grupo sa mga tumutuo giisip nga "lawas ni Cristo."

- Sama sa pisikal nga lawas nga adunay daghan nga mga parti, ang "lawas ni Cristo" adunay daghang tagsa-tagsa nga mga membro.
- Ang matag usa ka tumutuo adunay pinasahi nga gamit sa lawas ni Cristo aron makatabang sa katibuk-an nga tingub nga gatrabaho sa pag-alagad sa Dios ug maghatag ug himaya kaniya.
- Giingon sad nga si Jesus ang "ulo" sa "lawas" sa iyang mga tumutuo. Sama nga ang ulo sa tawo magsulti sa lawas kung unsa ang buhaton, si Jesus sad ang naggiya kanato ug nagdirekta sa mga kristohanon ingon nga membro sa iyang "lawas."

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang labing maayo nga pamaagi sa paghubad niini nga pulong mao ang pulong sa "lawas" nga gigamit sa pinulongan nga ihubad. Siguraduha nga ang pulong nga gamiton dili makapasuko sa mga namati.
- Kung tiningub nga magtumong sa mga tumutuo, sa ubang nga pinulongan mas natural ug tukma nga ingnon, "ang epirituhanong lawas ni Cristo."
- Kung miingon si Jesus, "Kini ang akong lawas" maayo nga hubaron kini nga literal, nga adunay mubo nga isulti sa pagpatin-aw kung kinahanglanon kini.
- Ang ubang pinulongan tingalig adunay lahi nga pulong sa pagtumong sa patay nga lawas sa tawo o sa mananap. Siguraduha gyud nga ang pulong nga gigamit sa paghubad niini mouyon sa konteksto ug mouyon ang mga tawo niini.

Lazaro

Si Lazaro higala ni Jesus ug gibanhaw niya kini gikan sa patay.

- Si Lazaro adunay duha ka igsoon nga mga babaye, si Maria ug si Marta, nga mituo sad kang Jesus.
- Pagkahuman sa pagbanhaw ni Jesus kang Lazaro, nasuko ang mga pangulo sa mga Judio ug nangita sila ug paagi aron patyon silang duha.

Lea

Si Lea usa sa mga asawa ni Jacob. Inahan siya sa napulo ka mga lalaking anak nga nahimong pipila sa mga tribo sa Israel.

- Ang amahan ni Lea si Laban nga igsoong lalaki sa asawa ni Isaac nga si Rebeka.
- Bisag si Lea wala kaayo higug-maa ni Jacob sama kang Raquel, ang Dios madagaya nga gipanalanginan siya ug daghan nga mga anak.

Lebanon

Ang Lebanon matahum nga bungturanon nga rehiyon nga makita sa baybayon sa Dagat sa Mediteraneo, amihanan sa Israel. Sa panahon sa Biblia kini nga rehiyon daghan kaayo ug mga kahoy

- Si Haring Solomon nagpadala ug mga trabahante ngadto sa Lebanon aron mamutol ug mga kahoy nga sedar nga gamiton sa pagtukod sa templo sa Dios.
- Ang daang Lebanon gipoy-an sa mga Feniciahanon nga mga hanas mohimo ug mga barko nga gigamit sa malampuson nga mga negosyo.
- Ang mga siyudad sa Tiro ug Sidon makita sa Lebanon. Dinhi niini nga mga syudad nga ang bililhon nga tapul nga pangtina unang gigamit.

Leviatan

Ang pulong nga "Leviatan" nagtumong sa dako kaayong mananap nga gihisgutan sa unang mga sulat sa Daang Kasabotan.

- Ang Leviatan gihulagway nga dako kaayong nilalang, kusgan ug makahahadlok ug ang tubig sa palibot niya kaya niyang "pabulaon". Ang hulagway niini daw sama sa mananap nga gitawag ug "dinosaur."

- Si propeta nga Isaias nagtumong sa Leviatan nga "ang bitin nga makalupad."
- Si Job nagsulat mahitungod sa Leviatan sumala sa iyang kaugalingong kasinatian, pwede nga buhi pa kini nga mananap sa panahon niya.

Levita, Levi

A Levita usa ka tawo nga miyembro sa tribo sa Israel nga ang iyang kagikanaan mao si Levi.

- Ang Levita mao ang tigdumala sa templo ug sa mga relihiyosong seremonya.
- Ang tanan nga mga pari nga Judio mga kalalakihan nga mga Levita. Apan dili tanan nga mga Levita pari.
- Ang mga pari nga Levita gigahin ug gipahinungod alang sa pinasahi nga trabaho sa pag-alagad sa Dios sa templo.

Libadura, Patubo

Ang libadura usa ka butang nga magpatubo sa pan. Usahay gitawag sad kini nga patubo.

- Sa panahon sa Daang Kasabotan, ang patubo gihimo pinaagi sa pagtago sa minasa hangtod nga motubo kini. Tipigan dayon ang gamay nga bahin sa minasa aron himoong patubo sa sunod nga himoong pan.
- Niadtong miikyas ang mga Israelita sa Ehipto, wala na silay panahon nga maghulat sa pagtubo sa minasa mao nga naghimo sila ug pan nga walay patubo aron ilang dad-on sa byahe nila. Ingon nga paghinumdom niini, gisaulog sa mga Judiong katawhan matag tuig ang Kasaulogan sa Pagsaylo pinaagi sa pagkaon lang ug pan nga walay patubo.
- Sa ubang mga paghubad sa Ingles, ang pulong nga patubo kasagaran gihubad nga "labadora," nga usa ka klase sa patubo karon nga panahon nga mopuno sa minasa ug bula ug magpadako sa minasa usa pa kini lutuon sa hurno. Masahon ang libadura ngadto sa minasa hangtod mokaylap kini sa tibuok nga minasa.
- Ang pulong nga "patubo" o "libadura" gigamit nga sumbingay sa Biblia isip hulagway kung giunsa pagkaylap sa sala sa kinabuhi sa usa ka tawo o giunsa pag-impluwensiya sa sala sa ubang mga tawo. Pwede sad kini magtumong sa sayop nga pagtudlo.
- Ang pulong nga "patubo" gigamit sa positibo nga pamaagi aron ipatin-aw kung giunsa pagkaylap sa impluwensiya sa gingharian sa Dios gikan sa usa ka tawo ngadto sa lain nga tawo.
- Kung ang imong kultura nigamit ug baking soda, baking powder, o lain pa nga produkto aron magpatubo ug pan, pwede nimo gamiton kini nga mga pulong sa inyong paghubad.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Pwede kini hubaron nga "libadura" o "butang nga magpatubo sa minasa." Ang pulong nga "motubo" pwede ipahayag nga "molapad" o "modako."
- Kung gigamit ang lokal nga patubo aron magpatubo sa minasa, pwede gamiton kadto nga pulong.

Libro sa Kinabuhi

Sa "Libro sa Kinabuhi" gisulat sa Dios ang mga ngalan sa tanang mga tawo nga gitubos sa Dios ug gihatagan ug kinabuhing dayon.

- Sa Pinadayag gihulagway kani nga libro nga "Libro sa Kinabuhi sa nati nga Karnero." Pwede sad kini hubaron nga, "ang Libro sa Kinabuhi nga iya kang Jesus, ang nati nga kanero sa Dios." Ang sakripisyo ni Jesus sa krus maoy gibayad sa silot sa sala sa mga tawo aron maangkon nila ang kinabuhing dayon pinaagi sa pagtuo kaniya.
- Ang pulong nga "libro" pwede sad ipasabot nga nilokot nga basahon" o "sulat" o "legal nga dukomento."

Listra

Ang Listra usa ka ngalan sa siyudad sa karaan nga Asia Minor nga naduaw ni Pablo sa usa sa iyang mga biyahe isip misyunaryo. Makit-an kini sa rehiyon sa Lycaonia nga sa bag-ong panahon mao karon ang nasod sa Turkey.

- Niini nga biyahe sa Listra, nahimamat ni Pablo si Timoteo, nga sama kaniya nahimo sad nga ebenghelista ug taga tukod ug Iglesia.
- Pagkahuman sa pag-ayo ni Pablo sa tawo nga bakol, ang mga tawo sa Listra mosimba unta kang Pablo ug kang Barnabas isip nga mga dios, apan gipugngan sila nila pinaagi sa pagbadlong ug pagdumili sa ilang pagsimba.

Lot

Sa Biblia, si Lot pag-umangkon nga lalaki ni Abraham.

- Si Lot ang gigikanan sa mga Moabitanhon ug mga Amonihanon.

Lubnganan, lubong, lugar nga lubnganan

Ang pulong nga "lubnganan" o "lubong dapit kini diin ang patay ibutang. Ang "lugar nga lubnganan" mao kini ang kasagaran nga gamiton nga pulong nga diin ang mga patay ilubong.

- Usahay ang mga Judio mogamit ug mga langob nga lubnganan sa ilang mga patay ug usahay nagkubkob sila ug langob nga bato sa kilid sa bungtod.
- Sa panahon sa Bag-ong Kasabotan, kasagaran butangan ug dako ug bug-at nga bato ang atubangan sa lubnganan aron sa pagsirado niini.
- Kung ang pulong nga "lubnganan" o "lubong" nagtumong lang sa buho nga diin ang patay nga lawas ibutang ubos sa yuta, ang ubang pamaagi sa paghubad niini pwde sad, "langob" o "buho sa bungtod."
- Ang mga pulong nga "ang lubong" kasagarang gigamit sa sumbingay nga nagtumong sa kahimtang sa pagkamatay o lugar diin ang mga kalag sa mga namatay gibutang.

Lucas

Si Lucas mao ang nagsulat sa duha ka libro sa Bag-ong Kasabotan: Ang Ebenghelyo ni Lucas ug Ang Mga Buhat.

- Sa iyang sulat ngadto sa mga taga Colosa, si Pablo naghigot kang Lucas nga usa ka doktor. Gihisgutan sad ni Pablo si Lucas sa duha pa ka nga mga sulat niya.
- Giubanan ni Lucas si Pablo sa iyang duha ka biyahe isip misyonaryo ug mitabang kaniya sa iyang buluhaton.
- Pipila sa gisulat sa mga tawo sa unang Iglesia, giingon nga si Lucas gipanganak sa siyudad sa Antioquia sa Syria.

Macedonia

Sa mga panahon sa Bag-ong Kasabotan, ang Macedonia probinsiya kini sa Roma nga makit-an sa amihanan sa karaan nga Grecia.

- Pipila sa mga importanting siyudad sa Macedonia nga gihisgutan sa Biblia mao ang Berea, Filipos ug Tesalonica.
- Ang mga apostoles miadto niini nga mga siyudad aron magsangyaw sa maayong balita ug tabangan ang mga bag-ong tumutuo aron maghimo ug mga Kristohanong kumunidad nga mosimba sa Dios ug magtudlo sa katudlu-an sa Dios.
- Sa Biblia adunay mga sulat nga gisulat si Pablo ngadto sa mga tumutuo sa Filipos ug sa Tesalonica.

Maghangyo pag-ayo

Ang pulong nga "maghangyo kaayo" nagtumong sa dinalian nga paghangyo sa usa ka tawo sa pagbuhat sa usa ka butang. Ang pulong nga "hangyo" nagtumong sa paghangyo nga dinalian.

- Kasagaran ang paghangyo kaayo nagpakita nga ang tawo nanginahanglan kaayo o naninguha kaayo nga ang Dios motabang sa usa ka tawo.
- Ang mga tawo nga gimanduan sa hari o pangulo pwede silang maghangyo kaniya aron makabaton ug kaluoy.
- Usahay ang tig-hukom sa usa ka tawo maghangyo sa pagpamatuod nga inosente ang usa ka tawo.
- Ang ubang mga pamaagi sa paghubad niini pwede sad ang "pakiluoy" o "pangayo."
- Ang pulong nga "hangyo" pwede hubaron nga "naghangyo sa dinalian" o "namugos kaayo."
- Siguraduha nga klaro kini sa konteksto nga kini nga pulong wala kini nagtumong sa pagpangayo ug kwarta.

Maghuhukom

Ang maghuhukom usa ka tawo nga modisisyon kung unsa ang sakto o sayop sa sibil, legal o espirituhanong mga bahin.

- Sa Biblia, ang Dios gitumong nga maghuhukom tungod kay hingpit siya nga maghuhukom nga maghimo sa kaulahiang mga disisyon mahitungod sa kung unsa ang sakto ug sayop.
- Sa dihang ang mga Israelita niabot sa yutang gisaad ug sa wala pa silay mga hari, nagpili ang Dios ug mga maghuhukom sa pagpangulo kanila sa panahon sa kasamok. Kasagaran ang mga maghuhukom nagluwas sa mga Israelita gikan sa ilang mga kaaway.

Magluib, magbubudhi

Ang pulong nga "magluib" nagpasabot nga gahimo ug makalinlang ug makapasakit sa uban. Ang "magbubudhi" tawo nga nagluib sa higala nga nagsalig kaniya.

- Si Judas ang "magbubudhi" tungod kay iyang giingnan ang mga pangulong Judio unsaon pagdakop kang Jesus.
- Ang pagluib ni Judas dautan gyud tungod kay usa siya ka apostol ni Jesus nga nidawat ug kwarta isip suhol sa paghatag niya ug impormasyon sa mga pangulong Judio nga nagresulta sa dili matarong nga kamatayon ni Jesus.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto, ang pulong nga "magluib" pwede hubaron nga "linlang ug makasakit sa" o "gitugyan sa kaaway" o "hulga nga adunay pagdumot."
- Ang pulong nga "magbubudhi" kay pwede hubaron nga "ang tawo nga nagluib" o "traydor."

Magpalabi, pagpalabi

Ang pulong nga "magpalabi" ug "ang pagpalabi" nagtumong sa pagpili sa pipila ka mga tawo ingon nga mas importante sila kaysa ubang mga tawo.

- Kini sama sa pagpakita ug paboritismo nga nagpasabot sa pagpakita sa hilabi nga pabor sa ubang mga tawo, tungod kay kasagaran mas dato o mas malampuson sila kaysa ubang mga tawo.
- Ang Biblia nagtudlo sa katawhan sa Dios nga dili magpalabi o magpakita ug paboritismo sa dato nga mga tawo o ubang mga anaa sa taas nga katungdanan.
- Sa iyang sulat sa mga taga-Roma, nagtudlo si Pablo nga ang Dios mohukom sa mga tawo nga patas ug walay pinalabi.

Magpapana

Ang pulong nga "magpapana" nagtumong sa usa ka tawo nga maayo sa paggamit sa pana ug sibat nga armas niya.

- Kasagaran ang magpapana usa ka sundalo nga gagamit ug pana ug sibat sa iyang pakig-away.
- Ang magpapana importante sa pwersa sa kasundalohan sa mga taga Asiria.
- Sa lain nga pamaagi kini mahubad nga, "mamamana nga tawo."

Magtutudlo

Ang pulong nga "Magtutudlo" literal nga nagpasabot sa, "akong agalon" o "akong magtutudlo."

- Titolo kini sa pagtahod nga gigamit sa pagtagad sa lalaki nga Judio nga magtutudlo sa relihiyon, hilabi na sa magtutudlo sa mga balaod sa Dios.
- Usahay parehas nga gitawag si Jesus ug Juan Bautista nga "Magtutudlo" sa ilang mga disipulo.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang pamaagi sa paghubad niini nga pulong pwede sad ang, "Akong Agalon" o "Akong Magtutudlo" o "Halangdong Magtutudlo" o "Magtutudlo sa Relihiyon." Ang ubang mga pinulongan pwede nga dakoon ang unang letra niini nga titulo kung gigamit kini sa pag-abi-abi, samtang ang uban dili nila kini himoon.
- Ang pinulongan nga hubaron pwede nga aduna say pinasahi nga pamaagi nga kasagarang gigamit sa pagtagad sa magtutudlo.
- Siguraduha gyud nga ang hubad niini nga pulong dili mogawas nga si Jesus usa ka magtutudlo sa eskuwelahan.
- Hunahunaa sad kung giunsa paghubad ang "Magtutudlo" sa Biblia sa hubad nga duol sa pinulongan o nasudnong pinulongan.

Mahibaloan, Kasayuran, Ipahibalo

Ang "mahibaloan" nagtumong sa pagsabot sa usa ka butang o sa pagkahibalo sa kamatuoran. Ang mga pulong nga "ipahibalo" usa ka sumbingay nga nagpasabot nga isulti ang usa ka impormasyon.

- Ang pulong nga "kasayuran" nagtumong sa mga butang nga nasayran sa mga tawo. Pwedeng magtumong kini sa pagkahibalo sa mga butang sa pisikal ug espiritwal nga kalibutan.
- Gipadayag sa Dios ang kamatuoran mahitungod sa iyang kaugalingon sa mga tawo aron makahibalo sila kaniya.
- Nahibaloan nato ang ubang tawo tungod sa atong gisulti sa usa'g usa ug sa atong naobserbaran mahitungod sa usa'g usa.
- Nakahibalo sad kita sa kamatuoran sa siyensiya, kultura o sa uban pang mga bahin sa kinabuhi pinaagi sa pag-obserbar o sa pagtuon niini.
- Ang mahibaloan ang kabubut-on sa Dios nagpasabot sa pagkahibalo kung unsa ang iyang gimando, o sa pagsabot kung unsa ang gusto niyang ipabuhat sa usa ka tawo.
- Ang "mahibaloan ang balaod" nagpasabot sa pagkahibalo kung unsa ang gimando sa Dios o sa pagsabot kung unsa ang gitudlo sa balaod nga iyang gihatag kang Moises.
- Usahay ang "kasayuran" gigamit sa "kalaam," nga nag-apil sa pagkinabuhi sa pamaagi nga makapahimuot sa Dios.
- Ang "kasayuran mahitungod sa Dios" usahay gigamit nga nagpasabot nga "ang kahadlok kang Yahweh."

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto, ang pamaagi sa paghubad sa "mahibaloan" pwede sad, "pagsabot" o "pagpamilyar sa" o "pagkahibalo sa" o "pagsinati sa" o "sa pagpakigrelasyon sa."
- Ang ubang mga pinulongan adunay duha ka lainlaing pulong sa "makahibalo" depende kung mahitungod sa pagkahibalo sa kamatuoran o mahitungod sa pagkahibalo sa mga tawo. Siguraduha nga sakto nga pulong ang gamiton sa matag konteksto."

- Ang pulong nga "ipahibalo" pwede hubaron nga "ipadayag" o "pagsulti mahitungod sa" o "pagpatin-aw sa."
- Ang "pagkahibalo mahitungod" pwede hubaron nga "pagsinati sa" o "pagkasayod sa."
- Ang mga pulong nga "pagkahibalo unsaon pag" nagtumong sa pagsabot kung unsaon paghuman sa usa ka butang. Pwede sad kini hubaron nga, "makahimo sa" o "adunay kahanas sa."

Mahimong takos

Ang pulong nga "mahimong takos" nagtumong sa katungod nga makadawat sa pipila ka mga kaayuhan o sa pag-ila sa pagka-adunay pipila ka mga kahanas.

- Ang tawo nga "takos" sa usa ka trabaho adunay gikinahanglan nga pagkahanas ug pagbansay aron magbuhat niadto nga trabaho.
- Sa iyang sulat ngadto sa Iglesia sa Colose, nagsulat si apostol Pablo nga ang Dios Amahan naghimo sa mga tumutuo nga takos nga maapil sa iyang gingharian sa kahayag.
- Ang tumutuo dili makaangkon sa katungod nga maapil sa gingharian sa Dios. Mahimo lang siya nga takos tungod kay ang Dios nagluwas kaniya pinaagi sa dugo ni Cristo.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto ang, "takos" pwede hubaron nga, "gisangkapan" o "hanas" o "makahimo."
- Ang paghimong takos sa usa ka tawo pwede hubaron nga "sangkapan" o "mahatagan ug gahum."

Makagagahom

Ang pulong nga "Makagagahom" literal nga nagpasabot nga "makagagahom sa tanan." Sa Biblia, pirmi kini nagtumong sa Dios.

- Ang mga titulo nga "Makagagahom" o "Ang Makagagahom" nagtumong sa Dios ug nagpadayag nga aduna siyay hingpit nga gahum ug awtoridad sa tanan.
- Gigamit sad ang mga pulong sa paghulagway sa Dios sa mga titulo nga "Dios nga Makagagahom" o "Makagagahom nga Dios" o "Ginoong nga Makagagahom" o "Ginoong Dios nga Makagagahom."

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Kini nga termino mahimo nga hubaron nga "Makagagahom sa Tanan" o "Ang Hingpit nga Makagagahom" o "Dios nga Hingpit nga Makagagahom."
- Ang mga pamaagi sa paghubad sa "Ginoong Dios nga Makagagahom" naglakip sa, "Dios, ang Gamhanan nga Pangulo" o "Gamhanan nga Ginoong Dios" o "Gamhanan nga Dios nga Amo sa tanan."

Makasayop, Makalapas, Makapasakit

Ang makasayop, mag-isig-isig o makapasakit nagpasabot sa paghatag ug danyos sa pisikal, sa pagbati o legal nga pasakit sa lain nga tawo.

- Ang makasayop sa usa ka tawo mao ang dili matarong/patas o dili matinuoron nga pagtratar niadto nga tawo.
- Ang makalapas sa usa ka tawo nagpasabot sa dili maayo o mapintas/malisod nga pagtratar niadto nga tawo.
- Ang manakit sa usa ka tawo mao ang hinungdan sa pisikal o emosyunal nga kasakit sa usa ka tawo.
- Kini nga pulong pwede hubaron nga nagtumong sa pagmaltrato sa grupo sa mga tawo.

Malaquias

Si Malaquias usa sa mga propeta sa Dios sa nasod nga Israel.

- Si Malaquias nagtagna sa panahon nga ang templo sa mga Israelita gitukod pag-usab kadtong namalik sila gikan sa pagkabihag sa Babilonya.

- Tingali sa Malaquias nabuhi sa panahon nila ni Nehemias ug si Ezra.
- Ang libro nga Malaquias katapusan nga libro sa Daang Kasabotan ug giingon sa kasaysayan uban kini niadtong mugbo nga mga libro nga gisulat sa ubang mga propeta.

Mamalandong

Ang pulong nga "mamalandong" nagpasabot sa maampingon ug lawom nga paghunahuna mahitungod sa usa ka butang.

- Kasagaran gigamit kini nga pulong sa Biblia aron magtumong sa paghunahuna mahitungod sa Dios ug sa iyang mga katudluan.
- Giingon sa Salmo 1 nga ang tawo nga magpamalandong sa balaod sa Dios "adlaw ug gabii" panalanginan pag-ayo.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang "mamalandong sa" pwede hubaron nga "maampingon ug lawom nga paghunahuna" o "mabinantayon nga paghunahuna."
- Ang "pagpamalandong" pwede hubaron nga "lawom nga mga hunahuna." Ang mga pulong sama sa "pagpamalandong sa akong kasingkasing" pwede hubaron nga "ang akong lawom nga gihunahuna."

Manasas

Adunay lima ka tawo nga Manasas ang mga ngalan sa Daang Kasabotan:

- Manasas ang ngalan sa kamaguwangan nga anak ni Jose nga anak ni Jacob.
- Si Manasas ug ang iyang manghod nga si Efraim gisagop sa amahan ni Jose nga si Jacob, ug nahatagan ang ilang mga kaliwat ug pribilehiyo nga maapil sa dose ka tribo sa Israel.
- Usa sa mga tribo sa Israel ang mga kaliwat ni Manasas.
- Ang tribo ni Manasas kasagaran gitawag nga "katunga nga tribo ni Manasas" tungod kay katunga lang tribo ni Manasas ang mipuyo sa Canaan, sa kasadpan nga bahin sa Suba sa Jordan. A ubang bahin sa tribo mipuyo sa sidlakang bahin sa Jordan.
- Ang usa sa mga hari sa Juda Manasas sad ang iyang ngalan.
- Si Haring Manasas dautan kaayo nga hari nga diin ang iyang mga anak iyang gihalad nga sinunog nga halad ngadto sa dili tinuod nga mga dios.
- Gisilotan sa Dios si Haring Manasas pinaagi sa pagpadakop kaniya sa mga kaaway nga mga sundalo. Mibalik sa Dios si Manasas ug iyang giguba ang mga halaran nga diin ang mga dili tinuod nga dios ang gisimba nila.
- May duha pa ka tawo nga Manasas ang ilang mga ngalan sa panahon ni Ezra nga parehas nga nagminyo ug mga langyaw nga asawa. Kini nga mga tawo gisugo nga biyaan nila ang ilang mga asawa tungod sa dautan nga impluwensiya sa ilang mga dili tinuod nga mga dios.
- Aduna pa'y usa ka Manasas nga apohan sa mga liwat ni Dan, mga pari sila sa dili tinuod nga mga dios.

Mangutana

Ang pulong nga "mangutana" nagpasabot sa pagpangayo ug impormasyon sa usa ka tawo.

- Ang Daang Kasabotan nagtala sa pipila ka mga higayon diin ang mga tawo nangutana sa Dios.
- Kini nga pulong pwede sad gamiton sa usa ka hari o opisyal sa gobyerno nga nangita ug opisyal nga mga kasulatan nga nakatala.

Manluluwas

Ang manluluwas mao ang tawo nga moluwas sa uban gikan sa kakuyaw. Pwede sad kini magtumong sa usa ka tawo nga maghatag ug kakusog sa uban o maghatag kanila sa ilang gikinahanglan.

- Sa Daang Kasabotan, gitumong ang Dios nga Manluluwas sa Israel tungod kay kanunay sila nga giluwat niya sa ilang mga kaaway, naghatag kanila ug kusog ug naghatag sa ilang gikinahanglan aron mabuhi.
- Sa Bag-ong Kasabotan, ang "Manluluwas" gigamit nga paghulagway o titulo kang Jesu Cristo tungod kay naghatag siya ug kaluwasan sa gahum ug silot sa sala.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Kung mahimo, kinahanglan ang "Manluluwas" hubaron gamit ang pulong nga adunay kalabotan sa "luwas" ug "kaluwasan."
- Ang mga pamaagi sa paghubad niini nga pulong apil ang "Ang nagluwas" o "Dios nga nagluwas" o "Jesus nga nagluwas."

Manumuhat ug dautan

Ang mga pulong nga "Manumuhat ug dautan" kasagarang nagtumong sa mga tawo nga nagbuhat ug makasasala ug dautang mga buluhaton.

- Pwede sad kini nga mga pulong motumong sa mga tawo nga wala motuman sa Dios.
- Kini nga mga pulong pwede hubaron gamit ang pulong nga "dautan" o "madinautan" sama sa "pagbuhat ug dautan" o "pagbuhat ug madinautan nga buluhaton."

Manunudlo

Ang manunudlo mao ang usa ka tawo nga naghatag ug bag-o nga impormasyon sa ubang mga tawo. Ang mga manunudlo gatabang sa uban aron makabaton ug magamit nila ang kaalam ug kahanas.

- Sa Biblia, ang pulong nga "manunudlo" gigamit sa pinasahi nga bahin nga nagtumong sa usa ka tawo nga nagtudlo mahitungod sa Dios. Wala kini magtumong sa manunudlo sa mga bata sa eskwelahan.
- Ang mga tawo nga nakakat-on sa usa ka manunudlo gitawag nga mga "estudiyante" o "mga disipulo."
- Sa pipila ka mga paghubad sa Biblia, kini nga pulong gikapital nga ("Manunudlo") kung kini gigamit nga nagtumong nga titulo alang kang Jesus.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang kasagaran nga pulong alang sa manunudlo pwede gamiton sa paghubad niini nga pulong, pwera na lang kung kini nga pulong gigamit lang sa manunudlo sa eskwelahan.
- Ang ubang mga kultura adunay pinasahi nga titulo nga gigamit alang sa relihiyosong mga manunudlo sama sa mga pulong nga "Ser" o "Maestro" o "Magwawali."

Mapahitas-on

Ang gipasabot sa pulong nga "mapahitas-on" hambogero nga kasagaran makita sa iyang mga kalihokan.

- Ang mapahitas-on nga tawo kanunay nga gahambog mahitungod sa iyang kaugalingon.
- Ang mga tawo nga mapahitas-on kasagaran nga gahunahuna nga ang ubang mga tawo dili sila importante o talentado sama sa iyang kaugalingon.
- Ang mga tawo nga wala gapasidungog sa Dios ug garebelde kaniya mao ang mga mapahitas-on tungod kay wala sila moila nga ang Dios gamhanan.

Mapintas nga mananap

Sa Biblia, ang pulong nga "beast" sa Ingles nga gihubad nga "mapintas nga mananap" kasagaran lain lang kini nga pulong nga nagtumong sa "mananap."

- Ang "ihalas nga mananap" usa ka klase sa mananap nga nabuhi sa kalasangan o sa kaumahan ug wala nabansay sa mga tawo.
- Ang mga anad nga mananap nagpuyo uban sa mga tawo nga gibuhi nila aron mahimong pagkaon nila o katabang sa ilang trabaho, sama sa pagdaro sa kaumahan. Kasagaran ang pulong nga "kahayopan" mao ang gigamit nga nagtumong niini nga mga klaseng mananap.
- Sa Daang Kasabotan sa libro nga Daniel ug sa Bag-o nga Kasabotan sa libro nga Pinadayag naghulagway sa panan-awon diin ang mga mananap sumbingay sa mga dautang gahum ug awtoridad nga nagsupak sa Dios.
- Ang pamaagi sa paghubad niini pwede ang, "nilalang" o "mananap" o "ihalas nga mananap," depende sa konteksto.

Mardoqueo

Si Mardoqueo usa ka lalaking Judio nga nagpuyo sa nasod sa Persia. Siya ang nag-alima sa iyang ig-agaw nga si Ester nga kadugayan nahimong asawa sa Persiahanong hari nga si Ahasuero.

- Samtang nagtrabaho siya sa palasyo sa hari, nadunggan ni Mardoqueo ang mga lalaki nga nagplano nga patyon nila si Haring Ahasuero. Gisugid niya kini sa hari ug naluwas ang kinabuhi sa hari.
- Paglabay sa panahon, nahibaw-an sad ni Mardoqueo mahitungod sa plano nga patyon ang tanang Judio sa gingharian sa Persia. Gitambagan niya si Ester nga hangyoon ang hari nga luwason ang mga Judio.

Maria

Si Maria inahan ni Jesus ug asawa ni Jose.

- Ang Balaan nga Espiritu milagrosong naghimo ug hinungdan aron mamabdos si Maria dihang birhen pa siya. Ang bata sa iyang tiyan anak kini sa Dios.
- Gikuha ni Jose si Maria isip iyang asawa, apan si Maria nagpabilin nga birhen hangtod sa pagkahuman nga gipanganak ang bata.
- Sa dihang gipanganak na ang bata, gipanganlan ni Maria ug si Jose ang bata nga Jesus.

Maria Magdalena

Si Maria Magdalena misugod sa pagsunod kang Jesus pagkahuman nga gipalayas ni Jesus ang mga demonyo gikan kaniya.

- Si Maria Magdalena ug ang uban pa nga mga babaye mitabang sa pagsuporta kang Jesus ug sa iyang mga apostoles pinaagi sa paghatag ug mga pagkaon kanila.
- Si Maria Magdalena ug ang uban pa nga mga babaye mao ang unang nakakita kang Jesus pagkahuman nga siya mibangon gikan sa mga patay.

Marta

Si Marta usa ka babaye nga taga Betania nga misunod kang Jesus.

- Si Marta adunay igsoon nga babaye nga si Maria ug igsoon nga lalaki nga si Lazaro, nga misunod sad kang Jesus.
- Usa ka higayon si Marta hasol kaayo sa pag-andam ug pagkaon, samtang ang iyang igsoon nga si Maria milingkod ug naminaw sa gitudlo ni Jesus.
- Sa dihang namatay si Lazaro, si Marta nag-ingon kang Jesus nga mituo siya nga si Jesus mao ang Cristo nga anak sa Dios.

Matang

Ang pulong nga "Matang" ug "mga matang" nagtumong sa grupo o lainlain nga mga butang nga konektado pinaagi sa panag-ambit sa mga kinaiya nila.

- Sa Biblia, kini nga pulong gigamit sa pagtumong sa talagsaong lainlain nga mga tanom ug mga mananap nga gilalang sa Dios sa dihang gilalang niya ang kalibutan.
- Kasagaran adunay daghang nagkalainlaing mga grupo sa matag "matang". Pananglitan, mga kabayo, mga sebra ug mga asno silang tanan membro sa usa ka "matang," apan lainlain silang mga grupo.
- Ang kumon nga butang nga nakapalahi sa matag "matang" nga lahi sila sa ubang grupo mao nga ang membro sa matag grupo pwede magpadaghan sa ilang parehas nga "matang."

Mga Sugyot sa Paghubad

- Kini nga pulong pwede hubaron nga "matang" o "klase" o "grupo" o "kategorya."
- Ang pulong sa Ingles nga "species" dili ang sakto nga paghubad ninii nga pulong, kay ang "matang" dako nga kategorya nga daghang mga grupo nga nasakop niini.

Matarong, matarunganon

Kini nga pulong nagtumong sa pagtrato sa mga tawo sa patas nga pamaagi sumala sa mga balaod sa Dios. Matarong sad ang mga balaod sa tawo nga nagpakita kung unsa ang sumbanan sa Dios sa sakto nga pamatasan.

- Ang "pagkamatarong" mao ang pagbuhat sa sakto ug patas sa ubang mga tawo. Nagpakita sad kini ug pagkamatinuoron ug adunay integridad sa pagbuhat kung unsa ang sakto sa panan-aw sa Dios.
- Ang "matarunganon" nga pagbuhat nagpasabot sa pagtratar sa mga tawo sa sakto, maayo ug tukma nga pamaagi sumala sa mga balaod sa Dios.
- Ang pag-angkon ug "hustisya" nagpasabot nga ang usa ka tawo gitratar nga patas sumala sa balaod, gipanalipdan pinaagi sa balaod man o gisilotan tungod sa pagsupak sa balaod.
- Usahay ang pulong nga "matarong" adunay lalom nga gipasabot sa "pagkamatarong" o "pagsunod sa balaod sa Dios."

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto, ang ubang pamaagi sa paghubad sa "matarong" nag-apil sa, "batasan nga sakto" o "patas."
- Ang pulong nga "hustisya" pwede hubaron nga, "patas nga pagtratar" o "angayan nga sangputanan."
- Ang "matarunganon" pwede hubaron nga, "pagtratar ug patas" o "paggawi sa sakto nga pamaagi."
- Sa ubang mga konteksto, "ang matarong" pwede hubaron nga, "pagkamatarong" o "matul-id."

Mateo

Mateo ang ngalan nga gihatag kang Levi, nga anak ni Alpeo. Si Mateo ang usa sa dose nga gipili ni Jesus nga mahimong mga apostoles niya.

- Si Mateo maniningil sa buhis nga gikan sa Capernaum usa niya nahimamat si Jesus.
- Gisulat ni Mateo ang Ebanghelyo nga nagdala sa iyang ngalan.

Matinud-anon, pagkamatitud-anon

Ang "matinud-anon" ngadto sa Dios nagpasabot sa pagkinabuhi kanunay sumala sa katudluan sa Dios. Nagpasabot kini nga maunongon nga motuman kaniya. Ang kahimtang nga diin matinud-anon ang usa ka tawo gitawag nga "pagkamatitud-anon".

- Ang tawo nga matinud-anon masaligan kanunay sa pagtuman gyud sa iyang gisaad ug sa iyang responsibilidad didto sa ubang mga tawo.

- Ang matinud-anon nga tawo molahutay sa pagbuhat sa iyang buluhaton bisan ug kini dugay mahuman ug lisod buhaton.
- Ang pagkamatinud-anon ngadto sa Dios mao ang makanunayong pagbuhat kung unsa ang buot sa Dios nga atong buhaton.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Sa daghang mga konteksto ang "matinud-anon" pwede hubaron nga, "maunungon" o "mapahinunguron" o "makasaligan."
- Sa ubang konteksto ang "matinud-anon" pwede hubaron pinaagi sa pulong o mga pulong nga nagpasabot nga "pagpadayon sa pagtuo" o "paglahutay sa pagtuo ug pagtuman sa Dios."
- Ang pamaagi sa paghubad sa "pagkamatinud-anon" pwede sad, "paglahutay sa pagtuo" o "pagkamaunongon" o "pagkamasaligan" o "pagtuo ug pagtuman sa Dios."

Median, Mediahanon

Ang Median usa ka grupo sa katawhan nga nagpuyo sa amihanan nga dapit sa Disyerto sa Arabia hangtod sa habagatan sa yuta sa Canaan. Kining mga tawhana gitawag nga mga "Mediahanon."

- Ang mga Median nabuhi niadtong ika-19 hangtod ika-11 ka siglo sa wala pa gipanganak si Cristo.
- Si Jose gidala ngadto sa Ehipto sa mga Mediahanon nga tigbaligya ug mga ulipon.
- Paglabay sa daghang mga tuig, gisulong ug gi-asdangan sa mga Mediahanon ang mga Israelita didto sa Canaan. Gipangulohan ni Gideon ang mga Israelita sa pagpildi kanila.
- Kadaghanan sa mga tribo nga Arabo karon kaliwat sa mga Mediahanon.

Medos, Media

Ang Media usa ka karaan nga imperyo anaa sa sidlakan sa Asiria ug Babilonia ug amihanan sa Elam ug Persia. Ang yutang sakop niini apil ang gitawag karon nga Turkey, Iran, Syria, Iraq ug Afghanistan.

- Ang mga tawo nga nagpuyo sa imperyo sa Media gitawag nga mga "Medos."
- Maayo ang panaghigala sa mga Medos ug mga Persiahanon. Ang duha ka mga imperyo nagtipon sa ilang kasundalohan aron buntogon ang imperyo sa Babilonia.
- Ang pagsulong ni Dario nga Medos sa Babilonia nahitabo sa panahon nga nagpuyo si propetang Daniel didto.

Melquisedec

Kaniadtong panahon nga nabuhi si Abram, si Melquisedec mao ang hari sa Salem (kadugayan gitawag nga Jerusalem). Gitawag sad siya nga "hari sa Dios nga Labing Taas."

- Ang ngalan ni Melquisedec nagpasabot nga "hari sa pagkamatarong."
- Niadtong nidaog si Abram sa panagsangga sa mga gamhanan nga mga hari, gipanalanginan ni Melquisedec si Abram ug gisilbihan niya si Abram ug pan ug bino.
- Unya gihatagan ni Abram si Melquisedec ug ika-pulo sa tanang kabtangan nga nakuha niya sa iyang pagkadaug.
- Sa Bag-ong Kasabotan, si Jesus gitawag nga hari "sa laray ni Melquisedec." Mahimo nga nagtumong kini sa kamatuoran nga si Jesus dili sama sa mga Israelitang hari nga nahimong hari tungod kay kaliwat sila ni Levi. Hinuon, siya ang atong Gamhanang Kinatas-ang Hari nga nahimong hari tungod gyud kay Dios siya ug dili tungod kay kaliwat siya sa usa ka tawo.

Memfis

Ang Memfis usa ka karaang kapital nga siyudad sa Ehipto nga subay sa Suba sa Nilo.

- Ang Memfis makita sa ubos nga bahin sa Ehipto, ubos sa wawa sa Suba sa Nilo diin tabunok kaayo ang yuta ug daghang mga tanom nga makaon.

- Tungod niini nga halangdong nahimutangan, ang Memphis nahimong importanteng siyudad sa negosyo.

Mesec

Mesec ang ngalan sa usa ka anak nga lalaki ni Japet nga anak nga lalaki ni Noe. Adunay laing tawo nga Mesec ang ngalan nga mao ang apo ni Sem nga anak nga lalaki ni Noe.

- Sama sa ubang ngalan sa tawo sa Biblia, nahimo sad kini nga pulong nga ngalan sa lugar, sama sa Mesec. Tingali kini nga yuta ginganlan sumala sa ngalan sa usa sa mga lalaki nga ginganlan ug Mesec.
- Ang ubang pamaagi sa pagklaro nga kini nga ngalan nagtumong sa lainlaing mga butang, mahimo ang pag-ingon nga (depende sa konteksto) "ang dapit nga gitawag nga Mesec" o "laing lalaki nga gitawag nga Mesec."

Mesopotamia, Aram Naharaim

Ang Mesopotamia mao ang yuta taliwala sa mga Suba sa Tigris ug Eufrates. Ang nahimutangan niini karon mao ang nasod nga Iraq.

- Sa Daang Kasabotan, kini nga dapit gitawag nga "Aram Naharaim."
- Ang pulong nga "Mesopotamia" nagpasabot nga "taliwala sa mga suba." Ang mga pulong nga "Aram Naharaim" nagpasabot nga "sa duha ka suba."
- Si Abraham nagpuyo sa mga siyudad sa Ur ug Haran didto sa Mesopotamia usa pa siya nibalhin sa yuta sa Canaan.
- Ang Babilonia usa sad ka importante nga siyudad sa Mesopotamia.
- Ang rehiyon nga gitawag nga "Caldea" parte sad sa Mesopotamia.

Mga anak (nga lalaki) sa Dios

Ang pulong nga "mga anak (nga lalaki) sa Dios" usa ka sumbingay nga adunay pipila ka mga posible nga mga pasabot. Ang mga pulong nga "anak (nga lalaki) ni" kasagaran nagtumong sa pagkaadunay kinaiya sama sa usa ka butang o usa ka tawo.

- Kini nga pulong nagtumong sa usa ka relasyon sa Dios susama sa relasyon taliwala sa anak ug sa iyang amahan, kauban ang tanang mga prebilihiyo nga anaa sa mga anak.
- Sa Daang Kasabotan, ang pulong nga "mga anak (nga lalaki) sa Dios" kasagaran nagtumong sa mga anghel.
- Sa Genesis 6, ang pagsabot sa ubang mga tawo sa "mga anak (nga lalaki) sa Dios" mao ang mga nakasala nga mga anghel nga mao ang daotan nga mga espiritu o mga demonyo. Ang uban naghunahuna nga pwede kini magtumong sa gamhanan nga mga pangulo sa mga nasod o sa mga kaliwat ni Set.
- Sa Bag-ong Kasabotan, ang mga pulong nga "mga anak (nga lalaki) sa Dios" nagtumong sa mga tumutuo kang Jesus ug kasagaran kini gihubad nga "mga anak sa Dios."
- Ang titulo nga "Anak sa Dios" lahi gyud nga pulong nga nagtumong kang Jesus nga mao lang ang Anak sa Dios.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Kung ang pulong nga "mga anak nga lalaki sa Dios" nagtumong sa mga tumutuo kang Jesus, pwede kini hubaron nga "mga anak sa Dios."
- Ang ubang mga pamaagi sa paghubad sa "mga anak (nga lalaki) sa Dios" pwede nga "mga anghel" o "langitnong mga linalang" o "mga demonyo," depende sa konteksto.

Mga balaan

Ang pulong nga "mga balaan" nagtumong sa mga tumutuo kang Jesus.

- Sa kadugayan sa kaagi sa iglesia, ang mga tawo nga nailhan sa iyang maayo nga binuhatan gihatagan ug titulo nga "santo" apan dili kini ang pamaagi nga pulong nga gigamit sa Bag-ong Kasabotan.

- Ang mga tumutuo kang Jesus gitawag nga mga balaan o mga santo, dili tungod sa ilang nahimo, apan pinaagi sa pagtuo sa gibuhat ni Cristo Jesus sa pagluwas sa mga tawo. Siya ang naghimo kanila nga balaan.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pamaagi sa pahubad sa "mga balaan" pwede ang "balaang mga tawo" o "tumutuo kang Jesus" o "mga gigahin."

Mga panahon sa biblia

Sa panahon sa Biblia, ang pamaagi sa pagmarka sa panahon ug paghimo sa adlaw sa kalendaryo lahi kay sa moderno nga pamaagi. Oras - Ang oras usa ka panahon nga nag-ingon kung kanus-a nahitabo o sa pagpatin-aw kung unsa ka dugay nahitabo ang usa ka panghitabo. Sa Judio nga sistema sa pag-ihap sa oras, wala sila gasugod sa tungang gabii, sama sa gibuhat sa kasagarang mga tawo karon nga panahon. Kondili ga-ihap sila sugod sa pagsalop sa adlaw, nga mao ang pagsugod sa adlaw sa mga Judio. Sa dugang impormasyon, tan-awa sa: [[rc://ceb/obe/other/biblicaltimewatch]].

- pagbantay Ang "pagbantay" usa ka panahon sa kagabhion nga adunay tigbantay o gwardiya sa usa ka siyudad nga nagbantay lang sa hulga sa kaaway. Sa dugang impormasyon, tan-awa sa: [[rc://ceb/obe/other/biblicaltimewatch]].
- Adlaw - Alang sa mga Judio, ang adlaw magsugod ug nahuman sa pagsalop sa adlaw, sa 24 ka oras. Ang pulong nga "adlaw" gigamit sad kini sa sumbingay nga nagtumong sa tibuok nga panahon sama sa "ang adlaw ni yaweh" Sa dugang impormasyon, tan-awa sa: [[rc://ceb/obe/other/biblicaltimeday]].
- simana- sa mga Judio ang simana magsugod sa pagsalop sa adlaw sa sabado ug nahuman sa pagsalop sa adlaw sa sunod nga sabado. Usahay mogamit sad sila ug "simana" nga sumbingay sa pito ka panahon. Sa dugang impormasyon, tan-awa sa: [[rc://ceb/obe/other/biblicaltimeweek]].
- Bulan - Sa panahon sa Biblia, ang mga tawo misunod sa kalendaryo nga gabasi sa buwan, nga sa matag bulan mituyok ang buwan sa kalibutan sa 29.5 ka adlaw. Sumala sa kalendaryo nga gibasi sa buwan adunay mga tuig ng 12 ka bulan ug ang ubang mga tuig adunay 13 ka mga bulan. Tungod niini, dili kanunay parehas ang "unang bulan" sa usa ka tuig. Sa dugang impormasyon, tan-awa sa: [[rc://ceb/obe/other/biblicaltimemonth]].
- Tuig - Ang usa ka tuig mga 354 ka adlaw sumala sa kalendaryo nga gabasi sa buwan, o 365 ka adlaw basi sa adlaw ug dili sa buwan. Usahay ang pulong nga "tuig" gigamit nga sumbingay nga nagtumong sa tibuok nga panahon sama sa "ang tuig sa Ginoo." Sa dugang impormasyon, tan-awa sa: [[rc://ceb/obe/other/biblicaltimeyear]].

Mga pangulo sa mga Judio, Mga pangulo sa relihiyon

Ang mga pangulo sa mga Judio maoy mga pangulo sa ilang relihiyon, sama sa mga pari ug sa mga eksperto sa balaod sa Dios.

- Daghan sa mga pangulo sa relihiyon wala motuo nga si Jesus ang Misias ug anak sa Dios. Nangabugho sila kang Jesus ug dili sad nila gusto nga ang ubang mga tawo motuo kaniya.
- Ang ubang mga pangulo sa relihiyon mituo kang Jesus-ilabi na pagkahuman niya nabanhaw gikan sa pagkamatay.
- Daghan sa mga pangulo sa relihiyon mituo nga mas balaan pa sila kaysa ubang mga tawo, ug mapahitas-on sila nga dili moangkon sa ilang mga sala. Namakak sila mahitungod kang Jesus sa mga pangulo sa Roma ug namugos nga ipapatay siya.
- Gibadlong ni Jesus ang mga pangulo sa Judio sa ilang pagtigpakaaron-ingon. Miingon sila nga nakaila sa Dios apan wala sila misunod kaniya.

Mga pulong mahitungod sa gibug-aton

Ang mosunod nga mga pulong mao ang kasagarang gigamit sa timbang sa Biblia. Ang pulong nga "siklo" nagpasabot nga "timbang" ug ang uban pang mga timbang gihulagway sa pulong nga siklo. Ang uban niini nga mga timbang gigamit sa kwarta. Ang sakto nga timbang dili sigurado, apan ang kantidad niini gibanabana nga:

- Siklo - 11 ka gramos
- Beka - (1/2 siklo)
- Pim - (2/3 siklo)
- Gera - (1/20 sa usa ka siklo)
- Mina - 600 ka gamos (50 siklo)
- Talento - 34 ka kilo (60 minas, 3000 siklo)

Unsaon paghubad sa mga pulong mahitungod sa mga timbang nga naa sa Biblia: -Gamita kung unsa ang pulong sa Biblia, ispilinga pinaagi kung giunsa paglitok o giunsa pag-ispiling sa Biblia. [Tan-awa sa Transliterate] - Ang hinungdan niini aron ipakita nga ang Biblia tinuod gyud ug ang mga tawo migamit niini nga mga termino sa sukod sa niadto nga panahon. Kung dili pwede gamiton ang pulong sa Biblia, gamita ang parehas nga pulong sa timbang nga nailhan. - Kini nga pamaagi pwede iusa, gamit ang pulong sa Biblia unya ihatag sad ug sama nga timbang sa teksto o maghimo ug mubo nga sulat mahitungod sa pulong.

Mga pulong sa Bibliya mahitungod sa kadaghanon

Ang mosunod nga mga pulong mao ang kasagaran nga gigamit sa pagpasabot kung unsa kadaghan ang maigo sa usa ka sudlanan. Ang mga sudlanan ug sukod nga gihinganlan dinhi alang sa likido (sama sa bino) ug sa mga uga nga butang (sama sa mga lugas). ^ Klase ^ Sukod ^ Kantidad ^ Yunits ^ | Uga | omer | 2.00 | litros | Uga | epa | 22.00 litros | uga | homer | 220.000 litros | uga | kor | 220.000 litros | uga | sea | 7.70 litros | likido | metrete | 40.00 | litros | likido | bat | 22.00 | litros | likido | hin | 3.70 litros | likido | kab | 1.23 | litros | likido | log | 0.31 | litros | Unsaon paghubad sa yunits mahitungod sa gidaghanon nga naa sa Biblia: Gamita kung unsa ang pulong sa Biblia, ispilinga pinaagi kung giunsa paglitok o giunsa pag-ispiling sa Biblia. [Tan-awa sa Transliterate] - Ang hinungdan niini aron ipakita nga ang Biblia tinuod gyud ug ang mga tawo migamit niini nga mga pulong sa sukod sa niadto nga panahon. Kung dili pwede gamiton ang pulong sa Biblia, gamita ang parehas nga pulong sa sukod nga nailhan. - Kini nga pamaagi pwede iusa, gamit ang pulong sa Biblia unya ihatag sad ug sama nga sukod sa teksto o maghimo ug mubo nga sulat mahitungod sa pulong. sukod \ Usahay ang Hebreo walay partikular nga yunit o gidaghanon apan naggamit lang ug numero. Sa niini nga kahintang, daghang mga bersyon sa Englis, sa ULB ug sa UDB, nagdugang sa pulong nga "takus." Pananglitan sa Haggai 2:16 adunay, "20 (sukod) ka lugas" ug "50 ka (takus) sa bino." Ang sugyot sa paghubad kung ang yunit sa sukod wala gisulti. - Ihubad nga literal, gamit lang ang numero nga walay yunit nga nakasulat. - Paggamit ug pulong sama sa "takus" o "gidaghanon" o "bahin." - Paggamit ug pulong nga angay nga sudlanan, sama sa "basket" alang sa lugas ug "banga" alang sa bino. - Paggamit ug yunit sa sukod nga imo na gigamit sa imong paghubad.

Miguel

Si Miguel mao ang pangulo sa tanang mga balaan ug matinumanon nga mga anghel sa Dios. Siya lang ang anghel nga pinasahi nga gitumong nga "arcanghel" sa Dios.

- Ang pulong nga "arcanghel" nagpasabot nga "pangulong anghel" o "anghel nga nangulo."
- Gipangulohan ni Miguel ang Israel batok sa mga taga-Persia. Siya sad ang mangulo sa mga kasundalohan sa Israel sa kataposang gubat batok sa mga pwersa sa dautan sumala sa gitagna sa libro nga Daniel sa Daang Kasabotan.
- Usahay gihulagway sad siya nga tigpatiwala alang sa mga katawhan atubangan sa Dios.
- Aduna say pipila ka mga lalaki sa Biblia nga mao kini ang ngalan.

Mihapa

Ang pulong nga "mihapa" nagpasabot sa paghigda nga nag-atubang sa yuta. Nagpasabot kini sa kalit nga pagduko nga ubos kaayo.

- Ang "paghapa" atubangan sa usa ka tawo nagpasabot sa kalit nga pagduko nga ubos kaayo o sa paghigda nga nag-atubang sa yuta atubangan niadto nga tawo.
- Ang paghapa kasagaran kini nagpakita sa pagkakurat, katingala ug kataha tungod sa milagrosong nahitabo. Nagpakita sad kini ug pagsidungog ug pagtahod sa tawo nga gidukoan.
- Ang paghapa pamaagi sad sa pagsimba sa Dios. Kasagarang gibuhat kini sa mga tawo kang Jesus isip pagpasalamat ug pagsimba sa dihang naghimo siya ug mga milagro o isip pagtahod kaniya ingon nga gamhanang magtutudlo.
- Depende sa konteksto, ang pamaagi sa paghubad sa "paghapa" pwede sad, "ubos nga pagduko nga ang nawong nag-atubang sa yuta" o "pagsimba kaniya pinaagi sa paghigda sa iyang atubangan nga ang nawong nag-atubang sa yuta" o "pagduko nga ubos kaayo ngadto sa yuta tungod sa pagkatingala" o "pagsimba."
- Ang pulong nga, "dili kami mohapa" pwede hubaron nga, "dili kami mosimba" o "dili kami mohapa ingon nga pagsimba" o "dili kami moduko sa pagsimba."

Miqueas

Si Miqueas usa ka propeta sa Juda mga 700 ka tuig sa wala pa gipanganak si Cristo, niadtong panahon nga si propeta Isaias nag-alagad sad sa Juda.

- Ang libro nga Miqueas duol sa kataposan sa Daang Kasabotan.
- Si Miqueas nagtaga mahitungod sa pagkalaglag sa Samaria pinaagi sa mga taga-Asiria.
- Gibadlong ni Miqueas ang mga katawhan sa Juda tungod sa dili nila pagtuman sa Dios ug gipasidad-an sila nga sulongon sila sa ilang mga kaaway.
- Natapos ang iyang pagtaga nga adunay mensahe sa paglaum sa Dios nga matitud-anon ug moluwas sa iyang katawhan.

Miriam

Si Miriam mao ang magulang nga igsoong babaye ni Aaron ug Moises.

- Niadtong bata pa siya, gimandoan si Miriam sa iyang inahan nga bantayan ang iyang manghod nga si Moises nga gibutang sa basket didto sa mga kasagbotan sa Suba sa Nilo. Niadtong nakit-an sa anak nga babaye sa paraon ang bata ug nanginahanglan siya ug magbantay niini, si Miriam maalam nga gidala ang iyang inahan aron magbantay sa bata.
- Niadtong miikyas ang mga Israelita gikan sa mga Ehiptohanon ug mitabok sa Pulang Dagat, gipangulohan ni Miriam ang mga Israelita sa pagsayaw sa kalipay ug pagpasalamat.
- Paglabay sa pipila ka tuig, niadtong naglibotlibot ang mga Israelita sa disyerto, wala malipay sila Miriam ug Aaron nga si Moises naminyo ug babayeng taga-Cus ug nagsugod sila ug panglibak kaniya.
- Tungod sa iyang pagsupak pinaagi sa pagsulti batok kang Moises, gihatagan ug sakit sa Dios si Miriam nga sangla. Apan kadugayan, gi-ayo siya sa Dios niadtong nag-ampo si Moises alang kaniya.

Misael

Ang Misael ngalan sa tulo ka lalaki sa Daang Kasabotan.

- Si Misael usa sa mga ig-agaw ni Aaron. Uban sa lain pa nga lalaki, gisugo siya nga maglubong sa mga lawas niadtong duha ka lalaki nga nagtamastamas sa halaran.
- Adunay lain nga lalaki nga ginganlan ug Misael nga nagtindog tapad kang Esdras, niadtong gibasa ni Esdras ang Balaod nga nakaplagan pag-usab, ngadto sa tanang katawhan.

- Ang usa pa ka Misael usa sa mga amigo ni Daniel nga nabihag didto sa Babilonia uban kaniya. Giilisan ang iyang ngalan ug Mesac sa mga taga-Babilonia. Mibalibad siya, uban ang iyang mga kauban nga sila Sadrac ug Abednego, nga mosimba sa estatwa sa hari busa gilabay sila ngadto sa nagdilaab nga hurno.

Mispa

Mispa ang ngalan sa pipila ka mga lungsod sa Daang Kasabotan. Nagpasabot kini nga "dapit nga tan-awanan" o "torre nga bantayanan."

- Niadtong si David gigukod ni Saul, iyang gibilin iyang mga ginikanan sa Mispa, nga gipanalipdan sa hari sa Moab.
- Usa ka siyudad nga gitawag nga Mispa ang nahimutang sa utlanan sa mga gingharian sa Juda ug Israel. Dako kini nga sentro sa kasundalohan.

Moab, Moabitanhon, Moabitanhong babaye

Si Moab mao ang anak nga lalaki sa mas magulang nga babayeng anak ni Lot. Gitawag nga mga Moabitanhon ang iyang mga kaliwat ug ang yuta nga ilang gipuy-an kadugayan gitawag nga "Moab."

- Ang nasod sa Moab nahimutang sa sidlakan sa Judea, sa pikas nga kilid sa Patay nga Dagat. Anaa kini dapit sa habagatan-sidlakan sa Betlehem nga siyudad sa Judea, diin gikan ang pamilya ni Naomi.
- Ang pulong nga "Moabitanhong babaye" pwede hubaron nga "babaye nga taga-Moab" o "babaye gikan sa Moab."

Moises

Si Moises usa ka propeta ug pangulo sa mga Israelitang katawhan sulod sa labaw sa 40 ka tuig.

- Gipili sa Dios si Moises nga mao mopagawas sa mga Israelita sa pagka-ulipon didto sa Ehipto ug pangulohan sila ngadto sa Yutang Gisaad.
- Gihatag sa Dios kang Moises ang mga papan nga bato diin gibutang ang iyang mga sugo alang sa mga Israelita.
- Sa dihang hapit na matapos ang iyang kinabuhi, wala mituman si Moises sa Dios mao nga wala siya makapuyo sa Yutang Gisaad nga Canaan.

Molec, Moloc

Molec ang ngalan sa usa sa mga diosdiosan nga gisimba sa mga Canaanhon. Ang laing mga ispelang niini mao ang "Moloc" ug "Molek."

- Ang mga tawo nga nagsimba kang Molec nagsakripisyo sa ilang mga anak kaniya pinaagi sa pagsunog.
- Ang ubang mga Israelita nagsimba sad kang Molec imbes sa tinuod nga Dios nga si Yahweh.

Mosukol, Masuklanon

Ang mosukol mao ang pagbalibad sa pagpasakop sa awtoridad sa usa ka tawo. Buot pasabot, pagbalibad sa pagtuman sa iyang pangulo.

- Ang pagsukol nga dili kayo klaro mahitabo kung ang mga tawo mobalibad sa paghimo kung unsa ang gimando sa adunay awtoridad labaw kanila.
- Ang aktibong pagsukol mahitabo sa dihang ang mga tawo direkta nga mosupak o dili motuman sa ilang mga awtoridad.
- Ang pagsukol pwede sad magtumong sa mga tawo nga makiggubat batok sa gobyerno o pangulo nga nagmando kanila. Gibuhat kini sa mga tawo kung mituo sila nga ang gobyerno o pangulo nagmando sa dili makiangayon nga pamaagi.

Mouswag, Kauswagan, Mauswagon

Ang "mouswag" nagpasabot nga ang tawo o ang grupo sa mga tawo nagmalampuson sa ilang kinabuhi. Kini nga paglampos pwede lawasnon o espirituhanon. Ang "kauswagan" mao ang kahimtang nga adunay bahandi ug kaayohan.

- Kung ang mga tawo maayo ang ilang kinabuhi ug himsog sila o adunay bahandi, sila giingon nga mauswagon.
- Ang pulong nga "mauswagon" nagtumong kasagaran sa paglampos sa pagpanag-iya ug kwarta ug kabtangan.
- Sa Biblia, ang pulong nga "mauswagon" nag-apil sad sa kahimsog ug gipanalanginan ug mga anak.
- Ang "mauswagon" nga siyudad o nasod adunay daghan nga mga tawo, daghang pagkaon, ug maayo nga patigayon ug uban pang mga negosyo nga nagdala ug daghang kwarta.
- Nagtudlo ang Biblia nga ang usa ka tawo pwede magmauswagon sa espirituhanong bahin kung siya motuman sa katudloan sa Dios. Makatagamtam sad siya ug mga panalangin sa kalipay ug kalinaw. Ang Dios dili kanunay maghatag ug daghang kalibutanong bahandi sa mga tawo, apan kanunay niya silang pauswagon sa espirituhanong bahin kung sila mosunod sa iyang mga pamaagi.
- Depende sa konteksto, ang pulong nga "mauswagon" pwede hubaron nga "malampuson sa espirituhanon nga bahin" o "gipanalanginan sa Dios" o "nakatagamtam ug maayong mga butang" o "maayo ang kahimtang."

Naaman

Si Naaman mao ang komander sa kasundalohan sa usa sa mga kaaway sa Israel.

- Si Naaman adunay grabe nga sakit sa panit nga walay nakahibalo kung unsaon pag-ayo.
- Giingnan ni Eliseo si Naaman nga magligo sa Suba sa Jordan. Niadtong mituman si Naaman, giayo siya sa Dios sa iyang sakit.
- Nituo si Naaman sa Dios tungod kay giayo siya niya sa iyang sakit.

Nabucodonosor

Si Nabucodonosor usa ka hari sa Imperyo sa Babilonia. Usa kini ka gamhanan nga imperyo sa panahon sa gingharian sa Israel ug gingharian sa Juda.

- Si Nabucodonosor adunay gamhanan nga kasundalohan nga nibuntog sa daghan mga grupo sa katawhan.
- Sa pagpangulo ni Nabucodonosor, gisulong ug gibuntog sa kasundalohan sa Babilonia ang gingharian sa Juda ug gidala ang kadaghanan sa mga katawhan sa Juda ngadto sa Babilonia ingon nga mga binihag. Ang "Pagkabinihag sa Babilonia" nilungtad ug 70 ka tuig.

Nahor

Nahor ang ngalan sa duha ka lalaki sa Biblia: ang apohan ug ang igsoon ni Abraham.

- Ang asawa ni Isaac nga si Rebecca mao ang apo sa igsoon ni Abraham nga si Nahor.
- Aduna say "siyudad nga Nahor" nga tingali nagtumong sa apohan ni Abraham. Kini nga mga pulong pwede magpasabot nga "ang siyudad nga ginganlan ug Nahor" o "ang siyudad diin nagpuyo si Nahor" o "ang siyudad ni Nahor."

Nahubog, Palahubog

Ang pulong nga "nahubog" nagpasabot sa pag-usab sa kahimtang sa lawas ug paghunahuna sa usa ka tawo tungod sa hilabihan nga pag-inom sa makahubog nga ilimnon.

- Ang "palahubog" tawo nga kanunay nga hubog. Pwede sad nga magtumong kini nga alcoholic sa Ingles.
- Ang Biblia nag-ingon sa mga tumutuo nga dili maghubog sa mga ilimnong makahubog, apan magpapugong sa Balaan nga Espiritu sa Dios.

- Ang Biblia nagtudlo nga ang paghuboghubog dili maalamon nga binuhatan ug magdaot sa maayo nga paghukom.
- Ang lain nga mga pamaagi sa paghubad sa "nahubog" pwede sad, "grabe nga pag-inom sa ilimnong makahubog."

Nahum

Si Nahum usa ka propeta nga nagwali sa panahon niadtong naghari si Haring Manase nga usa ka daotan nga hari sa Juda.

- Si Nahum gikan sa lungsod sa Elcos, mga 20 ka milya gikan sa Jerusalem.
- Ang libro nga Nahum nagtala sa iyang mga pagtagna mahitungod sa paglaglag sa Neniva nga siyudad sa Asiria.

Napulo ka mga Sugo

Naghatag ang Dios kang Moises ug daghang mga sugo nga buot Niya nga tumanon sa mga Israelita. Gisulat sa Dios ang napulo ka mga sugo sa duha ka mga papan nga bato.

- Ang Napulo ka mga Sugo pinasahi kini nga mga sugo aron tabangan ang mga Israelita nga higugmaon ug simbahan ang Dios ug higugmaon ang ubang mga tawo.
- Kini nga mga sugo, kabahin sad sa kasabotan sa Dios sa iyang mga katawhan. Pinaagi sa pagtuman sa gimando sa Dios nga ilang buhaton, ang mga tawo sa Israel ipakita nila nga gihigugma nila ang Dios ug iya sila sa Dios.

Natan

Si Natan usa ka matinud-anon nga propeta sa Dios nga nabuhi niadtong si David ang hari sa Israel.

- Gipadala sa Dios si Natan aron sultihan si David sa iyang hilabihang sala batok kang Urias.
- Gibadlong ni Natan si David, bisan pa nga si David mao ang hari.
- Naghinulsol si David sa iyang sala pagkahuman sa pagsulti ni Natan kaniya.

Nati nga karnero, Nati nga Karnero sa Dios

Ang pulong nga "nati nga karnero" nagtumong sa bata sa mga karnero. Ang karnero adunay upat ka mga tiil nga mananap, nga adunay baga ug kupkop nga balahibo, nga lgigamit sa pagsakripisyo sa Dios. Gitawag si Jesus nga "Nati nga Karnero sa Dios" tungod kay gisakripisyo siya sa pagbayad sa mga sala sa mga tawo.

- Kini nga mga mananap dali ra nga masalaag ug kinahanglan mapanalipdan. Gitandi sa Dios ang mga tawo sa mga karnero.
- Gitudluan sa Dios ang iyang mga tawo sa pagsakripisyo sa walay depekto nga mga karnero ug nati nga mga karnero ngadto kaniya.
- Gitawag sad si Jesus nga "Nati nga Karnero sa Dios" nga gisakripisyo sa pagbayad sa atong mga sala. Hingpit siya, walay tatsa nga sakripisyo tungod kay wala gyud siyay sala.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Kung ang karnero nailhan sa pinulongan nga hubaron, ang pulong nga nagtumong sa batang karnero ang gamiton gyud sa paghubad sa pulong nga "nati nga karnero" ug "Nati nga Karnero sa Dios."
- Ang "Nati nga Karnero sa Dios" pwede hubaron nga literal gamit ang pulong sa pinulongan sa nating karnero.

Nazareo, Panaad sa mga Nazareo

Kasagaran, ang Nazareo usa ka lalaki nga nanumpa sa panaad sa mga Nazareo. Pwede sad manumpa ang babaye niini nga panaad.

- Ang panaad sa mga Nazareo apil ang paglikay sa bisan unsang ilimnon o pagkaon nga hinimo sa ubas ug dili pagputol sa iyang buhok sulod sa pipila ka gisabotan nga mga adlaw, semana o bulan. Gidili sad siya nga moduol sa patay nga lawas.
- Paglabay sa gikinahanglan nga panahon ug natuman na ang panaad, moadto ang Nazareo sa usa ka pari ug maghatag ug halad. Apil niini ang pagputol ug pagsunog sa iyang buhok. Undangon na sad ang ubang mga gidili.
- Si Samson ilado nga lalaki sa Daang Kasabotan nga usa ka Nazareo.
- Basin si Juan Bautista Nazareo sad niadtong buhi pa siya.
- Posible nga ang apostol Pablo nanumpa sad niini nga panaad.

Nazaret

Ang Nazaret usa ka lungsod sa rehiyon sa Galilea sa amihanang Israel.

- Sila Jose ug Maria gikan sa Nazaret ug didto nila gipadako si Jesus.
- Daghan sa mga tawo sa Nazaret wala nitahod sa katudluan ni Jesus tungod kay nagdako si Jesus uban kanila ug gihunahuna nila nga ordinaryo lang siya nga tawo.
- Gisulayan sa mga tawo sa Nazaret nga patyon si Jesus niadtong giangkong niya nga siya ang Mesiyas.

Negev

Ang Negev usa ka disyerto nga rehiyon sa habagatan nga bahin sa Israel.

- Ang orihinal nga pulong nagpasabot nga "Ang Habagatan" ug ingon niini ang paghubad sa ubang mga bersyon sa Biblia nga Ingles.
- Pwede nga lahi kini nga habagatang rehiyon sa Disyerto sa Negev karon.
- Niadtong nagpuyo si Abraham sa siyudad sa Cades, didto siya sa Negev o habagatan nga dapit.
- Ang mga Judio nga tribo sa Juda ug Simeon nagpuyo niini nga lugar sa habagatang rehiyon.
- Ang kinadak-ang siyudad sa rehiyon sa Negev mao ang Berseba.

Nehemias

Si Nehemias usa ka Israelita nga nagpuyo sa imperyo sa Babilonia niadtong panahon nga ang mga katawhan sa Israel ug Juda gibihag sa mga taga-Babilonia. Adunay libro sa Daang Kasabotan nga ginganlan sumala niya nga nag-istorya bahin kaniya.

- Gipangulohan ni Nehemias ang mga Israelita sa pagtukod pag-usab sa mga paril sa Jerusalem.
- Sulod sa 12 ka tuig, siya ang gobernador sa Jerusalem usa siya nibalik sa palasyo sa hari.
- Adunay pay duha ka tawo sa Daang Kasabotan nga Nehemias ang mga ngalan .

Neniva, Nenivahanon

Ang Neniva mao ang kapital nga siyudad sa Asiria. Ang Nenivahanon mao ang tawo nga nagpuyo sa Neniva.

- Gipadala sa Dios ang propeta nga si Jonas aron pasidad-an ang mga Nenivahanon nga isalikway ang ilang dautang mga binuhatan. Gibuhat kini nila ug wala sila gilaglag sa Dios.
- Kadugayan, ang mga taga-Asiria miundang ug alagad sa Dios. Ilang gibuntog ang gingharian sa Israel ug gidala ang mga tawo ngadto sa Neniva.

Neptali

Si Neptali mao ang ika-unom nga anak nga lalaki ni Jacob. Ang iyang mga kaliwat mao ang nahimong tribo ni Neptali nga usa sa mga dose ka tribo sa Israel.

- Ang Neptali mao ang tribo nga nagpuyo sa labing amihanang dapit sa yuta sa Israel.
- Kini nga tribo gihisgotan sa Daan ug Bag-ong Kasabotan sa Biblia.
- Ang ngalan nga Neptali gigamit sad aron magtumong sa teritoryo diin nagpuyo kini nga tribo. Pwede sad kini hubaron nga "ang yuta nga iya sa tribo nga Neptali" o "ang yuta diin nagpuyo ang mga kaliwat ni Neptali."
- Ang ngalan nga Neptali nagpasabot nga "pagpakigbisog."

Noe

Si Noe mao ang tawo nga nabuhi labaw sa 4,000 ka tuig na ang nilabay, sa panahon nga gilunop sa Dios ang tibuok kalibotan aron laglagon ang tanang daotan nga mga tawo sa kalibotan. Giingnan sa Dios si Noe nga magbuhat ug daku kaayo nga barko diin siya ug ang iyang pamilya magpuyo samtang aduna pay daku nga tubig nga nagtabon sa kayutaan.

- Si Noe usa ka matarung nga tawo nga nagtuman sa Dios sa tanan.
- Kaniadtong giingon sa Dios kang Noe kung unsaon niya pagtukod sa daku kaayo nga barko, gituman gyud niya ang sakto nga pamaagi nga gimando kaniya sa Dios.
- Sulod sa barko si Noe ug ang iyang pamilya naluwas ug kadugayan midaghan ug pag-usab ang mga tawo sa yuta pinaagi sa ilang mga anak ug mga apo.
- Ang tanan nga natawo pagkahuman sa lunop gitawag nga mga kaliwat sa pamilya ni Noe.

Olibo

Ang olibo usa ka gamay nga bunga sa kahoy, diin kasagaran nga mitubo sa mga rehiyon palibot sa Dagat sa Mediterranean.

- Ang mga kahoy nga olibo usa ka klase sa lunhawon nga gagmay nga kahoy nga adunay mga puti nga gagmay nga bulak. Motubo kini labing maayo sa init nga panahon ug pwede kini mabuhi bisan gamay lang ang tubig.
- Ang bunga sa kahoy nga olibo lunhaw ang kolor, apan kung mahinog itom ang kolor niini. Ang mga olibo pwede nga pagkaon ug pagakuhaan ug lana.
- Ang lana nga olibo dili lang gigamit nga pangluto apan pwede sad nga mga pangsuga ug gamiton sa mga seremonya sa relihiyosong bahin.
- Sa Biblia, ang mga kahoy nga olibo ug ang mga sanga niini usahay gigamit nga sumbingay nga nagtumong sa mga tawo.

Omri

Si Omri usa ka kumander sa mga kasundaluhan nga nahimong ika-unom nga hari sa Israel.

- Nangulo si Omri sulod sa 12 ka mga tuig sa siyudad sa Tirzah.
- Sama sa tanang mga hari sa Israel nga nauna sa iyaha, si Ormi usa ka daotan kaayo nga hari nga nangulo sa mga tawo sa Israel sa pagsimba sa daghan nga mga diosdiosan.
- Si Ormi ang amahan sa daotan sad nga hari nga si Ahab.

Oras

Gawas pa sa pagtumong kung kanus-a o kung unsa kadugay mahitabo ang panahon, ang pulong nga "oras" gigamit sad sa pipila ka sumbingay nga mga pamaagi:

- Usahay ang "oras" nagtumong sa regular nga gitakda nga oras sa pagbuhat sa usa ka butang, sama sa "oras sa pag-ampo."

- Kung ang teksto nag-ingon nga "miabot na ang oras" alang kang Jesus aron mag-antos ug patyon, nagpasabot nga gitakda kini nga panahon ug nadesisyunan na sa Dios adtong una pa nga mga panahon nga kini mahitabo .
- Ang pulong nga "oras" gigamit sad nga nagpasbot "sa karon nga higayon" o "karon dayon."
- Kung ang pulong nag-ingon mahitungod sa "oras" nga ulahi, nagpasabot kini nga hapit na mahuman ang adlaw, sa dihang mosalop ang adlaw.

Ordinansa

Ang ordinansa mao ang regulasyon o balaod alang sa publiko nga naghatag ug mga mando o mga pahamatngon nga sundon sa mga tawo sa pipila nga katilingban.

- Usahay ang ordinansa mao ang naandan nga kinaiya nga nahimong lig-on kaayo pinaagi sa pagbuhat niini sa daghan ng milabay nga mga tuig.
- Sa Biblia, ang ordinansa sugo sa Dios nga gimando niya sa mga Israelita nga ilang buhaton. Usahay gimando niya nga ila kining buhaton hangtod sa kahangturan.
- Depende sa konteksto, ang pulong nga "ordinansa" pwede hubaron nga "sugo ngadto sa publiko" o "regulasyon" o "balaod."

Oseas

Si Oseas usa ka hari sa Israel sulod sa siyam ka tuig sa mga panahon nga naghari si Ahaz ug si Ezequias nga mga hari sa Juda.

- Si Oseas anak nga sad ni Nun nga gikan sa tribu ni Efraim.
- Guisab ni Moises ang ngalan ni Oseas sa ngalan nga Josue usa pa niya siya gipadala uban ang onse ka mga tawo aron maniid didto sa lugar sa mga Canaanhon.
- Pagkamatay ni Moises, nangulo si Josue sa mga tawo sa Israel aron angkunon ang mga lupa ug sa mga taga-Canaan.

Oso

Ang oso dako kaayo nga mananap nga balhibuon nga itum o tabunon ang iyang balhibo ug adunay upat ka tiil, ug adunay hait nga mga ngipon ug mga kuko. Ang iyang kan-on mga isda, insekto ug mga tanom.

- Ang mga oso nagpuyo sa kalasangan sa bukid nga mga lugar ug daghan kini sila sa Israel sa panahon sa Biblia.
- Ang oso gigamit sa Daan nga Kasabotan ingon nga simbolo sa kusog.
- Samtang gatugway sa karniro si David nga usa ka pastol, nakig-away siya sa usa ka oso ug gipilde kini niya.
- Duha ka mga oso ang mitunga sa kakahoyan ug miatake sa mga batan-on nga nagyagayaga kang propeta Eliseo.

Pablo, Saul

Si Pablo mao ang pangulo sa mga nauna nga mga Iglesia nga gisugo ni Jesus aron dalhon niya ang maayong mga balita sa ubang mga grupo nga mga tawo.

- Si Pablo usa ka Judio nga natawo sa siyudad sa Tarsus sa Roma, mao nga usa sad siya ka Romano.
- Si Pablo unang gitawag sa iyang Judio nga ngalan nga Saul.
- Si Saul usa ka relihiyoso nga pangulo sa mga Judio ug gipanakop niya ang mga Judio nga nahimong kristuhanon tungod kay wala siya motuo kang Jesus.
- Nagpakita si Jesus kang Saul pinaagi sa makabuta nga kahayag, ug giingnan niya siya nga undangon niya ang pagpasakit sa mga Kristohanon. Nagsugo si Jesus sa usa ka Kristohanon nga tawo aron tudluan si Saul, ug mituo siya kang Jesus.
- Sa una gitudluan ni Saul ang mga Judio mahitungod kang Jesus.

- Kadugayan, gisugo sa Dios si Saul aron magtudlo mahitungod kang Jesus sa ubang mga grupo nga mga tawo sa daghang mga siyudad sa Roma. Ug kadugayan gigamit niya ang iyang Romano nga ngalan nga Pablo.
- Misulat sad ug mga sulat si Pablo aron awhagon ug tudluan ang mga Kristohanon sa lainlaing mga siyudad. Ang pipila sa iyang mga sulat anaa sa Biblia.

Pabor, Gahatag ug kaayuhan, palabi

Ang pulong nga "pabor" nagtumong sa pagbuhat ug usa ka maayong butang alang sa kaayuhan sa usa ka tawo nga giisip nga maayo. Kung ang usa ka butang "gahatag ug kaayuhan" positibo ug gi-uyonan kini.

- Ang pulong nga "pinalabi" nagtumong sa pagbuhat ug maayo ngadto sa mga pinili nga mga tawo. Kasagaran, ang pagpalabi gipakita sa ubang mga tawo ngadto sa mga adunahan.
- Midako si Jesus nga "gihatagan ug pabor" sa Dios ug mga tawo. Nagpasabot kini nga miuyon sila sa iyang batasan ug kinaiya.
- Ang sumbingay nga "nahatagan ug pabor" nagpasabot nga ang usa ka tawo giuyonan sa lain nga tawo.
- Kung ang hari magpakita ug pabor sa usa ka tawo, kasagarang gipasabot kini nga miuyon siya sa gihangyo sa tawo ug iya kining ihatag.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang ubang pamaagi sa paghubad sa pulong nga "pabor" pwede nga, "panalangin" o "kaayuhan."
- Ang "ang tuig ni Yahweh nga gahatag ug kaayuhan" pwede hubaron nga, "ang tuig nga ang Dios nga naghatag ug kaayuhan."

Paddan Aram

Ang Paddan Aram usa ka ngalan sa rehiyon diin nagpuyo ang pamilya ni Abraham usa sila mibalhin sa Canaan.

- Ang pamilya sa igsoon nga lalaki ni Abraham nga si Nahor nagpabilin sa Paddan Aram. Ilado sila nga mga "taga-aram" ug ang ilang mga pinulungan gitawag sa Ingles nga "Aramaic."
- Ang siyudad nga Haram makita sa Paddan Aram ug mao kini ang lugar diin nagpuyo ang igsoon nga lalaki ni Rebecca nga si Laban.
- Ang Paddan Aram tingali makita sa rehiyon sa Siria karong panahona o sa habagatang-sidlakan sa Turkey.

Pag-angkon, Pagpanag-iya

Ang pulong nga "pag-angkon" ug "panag-iya" kasagaran nagtumong sa pagpanag-iya sa usa ka butang. Nagpasabot sad kini sa pag-angkon sa usa ka dapit sa yuta. Mao kini ang kasagaran nga paggamit niini sa Biblia.

- Sa Daang Kasabotan, kini nga pulong kanunay nga gigamit sa konteksto sa "pag-angkon" o "pagpanag-iya" sa usa ka dapit sa yuta.
- Sa dihang gimanduan ni Yahweh ang mga Israelita sa "pag-angkon" sa lugar sa Canaan, nagpasabot nga moadto gyud sila sa lugar ug mopuyo didto. Kasagaran naglakip kini sa pagbuntog usa sa mga tawo sa Canaan nga nagpuyo sa lugar.
- Gisultihan ni Yahweh ang mga Israelita nga iyang gihatag kanila ang yuta sa Canaan nga ilang "ipanag-iya" nga nagpasabot nga tabangan niya sila sa pagbuntog sa Canaan ug pag-puyo sa lugar.
- Ang mga tawo sa Israel gitawag sad nga "pinasahi nga panag-iya" ni Yahweh. Nagpasabot kini nga sila iya nang mga tawo nga gitawag gyud sa pagsimba kaniya ug pangulohan niya.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang pulong nga "pag-angkon" o "panag-iya sa" pwede hubaron nga "pagkontrolar sa" o "pagpuyo" o "gipuyan," depende sa konteksto.
- Ang pipila ka mga pinulongan pwede mohubad niini sa pulong nga lahi sa pulong nga gikuptan o pag-angkon sa usa ka butang.

- Ang pulong nga, "pinasahi nako nga panag-iyá " pwede hubaron nga "pinasahi nakong mga tawo" o " ang mga tawo nga akóa" o "akong mga tawo nga akong gimahal ug gimandoan."
- Ang pulong nga, "mahimong panag-iyá nila" kung nagtumong sa yuta, nagpasabot nga "ilang puy-an ang yuta" o "silá ang manag-iyá sa yuta."
- Ang pulong nga, "nakaplagan sa iyang panag-iyá" pwede hubaron nga, "iyang gikuptan" o "ang anaa kaniya."
- Ang pulong nga, "panag-iyá" nagtumong sa mga butang nga iya sa usa ka tawo ug pwede hubaron nga, "iya" o "kabtangan" o "mga butang nga iyang panag-iyá."
- Ang mga pulong nga "imong panag-iyá" pwede hubaron pinaagi sa mga pulong nga nagpasabot, "mga butang nga panag-iyá nimo."

Pagbadlong

Ang pagbadlong mao ang tinud-anay nga pagtul-id pinaagi sa pagsulti nga kasagaran gihimo aron matabangan ang usa ka tawo nga motalikod sa sala.

- Ang Bag-ong Kasabotan nagsugo sa mga Kristohanon nga badlungon nila ang uban nga mga tumutoo kung sila klaro nga wala mituman sa Dios.
- Ang libro sa Mga Panultihon gitudluan ang mga ginikanan nga badlungon ang ilang mga anak kung sila dili matinumanon.
- Ang pagbadlong kasagaran gihimo aron mapugngan ang usa ka tawo nga nakabuhát ug sayop sa paghimo ug mas daghan pa nga sala.
- Pwede kini hubaron pinaagi sa "tinud-anay nga pagtul-id" o "pagpahimangno."

Pagpanalagin, Gipanalanginan, Panalagin

Ang "pagpanalagin" sa usa ka tawo o usa ka butang nagpasabot nga adunay mahitabo nga maayo o maka-angkon ug mga butang nga adunay kapuslanan ang usa ka tawo o butang nga gipanalanginan.

- Ang pagpanalagin sa usa ka tawo nagpasabot sad sa tinguha nga adunay positibo ug mapuslanon nga mahitabo sa gipanalanginan.
- Sa panahon sa Biblia, ang usa ka amahan kasagaran gasulti ug pormal nga panalagin sa iyang mga anak.
- Kung ang mga tawo "nagpanalagin" sa Dios o nagpahayag sa tinguha nga ang Dios mapanalanginan, nagpasabot kini nga nagdayeg sila kaniya.
- Ang pulong nga "pagpanalagin" gigamit usahay aron igahin ang pagkaon sa dili pa kaunon, o sa pagpasalamat ug pagdayeg sa Dios alang sa pagkaon.

Importante nga dili lang kini sabton nga nagtumong sa pag-angkon sa daghan kaayo nga mga materyal nga mga butang o maayo nga pisikal nga kahintang lamang. Hunahunaa sad nga kini nagtumong sa uban pang mga daghang katudluan sa Kasulatan mahitungod sa gugma, kalu-oy ug grasya sa Dios nga dili lang sa niadto nga panahon apan hangtod karon. Hunahunaa ang pag-atiman, pagpanalipod, ug presensiya sa Espiritu sa Dios. Ug sa pagpanalagin nato sa Dios, pwede kita maghalad ug pagpasalamat, paghatag ug bili kaniya ug pagsabot samtang gakat-on ug gasunod (gatumán) kaniya.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang "pagpanalagin" pwede sad hubaron nga, "maghatag ug madagayaon alang sa" o "sa magmaluluy-on ug magpakita ug pabor ngadto sa uban."
- "Ang Dios naghatag ug dakong panalagin sa" pwede sad hubaron nga, "Naghatag ang Dios ug daghan nga mga maayong butang sa" o "Ang Dios naghatag ug daghan nga mga panalagin alang" o "tungod sa Dios daghang mga maaayong butang ang nahitabo sa."
- "Gipanalanginan siya" pwede sad hubaron nga, "makaangkon gyud siya sa kaayuhan" o "makatagamtam siya sa maayo nga mga butang" o "palambuon siya sa Dios."
- "Gipanalanginan ang tawo nga" pwede sad hubaron nga, "Maayo kaayo nga ang tawo."
- Ang mga pulong sama sa, "mapanalanginan ang Ginoo" pwede sad hubaron nga, "Hinaot nga ang Ginoo madayeg" o "Madayeg ang Ginoo" o "Nagdaayeg ako sa Ginoo."

- Sa konteksto sa pagpanalangin sa pagkaon, pwede sad hubaron nga, "salamat sa Ginoo sa pagkaon" o "madayeg ang Dios sa paghatag kanila sa pagkaon" o "gibalaan ang pagkaon pinaagi sa pagdayeg sa Dios niini."

Pagpangamuyo

Ang pulong nga "pagpangamuyo" nagtumong sa paghangyo sa usa ka tawo alang sa ubang tawo. Sa Biblia kasagaran nagtumong kini sa pag-ampo alang sa ubang tawo.

- Ang "pagpangamuyo" nagpasabot sa paghangyo sa Dios alang sa kaayohan sa ubang tawo.
- Ang Biblia nagtudlo nga ang Balaang Espiritu mao ang tigpangamuyo kanato, nag-ampo siya sa Dios alang kanato.
- Ang usa ka tawo nangamuyo alang sa ubang tawo pinaagi sa paghangyo ngadto sa usa ka tawo nga adunay awtoridad.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang ubang pamaagi sa paghubad sa "pagpangamuyo" mao ang "paghangyo alang" o "pag-awhag."

Pagpasaylo

Ang pulong nga "pardon" sa ingles nagpasabot nga magpasaylo ug dili silotan ang usa ka tawo tungod sa iyang sala.

- Bisan nakasala kita, si Jesu Cristo nagpasaylo kanato gikan sa walay katapusan nga kinabuhi sa impiyerno pinaagi sa iyang sakipisyo sa pagkamatay.
- Sa legal nga bahin, ang tawo nga adunay awtoridad pwede magpasalyo sa usa ka tawo nga sad-an sa krimen.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Kini nga pulong pwede hubaron nga "pagpasaylo" ug "kapasayloan."

Pagsalig, Kasaligan, Pagkamasaligan

Ang pulong nga "pagsalig" nagtumong sa pagtuo sa usa ka butang o tawo nga tinuod ug kasandigan. Ang "Kasaligan" nga tawo masaligan sa pagbuhat ug nag-ingon kung unsa ang sakto ug tinuod.

- Ang pagsalig parehas ra sa pagtuo. Kung nagsalig ka sa usa ka tawo, aduna kay pagtuo niadto nga tawo sa pagbuhat sa ilang gisaad nga buhaton.
- Ang pagsalig sa usa ka tawo nagpasabot sad sa nagsalig siya niadto nga tawo.
- Ang pagsalig kang Jesus nagpasabot sa pagtuo nga siya Dios, pagtuo nga ang iyang sakripisyo sa pagkamatay sa krus bayad sa atong mga sala, ug nagsalig kaniya sa pagluwas kanato.
- Ang "pagkamasaligan nga panultihon" nagtumong sa usa ka butang nga gisulti nga giisip nga tinuod.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang pamaagi sa paghubad sa "pagsalig" pwede sad, "pagtuo" o "adunay pagtuo" o "adunay pasalig" o "nagdepende sa."
- Ang pulong nga "pagkamasaligan" pwede hubaron nga, "kasaligan" o "kanunay nga masaligan."

Pagsangyaw, pamahayag

Ang pagsangyaw mao ang pagpahibalo o pagpahayag sa usa ka butang sa publiko nga walay kahadlok.

- Kasagaran sa Biblia, ang "pagsangyaw" nagpasabot sa pagpahibalo sa usa ka butang nga gimando sa Dios, o sa pagsulti sa mga tawo mahitungod sa Dios ug kung unsa ka makagagahum siya.

- Sa Bag-ong Kasabotan, ang mga apostoles nagsangyaw sa maayong balita mahitungod kang Jesus sa daghang mga tawo sa nagkalainlaing mga siyudad ug mga rehiyon.
- Ang pulong nga "pagsangyaw" pwede sad gamiton sa sugo nga gihimo sa mga hari o sa pagpahawa sa dautan atubangan sa publiko.
- Ang ubang pamaagi sa paghubad sa "pagsangyaw" pwede sad "pagpahayag" o "pagwali sa gawas" o "pagpahayag sa publiko."
- Ang pulong nga "sangyaw" pwede sad hubaron nga, "pagpahayag" o "pagwali sa publiko."

Pagsilot, Silot

Ang pulong nga "pagsilot" nagpasabot sa pagpa-antos sa usa ka tawo sa negatibo nga sangputanan tungod sa pagbuhat ug sayop.

- Gisilotan sa Dios ang mga Israelita sa dihang misupak sila kaniya, ilabi na sa pagsimba nila sa mga diosdiosan.
- Kasagarang gituyo ang silot aron dasigon ang mga tawo nga mohunong sa pagpakasala, sama sa pagsilot sa Dios sa mga Israelita.
- Gisilotan si Jesus alang sa tanang mga dautan nga gibuhad sa matag tawo. Gidawat niya ang silot sa anagayn madawat sa matag tawo bisan pa ug wala siyay gihimo nga sayop ug dili siya angayan niadto nga silot.
- Ang sumbingay nga "gipalakaw nga wala siloti" o "gibiyaan nga wala siloti" nagtumong sa gihimo nga desisyon sa dili pagsilot sa mga tawo sa ilang sayop nga gibuhad.

Pagtuo

Ang pulong nga "pagtuo" nagtumong sa tinuhoan o pagsalig sa usa ka tawo o butang.

- Ang "pagtuo" sa usa ka tawo mao ang pagtuo nga ang iyang giingon ug buhaton tinuod ug kasaligan.
- Ang "pagtuo kang Jesus" nagpasabot nga mituo sa tanang mga katudluan sa Dios mahitungod kang Jesus. Nagpasabot gyud kini nga ang mga tawo nagsalig kang Jesus ug sa iyang sakripisyo aron mapasaylo ang ilang mga sala ug sa pagluwas kanila gikan sa silot nga angay kanila tungod sa ilang sala.
- Ang tinuod nga pagtuo kang Jesus maoy makapabunga sa mga tawo ug espirituhanong bunga o mga kinaiya tungod kay ang Balaang Espiritu nagpuyo na kaniya.
- Usahay ang "pagtuo" nagtumong sa kinatibuk-ang mga katudluan mahitungod kang Cristo, sama sa giingon nga "nga kamatuoran sa pagtuo."
- Sa konteksto sama sa "padayon sa pagtuo" o "pagbiya sa pagtuo," ang pulong nga "pagtuo" nagtumong kini sa kahimtang sa pagtuo sa tanang mga katudluan mahitungod kang Cristo.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Sa ubang mga konteksto, ang "pagtuo" pwede hubaron nga, "tinuhoan" o "gisaligan" o "pagsalig."
- Sa ubang pinulongan kini nga pulong pwede hubaron nga gamiton nga usa ka berbo sama sa "mituo" o "nagtuo."

Pahulay

Ang pahulay mao ang pag-undang sa trabaho ug magpahayahay.

- Sa dihang nahuman na sa Dios ang iyang trabaho sa paglalang sa langit ug yuta sa unom ka adlaw, mipahulay siya sa trabaho sa paglalang.
- Gigahin sa Dios ang ikapito nga adlaw aron mopahulay ang mga tawo sa ilang mga buluhaton. Kini nga adlaw gitawag nga "Adlaw nga Igpapahulay".
- Ang pulong nga "pahulay" pwede sad nga nagtumong sa kahimtang nga may kalinaw sa mga silingan ug walay panagbangi o kasamok sa mga kaaway.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Depende sa konteksto, pwede kini hubaron nga "undang sa pagtrabaho" o "magkinabuhi nga malinawon" magmalinawon."
- Sa dihang si Jesus miingon nga "hatagan ko kamo ug kapahulayan," pwede kini hubaron nga "ako kang palingkawason sa imong mga kabug-at" o "tabangan ka nako aron magmalinawon" o "pinaagi kanako makabaton ka ug kahayahay ug magsalig kanako" o "ihatag nako nga hingpit ang tanan nimong mga kinahanglanon."

Pakighilawas, sekswal nga imoralidad

Ang pulong nga "pakighilawas" nagtumong sa seksuwal nga kalihokan nga gawas sa relasyon sa kaminyoon sa lalaki ug babaye. Mahilas o malaw-ay kini ug supak sa plano sa Dios. Ang uban nga pulong niini mao ang, "seksuwal nga imoralidad."

- Kini nga pulong nagtumong sa bisan unsa nga klase sa seksuwal nga kalihokan, lakip ang homoseksuwal nga kahimoan ug pornograpiya.
- Panapaw ang usa sa klase sa pakighilawas, seksuwal nga kalihokan sa minyo nga tawo ug sa usa nga dili niya asawa.
- Ang ubang klase pa sa pakighilawas mao ang prostitusyon, nga mao ang pagdawat ug bayad sa pakighilawas (??) sa uban.
- Kini nga pulong gigamit nga sumbingay nga nagtumong sa dili pagkamatinaon sa mga Israelita sa Dios sa dihang misimba sila sa dili tinuod nga dios.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang pakighilawas o seksuwal nga imoralidad pwede hubaron nga "imoralidad" basta sakto ug masabtan ang buot ipasabot sa pulong.
- Kini nga pulong kinahanglan hubaron nga lahi sa pulong nga "panapaw."
- Ang paghubad sa sumbingay niini nga pulong kinahanglan dili tangtangan ang literal nga pulong kung pwede tungod kay kasagaran adunay pagkaparehas sa Biblia ang dili matinaon sa Dios ug ang dili masaligan sa seksuwal nga relasyon.

Pakilooy, makililimos

"Ang pakilo-oy" mao ang pagpangayo ug usa ka butang nga adunay dakong tinguha, dinalian, ug kasagaran mapainubsanon.

- Kasagaran ang mga tawo magpakilo-oy kung sa ilang hunahuna nga ang gipangayoan nga tawo dili gyud gusto mohatag.
- Ang "Pakilo-oy" pwede sad ipasabot nga gapangayo ug kwarta; ang makililimos galingkod o gatindog sa publiko nga lugar aron mangayo ug kwarta.

Pan

Ang pan hinimo sa harina nga gisagulan ug tubig ug mantika. Kasagarang niini gibutangan ug pangpatubo sama sa libadura. Hulmaon kini dayon nga pan ug iluto.

- Pwede sad mahimo ang pan nga walay patubo aron dili kini motubo. Gitawag kini ug "pan nga walay libadura" nga gigamit sa mga Judio sa ilang pagkaon sa Kasaulogan sa Pagpasaylo.
- Ang pan mao gyud ang pagkaon sa kadaghanan sa mga tawo sa panhon sa Biblia, kini nga pulong kasagarang gigamit sa Biblia nga nagtumong sa pagkaon sa kinatibuk-an, sama sa mga pulong nga, "inadlaw nga pan."
- Ang "pan sa prisensya" kay pinasahi nga pan nga gihimo nga simbolo sa presensiya sa Dios ug sa iyang pakig-ambit sa iyang mga tawo. 12 ka ingon ini nga pan ang gitipigan sa pinasahi nga lamisa gawas sa balaang lugar sa tabernakulo o templo. Kada semana ang daan nga mga pan kaunon sa mga pari ug

magbutang na sad sila ug bag-ong giluto pan sa lamisa. Pwede kini hubaron nga, "ang pan nga nagsimbolo sa pakig-ambit sa Dios kanila."

- Ang sumbingay nga "pan gikan sa langit" nagtumong sa pinasahi nga puti nga pagkaon nga gitawag ug "mana" nga gihatag sa Dios sa mga Israelita sa dihang naglibutlibot sila sa deserto.
- Gitawag sad ni Jesus ang iyang kaugalingon nga "ang pan nga mikanaog gikan sa langit" ug "pan sa kinabuhi."
- Sa dihang si Jesus ug ang iyang mga disipolo nagdungan ug kaon sa kasaulugan sa pagsaylo sa wala pa siya mamatay, gikompara niya ang pagkaon ug pan sa iyang lawas nga masamaraan ug mamatay sa krus.
- Tan-awa sa: [[rc://ceb/obe/other/yeast]], [[rc://ceb/obe/kt/tabernacle]], [[rc://ceb/obe/kt/temple]], [[rc://ceb/obe/kt/passover]],

Pana ug udyong

Ang pana usa ka hinagiban nga gigamit sa giyera batok sa mga kaaway o aron pagpatay ug mga mananap aron kan-on.

- Ang pana usa ka kurba nga hinagiban nga hinimo sa kahoy, bukog, puthaw, o uban pang gahi nga mga materyales, sama sa sungay sa osa. Aduna kini hilo, pisi, o bagon, nga gamiton sa pagtira sa udyong.
- Ang udyong usa ka nipis nga kahoy nga hait ug talinis ang iyang tumoy. Adtong una pa kaayo nga panahon, ang pana pwede himoon sa lainlain nga mga materyales, sama sa kahoy, bukog, bato ug puthaw.
- Ang udyong kasagaraan maoy gigamit sa mga tawo nga gabalhinbalhin ug puy-anan, mga mangangayam ug mga manggugubat.
- Ang pulong nga "udyong" gigamit sad usahay sa Biblia nga simbolo sa pag-atake sa kaaway o sa balaan nga paghukom.

Panahon sa biblia: adlaw

Ang pulong nga "adlaw" nagtumong sa 24 oras.

- Sa mga Israelitas ug mga Judio, ang adlaw nagsugod sa pagsalop sa adlaw ug nahuman sad sa pagsalop sa sunod nga adlaw.
- Usahay ang pulong nga "adlaw" gigamit sa sumbingay nga ngatumong sa mas dugay nga panahon, sama sa "adlaw ni Yaweh" o "adlaw sa paghukom" o "ulahing mga adlaw."
- Ang ubang pinulungan adunay lain nga panultihon sa paghubad niini o mas gusto mogamit sa sumbingay nga pinulungan.

Panahon sa biblia: bulan

Ang pulong nga "bulan" nagtumong sa upat ka semana. Ang kadugayon sa usa ka bulan nagdepende kung unsa ang sestima nga gigamit: kung ang kalendaryo basi sa adlaw o buwan.

- Sa moderno nga kalendaryo nga basi sa adlaw adunay 12 ka mga bulan kada tuig. Gibasi kini sa kadugayon sa pagtuyok sa kalibutan sa adlaw.
- Sa kalendaryo basi sa buwan (nga gigamit sad sa panahon sa Biblia), ang kadugayon sa matag bulan kay basi sa kadugayon sa pagtuyok sa buwan sa kalibutan, nga mga 28 ka adlaw.
- Ang "bag-o nga buwan," o sinugdanan sa pag-usab sa buwan nga adunay nipis nga kahayag, maoy timaan sa sinugdanan sa matag bulan.

Panahon sa biblia: semana

Ang pulong nga "semana" nagtumong sa panahon nga mahuman ang pito ka adlaw.

- Sa sistema sa mga Judio sa pag-ihap sa panahon, ang semana nagsugod sa pagsalop sa adlaw sa sabado ug mahuman sa pagsalop sa adlaw sa sunod nga sabado.
- Sa Biblia, ang pulong nga "semana" usahay gigamit nga sumbingay aron magtumong sa pito ka panahon, sama sa pito ka tuig.

- Ang "Pista sa Semina" usa ka pagsaulog sa ani pito ka simana pagkahuman sa Kasaulugan sa Pagsaylo. Gitawag sad kini nga Pentecostes.

Panahon sa biblia: tuig

Sa Biblia, ang pulong nga "tuig" kasagarang nagtumong sa panahon nga mahuman ang 354 ka adlaw, sumala sa kalendaryo nga gibasi sa buwan, diin naa ray 29 ka mga adlaw sa sulod sa usa ka bulan.

- Sa moderno nga kalendaryo nga gabasi sa adlaw, ang tuig mahuman sa 365 ka mga adlaw, base sa panahon nga nituyok ang kalibutan sa adlaw.
- Aron mahiuyon ang kalainan sa kadugayon sa usa ka tuig sa duha ka kalendaryo, usa ka bulan ang idugang sa pipila ka tuig sumala sa kalendaryo nga gibasi sa buwan.
- Ang pulong nga "tuig" gigamit sad sa sumbingay nga nagtumong sa katibuk-an nga panahon nga nahitabo ang usa ka importante nga panghitabo. Usa ka ehemplo niini mao ang "ang tuig ni Yahweh" o "sa tuig sa tag-hulaw, o "tuig diin nahimuot ang Ginoo sa mga tawo." Sa niini nga mga konteksto, ang "tuig" pwede sad hubaron nga "panahon."

Pangulo, Pagpangulo

Ang Pangulo mao ang katibok-ang pulong alang sa usa ka tawo nga adunay awtoridad labaw sa ubang mga tawo, sama sa mga nagmando sa nasod, gingharian, o relihiyoso nga mga grupo.

- Sa Daang Kasabotan, ang usa ka hari kasagaran nga gitumong nga "Pangulo" sama sa mga pulong nga "gipili siya nga pangulo sa tibuok Israel."
- Ang Dios gitumong nga pangulo sa tanang mga pangulo."
- Sa Bag-ong Kasabotan, ang nangulo sa sinagoga gitawag nga "pangulo."
- Ang pangulo sa gobyerno sa Bag-ong Kasabotan mao ang "gobernador."
- Depende sa konteksto, ang "pangulo" pwede hubaron nga "lider" o "usa ka tawo nga adunay awtoridad sa uban."
- Ang "pagpangulo" nagpasabot nga "mogiya" o "adunay labaw nga awtoridad." Kini kasagaran nga parehas sa "paghari" kung magtumong sa paghari sa usa ka hari.

Panihapon sa Ginoo

Ang pulong nga "Panihapon sa Ginoo" gigamit ni apostol Pablo nga nagtumong sa pagpangaon sa panahon sa Kasaulogan sa Pagsaylo nga diin si Jesus mikaon kauban ang iyang mga disipulo sa gabii nga gidakop siya sa mga pangulo sa mga Judio.

- Niini nga pagpangaon, gipikaspikas ni Jesus ang pan sa Kasaulogan sa Pagsaylo ug gitawag kini niya nga iyang lawas nga dili magdugay latiguhon ug patyon.
- Gitawag niya ang bino sa kopa nga iyang dugo, nga dili magdugay moagas sa dihang mamatay siya nga isakripisyo alang sa sala.
- Si Jesus nagsugo sa iyang mga sumusunod nga kanunay nila kini nga buhaton sa paghinumdom sa iyang kamatayon ug pagkabanhaw.
- Sa iyang sulat sa Mga Taga Corinto, si apostol Pablo gipalig-on niya pag-ayo ang Panihapon sa Ginoo nga kanunay nga himuon sa mga tumutuo kang Jesus.
- Ang mga iglesia karon kanunay nga migamit sa pulong nga "kumunyon" nga nagtumong sa Panihapon sa Ginoo. Ang pulong nga "Ulahing Panihapon" usahay gigamit sad.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Kini nga mga pulong pwede sad hubaron nga "ang pagkaon sa Ginoo" o "pagkaon sa atong Ginoong Jesus" o "ang pagkaon sa paghinumdom sa Ginoong Jesus."

Panimalay

Ang pulong nga "panimalay" nagtumong sa tanang mga tawo nga tingob nga nagpuyo sa usa ka balay, apil ang membro sa pamilya ug ang mga ulipon nga nagpuyo kanila.

- Kung ang usa ka tawo magdumala sa usa ka panimalay, mahimong manduan niya ang mga ulipon sama sad sa pag-atiman sa iyang kabtangan.
- Usahay ang "panimalay" mahimong sumbingay nga nagtumong sa tibuok pamilya sa usa ka tawo, apil ang iyang mga katigulangan ug mga kaliwat.

Paran

Ang Disyerto sa Paran mao ang kamingawang dapit sa sidlakan sa Ehipto ug habagatan nga lugar sa Canaan. Aduna sad gitawag nga Bukid sa Paran nga maoy lain ngalan sa Bukid sa Sinai.

- Ang ulipon nga si Hagar ug ang iyang anak nga lalaki nga si Ismael nagpuyo didto sa Disyerto sa Paran pagkahuman nga gimando ni Sarah kang Abraham nga palayason sila.
- Kaniadtong gipanguluhan ni Moises ang mga Israelita gawas sa Ehipto, miagi sila sa Disyerto sa Paran.
- Gikan sa Cades-Barnea didto sa kamingawan sa Paran, gipaadto ni Moises ang dose ka mga lalaki nga maniid sa Canaan ug mobalik aron magsugid.
- Ang kamingwan sa Zin tingali parte sa mas halapad nga Disyerto sa Paran.

Paraon, Hari sa Ehipto

Adtong una pa kaayo nga panahon, ang mga hari nga nangulo sa nasod sa Ehipto gitawag nga mga paraon.

- Tanantanan, adunay labaw pa sa 300 ka mga paraon ang nangulo sa Ehipto sulod sa labaw pa sa 2,000 ka mga tuig.
- Kini nga mga Ehiptohanong mga hari gamhanan kaayo ug adunahan.
- Pipila sa niini nga mga paraon nahisgutan sa Biblia.
- Kasagaran kini nga titulo gigamit nga ngalan nila imbes nga titulo. Sa niini nga mga higayon, gikapital kini nga "Paraon."

Pari, Pagkapari

Sa Biblia, ang pari usa ka tawo nga gipili aron maghatag ug mga sakripisyo sa Dios alang sa mga tawo sa Dios. Ang "pagkapari" trabaho o katungdanan sa usa ka pari.

- Sa Daang Kasabotan, gipili sa Dios si Aron ug ang iyang mga kaliwat nga mahimong iyang mga pari alang sa mga tawo sa Israel.
- Ang "pagkapari" mao ang katungod ug responsibilidad nga gipasa sa amahan sa iyang anak sa banay ni Levita.
- Ang Israelita nga mga pari adunay responsibilidad sa paghalad sa sakripisyo sa mga tawo ngadto sa Dios, apil ang ubang mga katungdanan sa templo.
- Ang mga pari naghalad sad ug inadlaw nga mga pag-ampo sa Dios alang sa mga tawo ug pagbuhat sa uban pang relihiyosong tumanon.
- Ang mga pari maoy maghatag ug pormal nga mga panalangin sa mga tawo ug nagtudlo kanila sa mga balaod sa Dios.
- Sa panahon ni Jesus, adunay lainlain nga klase nga mga pari, apil ang mga pangulong pari ug ang kinatasang pari.
- Si Jesus ang atong "labing taas nga pari" nga gapangamuyo alang kanato sa atubangan sa Dios. Gihalad niya ang iyang kaugalingon nga hingpit nga sakripisyo alang sa sala. Nagpasabot kini nga mga sakripisyo nga gihimo sa tawhanong pari dili na kinahanglan.
- Sa Bag-ong Kasabotan, ang matag tumutuo kang Jesus gitawag nga "pari" nga direkta na nga makaadto sa Dios sa pag-ampo sa pagpangamuyo sa iyang kaugalingon ug sa ubang mga tawo.

- Niadtong una pa kayo nga panahaon, adunay say pagano nga mga pari nga naghatag ug halad sa dili tinuod nga dios sama ni Baal.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto, ang pulong nga "pari" pwede hubaron nga "gisakripisyo nga tawo" o "tigpaliwala sa Dios" o "tigpatunga alang sa mga sakripisyo" o "tawo nga gipili sa Dios nga morepresentar kaniya."
- Ang hubad sa "pari" kinahanglan lahi sa hubad sa "tigpaliwala."
- Ang pipila ka mga hubad mas gusto kanunay moingon nga sama sa, "paring Israelita" o "paring Judio" o "pari ni Yahweh" o "pari ni Baal" sa pagpatin-aw niini aron dili kini hunahunaon nga pari sa karon nga panahon.
- Ang pulong nga gigamit sa paghubad sa "pari" kinahanglan lahi sa pulong nga "pangulong pari," "kinatas-ang pari," "levita" ug "propeta."

Pariseo

Ang mga Pariseo mao ang importante nga mga grupo sa Israelita nga mga pangulo sa ilang relihiyon sa panahon ni Jesus. Kadaghanan kanila mao ang mga dili kaayo dato nga mga negosyante ug ang uban kanila mga pari.

- Sa tanang nangulo sa mga Judio, ang mga Pariseo ang hilabihan ka estrikto mahitungod sa pagtuman sa mga balaod ni Moises ug ang uban pang mga balaod ug tradisyon sa mga Judio.
- Nabalaka sila pag-ayo mahitungod sa paglahi sa mga katawhan sa Judio aron dili sila maimpluwensiya sa mga Gentil nga nagpalibot kanila. Sa kamatuoran ang ngalan nga "Pariseo" gikan sa pulong nga "lainon."
- Ang mga Pariseo mituo sa kinabuhi human ang kamatayon; mituo sad sila sa mga anghel ug ang uban pang espirituhanong linalang.
- Ang mga Pariseo ug ang mga Saducio (apil ang kinatas-ang mga pare) kanunay nga nagsupak kang Jesus ug sa mga nauna nga mga Kristohanon.

Pasaylo, Pagpasaylo

Ang pagpasaylo sa usa ka tawo nagpasabot sa dili pagdumot ngadto sa tawo nga naghatag ug kasakitan. Ang pagpasaylo mao ang paghatag ug pasaylo sa usa ka tawo.

- Ang pagpasaylo sa usa ka tawo kasagarang nagpasabot sa dili pagsilot sa usa ka tawo nga nakabuhat ug sayop.
- Kini nga pulong pwede sad gamiton nga sumbingay nga nagpasabot sa, "pagtangtang" sama sa mga pulong nga "pagpasaylo sa utang."
- Kung ang mga tawo magsugid sa ilang mga sala, ang Dios magpasaylo sad kanila tungod sa sakripisyo sa pagkamatay ni Jesus sa krus.
- Gitudluan ni Jesus ang iyang mga disipolo sa "pagpasaylo" sa uban sama sa pagpasaylo niya kanila.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto, ang "pasaylo" pwede hubaron nga "pagtangtang" o "buhian" o "dili paghunahuna nga nakasala ang usa ka tawo."

Pasipala

Ang pulong nga "pasipala" nagpasabot sa pagdaot o paghugaw sa sagrado nga lugar o butang sa paagi nga dili na madawat kini nga gamiton sa pagsimba.

- Kasagaran ang pagpasipala sa usa ka butang nagpakita sa walay pagtahod niini.
- Pananglitan, ang mga hari nga pagano nagpasipala sa mga pinasahi nga galamiton sa templo sa Dios pinaagi sa paggamit niini sa mga kombira sa ilang palasyo.
- Ang mga bukog sa patay nga mga tawo gigamit sa mga kaaway sa pagsipala sa halaran sa templo sa Dios.
- Kini nga pulong mahubad sad nga, "maoy hinungdan sa dili pagkabalaan" o "pagpakaulaw pinaagi sa pagbuhat ug dili putli" o "dili matinahuron nga pagtampalas" o "himuon nga dili putli."

Pastor

Ang pulong nga "pastor" literal nga sama sa pulong nga "pastol." Gigamit kini sama nga titulo alang sa usa ka tawo nga nangulo sa espirituhanon nga bahin sa grupo sa mga tumutuo.

- Sa Ingles nga bersyon sa Biblia, ang pulong nga "pastor" kausa lang nahisgutan sa libro sa taga-Efeso. Sama kini sa pulong nga gihubad nga "pastol" sa ubang bahin sa Biblia.
- Sa pipila ka mga pinulungan, ang pulong nga "pastor" pareho lang sa pulong nga "pastol."
- Sama sad kini sa pulong nga gigamit nga nagtumong kang Jesus ingon nga "maayo nga Pastol."

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Mas maayo kung hubaron kini nga "pastol" sa pinulungan diin kini hubaron.
- Ang ubang mga pamaagi sa niini nga pulong pwede nga, "espirituhanong pastol" o "Kristuhanong pangulo nga gapastol."

Patriyarka

Sa Daang Kasabotan ang pulong nga "patriyarka" nagtumong sa mga katigulangan nga nagtukod sa pagtuo sa mga katawhan sa Judio nga sila Abraham, Isaac, ug Jacob.

- Pwede sad kini magtumong sa mga dose ka mga anak nga lalaki ni Jacob nga nahimong dose ka mga patriyarka sa dose ka mga tribu sa Israel.
- Ang pulong nga "patriyarka" adunay susama nga pasabot sa "mga katigulangan" apan partikular nga nagtumong gyud kini sa mga labing ilado nga mga katigulangan nga mga pangulo sa grupo sa mga tawo.

Pedro, Simon Pedro, Cefas

Kini ang lainlaing mga ngalan nga nagtumong kang Pedro nga usa sa mga dose ka mga apostoles ni Jesus. Usa siya nga importante nga pangulo sa nauna nga Iglesia.

- Usa pa siya gitawag ni Jesus nga iyang disipulo, Simon ang ngalan niini nga tawo.
- Kadugayan ginganlan sad siya ni Jesus nga Cefas nga nagpasabot nga "bato" sa aramaic nga pinulungan. Gitawag sad siya nga Pedro, ang ngalan nga nagpasabot sa "bato" sa Griyego nga pinulungan.
- Mas ilado siya sa iyang ngalan nga Pedro ug Simon Pedro.
- Gigamit sa Dios si Pedro pinaagi sa pag-ayo sa mga tawo ug pagwali sa maayong balita mahitungod kang Jesus.
- Duha ka mga libro sa Bag-ong Kasabotan ang mga sulat nga gisulat ni Pedro aron dasigon ug tudluan ang kaubanan nga mga magtutuo.

Pentecostes, kasaulugan sa semana

Ang pentecostes mao ang Griego nga pulong sa Kasaulugan sa Semana diin gisaulog sa mga Judio sulod sa 50 ka mga adlaw human ang Kasaulogan sa Pagsaylo.

- Ang Adlaw sa Pentecostes mao ang una nga adlaw sa Kasaulugan sa Semana.
- Ang Kasaulugan sa Semana gisaulog human ang pag-ani sa lugas. Kini sad ang panahon aron hinumdumon ang unang paghatag sa Dios sa Balaod sa mga Israelita pinaagi kang Moises.
- Sa Bag-ong Kasabotan ang Adlaw sa Pentecostes hilabihan kaimportante tungod kay mao kini ang adalw nga gihatag sa Dios ang Balaang Espiritu sa mga misunod kay Jesus human nga nabanhaw si Jesus ug mibalik sa langit.

Peor, Bukid sa Peor, Baal sa Peor

Ang Peor mao ang ngalan sa bukid sa rehiyon sa Moab nga naa sa sidlakan sa Asin nga Dagat. Mao sad kini ang lugar nga gipuy-an sa mga tribu ni Reuben.

- Ang ngalan nga "Bet Peor" mao ang lain nga ngalan sa siyudad sa Peor.
- Ang "Baal sa Peor" mao ang diosdiosan sa mga Amobihanon nga ilang gisimba sa Bukid sa Peor.

Perisihanon

Ang Perisihanon grupo sa mga tawo nga nahimamat sa daghang mga higayon sa mga Israelita didto sa Palestina. Kini nga grupo wala nahisgutan kung unsa ang ilang pagkatawo o kung asa dapit sila nagpuyo.

- Kanunay sila nga nahisgutan sa libro nga Maghuhukom diin giingon nga ang mga Perisihanon nakigminyo sa mga Israelita ug maoy nag-impluwensiya kanila nga mag-alagad sa mga dili tinuod nga dios.
- Ang grupo sa mga tawo nga gitawag sa Ingles nga "Perizzies" lahi sa mga Perisihanon. Basin kinahanglan nga ispeligon ang ilang mga ngalan nga lahi gyud aron maklaro.

Persia, Taga- Persia

Ang Persia usa ka Imperyo nga gitukod ni Cyrus nga Gamhanan sa 550 ka tuig sa wala pa gipanganak si Cristo. Ang sentro niini makita sa siyudad nga karon mao ang Iran. Ang mga tawo sa Persia gitawag nga "taga-Persia."

- Ang Imperyo sa Persia dako kaayo ug gamhanan.
- Sa panahon sa pagmando ni Haring Cyrus nakagawas ang mga Judio sa pagkabinihag sa Babilonia, ug gitukod nila pag-usab ang templo sa Jerusalem, nga gigamit ang pondo nga gihatag sa Imperyo sa Persia.
- Si Haring Artaxerxes mao ang pangulo sa Imperyo sa Persia niadtong si Esdras ug Nehemias miadto balik sa Jerusalem aron itukod pag-usab ang mga paril didto.
- Si Ester nahimong rayna sa Imperyo sa Persia sa dihang naminyo siya kang Haring Ahasuero.

Pilato

Si Pilato usa ka Romano nga gobernador nga naghukom kang Jesus sa kamatayon.

- Tungod kay si Pilato mao ang gobernador, aduna siyay awtoridad sa paghukom sa mga kriminal.
- Gusto sa mga relihiyosong pangulo sa mga Judio nga ipalansang ni Pilato sa krus si Jesus, mao nga namakak ug miingon sila nga si Jesus usa ka kriminal.
- Nakaamgo si Pilato nga si Jesus walay sala, apan nahadlok siya sa panun sa mga tawo, mao nga gimanduan niya ang iyang mga sundalo sa paglansang kang Jesus sa krus.

Potifar

Si Potifar importante nga opisyal ni Paraon sa Ehipto sa panahon nga si Jacob, ang iyang mga asawa, ug ang iyang mga anak nagpuyo didto sa Canaan. Kapitan si Potifar sa mga gwardiya.

- Gipalit ni Potifar si Jose nga anak ni Jacob nga isip ulipon ug gipili niya nga magdumala sa iyang panimalay.
- Sa dihang si Jose gibutang-butangan ug sayop nga binuhatan, gipapriso ni Potifar si Jose.

Prensipe, Prensisa

Ang "prensipe" mao ang anak nga lalaki sa hari. Kini nga pulong pwede sad gamiton sa sumbingay nga nagtumong sa uban pang mga pangulo. Ang "prensisa" mao ang anak nga babaye sa hari.

- Ang pulong nga "prensipe" kasagarang gigamit sa kanatibuk-ang pakisayran sa pangulo o uban pang gamhanan nga mga tawo.

- Tungod sa bahandi ni Abraham ug pagkamahinungdanon niya, gitawag siya nga “prensipe” sa mga Hitita nga diin siya nakipuyo.
- Gitawag si Jesus nga "Prensipe sa Kalinaw" ug "Prensipe sa Kinabuhi."
- Sa Mga Buhat 2:36, gitawag si Jesus nga "Ginoo ug Cristo" ug sa Mga Buhat 5:31 gitawag siya nga "Prinsipe ug Manluluwas," nagpakita ug susama nga ipasabot ang "Ginoo" ug "Prinsipe."
- Sa Daang Kasulatan sa libro nga Daniel, ang pulong nga "prinsipe" gigamit sa mga panultihon nga "Prinsipe sa Persia" ug "prinsipe sa Gresya," nga tingali nagtumong sa dautang espiritu nga adunay awtoridad o gahum niadto nga mga rehiyon.
- Si Miguel nga Arkanghel ginganlan sad ug "prinsipe" sa Daang Kasulatan sa libro nga Daniel.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto, ang posible nga pamaagi sa paghubad niini nga pulong pwede sad, "anak sa hari" o "pangulo" o "gamando" o "nangulo" o "kapitan."
- Kung nagtumong sa mga anghel o dautang mga espiritu, pwede kini hubaron nga, "pangulong espiritu" o "anghel" o "pangulong dautan nga espiritu" o "ginoong gamhanan nga espiritu," depende sa konteksto.

Priscila

Si Priscila, Judio nga Kristohanon sa unang siglo kauban ang iyang bana nga si Aquila nga mitabang uban kang Pablo sa iyang trabaho nga misyonero.

- Nahimamat ni Pablo si Aquila ug Priscila sa Corinto.
- Nagpuyo si Priscila ug Aquila sa Roma sa mubo nga panahon.
- Nagtrabaho ang magtiayon isip tighimo ug tulda uban ni Pablo ug mitabang kaniya sa iyang trabaho nga misyonero.
- Silang duha ni Aquila ug Priscila gihisgutan sa Bag-ong Kasabotan sa pipila ka mga higayon isip katabang sa ministeryo ni Pablo.
- Si Priscila kasagaran nga gihisgutan nga ehemplo sa usa ka babaye nga magtutudlo sa naunang Iglesia.

Prisohan, Piniriso

Ang pulong nga "prisohan" nagtumong sa lugar nga diin gibutang ang mga kriminal isip silot sa ilang mga nahimong krimen. Ang piniriso usa ka tawo nga gibutang sa prisohan.

- Pwede mabutang ang tawo sa prisohan samtang naghulat nga mahukman.
- Daghang mga propeta ug ubang mga alagad sa Dios gibutang sa prisohan bisan wala silay gibuhat nga dautan.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang lain nga pulong sa "prisohan" mao ang "bilanggoan."
- Pwede sad kini hubaron nga "yungib" sa konteksto nga tingali ang prisohan tua ubos sa yuta o ubos sa palasyo o sa ubang mga tinukod.
- Ang pulong nga "mga piniriso" nagtumong sad sa mga tawo nga nadakpan sa kaaway ug gibutang sa lugar nga supak sa ilang kabubut-on. Ang ubang pamaagi sa paghubad niini nga gipasabot mao ang "mga binihag."

Probinsya

Ang probinsya usa ka distreto o bahin sa nasod. Ang usa ka butang nga kabahin niadto nga probinsya gihulagway nga "sa probinsya."

- Sa Daang Kasabotan ang mga probinsya kabahin sa Israel ubos sa pagmando ni Haring Ahab ug sa panahon ni Ester.
- Sa Bag-ong Kasabotan, ang Imperyo sa Roma natunga sa mga probinsya sama sa Masedonia, Cipre, Asya, Siria, Ehipto ug Galacia.

- Ang matag probinsya adunay kaugalingong awtoridad nga gamando ug gapaubos sa hari o pangulo sa nasod.
- Kini nga pulong pwede hubaron nga "rehiyon."

Profeta, Propesy-tagna, manalagna, propeta nga babaye

Ang "propeta" usa ka tawo nga magsulti sa mensahe sa Dios ngadto sa mga tawo. Ang babaye nga naghimo niini gitawag nga "propeta nga babaye."

- Ang karaan nga pulong sa propeta mao ang "manalagna" o "ang usa ka tawo nga makakita."
- Apan usahay, ang pulong nga "manalagna" nagtumong sa magtatagna o uban pang mini nga propeta.
- Kasagaran ang mga propeta nagpasidaan sa mga tawo nga motalikod sa ilang mga sala ug motuman sa Dios.
- Ang "tagna" mao ang mensahe nga gisulti sa propeta. Ang "pagtagna" nagpasabot sa pagsulti sa mga mensahe sa Dios.
- Kasagaran ang "tagna" mensahe nga gisulti sa propeta mahitungod sa mga umaabot nga panghitabo. Ang "pagtagna" nagpasabot sa pagsulti sa mga mensahe sa Dios.
- Daghang mga tagna sa Daang Kasabotan ang natuman na.
- Ang "mini nga propeta" usa ka tawo nga miangkong nga ang iyang gipanulti mga mensahe sa dili tinuod nga dios, sama ni Baal o sayop nga miangkong sa pagsulti sa mga mensahe gikan sa Dios.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang pulong nga "propeta" pwede hubaron nga "tigpamaba sa Dios" o "ang tawo nga nagsulti alang sa Dios" o "ang tawo nga nagsulti sa mga mensahe sa Dios."
- Ang mga pamaagi sa paghubad sa "tagna" pwede sad, "mensahe gikan sa Dios" o "mensahe sa propeta."
- Depende sa kontensto, ang pulong nga "pagtagna" pwede hubaron nga nagsulti ug mensahe gikan sa Dios" o "nagsulti ug mensahe sa Dios mahitungod sa umaabot nga panghitabo."
- Ang pulong nga "propeta nga babaye" pwede hubaron nga, "babaye nga tigpamaba sa Dios" o "ang babaye nga nagsulti sa mensahe sa Dios."

Pugon

Ang pugon usa ka dako nga hurnohan nga gigamit sa pagpainit pag-ayo ug mga butang.

- Sa adtong una kaayong panahon, kasagaran sa mga pugon gigamit nila sa pagtunaw ug mga metal sa paghimo ug mga butang sama sa lutuanan, alahas, mga hinagiban, ug diosdiosan.
- Ang mga pugon gigamit sad sa paghimo ug mga kulon.
- Usahay ang pugon nagtumong sa sumbingay nga naglinaw sa butang nga init kaayo.

Pula nga Dagat, Dagat sa mga Tambo

Ang Pula nga Dagat mao ang dagat nga nagbulag sa amihanan nga Africa gikan sa peninsula sa Arabia.

- Ang Pula nga Dagat mao ang sidlakan nga utlanan sa Ehipto ug anaa kini sa habagatang-kasadpan sa Gisaad nga Yuta.
- Ang Pula nga Dagat taas ug kipot. Mas dako kini kaysa lanaw o suba, apan mas gamay kini kaysa kadagatan.
- Sa dihang milayas ang mga Israelita sa Ehipto, kinahanglan nga tabukon nila ang Pula nga Dagat.

Pulong

Ang "pulong" nagtumong kini sa giingon sa usa ka tawo.

- Ang ehemplo niini mao kadtong higayon nga ang anghel sa Dios nag-ingon kang Zacarias, "wala ka motuo sa akong mga pulong," nga buot ipasabot "wala ka motuo sa akong giingon."
- Kini nga pulong halos kasagaran nagtumong sa kinatibuk-an sa mensahe, dili lang usa ka pulong.

- Kasagaran sa Biblia "ang pulong" nagtumong sa tanan nga giingon sa Dios ug gisugo, sama sa "ang pulong sa Dios" o "pulong sa kamatuuran."
- Usahay nag 'pulong' nagtumong sa katibuk-an nga gisulti, sama sa "gamhanang pulong ug binuhatan" nga buot ipasabot "gamhanang mga gisulti ug batasan."
- Ang pinasahi nga gamit ani nga pulong mao ang pag-ingon nga si Jesus mao "ang Pulong."

Mga Sugyot sa Paghubad

- Lainlain nga paagi sa paghubad sa "pulong" o "mga pulong" mao ang "katudluan" o "mensahe" o "mga balita" o "giingon" o "unsa ang giingon."
- Kung kini nagtumong kang Jesus nga "ang Pulong," kini nga pulong pwede hubaron nga "ang Mensahe" o "ang Giingon."

Pulong sa Dios, Pulong ni Yahweh, Pulong sa Ginoo, Kasulatan

Ang mga pulong nga "pulong sa Dios" nagtumong sa bisan unsa nga giingon sa Dios sa mga tawo. Apil niini ang gisulti ug gisulat nga mensahe.

- Paglabay sa daghang katuigan ang mga pulong sa Dios nasulat na, ang mga tawo padayon gihapon sa pagbasa niini nga kasulatan ug makahibalo sa mensahe sa Dios.
- Ang pulong nga "kasulatan" nagtumong sa naisult nga pulong sa Dios nga iyang giingo sa mga tawo nga isulat nila.
- Ang duol nga mga pulong niini nga "pulong ni Yahweh" ug "pulong sa Ginoo" kasagarang nagtumong sa piho nga pulong gikan sa Dios nga gihatag sa mga propeta ug uban pa nga mga tawo sa Biblia.
- Usahay kini mahisgotan nga "ang pulong" o "ang akong pulong" o "ang imong pulong" (kung naghisgot kini mahitungod sa pulong sa Dios).
- Sa Bag-ong Kasabotan, gitawag si Jesus nga "ang Pulong" ug "Pulong sa Dios." Kini nga titulo nagpasabot nga si Jesus nagpadayag kung kinsa ang Dios, tungod kay Dios siya.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto, ang pamaagi sa paghubad niini nga pulong pwede ang "ang mensahe ni Yahweh" o "mensahe sa Dios" o "ang mga katudluan gikan sa Dios."
- Mas natural siguro sa ubang pinulongan sa paghimo niini nga pulong nga "mga pulong sa Dios" o ang "mga pulong ni Yahweh."

Pulong sa kamatuoran

Ang mga pulong nga "pulong sa kamatuoran" nagtumong kini sa tanan nga gitudlo sa Dios sa mga tawo mahitungod sa iyang kaugalingon, sa iyang gilalang ug sa iyang plano sa kaluwasan pinaagi kang Jesus.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Pwede kini hubaron nga "ang tinuod nga mensahe sa Dios" o "pulong sa Dios nga tinuod."

Putli, Paglimpyo, Paghinlo

Ang pagka-"putli" nagpasabot sa pagka-walay sayop o walay nasagol nga dili angay unta didto. Ang paglimpyo sa usa ka butang mao ang paghinlo niini ug pagtangtang sa tanan nga nagpahugaw niini.

- Mahitungod sa balaod sa Daang Kasabotan, ang "paglimpyo" ug "paghinlo" nagtumong gyud sa paghinlo sa nagpahugaw sa butang o tawo sumala sa ritwal, sama sa sakit, mga likido nga mogawas sa tawo, o pagpanganak.
- Aduna say balaod sa Daang Kasabotan nga giingon kung unsaon pagpalimpyo sa mga tawo gikan sa sala, kasagaran sa pagsakripisyo ug mananap. Dili kini molangtog ug kinahanglan balik-balikon ang sakripisyo.
- Sa Bag-ong Kasabotan, kasagaran ang paglimpyo nagtumong sa pagkahinlo gikan sa sala.

- Ang bugtong nga pamaagi nga ang mga tawo hingpit ug permanente nga malimpyohan sa sala mao ang paghinulsol ug pagdawat sa pagpasaylo sa Dios pinaagi sa pagsalig kang Jesus ug sa iyang sakripisyo.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang pulong nga "paglimpyo" pwede hubaron nga "paghimo nga putli" o "limpyo" o "limpyohan sa tanang hugaw" o "pagtangtang sa tanang mga sala."
- Ang mga pulong sama sa, "sa dihang ang panahon sa ilang paghinlo nahuman na" pwede hubaron nga, "niadtong nahinloan na ang ilang kaugalingon pinaagi sa paghulat sa gikinihanglan nga mga adlaw."
- Ang mga pulong nga, "naghatag ug paghinlo alang sa sala" pwede hubaron nga, "naghatag ug pamaagi aron hingpit nga mahinloan sa ilang sala."
- Ang ubang pamaagi sa paghubad sa "paghinlo" pwede sad, ang "espirituhanong paghugas" o "nahimong limpyo sumala sa ritwal."

Raba

Usa ka importante nga siyudad ang Raba sa mga Amonihanon.

- Kasagarang gisulong ang Raba sa panahon sa gubat batok sa mga Amonihanon.
- Ang Hari sa Israel nga si David nagbihag sa Raba nga usa sa ulahi niyang mga pagbuntog.
- Ang modernong siyudad karon nga Amman Jordan ang Raba kaniadto.

Rahab

Si Rahab usa ka babaye nga nagpuyo sa Jerico sa dihang ang Israel misulong sa siyudad. Usa siya ka babaye nga nagbaligya ug dungog.

- Gitago ni Rahab ang duha ka Israelita nga miadto aron maniid sa Jerico sa wala pa misulong ang mga Israelita. Gitabangan niya ang mga espiya sa pag-ikyas pabalik sa kampo sa mga Israelita.
- Nahimo nga tumutuo si Rahab kang Yahweh, siya ug ang iyang pamilya naluwas niadtong giguba ang Jerico. Namuyo sila kauban ang mga Israelita.

Rama

Ang Rama usa ka karaan nga siyudad sa Israel nga nahimutang mga 8 ka kilometros amihanan sa Jerusalem didto sa Benjamin duol sa Gibeon.

- Nahimutang ang Rama sa lugar kung diin ang mga kaliwat sa asawa ni Jacob nga si Raquel namuyo.
- Niadtong ang mga Israelita gibihag sa Babilonia, gidala una sila sa Rama usa pa sila miadto sa Babilonia.
- Ang Rama mao ang gipuy-an sa amahan ug inahan ni Samuel.

Ramot

Importante nga siyudad ang Ramot nga nahimutang sa mga bukid sa Gilead. Gitawag sad kini ug Ramot Gilead.

- Naapil ang Ramot sa Israelitang tribu sa Gad ug gigahin nga siyudad nga dalangpanan.
- Si Haring Ahab sa Israel ug Haring Josafat sa Juda naglunsad ug giyera batok sa hari sa Aram sa Ramot. Napatay si Ahab niadtong nga gubat.
- Sa kadugayan si Haring Ahasias ug Haring Joram misulay sa pag-ilog sa siyudad sa Ramot gikan sa hari sa Aram apan nasamaraan si Joram. Napatay silang duha ni Jehu nga sa kadugayan napili nga hari sa Israel didto sa Ramot.

Raquel

Usa sa mga asawa ni Jacob si Raquel. Siya ug ang iyang igsoon nga si Lea mga anak nga babaye ni Laban nga uyoan ni Jacob.

- Si Raquel ang inahan ni Jose ug Benjamin nga ang mga kaliwat nahimong duha sa mga dose ka tribu sa Israel.
- Sa sinugdanan, dili makaanak si Raquel. Apan ang Dios mao ang hinungdan nga nanganak siya kang Jose.
- Sa paglabay sa mga katuigan, niadtong nanganak siya kang Benjamin, namatay si Raquel ug gilubong ni Jacob duol sa Betlehem.

Rebeca

Si Rebeca anak nga babaye sa usa sa mga pag-umangkon nga lalaki ni Abraham. Igsoon ni Abraham ang iyang apohan.

- Gipili sa Dios si Rebeca nga mahimong asawa sa anak ni Abraham nga si Isaac.
- Mibiya si Rebeca sa iyang nasod ug mikuyog sa ulipon ni Abraham aron moadto sa nasod ni Isaac, magminyo kang Isaac ug mopuyo didto uban sa iyang pamilya.
- Sa dugay nga panahon wala makaanak si Rebeca, apan sa kadugayan gipanalanginan siya sa Dios ug nanganak siya ug kaluha nga mga lalaki nga mao sila Esau ug Jacob.

Reuben

Si Ruben kamaguwangan nga anak ni Jacob. Ang iyang inahan mao si Lea.

- Sa diha nga ang iyang mga igsoon nagplano nga patyon ang ilang manghod nga si Jose, naluwas ni Ruben ang kinabuhi ni Jose sa pag-ingon niya kanila nga ibutang nalang siya sa buho imbes patyon.
- Wala magdugay mibalik si Ruben aron luwason si Jose, apan nabaligya na diay siya isip ulipon sa mga negosyante nga miaagi.
- Ang mga kaliwat ni Ruben nahimong usa sa dose ka tribo sa Israel.

Rimmon

Ang Rimmon ngalan kini sa lalaki ug sa pipila ka mga lugar sa Biblia. Ngalan sad kini sa dili tinuod nga dios nga nagpasabot nga "bunga nga granada."

- Si Rimmon usa ka Benjamiyanon gikan sa siyudad sa Beerot sa Zebulun. Ang anak niini nga tawo maoy nagpatay kang Isboset, ang bakol nga anak ni Jonatan.
- Usa ka lungsod ang Rimmon sa habagatan nga bahin sa Juda. Ang Bato sa Rimmon luwas nga lugar nga diin ang mga Benjamiyanon miikyas aron dili sila mapatay.
- Ang Rimmon-Parez usa ka lugar nga walay nakahibalo kung asa gyud dapit kini sa kamingawan sa Judea.

Roboam

Si Roboam usa sa mga anak ni Solomon, ug nahimong hari sa nasod sa Israel pagkamatay si Solomon.

- Sa dihang si Roboam nagsulti ug ngil-ad kaayo sa mga tawo sa Israel, napulo sa dose ka mga tribo nagrebelde batok kaniya. Tungod niini, ang nasod sa Israel nabahin sa duha ka gingharian: ang gingharian sa Israel sa amihanang bahin ug ang gingharian sa Juda sa habagatang bahin.
- Si Roboam nagpadayon nga hari sa gingharian sa Juda, nga sakop ang duha ka mga tribo nga nagpadayon nga maunongon kaniya.
- Si Roboam dautan nga hari ug wala motuman kang Yahweh, hinuon nag-alagad siya sa dili tinuod nga mga dios.

Roma

Sa karon nga panahon ang Roma mao ang kapital nga siyudad sa nasod nga Italy.

- Sa panahon ni Jesus ug sa mga apostoles, ang Roma mao ang sentro sa Imperyo sa Roma.
- Ang Imperyo sa Roma nangulo sa tibuok rehiyon nga nagpalibot sa Dagat sa Mediteranea apil ang Israel.
- Ang pulong nga "Roma" nagtumong sa bisan unsa nga adunay kalabutan sa mga rehiyon nga gikontrolar sa gobyerno sa Roma, apil ang mga nagpuyo ug mga opisyal sa Roma.
- Gidala si Apostol Pablo sa siyudad sa Roma ingon nga piniriso tungod sa iyang pagwali sa maayong balita mahitungod kang Jesus.

Ruth

Si Ruth usa ka babayeng taga-Moab nga nabuhi niadtong panahon nga ang mga maghuhukom ang nangulo sa Israel. Usa siya ka kagikanan ni Jesu Cristo.

- Ilado gyud si Ruth sa iyang pagkamaunongon sa iyang ugangang nga si Naomi. Nikuyog si Ruth uban kang Naomi pagbalik sa Israel ug nagtabang ug hatag sa iyang mga panginahanglan.
- Gitugyan ni Ruth ang iyang kinabuhi aron sa pag-alagad sa tinuod nga Dios sa Israel.
- Nagminyo ug usab si Ruth sa usa ka lalaking Israelita ug nanganak siya ug lalaki nga nahimong apohan ni Haring David.

Sadok

Si Sadok ngalan sa usa ka importante nga kinatas-ang pari sa Israel sa panahon sa paghari ni Haring David.

- Si Sadok mitabang kang David niadtong si Absalom nagrebilde batok kang David, ug mitabang sa pagbalik sa arka sa kasabotan ngadto sa Jerusalem.
- Sa paglabay sa katuigan, aduna sad siyay kabahin sa pagdihog sa anak ni David nga si Solomon isip hari.
- Duha ka tawo nga Zadok ang ngalan ang mitabang sa pagtukod pagbalik sa paril sa Jerusalem sa panahon ni Nehemias.
- Sadok sad ang ngalan sa apohan ni Haring Jotam.

Saduseo

Ang Saduseo usa ka politikal nga grupo sa mga paring Judio sa panahon ni Cristo Jesus nga nagsuporta sa pagpangulo sa mga Romano ug dili sila motuo sa pagkabanhaw sa tawo.

- Ang mga Saduseo adunahan ug taas ang estado nga mga Judio nga adunay posisyon sa pagmando nga makagagahum sama sa pangulong pari ug kinatas-ang pari.
- Ang mga katungdanan sa mga Saduseo naglakip sa pag-atiman sa kinatibuk-an sa templo ug mga katungdanan sa pari sama sa paghalad sa mga sakripisyo.
- Ang mga Saduseo ug mga Pariseo dako ang ilang kalabutan sa paglansang sa krus kang Cristo Jesus.
- Si Jesus nagsulti batok niining duha ka grupo sa relihiyon tungod sa ilang pagkamakaugalingon ug pagpakaaron-ingnon.

Sagrado

Ang pulong nga "sagrado" naghulagway sa usa ka butang nga balaan ug gigahin alang sa pagpasidungog sa Dios.

- Sagrado ang Kasulatan tungod kay mao kini ang pulong sa Dios.
- Sagrado ang Adlaw sa Igpapahulay tungod kay mao kini ang adlaw sa pagpahulay sa Dios.
- Sagrado ang tabernakulo tungod kay didto nakigkita ang Dios sa iyang katawhan.
- Bililhon ang mga butang nga giingon nga "sagrado" tungod kay gigahin sila alang sa paggamit sa Dios.
- Kini nga pulong pwede sad gamiton sa paghulagway sa mga relihiyosong butang nga gigamit sa pagsimba sa mga dili tinuod nga dios.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang ubang mga pulong nga pwede gamiton sa paghubad niini nga pulong pwede ang "gihalad" o "gigahin" o "gipahinungod."
- Ang pulong nga "balaan" pwede sad gamiton sa pipila ka konteksto, hilabi na kung nagpasabot sa paggahin alang sa paggamit ug pagpasidungog sa Dios.
- Timan-i nga ang "sagrado" kanunay gamiton alang sa mga butang ug dili sa mga tawo.

Saksi

Ang saksi usa kini ka tawo nga nakakita o nakadungog sa usa ka butang nga nahitabo. Usahay ang pulong nga "nakasaksi" gigamit aron ipakita nga nakita gyud sa tawo ang nahitabo.

- Sa pag-usisa sa husgado, ang mga saksi mosulti kung unsa ang ilang nakita o nadungog. Ang mga isulti sa mga saksi makatabang sa maghuhukom sa pagdesisyon niya kung ang tawo nga akusado sad-an o walay sala.
- Ang mga saksi gilaoman nga mosulti kung unsa ang tinuod mahitungod sa ilang nakita ug nadungog.
- Sa pagsaksi sa usa ka butang buot pasabot nga nakita gyud ang nahitabo.
- Ang saksi nga dili magsulti kung unsa ang tinuod mahitungod sa panghitabo tawagon nga "bakakon nga saksi."

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang pulong nga "saksi" o "nakasaksi" pwede hubaron sa pulong o mga pulong nga nagpasabot nga "tawo nga-nakakita-niini" o "usa ka tawo nga nakita sa panghitabo" o "sila nga nakakita ug nakadungog."

Samaria, Taga-Samaria

Ang Samaria ngalan sa usa ka siyudad ug ang mga lugar nga nakapalibot niini nga rehiyon sa amihanang dapit sa Israel. Kini nga rehiyon makita taliwala sa Patag sa Sharon nga anaa sa kasadpang bahin niya ug sa Suba sa Jordan nga anaa sa kasidlakang bahin niya.

- Sa Daang Kasabotan, ang Samaria mao ang kapital nga siyudad sa amihanang gingharian sa Israel. Kadugayan ang rehiyon palibot niini gitawag nga Samaria.
- Kaniadtong gipildi sa mga taga-Asiria ang amihanang gingharian sa Israel, gikuha nila ang siyudad sa Samaria ug gipugos nila nga mohawa ang kadaghanan nga mga Israelita nga nagpuyo sa amihanang bahin aron moadto sa layo nga lainlaing mga siyudad sa Asiria.
- Ang mga taga-Asiria nagdala sad ug mga langyaw sa rehiyon sa Samaria aron pulihan ang mga Israelita nga gipahawa.
- Ang pipila sa mga nahabilin nga mga Israelita sa rehiyon, naminyo sa mga langyaw nga mibalhin didto ug ang ilang mga kaliwat gitawag nga mga taga-Samaria.
- Gibiaybiay sa mga Judio ang mga taga-Samaria tungod kay mistiso lang sila nga mga Judio ug tungod kay nagsimba sila sa mga diosdiosan sa mga pagano.
- Sa panahon sa Bag-ong Kasabotan, ang rehiyon sa Samaria giutlanan sa rehiyon sa Galilea sa amihanang bahin niini ug sa rehiyon sa Judea sa habagatang bahin.

Samson

Si Samson usa sa mga maghuhukom, ug manluluwas sa Israel. Gikan siya sa tribu ni Dan.

- Gihatagan sa Dios si Samson ug talagsaon ug dili tawhanon nga kusog nga gigamit niya sa pakig-away batok sa mga kaaway sa mga Israelita, nga ang mga Felistihanon.
- Si Samson gipanaad nga dili gyud putlon ang iyang buhok ug dili gyud moinom sa bino o bisan unsa nga ilimnong makahubog.
- Niadtong misugot siya sa pangamuyo sa iyang mabudhiong asawa nga si Delila, ug gisulti niya kaniya ang sekreto sa iyang kusog, giputol sa iyang asawa ang iyang buhok aron mawala ang iyang kusog.

- Samtang bihag pa si Samson, gibalik sa Dios ang iyang kusog ug gihatagan siya ug higayon aron gub-on niya ang templo sa dili tinuod nga dios nga si Dagon uban ang daghang mga Felistihanon.

Samuel

Si Samuel usa ka propeta ug mao ang ulahi nga maghuhukom sa Israel; gidihogan niya ingon nga mga hari sa Israel si Saul ug si David.

- Si Samuel anak ni Elcana ug Ana ug natawo siya sa lungsod sa Rama.
- Si Ana baog unta apan natawo si Samuel ingon nga tubag sa grabe nga pag-ampo ni Ana nga hatagan siya sa Dios ug anak nga lalaki.
- Sa pag-ampo ni Ana, nanaad siya sa Dios nga iyang ihalad ang iyang anak nga lalaki sa Ginoo.
- Niadtong gamay pa nga bata si Samuel, gipaadto ni Ana siya sa templo aron tabangan ang pari nga si Eli sumala sa iyang gisaad sa iyang pag-ampo.

Sandalyas

Ang sandalyas simple kini nga sapin nga isul-ot sa tiil nga adunay higot palibot sa bukongbukong; gisul-ot kini sa mga babaye ug mga lalaki.

- Ang sandalyas usahay gigamit sa pagpamatuod sa legal nga transaksyon, sama sa pagbaligya ug kabtangan (Ruth 4:7) diin ang usa ka tawo tangtangan ang iyang sandalyas ug ihatag kini sa uban.
- Ang pagtangtang sa sapin o sandalyas sa usa ka tawo timaan kini sa pagtahod ug balaan nga pagtahod, labi na sa atubangan sa Dios.
- Si Juan miingon nga dili siya takos bisan sa pagtangtang sa higot sa sandalyas ni Jesus, nga tahas kini sa usa ka mainubsanon nga alagad o ulipon.

Santiago (anak ni Alfeus)

Si Santiago anak ni Alfeus, usa sa mga dose ka mga apostoles ni Jesus.

Santiago (anak ni Zebedeo)

Si Santiago nga anak ni Zebedeo, usa sa mga dose ka mga apostoles ni Jesus. Adunay iyang manghod nga Juan ang ngalan ug usa sad sa mga apostoles ni Jesus.

- Si Santiago ug ang iyang igsoon nga si Juan mangingisda uban ang iyang amahan nga si Zebedeo.
- Si Santiago ug si Juan gianggaan ug "Mga anak sa dalugdog," tingali kay dali ra sila masuko.
- Lahi kini sa usa ka Santiago nga misulat sa libro sa Biblia. Sa pipila ka mga pinulungan pwede nga isulat ang ilang mga ngalan sa lahi nga paagi aron mahimong klaro nga dili sila ang pareho nga tawo.

Santiago (igsoon ni Jesus)

Si Santiago usa sa mga anak ni Maria ug Jose, ug usa siya sa mga igsoon ni Jesus.

- Sa panahon ni Jesus, si Santiago ug ang iyang mga igsoon wala motuo nga si Jesus mao ang Mesias.
- Kadugayan, pagkahuman sa pagkabanhaw ni Jesus, mituo si Santiago kaniya ug nahimong usa sa mga pangulo sa Iglesia sa Jerusalem.
- Nagsulat si Santiago sa mga Kristuhanon nga nagpuyo sa ubang mga nasod. Ug kini nga sulat naa sa Biblia ug gitawag nga "Santiago."

Saput nga sako

Ang saput nga sako hinimo gikan sa buhok sa kanding o kamelyo. Kini nga panapton garason kaayo ug katol.

- Kasagaran ang mga sinina nga hinimo gikan sa saput nga sako sul-ubon aron ipakita ang kasubo, kaguol o pagkaulaw.

- Ang pagpamutang ug abo o paglingkod sa mga abo usa sad ka timaan sa pagkasubo ug pagpaubos.
- Ang mga pulong nga "sapot nga sako ug abo" kasagaran nagtumong sa tradisyonal nga pagpakita ug kasubo ug paghinulsol.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Kini nga pulong pwede hubaron nga "garason nga panapton nga hinimo sa buhok sa mananap" o "mga sinina nga hinimo sa buhok sa kanding" o "garason ug katol nga sinina."
- Ang ubang pamaagi sa paghubad niini nga pulong mao ang "garason ug katol nga sinina sa pagkaguol."
- Ang mga pulong nga "paglingkod sa sapot nga sako ug abo" pwede hubaron nga "pagpakita ug pagkaguol ug pagpaubos pinaagi sa pagsul-ob ug garason nga panapton ug paglingkod sa abo."

Sara

- Si Sara asawa ni Abraham.
- "Sarai" ang unang ngalan ni Sara apan giilisdan kini sa Dios ug Sara.
- Gipanganak ni Sarah ang lalaki nga anak, nga gisaad sa Dios kaniya ug kang Abraham.

Satanas, Yawa, Ang dautan

Ang yawa espirituhanong linalang sa Dios, apan nagrebelde siya batok sa Dios ug nahimong kaaway sa Dios. Ang yawa gitawag sad nga "Satanas" ug "ang dautan."

- Ang yawa nga si Satanas nagdumot sa Dios ug sa tanan nga iyang linalang, tungod kay gusto niyang ilugon ang lugar sa Dios ug simbahon siya ingon nga Dios.
- Gitintal ni Satanas ang mga tawo aron magrebelde batok sa Dios.
- Gipadala sa Dios ang iyang anak nga si Jesus aron luwason ang mga tawo gikan sa pagmando ni Satanas.
- Ang ngalan nga "Satanas" buot pasabot "kaaway" o "kontra."
- Ang pulong nga "yawa" buot pasabot "magsusumbong."

Mag Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "yawa" pwede sad hubaron nga "tigpasangil" o "ang dautan" o "ang hari sa mga dautang espiritu" o "ang pangulo nga dautang espiritu."
- Ang "Satanas" pwede hubaron nga "kasangka" o "kaaway" o uban pa nga ngalan nga magpakita nga siya dautan.
- Kini nga mga pulong kinahanglan hubaron nga lahi sa demonyo ug sa dautan nga espiritu.
- Hunahunaa kung giunsa paghuabad kini nga mga pulong sa lokal o nasudnon nga pinulongan.

Saul

Si Saul usa ka Israelitang lalaki nga gipili sa Dios nga mahimong unang hari sa Israel.

- Si Saul taas ug gwapo ug usa ka kusgan nga sundalo. Siya ang klase sa tawo nga gusto sa mga Israelita nga mahimo nilang hari.
- Bisan nag-alagad siya sa Dios sa sinugdanan, sa kadugayan nahimo siyang mapahitas-on ug wala siya mituman sa Dios. Tungod niini, gipili sa Dios si David nga mopuli kang Saul ingon nga hari.

Pagkahuman sa gatosan ka tuig, adunay laing Judio nga Saul ang ngalan. Apan gialisdan ang iyang ngalan ug Pablo pagkahuman siya makaila kang Jesus.

Seba

Adtong una pa kaayo nga panahon, ang Seba usa ka katilingban o rehiyon nga makita dapit sa habagatang Arabia.

- Ang Seba nahimutang duol sa gitawag karon nga Yemen o Ethiopia, mga 1200 ka tuig sa wala pa gipanganak si Cristo hangtod sa 275 ka tuig sukad natawo si Cristo.

- Ang mga nagpuyo didto tingali mga kaliwat ni Ham.
- Ang Rayna sa Seba nibista kang Haring Solomon niadtong nakadungog siya sa kabantog sa iyang mga bahandi ug kaalam.
- Aduna say pipila ka lalaki nga "Seba" ang mga ngalan sa Daang Kasabotan.

Sebada

Ang pulong nga "sebada" nagtumong sa usa ka klase sa lugas nga gigamit sa paghimo ug pan.

- Ang tanom nga sebada adunay taas nga tugkay ug sa tumoy niini mao ang gitubuan sa mga binhi o lugas.
- Kung giukon ang sebada, ang makaon nga binhi malain sa walay pulos nga tahop.
- Ang lugas sa sebada galingon aron mahimong harina, unya isagol sa tubig o mantika aron mahimo nga pan.
- Kung wala mailhi ang sebada, mahubad kini nga "lugas nga gitawag nga sebada" o "lugas nga sebada."

Secem

Ang Secem usa ka lungsod sa Canaan nga makita mga 40 ka milya sa amihanan sa Jerusalem. Secem sad ang ngalan sa usa ka lalaki sa Daang Kasabotan.

- Didto sa Secem nagpuyo si Jacob human siya makig-uli sa iyang igsoon nga si Esau.
- Nipalit ug yuta si Jacob gikan sa mga anak ni Hamor sa Secem, nga kadugayan nahimong yuta nga lubnganan ug diin gilubong si Jacob sa iyang mga anak.

Sedechias

Si Sedechias ang ulahing hari sa Juda (sa 597-587 nga mga tuig unapa natawo si Cristo). Aduna say pipila ka mga lalaki nga Sedechias ang mga ngalan sa Daang Kasabotan.

- Baynte anyos ang edad ni Haring Sedechias adtong nakuha niya ang trono, paghuman gipa-uli ni Nabucodonozo ang kadaghanan sa mga harianong mga tawo ngadto sa Babilon.
- Mikonsulta si Sedechias kang Jerenias ug kang Eziquel, apan dili siya maayo nga pangulo.
- Nabihag siya paghuman sa paglikos sa Jerusalem ug gidala ngadto sa hari sa Babilon ug gisilotan pinaagi sa pagtanaw sa pagpatay sa iyang mga anak nga mga lalaki, ug paghuman niadto gibuta siya.

Sem

Si Sem usa sa tulo ka anak ni Noe nga nikuyog niya didto sa arka kaniadtong lunop sa tibuok kalibotan nga gihulagway sa libro sa Genesis.

- Si Sem mao ang amahan sa grupo sa mga tawo nga gitawag nga "Semitic" sa Ingles nga kadugayan nahimo nga nasod sa Israel.
- Gitala sa Biblia nga ang gitas-on sa kinabuhi ni Sem hapit moabot ug 600 ka tuig.

Senakerib

Si Senakerib usa ka gamhanang hari sa Asiria nga maoy hinungdan nga ang Neniva nahimong mauswagon ug importante nga siyudad.

- Ilado si Haring Senakerib tungod sa iyang mga paggubat batok sa Babilonia ug sa gingharian sa Juda.
- Mapahitas-on siya kaayo nga hari ug iyang gitamay si Yahweh.
- Gisulong ni Senakerib ang Jerusalem sa panahon nila Haring Ezequias ug propetang Isaias.
- Gilaglag ni Yahweh ang kasundalohan ni Senakerib.
- Natala ang ubang mga panghitabo sa iyang paghari sa mga libro sa Daang Kasabotan nga Mga Hari ug Cronicas.

Set

Si Set mao ang ikatulo nga anak nila Adan ug Eva nga gihisgotan sa Biblia.

- Niingon si Eva nga si Set ang gihatag kaniya nga puli kang Abel nga gipatay sa iyang igsoon nga si Cain.
- Si Set mao ang kagikan ni Noe ug sa tanan nga nabuhi sukad kaniadto.
- Ang mga kaliwat ni Set mao ang unang giingon nga "misangpit sa ngalan sa Ginoo."

Sharon, Patag sa Sharon

Sharon ang ngalan sa patag ug tabunok nga yuta subay sa baybayon sa Dagat sa Mediteraneo, sa habagatan sa Bukid sa Carmel. Nailhan sad kini nga "Patag sa Sharon."

- Pipila ka mga siyudad nga gihisgotan sa Biblia ang makita sa Patag sa Sharon, apil ang Jopa, Lida, ug Cesarea.
- Pwede kini hubaron nga "ang patag nga gitawag nga Sharon" o "Patag sa Sharon."
- Ang mga tawo nga nagpuyo sa rehiyon sa Sharon gitawag nga mga "Sharonihanon."

Si Maria nga igsoon ni Marta

Si Maria, babaye nga gikan sa Betania nga misunod kang Jesus.

- Si Maria adunay igsoon nga babaye nga si Marta ug igsoon nga lalaki nga si Lazaro nga misunod sad kang Jesus.
- Usa ka panahon o higayon gidayeg ni Jesus si Maria sa pagpili niya nga maminaw kaniya kaysa mahasol sa pag-andam ug pagkaon alang kaniya.
- Usa ka panahon sa dihang si Jesus mikaon sa Betania, gidihugan siya ni Maria ug mahal kaayo nga pahumot sa iyang mga til aron simbahan siya. Gidayeg siya ni Jesus sa pagbuhat niini.

Sidon, mga taga-Sidon

Si Sidon mao ang kamagulangang anak nga lalaki ni Canaan. Aduna say siyudad nga gitawag ug Sidon didto sa Canaan.

- Ang siyudad sa Sidon nahimutang sa baybayon sa Dagat sa Mediteraneo nga parte sa nasod nga karon mao ang Lebanon.
- Ang mga taga-Sidon usa ka grupo sa tawo nga nagpuyo sa karaan nga Sidon ug sa mga lugar nga nagpalibot niini. Mga Gentil kini nga mga tawo.
- Sa Bibliya, ang Sidon adunay kalabotan sa siyudad sa Tira. Ilado kining duha ka siyudad sa ilang bahandi ug sa makasasala nga batasan sa ilang mga katawhan.

Silas, Silvanus

Si Silas mao ang pangulo sa mga tumutuo sa Jerusalem.

- Gipili sa iglesia sa Jerusalem si Silas nga mouban nila Pablo ug Barnabas ngadto sa siyudad sa Antioquia.
- Kadugayan, mibyahe si Silas uban ni Pablo ngadto sa ubang mga siyudad aron tudluan ang mga tawo mahitungod kang Jesus.
- Sila Pablo ug Silas gipriso sa siyudad sa Filipos. Nisalig sila sa Dios ug nag-awit ug mga pagdayeg kaniya samtang tua sila didto sa prisohan. Gipagawas sila sa Dios gikan sa prisohan ug gigamit sila aron maluwas ang tigbantay sa prisohan.

Silo

Ang Silo usa ka giparilan nga siyudad nga Canaanhon nga gibuntog sa mga Israelita ilawom sa pagpangulo ni Josue.

- Ang siyudad nga Silo nahimutang sa kasadpan sa Suba sa Jordan ug amihanan-sidlakan sa siyudad sa Betel.
- Niadtong panahon nga gipangulohan ni Josue ang Israel, ang siyudad sa Silo usa ka lugar diin magtagbo ang mga katawhan sa Israel.
- Ang dose ka tribo sa Israel nagtagbo didto sa Silo aron mamati kang Josue nga nagsulti kanila kung asa nga bahin sa yuta sa Canaan ang gihatag kanila.
- Sa wala pa natukod ang bisan unsang templo sa Jerusalem, ang Silo mao ang lugar nga adtuan sa mga Israelita aron maghalad sa Dios.
- Gidala si Samuel ngadto sa Silo sa iyang inahan nga si Hana niadtong batang lalaki pa siya aron ipahinungod siya sa Ginoo. Nagpabilin siya didto uban ang pari nga si Eli aron bansayon sa pag-alagad sa Ginoo.

Simei

Adunay pipila ka mga lalaki sa Daang Kasabotan nga Simei ang mga ngalan.

- Si Simei nga anak ni Gera usa ka Benjamihanon nga nagtunglo ug nagbato kang Haring David niadtong miikyas si David sa Jerusalem ug sa iyang anak nga si Absalom.
- Pipila sa mga lalaki nga Simei ang ngalan sa Daang Kasabotan nag-alagad ingon nga mga Levihanong pari.

Simeon

Sa Biblia, adunay pipila ka lalaki nga Simeon ang ilang ngalan.

- Sa Daang Kasabotan, ang ikaduhang anak nga lalaki ni Jacob (Israel) ug Lea ginganlan ug Simeon. Ang iyang mga kaliwat nahimong usa sa dose ka tribo sa Israel.
- Ang tribo ni Simeon mao ang nagpuyo sa kinahabagtan nga teritoryo sa yutang gisaad nga Canaan, usa sa mga dapit nga apil sa mana ni Juda.
- Sa Bag-ong Kasabotan, usa ka diosnon nga lalaki nga ginganlag Simeon ang didto sa templo sa Jerusalem niadtong gidala ni Jose ug Maria ang batang gamay nga si Jesus aron ipahinungod siya sa Dios. Gipanalanginan ni Simeon si Jesus ug nagdayeg siya sa Dios tungod kay naghatag siya ug Mesiyas nga mahimong Manluluwas sa tanang katawhan.
- Aron maklaro nga lainlain kini nga mga Simeon, ang ubang mga maghuhubad lainlain ang ilang pag-ispeling sa ilang mga ngalan.

Simon nga Patriota

Si Simon nga Patriota usa sa mga dose ka disipulo nga suod kaayo kang Jesus.

- Gamay lang ang nahibaloan mahitungod kang Simon nga Patriota. Gihisgotan siya sa tulo ka higayon sa mga nakalista nga mga disipulo ni Jesus.
- Usa si Simon sa Onse nga nagtapok pagkahuman nga misaka si Jesus balik sa langit.
- Ang uban naghunahuna nga ang pulong nga "Patriota" nagpasabot nga si Simon membro sa "mga Patriota" nga usa ka partidong relihiyoso sa mga Judio. Kini nga partido dasig kaayo sa ilang pagsuporta sa pagpadayon sa Balaod ni Moises ug mirebelde sila sa gobyernong Romano.
- Ang uban naghunahuna nga ang pulong nga Patriota naghulagway lang sa relihiyosong kadasig ni Simon.

Sinai, Bukid sa Sinai

Sinai ang ngalan sa bukid nga tingali nahimutang sa habagatan nga bahin sa gitawag karon nga Peninsula sa Sinai.

- Ang mga Israelita miagi sa Bukid sa Sinai samtang nagbyahe sila gikan sa Ehipto ngadto sa Gisaad nga Yuta.
- Ang Bukid sa Sinai kabahin sa usa ka dako ug batohon nga disyerto.
- Gihatag sa Dios kang Moises ang Napulo ka Sugo didto sa Bukid sa Sinai.

Sinar

Ang Sinar nagpasabot nga "nasod sa duha ka suba" ug mao kini ang ngalan sa usa ka patag o rehiyon sa habagatang Mesopotamia.

- Kadugayan nailhan ang Sinar nga Caldea unya Babilonia.
- Ang siyudad sa Babel tingali ang labing ilado nga siyudad sa Sinar diin ang mga karaang tawo nga nagpuyo didto nagtukod ug taas nga torre.
- Si Abraham gikan sa siyudad sa Ur niini nga rehiyon nga gitawag kaniadtong panahon nga Caldea.

Sion , Bukid sa Sion

Ang pulong nga "Sion" o "Bukid sa Sion" nagtumong sa salipdanan o kuta nga nakuha ni Haring David gikan sa mga Jebusites. Nahimutang kini sa usa sa mga bungtod nga nahimutangan sa siyudad sa Jerusalem ug nahimong pinuy-anan ni David.

- Ang Bukid sa Sion ug Bukid sa Moria ang duha ka mga bungtod nga nahimutangan sa siyudad sa Jerusalem. Ang anak ni David nga Solomon nagtukod ug templo sa Dios sa Bukid sa Moria, nga diin gihalad ni Abraham ang iyang anak nga Isaac ngadto sa Dios sa daghang katuigan sa wala pa matukod ang templo.
- Sa kadugayan, ang "Sion" o "Bukid sa Sion" nahimong kinatibuk-ang pulong nga nagtumong niini nga duha nga mga bukid ug sa siyudad sa Jerusalem.
- Ginganlan ni David ang Sion o Jerusalem nga ang "Siyudad ni David." Lahi kini sa yutang natawhan ni David nga mao ang Betlehem, nga gitawag sad ug Siyudad ni David.
- Ang pulong nga "Sion" gigamit sa ubang mga sumbingay nga pamaagi, nga nagtumong sa Israel o ispirituhanong gingharian sa Dios o sa bag-ong langitnong Jerusalem nga himoon sa Dios.

Siyudad ni David

Ang "Siyudad ni David" lain kini nga ngalan sa Jerusalem ug sa Betlehem.

- Sa Jerusalem nagpuyo si David samtang gamando siya sa Israel.
- Sa Betlehem gipanganak si David.

Sodom

Ang Sodom usa ka siyudad sa habagatang bahin sa Canaan diin nagpuyo ang pag-umangkon ni Abraham nga si Lot uban sa iyang asawa ug mga anak.

- Ang yuta sa rehiyon nga nagpalibot sa Sodom maayo ang pagpatubig ug tabunok, mao nga didto gipili ni Lot nga magpuyo niadtong una siyang miabot sa Canaan.
- Ang eksakto nga nahimutangan niini nga siyudad wala mahibaloi tungod kay hingpit nga gilaglag sa Dios ang Sodom ug ang silingan niini nga siyudad nga Gomora ingon nga silot sa Dios sa mga dautang butang nga gihimo sa mga tawo didto.
- Ang labing daotang sala nga gibuhat sa mga tawo sa Sodom ug Gomora mao ang pakighilawas sa isig ka lalaki o babaye.

Sofonias

Si Sofonias ngalan sa pipila ka mga lalaki sa Daang Kasabotan, apil ang usa ka pari ug propeta. Ang Daang Kasabotan sa libro ni propeta Sofonias naglakip sa iyang mga propesiya.

- Si propeta Sofonias nagpuyo sa Jerusalem ug nagpropesiya sa paghari ni Josias, hari sa Juda.
- Gibadlong ni Sofonias ang mga tawo sa ilang pagsimba sa diosdiosan.

Solomon, Salomon

Si Solomon usa sa mga anak nga lalaki ni Haring David. Ang iyang inahan mao si Batseba.

- Niadtong nahimong hari si Solomon, giingnan siya sa Dios nga mangayo ug bisan unsa nga iyang gusto. Mao nga si Solomon nangayo ug kaalam aron patas ug sakto niya nga mamandoan ang mga katawhan. Nahimuot ang Dios sa hangyo ni Solomon ug gihatagan siya sa kaalam ug daghang bahandi.
- Gitukod ni Solomon ang templo alang sa Dios sa Jerusalem nga giplano nga itukod sa iyang amahan nga si David.
- Bisan nga maalam nga nagmando si Solomon sa unang mga tuig nga naghari siya, kadugayan sayop siya nga nagminyo ug daghan kaayong langyaw nga mga babaye ug nagsugod siya ug simba sa ilang mga diosdiosan.
- Tungod sa dili pagkamatinud-anon ni Solomon, pagkahuman niya mamatay, gitunga sa Dios ang mga Israelita ngadto sa duha ka gingharian: ang Israel ug ang Juda. Kini nga mga gingharian kanunay nakig-away batok sa usa'g usa.

Suba sa Jordan

Ang Suba sa Jordan midagayday gikan sa amihanan paingon sa habagatan, ug maoy sidlakan nga utlanan sa lugar nga gitawag ug Canaan.

- Karon, ang Suba sa Jordan nagbahin sa Israel sa kasadpan ug Jordan sa sidlakan.
- Ang Suba sa Jordan midagayday sa dagat sa Galileo ug mihinong sa Patay nga Dagat.
- Sa dihang gidala ni Josue ang Israel sa Canaan, kinahanglan nila motabok sa suba sa Jordan bisan nagbaha kini ug lalom kaayo. Tungod kay lalom kaayo ug lisod sa pagtabok, milagro nga gipahunong sa Dios ang tubig sa pagdagayday aron makatabok sila.

Suba sa Nilo, Suba sa Ehipto

Ang Nilo usa ka taas ug lapad nga suba sa amihanan-sidlakang Africa. Ilado gyud kini siya ingon nga kinadak-ang suba sa Ehipto.

- Ang Suba sa Nilo midagayday sa Ehipto ug miawas ngadto sa Dagat sa Mediteraneo.
- Maayo ang pagtubo sa mga pananom nga makaon sa tabunok nga walog niini.
- Kadaghanan sa mga Ehiptohanon nagpuyo duol sa Suba sa Nilo tungod kay importante kini nga kakuhaan ug tubig ug tanamang pagkaon.
- Adtong batang gamay pa si Moises, gibutang siya sa usa ka basket didto sa katamboan sa Nilo.

Sucot

Ang Sucot ngalan sa duha ka mga siyudad sa Daang Kasabotan. Ang pulong nga "sucot" (o "sukoth") nagpasabot nga "puloy-anan."

- Ang unang siyudad nga gitawag Sucot makita sa sidlakang kilid sa Suba sa Jordan.
- Nagpuyo si Jacob sa Sucot, kauban ang iyang pamilya ug mga panon sa mananap diin nga nagtukod siya ug mga puloy-anan nila.
- Kadugayan sa paglabay sa gatusan ka mga tuig, si Gidion ug ang iyang gikapoy nga mga tawo mihunong sa Sucot samtang gigukod nila ang mga Midanianhon, apan ang mga tawo didto wala gyud mohatag sa bisan unsa nga pagkaon kanila.

- Ang ika-duha nga Sucot makita sa amihanang utlanan sa Ehipto ug usa sa mga lugar diin mihunong ang mga Israelita human sa ilang pagtabok sa Dagat nga pula sa ilang pag-ikyas gikan sa ilang pagkaulipon sa Ehipto.

Suhol

Ang pulong nga "suhol" nagtumong sa tanang adunay bili, sama sa kwarta, o mga butang, nga ihatag sa adunay awtoridad aron maka impluwensya sa iyaha sa paghimo ug butang nga tinikas o ilegal.

- Pagkahuman sa pagkabanhaw ni Jesus, ang mga sundalo nga nagbantay sa iyang lubnganan nga wala nay sulod gisuholan ug kwarta aron mamakak sila mahitungod sa nahitabo.
- Usahay ang usa ka opisyal sa gobierno masuholan aron palabyon ang krimen o sa pagbotar sa sukwahi nga pamaagi.
- Ang Biblia nagdili sa paghatag o pagdawat ug suhol.
- Ang pulong nga "suhol" pwede hubaron nga, tinikas nga pagbayad" o "bakak nga pagbayad" o "ganti sa pag-usab sa mga kalagdaan."
- "Ang pagsuhol pwede hubaron sa pulong o mga pulong nga nagpasabot nga, "pagbayad aron maka-impluwensya (sa usa ka tawo)" o "pagbayad aron mahatagan ug tinikas nga pabor" o "pagbayad aron dili panumbalingon ang mga balaod."

Syria

Ang Syria mao ang nasod nga makita sa amihanan-sidlakan sa Israel. Sa panahon sa Bag-ong Kasabotan, probinsiya kini nga gimanduan sa Imperyo sa Roma.

- Sa panahon sa Daang Kasabotan, ang mga taga-Syria kusgan nga mga militar nga kaaway sa mga Israelita.
- Si Naaman usa ka komander sa kasundalohan sa mga taga-Asiria nga naayo sa sanla pinaagi kang propeta Eliseo.
- Ang kadaghanan nga nagpuyo sa Syria mao ang mga kaliwat ni Aram, nga kaliwat ni Sem nga anak nga lalaki ni Noe.
- Ang Damasco nga kapital sa Syria kasagarang gihisgutan sa Biblia.
- Si Saul miadto sa siyudad sa Damasco nga nagplano nga lutuson ang mga Kristohanon didto, apan gipugngan siya ni Jesus.

Takos, Bili, Dili takos, Walay bili

Ang pulong nga "takos" naghulagway sa usa ka tawo o usa ka butang nga angayan nga respetohan ug tahoron. Ang "adunay bili" nagpasabot nga bililhon o importante. Ang pulong nga "walay bili" buot ipasabot walay balor.

- Ang takos susama sa pulong nga bililhon o nga adunay kahinungdanon o importansiya.
- Ang "dili takos" buot ipasabot dili angayan sa pinasahi nga pagtagad.
- Sa pagbati nga "dili takos" buot ipasabot pagbati nga dili importante kumpara sa uban o pagbati nga dili angay sa pagtagad nga adunay pagtahod o pagkamaayo.
- Ang pulong nga "dili takos" ug ang pulong nga "walay bili" parehas ug gipasabot, apan aduna say kalainan. Ang pagka "dili takos" buot ipasabot dili angay sa bisan unsa nga pagtahod o pag-ila. Ang pagka "walay bili" buot ipasabot walay gyuy tumong o balor.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang "takos" pwede hubaron nga "angayan" o "importante" o "bililhon."
- Ang pulong nga "takos" pwede hubaron nga "bili" o "importansiya."
- Ang mga pulong nga "adunay bili" pwede hubaron nga "bililhon" o "mahimong importante."
- Ang mga pulong nga "mas labaw pa ug bili" pwede hubaron nga "mas dako ang balor."
- Depende sa konteksto ang pulong nga "dili takos" pwede hubaron nga "dili importante", "walay dunggog" o "dili angayan."
- Ang pulong nga "walay bili" pwede hubaron nga "walay balor", "walay katuyuan."

Talikod, Pagtalikod, Pagbalik

Ang "talikod" o "ang pagtalikod" nagpasabot sa akto nga pag-usab sa direksyon o sa pag-usab sa lain nga paingnan.

- Ang pulong nga "pagbalik" nagpasabot sa pagbalik kung diin siya nagagikan. Kung gamiton nga sumbingay nga nagpasabot nga "buhaton pag-usab ang nasugdan."
- Ang pagbalik sa usa ka butang nagpasabot sa paghatag niini ug balik sa tag-iya.
- Ang "pagngadto" nagpasabot sa "pag-atubang" sa usa ka tawo didto sa lain nga tawo, kasagaran aron sa pagsulti kaniya.
- Ang "pagtalikod" nagpasabot sa "pagpalayo" gikan sa usa ka tawo o butang.
- Kung ang teksto nag-ingon nga ang usa ka tawo "miliko ug mibiya" o "mitalikod siya ug mibiya," nagpasabot kini nga mitalikod siya ug miadto sa lahi nga dalan palayo sa tawo nga iyang kakuyog.
- Sa sumbingay nga paagi, ang "pagtalikod gikan" nagpasabot sa pag-undang pagbuhat ug butang ug ang "pagbalik sa" nagpasabot sa pagsugod ug buhat sa butang nga nasugnan.
- Kini nga sumbingay kanunay nga gigamit sa paghulagway kung giunsa sa mga tawo sa Dios "pagtalikod gikan" sa pagsimba kaniya ug "pagngadto sa" pagsimba ug mga diosdiosan o sa pag-undang sa pagsimba ug mga diosdiosan ug nagsugod sa pagsimba sa Dios pag-usab.
- Kung ang Dios "motalikod" sa iyang mga tawo, nagpasabot nga mihunong siya sa pagpanalipod o pagtabang kanila (ilabi na kung mosukol sila batok kaniya).
- Ang Iningles nga "turn into" nagpasabot nga "mahimo nga." Pananglitan adtong ang sungkod ni Moises "turned into a snake" nagpasabot kini nga nahimo kini nga bitin.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto ang "talikod" pwede hubaron nga "lain ug paingnan" o "pag-adto" o "paglihok."
- Kung ang mga kaaway "motalikod" nagpasabot kini sa "pag-atras."
- Sa sumbingay nga pagkagamit diin nga ang mga Israelita "mibalik" sa diosdiosan, nagpasabot kini nga "nagsugod na sad sila sa pagsimba" kanila. Kung "motalikod" sila sa diosdiosan, nagpasabot kini nga nangundang na sila sa pagsimba kanila.
- Sa konteksto nga ang Dios "motalikod" sa iyang mga tawo, kini nga pulong pwede hubaron nga "mihunong sa pagpanalipod" o "mihunong sa pagtabang."
- Ang pulong nga "pagbalik sa mga kasingkasing sa mga amahan ngadto sa ilang mga anak" pwede hubaron nga, "atimanon pag-usab sa mga amahan ang ilang mga anak."
- Ang pag-ingon nga, "himoon ang akong dungog ngadto sa kaulawan" pwede hubaron nga, "paghimo sa akong dungog nga kaulawan" o "ayaw kog tahora aron mapaulawan ako" o "paulawi ko."

Tamar

Ang Tamar ngalan sa pipila ka mga babaye sa Daang Kasabotan. Kini sad ang ngalan sa lugar nga gihisgutan sa libro nga Ezequiel.

- Si Tamar mao ang umagad nga babaye ni Juda. Gipanganak niya si Peres nga katigulangan ni Jesu Cristo.
- Ang usa sa mga anak nga babaye ni David Tamar ang ngalan; ang iyang igsoon sa amahan nga si Amnon gilugos siya ug gipasagdan siya.

Taming sa daghan

Ang taming sa dughan usa ka klase nga hinagiban nga nagtabon sa dughan aron sa pagpanagang sa sundalo sa gubat. Nganlan sad kini sa usa ka parti sa pinasahi nga bisti nga gisul-ob sa kinatas-ang pari sa mga Israelita.

- Ang taming sa dughan nga gigamit sa mga sundalo pwedeng hinimo sa kahoy, puthaw o anit. Gigamit kini aron pagsagang sa udyong, bangkaw, o espada aron dili molapos sa dughan sa sundalo.
- Ang taming nga gisul-ob sa kinatas-ang pari sa Israelita hinimo sa panapton ug adunay bililhong mga mutya. Gisul-ob kini sa pari sa dihang buhaton niya ang iyang mga katungdanan sa pag-alagad sa Dios sa templo.

Tarsis

Tarsis ang ngalan sa apo nga lalaki ni Japet, ug si Japet anak nga lalaki ni Noe.

- Sa Daang Kasabotan si propeta Jonas miikyas sa mando sa Dios pinaagi sa iyang pagsakay sa barko nga padulong sa Tarsis.
- Ang Tarsis mao sad ang ngalan sa usa ka pantalan nga naa sa usa sa mga siyudad sa Biblia, apan wala mahibaw-i kung asa dapit kini makita. Ang uban naghunahuna nga nagtumong kini sa gitawag sa Ingles nga Carthage o ubang lugar sa siyudad sa Fenecia nga may pagkalayo sa Israel.
- Kaniadtong giingnan sa Dios si Jonas nga moadto sa Neniva, miadto hinuon siya sa Jopa ug misakay ug barko nga molayag paingon sa Tarsis.
- Si Haring Solomon adunay negosyo sa Tarsis nga hilabihan ka mauswagon nga siyudad, sumala sa mga bililhon nga mga produkto nga gidala aron ibaligya o ibaylo didto.

Tarso

Ang Tarso usa ka karaan ug mauswagon nga siyudad nga nahimutang sa probinsiya sa Roma nga Celicia nga anaa karon sa habagatan nga bahin sa sentro sa Turkey.

- Tungod kay makita kini subay sa dako nga suba ug duol kini sa kabaybayonan sa Dagat sa Mediteraneo, nahimo kini nga usa sa mga importanteng rota sa negosyo.
- Sa usa ka bahin sa kasaysayan nailhan kini nga kapital nga siyudad sa Celicia.
- Ang Tarso mao ang lugar diin natawo si apostol Pablo.

Tawo nga nangabayo

Sa panahon sa Biblia, ang mga pulong nga "tawo nga nangabayo" kasagaran nagtumong sa mga lalaki nga misakay sa mga kabayo sa giyera.

- Ang mga kabayo gigamit aron pagbira sa mga carro ug mga kariton.
- Apan ang mga tawo sa Israel, wala magpadayon sa pagpadaghan sa mga tawo nga nangabayo.
- Nagtuo sila nga ang paggamit sa mga kabayo sa giyera usa ka pagano nga binuhatan nga naghatag ug mas dakong importansiya sa ilang kadaugan ngadto sa gahum nila kay sa kang Yahweh.

Templo

Ang templo usa ka tinukod nga gilibutan ug mga hawanan nga pinaril. Ang mga Israelita moadto sa templo aron mag-ampo ug naghatag ug sakripisyo sa Dios. Naa kini sa Bukid sa Moriah sa siyudad sa Jerusalem.

- Kasagaran ang pulong nga "templo" nagtumong sa tibuok templo apil ang mga hawanan nga nagpalibot sa pinakalabing importante nga tinukod sa templo. Usahay nagtumong lang kini sa tinukod ug dili apil ang mga hawanan.
- Ang templo adunay duha ka mga kuwarto, ang dapit nga Balaan ug ang dapit nga Labing Balaan.
- Gisulti sa Dios nga ang templo ingon nga iyang puloy-anan.
- Sa Bag-ong Kasabotan, ang pulong nga "templo sa Balaang Espiritu" gigamit nga nagtumong sa mga tumutuo kang Jesus, tungod kay nagpuyo kanila ang Balaang Espiritu.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Kasagaran kung ang pulong nag-ingon nga ang mga tawo "naa sa templo," nagtumong kini sa mga hawanan gawas sa templo. Pwede kini hubaron nga "naa sa hawanan sa templo."
- Kung nagtumong sa tinukod mismo, ang ubang mga tighubad ilang hubaron ang "templo" nga "tinukod nga templo," aron maklaro kung unsay gitumong.
- Ang mga pamaagi sa paghubad sa "templo" pwede nga, "Balaan nga balay sa Dios" o "sagrado nga lugar sa pagsimba."

- Kasagaran sa Biblia, ang templo nagtumong sa "ang balay ni Yahweh" o "ang balay sa Dios."

Tera

Si Tera mao ang kaliwat ni Shem nga anak nga lalaki ni Noe. Siya ang amahan ni Abram, Nahor ug Haran.

- Gibiyaan ni Tera ang iyang balay sa Ur aron moadto sa Canaan kauban ang iyang anak nga lalaki nga si Abram, ug si Lot nga pag-umangkon ni Abram, ug ang asawa ni Abram nga si Sarai.
- Sa pag-adto nila sa Canaan, nagpuyo silag kadali sa siyudad didto sa Haran sa Mesopotamia. Namatay si Tera sa Haran sa edad nga 205.

Tesalonica, taga-Tesalonica

Sa mga panahon sa Bag-ong Kasabotan, Ang Tesalonica mao ang kapital nga siyudad sa Masedonia sa karaan nga Imperyo sa Roma. Ang mga tawo nga nagpuyo niini nga siyudad gitawag nga mga "taga-Tesalonica."

- Ang siyudad sa Tesalonica usa sa importante nga pantalan ug naa sad sa dako nga taas nga dalan nga konektado sa Roma padulong sa uban pang imperyo sa Roma hangtod sa sidlakan.
- Si Pablo, kauban si Silas ug si Timoteo, miduaw sa Tesalonica sa iyang ikaduha nga pagbiahe ingon nga misyonero ug sama nga resulta niini, usa ka mauswagon nga Iglesia ang natukod didto. Kadugayan, miduaw si Pablo sa siyudad sa iyang ikatulo nga pagbiahe ingon nga misyonero.
- Nagsulat si Pablo ug duha ka mga sulat sa mga Kristuhanon sa Tesalonica. Kining mga sulat nga 1 Mga Taga-Tesalonica ug 2 Mga taga-Tesalonica, naapil sa Bag-ong Kasabotan.

Tigdaot

Ang pulong nga "tigdaot" literal nga nagpasabot sa "tawo nga nagdaot."

- Kini nga pulong kasagaran gigamit sa Daang Kasabotan nga gatumong sa bisan kinsa nga maglaglag sa ubang tawo, sama sa misulong nga mga sundalo.
- Ang mga pulong nga "anak sa kalaglagan" pwede tawagon nga "tigdaot" kay nagpasabot kini "sa usa ka tawo nga nagdaot" o "tawo nga nagdala ug kamatayon ug pag-antos." Pwede kining magtumong kang Satanas o sa usa ka tawo nga misunod kaniya.
- Niadtong gisugo sa Dios ang anghel sa pagpatay sa kamagulangang anak nga mga lalaki sa Ehipto, kadto nga anghel gitawag nga, "tigdaot sa mga kamagulangang anak nga lalaki". Kini pwede hubaron nga "ang anghel nga gapamatay sa mga kamagulangang anak nga lalaki."

Tigdumala

Ang pulong nga "tigdumala" nagtumong sa usa ka tawo nga nagdumala sa trabaho ug sa kaayohan sa ubang mga tawo.

- Sa Daang Kasabotan, ang tigdumala siguraduhon niya nga ang iyang mga trabahador nga gimanduan niya gabuhat pag-ayo sa ilang mga trabaho.
- Sa Bag-ong Kasabotan kini nga mga pulong gigamit sa paghulagway sa mga pangulo sa nauna nga mga Kristiyanong Iglesia. Ang ilang trabaho mao ang pagdumala o pag-atiman sa mga epirituhanong kinahanglanon sa mga tumutuo, apil ang panigurado nga gidawat nila ang katudluan sa Biblia.
- Giingon ni Pablo nga ang usa ka tigdumala sama sa usa ka pastol nga nag-atiman sa mga tumutuo sa lokal nga Iglesia nga mao ang iyang mga "karnero."
- Ang tigdumala nga sama sa pastol, padayon nga magbantay sa iyang mga karnero. Gibantayan ug giampingan sa tigdumala ang mga tumutuo gikan sa bakak nga epirituhanong panudlo ug ubang mga impluwensiya nga daotan.
- Si Jesus gihulagway sad nga pangulo sa mga tigdumala sa Iglesia.
- Ang Biblia nagpakita nga ang mga pulong nga "tigdumala," "katigulangan," ug "pastol" tingali lain lain kini nga mga pamaagi sa pagtumong sa pareparehas nga epirituhanong mga pangulo.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang ubang mga pamaagi sa paghubad niini nga pulong pwede nga "tig-atiman."
- Aron maklaro nga kini nagtumong sa partikular nga nagtan-aw sa mga buluhaton sa lokal nga grupo sa mga katawhan sa Dios, ang mga pulong nga pwede gamiton mao ang, "esprituhanong tigdumala" o "usa ka tawo nga nag-atiman sa espirituwal nga kinahanglanon sa grupo sa mga tumutuo" o "usa ka tawo nga nagtan-aw sa espirituwal nga kinahanglanon sa Iglesia.

Tigpataliwala

Ang tigpataliwala usa ka tawo nga mitabang sa duha ka partidos nga masolbad ang ilang dili pagsinabtanay aron mag-uliay sila.

- Ang kapungot sa Dios mao ang resulta sa sala ug ang silot sa sala mao ang kamatayon. Tungod sa sala, naputol ang relasyon taliwala sa Dios ug sa Iyang katawhan. Si Jesus ang tigpataliwala sa Dios Amahan ug sa Iyang katawhan. Iyang gibalik kadtong naputol nga relasyon pinaagi sa iyang kamatayon ingon nga bayad sa ilang mga sala.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang mga pamaagi sa paghubad sa "tigpataliwala" pwede sad ang "tawo nga tigpatunga" o "tigpasig-uli" o "tawo nga magdala ug pakigdait."
- Itandi kini nga pulong kung giunsa paghubad sa "pari." Labing maayo kung lahi ang paghubad niining duha ka pulong.

Timoteo

Usa ka batan-on nga lalaki si Timoteo nga gikan sa Listra nga nahimong tumutuo kang Cristo nga resulta sa ministeryo ni Pablo sa iyang lungsod. Kadugayan miuban siya kang Pablo sa pipila ka biyahe ni Pablo isip misyonero ug mitabang siya sa pagpalambo sa mga grupo sa bag-ong mga tumutuo.

- Mga Judio ang iyang lola nga si Lois ug ang iyang inahan nga si Eunice ug mga tumutuo kang Cristo, apan ang iyang amahan usa ka Griego.
- Tungod kay Judio ang inahan ni Timoteo, gituli siya ni Pablo aron makig-uban ug makapangalagad siya sa mga Judio nga dili makapasakit kanila.
- Ang mga pangulo sa iglesia ug si Pablo pormal nga nagpili kang Timoteo alang sa pagpangalagad pinaagi sa pagpandong sa ilang mga kamot ug paga-ampo kaniya
- Duha ka libro sa Bag-ong Kasabotan (I Timoteo ug II Timoteo) ang gisulat ni Pablo nga naghatag ug giya kang Timoteo isip batan-on nga pangulo sa lokal nga mga Iglesia.

Tinuod, kamatuoran

Ang pulong nga "tinuod" ug "kamatuoran" nagtumong sa konsepto nga mga matuod nga panghitabo nga nahitabo gyud ug mga panultihon nga giingon gyud.

- Ang tinuod nga mga butang mao ang tinuod, aktwal, matinud-anon, lehitimo ug matuod.
- Ang kamatuoran mao ang tinuod nga pagsabot, pagtuo o panultihon.
- Gipadayag ni Jesus ang kamatuoran sa Dios sa mga pulong nga gilitok niya.
- Kamatuoran ang pulong sa Dios. Naghisgot kini mahitungod sa aktwal nga mga butang nga nahitabo ug nagtudlo kung unsa ang tinuod mahitungod sa Dios ug mahitungod sa tanan niyang gihimo.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto ug kung unsa ang gihulagway, ang pulong nga "tinuod" pwede hubaron pinaagi sa "tinuod" o "matuod" o "sakto" o "sigurado o orihinal."
- Mga pamaagi sa paghubad sa pulong nga "tinuod" pwede sad, "kung unsa ang tinuod" o "sigurado gyud" o "baruganan."

- Mga sugyot sa paghubad niini nga mga pulong:
- "Dawata ang kamatuoran" ---"tuohi ang tinuod."

Tiquico

Si Tiquico usa sa kauban ni Pablo sa pagsangyaw sa maayong balita.

- Giubanan ni Tiquico si Pablo maka-usa sa iyang mga lakaw isip misyonero sa Asya.
- Gihulagway siya ni Pablo nga "minahal" ug "matinumanon."
- Gidala ni Tiquico ang mga sulat ni Pablo didto sa Efeso ug Colose.

Tiro

Ang Tiro usa ka karaan nga siyudad sa Canaan dapit sa baybayon sa Dagat sa Mediteraneo nga karon mao ang nasod sa Lebanon. Ang kabahin sad niini nga siyudad naa nahimutang sa isla, mga usa ka kilometro gikan sa baybayon.

- Anaa na ang siyudad sa Tiro sa wala pa ang mga Israelita mibalhin ngadto sa Canaan. Kini usa ka siyudad sa Gentil.
- Tungod sa iyang lokasyon ug mahinungdanon nga natural nga kakuhaan, ang siyudad sa Tiro nagmalampuson sa pagpatigayon ug adunahan kaayo.
- Ang mga tawo sa Tiro nabantog nga nagkinabuhi nga imoral.
- Ang Tiro usahay giisip nga mao ang karaang siyudad sa Sidon.

Tirsa

Importante nga siyudad ang Tirsa sa Canaan ug sa kadugayan nahimo nga usa sa temporaryong kapital nga siyudad sa amihanan nga gingharian sa Israel.

- Ang siyudad nga Tirsa nahimutang sa rehiyon nga gipuy-an sa tribu ni Manase. Gibanabana nga ang Tirsa mga 10 ka milyas sa amihanan sa siyudad sa Siquem.
- Ngalan sad ang Tirsa sa usa sa mga apo nga babaye ni Manase nga nangayo ug mana sa yuta kay wala man siyay igsoon nga lalaki nga magmana niini, sumala sa ilang kultura.

Tito

Pangulo sa usa sa mga unang iglesia si Tito nga tinun-an ni apostol Pablo.

- Gitahasan si Tito ug trabaho sa pagpili ug mga pangulo sa iglesia sa Creta.
- Usa lang ka libro sa Bag-ong Kasabotan ang sulat ni Pablo alang kang Tito.
- Isip Gentil nga pangulo sa iglesia, dili kinahanglan nga tulon si Tito.

Tomas

Si Tomas usa sa dose ka mga tawo nga gipili ni Jesus nga mahimo niya nga mga disipolo (gitawag sad nga apostoles).

- Nailhan sad si Tomas sa ngalan nga "Didymos", pulong nga nagpasabot "kaluha."
- Inila si Tomas sa iyang giingon nga dili siya motuo nga si Jesus nabuhi pag-usab hangtod nga makita niya ug mahikap ang mga dapit nga diin si Jesus nasamarkan.
- Si Tomas sad ang nangutana kang Jesus sa pagpatin-aw kung unsaon man pagkahibalo sa dalan paingon sa Amahan.

Trabaho, trabahante

Ang trabaho usa ka paghimo ug bulohaton sa bisan unsa nga klase.

- Ang trabaho bisan unsang buluhaton nga nanginahanglan ug kusog ug kasagaran nagpasabot sa lisod nga buluhaton.
- Ang trabahante usa ka tawo nga miapil sa bisan unsang klase nga trabaho.
- aaAng pagbati sa pagpanganak gitumong sad nga "Trabaho."
- Ang ubang pamaagi sa paghubad sa "trabaho" pwede "trabaho" o "pagtrabaho pag-ayo."

Troas

Ang siyudad sa Troas usa ka pantalan nga nahimutang sa amihanang-kasadpan nga baybayon sa karaang Roma sa probinsya sa Asya.

- Tulo ka beses nibisita si Pablo sa Troas sa iyang pagbiyahe isip misyonero.
- Sa usa ka higayon, nagwali si Pablo hangtod tunga-tungang gabii ug adunay batan-on nga lalaki nga Euticu ang ngalan nga naglingkod sa abli nga bintana unya nakatulog ug nahulog ug namatay. Pinaagi sa gahum sa Dios, gibuhi ni Pablo pag-usab kini nga batan-ong lalaki.
- Niadtong didto si Pablo sa Roma gihangyo niya si Timoteo sa pagdala sa iyang nilokot nga mga basahon ug sa iyang kupo nga iyang gibilin sa Troas.

Tubal

Si Tubal anak ni Japet nga anak ni Noe.

- Tubal sad ang ngalan sa grupo sa mga tawo nga nahisgutan ni Isaias ug Ezequel.
- Lahi kini siya nga tawo kang Tubal-Cain nga anak ni Lamec.

Tukbunon, ang pagpatukob

Ang pulong nga "tukbunon" nagtumong sa usa ka butang nga gipangita, kasagaran mananap kini nga kaunon.

- Sa sumbingay nga pamaagi ang, "tukbunon" pwede nagtumong sa tawo nga nabintahaan sa, giabuso o gipanamastamasan sa labing gamhanan nga tawo.
- Ang "pagtukob sa mga tawo" nagpasabot sa tawo nga namintaha kanila pinaagi sa pagpanamastamas kanila o pagkawat ug mga butang gikan kanila.

Tuman

Ang pulong nga "pagtuman" buot ipasabot paghuman o pagtapos sa butang nga gilaoman.

- Sa dihang ang propisiya matuman, buot ipasabot nga ang Dios ang hinungdan nga nahitabo ang gitagna sa propisiya.
- Kung ang tawo makatuman sa saad o panaad, buot ipasabot gihimo niya ang iyang gisaad nga buhaton.
- Ang pagtuman sa responsibilidad buot ipasabot buhaton ang gihatag nga tahas o gikinahanglan.

Mga Sugyot sa paghubad

- Depende sa konteksto, ang "pagtuman" pwede hubaron nga "pagtapos" o "paghuman" o "himuon" o "sundon" o "pagbuhat."
- Ang mga pulong nga "natuman na" pwede sad hubaron nga "nahitabo na" o "miagi na."
- Mga paagi sa paghubad sa "pagtuman" sama sa "tumana ang imong buluhaton" ilakip sad ang, "paghuman" o "pagbuhat" o "himuon" o "pag-alagad sa ubang tawo nga diin ang Dios nagtawag kanimo nga himuon kini."

Tusok

Ang pulong nga "tusok" nagpasabot sa pagdunggab gamit ang hait ug talinis nga butang. Gigamit sad kini nga sumbingay nga nagtumong sa paghatag ug labihang kasakit sa emosyon.

- Gitusok sa sundalo si Jesus sa kilid niadtong gilansang siya sa krus.
- Sa panahon sa Biblia, ang ulipon nga nakadawat na sa iyang kagawasan magpatusok sa iyang dalunggan ingon nga sinyales nga iyang gipili nga magpabilin sa iyang agalon ug magpadayon sa pagtrabaho alang kaniya.
- Gisultihan ni Simon si Maria nga tusukon sa espada ang iyang kasingkasing, nagpasabot kini nga makasinati siya ug dakong kaguol tungod sa mahitabo sa iyang anak nga si Jesus.

Unod

Sa Biblia, ang pulong nga "unod" literal nga nagtumong sa kaunoran sa lawas sa tawo o mananap.

- Migamit sad ang Biblia sa pulong nga "unod" nga sumbingay nga nagtumong sa tanang mga tawo o tanang linalang nga adunay kinabuhi.
- Sa Bag-ong Kasabotan, ang pulong nga "unod" gigamit sa pagtumong sa pagkamakasala sa mga tawo. Kasagaran kining gigamit nga nagtandi sa ilang espirituhanong bahin.
- Ang sumbingay nga, "kaugalingong unod ug dugo" nagtumong sa usa ka tawo nga kadugo sa usa ka tawo, sama sa ginikanan, mga igsoon, anak, o apo.
- Ang sumbingay nga "unod ug dugo" nagtumong sad sa katigulangan sa usa ka tawo o mga kaliwat.
- Ang mga pulong nga, "usa ka unod" nagtumong sa pisikal nga panaghiusa sa lalaki ug babaye sa kaminyoon.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Sa konteksto sa lawas sa mananap, ang "unod" pwede hubaron nga "lawas" o "panit" o "karne."
- Kung gigamit sa kinatibuk-an nga nagtumong sa tanang mga adunay kinabuhi nga mga linalang, kini nga pulong pwede hubaron nga "mga buhing linalang" o "tanang mga buhi."
- Kung kinatibuk-an nagtumong sa mga tawo, kini nga pulong pwede hubaron nga "katawhan" o "mga tawo" o "tanang mga adunay kinabuhi."
- Ang sumbingay nga, "unod ug dugo" pwede hubaron nga "paryente" o "pamilya" o "kadugo" o "banay sa pamilya." Aduna say konteksto sa diin pwede kini hubaron nga "mga katigulangan" o "kaliwat."
- Sa ubang mga pinulongan basin adunay sumbingay nga parehas ang ipasabot sa "unod ug dugo."
- Ang sumbingay nga, "mahimong usa ka unod" pwede hubaron nga, "nahiusa sa sekswal" o "mahimong usa ka lawas" o "mahimong usa ka tawo sa lawas ug espiritu." Tan-awa gyud nga ang hubad niini nga sumbingay aron sigurado nga saktong kini sa pinulongan ug kultura nga ihubad.

Ur

Importante nga siyudad ang Ur nga duol sa suba sa Euprates sa karaan nga rehiyon sa Caldea, nahimutang kini sa lugar nga gitawag nga nasod sa Iraq karon.

- Gikan sa siyudad sa Ur si Abraham ug didto gitawag siya sa Dios aron mobiya sa Ur ug moadto sa lugar sa Canaan.
- Si Haran nga igsoon ni Abraham ug amahan ni Lot, namatay sa Ur. Kini siguro ang hinungdan ug naka impluwensya kang Lot sa pag-uban kang Abraham sa dihang mibiya siya sa Ur.

Urias

Si Urias usa ka matarong nga tawo ug usa sa labing maayo nga mga sundalo ni Haring David.

- Si Urias adunay asawa nga maanyag kaayo nga ang ngalan Batseba.
- Nakahimo ug panapaw si David sa asawa ni Urias ug gimabdos niya ang anak ni David.
- Gipapatay ni David si Urias sa gubat aron matabunan ang iyang sala. Giminyoan ni David si Batseba.

Usias

Mga 800 ka tuig sa wala pa gipanganak si Cristo, nahimong hari si Usias sa Juda sa edad nga 16 ug naghari sa 52 ka tuig sa Jerusalem. Talagsaon lang kini nga kadugayon sa usa ka hari nga naghari. Si Usias nailhan sad sa ngalan nga "Azarias."

- Ilado si Haring Usias sa iyang organisado ug hanas nga mga sundalo. Aduna siyay gitukod nga tore nga nagpanalipod sa siyudad ug aduna kini pinasahi nga mga hinagiban nga panggubat diin maglambuyog sa mga pana ug dagkong mga bato.
- Hangtod nga gapadayon si Usias sa pag-alagad sa Dios, nagmalampuson siya. Apan sa katapusan sa iyang paghari nagmapahitas-on siya ug wala mituman sa Ginoo kay nagsunog ug insenso sa templo, nga pari lang unta ang mobuhat.
- Tungod niini nga sala, nasakit si Usias ug sangla ug kinahanglan ibulag sa ubang mga tawo hangtod sa katapusan sa iyang paghari.

Vasti

Sa Daang Kasabotan sa libro nga Ester, si Vasti asawa ni Ahasueru nga hari sa Persia.

- Gisalikway nga rayna si Vasti niadtong mibalibad siya sa pagtuman sa gimando ni Haring Ahasueru nga moadto sa pinasahi nga panagtigom sa panihapon ug ipakita ang iyang kaanyag sa hubog nga mga bisita ni Haring Ahasueru.
- Tungod niini, nangita si Haring Ahasueru ug bag-ong rayna ug si Ester ang napili nga bag-o niyang asawa.

Walay pagtuo

Ang pulong nga "walay pagtuo" nagpasabot sa walay pagtuo o wala mituo.

- Kini nga pulong gigamit sa paghulagway sa mga tawo nga wala mituo sa Dios nga makita sa ilang imoral nga binuhatan.
- Gi-akusahan ni propeta Jeremias ang mga Israelita sa walay pagtuo ug sa dili pagtuman sa Dios.
- Nagsimba sila ug mga diosdiosan ug misunod sa ubang dili diosnong batasan sa ubang mga katawhan nga wala magsimba o magtuman sa Dios.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto ang, "walay pagtuo" pwede hubaron nga "maluibon" o "dili magtutuo" o "masupilon sa Dios" o "dili motuo."
- Ang pulong nga "walay pagtuo" pwede hubaron nga "dili motuo" o "dili matinumanon" o "masinopakon sa Dios."

Walay pulos, Dili mapuslan

Ang pulong nga "walay pulos" nagpasabot nga dili mapuslanon.

- Pwede kini hubaron nga "walay pulos" o "walay bili" o "walay kapuslanan" o "walay gamit" o "walay kaayohan."

Walay tumong, Kawalay tumong

Ang pulong nga "walay tumong" naghulagway sa usa ka butang nga walay pulos o walay kapaingnan. Ang kawalay tumong mga butang nga walay sulod ug walay bili.

- Ang pulong nga "kawalay tumong" naghigot sa pagkawalay bili ug pagkawalay pulos. Nagpasabot sad kini sa mapahitas-on o sa pagka-arogante.

- Giingnan ni Jesus ang iyang mga disipulo sa pag-ampo nga kinasingkasing ug dili mogamit ug "walay tumong nga pagbalikbalik nga pag-ampo," nga naghisgot sa pabalikbalik sa parehas nga mga pulong nga dili masabtan.
- Sa Daang Kasabotan, ang mga diosdiosan gihulagway nga walay tumong nga mga butang nga dili makaluwas. Mga walay bili sila ug walay silbe.
- Kung adunay nabuhat nga "walay tumong" nagpasabot nga walay maayong resulta gikan niini. Ang paninguha ug mga binuhatan walay nahimo bisan unsa.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto, ang pulong nga "walay tumong" pwede hubaron nga "walay sulod" o "walay pulos" o "walay paglaum" o "walay silbe."
- Ang pulong nga "sa walay tumong" pwede hubaron nga, "walay nidangat" o "sa walay hinungdan" o "walay padulngan."
- Ang pulong nga "kawalay tumong" pwede hubaron nga, "mapahitas-on" o "dili bililhon" o "kawalay paglaum."

Wali

Ang pagwali sa grupo sa mga tawo mao ang pagtudlo kanila mahitungod sa Dios ug pag-awhag kanila nga mosunod kaniya.

- Kasagaran ang pagwali gihimo sa usa ka tawo sa dako nga mga hugpong sa mga tawo.
- Ang "pagwali" ug "pagtudlo" susama ug gipasabot, apan dili gyud parehas. Ang "Pagwali" nagtumong kasagaran sa pagpahibalo sa espirituhanon o moral nga kamatuoran, ug pag-awhag sa mga maminaw sa pagdawat niini. Ang "Pagtudlo" mao ang pagsulti kung unsa ka importante ang usa ka pahimatngon, ang paghatag ug kaalam o kahanas sa gitudloan.
- Si Juan nga Bautista, si Jesus, ug ang mga apostoles kanunay nagwali sa mga tawo nga maghinulsol gyud sila ug mosulod sa gingharian sa Dios.

Yahweh

Ang pulong nga "Yahweh" mao ang kaugalingon nga ngalan sa Dios nga iyang gipahayag kang Moises didto sa gadilaab nga sampinit. Nag-ingon ang Dios nga mao kini ang iyang ngalan hangtod sa kahangturan.

- Ang ngalan nga "Yahweh" gikan sa pulong nga nagpasabot "nga mahimo nga."
- Pwede kini magpasabot nga "Siya" o "Ako" o "ang usa nga maoy hinungdan nga."
- Kini nga ngalan nagpahayag nga ang Dios walay katapusan; kanunay siya nga buhi ug padayon nga buhi hangtod sa kahangturan. Wala siya nagkinahanglan nga adunay bisan kinsa nga maghimo kaniya o maghatag kaniya ug kinabuhi. Kini sad nagpasabot nga kanunay siya ng anaa.
- Daghang bersyon sa Biblia sa nasudnong mga pinulungan sama sa Ingles, Pransiya, ug Espanya ang migamit ug kaparehas sa "ang GINOO" aron magrepresentar kang "Yahweh," sama sa mga pulong nga "Ako ang GINOO nga inyong Dios" ug sa daghan pang ubang konteksto.
- Bisan pa niini, ang ULB ug UDB gihubad lang ang ngalan sa Dios nga literal nga "Yahweh."
- Sa Bag-ong Kasabotan, ang orihinal nga pulong nga gigamit sa mga pulong nga "Dios" o "Ginoo" o "Ama" aron magtumong sa Dios; ang pulong nga "Yahweh" wala gamita sa Bag-ong Kasabotan.

Mga sugyot sa paghubad

- Kini nga pulong pwede hubaron sa pulong o mga pulong nga nagpasabot nga "Ako" o "usa nga buhi" o "ang usa nga maoy" o "Siya nga buhi."
- Kini nga pulong pwede sad isulat nga parehas sa espeling sa "Yahweh."
- Timan-i nga ang "Jehovah" dili maayo nga hubad sa niini nga pulong. Kaniadto ang mga Judio nag-ingon nga "Ginoo" imbes nga "Yahweh" kadugayan ang ubang mga tawo gitangtang ang mga letra nga mga "vowels" sa Hebreo nga pulong alang sa Ginoo ug gipulihan ug mga "vowels" ang Hebreo nga pulong nga Yahweh. Kini nagresulta sa nahimo nga espeling nga "Jehovah," diin dili kini sakto nga pamaagi nga i-espeingl ang kaugalingon nga ngalan sa Dios.

Yahweh sa mga panon, Dios sa mga panon

Ang pulong nga "panon" o "mga panon" mao ang pulong nga ngatumong sa daghan nga mga tawo sama sa kasundaluhan sa mga tawo o sa kadaghan sa mga bituon.

- Ang karaan nga bersyon sa Ingles nga Biblia gigamit ang pulong nga "mga panon" nga nagtumong sa mga anghel, kasundaluhan, ug mga bituon.
- Ang mga pulong nga "Yahweh sa mga panon" o "Dios sa mga panon" usa ka titulo nga nagpahayag sa awtoridad sa Dios sa linibo ka mga anghel nga nagtuman kaniya.
- Ang mga pulong nga "mga panon sa kalibutan" nagtumong sa tanang mga bituon, planeta ug uban pang mga butang sa langit.

Mga sugyot sa paghubad

- Ang mga pamaagi sa paghubad sa titulo nga "Yahweh sa mga panon" pwede nga "si Yahweh nga nangulo sa tanang mga anghel" o "ang Dios nga nangulo sa kasundaluhan sa mga anghel."

Yelo/Dayegon

Kini nga pulong kasagaran nagtumong sa mga yelo nga nahulog gikan sa langit.

- Mahagbong ang mga yelo nga adunay porma nga lingin o mga tibug-ol nga gitawag sa Ingles nga "hailstones." Kasagaran gagmay ang mga yelo (pipila lang ka sentimetro ang gilapdon). Apan aduna say dagko kaayo nga mga yelo nga moabot ug 20 ka sentimetro ang gilapdon ug labaw pa sa usa ka kilo ang gibug-aton.
- Ang libro sa Pinadayag sa Bag-ong Kasabotan naghulagway sa paghukom sa Dios sa mga tawo, apil niini ang mga dagkong yelo nga 50 ka kilo ang gibug-aton.
- Ayaw paglibog niini nga pulong sa usa pa ka pulong nga parehas ang ispelang sa Iningles nga "hail" nga mao ang pormal nga pagabi-abi sa kinaaran nga Ingles. Pwede kini hubaron nga "Dayegon!"
- Ang mga sundalo nga nagbutang ug korona sa tunok sa ulo ni Jesus gitamay siya pinaagi sa pagsinggit kaniya nga "Dayegon ang hari sa mga Judio."
- Ang ubang karaang mga bersyon sa Biblia sa Ingles gihubad ang pangamusta ni anghel Gabriel kang Maria nga, "Dayegon ka nga labing gipaboran sa Dios!" Apan daghang mga bag-ong bersyon sa Ingles magsugod niini sa pagabi-abi sama sa "Paglipay!" o "Greetings!" nga mas natural na sa Ingles karon.

Yugo

Ang "yugo" usa kini ka butang nga gigamit aron pag-usahon ang duha ka butang sa tumong nga magkauban sa pagtrabaho. Ang "magkayugo" mao ang paghiusa sa usa ka butang o usa ka tawo.

- Ang yugo mao kini ang usa ka kahoy o metal nga ibutang sa duha o daghan pa nga mga mananap aron magtupad sa matag-usa unya guyuron nila ang daro o kariton.
- Adunay pipila ka sumbingay nga gigamit ang yugo.
- Pwede kini magtumong sa panglupig sa usa ka ulipon o sa nagpadayon nga paglutos gikan sa madagmalon nga magmamando.
- Pwede sad kini nagtumong sa sumbingay nga magkauban nga magtrabaho sa pareho nga tumong o katuyu-a, sama sa kasal o negosyo o sa pag-alagad kang Jesus.
- Kung pwede mas maayo nga hubaron kini nga literal gamit ang lokal nga pinulongan sa yugo nga "malupigon nga kabug-aton" o "bug-at nga karga."

Zabulun

Si Zabulun ang ulahi nga anak ni Jacob ug Lea ug ngalan sad sa usa sa dose ka mga tribu sa Israel.

- Ang Israelitang tribu sa Zabulun gihatagan ug yuta kasadpan sa Patay nga Dagat.
- Usahay gigamit ang ngalan nga nagtumong sa lugar nga diin kini nga tribu sa Israelita namuyo.
- Ang Zebulun nagpasabot nga, "dinayeg."

Zacarias

Usa ka Judio nga pari si Zacarias nga mao ang amahan ni Juan Bautista.

- Naghigugma si Zacarias sa Dios ug mituman kaniya.
- Sa daghang mga katuigan si Zacarias ug ang iyang asawa nga si Elisabet nag-ampo pag-ayo nga magkaanak, apan wala sila magkaanak. Apan sa dihang tigulang na kaayo sila, gitubag sa Dios ang ilang mga pag-ampo ug naghatag kanila ug anak nga lalaki.
- Nagtagna si Zacarias nga ang iyang anak nga si Juan mahimong propeta nga magpahibalo ug mag-andam sa agianan sa Mesias.

Zacarias (Sa Daang kasabotan)

Daghang nagkalainlain nga mga lalaki sa Daang Kasabotan ang ginganlan ug Zacarias. Ang labing mahinungdanon mao :

- Ang labing inila nga magbabantay sa ganghaan sa templo adtong panahon ni David (1 Cronicas 26:2,14).
- Ang anak ni Haring Josafat nga gipatay sa iyang igsoon nga si Jehoram (2 Cronicas 21:2).
- Ang pari nga gibato sa mga tawo sa dihang sila gibadlong niya sa ilang pagsimba sa diosdiosan. (2 Cronicas 24:20).
- Ang hari sa Israel nga gipatay unom lang kabulan sa iyang paghari (2 Mga Hari 14:29).
- Ang propeta nga nagtagna adtong naghari si Haring Darius I sa Persia. Ang iyang pagtagna nag-awhag sa mga mibalik nga mga binihag sa pagtukod pag-usab sa balay sa Ginoo. Nabuhi sad uban ni Esdras, Nehemias, Zerubabel ug si propeta Haggai.

Zaqueo

Usa ka tigkolekta ug buhis si Zaqueo nga gikan sa Jerico ug mikatkat sa kahoy aron makakita kang Jesus.

- Hingpit nga nausab si Zaqueo niadtong mituo siya kang Jesus.
- Misaad siya nga ihatag sa mga kabos ang katunga sa iyang bahandi.
- Misaad sad siya nga iyang bayaran pagbalik ang mga tawo makaupat sa kantidad nga sobra niyang gisukotan ug mga buhis.

Zebedeo

Usa ka mangingisda si Zebedeo nga taga Galilea. Ang iyang mga anak nga sila Santiago ug Juan nagtrabaho uban kaniya. Unya gibiyaan nila ang ilang trabaho ug nahimong duha sa mga apostol

Zerubabel

Ang Zerubabel ngalan sa duha ka mga lalaki sa Daang Kasabotan.

- Usa kanila kaliwat ni Jehoiakim ug Zedekiah.
- Ang lain nga Zerubabel anak ni Shealtiel nga pangulo sa tribu sa Juda sa panahon sa pagbalik sa mga Judio gikan sa pagkabinihag sa Babylonia.
- Kini nga Zerubabel nagpuyo sa panahon nga si Cyrus hari sa Persia nga nagpagawas sa mga Israelita gikan sa pagkabinihag sa Babilon.
- Si Zerubabel ug ang kinatas-ang pari nga si Josue ang pipila sa mga mitabang sa pagtukod ug balik sa templo ug altar sa Dios.
- Si Zerubabel nabuhi sad uban ni Esdras ug Nehemias.

Zoar

Sa Daang Kasabotan ang Zoar usa ka gamay nga siyudad nga diin si Lot mikalagiw niadtong giguba sa Dios ang Sodom ug Gomora.

- Ang karaan nga ipasabot sa Zoar kay gamay.
- Gihunahuna sa uban nga ang Zoar nahimutang sa habagatang bahin sa Patay nga Dagat.

abswelto, pag-ingon nga wala nay sala

Ang legal nga pulong nga "gi-abswelto" nagpasabot sa pormal nga pagpahayag nga dili sad-an ang usa ka tawo sa binuhatan nga supak sa balaod.

- Usahay, gigamit sad kini nga pulong sa Biblia sa paghisgot mahitungod sa pagpasaylo sa mga makasasala.
- Kasagaran, ang konteksto niini naghisgot mahitungod sa sayop nga pag-abswelto sa mga tawo nga gapadayon nga misupak sa Dios.
- Mahimo kining hubaron nga "giingon nga inosente" o "gihukman nga walay sala."

abu, abog

Ang abu murag pulbos nga abohon ang kolor nga maoy nabilin pagkasunog sa kahoy. Ngalan sad kini sa usa ka klase nga kahoy.

- Ang pulong nga "abu" gigamit nga sumbingay sa Biblia nga nagtumong sa usa ka butang nga walay bili, o walay pulos.
- Sa adtong una pa kaayo nga panahon, ang paglingkod sa abu timaan sa kasubo o pagkaguol kaayo.
- Ang ilang naandan nga pamatasan mao ang pagsul-ob sa sagutsoton, garason nga panapton ug paglingkod sa abu o pagsabwag ug abu sa ulo.
- Ang pagbutang ug abu sa ulo timaan sad sa pagkaulaw.
- Ang usa nga nagtinguha sa walay pulos, ingon nga "gakaon ug abu."
- Sa Biblia usahay ang pulong nga "abog" gigamit mahitungod sa abu.

abughoan, pagpangabugho

Ang pulong nga "abughoan" ug "pagpangabugho" nagtumong sa grabe nga tinguha aron panalipdan ang kaputli sa usa ka relasyon. Pwede sad kini nga nagtumong sa grabe nga tinguha sa pagkuha sa pagpanag-iya sa usa ka butang o usa ka tawo.

- Kini nga mga pulong kasagaran naghulagway sa kasuko sa usa ka tawo ngadto sa iyang bana o asawa nga dili matinud-anon sa ilang kaminyoon.
- Kung kini gamiton sa Biblia, kini nga mga pulong kasagaran nagtumong sa kabubut-on sa Dios alang sa iyang katawhan nga magpabilin nga putli ug walay mantsa sa sala.
- Ang Dios sad "abughoan" mahitungod sa iyang ngalan nga kinahanglan nga mahatagan ug dungog ug pagtahod.
- Ang lain pa nga pasabot sa abughoan mao ang pagkasuko sa usa ka tawo tungod kay siya malampuson o mas ilado. Duol kini sa pasabot sa pulong nga "kasina."

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang mga pamaagi sa paghubad sa "abughoan" pwede sad nga "grabe nga tinguha sa pagpanalipod" o "tinguha sa pagpanag-iya."
- Ang pulong nga "pagpangabugho" pwede hubaron nga "grabe nga pagpanalipod" o "pagbati nga iya ra gyud."
- Kung nagtumong mahitungod sa Dios, siguraduha nga ang paghubad niini nga mga pulong dili maghatag ug negatibo nga pasabot sa pagkasuko sa lain nga tawo.

- Sa konteksto kung gamiton sa mga sayop nga mga pagbati sa kasuko ngadto sa ubang mga tawo nga mas malampuson kaysa uban, ang mga pulong nga "masina" ug "kasina" mahimong gamiton. Apan kini nga mga pulong kinahanglan dili gamiton alang sa Dios.

acasia

Sa adtong una pa kaayo nga panahon, ang acasia usa ka kahoy nga kasagarang nagtubo sa yuta sa Canaan. Daghan pa gihapon kini didto karon.

- Ang tabonon nga may pagka-pulahaw nga kahoy sa acasia gahi kaayo ug lig-on, mao nga maayo kini nga materyales sa paghimo ug mga tinukod.
- Kini nga kahoy dili dali madunot tungod kay bus-ok kini kaayo mao nga dili masudlan ug tubig, ug aduna sad siyay kaugalingong kinaiya aron dili siya dali dauton sa mga insekto.
- Sa Biblia, gigamit ang kahoy sa acasia sa pagtukod sa tabernaculo ug sa arko sa kasabotan.
- Sumala sa Hebreohanon nga pulong mahitungod niining kahoya, gigamit sa King James Version ang mga pulong nga punuan nga "shittah" ug kahoy nga "shittim" imbes nga acasia.

adlaw sa Ginoo, adlaw ni Yahweh

Ang mga pulong nga "adlaw ni Yahweh" ug "adlaw sa Ginoo" nagtumong sa mga panahon diin magbuhat ang Dios ug usa ka butang ingon nga silot alang sa mga kaaway ni Yahweh.

- Usahay ang "adlaw ni Yahweh" gigamit aron magtumong sa mga panahon nga si Yahweh molihok aron luwason ang iyang katawhan sa ilang mga kaaway.
- Sa laing mga higayon, kini nga mga pulong gigamit aron magtagna mahitungod sa umaabot nga paghukom o pagsilot nga buhaton ni Yahweh sa iyang katawhan. Sa ubang mga konteksto, mahimo sad kini magtumong sa panahon sa kataposang paghukom.
- Ang pulong nga "adlaw" niining mga pulong tingali nagtumong sa "panahon" o "higayon" nga mas dugay pa sa 24 ka oras.
- Ang pulong nga "adlaw sa Ginoo" sa Bag-ong Kasabotan mas nagtumong sa panahon nga adunay kataposang paghukom sa tanan nga nisupak batok kang Yahweh ug misalikway kang Cristo. Ang pulong nga "Ginoo" tingali nagtumong kang "Ginoong Jesus" sa kadaghanan niini nga mga konteksto. Usahay ang "Ginoo" mahimong magtumong sa Dios nga si Yahweh.
- Kung ang "adlaw sa Ginoo" magtumong sa kataposang umaabot nga panahon sa paghukom ug pagkabanhaw, nailhan sad kini nga ang "kataposang adlaw." Magsugod kini nga panahon inig balik sa Ginoong Jesus aron hukman ang mga makasasala ug magpadayon kini hangtod nga Siya na ang magmando sa tanan nga linalang.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Depende sa konteksto, ang ubang pamaagi sa paghubad sa "adlaw ni Yahweh" mahimong "panahon ni Yahweh" o "panahon nga si Yahweh moanhi aron luwason ang iyang katawhan" o "panahon nga silotan ni Yahweh ang iyang mga kaaway" o "panahon sa kapungot ni Yahweh."
- Ang ubang pamaagi sa paghubad sa "adlaw sa Ginoo" mahimong "panahon sa pagsilot sa Ginoo" o "panahon nga mobalik ang Ginoong Jesus aron hukman ang mga tawo."

adlaw sa paghukom

Ang pulong nga "adlaw sa paghukom" nagtumong sa moabot nga panahon nga hukman sa Dios ang matag tawo.

- Gihimo sa Dios ang iyang anak nga si Jesu Cristo nga hukom sa tanang mga tawo.
- Sa adlaw sa paghukom, maghukom si Cristo sa mga tawo pinaagi sa iyang matarong nga kinaiya.

Mga Sugyot sa Paghubad

- kini nga pulong pwede sad hubaron nga "panahon sa paghukom" tungod kay pwede kini nagtumong sa labaw pa sa usa ka adlaw.

- Ang ubang pamaagi sa paghubad niini nga pulong pwede sad, "ang ulahing panahon ang Dios maghukom sa tanan nga mga tawo."
- Gisulat nga kapital kini nga pulong sa ubang hinubaron aron sa pagpakita nga kini ngalan sa pinasahi nga adlaw o panahon: "Adlaw sa Paghukom" o "Panahon sa Paghukom."

agwanta, paglahutay

Ang pulong nga "agwanta" nagpasabot nga makaantos sa dugay nga panahon o sa pagdala sa usa ka lisod nga butang nga adunay pasensiya.

- Nagpasabot sad kini nga magkinabuhi nga lig-on nga dili moundang sa panahon nga moabot ang mga pagsulay.
- Ang pulong nga "paglahutay" nagpasabot nga "pasensiya," "nag-antos sa pagsulay," o "paglahutay sa dihang lutoson."
- Ang pagdasig sa mga kristuhanon mao ang "pag-awanta hangtod sa katapusan" nga nag-ingon kanila nga magtuman kang Jesus, bisan maghatag kini kanila ug pag-antos.
- Ang "pag-agwanta sa mga kalisod" nagpasabot sad sa "masinati ang kalisod."

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang mga pamaagi sa paghubad sa pulong nga "agwanta" pwede nga "molahotay" o "pagpadayon sa pagtuo" o "magpadayon sa pagbuhay sa kung unsa ang buot sa Dios nga imong buhaton" o "magkinabuhi nga lig-on."
- Sa pipila ka mga konteksto, "ang pag-agwanta" mahimong hubaron nga "makasinati" o "pagtagamtam."
- Sa pasabot nga paglahutay sa taas nga panahon, ang pulong nga "agwanta" pwede hubaron nga "katapusan" o "padayon." Ang mga pulong nga, "wala makaag-wanta" pwede hubaron nga, "dili modugay" o "wala magpadayon aron mabuhi."
- Ang mga pamaagi sa paghubad sa "paglahutay" pwede nga "pagkamalahutayon"

o "pagpadayon sa pagtuo" o "pagpabilin nga matinud-anon."

alagad, pag-alagad/buluhaton

Sa Biblia, ang mga pulong nga "alagad" ug "pag-alagad/buluhaton" nagtumong sa pag-alagad sa uban pinaagi sa pagtudlo kanila mahitungod sa Dios ug pag-atiman sa ilang espirituhanong panginahanglan. Ang pulong nga "alagad" pwede sad magtumong sa tawo nga nag-alagad sa mga tawo sa pagtudlo ug pag-atiman sa ilang espirituhanong panginahanglan.

- Sa Daang Kasabotan, ang mga pari "nag-alagad" sa Dios didto sa templo pinaagi sa paghalad ug mga sakripisyo kaniya.
- Ang ilang "buluhaton" apil ang pag-atiman sa templo ug paghalad ug mga pag-ampo ngadto sa Dios alang sa mga katawhan.
- Sa Bag-ong Kasabotan, ang "alagad" sa maayong balita mao ang tawo nga nagtudlo sa uban sa mensahe sa kaluwasan pinaagi sa pagtuo kang Jesus. Usahay ang alagad gitawag nga "ulipon."
- Ang buluhaton nga pag-alagad sa mga tawo pwede mag-apil sa espirituhanon nga pag-alagad kanila pinaagi sa pagtudlo mahitungod sa Dios.
- Pwede sad kini magtumong sa pag-alagad sa mga tawo sa ilang pisikal nga panginahanglanon, sama sa pag-atiman sa mga masakiton ug paghatag ug pagkaon sa mga pobre.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Sa konteksto sa pagministro sa mga tawo, ang "pagministro" pwede hubaron nga "pag-alagad" o "pag-atiman" o "pagtagbo sa mga panginahanglan ni."
- Kung nagtumong sa pagministro sa templo, ang pulong nga "ministro" pwede hubaron nga "pag-alagad sa Dios didto sa templo" o "paghalad ug mga sakripisyo sa Dios alang sa mga katawhan."
- Sa konteksto sa pagministro sa Dios, pwede kini hubaron nga "pag-alagad" o "pagtrabaho alang sa Dios."

- Ang mga pulong nga "nagministro sa" pwede hubaron nga "nag-atiman kang" o "naghatag kang" o "nagtabang."

alagad, ulipon, pagka-ulipon

Ang ulipon usa ka tawo nga nagtrabaho alang sa lain nga tawo, tungod kay gipili niya o kay gipugos siya. Ang pulong alang sa "ulipon" pwede sad magpasabot nga "alagad." Ang gapalibot nga konteksto mao ang magpaklaro kung unsa nga pulong ang mas haom nga gamiton.

- Sa panahon sa Biblia, ang mga alagad o ulipon mga importante nga bahin sa panimalay sa ilang amo ug daghan kanila gitratar nga murag membro na sad sa pamilya. Sa Daang Kasabotan, pwede mopili ang usa ka tawo nga mahimong alagad sa iyang amo sa tibuok niyang kinabuhi.
- Ang ulipon usa ka klase sa alagad nga panag-iya sa iyang amo. Ang tawo nga mopalit ug ulipon gitawag ang "tag-iya" o "amo." Ang ubang mga amo bangis kaayo ang pagtratar sa ilang mga ulipon, samtang ang ubang mga amo maayo gyud ang pagtratar sa ilang mga ulipon.
- Adtong una pa kaayong panahon, ang ubang mga tawo misugot nga mahimong ulipon sa tawo nga ilang giutangan ug kwarta aron mabayaran ang ilang utang niadto nga tawhana.
- Usahay sa Biblia, ang mga pulong nga "Ako ang imong alagad" gigamit nga timaan sa pagtahod ug pag-alagad.
- Sa Daang Kasabotan, ang mga propeta sa Dios ug ubang mga tawo nga nagsimba sa Dios kasagaran gitumong nga iyang mga "alagad."
- Sa Bag-ong Kasabotan, ang mga tawo nga mituman sa Dios pinaagi sa pagtuo kang Cristo kasagaran gitawag nga iyang mga "alagad." Ang mga Kristohanon gitawag sad nga "mga ulipon sa pagkamatarong." Usa kini ka sumbingay nga nagtandi sa pagtuman gyud sa Dios ngadto sa pagtuman gyud sa ulipon sa iyang amo.

alarma, malisang

Ang alarma mao ang magpasidaan sa mga tawo mahitungod sa butang nga makadaut kanila. Ang paghuyop sa budyong usa ka klase sa alarma. Ang malisang mao ang pagkaguol gyud ug pagkahadlok sa delikado o peligro nga butang o panghitabo.

- Sa Daang Kasabotan, nalisang si Jehoshapat nga hari sa Juda pagkadungog niya nga nagplano ang mga taga-Moab nga sulungon ang Juda.
- Sa Bag-ong Kasabotan, miingon si Jesus nga dili kita malisang kung makadungog kita bahin sa mga katalagman nga mahitabo sa ulahi nga mga adlaw.
- Ang sumbingay nga "patingoga ang alarma" nagpasabot nga maghatag ug pasidaan. Sa karaang panahon ug sa pagkakaran sad, ang pagpatingog sa alarma mahimo nga pagbinanha gamit ang usa ka butang sama sa trumpeta o kampana. Mahimo sad kini nga sultian ang mga tawo bahin sa kakuyaw aron mapasidad-an nila ang uban.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang "pagalarma sa uban" nagpasabot nga "maghimo ug butang nga makapaguol sa uban" o "magpaguol sa uban."
- Ang "malisang" mahimong hubaron nga "maguol" o "mahadlok" o "mabalaka."
- Ang sumbingay nga "patingogon ang alarma" mahimong hubaron nga "pasidad-an ang tanan" o "magpahayag nga adunay umaabot ang peligro" o "patingogon ang trumpeta aron magpasidaan sa peligro."

alpa

Ang alpa usa ka instrumento sa musika nga adunay kwerdas. Kasagaran kini nga naka-kurba nga kahoy nga adunay mga kwerdas gikan sa iyang taas hangtod sa ubos.

- Ang kahoy sa haya gigamit sa paghimo ug alpa ug ubang mga instrumento sa musika.

- Adtong una pa kaayong panahon, kasagaran hawiran ang mga alpa ug tukaron samtang naglakaw ang nagtukar.
- Kasagaran gigamit ang mga alpa aron dayegon ang Dios.
- Si David nagtukar ug alpa aron hupayon ang gubot nga hunahuna ni Haring Saul. Nagsulat sad siya ug pipila ka mga salmo nga pwede tukaron gamit ang alpa.

amen, pagkatinood

Ang pulong nga "amen" gigamit aron maghatag ug importansiya o pagtagad sa unsa ang giingon sa tawo. Kasagaran hubaron kini nga "pagkatinood" kung si Jesus ang nagsulti niini.

- Kung gamiton sa kataposan sa pag-ampo, ang "amen" nagpahayag ug pag-uyon sa pag-ampo o tinguha nga matuman ang pag-ampo.
- Sa iyang pagtudlo, gigamit ni Jesus ang "amen" aron pamatud-an sa bag-o lang nga gisulti niya. Kasagaran sundan kadto niya ug "Ug ako misulti kaninyo" aron maghisgot na sad siya ug lain nga katudluan nga konektado sa iyang bag-o lang giingon.
- Ang uban nga mga Ingles nga bersyon naghubad niini nga "truly" o "pagkatinood." Gigamit kini aron hatagan ug importansiya ang usa ka butang o magpahayag nga matinud-anon o tinuod ang gisulti.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Hunahunaa kung ang pinulongan nga hubaron adunay pinasahi nga mga pulong nga gigamit aron maghatag ug importansiya sa unsay bag-o lang giingon.
- Kung gigamit sa kataposan sa pag-ampo o aron pamatud-an ang usa ka butang, mahimong hubaron ang "amen" nga "mao gyud na" o "hinaut unta mahitabo" o "tinuod kana."
- Kung moingon si Jesus ug "sa pagkatinood nag-ingon ako kaninyo," kini mahimong hubaron nga "matinud-anon akong gasulti kaninyo" o "Tinuod kana, ug ako miingon sad kaninyo."
- Ang mga pulong nga "Pagkatinood, pagkatinood nag-ingon ako kaninyo" mahimong hubaron nga "Nagsulti ako kaninyo niini nga matinud-anon gyud" o "Nagsulti ako kaninyo niini nga tinuod gyud" o "tinuod ang akong gisulti kaninyo."

ampuanan

Ang ampuanan usa ka lugar o tinukod nga gipahinungod alang sa pagsimba sa usa ka dios o diosdiosan.

- Ang ampuanan kasagaran adunay usa ka klase sa altar diin maghalad ngadto sa dios.
- Sa Biblia, ang paggamit sa pulong nga ampuanan kasagaran nagtumong sa lugar diin gisimba ang mga pagano nga dios, pananglitan ang ampuanan sa diosa sa mga Griego nga si Diana.
- Kini nga pulong usahay nagtumong sa lugar diin gisimba ang Dios, hilabi na kung mao gyud kini ang giingon.

anaa kang Cristo, kang Jesus, sa Ginoo

Ang pulong nga "anaa kang Cristo" ug mga pulong nga sama niini nagtumong sa estado o kahimtang sa usa ka tawo nga adunay relasyon kang Jesu Cristo pinaagi sa pagtuo kaniya.

- Ang ubang mga pulong nga sama niini mao ang, "kang Cristo Jesus, kang Jesu Cristo, sa Ginoong Jesus, sa Ginoong Jesu Cristo."
- Ang mga buot ipasabot niini nga mga pulong nga, "anaa kang Cristo" pwede ang, "tungod kay nahiusa ka kang Cristo" o "pinaagi sa relasyon nimo kang Cristo" o "sumala sa imong pagtuo kang Cristo."
- Kining tanan nga mga pulong adunay parehas nga pasabot sa estado sa pagtuo kang Jesus ug pagkadisipulo niya.
- Timan-i: Usahay ang pulong nga "kang" kauban ang usa ka berbo. Pananglitan, "makig-ambit kang Cristo" nagpasabot nga "makig-ambit" sa kaayohan nga gikan sa pagkahibalo kang Cristo. Ang "maghimaya kang" Cristo nagpasabot nga magmalipayon ug maghatag ug pagdayeg sa Dios kung kinsa si Jesus ug kung unsa ang iyang gibuhay. Ang "motuo kang" Cristo nagpasabot sa pagsalig kaniya ingon nga Manluluwas ug makaila kaniya.

ang pinili, pinili nga katawhan, ang Pinili, gipili

Ang pulong nga, "gipili" literal nga nagpasabot nga "ang mga pinili" o "ang pinili nga mga tawo" ug nagtumong adtong mga pinili sa Dios o gipili nga mahimo niyang katawhan. "Ang Pinili" o "Ang Pinili sa Dios" titulo kini nga nagtumong kang Jesus, ang pinili nga Mesias.

- Gipili sa Dios ang mga tawo nga mahimong balaan, nga igahin niya sa katuyuan nga mamunga ug maayong espirituhanong bunga. Mao nga sila gitawag nga "ang mga gipili" o "ang pinili."
- Ang pulong nga "ang pinili" usahay gigamit sa Biblia nga nagtumong sa mga tawo nga sama nila ni Moises ug Haring David nga diin gipili sa Dios aron mangulo sa iyang katawhan. Gigamit sad kini nga nagtumong sa nasod sa Israel nga pinili nga katawhan sa Dios.
- Ang pulong nga "gipili" daan nga pulong nga ang literal nga buot pasabot "ang pinili" o "pinili nga mga tawo." Kung gamiton kini nga mga pulong sama sa "ang pinili nga babaye" ang buot pasabot lang niini "pinili."
- Sa daan nga Inglis nga mga bersyon sa Biblia, ang pulong nga "pinili" parehas nga gigamit sa Daan ug Bag-o nga Kasabotan sa paghubad sa pulong nga "ang pinili/mga pinili." Ang mga moderno nga mga bersyon migamit sa "gipili" sa Bag-ong Kasabotan lang, nga nagtumong sa mga tawo nga diin giluwes sa Dios pinaagi sa pagtoo kang Jesus. Sa uban nga teksto sa Biblia, literal ang ilang paghubad nga "mga pinili."

Sa Sugyot sa Paghubad

- Ang pulong nga "gipili" o "pinili nga mga tawo/katawhan" pwede sad nga hubaron nga "mga tawo nga gipili sa Dios" o "mga tawo nga gipili niya aron mahimong katawhan niya."
- Kung pwede, mas maayo nga hubaron kini nga pulong nga literal nga "pinili nga mga tawo" o "pinili nga katawhan."
- Kung nagtumong kang Jesus, "Ang Pinili" pwede sad hubaron nga, "Ang pinili sa Dios" o "ang pinasahi nga gipili sa Dios nga Mesias" o "ang gipili sa Dios."

anghel, arcanghel

Ang anghel usa ka makagagahom nga espirituhanong nilalang nga gihimo sa Dios. Nabuhi ang mga anghel aron mag-alagad sa Dios pinaagi sa pagbuhat sa bisan unsa nga iyang isulti kanila nga buhaton. Ang pulong nga "arcanghel" nagtumong sa anghel nga nagmando o nangulo sa uban pang mga anghel.

- Ang pulong nga "anghel" literal nga nagpasabot nga "mensahero."
- Ang pulong nga "arcanghel" literal nga nagpasabot nga "kinatas-ang mensahero." Ang bugtong nga anghel nga gitumong sa Biblia nga "arcanghel" mao si Miguel.
- Sa Biblia, ang mga anghel naghatag ug mga mensahe sa mga tawo gikan sa Dios. Kini nga mga mensahe naglakip ug mga katugunan mahitungod sa unsay buot sa Dios nga buhaton sa mga tawo.
- Ang mga anghel nagsulti sad sa mga tawo mahitungod sa mga panghitabo nga umaabot o mga panghitabo nga nilabay na.
- Ang mga anghel adunay awtoridad gikan sa Dios ingon nga iyang mga representante, ug usahay sa Biblia, nagsulti sila nga sama nga ang Dios mismo ang nagsulti.
- Ang uban nga mga pamaagi nga nag-alagad ang mga anghel sa Dios mao ang pagpanalipod ug pagpabaskog sa mga tawo.
- Ang usa ka pinasahi nga grupo sa mga pulong nga ang "anghel ni Yahweh," pwedeng adunay daghan nga pasabot: 1) Mahimo kining nagpasabot sa "angel nga nagrepresentar kang Yahweh" o "mensanghero nga nag-alagad kang Yahweh." 2) Mahimo kining magtumong kang Yahweh mismo, nga sama sa daghway ug anghel samtang makig-istorya siya sa tawo. Bisan asa niining duha ang magpasabot sa paggamit sa anghel ug "Ako" nga sama ra nga si Yahweh mismo ang nagsulti.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang mga pamaagi sa paghubad sa "anghel" pwede nga "mensahero gikan sa Dios" o "ang langitnong alagad sa Dios" o "ang espirituhanong mensahero sa Dios."
- Ang pulong nga "arcanghel" mahimong hubaron nga "kinatas-ang anghel" o "kinatas-ang nagmando nga anghel" o "pangulo sa mga anghel."

- Hunahunaa sad kung giunsa paghubad niining mga pulong sa nasudnong pinulongan o sa ubang lokal nga pinulongan.
- Kinahanglan ang mga pulong nga "anghel ni Yahweh" hubaron nga gigamit ang mga pulong alang sa "anghel" ug "Yahweh" aron pwede kini siya masabtan sa iyang kalainlaing pagsabot. Ang posible nga paghubad pwede sad "anghel gikan ni Yahweh" o "anghel nga gipadala ni Yahweh" o "ang hitsura ni Yahweh sama sa anghel."

ani

Ang pulong nga "ani" nagtumong sa pagkuha ug hinog nga mga bunga o abot gikan sa mga tanom.

- Ang panahon sa ani kasagaran mahitabo sa kataposan sa panahon sa pagtanom.
- Ang mga Israelita nagsaulog sa giingon nga "Pagsaulog sa Pagpangani" o "Pagsaulog sa Pagtigom" sa ilang mga giani. Gisugo sila sa Dios nga ihalad ang unang abot ingon nga sakripisyo alang kaniya.
- Ingon nga sumbingay, ang pulong nga "ani" mahimong magtumong sa mga mituo na kang Jesus o mahimong maghulagway sa espirituhanong paglambo sa usa ka tawo.
- Ang ideya sa espirituhanong ani mohaom sa paghulagway sa mga bunga ingon nga mga diosnon nga kinaiya.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Labing maayo nga hubaron kini gigamit ang pulong nga kasagarang nagtumong sa pag-ani sa mga tanom.
- Ang panghitabo sa pag-ani mahimong hubaron nga "panahon sa pag-ani" o "panahon sa pagtigom ug abot" o "panahon sa pagkuha ug mga bunga."
- Ang berbo nga "pag-ani" mahimong hubaron nga "ipunon," "pupo-on" o "tigomon."

ani, mag-aani

Ang pag-ani mao ang pagpanguha sa mga pananom sama sa humay. Ang mag-aani usa ka tawo nga nag-ani sa pananom.

- Ang ideya sa pag-ani sa abot kasagarang gigamit nga sumbingay nga nagtumong sa pagsulti sa mga tawo sa maayong balita mahitungod kang Jesus ug pagdala kanila ngadto sa pamilya sa Dios.
- Gigamit sad kini aron magtumong sa sangputanan sa mga binuhatan sa mga tawo, sama sa panultihon nga, "anihon sa tawo kung unsa ang iyang gitanom."

anino

Ang pulong nga "anino" literal nga nagtumong sa landong nga mahimo sa usa ka butang nga nagtabon sa kahayag. Aduna kini pipila ka sumbingay nga pasabot.

- Ang "anino sa kamatayon" nagpasabot nga anaa o duol na ang kamatayon, sama kini kaduol sa usa ka tawo ingon nga ang anino duol sa butang nga diin kini gikan.
- Sa pipila ka higayon sa Biblia, ang kinabuhi sa usa ka tawo gitandi sa usa ka anino, nga dili gyud modugay ug walay lawas.
- Usahay ang "anino" gigamit nga laing pulong alang sa "kangitngit."
- Ang Biblia naghisgot mahitungod sa gitago o gipanalipdan sa anino sa mga pako o kamot sa Dios. Kini usa ka hulagway nga gipanalipdan ug gitago ang tawo gikan sa kakuyaw. Ang ubang pamaagi sa paghubad sa "anino" niini nga mga konteksto pwede ang "landong" o "kaluwasan" o "pagpanalipod."
- Labing maayo nga hubaron ang "anino" nga "anino", gamit ang lokal nga pulong nga gigamit sa pagtumong sa tinuod nga anino.

anti-Cristo

Ang pulong nga "anti-Cristo" nagtumong sa tawo o pagtudlo nga batok kang Jesu Cristo ug sa iyang mga binuhatan. Daghang mga anti-Cristo sa kalibutan.

- Ang apostol nga si Juan nagsulat nga ang usa ka tawo mao ang anti-Cristo kung iyang linlangon ang mga tawo sa pagsulti nga dili si Jesus ang Mesiya o kung iyang ilimod nga si Jesus parehas Dios ug tawo.
- Ang Biblia nagtudlo sad nga adunay espiritu sa anti-Cristo sa kalibutan nga nagsupak sa mga binuhatan ni Jesus.
- Ang libro sa Bag-ong Kasabotan nga Pinadayag nagpatin-aw nga adunay tawo nga gitawag nga "ang anti-Cristo" nga ipadayag sa kataposang panahon. Kini nga tawo mosulay ug laglag sa katawhan sa Dios apan pildehon siya ni Jesus.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang ubang pamaagi sa paghubad niini nga pulong naglakip sa mga pulong nga nagpasabot nga "tig-supak kang Cristo" o "kaaway ni Cristo" o "tawo nga batok kang Cristo."
- Ang mga pulong nga "espiritu sa anti-Cristo" mahimong hubaron nga "espiritu nga batok kang Cristo."

antos, pag-antos

Ang pulong nga "antos" ug "pag-antos" nagtumong sa pagsinati sa usa ka butang nga dili gyud maayo, sama sa sakit, kasakit, o uban pang mga kalisod.

- Kung ang mga tawo gilutos o kung sila adunay sakit, nag-antos sila.
- Ang usa ka tawo nag-antos tungod sa iyang kaugalingong sayop nga batasan o tungod sa mga butang nga dili mapugngan.
- Ang pag-antos pwede nga pisikal, sama sa pagbati sa kasakit o sakit. Pwede sad kini nga emosyonal sama sa pagbati sa kahadlok, kasubo o kamingaw.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang pulong nga "antos" pwede hubaron nga "pagbati sa kasakit" o "pag-agwanta sa kalisod" o pagsinati sa mga kalisod" o "pagtagamtam sa mga lisod nga mga panghitabo."
- Depende sa konteksto, ang "pag-antos" pwede hubaron nga "hilabihan nga lisod nga mga panghitabo" o "grabe nga kalisod" o "pagsinati sa kalisod" o "panahon sa kasakit nga sinatian."

apas, giapsan

Ang pulong nga "apas" mao ang pagkontrolar sa ubang tawo o butang. Kasagaran kini ideya sa pagkuha sa usa ka butang human kini gitinguha.

- Ang pulong nga "giapsan" nagpahayag sa human na nga buluhaton.
- Kung ang panon sa mga sundalo "miapas" sa kaaway, nagpasabot kini nga gipildi nila ang ilang kaaway sa giyera.
- Kung ang manunukob apan niya ang iyang tukbonon, nagpasabot kini nga naninguha ug nakuha niya ang iyang tukbonon.
- Kung ang tunglo "apsan" ang usa ka tawo, nagpasabot kini nga bisan unsa ang giingon nga tunglo sa usa ka tawo mahitabo gyud.
- Depende sa konteksto, ang "apsan" pwede hubaron nga "pagbuntog" o "pagdakop" o "pagpildi" o "pagkuha sa."
- Ang nahuman na nga buluhaton nga "giapsan" pwede hubaron nga "gibuntog" o "gipildi" o "gikuha sa" o "miabot uban sa."

apostol, pagkaapostol

Ang "mga apostol" mga tawo nga gisugo ni Jesus nga mowali mahitungod sa Dios ug sa iyang gingharian. Ang pulong nga "pagkaapostol" nagtumong sa katungdanan ug awtoridad adtong gipili nga mga apostoles.

- Ang gipasabot sa pulong nga "apostol", mao ang usa ka tawo nga gisugo alang sa pinasahi nga katuyuan. Ang apostol adunay parehas nga awtoridad adtong nagsugo kaniya.
- Ang dose nga suod nga disipulo ni Jesus nahimong una nga mga apostoles. Ang ubang mga tawo, sama kang Pablo ug Santiago, nahimo sad nga mga apostoles.
- Pinaagi sa gahum sa Dios, ang mga apostoles misangyaw sa maayong balita nga adunay kaisug ug gahum sa pag-ayo sa mga masakiton, lakip na ang pagpahawa sa mga demonyo diha sa mga tawo.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang pulong nga "apostol" pwede sad hubaron sa pulong o mga pulong nga nagpasabot sa, "usa nga gisugo" o "usa ka tawo nga gitawag nga magwali sa mensahe sa Dios sa mga tawo."
- Importante nga dili parehas ang paghubad sa mga pulong nga "apostol" ug "disipulo".
- Tan-awa sad kung giunsa kini nga pulong nahubad sa Biblia sa lokal o nasudnong pinulongan.

apuli/baog

Ang "apuli" nagpasabot nga ang yuta dili tabunok o dili makapabunga.

- Ang yuta nga apuli dili makapatubo sa bisan unsa nga mga pananom.
- Ang babaye nga baog dili mamabdos o dili makaanak.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang "apuli" gigamit nga magtumong sa yuta, mahubad kini sama nga "dili tabunok" o "dili makapabunga" o "walay pananom."
- Ang baog nagtumong sa usa ka babaye nga dili makapanganak, mahubad kini nga "walay anak" o "dili makaanak" o "dili makapanamkon ug anak."

asno, mula

Ang asno usa ka mananap nga adunay upat nga tiil, parehas sa kabayo, apan mas gamay ug adunay mas taas nga dalunggan.

- Ang mula anak sa lalaki nga asno ug babaye nga kabayo ug kini dili makaanak.
- Ang mga mula nga mananap nga kusgan kaayo ug importante sa pagtrabaho.
- Ang mga asno ug mga mula parehas nga gigamit sa pagdala sa mga karga ug mga tawo sa dihang magbiyahe sila.
- Nisulod si Jesus sa Jerusalem nga nagsakay sa usa ka bata pa nga asno usa ka semana usa pa siya gilansang.
- Sa panahon sa Biblia, ang mga hari mosakay sa asno sa panahon sa kalinaw, imbes sa kabayo nga mao ang gamiton sa panahon sa giyera.
- Ang propeta nga si Balaam misakay sa asno nga gipasulti sa Dios.

atabay, "sahuran sa tubig"

Ang mga pulong nga "atabay" ug ang "sahuran sa tubig" nagtumong sa duha nga magkalahi nga kakuhaan sa tubig sa panahon sa Biblia.

- Ang atabay lalom kini nga buho nga kinalot sa yuta aron ang tubig sa ilalom makaawas pinaagi niini.
- Ang sahurang sa tubig lalom sad kini nga gikutkot nga buho nga gigamit sa pagtigom ug tubig sa ulan.
- Kasagaran ang sahurang sa tubig gibuhoan nga bato ug selyuhan kini ug plaster aron magpabilin ang tubig sa sulod. Ang "buak nga sahurang sa tubig" mahitabo kini sa dihang ang plaster moliki ug motulo ang tubig.

- Ang sahurang sa tubig pweding unom ka metro ang lalom ug usa ka metro ang lapad sa taas nga ablihanan.
- Tungod kay ang tubig importante kaayo para sa mga tawo ug mga kahayupan, ang katungod sa paggamit ug atabay kasagaran nahimong hinungdan sa panagbingkil ug kasamok.
- Ang mga atabay ug ang mga sahurang sa tubig kasagaran parehong may taklob ug dako nga bato aron walay mahulog niini nga bisan unsa. Kasagaran adunay pisi ug adunay kauban nga balde niini nga pangsag-ob sa tubig.
- Usahay ang uga nga sahurang sa tubig gigamit nga lugar aron prisuhon ang usa ka tawo, sama sa nahitabo kang Jose ug kang Jeremias.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Mga paagi sa paghubad sa "atabay" pwede ang "lalom nga buho nga kakuhaan ug tubig" o "lalom nga buho sa gatubod nga tubig."
- Ang pulong nga "sahurang sa tubig" pwede hubaron nga "dakong bato nga gihimoan ug buho" o "lalom ug pi-ot nga bung-aw sa tubig, o "suhurang sa tubig sa ilalom nga magtigom ug tubig."
- Kini nga mga pulong parehas lang ang pasabot. Ang kalainan lang, ang atabay modawat ug tubig gikan sa bukal, samtang ang tubig sa tangke kasagaran gikan sa ulan.

baboy

Ang baboy usa ka klase sa mananap nga adunay upat ka mga tiil ug adunay pikas sa tiil, nga alimahan aron kan-on. Ang iyang karne gitawag nga "pork" sa Ingles.

- Gisultihan sa Dios ang mga Israelita nga dili kaonon ang karne sa baboy ug isipon kini nga hugaw. Hangtod karon ang mga Judio giisip nila nga hugaw ang mga baboy ug dili sila mangaon ug karne sa baboy.
- Ang mga baboy gi-alimahan ug ibaligya sa ubang mga tawo aron ilang pagkaon.
- Adunay klaseng baboy nga wala gi-alimahan apan nabuhi nga ihalas, gitawag kini nga "ihalas nga baboy." Adunay mga bangkil ang ihalas nga baboy ug piligro kini kaayo nga mga mananap.

badlong, buyag, pahimatngon

Ang pulong nga "badlong" nagpasabot sa pagpasidaan pag-ayo o pagtambag sa usa ka tawo.

- Kasagaran, ang "badlong" nagpasabot sa pagtambag sa usa ka tawo nga dili buhaton ang usa ka butang.
- Sa iglesia nga gitawag nga lawas ni Cristo, gitudluan ang mga tumutuo nga badlungon ang usa'g usa aron makalikay sa sala ug magkinabuhi nga balaan.
- Mahimong hubaron ang pulong nga "badlong" nga "dasigon aron dili makasala" o "mag-awhag sa usa ka tawo aron dili makasala."

bag-ong buwan

Ang "bag-ong buwan" mao ang una o sugod nga bahin sa paglibot sa buwan sa kalibutan. Ang hitsura sa buwan ngitngit gyud kaayo o adunay gamay ug nipis nga kahayag sa kilid.

- Sa Biblia, tingali ang "bag-ong buwan" nagtumong gyud sa kung adunay nipis lang nga kahayag sa buwan ang nagpakita, dili kanang ngitngit gyud kaayo.
- Ang bag-ong buwan nagtimaan sa sinugdanan sa mga panahon.
- Ang mga Israelita nagsaulog sa kapistahan sa bag-ong buwan nga gipaila pinaagi sa paghuyop sa budyong nga hinimo gikan sa sungay sa laking karnero.
- Gitumong kini sa Biblia sa pipila ka higayon nga "sinugdanan sa bulan."

bag-ong kasabotan

Ang pulong nga "bag-ong kasabotan" nagtumong sa pasalig o kasabotan nga gihimo sa Dios sa iyang katawhan pinaagi sa sakripisyo sa iyang Anak nga si Jesus.

- Ang "bag-ong kasabotan" sa Dios gipatin-aw sa parte sa Biblia nga gitawag nga "Bag-ong Kasabotan."
- Kini nga bag-ong kasabotan lahi sa "daan" o "sa una" nga kasabotan nga gihimo sa Dios sa mga Israelita sa panahon sa Daang Kasabotan.
- Mas maayo ang bag-ong kasabotan kaysa daan tungod kay kini base sa sakripisyo ni Jesus nga hingpit nga mipasaylo sa mga sala sa katawhan hangtod sa kahangtoran. Wala kini mahimo sa mga sakripisyo ilawom sa daang kasabotan.
- Gisulat sa Dios ang bag-ong kasabotan diha sa mga kasingkasing sa mga tumutuo ni Jesus. Mao kini ang magpatinguha kanila nga tumanon ang Dios ug magkinabuhi nga balaan.
- Ang Bag-ong Kasabotan hingpit nga matuman sa kataposang panahon diin itukod sa Dios ang iyang paghari diri sa kalibutan. Ang tanan mahimong maayo gyud pag-usab, sama niadtong unang gilalang sa Dios ang kalibutan.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "bag-ong kasabotan" pwede hubaron nga "bag-ong pormal nga kasabotan" o "bag-ong kontrata."
- Ang pulong nga "bag-o" niini nga mga panultihon adunay pasabot nga o "bag-o nga klase sa" o "lain."

bagolbagol

Ang bagolbagol mao ang bukog sa ulo sa tawo.

- Aduna say mga bagolbagol ang mga mananap.
- Ang "Dapit sa Bagolbagol" ang lain nga ngalan sa Golgota diin gilansang si Jesus sa krus.
- Sa ubang mga paghubad sa Cebuano, gitawag kini nga "Dapit sa Kalabera."

bagon

Ang "bagon" usa ka tanom nga motubo pinaagi sa pagkamang sa yuta o pagkatay sa ubang mga tanom o mga tinukod. Ang pulong nga "bagon" sa Biblia gigamit lang sa mamunga nga mga bagon ug kasagaran nagtumong sa ubas nga mga bagon.

- Sa panahon sa Biblia nagtanom ang mga tawo ug bagon nga ubas aron mamunga ug ubas.
- Motubo ang mga sanga sa punoan sa ubas ug nagkuha sa ilang sustansya nga modagayday gikan sa punoan.
- Gitawag ni Jesus ang iyang kaugalingon nga punoan sa ubas ug ang iyang mga tawo nga mga sanga niini. Sa ingon niini nga bahin, ang pulong nga "bagon" pwede hubaron nga "punoan sa bagon" o "punoan."

baka, mga baka

Ang iningles nga "ox" nagtumong sa klase nga baka nga gibansay aron magbuhat sa pang agrikultura nga buluhaton. Ang iningles sa daghan nga "ox" mao ang "oxen". Kasagaran mga baka kini nga laki nga gikapon.

- Sa Biblia, kini nga mga baka gihulagway nga mga mananap nga gihigtan gamit ang yugo aron birahon ang kariton o daro.
- Kini nga mga baka kuyog nga nagtrabaho nga nabutngan ug yugo nga maoy naandan sa Biblia nga ang mga pulong nga "anaa sa ilalom sa yugo" nahimong sumbingay alang sa grabe nga pagtrabaho o paghago.
- Ang "toro" laki nga baka nga wala gikapon ug wala gibansay sama sa mananap nga nagtrabaho.

baka, nating baka, toro

Ang baka usa ka babaye nga mananap nga adunay upat ka tiil. Mokaon kini ug sagbot ug kasagaran gibuhi kini tungod sa iyang karne ug gatas. Ang nating baka mao ang anak niini. Kini nga mga mananap apil sa pulong nga sa Ingles nga "cattle."

- Ang mga baka ug ilang mga nating baka gigamit sad sa negosyo nga pangbayad sa gipalit.
- Sa Biblia, gigamit sa mga Judio ang mga baka sa pagsakripisyo, hilabi na kadtong usa ka klase nga gitawag nga pula nga dumalaga nga baka.
- Ang dumalaga nga baka usa ka babayeng baka nga wala pa manganak.
- Ang lalaki niini nga klase nga mananap gitawag nga "toro." Ang pulong nga "ox" sa Ingles usa ka pinasahi nga klase sa toro nga gigamit sa trabaho sa agrikultura, sama sa pagdaro.

bakanan

Ang "bakanan" ubos nga bahin sa pultahan. Sa pagsulod sa usa ka tinukod, kinahanglan nga moagi sa bakanan.

- Usahay ang bakanan apil sad sa bahin sa tinukod nga atoa lang sa sulod sa pultahan.
- Aduna say bakanan ang usa ka ganghaan.

bakusan

Ang pulong nga "bakusan" buot ipasabot paghigot palibot sa usa ka butang ngadto sa lain nga butang. Kasagaran nagtumong kini sa paggamit ug bakos o bigkis palibot sa hawak aron maplastar ang kupo o sinina.

- Ang kasagarang bibliahanong sumbingay nga, "bakusan ang imong hawak" buot ipasabot hugtan ang ubos sa imong sinina dapit sa hawak aron dili malisdan sa paglihok ang mga batiis.
- Ang "pagbakos" pwede sad pasabot nga ang usa ka butang gipalibutan.
- Ang sumbingay nga, "bakusan ang imong hawak" pwede sad hubaron gamit ang sumbingay sa hubaron nga pinulongan nga parehas ang buot ipasabot. O pwede hubaron nga dili sumbingay sama sa, "iandam ang imong kaugalingon sa kalihokan" o "iandam ang imong kaugalingon."
- Ang pulong nga, "nabakusan ug" pwede hubaron nga "gipalibotan ug" o "pagtapis ug" o "gibakusan ug."

balaan, pagkabalaan

Ang mga pulong nga "balaan" ug "pagkabalaan" nagtumong sa kinaiya sa Dios nga lahi ra gyud sa uban ug naglahi kaniya sa tanan nga makasasala ug adunay kasaypanan.

- Ang Dios lang gyud ang hingpit nga balaan. Himoon niya nga balaan ang mga tawo ug mga butang.
- Ang tawo nga balaan iya sa Dios ug gigahin siya alang sa tumong sa pag-alagad sa Dios ug paghatag kaniya ug himaya.
- Ang butang nga gipahayag sa Dios nga balaan mao ang iyang gigahin alang sa iyang himaya ug paggamit, sama sa halaran nga ang tumong mao ra ang paghalad ug mga sakripisyo alang kaniya.
- Tungod kay balaan ang Dios, dili makaduol ang mga tawo kaniya gawas kung tugutan niya sila, tungod kay tawo lang sila nga makasasala ug adunay kasaypanan.
- Sa Daang Kasabotan, gigahin sa Dios ang mga pari ingon nga balaan alang sa pinasahi nga pag-alagad kaniya. Kinahanglan hinlo sila sa sala sumala sa ilang mga seremonyas aron makaduol sila sa Dios.
- Gigahin sad sa Dios ingon nga balaan ang pipila ka mga lugar ug butang nga iyaha o diin niya gipadayag ang iyang kaugalingon, sama sa "balaan nga yuta" (Exodo 3:5) o ang iyang templo.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang mga pamaagi sa paghubad sa "balaan" pwede nga "gigahin alang sa Dios" o "iya sa Dios" o "hingpit nga putli" o "hingpit nga walay sala" o "nabulag gikan sa sala."
- Ang "paghimo nga balaan" kasagaran gihubad nga "sanctify" sa Ingles. Pwede sad kini hubaron nga "gigahin."

balaan nga pagtahod

Ang pulong nga "balaan nga pagtahod" nagtumong sa lawom nga mga balatian, daku nga pagtahod sa usa ka tawo o usa ka butang.

- Ang mga balatian nga balaan nga pagtahod pwede makita sa mga buhat nga adunay pagtahod sa tawo nga gitahod.
- Ang pagkahadlok sa Ginoo balaan kini nga pagtahod ug makita kini sa pagtuman sa mga sugo sa Dios.
- Kini nga pulong pwede sad hubaron nga "kahadlok ug pagtahod" o "kinasingkaring nga pagtahod."

balaan nga puloy-anan

Ang pulong nga "balaan nga puloy-anan" literal nga buot ipasabot "balaan nga lugar" ug nagtumong sa lugar nga gihimo sa Dios nga sagrado ug balaan. Nagtumong sad kini sa lugar nga makahatag ug panalipod ug kaluwasan.

- Sa Daang Kasabotan, ang pulong nga "balaan nga puloy-anan" kasagaran nagtumong sa tabernakulo o templo nga tinukod nga diin makita ang "dapit nga balaan" ug ang "dapit nga labing balaan."
- Ang Dios nagtumong sa balaan nga puloy-anan nga diin siya nagpuyo kauban sa iyang mga katawhan, nga ang mga Israelita.
- Gitawag sad niya ang iyang kauagalingon nga "balaan nga puloy-anan" o luwas nga lugar alang sa iyang mga katawhan nga diin sila mapanalipdan.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Kini nga pulong buot ipasabot "ginahin nga lugar."
- Depende sa konteksto, ang pulong nga "balaan nga lugar" pwede hubaron nga "balaan nga lugar" o "sagrado nga tinukod" o "balaang lugar nga puy-anan sa Dios" o "balaang lugar sa panalipod" o "sagrado nga lugar sa kaluwasan."
- Ang mga pulong nga "siklo sa balaan nga puloy-anan" pwede hubaron nga "klase sa siklo nga gihatag alang sa tabernakulo" o "siklo nga gigamit isip buhis aron sa pag-amping sa templo."
- Sa moderno nga panahon ang pulong nga "balaan nga puloy-anan" kasagaran nagtumong sa lawak o kwarto nga diin ang Iglesia magsimba. Susihon aron masiguro gyud nga ang paghubad niini nga pulong dili sama ug pasabot sa teksto sa Biblia.

balaang siyudad

Sa Biblia, ang "balaang siyudad" nagtumong sa siyudad sa Jerusalem.

- Sa kataposang panahon, ang balaang siyudad mao ang bag-o ug langitnong Jerusalem diin magpuyo ang Dios uban sa iyang mga katawhan.
- Kini nga pulong pwede hubaron gamit ang mga pulong alang sa "balaan" ug "siyudad" nga gigamit sa ubang bahin sa paghubad niini.

balaod, balaod ni Moises, balaod sa Dios, balaod ni Yahweh

Kining tanan nga mga pulong nagtumong sa mga sugo ug mga pahimatngon nga gihatag sa Dios kang Moises aron tumanon sa mga Israelita. Ang pulong nga "balaod" ug ang "balaod sa Dios" gigamit sad kasagaran nga nagtumong sa tanan nga mga butang nga buot sa Dios nga tumanon sa iyang katawhan.

- Depende sa konteksto, ang "balaod" pwede magtumong sa:
- Napulo ka mga Sugo nga gisulat sa Dios sa mga papan nga bato alang sa mga Israelita.
- ang tanan nga balaod nga gihatag kang Moises
- ang unang lima ka libro (ni Moises) sa Daang Kasabotan.
- ang kinatibuk-an sa Daang Kasabotan (gitumong sad nga "kasulatan" sa Bag-ong Kasabotan).
- tanan nga pahimatngon ug kabubut-on sa Dios.
- Ang mga pulong nga "ang balaod ug mga propeta" gigamit sa Bag-ong Kasabotan nga nagtumong sa Hebreo nga kasulatan (o "Daang Kasabotan").

Mga Sugyot sa Paghubad

- Kini nga mga pulong pwede sad hubaron gamit ang "mga balaod" kay sila nagtumong man sa daghan nga mga pahimatngon.
- Ang "balaod ni Moises" pwede hubaron nga "mga balaod nga giingon sa Dios kang Moises nga ihatag sa mga Israelita."
- Depende sa konteksto, "ang balaod ni Moises" pwede hubaron nga "balaod nga giingon sa Dios kang Moises" o "mga balaod sa Dios nga gisulat ni Moises" o "ang mga balaod nga giingon sa Dios kang Moises nga ihatag sa mga Israelita."
- Mga paagi sa paghubad sa "ang balaod" o "mga balaod sa Dios" pwede sad ang "mga balaod gikan sa Dios" o "mga sugo nga gihatag sa Dios" o "tanan nga butang nga gisugo sa Dios" o "tanan nga mga pahimatngon sa Dios."
- Ang mga pulong nga "balaod ni Yahweh" pwede hubaron nga "mga balaod ni Yahweh" o "mga balaod nga giingon ni Yahweh nga tumanon" o "mga balaod gikan kang Yahweh" o "mga gisugo ni Yahweh."

balaod, mga balaod

Ang balaod usa ka partikular nga nahisulat nga sugo nga naggiya sa mga tao alang sa ilang pagkinabuhi.

- Ang pulong nga "balaod" parehas lang ang pasabot sa "ordinansa," o "mando" o "balaod o sugo." Kining tanan nga mga pulong naghatag ug mga panudlo ug mga kinahanglanon nga gihatag sa Dios sa iyang mga katawhan.
- Si haring David nag-ingon nga nalipay siya sa mga balaod ni Yahweh.
- Ang pulong nga "balaod" pwede sad hubaron nga "piho nga mando" o "pinasahi nga sugo."

balaod, baruganan

Ang balaod legal kini nga mando nga kasagaran isulat nila ug ipatuman kini sa usa ka tawo nga may awtoridad. Ang baruganan giya kini o sukdanan sa paghimo ug desisyon.

- Kining duha nga pulong nga "balaod" ug "baruganan" pwede magtumong sa mando o pagtuo nga maoy mogiya sa pamatasan sa usa ka tawo.
- Kini nga buot ipasabot sa "balaod" lahi kini sa balaod ni Moises.
- Kung ang kasagaran nga balaod nag-tumong sa "balaod" pwede kini hubaron nga "baruganan" o "kinatibuk-an nga giya."

balay nga tipiganan

Ang "balay nga tipiganan" usa ka dako nga tinukod nga gigamit nga butanganan sa mga pagkaon o uban pang mga butang.

- Sa Biblia ang "balay nga tipiganan" kasagaran gigamit nga butanganan sa mga sobra nga mga lugas ug ubang mga pagkaon nga gamiton lang kung adunay kakulang sa pagkaon sa panahon sa tig-gutom.
- Ang "balay nga tipiganan" usahay gigamit sama nga pamaagi sa pagpadaghan sa bahandi sa pamilya.
- Kini nga pulong gigamit sad nga sumbingay sa tanang mga maayong butang nga gusto ihatag sa Dios sa iyang katawhan.
- Ang mga balay nga tipiganan sa balay ni Yahweh nagtumong sa tanan nga maayong mga butang nga nakuha sa napildi nga mga kaaway ug gihalad kang Yahweh. Kini nga mga butang gitigom aron sa pagtabang sa pag-ayo sa templo. Usahay kini gihubad nga "bahandi."
- Ang ubang mga pamaagi sa paghubad sa "balay nga tipiganan" pwede nga "tinukod nga tipiganan ug lugas" o "lugar nga tipiganan sa mga pagkaon" o "kuwerto nga tipiganan sa bililhon nga mga butang aron mahilayo sa kadaotan."

balay ni David

Ang mga pulong nga "balay ni David" sumbingay kini nga nagtumong sa pamilya o kaliwat ni Haring David.

- Pwede sad kini hubaron nga, "ang mga kaliwat ni David."
- Tungod kay si Jesus kaliwat ni David, apil siya sa "balay ni David."
- Usahay ang "balay ni David" nagtumong sa mga tawo nga nabuhi uban sa pamilya ni David.
- Sa miagi nga panahon usahay kini nga pulong kasagaran nagtumong sa tanang kaliwat, apil kadtong mga nangamatay na.
- Tan-awa sad ang pulong sa [[:En:obe:other:house]].

balay sa Dios, balay ni Yahweh

Sa Biblia, ang mga pulong nga "balay sa Dios" o "balay ni Yahweh" nagtumong sa lugar diin gisimba ang Dios.

- Kini nga pulong gigamit sad nga nagtumong sa tabernakulo o sa templo.
- Usahay ang "balay sa Dios" gigamit nga nagtumong sa katawhan sa Dios.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Kung magtumong sa lugar sa pagsimba, kini nga pulong pwede hubaron nga, "ang balay diin simbahon ang Dios" o "ang lugar nga simbahon ang Dios."
- Kung magtumong kini sa templo o tabernakulo, pwede kini hubaron nga, "ang templo."

banay

Ang banay lain nga pulong sa pamilya o kaliwat. Kadaghanan nagtumong kini sa grupo sa mga paryente nga sa usa lang ang gigikanan.

- Sa Daang Kasabotan, ang pag-ihap sa mga Israelita sumala sa ilang mga banay, o grupo sa pamilya.
- Ang mga banay kasagaran ginganlan sa ilado kaayo nga kagikanaan.
- Ang usa ka tawo usahay nganlan sumala sa iyang banay. Ang usa ka ehemplo niini mao ang ugangan ni Moises nga si Jetro nga usahay gitawag sa ngalan sa iyang banay, nga Reuel.
- Ang banay pwede hubaron nga "grupo sa pamilya" o "kabanay" o "paryente."

bangkaw

Ang bangkaw usa ka hinagiban nga adunay taas nga gunitanan ug hait ang tumoy nga ilabay sa layo.

- Ang mga bangkaw kasagaran gigamit sa giyera sa panahon sa Biblia. Usahay gigamit kini sa mga gubat batok sa mga grupo sa mga tawo.
- Ang bangkaw mao ang gigamit sa mga sundalo nga taga-Roma sa pagtusok sa kilid ni Jesus samtang nakalansang siya sa krus.
- Usahay ang mga tawo naggamit ug mga bangkaw aron makakuha ug isda ug ubang mga mananap aron kaunon.

bantog, bantog kaayo

Ang pulong nga "bantog" nagtumong sa pagka-ilado kaayo ug adunay dayeganon nga pagkatawo.

- Ang "bantog" pinasahi nga nagtumong sa maayo nga pagkatawo nga ilado kaayo sa dugay na nga panahon.
- Ang "bantog kaayo" usa kini ka tawo nga ilado kaayo ug taas kaayo ang pag-ila niya.
- Ang siyudad nga "bantog kaayo" kasagaran ilado kini sa iyang mga bahandi ug pag-uswag.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "bantog" pwede sad hubaron nga "kabantog" o "dungganon nga pagkatawo" o "tinagad nga pagkatawo."
- Ang pulong nga "bantog kaayo" pwede sad hubaron nga "ilado kaayo ug dungganon kaayo" o "adunay maayo kaayo nga pagkatawo."
- Ang pulong nga "Hinaot nga ang ngalan sa Ginoo mahimong bantog gyud pag-ayo sa Israel" pwede hubaron nga "Hinaot nga ang ngalan sa Ginoo mailhan pag-ayo ug tahuron sa mga tawo sa Israel."
- Ang mga pulong nga "mga bantog nga mga tawo" pwede sad hubaron nga "mga tawo nga ilado kaayo sa ilang kaisog" o "banggiitan nga mga manggugubat" o "mga lalaki nga dungganon kaayo."
- Ang pulong nga "ang imong pagkabantogan magpadayon hangtod sa tanan nga mga kaliwat" pwede hubaron nga "sa tanan nga mga tuig madunggan sa mga tawo kung unsa ka kagamhanan" o "ang imong pagkagamhanan makita ug madunggan sa tanan nga mga tawo sa matag-kaliwat."

barang, mamamarang

Ang "barang" nagtumong sa paggamit ug salamangka nga nagpakita ug mga butang nga gigamitan ug gahum pinaagi sa tabang sa daotan nga mga espiritu. Ang "mamamarang" usa ka tawo nga nagbuhat sa makagagahum nga mga salamangka.

- Ang paggamit sa "salamangka" ug pagpamarang pwede maghatag ug kaayohan (sama sa pag-ayo sa usa ka tawo), o makadaot (sama sa pagtunglo sa usa ka tawo). Apan sayop ang tanang klase sa mga pagpamarang tungod kay naggamit sila ug gahum gikan sa daotan nga mga espiritu.
- Sa Biblia, nag-ingon ang Dios nga ang pagpamarang daotan sama sa ubang makalilisang nga mga sala (sama sa pagpanapaw, pagsimba sa mga diosdiosan, ug paghalad ug bata).
- Ang pulong nga "barang" pwede hubaron nga "gahum sa daotang espiritu" o "itum nga salamangka" o "mga pag-orasyon."
- Ang pulong nga "mamamarang" pwede hubaron sa pulong o mga pulong nga nagpasabot nga "ang salamangkero" o "ang tawo nga nag-orasyon" o "ang tawo nga nagbuhat sa mga milagro gamit ang gahum sa daotan nga espiritu."
- Timan-i nga ang "mamamarang" adunay lainlaing pasabot kaysa sa pulong nga "pagpanag-an diin nagtumong sa pagsulay sa pagtawag sa mga kalibutanong espiritu. Ang pagpanagna lain sad nga daotan nga buluhaton nga silotan sa Dios.

bato, pagbato

Ang pagbato nagpasabot sa paglabay ug mga bato sa usa ka tawo aron patyon siya.

- Sa adtong una kaayong pananhon, ang pagbato mao ang pamaagi sa pagpatay sa mga kriminal; usahay kini sad gibuhat sa panahon karon.
- Sa mga Israelita sa Daang Kasabotan, ang Dios nagmando sa mga pangulo sa pagbato sa usa ka tawo ingon nga silot sa pipila ka mga sala sama sa pagpanapaw.

belo

Ang pulong nga "belo" kasagarang nagtumong sa nipis nga panapton nga gigamit nga tabon sa ulo, aron tabonan ang ulo o nawong aron dili kini makita.

- Gitabonan ni Moises ang iyang nawong ug belo paghuman niyang miatubang kang Yahweh, aron ang kahayag sa iyang nawong matago sa mga tawo.
- Sa Biblia, nagsul-ob ug belo ang mga babaye aron tabonan ang ilang ulo ug kasagaran ang ilang nawong, kung anaa sila sa publiko o sa atubangan sa mga lalaki.
- Ang berbo nga "ang pagbelo" nagpasabot sa pagtabon sa usa ka butang gamit ang belo.
- Ang ubang mga bersyon sa Ingles, ang pulong nga "belo" gigamit nga nagtumong sa baga nga kurtina nga gitabon sa pultahan sa labing balaang lugar sa templo. Apan ang "kurtina" ang sakto nga pulong niini nga konteksto, kay nagtumong kini sa bug-at nga piraso nga panapton.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang pulong nga "belo" pwede hubaron nga, nipis nga panapton nga pangtabon" o "tabon sa ulo."
- Sa ubang mga kultura, aduna na siguroy pulong nga gigamit sa belo alang sa babaye. Kinahanglan nga mogamit ug lain nga pulong kung nagtumong kang Moises.

biaybiay, tamay

Ang mga pulong nga "biaybiay" ug "tamay" nagtumong sa pagbinuang sa usa ka tawo, hilabi na sa bangis nga pamaagi.

- Ang pagbiaybiay kasagaran mosundog sa mga sinultihan o binuhatan sa mga tawo nga ang tuyo mao ang pagpakaulaw o pagtamay kanila.
- Gibiaybiay o gitamay sa mga Romanong sundalo si Jesus niadtong gibutangan nila siya ug kupo ug kintahay gipasidunggan siya ingon nga hari.
- Gibiaybiay o gitamay sa mga batan-on si Eliseo niadtong gitawag siya ug ngil-ad nga ngalan ug gibuinangan ang iyang pagka-opaw.
- Pwede sad tamayon ang usa ka ideya nga wala giisip sa ubang mga tawo nga katuohan o importante.

bihag, pagkabihag

Kini nga mga pulong nagtumong sa pagdakop sa usa ka tawo ug ipiriso siya supak sa iyang kabubut-on. Kasagaran nagtumong sa konteksto sa mga sundalo nga nagbihag sa ilang mga kaaway.

- Ang mga Israelita nga gikan sa kaharian sa Juda gibihag sa mga kasundalohan sa Babylonya ug sa sulod sa setenta ka tuig nabihag sa kahari-an sa Babylonya.
- Kasagaran gitugutan sa Dios nga ang mga Israelita mabihag sa ilang kaaway isip silot sa ilang pagsupak Kaniya.
- Ang sumbingay nga "makuha nga bihag" o "bihagon" Lain nga pamaagi sa pagsulti mahitungod sa pagdakop sa usa ka tawo.
- Sa sumbingay nga pamaagi, Si Pablo nag-ingon sa mga Kristohanon nga "bihagon" nila ang ilang hunahuna ug motuman kang Cristo.
- Siya sad naghisgot kung sa unsang pamaagi nga ang usa ka tawo "bihagon" sa sala, nga buot ipasabot siya "kontrolado sa" sala.

bililhon

Ang pulong nga, "bililhon" naghulagway sa mga tawo o mga butang nga giisip nga mahinungdanon, talagsaon o mahalon.

- Ang pulong nga "bililhong mga bato" o "bililhong mga alahas" nagtumong sa mga bato ug mga mineral nga adunay kolor o adunay mga kalidad nga nagpaanyag kanila.
- Ang mga ehemplong sa bililhong mga bato mao ang diamante, rubi ug esmeralda.
- Ang bulawan ug plata gitawag nga "bililhon nga mga metal."
- Nag-ingon si Yahweh nga ang iyang mga tawo "bililhon" sa iyang panan-aw (Isaias 43:4).
- Gisulat ni Pedro nga ang malumo ug hilom nga espiritu bililhon sa panan-aw sa Dios (1 Pedro 3:4).
- Kini nga pulong pwede sad hubaron nga, "mahinungdanon" o "minahal kaayo" o "bililhon kaayo" o "mahinungdanon kaayo."

binhi

Ang binhi mao ang parte sa tanom nga maoy itanom sa yuta aron magpadaghan sa sama nga klase nga tanom. Aduna sad kini nga sumbingay nga pasabot.

- Ang pulong nga "binhi" kasagaran gigamit aron magtumong sa mga anak o kaliwat sa usa ka tawo.
- Kini nga pulong kasagaran daghan ang gipasabot ug nagtumong sa labaw pa sa usa ka lugas sa binhi o sobra pa sa usa ka kaliwat.

- Ang pulong nga "binhi" gigamit sad nga sumbingay aron magtumong sa mga semilya nga anaa sa lalaki ug itlog nga anaa sa babaye nga kung magtipon, mahimong bata nga modako sulod sa babaye.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Alang sa literal nga binhi, labing maayo nga gamiton ang literal nga pulong alang sa "binhi" nga gigamit sa hubaron nga pinulongan sa unsay gitanom sa mag-uuma sa iyang umahan.
- Alang sa sumbingay nga paggamit nga nagtumong sa mga tawo nga gikan sa parehas nga linya sa pamilya, mas maayo nga mogamit ug pulong nga "kaliwat" imbes nga binhi. Ang ubang pinulongan mahimong adunay pulong nga nagpasabot nga "mga anak ug mga apo."
- Alang sa "binhi" sa lalaki ug babaye, hunahunaa kung giunsa kini pagpahayag sa hubaron nga pinulongan nga dili makainsulto o makaulaw sa mga tawo.

bino

Ang bino usa ka klase nga gipa-aslom nga ilimnon nga hinimo gikan sa duga sa bunga nga ubas, nga motubo sa punoan sa bagun. Kini nga pulong gigamit sad nga nagtumong sa duga sa ubas nga wala gipa-aslom.

- Aron makahimo ug bino, puga-on ang mga ubas aron mogawas ang duga. Ang duga paas-lumon ug mahimong bahalina.
- Sa panahon sa Biblia, kasagaran nga imnon ang bino uban sa pagpangaon. Dili kaayo kini makahubog kung itandi sa bino karon nga panahon.
- Kasagarang sagolan sad ug tubig ang bino sa dili pakini ihatag.
- Kung ang bino wala mailhan sa inyong kultura, pwede kini hubaron nga, "gipa-aslom nga duga sa ubas" o "gipa-aslom nga ilimnon nga hinimo sa bunga nga gitawag ug ubas" o "gipa-aslom nga ilimnon."

birhen

Ang birhen usa ka babaye nga wala pa mahilabti.

- Miingon si propeta Isaias nga ang Mesias matawo gikan sa usa ka birhen.
- Usa ka birhin si Maria sa dihang nagmabdos siya kang Jesus. Si Jesus walay tawhanong amahan.

bisti

Ang bisti usa ka saput nga ang katas-on gikan sa abaga hangtod sa hawak o sa tuhod.

- Ang bisti parehas sa sinina nga pang ibabaw o saput.
- Pwede isul-ob ang bisti ilalom sa mas taas nga saput sama sa toga o kupo.

bitin, halas

Ang pulong nga "bitin" lain nga ngalan sa halas. Mao sad kini ang gitawag kang Satanas niadtong giistorya niya si Eva sa hardin sa Eden.

- Pagkahuman gitintal sa bitin si Eva nga makasala, gitunglo kini sa Dios. Niingon ang Dios nga sugod niadtong panghitabo, ang tanang halas mokamang sa yuta mao nga posible nga adunay mga tiil ang mga halas adtong una.
- Nahisgotan sad sa Biblia ang pulong alang sa lala nga halas nga sa Ingles "viper."

buhis, mga buhis

Ang pulong nga "buhis" o "mga buhis" nagtumong sa kuwarta o mga butang nga gibayad sa mga tawo sa gobyerno nga nangulo kanila.

- Ang kantidad sa kuwarta nga ibayad sa buhis kasagaran base sa kantidad ug mga kabtangan nga panag-iya sa usa ka tawo.

- Kung dili mabayran ang buhis, ang gobyerno pwede maghimo ug legal nga pamaagi batok sa usa ka tawo o negosyo aron kuhaon ang kuwarta nga kinahanglan nilang bayran.
- Ang pulong nga mga "buhis" gigamit sa mga pulong sama sa, "kolekta ug mga buhis" ug "bayad sa mga buhis." Pwede kini hubaron nga "pagbayad ug kuwarta sa gobyerno" o "mangolekta ug kuwarta alang sa gobyerno" o "pagbayad sa gimando nga bayranan."
- Ang "tigpaningil ug buhis" mao ang usa ka tawo nga nagtrabaho sa gobyerno aron modawat sa mga kuwarta nga gibayad kanila sa mga tawo ingon nga ilang buhis.

bulawan

Ang bulawan bililhon nga metal nga dalag ang kolor nga mahinungdanon kaayo. Mao kini ang labing mahinungdanong metal adtong una pa kaayong panahon sa kalibutan.

- Ang bulawan metal nga taas kaayo ug kalidad ug makita kini nga putli nga walay sagol nga ubang metal ug mohangtod kini.
- Sa kapanahonan sa Biblia, adunay mga butang nga nahimo gikan sa bulawan sama sa diosdiosan, alahas, mga halaran, parte sa arko sa pakigsaad, ug uban pa nga mga butang nga gigamit sa tabernakulo o templo.
- Usahay kung ang usa ka butang gihulagway sa "bulawan" buot ipasabot nga adunay bulawan nga gibutang o gitubog kini sa bulawan, pero kini dili tibuok nga bulawan. Kung mao kini ang nahitabo pwede gamiton ang mga pulong nga "bulawanon" o "nga nahapinan ug bulawan."
- Gigamit sad ang bulawan nga baylo sa pagpalit ug pagbaligya. Timbangon kini aron mahibaw-an ang gibug-aton ug bili niini.
- Pagkahuman nga nahimo ang ikaduha nga templo, ang bulawan gihimong kwarta nga sinsilyo.

bung-aw

Ang bung-aw usa ka dako nga bangag nga walay kahangtoran.

- Ang bung-aw sa Biblia usa ka lugar sa pagsilot.
- Ang pulong nga "bung-aw" mahimong hubaron nga "walay kahangtoran nga bung-aw" o "lalom kaayo nga bung-aw."

bung-aw

Ang bung-aw usa ka lalom nga buho nga kinalot sa yuta.

- Ang bung-aw pwede kinalot sa yuta sa katuyoan sa paglit-ag sa mga mananap o sa pagpangita ug tubig. Pwede sad kining gamiton nga temporaryong prisohan.
- Sa balaod sa mga Judio, responsibilidad sa usa ka tawo kung adunay dautan nga mahitabo sa usa ka tawo o sa binuhi nga mananap tungod sa pagkahulog sa walay tabon nga bung-aw sa iyang yuta.
- Usahay ang pulong nga "ang bung-aw" nagtumong sa lubnganan o impyerno.
- Ang lalom kaayo nga bung-aw usahay gitawag ug "lalom nga atabay."

cetro

Ang pulong nga "cetro" nagtumong sa naadurnohan nga opisyal nga sungkod nga gihawiran sa usa ka pangulo sama sa hari.

- Ang mga orihinal nga cetro mga sanga sa kahoy nga adunay kinulit nga dekorasyon. Kadugayan, gihimo ang mga cetro gikan sa bililhon nga mga metal sama sa bulawan.
- Ang cetro usa ka simbolo sa pagkahari ug awtoridad nga nagpakita sa pasidungog ug dignidad sa usa ka hari.
- Sa Daang Kasabotan, gihulagway ang Dios nga adunay cetro sa pagkamatarong.
- Usa ka propesiya sa Daang Kasabotan nagtumong kang Cristo ingon nga sumbingay nga cetro nga maggikan sa Israel nga magmando sa tanang mga nasod.

dagan

Ang "dagan" literal nga nagpasabot sa paggamit sa mga tiil sa usa ka tawo aron makalihok nga paspas, mas paspas kaysa maglakaw.

- Ang "dagan" gigamit sad nga sumbingay nga pulong nga buot ipasabot:
- "dagan pag-ayo aron makabaton sa ganti" - gitandi ang pagdagan sa lumba sa paglahutay sa Kristohanong kinabuhi.
- "dagan sa dalan sa gimando kanimo" - nagpasabot nga malipayon ug lig-on nga motuman sa mga gimando sa Dios.
- "dagan padulong sa dili tinuod nga mga dios" - nagpasabot nga magpadayon sa pagsimba sa dili tinuod nga mga dios.
- "midagan ako kanimo aron imong itago" - nagpasabot sa pagduol sa Dios nga dalangpanan ug kaluwasan.
- Ang Ingles nga "run" adunay ika-duha nga mga pasabot:
- Sa ubang pinulungan miingon sila nga "modagayday" ang mga likido sama sa tubig, luha, dugo ug singot, mao ang giingon nga "nagdagan."
- Sa Ingles aduna say sumbingay nga "the borders run along a river" nga kung literal nga hubaron "Ang mga utlanan gadagan sa suba".
- Ang mga suba ug mga sapa pwede ingnon nga "run dry" sa Ingles nga nagpasabot nga wala na'y tubig kanila.
- Ang mga adlaw sa kasaulogan pwede ingnon nga "run their courses" sa Ingles nga buot ipasabot milabay na o nahuman na.

dalangpanan, silonganan

Ang pulong nga "dalangpanan" nagtumong sa lugar o kahimtang nga luwas ug napanalipdan. Ang "silonganan" nagtumong sa pisikal nga estruktura nga makapanalipod gikan sa hangin o peligro.

- Sa Biblia, kasagaran ang Dios gitumong nga dalangpanan nga diin luwas ang iyang mga katawhan, mapanalipdan ug maampingan.
- Ang pulong nga "siyudad nga dalangpanan" sa Daang Kasabotan nagtumong ug usa ka siyudad nga diin ang tawo nga nakapatay apan wala niya tuyu-a pwede nga modagan niini nga lugar aron mapanalipdan sa mga tawo nga manimalos kaniya.
- Ang "silonganan" kasagaran pisikal nga estruktura kini sama sa balay o atop nga makapanalipod sa mga tawo ug mga mananap. Lahi kini sa pulong nga "dalangpanan" nga kasagaran dili piho nga lugar o estruktura.
- Usahay ang "silonganan" nagpasabot nga "panalipod" sama adtong si Lot nag-ingon nga ang iyang mga bisita anaa "sa silonganan" sa iyang atop. Buot niyang ingnon luwas sila tungod kay atua sila sa iyang balay.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "dalangpanan" pwede hubaron nga "luwas nga lugar" o "lugar sa panalipod."
- Depende sa konteksto, ang pulong nga "silonganan" pwede sad hubaron nga "butang nga makapanalipod" o "panalipod" o "gipanalipdan nga lugar."
- Kung kini nagtumong sa pisikal nga estruktura, ang "silonganan" pwede hubaron nga puloy-anan.
- Ang mga pulong nga "ngadto sa luwas nga silonganan" pwede hubaron nga "ngadto sa luwas nga lugar" o "ngadto sa lugar nga makapanalipod."

Silonganan kung dunay hangin ug dalangpanan kung dunay "bagyo" o "gihimong silonganan" o "makatagbo ug silonganan" o "makahimo ug gamay nga silonganan" o "pahulay sa silonganan" o "gidala sa silonganan."

daro

Ang "daro" usa ka himan sa umahan nga gigamit sa pangbugkal sa yuta sa pag-andam sa uma sa pagtanom.

- Ang mga daro adunay hait ug talinis nga mga puthaw nga pangbugkal sa yuta. Kasagaran aduna kini gunitanan nga kuptan sa mag-uuma sa paggiya sa daro.
- Sa panahon sa Biblia, ang daro kasagarang guyudon sa pares nga mga baka, o uban pang mga mananap.
- Kasagaran sa mga daro hinimo sa gahi nga kahoy, walay labot sa tumoy nga hinimo sa metal sama sa bronse o puthaw.

dasig, pagdasig

Ang mga pulong nga "dasig" ug "pagdasig" nagtumong sa pagsulti sa usa ka pulong aron ang usa ka tawo mahatagan ug paghupay, paglaum, pagsalig, ug kaisug.

- Ang sama nga pulong niini mao ang "awhag" nga nagpasabot sa pag-awhag sa usa ka tawo nga nagsalikway sa buluhaton nga sayop ug magbuhat hinuon sa mga butang nga maayo ug saktong.
- Si apostol Pablo ug ubang mga nagsulat sa Bag-ong Kasabotan gitudlo nila sa mga Kristuhanon ang pag-awhag sa usa'g usa sa paghigugma ug pag-alagad sa uban.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Depende sa konteksto, ang "pag-awhag" mahimong hubaron nga, "nag-awhag" o "naghupay" o "nagdasig" o "nagsulti ug maayo nga mga butang" o "nagsuporta."
- Ang mga pulong nga, "naghatag sa mga pulong nga nag-awhag" nagpasabot nga, "nagsulti sa mga butang nga makapadasig ug makapalig-on kanila."

daugdaugon, pagpanglupig, madinaugon

Ang mga pulong nga "daugdaugon" ug "pagpanglupig" nagtumong sa pintas nga pagtagad sa mga tawo. Ang "madinaugon" usa ka tawo nga nagdaugdaug sa mga tawo.

- Ang pulong "pagpanglupig" partikular nga nagtumong sa sitwasyon diin ang mga tawo nga adunay mas daku nga gahum giisig-isig o giulipon ang mga tawo nga naa sa ubos sa ilang gahum o mando.
- Ang pulong nga "gidaugdaug" naghulagway sa mga tawo nga mapintas ang pagtratar kanila.
- Kasagaran ang mga magkaaway nga mga nasod ug ang ilang mga pangulo gadaugdaug sa mga tawo sa Israel.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto, ang "daugdaugon" pwede hubaron nga "giisig-isig kaayo" o "gihatagan ug kabug-aton" o "gidaugdaug nga pagkaulipon" o "gipanguluhan ug mapintas."
- Ang mga pamaagi sa paghubad sa "pagpanglupig" pwede nga "sobra nga pagpanumpo o pag-ulipon" o "sobra nga pagmando."
- Ang mga pulong nga "gidaugdaug" pwede hubaron nga "gidaugdaug nga mga tawo" o "mga tawo nga giulipon pag-ayo" o "kadtong mga gitratar nga mapintas."
- Ang pulong nga "madinaugon" pwede hubaron nga "ang tawo nga nagdaugdaog" o ang nasod nga nagmando ug nangulo nga mapintas" o "maglulutos."

dautan, kadautan

Ang mga pulong nga "dautan" ug "kadautan" nagtumong sa kahimtang nga ang mga tawo nahimong mga dautan, imoral o tikasan.

- Ang pulong nga "dautan" literal nga nagpasabot sa moral nga "pagkabaliko" o "pagkabali."
- Ang tawo nga dautan nitalikod sa kamatuoran ug nagbuhat ug mga pagpanikas o imoral nga binuhatan.

- Ang pagdaot sa usa ka tawo nagpasabot sa pag-impluwensiya kaniya nga magbuhat ug tikasan ug imoral nga mga binuhatan.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "pagdaot" pwede hubaron nga "impluwensiyahan sa pagbuhat ug dautan" o "dad-on sa pagka-imoral."
- Ang tawong dautan pwede ihulagway nga tawo nga "nahimong imoral" o "nagbuhat ug dautan."
- Kini nga pulong pwede sad hubaron nga "dili maayo" o "imoral" o "dautan."
- Ang pulong nga "kadautan" pwede hubaron nga "pagbuhat sa dautan" o "dautan" o "imoralidad."

demonyo, dautan nga espiritu, dili hinlo nga espiritu

Kining tanan nga mga pulong nagtumong sa mga demonyo nga mga espiritu nga nagsupak sa kabubut-on sa Dios.

- Gilalang sa Dios ang mga anghel aron mag-alagad kaniya. Sa dihang ang yawa nagrebelde batok sa Dios, ang pipila ka mga anghel nagrebelde sad ug gipahawa gikan sa langit. Gituohan nga ang mga demonyo ug daotan nga mga espiritu mao kining mga "nangahagbong nga mga anghel."
- Usahay kini nga mga demonyo gitawag nga "dili hinlo nga espiritu." Ang pulong nga "dili hinlo" nagpasabot nga "dili putli" o "daotan" o "dili balaan."
- Tungod kay ang mga demonyo nag-alagad sa yawa, nagbuhat sila sa daotan nga mga butang. Usahay nagpuyo sila sulod sa mga tawo ug gimanduan sila.
- Ang mga demonyo mas gamhanan kaysa mga tawo, apan dili sama sa pagkagamhanan sa Dios.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang pulong nga "demonyo" mahubad sad nga "daotan nga espiritu."
- Ang pulong nga "dili hinlo nga espiritu" mahubad sad nga "dili putli nga espiritu" o "makadaot nga espiritu" o "daotan nga espiritu."
- Siguraduha nga ang pulong o mga pulong nga gigamit sa paghubad niini nga pulong lahi sa pulong nga nagtumong sa yawa.
- Hunahunaa sad kung giunsa paghubad ang pulong nga "demonyo" sa lokal o nasudnong pinulongan.

diacono

Ang diacono usa ka tawo nga nag-alagad sa mga kaubanan sa pagtuo sa praktikal nga pamaagi, sama sa pagdumala sa kwarta ug pag-atiman sa mga kabos.

- Ang pulong nga "diacono" gikuha gikan sa pulong nga Griego nga nagpasabot nga "alagad" o "ministro."
- Gikan pa sa panahon sa mga unang Kristohanon, ang pagka-diacono usa ka pinasahi nga buluhaton ug ministryo sa lawas sa Iglesia.
- Pananglitan, sa Bag-ong Kasabotan, siguradohon sa mga diacono nga bisan unsang kwarta o pagkaon nga giambitan sa mga tumutuo angay gyud nga bahinbahinon pag-ayo sa mga biyuda.
- Ang pulong nga "diacono" pwede hubaron nga "ministro sa iglesia," "nagtrabaho sa iglesia," "alagad sa iglesia" o uban pang mga pulong nga nagpakita nga kini nga tawo pormal nga gipili nga magbuhat ug mga tahas nga makatabang sa lokal nga Kristohanong komyunidad.

dihog, nadihugan

Ang pulong nga "dihog" nagpasabot sa pagpahid o pagbubo ug lana sa usa ka tawo o butang. Usahay, ang lana sagulan ug mga pahumot aron mohumot kini. Gigamit sad nga sumbingay kini nga pulong sa pagpasabot sa Balaan nga Espiritu nga nagpili ug naghatag ug gahum sa usa ka tawo.

- Sa Daang Kasabotan, ang mga pari, mga hari, ug mga propeta gidihugan ug lana aron igahin sila alang sa pinasahi nga pag-alagad sa Dios.
- Gidihugan sad ang uban sama sa mga halaran o ang tabernaculo aron ipakita nga gamiton sila aron simbahan ug himayaon ang Dios.

- Sa Bag-ong Kasabotan, gidihugan ang mga masakiton aron maayo sila.
- Ang Bag-ong Kasabotan nagsulat ug duha ka higayon nga gidihugan si Jesus ug humot nga lana sa usa ka babaye ingon nga pagsimba. Usa ka higayon, miingon si Jesus nga sa pagbuhat niini, ang babaye nag-andam kaniya alang sa iyang umaabot nga paglubong.
- Pagkahuman mamatay ni Jesus, giandam sa iyang mga higala ang iyang lawas sa paglubong pinaagi sa pagdihog niini ug lana ug mga pahumot.
- Ang mga titulo nga "Mesiyas" (Hebreohanon) ug "Cristo" (Griego) nagpasabot nga "ang Gidihugan."
- Si Jesus nga Mesiyas mao ang pinili ug gidihugan ingon nga Propeta, Kinatas-ang Pari, ug Hari.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Depende sa konteksto, ang pulong nga "pagdihog" mahimong hubaron nga "pagbubo ug lana" o "butangan ug lana" o "gigahin pinaagi sa pagbubo ug humot nga lana."
- Ang "madihugan" mahimong hubaron nga "igahin pinaagi sa lana" o "gipili" o "gigahin."
- Sa pipila ka konteksto, ang pulong nga "nadihugan" mahimong hubaron nga "napili."
- Ang mga pulong sama sa "ang nadihugan nga pari" mahimong hubaron nga "ang pari nga gigahin pinaagi sa lana" o "ang pari nga gigahin pinaagi sa pagbubo ug lana."

dila

Adunay pipila ka mga sumbingay nga gigamit ang "dila" sa Biblia.

- Sa Biblia, ang labing komon nga sumbingay nga gipasabot niini nga pulong mao ang "pinulongan" o "sinultihan."
- Ang "dila" pwede nagtumong sa sinultihan sa mga grupo sa mga tawo sa kalibutan.
- Kini nga pulong pwede nagtumong sa talagsaong pinulongan nga gihatag sa Balaang Espiritu.
- Ang pulong nga, "mga dila" nga nagkayo nagtumong sa "nagdilaab" nga kalayo.
- Ang ubang sumbingay sama sa, "nagmalipayon ang akong dila" o "bakakong mga dila" nagtumong sa kinatibuk-ang pagkatawo o sa tingog o sinultuhan sa usa ka tawo.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto, ang pulong nga "dila" kasagarang gihubad nga "pinulongan" o "espirituhanong pinulongan." Kung dili tin-aw ang ipasabot mas maayo nga hubaron kini nga "pinulongan."
- Kung nagtumong sa kalayo, kini nga pulong hubaron nga "mga kalayo."
- Ang pulong nga "nagmalipayon ang akong dila" pwede hubaron nga, "nalipay ako ug naghimaya sa Dios" o "nagmalipayon akong naghimaya sa Dios."
- Ang "dila nga namakak" pwede hubaron nga, "ang tawo nga bakakon."
- Ang mga pulong sama sa "sa ilang mga dila" pwede hubaron nga, "sa ilang gipang-ingon" o "pinaagi sa ilang mga pulong."

dili balaan

Ang pulong nga "dili balaanon." Nagpasabot kini sa usa ka tawo o butang nga wala maghatag ug pasidungog sa Dios.

- Gigamit kini nga pulong aron ihulagway ang usa ka tawo nga wala nagpasidungog sa Dios pinaagi sa pagrebilde batok kaniya.
- Ang butang nga gitawag nga "dili balaan" pwede ihulagway nga komon, makauulaw o hugaw. Nagpasabot nga kini nga butang dili iya sa Dios.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang pamaagi sa paghubad niini nga pulong pwede ang "dili balaanon" "dili iya sa Dios" o "wala nagpasidungog sa Dios" o "dili diosnon."
- Sa ubang mga konteksto, ang "dili balaan" pwede hubaron nga "mahugaw."

dili matarong, pagka dili matarong

Ang pulong nga "dili matarong" nagpasabot nga makasasala ug pagkadautan. Ang "pagka dili matarong" nagtumong sa sala o kahimtang sa pagkamakasasala.

- Nagtumong kini ilabina sa pagkinabuhi sa pamaagi nga wala mosunod sa mga katudloan ug kasugoan sa Dios.
- Ang mga tawo nga "dili matarong" dautan ang ilang panghunahuna ug mga binuhatan.
- Usahay ang "dili matarong" nagtumong gyud sa mga tawo nga wala motuo kang Jesus.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Kini nga pulong pwede hubaron nga "dili matarong."
- Depende sa konteksto, ang ubang pamaagi sa paghubad niini pwede sad, "dautan" o "imoral" o "mga tawo nga nagrebilde batok sa Dios" o "makasasala."
- Ang mga pulong nga "ang dili matarong" pwede hubaron nga dili matarong nga mga tawo."
- Ang pulong nga "pagkadili matarong" pwede hubaron nga "sala" o "dautang mga hunuhuna ug kalihukan."
- Kung pwede, maayo unta nga hubaron kini sa pamaagi nga mapakita ang koneksyon sa "matarong ug pagkamatarong."

dili matinud-anon

Ang dili matinud-anon nga tawo dili motuman sa iyang mga katungdanan. Wala niya nabuhat ang angay niyang untang buhaton.

- Gitawag nga "dili matinud-anon" ang mga tawo sa Israel niadtong nagsimba na sila ug mga diosdiosan ug sa dihang wala na sila mituman sa Dios.
- Sa kaminyuon, ang tawo nga nakabuhay ug pagpanapaw "dili matinud-anon" sa iyang bana o asawa.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Kini nga pulong hubaron gyud gamit ang pulong o mga pulong nga nagpasabot nga "dili matinud-anon."
- Ang pulong nga "ang dili matinud-anon" pwede hubaron nga, "mga tawo nga dili matinud-anon" o "dili matinud-anon nga mga tawo."

diosdiosan, nagsimba sa mga diosdiosan

Ang diosdiosan usa ka butang nga gihimo sa mga tawo aron ila kining simbahan. Ang giingon nga "nagsimba sa mga diosdiosan" buot pasabot naghatag sila ug dungog sa usa ka butang gawas sa usa nag-inusarang tinuod nga Dios.

- Naghimo ug mga diosdiosan ang mga tawo aron magrepresentar sa mga dios nga ilang gisimba.
- Kini nga mga diosdiosan dili sila tinuod; walay lain nga Dios gawas kang Yahweh.
- Usahay ang mga demonyo gamiton nila ang mga diosdiosan aron hunahunaon sa mga tawo nga kini nga mga diosdiosan adunay gahum, bisan wala diay.
- Ang mga diosdiosan kasagaran hinimo gikan sa bililhon nga mga materyales sama sa bulawan, plata, ug bronse, o mahalon nga mga kahoy.
- Ang "gingharian nga nagsimba sa mga diosdiosan" nagpasabot sa "gingharian sa mga tawo nga nagsimba sa mga diosdiosan" o "gingharian sa mga nagsimba sa kalibutanon nga mga butang."
- Ang pulong nga "diosdiosan nga mga estatuwa" mao ang lain nga pulong sa "giukit nga imahe" o "diosdiosan."

diosnon, pagkadiosnon

Ang pulong nga "diosnon" gigamit sa paghulagway sa usa ka tawo nga ang mga buhat nagpasidungog sa Dios ug nagpakita kung unsa ang hulagway sa Dios. Ang kinabuhi nga mapasidungganon sa Dios pinaagi sa paghimo sa iyang kabubut-on nagtumong kini sa "pagkadiosnon."

- Ang tawo nga adunay diosnon nga kinaiya magpakita sa mga bunga sa Balaan nga Espiritu, sama sa gugma, kalipay, kalinaw, pasensiya, pagkamaayo, ug pagpugong sa kaugalingon.
- Ang pagkadiosnon, nga mao ang pagbuhat ug makapasidungog sa Dios, mao kini ang bunga o nagpakita nga ang tawo adunay Balaan nga Espiritu ug nagmasunuron kaniya.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang mga pulong nga "ang diosnon" pwede hubaron nga, "diosnon nga tawo" o "tawo nga mituman sa Dios."

disiplina, disiplina sa kaugalingon

Ang pulong nga "disiplina" nagtumong sa pagbansay sa mga tawo sa pagsunod sa mga giya alang sa moral nga kinaiya.

- Ang mga ginikanan nagdisiplina sa ilang mga anak pinaagi sa paghatag ug moral nga giya ug direksyon kanila ug tudluan sila nga magtuman.
- Sama sad sa Dios nagdisiplina siya sa iyang mga anak aron matabangan sila nga makapamunga ug himsog nga espirituhanong bunga sa ilang mga kinabuhi, sama sa kalipay, gugma, ug pasensiya.
- Ang disiplina apil na niini ang pagtudlo mahitungod sa pagkinabuhi nga makapahimuot sa Dios, ug pagsilot sad kaniya kung magbuhat siya ug mga butang nga batok sa kabubut-on sa Dios.
- Ang disiplina sa kaugalingon usa ka proseso sa paggamit sa moral o espirituhanong mga prinsipyo sa kaugalingong kinabuhi.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto, ang "disiplina" pwede hubaron nga, "pagbansay ug pagtudlo" o "paggiya sa moral nga kinabuhi" o "pagsilot sa nagbuhat ug sayop."
- Ang "disiplina" pwede hubaron nga "moral nga pagbansay" o "silot" o "moral nga pagtul-id" o "moral nga giya ug pahimatngon

disyerto, kamingawan

Ang disyerto o kamingawan, usa ka uga, dili tabunok nga lugar diin pipila lang ka mga tanom ug mga kahoy ang motubo.

- Ang disyerto usa ka lugar nga adunay init nga klima ug pipila lang ang mga tanom o mga mananap.
- Tungod sa dili maayo nga kondisyon, pipila lang ang mga tawo nga pwede magpuyo diha sa disyerto, mao nga gitumong sad kini nga "kamingawan."
- Ang "kamingawan" nagpasabot sa awaaw nga dapit ug walay mga tawo.
- Kini nga pulong pwede sad hubaron nga "awaaw nga dapit" o "hilit nga dapit" o "lugar nga walay nagpuyo."

dose ka mga tribu sa Israel

Ang dose ka mga tribu sa Israel nagtumong sa dose ka mga anak ni Jacob ug ang ilang mga kaliwatan.

- Apo ni Abraham si Jacob; nga sa kadugayan giusab sa Dios ang iyang ngalan nga Jacob ug gingalanan siya ug Israel.
- Mao kini ang mga ngalan sa dose ka mga tribu: Reuben, Simon, Levi, Juda, Dan, Naptali, Gad, Aser, Isakar, Sebulon, Jose ug Benjamin.

- Ang kaliwatan ni Levi walay mana sa bisan asa nga yuta sa Canaan tungod kay tribu sila sa mga pari nga gigahin alang sa pagpangalagad sa Dios ug sa iyang katawhan.
- Doble ang nadawat ni Jose nga mana sa yuta, nga gipasa sa iyang duha ka mga anak, nga si Ephraim ug Manasse.
- Adunay pipila ka mga lugar sa Biblia nga diin ang lista sa mga tribu nalahi gamay. Pananglitan, usahay ang Levi, Jose o Dan nawala sa listahan ug usahay ang duha ka mga anak ni Jose nga si Ephraim ug Manasse naapil sila sa listahan.

dugong

Ang pulong nga "dugong" nagtumong sa dako nga mananap sa dagat nga mokaon ug sagbot sa dagat ug uban pang mga tanom sa ilawom sa dagat.

- Abohon kini nga mananap nga adunay бага nga panit. Molihok kini sa tubig gamit ang iyang mga kapay.
- Ang mga panit sa dugong gigamit sa mga tawo sa panahon sa Biblia aron maghimo ug tolda. Kini nga mga panit sa mananap gigamit sa mga tabon sa tabernakulo.
- Gi-anggaan kini sa Ingles nga "sea cow" tungod kay mokaon kini ug sagbot sama sa baka, apan dili na sila parehas sa uban pang pamaagi.
- Ang mananap nga duol niini mao ang gitawag sa Ingles nga "manatee".

dugos, udlan sa dugos

Ang dugos mao ang tam-is, lapot, ug makaon nga gihimo sa mga putyukan gikan sa duga sa bulak. Ang udlan sa dugos mao ang parte sa balay sa putyukan diin itago sa mga putyukan ang dugos.

- Depende sa klase, ang dugos pwedeng amarilyo (yellow) o tabonon ang kolor.
- Usahay gigamit ang dugos nga sumbingay aron magtumong sa usa ka butang nga tam-is o makapahimuot gyud. Ang usa ka butang pwede tawagon nga dugos o ihulagway nga tam-is "sama sa dugos."
- Makit-an ang dugos sa lasangon nga lugar, sama sa buho sa kahoy o bisan asa nga maghimo ug balay ang mga putyukan. Magpadaghan sad ang mga tawo ug putyukan aron maghimo ug dugos nga kaonon o ibaligya. Apan tingali ang dugos nga gihisgotan sa Biblia mao ang dugos gikan sa lasangon nga lugar.
- Aron mobalik ang iyang kakusog gikan sa gubat, nikaon si Jonatan nga anak ni Saul ug dugos nga iyang nakit-an sa lasang.
- Kausa nakakita si Samson ug dugos sulod sa lawas sa patay nga leon.
- Si Juan Bautista nikaon ug mga dulon ug dugos samtang nagpuyo siya sa kamingawan.

dulon

Ang pulong nga "dulon" nagtumong sa dako nga klase sa apan nga makalupad, nga usahay daghan sila kaayo ug dauton ug kaonon nila ang tanang pananom nga ilang maagian.

- Ang mga dulon ug uban pa nga mga apan dagko sila, tul-id ug tag-as ang pako, ang ilang mga tiil naa sa tunga sa ilang lawas ug naghatag kanila ug abilidad nga molukso ug layo kaayo ang maabot nila.
- Sa Daang Kasabotan, ang mga dulon makita nga madinauton kaayo sa mga pananom ug sa mga mananap.
- Ang Dios nagpadala ug mga dulon isip usa sa napulo ka sawot batok sa mga Ehiptohanon.
- Ang Bag-ong Kasabotan nag-ingon nga ang mga dulon pagkaon ni Juan nga Bautista.

dulumtanan, pagdumot

Ang pulong nga "dulumtanan" naghulagway sa usa nga dili angayan nga magustohan ug sinalikway. Ang "pagdumot" nagpasabot nga ang usa ka butang dili gyud magustohan.

- Kasagaran sa Biblia kini nga pulong gigamit sa pagsalikway sa daotan.
- Gigamit sa Dios ang pulong nga "dulumtanan" aron mahulagway sa mga daotan nga gipangbuhat adtong mga nagsimba sa mga diosdiosan.
- Gimanduan ang mga Israelita sa "pagdumot" sa mga baliko nga binuhatan nga gibuhay sa ilang mga silingan.

- Giingon sa Dios ang lawasnong mga binuhatan "mga dulumtanan".
- Ang pagpanag-an, pagpamarang, ug ang paghalad sa bata mga binuhatan nga "dulumtanan" sa Dios.
- Ang pulong nga "dulumtanan" pwede hubaron nga, "pagsalikway gyud" o "nagdumot" o "giisip nga daotan kaayo."
- Ang pulong nga "dulumtanan" pwede sad hubaron nga "daotan nga makalilisang" o "angayan nga isalikway."
- Kung kini magtumong sa matarong nga tawo sa "pagdumot" sa mga daotan, kini pwede hubaron nga "hunahunaa nga dili angayan nga magustohan" o "dili maayo" o "sinalikway."

dumalaga nga baka

Ang dumalaga nga baka usa ka batang baka nga wala pa nanganak.

ebanghelista

Ang "ebanghelista" usa ka tawo nga nagsulti sa ubang mga tawo sa maayong balita mahitungod kang Jesu Cristo.

- Ang literal nga ipasabot sa "ebanghelista" "usa ka tawo nga nagsangyaw sa maayong balita."
- Gisugo ni Jesus ang iyang mga apostoles sa pagpakaylap sa maayong balita mahitungod kung unsaon aron maapil sa gingharian sa Dios pinaagi sa pagsalig kang Jesus ug sa iyang sakripisyo alang sa sala.
- Gi-awhag ang tanang mga Kristohanon sa pagpakaylap sa maayong balita.
- Ang ubang mga Kristohanon gihatagan ug pinasahi nga espirituhanong gasa aron mahimo silang epektibo sa pagsulti sa maayong balita sa uban. Giingon nga kini nga mga tawo adunay gasa sa pag-ebanghelyo ug gitawag nga "mga ebanghelista."

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang pulong nga "ebanghelista" pwede hubaron nga, "usa ka tawo nga nagwali sa maayong balita" o "magtutudlo sa maayong balita" o "ang tawo nga nagsangyaw sa maayong balita."

edad

Ang pulong nga "edad" nagtumong sa pipila ka tuig nga nabuhi ang usa ka tawo. Sa Ingles nga pinulongan, ang "aga" o "edad" sa binisaya gigamit sad kini sa pagtumong sa tibuok ug dugay nga panahon.

- Ang ubang pulong nga gigamit aron magpahayag sa dugay nga panahon mao ang "katuigan" ug "panahon sa tag-init ug tag-ulan."
- Ang gisulti ni Jesus nga "karong edad" nagtumong diha sa panahon sa kadautan, sala, ug pagkamasinupakon nga maoy nagpuno sa kalibutan.
- Adunay umaabot nga panahon diin ang pagkamatarong maoy maghari sa

bag-o nga Langit ug bag-o nga Yuta.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "edad" mahimong hubaron nga "katuigan," o "pipila ka tuig" o "dugay nga panahon."
- Ang mga pulong nga "sa tigulang kaayo nga edad" mahimong hubaron nga "sa daghang tuig" o "tigulang na siya kaayo" o "nabuhi na siya sa dugay nga panahon."
- Ang mga pulong sa Ingles nga "this present evil age" nagpasabot nga "karong panahona nga ang mga tawo dautan kaayo."

egira

Ang egira mao ang gamay nga tam-is nga bunga sa kahoy nga egira. Pwede kaunon sa mga tawo ang egira nga niluto o wala giluto, o pinauga. Pwede sad kini tadtaron ug iduot aron mahimong bus-ok nga malingin aron kaunon sa umaabot nga adlaw.

- Ang egira pwede motubo hangtod 6 ka metros ang katas-on ug ang iyang dagko nga mga dahon maghatag ug makapahimuot nga landong.
- Ang kahoy nga egira usa sa importante nga tanom sa Canaan niadtong wala pa miabot ang mga Israelita didto.
- Sa panahon sa Biblia, ang egira importante nga kakuhaan ug pagkaon ug kita.
- Naghisgot ang Biblia sa egira nga sumbingay nga timaan kung miuswag o wala miuswag ang mga Israelita. (1 Mga Hari 4:25, Jeremias 5:17).

eskriba, mga eksperto sa balaod sa mga Judio

Ang mga eskriba mga opisyal nga ang katungdanan mao ang pagsulat o pagkopya sa mga importante nga dokumento sa gobyerno o relihiyon.

- Ang mga eskriba mao ang responsable sa pagkopya ug pagpatunhay sa mga libro sa Daang Kasabotan.
- Ang mga eskriba sad ang nagkopya, nagpatunhay ug nagpasabot sa mga relihiyosong opinyon ug komentaryo mahitungod sa balaod sa Dios.
- Usahay, ang mga eskriba mga importante nga opisyal sa gobyerno.
- Apil sa mga importanteng eskriba nga gihisgotan sa Biblia sila Baruc ug Esdras.

espada

Ang espada mao ang metal nga hinagiban nga lapad ug hait ang isig kakilid niini nga gigamit sa pagputol o pagdungab. Aduna kini kuptanan ug taas, talinis ang tumoy nga hait ang isigkakilid.

- Adtong una pa kaayo nga panahon, ang espada adunay mga 60 hangtod 91 sentimetro ang katas-on.
- Ang ubang mga espada adunay duha ka mga hait sa isigkakilid ug gitawag kini nga "doble ang sulab" nga mga espada.
- Ang mga disipulo ni Jesus adunay mga espada nga ilang gigamit aron panalipdan ang ilang kaugalingon. Gitigbas ni Pedro ang dalunggan sa usa ka alagad sa kahitas-ang pari gamit ang iyang espada.
- Silang duha ni Juan nga Bautista ug si apostol Santiago gipugutan pinaagi sa mga espada.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang espada gigamit nga sumbingay sa pulong sa Dios. Ang mga katudluan sa Dios sa Biblia nagpahayag sa mga tawo sa ilang kinailalomang hunahuna ug nagpakita kanila sa ilang mga sala. Sa parehas nga pamaagi ang espada makasamad ug lalom nga naghatag ug kasakit.
- Ang usa ka pamaagi sa paghubad niini nga sumbingay pwede nga "Ang pulong sa Dios mura ug espada nga motusok ug lalom ug magpahayag sa sala."
- Ang uban pang gigamit nga sumbingay sa niini nga pulong naa sa libro sa Salmo diin ang dila o sinultihan sa usa ka tawo gitandi sa espada nga makasakit sa mga tawo. Kini pwede hubaron nga "Ang dila mura ug espada nga makapasakit sa usa ka tawo."
- Kung ang espada wala mailhi sa inyong kultura, kini nga pulong pwede hubaron sa ubang ngalan sa hinagiban nga taas ug adunay hait nga gigamit nga pamutol o panigbas.
- Ang espada pwede sad mahulagway nga "hait nga hinagiban" o "taas nga kutsilyo." Sa ubang mga paghubad pwede nga mag-apil ug larawan sa espada.

espiritu, espirituwal

Ang pulong nga "espiritu" nagtumong sa dili pisikal nga parte sa usa ka tawo nga dili makita. Kung mamatay ang usa ka tawo, ang iyang espiritu mobiya sa iyang lawas.

- Ang pulong nga "espiritu" pwede magtumong sa usa ka linalang nga walay pisikal nga lawas, labi na ang daotan nga mga espiritu.
- Ang espiritu sa usa ka tawo mao ang nakaila sa Dios ug mituo Kaniya.
- Sa kinatibuk-an ang pulong nga "espirituwal" naghulagway sa bisan unsa nga butang sa dili pisikal nga kalibutan.
- Sa Biblia ang pulong nga "espirituwal" nagtumong sa bisan unsa nga butang nga adunay kalabotan sa Dios, partikular ang Balaan nga Espiritu.
- Pananglitan, ang "espirituwal nga pagkaon" nagtumong sa mga katudluan sa Dios nga nagpabaskog sa espiritu sa mga tawo, ang "espirituwal nga kaalam" nagtumong sa kaalam ug matarung nga batasan nga gikan sa gahum sa Balaan nga Espiritu.
- Ang Dios usa ka espiritu ug naglalang sa ubang mga espiritu nga walay pisikal nga mga lawas.
- Ang mga anghel mao ang linalang nga mga espiritu, apil kadtong nagsupak batok sa Dios ug nahimo nga daotan nga mga espiritu.
- Ang pulong nga "espiritu sa" pwede sad magpasabot nga "adunay kinaiya sa," sama sa "espiritu sa kaalam."

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Depende sa konteksto, ang ubang mga pamaagi sa paghubad sa "espiritu" pwede nga "kalag" o "nilalang nga walay pisikal nga lawas" o "sulod nga bahin" o "sulod nga pagkatawo."
- Sa pipila ka mga konteksto, ang pulong nga "espiritu" pwede hubaron nga "daotan nga espiritu" o "linalang nga daotang espiritu."
- Usahay ang pulong nga "espiritu" gigamit sa paghulagway sa mga pagbati sa usa ka tawo sama sa "nasubo ang akong espiritu nga naa sa akong sulod nga pagkatawo." Pwede sad kini hubaron nga "nasubo ang akong espiritu" o "nasubo ako kaayo."
- Ang mga pulong nga "espiritu sa" pwede hubaron nga "kaalam sa" o "kinaiya sa" o "impluwensiya sa."
- Depende sa konteksto, ang "espirituwal" pwede hubaron nga "walay lawas" o "gikan sa Balaang Espiritu" o "sa Dios" o "mga parte sa dili pisikal nga kalibutan."
- Kining tanan posible nga mga hubad niini nga mga pulong.
- Ang giingon nga espirituwal nga gatas mao ang pagkaon nga espirituwal.

gahi, kagahi

Ang pulong nga "gahi" adunay pipila ka mga pasabot depende sa konteksto. Kasagaran naghulagway kini sa usa ka butang nga lisod, nagpadayon, o dili gyud matarog.

- Ang mga sumbingay nga "gahi ug kasingkasing" o "gahi ug ulo" nagtumong sa mga tawo nga gahi gyud nga dili maghinulsol. Kini nga mga pulong naghulagway sa mga tawo nga nagpadayon sa pagsupak sa Dios, bisan kung nag-atubang sila ug kalisod tungod sa ilang dautang kinaiya.
- Ang mga sumbingay nga "kagahi sa kasingkasing" ug "kagahi sa ilang kasingkasing" nagtumong sad sa gahi nga pagsupak.
- Kung gigamit ang "hard" ingon nga paghulagway sa usa ka pagbuhat, sama sa "work hard" o "try hard" sa Iningles, nagpasabot kini sa pagbuhat gyud ug maayo ug pagkugi nga naghago aron maayo ang pagkabuhat sa usa ka butang.

Mga Sugyot sa Pagbuhat:

- Ang ubang pamaagi sa paghubad sa "gahi ug ulo" pwede ang "gahig ulo nga dili motuman" o "padayong dili maghinulsol" o "nangugat na ang pagkagahig ulo."
- Ang pulong nga "kagahi" mahimong hubaron nga "pagkagahig ulo" o "padayon sa pagsupak."
- Sa mga pulong sama sa "work hard" o "try hard" sa Iningles, ang pulong nga "hard" mahimong hubaron nga "adunay paglahutay" o "kugihan."

- Ang pulong nga "gahi ug kasingkasing" pwede hubaron nga "pagkamasinupakon kaayo" o "pagbalibad sa pagtuman" o "padayon nga dili motuman sa Dios."

gahi ug ulo

Ang pulong nga "gahi ug ulo" usa ka sumbingay nga naghulagway sa mga tawo nga padayon nga nagmasinupakon sa Dios ug nagdumili sa pagtuman sa iyang mga pagtul-id. Mapahitas-on sila kaayo.

- Ang mga Israelita gitawag nga mga gahi ug ulo sa ilang batasan batok sa mga propeta nga nagsangyaw sa pagbalik sa Mesiya.
- Gahi sad ang ulo nila tungod sa ilang pagpadayon sa pagsimba sa dili tinuod nga mga dios.
- Kini nga pulong pwede hubaron nga "magarbohon nga pagkagahi ug ulo" o "arogante ug dili motuman."
- Ang gahi ug ulo nga tawo dili gusto magpasakop sa awtoridad sa Dios.
- Ang ubang mga pinulungan aduna siguroy sumbingay nga parehas ang pasabot.

gahum

Ang pulong nga "gahum" nagtumong sa abilidad sa pagbuhat o paghimo aron mahitabo ang mga butang, kasagaran gagamit ug dakong kusog ug awtoridad.

- Ang "ang gahum sa Dios" nagtumong sa abilidad niya sa pagbuhat ug mga butang nga imposible nga buhaton sa mga tawo.
- Ang Dios ang kinatas-an nga awtoridad, ug adunay bug-os nga gahum sa tanan nga iyang gilalang.
- Naghatag ug gahum ang Dios sa iyang mga tawo aron makahimo sa gusto niya, aron kung mag-ayo sila ug mga tawo o magbuhat ug ubang mga milagro, himoon nila kini pinaagi sa gahum sa Dios.
- Tungod kay si Jesus ug ang Balaang Espiritu Dios sad, parehas ang ilang gahum.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto, ang pulong nga "gahum" pwede hubaron nga "abilidad" o "kalig-on" o "kusog" o "abilidad sa pagbuhat ug milagro" o "magkontrolar."
- Ang pulong sama sa "luwasa kami gikan sa gahum sa among mga kaaway" pwede hubaron nga, "luwasa kami gikan sa pagdaogdaog sa among mga kaaway" o "luwasa kami gikan sa pagkontrolar sa among mga kaaway." Sa niini nga bahin, "ang gahum" adunay buot ipasabot sa paggamit sa kusog sa usa ka tawo aron iyang pugngan ug daogdaogon ang uban.

gamhanan, gahum / kusgan, kusog

- Ang mga pulong nga "gamhanan" ug "gahum" nagtumong sa adunay dakong kusog o gahum.
- Ang mga pulong nga "gamhanang tawo" kasagaran nagtumong sa mga lalaki nga isog kaayo ug malampuson sa gubat. Ang Dios gihinganlan sad nga "Ang Gamhanan."
- Ang mga pulong nga "gamhanang mga buhat" kasagaran nagtumong sa mga katingalahang butang nga gihimo sa Dios, hilabi na ang mga milagro.
- Kini nga pulong duol sa "gamhanan sa tanan" nga kasagarang paghulagway sa Dios nga nagpasabot nga aduna siyay hingpit nga gahum.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Depende sa konteksto, ang pulong nga "gamhanan" pwede hubaron nga "katingalahan" o "kusgan kaayo."
- Sa Mga Buhat 7, gihulagway si Moises nga usa ka lalaki nga "gamhanan sa pulong ug buhat." Pwede kini hubaron nga "Si Moises naghatag ug gamhanan nga mga katudluan ug nagbuhat ug mga milagrosong butang" o "Si Moises gamhanan nga nagsulti sa pulong sa Dios ug nagbuhat ug daghang katingalahang mga butang."
- Ang pulong nga "gahum" pwede sad hubaron nga "dakong kusog."
- Depende sa konteksto, ang "gamhanang mga buhat" pwede hubaron nga "katingalahang gibuhat sa Dios" o "mga milagro" o "ang Dios ang nagbuhat ug mga butang nga adunay gahum."

ganghaan, babag sa ganghaan

Ang "ganghaan" usa ka babag nga adunay bisagra agianan kini sa koral o paril nga nakapalibot sa balay o syudad. Ang "babag sa ganghaan" nagtumong sa kahoy o puthaw nga pwede ibabag aron itrangka sa ganghaan.

- Ang ganghaan sa siyudad pwede ablihan aron ang mga tawo, mga mananap ug kargamento makasulod ug makagawas sa siyudad.
- Aron panalipdan ang siyudad, kinahanglan ang mga paril ug mga ganghaan baga ug lig-on. Ang mga ganghaan trangkahan gamit ang puthaw o babag nga kahoy aron mapugngan ang kaaway nga mga sundalo sa pagsulod sa syudad.
- Tungod kay baga ang mga paril ug adunay mga ganghaan nga agianan nga naghatag ug bugnaw nga landonganan gikan sa init sa adlaw, ang ganghaan kasagaran lugar nga diin ang mga tawo magtigumtigom aron magbinalitaay, magnegosyo, o maghukom sa mga kaso.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto, lain nga mga paagi sa paghubad sa "ganghaan" pwede nga, "pultahan" o "agianan sa paril" o "babag" o "agianan pasulod"
- Ang mga pulong nga, "mga babag sa ganghaan" pwede hubaron nga, o "pinutol nga mga kahoy nga pangtrangka sa ganghaan" o "mga puthaw nga pangtrangka sa ganghaan."

ganti

Ang ganti usa ka butang nga gidawat sa usa ka tawo tungod sa butang nga iyang nahimo, maayo o dili maayo. Ang pagganti sa usa ka tawo mao ang paghatag ug butang nga takos kaniya.

- Ang ganti pwede nga maayo o positibo nga butang nga madawat sa tawo tungod sa pagbuhat niya ug maayo o tungod kay mituman siya sa Dios.
- Usahay ang ganti nagtumong sa negatibo nga sangputanan nga pwede magresulta gikan sa dili maayo nga batasan, ingon sa saysay nga "ang ganti sa dautan."

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Depende sa konteksto, ang pulong nga "ganti" pwede hubaron nga "bayad" o "usa ka butang nga takos" o "silot."
- Ang pagganti sa usa ka tawo pwede hubaron nga "pagbayad" o "silot" o "ihatag kung unsa ang takos."
- Siguraduhon nga ang hubad niini nga pulong dili magtumong sa suhol. Ang ganti wala magtumong sa kinitaan nga kwarta sa trabaho.

gasa

Ang pulong nga "gasa" nagtumong sa bisan unsang butang nga gihatag o gitanyag sa usa ka tawo. Ang gasa gihatag nga wala maglaom ang naghatag nga makakuha siya ug bisan unsa nga baylo niini.

- Ang kwarta, pagkaon, sinina, ug uban pa nga mga butang nga gihatag ngadto sa mga pobre o kabos nga mga tawo gitawag kini nga "mga gasa."
- Sa Biblia, ang halad o sakripisyo nga gihatag ngadto sa Dios gitawag sad kini nga gasa.
- Ang gasa sa kaluwasan usa ka butang nga gihatag sa Dios pinaagi sa pagtuo kang Jesus.
- Sa Bag-ong Kasabotan, ang pulong nga "mga gasa" gigamit sad nga nagtumong sa pinasahi nga mga espirituhanong katakos nga gihatag sa Dios sa tanan nga mga Kristohanon sa pag-alagad sa uban nga mga tawo.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang kasagaran sa pulong nga "gasa" pwede hubaron sa pulong o mga pulong nga nagpasabot sa "usa ka butang nga gihatag."

- Sa konteksto sa usa ka tawo nga adunay gasa o pinasahi nga katakos nga gikan sa Dios, ang pulong nga "gasa gikan sa Espiritu" pwede hubaron nga, "espirituhanon nga katakos" o "pinasahi nga abilidad gikan sa Balaan nga Espiritu" o pinasahi nga espirituhanong kahanas nga gihatag sa Dios."

gawasnon, kagawasan, kaluwasan

Ang pulong nga "gawasnon" o "kagawasan" nagtumong sa dili na pagkaulipon, o uban pa nga klase sa pang-ulipon.

- Ang pulong nga "kaluwasan" parehas ang buhad sa "kagawasan."
- Ang pulong nga, "ang buhian ang usa ka tawo" o "pagawason ang usa ka tawo" buot ipasabot maghatag ug paagi sa usa ka tawo nga siya dili na ulipon o binihag.
- Sa Biblia, kini nga mga pulong kasagaran gigamit nga sumbingay nga nagtumong kung giunsa nga ang tumutuo kang Jesus wala na sa ilalom sa gahum sa sala.
- Pagbaton sa "kaluwasan" o "kagawasan" pwede sad nga nagtumong nga dili na kinahanglan nga tumanon ang balaod ni Moises, apan hinoon nakagawas na aron magkinabuhi nga magatuman sa mga pagtulon-an ug pahimatngon sa Balaan nga Espiritu.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "gawasnon" pwede sad nga hubaron uban sa mga pulong nga buot ipasabot, "walay gapos" o "wala ulipuna" o "wala sa kaulipnan."
- Ang pulong nga "kagawasan" o "kaluwasan" pwede hubaron uban sa mga pulong nga buot ipasabot, "kahimtang nga gawasnon" o "kahimtang nga dili ulipon" o "dili ginapos."
- Ang "pagawason na" pwede hubaron nga "ipagawas na" o "luwason gikan sa pagkaulipon" o "buhian gikan sa pagkabilanggo."
- Ang tawo nga "gipagawas na" "nabuhian" na o "nakagawas na gikan sa" pagkabilanggo o pagkaulipon.

gigahin

Ang pulong nga "gigahin" nagpasabot sa pagkabulag gikan sa usa ka butang aron matuman ang usa ka tumong.

- Ang mga Israelita gigahin alang sa pag-alagad sa Dios.
- Ang Balaang Espiritu nagmando sa mga Kristohanon sa Antioquia nga igahin si Pablo ug Barnabas alang sa buluhaton nga gusto sa Dios nga ipabuhat kanila.
- Ang tumutuo nga "gigahin" sa pag-alagad sa Dios mao ang "gipahinungod" sa pagtuman sa kabubut-on sa Dios.
- Ang usa ka pasabot sa pulong nga "balaan" mao ang igahin ingon nga iya sa Dios ug pagkabulag sa mga makasasala nga pamaagi sa kalibutan.
- Ang pulong nga "pagkabalaan" nagpasabot sa paggahin sa usa ka tawo alang sa pag-alagad sa Dios.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang mga pamaagi sa paghubad sa "paggahin" pwede ang "pinasahi nga pagpili" o "ibulag gikan kaninyo" o "ilain alang sa pinasahi nga tahas."
- Ang "gigahin" pwede hubaron nga "ibulag."

gihimong matarong, pagkamatarong

Ang pulong nga "gihimong matarong" ug "ang pagkamatarong" nagtumong sa paghimo sa sad-an nga tawo nga matarong. Ang Dios ra gyud ang tinuod nga makahimo sa mga tawo ingon nga matarong.

- Sa dihang gihimong matarong sa Dios ang mga tawo, gipasaylo niya sila sa ilang mga sala ug giisip sila nga wala nay sala. Gihimo niyang matarong ang mga makasasala nga naghinulsol ug misalig kang Jesus nga magluwas kanila gikan sa ilang mga sala.
- Ang "Pagkamatarong" nagtumong sa gibuhat sa Dios sa dihang nagpasaylo siya sa sala sa tawo ug nagpahayag nga kadto nga tawo matarong na sa iyang panan-aw.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang ubang pamaagi sa paghubad sa "Pagkamatarong" pwede sad, "ipahayag nga wala nay sala."

giihaw, gipatay

Ang pulong nga "giihaw/gipatay" kasagaran nagtumong sa pagpatay sa daghang mga mananap o tawo o pagpatay sa bangis nga pamaagi. Pwede sad kini magtumong sa pagpatay sa gamay lang nga mananap aron mag-andam sa pagpangaon.

- Niadtong giabiabi ni Abraham ang tulo ka bisita didto sa iyang tolda sa disyerto, gisugo niya ang iyang mga suluguon nga ihawon o lutuon ang gipatambok nga nating baka alang sa iyang mga bisita.
- Gitagna ni propetang Ezequiel nga gipadala sa Dios ang iyang anghel aron patyon ang tanang dili motuman sa iyang pulong.
- Ang 1 Samuel nagtala sa dakong pagpatay diin 30,000 ka Israelita ang gipatay sa ilang mga kaaway tungod kay wala sila motuman sa Dios.
- Kini nga pulong pwede sad hubaron nga "patyon."

gikalibang, tai, iti

Ang pulong nga "gikalibang" nagtumong sa hugaw nga mogawas sa tawo o sa mananap.

- Kung gamiton kini nga abono aron magpalambo sa yuta, kini gitawag nga "manure" sa Ingles.
- Ang uga nga tai sa mananap gigamit sad sama sa krudo o gasolina.
- Ang pulong nga "tai" pwede gamiton sa sumbingay nga nagtumong sa usa ka butang nga wala gyuy bili.
- Ang mga pulong nga "mura ug tai sa ibabaw sa yuta" pwede hubaron nga "gikatag sa ibabaw sa yuta nga murag tai nga walay bili."
- Ang "Ganghaan sa Tai" sa Habagatang Paril sa Jerusalem mao ang ganghaan nga diin ang mga basura gidala pagawas sa siyudad.

gikuha pataas, gikuha

Ang pulong nga "gikuha pataas" o "gikuha" nagtumong kini sa pagdala sa Dios sa usa ka tawo sa gamhanan ug katingalahan nga pamaagi, kasagaran paingon sa langit.

- Si apostol Pablo nagsulti mahitungod sa "pagkuha pataas" kaniya ngadto sa ikatulo nga langit.
- Si Pablo nag-ingon nga sa dihang si Cristo mobalik, iyang "kuhaon pataas" ang mga Kristohanon aron makigtagbo kaniya sa langit.
- Sa Daang Kasabotan giingon nga "gikuha" sa Dios si Enoc (nagpasabot nga gikuha niya siya paingon sa langit).
- Sa Bag-ong Kasabotan giingon nga milagrosong "gikuha" sa Dios si Felipe nga ebanghelista paingon ngadto sa lain nga lugar.

gingharian

Ang ginghamian mao ang grupo sa mga tawo nga gipangulohan sa usa ka hari. Nagtumong sad kini sa ginghamian o politikal nga rehiyon nga ang hari o uban pang mga pangulo nagmando ug adunay awtoridad.

- Ang ginghamian pwede bisan asang lugar. Pwede magdumala ang hari sa usa ka nasod o usa ra ka siyudad.
- Ang pulong nga "gingharian" pwede sad nagtumong sa espiritwal nga paghari o awtoridad sama sa pulong nga "gingharian sa Dios."
- Ang Dios ang pangulo sa tanang mga nilalang, apan ang pulong nga "gingharian sa Dios" nagtumong sa iyang paghari ug awtoridad sa tanang mga tawo nga mituo kang Jesus ug nagpasakop sa iyang awtoridad.

- Naghisgot sad ang Biblia mahitungod kang Satanas nga aduna say "gingharian" nga diin ang iyang paghari sa ubang mga tawo dinhi sa kalibutan dili mohangtod. Dautan ang iyang gingharian ug giingon nga "kangitngit."

Mga Sugyot sa Paghubad

- Kung nagtumong sa mga rehiyon nga gimandoan sa hari, ang pulong nga "gingharian" pwede hubaron nga, "nasod nga gimandoan sa hari."

ginoo, agalon, sir

Ang pulong nga "ginoo" nagtumong sa usa ka tawo nga adunay panag-iya o awtoridad labaw sa usa ka tawo.

- Kini nga pulong usahay gihubad nga "agonal" kung nagtumong kang Jesus o sa usa ka tawo nga adunay mga ulipon.
- Sa pipila ka bersiyon sa Ingles gihubad kini nga "sir" sa konteksto nga diin ang usa ka tawo matinahuron nga nagpasidungog sa usa ka tawo nga mas taas ang kahimutangan.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Kini nga pulong kinahanglan hubaron nga "agonal" kung kini nagtumong sa tawo nga adunay panag-iya nga mga ulipon. Pwede sad kini gamiton sa usa ka ulipon kung kasulti niya ang tawo nga iyang gi-alagaran.
- Kung kini nagtumong kang Jesus, pwede kini hubaron nga "agonal" kung ang konteksto nagpakita nga ang buot ipasabot "magtutudlo sa relehiyon."
- Kung ang tawo makigsulti kang Jesus apan wala makaila kaniya nga "Ginoo" pwede hubaron lang nga "sir." Kini nga hubad pwede sad gamiton sa uban nga mga konteksto sa pagtumong nga matinahuron nga makigistorya ngadto sa gitawag nga tawo.
- Kung nagtumong sa Dios nga Amahan o kang Jesus, kini nga pulong gisulat nga "Ginoo."

giok

Ang mga pulong nga "giok" ug "paggiok" nagtumong sa pagbulag sa lugas gikan sa ubang parti sa tanom nga trigo.

- Ibunalbunal usa ang trigo nga giokon o yatakyatakan sa baka aron mabulag ang lugas niini sa tugkay ug sa uhot. Ug ang lugas ug ang uhot ayagon kini aron mahulog pabalik sa salog nga giokan.
- Ang "salog nga giokan" dako, lig-on ug lapad nga lugar nga gamiton sa paggiok sa lugas.
- Sa panahon sa Biblia, ang salog nga giokan dako ug lapad nga bato o gahi nga yuta nga patag, diin dogmukon ang tugkay aron sa pagkuha sa lugas.
- Ang "karomata nga giokan" o "ang ligid nga giokan" gigamit sa pagdugmok sa uhot aron sa pagbulag sa trigo.
- Ang "balsa nga giokan" o "giokan nga kahoy" gigamit sa pagbulag sa lugas. Hinimo kini sa lapad nga kahoy nga adunay hait nga puthaw nga mga tusoktusok sa tumoy.

gipili, pinili

Ang pulong nga "gipili" ug "pinili" nagtumong sa pagpili sa usa ka tawo nga maoy motuman sa usa ka tahas o katungdanan.

- Ang "gipili" nagtumong sa makadawat sa usa ka butang sama sa, "gipili sa walay katapusan nga kinabuhi." Kini nagpasabot nga sila gipili nga makadawat sa kinabuhing dayon.
- Ang mga pulong nga "gipili nga panahon" nagtumong sa "gitakda nga panahon" o "giplano nga panahon" sa Dios nga mahitabo gyud.
- Ang pulong nga "gipiili" nagpasabot sad nga "gimanduan" o "gitahasan" ang usa ka tawo nga mobuhat sa usa ka buluhaton.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto, naay daghan nga mga pamaagi sa paghubad sa "gipili": pwede sad, "gitahasan" o "pormal nga gipili" o "gitudlo."
- Ang pulong nga "pinili" pwede hubaron nga "gitahasan" o "giplano" o "mao gyuy gipili."
- Ang mga pulong nga "maoy gipili" pwede sad nga, "maoy pinili."

giputol

Ang pulong nga "giputol" usa ka sumbingay nga nagpasabot sa dili pag-apil, pagpalayas, o pagbulag gikan sa kadaghanan. Mahimo sad kini magtumong sa pagkamatay ingon nga balaang silot sa sala.

- Sa Daang Kasabotan, ang dili pagtuman sa mga mando sa Dios nagresulta sa pagkaputol o pagkabulag gikan sa katawhan sa Dios ug sa iyang presensiya.
- Miingon sad ang Dios nga iyang "putlon" o laglagon ang mga nasod nga dili Israelita tungod kay wala sila mosimba o motuman kaniya ug mga kaaway sila sa Israel.
- Gigamit sad ang sumbingay nga "putlon" sa pagtumong sa Dios nga nagpugong sa pagdagayday sa suba.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang sumbingay nga "putlon" mahimong hubaron nga "palayason" o "pahawaon" o "bulagon kang" o "patyon" o "laglagon."
- Depende sa konteksto, ang "pagputol" mahimong hubaron nga "paglaglag" o "pagpahawa" o "pagbulag kang."
- Sa konteksto sa "pagputol" sa gadagayday nga tubig, mahimo kining hubaron nga "gipugngan" o "gipaundang" o "gitunga."
- Kinahanglan nga mailhan nga lahi ang literal nga pasabot sa paghiwa sa usa ka butang gamit ang kutsilyo gikan sa sumbingay nga mga paggamit niini nga pulong.

gitakda na daan

Ang pulong nga "gitakda na daan" nagtumong sa pagdisisyon o sa pagplano una pa mahitabo ang panghitabo.

- Kini nga pulong nagtumong gyud sa pagtakda na daan sa Dios sa mga tawo nga makadawat sa kinabuhing walay katapusan.
- Usahay ang pulong nga "tinakda" gigamit nga nagpasabot sad nga sa pagdisisyon niadto pa.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang mga pulong nga "gitakda na daan" pwede sad hubaron nga "pagdisisyon kaniadto" o "nakadisisyon na daan."
- Ang pulong nga "gitakda na daan" pwede hubaron nga "nakadisisyon sa una pa" o "naplano na daan" o "nakadisisyon kaniadto pa."
- Ang mga pulong sama sa, "gitakda na kita" pwede hubaron nga "nadisisonan na nga kita" o "nakadisisyonan na sa wala pa ang panahon nga kita."
- Timan-i nga ang paghubad niini nga pulong lahi gyud sa hubad sa pulong nga "nahibal-an."

gobernador

Ang gobernador mao ang opisyal nga nangulo sa usa ka dibisyon sa Imperyo sa Roma. Ang matag gobernador ubos sa awtoridad sa Imperor sa Roma.

- Ang titulo nga "gobernador" gikan sa kamatuoran nga ang matag gobernador mangulo sa usa sa upat ka mga dibisyon.
- Ang matag dibisyon adunay usa o daghang mga probinsiya sama sa Galilea o Samaria.
- Ang "gobernador" pwede hubaron nga "pangulo."

gobernador, pagdumala

Ang gobernador usa ka tawo nga nagdumala o nagmando sa estado, rehiyon o teritoryo. Ang pulong nga "nagdumala" buot ipasabot paggiya, pagpangulo o pagdumala sa mga tawo o mga butang.

- Sa panahon sa Biblia, ang mga gobernador gipili sa hari o emperador.
- Ang gobernador sakop sa awtoridad sa hari o emperador.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang pulong nga "gobernador" pwede sad hubaron nga "tagamando" o "taga-dumala" o "pangulo sa rehiyon" o "usa nga tagamando sa gamay nga teritoryo."
- Depende sa konteksto, ang pulong nga "nagdumala" pwede sad hubaron nga "nagmando sa" o "nangulo " o "nagdumala."
- Tungod kay ang gobernador sakop sa awtoridad sa hari o emperador ug dili sila kaayo gamhanan ug dili sad sama ka importante sa hari o emperador, kini nga pulong kinahanglan hubaron nga lahi sa mga pulong alang sa hari ug emperador.

grasya, pagkamaayuhon

Ang pulong nga "grasya" nagtumong sa pagtabang o panalangin nga gihatag sa usa ka tawo nga dili angayan nga makadawat niini. Ang pulong nga "pagkamaayuhon" naghulagway sa usa ka tawo nga nagpakita ug grasya sa uban.

- Ang grasya sa Dios sa mga makasasala nga mga tawo gasa kini nga gihatag nga libre.
- Ang konsepto sa grasya nagtumong sa pagpakita ug pagkamaayo ug pagpasaylo sa usa ka tawo nga nakahimo ug sayop o mga buhat nga makapasakit sa uban.
- Ang mga pulong nga "aron makadawat ug grasya" sumbingay kini nga buot ipasabot pagdawat ug tabang o kaluoy gikan sa Dios. Kasagaran gilakip niini ang buot ipasabot nga ang Dios nalipay sa usa ka tawo ug gitabangan niya kini.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Uban nga mga paagi nga ang "grasya" pwede hubaron mao sad ang "balaan nga pagkamaayo" o "pabor gikan sa Dios" o "pagkamaayo sa Dios ug pagpasaylo sa mga makasasala" o "maluluy-on nga pagkamaayo."
- Ang pulong nga "pagkamaayuhon" pwede sad hubaron nga "puno sa grasya" o "maayo" o "maluluy-on" o "pagkamaayuhon nga adunay kaluoy."
- Ang sumbingay nga "nakadawat siya ug grasya sa mata sa Dios" pwede sad hubaron nga, "nakadawat siya ug kaluoy gikan sa Dios" o "ang Dios maluy-anon nga mitabang kaniya" o "ang Dios nagpakita sa iyang pabor kaniya" o "ang Dios nahimuot kaniya mao nga gitabangan niya siya."

grupo sa mga tawo, katawhan

Ang pulong nga "grupo sa mga tawo" kasagaran nagtumong sa mga tawo nga kaliwat gikan sa parehas nga katigulangan ug parehas ang pinulungan ug kultura.

- Ang mga membro sa grupo sa mga tawo kasagaran tingob nga nagpuyo sa usa ka partikular nga lugar o nasod.
- Ang grupo sa mga tawo pwede nga usa ka tribu o daghang mga tribu.
- Ang pulong nga "grupo sa mga tawo" usahay pwede hubaron nga "nasod," apan kining mga pulong dili kanunay nga nagpasabot sa parehas nga mga butang. Usahay ang "nasod" nagtumong sa usa ka lugar samtang ang pulong nga "grupo sa mga tawo" nagtumong lang sa mga tawo ug sa ilang kultura.
- Usahay ang pulong nga "katawhan" gigamit aron magpasabot nga "grupo sa mga tawo." Pananglitan "ang imong katawhan" pwede magpasabot nga "ang imong kagrupa nga mga tawo" o "ang imong pamilya."

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "grupo sa mga tawo" pwede hubaron sa pulong o mga pulong nga nagpasabot sa "dako nga komunidad sa mga pamilya nga magkaparyente" o "banay" o "tribu".
- Kung ang usa ka tawo mag-ingon sa mga pulong nga "ang akong katawhan" pwede kini hubaron nga "ang akong kaubanan nga mga Israelita" o "ang akong pamilya" o "ang akong katawhan," depende sa konteksto.

hagdaw, hagdawon

Ang hagdaw mao ang pag-adto sa uma o prutasan aron mamunit ug bisan-unsang mga lugal o bunga nga nabiyahan sa mga nag-ani.

- Giingnan sa Dios ang mga Israelita nga pasagdan ang mga balo, pobre nga mga tawo, ug mga langyaw aron maghagdaw sa mga nahabilin nga lugal aron aduna silay makaon sa ilang kaugalingon sa inadlaw-adlaw.
- Usahay ang tag-iya sa uma pasagdan ang mga manghahagdaw nga mosunod dayon sa likod sa mga nag-ani aron maghagdaw, sa ingon adto maka hagdaw sila ug daghan nga lugal.
- Ang maayo nga ehemplo niini mao ang estorya ni Ruth, nga gitugutan siya sa paghagdaw kauban ang mga mangangani sa uma sa paryente sa iyang bana nga si Boaz.
- Uban nga paagi sa paghubad sa "hagdaw" pwede nga "puniton" o "tigumon."

halad, paghalad

Ang paghalad mao ang paggahin o paghatag sa usa ka butang alang sa usa ka pinasahi nga tumong o pulos.

- Gihalad ni David ang iyang bulawan ug plata sa Ginoo.
- Kasagaran ang pulong nga "paghalad" nagtumong sa pormal nga panghitabo o seremonya aron igahin ang usa ka butang alang sa pinasahi nga tumong.
- Ang paghalad sa altar kasagaran adunay paghalad ug sakripisyo sa Dios.
- Nangulo si Nehemias sa mga Israelita sa paghalad sa mga paril sa Jerusalem niadtong gitukod kini pag-usab. Kini nga panghitabo naglakip ug pagpasalamat sa Dios nga adunay pagkanta ug pagtukar sa mga instrumento sa musika.

halad alang sa sala

Ang halad alang sa sala usa ka sakripisyo nga gihimo aron mahatagan ug kapasayloan sa sala.

- Giingon sa Hebreo 9:22 nga aron mahinloan gikan sa sala, kinahanglan adunay dugo nga ma-ula aron bayaran ang sala nga nabuhat.
- Sa Daang Kasabotan, gihalad ang mga mananap ingon nga halad sa sala apan kini nga mga halad kinahanglan usbon ug dili hangtodhangtod nga makapasaylo sa sala.
- Sa Bag-ong Kasabotan, si Jesus nahimong hingpit nga halad alang sa sala. Ang iyang pagkamatay sa krus ang nagbayad sa silot sa sala sa tanang panahon.

halad nga pagkaon

Ang "halad nga pagkaon" sakripisyo kini sa Dios nga sama sa lugal o pan nga hinimo gikan sa harina nga lugal.

- Uban nga ngalan niini mao ang "lugal nga halad."
- Ang mga halad nga pagkaon kasagaran isakripisyo kini nga katupad sa sinunug nga mga halad.

halad sa pagkigdait

Ang "halad sa pakigdait" usa sa mga pipila ka mga sakripisyo nga mga halad nga gimando sa Dios sa mga Israelita nga ilang buhaton. Usahay gitawag kini nga "halad sa pagpasalamat" o "halad sa pakig-ambit."

- Kini nga paghalad nagpakita sa pagsakripisyo sa usa ka mananap nga walay depekto, ug iwisikwisik ang dugo sa mananap didto sa halaran, ug sunugon ang tambok sa mananap ug ang ubang parte sa mananap lahi ra nga pagsunog.
- Dugang pa niini nga sakripisyo mao ang paghalad sa duha ka pan nga ang usa adunay libadora ug ang usa walay libadora diin gisunog sa ibabaw sa halaran.
- Ang pari ug ang naghalad mao ang gitugtan nga moambit sa pagkaon nga hinalad.
- Kini nga paghalad simbolo sa pakig-ambitay sa Dios sa iyang mga katawhan.

halad sa sala

Ang halad sa sala usa sa mga pipila ka klase sa mga halad nga gimando sa Dios nga buhaton sa mga Israelita. Mao kini ang silot sa wala gituyo nga pagdaot sa kabtangan sa laing tawo o sa uban pang binuhatan nga wala gituyo.

- Kini nga halad adunay pagsakripisyo ug mananap ug pagbayad sa multa gamit ang plata o bulawan nga kwarta.
- Dugang pa niini, ang tawo nga nakasala mao ang kinahanglan magbayad sa bisan unsang nadaot niya.
- Usahay, gibuhat ang halad sa sala sa ubang mga nasod ug kultura sa Biblia.

halangdon

Ang pulong nga "halangdon" nagtumong sa pagkagamhanan ug katahom sa Dios, kasagaran nagtumong kini sa kinaiya sa usa ka hari.

- Sa Biblia, ang "halangdon" kasagaran nagtumong sa pagkagamhanan sa Dios, nga mao ang labaw nga Hari sa tibuok nga kalibutan.
- Gigamit ang pulong nga "Halangdon" sa pagtawag o pakig-estorya sa hari isip pagtahod kaniya.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Kini nga pulong pwede hubaron sama sa "harianong pagkagamhanan" o "harianong katahom."
- "Halangdon" pwede hubaron sama sa "sa imong kahitas-an" o "sa imong pagkahalangdon" o gamiton ang natural nga paagi sa pagtahod sa magmamando sa pinulongan nga hubaron.

halangdon, halangdon nga tawo

Ang pulong nga "halangdon" nagtumong sa usa ka butang nga maayo kaayo ug taas ang kalidad. Ang "halangdon nga tawo" mao ang usa ka tawo nga anaa sa taas nga katungdanan sa politika o sa mga halangdon nga pamilya.

- Ang halangdon nga tawo kasagaran opisyal sa usa ka lugar, duol nga alagad sa hari.
- Ang pulong nga "halangdon nga tawo" pwede sad hubaron pinaagi sa, "opisyal sa hari" o "opisyal sa gobyerno" o "natawo sa halangdon nga pamilya."

halaran

Ang halaran usa ka gipataas nga tinukod diin didto gasunog ang mga Israelita ug mga mananap ug trigo isip halad sa Dios.

- Sa panahon sa Biblia, gihimo ang mga simple nga altar pinaagi sa pagdasok sa tapok nga yuta o platar nga pagpatongpatong sa mga dagkong bato aron mahimong lig-on nga pundok.
- Ang uban nga mga espesyal nga altar nga kwadrado ang porma gihimo gikan sa kahoy ug gihal-opan ug mga metal sama sa bulawan, tumbaga, o bronse.

- Ang ubang mga grupo sa tawo nga nagpuyo duol sa mga Israelita nagtukod sad ug mga altar aron maghalad sa ilang mga dios.

halaran sa insenso

Ang halaran sa insenso usa ka mwebles diin magsunog ug insenso ang pari isip halad sa Dios. Gitawag sad kini nga bulawan nga altar.

- Ang halaran sa insenso gihimo gikan sa kahoy, ug ang ibabaw ug mga kilid niini gitabunan ug bulawan. Mga tunga sa metro ang gitas-on niini, tunga sa metro ang gilapdon, ug usa ka metro ang kahabog.
- Adtong una didto sa tabernakulo kini gibutang. Unya didto na dayon sa templo kini gibutang.
- Matag adlaw ug gabii, magsunog ang pari ug insenso didto.
- Mahimo sad kini nga hubaron nga "altar sa pagsunog ug insenso" o "bulawan nga altar" o "sunuganan sa insenso" o "lamesa sa insenso."

haligi sa pultahan

Ang "haligi sa pultahan" mao ang pinutol nga kahoy nga anaa sa isig kilid sa pultahan nga nagsuporta sa bayanan sa pultahan.

- Usa pa gitabangan sa Dios ang mga Israelita nga moikyas gikan sa Ehipto, gisugo sila sa Dios nga mopatay ug nating nga karnero ug ipahid ang dugo niini sa haligi sa pultahan.
- Sa Daang Kasabotan, ang usa ka ulipon pwede ibutang ang iyang dunggan sa haligi sa pultahan sa balay sa iyang amo ug ang iyang amo modokdok ug lansang sa tumoy sa dunggan sa ulipon. Mao kini ang timaan sa permanente nga pagpanag-iya niya kaniya.

hambog

Ang tawo nga hambog mao ang tawo nga mas taas ang pagtan-aw sa ang iyang kaugalingon kaysa unsay angay.

- Ang pulong nga "hambog" nagpasabot nga "mapasigarbohon" nga adunay batasan nga arogante.
- Ang Biblia adunay mga pulong sama sa "hambog nga mga mata" o "hambog nga liog" aron ihulagway ang tawo nga taas kaayo ang pagtan-aw sa iyang kaugalingon sa mapahitas-on nga pamaagi.

hambog, garbo, garboso

Ang pulong nga "hambog" ug "garboso" nagtumong sa usa ka tawo nga mapahitas-ong naghunahuna sa iyang kaugalingon ug naghunahuna nga labaw siya sa ubang mga tawo.

- Kasagaran ang hambog nga tawo dili moangkon sa iyang mga sayop. Dili siya mapainubsanon.
- Ang garbo mao ang hinungdan nga ang usa ka tawo dili motuman sa Dios sa ubang pamaagi.
- Ang pulong nga "hambog" ug "garbo" pwede gamiton sa positibo nga pamaagi, sama sa "pagpanghambog sa" naabot sa usa ka tawo ug "pagpanghambog sa" imong mga anak. Ang mga pulong nga, "pagpasigarbo sa imong trabaho" nagpasabot nga nalipay sa maayo nga pagtrabaho.
- Pwede manghambog ang usa ka tawo sa iyang mga nabuhat nga dili garboso mahitungod niini.
- Ang pulong nga "garboso" kanunay nga negatibo, nga nagpasabot nga "arogante" o "mapahitas-on" o "nagpa-importante."
- Ang "hambog" pwede hubaron nga, "pagka-arogante" o "pagkamapahitas-on" o "pagpa-importante."

handumanan, halad nga handumanan

Ang pulong nga "handumanan" nagtumong sa mga buhat o butang nga makapahinumdom sa usa ka tawo o butang.

- Kini nga pulong gigamit sad sa paghulagway sa usa ka butang nga magpahinumdom kanila niini, sama sa "halad nga handumanan," ang "handumanan nga bahin" sa usa ka sakripisyo, o "handumanan nga mga bato."

- Sa Daang Kasabotan, gihimo ang mga "halad nga handumanan" aron makahinumdom ang mga Israelita kung unsay nahimo sa Dios kanila.
- Giingnan sa Dios ang mga Israelitang pari nga magsul-ob ug pinasahi nga sinina nga adunay "handumanan nga mga bato" diin gikudlit ang ngalan sa dose ka tribo sa Israel. Tingali kini nagpahinumdom kanila sa pagkamatindug-anon sa Dios kanila.
- Sa Bag-ong Kasabotan, gipasidunggan sa Dios ang usa ka tawo nga ginganlag Cornelio tungod sa iyang manggihatagong binuhatan alang sa mga kabos. Kining mga binuhatan giingon nga handumanan atubang sa Dios.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Pwede sad kini hubaron nga "molungtad nga pagpahinumdom."
- Ang "handumanan nga mga bato" pwede hubaron nga "bato aron magpahinumdom kanila."

hangtod sa kahangturan

Sa Biblia, ang pulong nga "hangtod sa kahangturan" nagtumong sa walay kahumanan nga panahon. Usahay gigamit kini nga sumbingay nga nagpasabot, "sa dugay na kaayo nga panahon."

- Ang pulong nga "hangtod sa kahangturan" nagpakita nga ang usa ka butang anaa kanunay.
- Ang mga pulong nga "hangtod sa kahangturan" pamaagi sa pagpadayag kung unsa ang walay katapusan nga kinabuhi. Aduna sad kini ideya sa panahon nga walay katapusan.
- Nag-ingon ang Dios nga ang gingharian ni David hangtod sa kahangturan. Nagtumong kini sa kamatuoran nga ang kaliwat ni David nga si Jesus maghari hangtod sa kahangturan.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Kini nga pulong pwede sad hubaron pinaagi sa "kanunay" o "walay katapusan."
- Ang mga pulong nga, "magpadayon hangtod sa kahangturan" pwede hubaron nga "anaa kanunay" o "dili mahuman" o "kanunay nga magpadayon."
- Ang mga pulong nga, "hangtod sa kahangturan" pwede hubaron nga, "sa kanunay" o "walay kahumanan" o "sa wala gyuy katapusan."
- Ang gingharian ni David nga walay katapusan pwede hubaron nga, "ang kaliwat ni David maghari hangtod sa kahangturan" o "ang akong kaliwat kanunay maghari."

hawak

Ang pulong nga "hawak" nagtumong sa bahin sa lawas sa mananap o sa tao nga anaa kini sa taliwala sa ubos sa mga gusok ug sa mga bukog sa hawak. Giila sad kini nga ubos sa tiyan.

- Sa Biblia, ang pulong nga "hawak" kasagaran nagtumong sa sumbingay mahitungod sa kinatawo sa lalaki. gigikanan sa iyang mga liwat.
- Ang sumbingay nga "baksi ang imong hawak" nagtumong sa pag-andam sa pagtrabaho pag-ayo. Gikan kini sa batasan nga isuksok ang tumoy sa kupo sa bakos sa hawak aron makalihok pag-ayo.
- Ang hawak gitumong nga gigikanan sa kusog.
- Ang pulong nga "hawak" kasagaran nga gigamit sa Biblia nga nagtumong sa ubos nga bahin sa likod sa mananap nga gisakripisyo.
- Ang mga pulong nga "maggikan sa imong hawak" pwede sad hubaron nga "mahimo nimong mga kaliwat" o "ipanganak sa imong binhi" o "himoon sa Dios nga magagikan kini kanimo."

hawanan, korte

Ang hawanan mao ang lugar nga gilibotan ug tinukod o mga paril. Wala kini atop apan hinuon abri lang.

- Ang tabernakulo gilibotan ug usa ka hawanan nga giparilan ug mga kurtina nga nahimo sa бага nga panapton.
- Ang kinatibuk-an nga templo sa Jerusalem adunay tulo ka gitawag nga "hawanan nga anaa sa sulod": usa alang sa mga pari, usa alang sa mga lalaking Judio, ug usa alang sa mga babayeng Judio.
- Ang mga "hawanan nga anaa sa sulod" gilibotan ug mubo nga paril nga nahimo sa bato. Ang paril maoy naglain niini sa "hawanan nga anaa sa gawas" diin ang mga Gentil gitugutan nga magsimba.
- Ang hawanan sa usa ka balay usa ka hanaw nga anaa sa tungatunga sa balay. Sa balay, daghang mga purtahan nga pwede agian padulong sa hawanan.
- Ang mga pulong nga "mga hawanan ni Yahweh" kasagaran mga sumbingay sa pagtumong sa puy-anan sa Dios o sa lugar diin moadto ang mga tawo aron mosimba kang Yahweh.
- Ang "korte sa hari" pwede magtumong sa lugar sa iyang palasyo diin siya maghukom o pwede magtumong sa palasyo mismo. Ang mga pulong sama sa "gakorte" o "nagsesyon ang korte" nagtumong sa pormal nga okasyon diin gihimo ang mga desisyon sa paghukom.
- Ang pulong nga "korte" nagtumong sad sa lugar diin naghimo ang mga hukom ug paghukom mahitungod sa mga legal ug kriminal nga mga panghitabo.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "hawanan" pwede hubaron nga "gilibotan nga lugar" o "giparilan nga lugar sa templo."
- Usahay ang pulong nga "templo" kinahanglan hubaron nga "hawanan sa templo" aron klaro nga ang mga hawanan gitumong, dili ang tinukod nga templo.
- Ang mga pulong nga "hawanan ni Yahweh" pwede hubaron nga "lugar diin nagpuyo si Yahweh" o "lugar diin gisimba si Yahweh."

hepe/pangulo

Ang pulong nga "hepe" nagtumong sa pagkagamhanan kaayo o importante nga pangulo sa usa ka grupo.

- Ang mga ehemplo niini mao ang, "pangulo nga musikiro," "pangulo nga pari," "pangulo nga maniningil ug buhis," ug "pangulo sa mga tagamando."
- Pwede sad kini gamiton sa pangulo sa usa ka pamilya, sama sa Genesis 36 nga diin dihay mga tawo nga ginganlan nga mga pangulo sa mga pamilya nila.
- Kung gamiton aron ihulagway ang usa ka nombre, kini nga pulong pwede hubaron nga "panguna" o "nagmando," sama sa "pangunang musikiro" o "tagamando nga mga pari."

higante

Ang higante kasagaran nagtumong sa tawo nga talag-saon ang pagkadako sa gitas-on ug sa kusog.

- Si Goliath, Filistihanon nga sundalo nga nakig-away kang David, ug gitawag siya nga higante tungod kay taas siya kaayo, dako ug kusgan kaayo nga tawo.
- Ang mga maniniid nga mga Israelita nga nag-usisa sa Canaan nag-ingon nga ang mga tawo nga nagpuyo didto sama sa mga higante.

hilak, singgit

Ang pulong nga "hilak" mahimong magpasabot nga tinuod nga mohilak nga adunay luha o mosinggit tungod sa kasakit.

- Ang mga pulong sa Ingles nga "cry out" nagpasabot sad nga mosinggit o manawag, nga kasaragan adunay tumong sa pagpangayo ug tabang.
- Pwede sad kini nga hubaron sa pulong nga nagpasabot nga motawag ug magpakiluoy pag-ayo.

- Ang mga pulong sama sa "Mihilak ako kanimo" pwede hubaron nga "Mitawag ako kanimo aron magpatabang" o "Sa kasakit, nangamuyo gyud ko ug tabang kanimo."

himaya, mahimayaon

Kasagaran, ang pulong nga "himaya" buot pasabot pasidungog, katahom ug hilabihang pagkagamhanan. Bisan unsang butang nga adunay himaya giingon nga "mahimayaon."

- Usahay ang "himaya" nagtumong sa mga butang nga dako ang pagkamahinungdanon ug importansiya. Sa uban nga konteksto nagtumong sa katahom, kahayag o paghukom.
- Pananglitan, ang mga pulong nga "himaya sa mga pastor" nagtumong sa maayo kaayo nga sabsabanan nga diin ang ilang mga karnero daghan ug sagbot nga makaon.
- Ang himaya gigamit labi na sa paghulagway sa Dios, nga mahimayaon kaayo labaw kang bisan kinsa o sa unsa man nga butang niining kalibutan. Tanan sa iyang kinaiya nagpakita sa iyang himaya ug sa iyang katahom.
- Ang mga pulong nga "sa paghimaya sa" buot ipasabot naghinambog mahitungod sa o magpasigarbo sa usa ka butang.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto, lain nga mga paagi sa paghubad sa "himaya" pwede ilakip ang "katahom" o "kahayag" "pagkahalangdon" o "hilabihan ka dako kaayo" o "hilabihan ug bili."
- Ang pulong nga "mahimayaon" pwede hubaron nga "puno sa himaya" o "grabe ang pagkabililhon" o "nagasidlak nga kahayag" o "hilabihan ang pagkahalangdon."
- Ang sumbingay nga "maghatag ug himaya sa Dios" pwede sad hubaron nga "pasidunggan ang iyang pagkagamhanan" o "dayega ang Dios tungod sa iyang katahom" o "isugilon sa uban kung unsa kagamhanan ang Dios."
- Ang mga pulong nga "maghimaya sa" pwede sad hubaron nga "pagdayeg" o "magpasigarbo sa" o "maghinambog mahitungod sa" o "magkalipay sa."

hinigugma

Ang pulong nga "hinigugma" usa ka pulong sa pagbati nga naghulagway sa usa ka hinigugma ug minahal sa usa.

- Ang pulong nga "hinigugma" literal nga gapasabot nga "gihigugma.
- Ang Dios nagtumong kang Jesus nga iyang "hinigugmang Anak."
- Sa ilang mga sulat sa kristohanong mga Iglesia, ang mga apostoles kanunay nila gitawag ang kaubanang tumutuo nga "minahal."

Mga Sugyot sa Paghubad

- Kini nga pulong pwede sad hubaron nga "gihigugma" o "hinigugma" o "gihigugma gyud" o "minahal gyud."
- Sa konteksto nga hisgutan ang mahitungod sa suod nga higala, pwede sad kini hubaron nga "ang minahal kung higala." o "akong suod nga higala" Sa Ingles natural lang nga moingon, "akong minahal nga higala nga si Pablo" o "Si Pablo nga akong minahal nga higala." Sa lain nga pinulongan naa siguroy mas natural pa nga paagi sa paghan-ay sa ingon ani nga pulong.
- Timan-i nga ang pulong nga hinigugma gikan sa pulong nga gugma

sa Dios, nga walay kondisyon, dili makakaugalingon, ug mainantuson.

hinlo, paghinlo

Ang pulong nga "hinlo" buot ipasabot wala gyuy buling o mansa. Sa Biblia, kasagaran gigamit kini nga sumbingay nga buot ipasabot, "putli," "balaan," o "luwas gikan sa sala."

- Ang "paghinlo" pamaagi sa paghimo sa usa ka butang nga "hinlo," pwede sad hubaron nga "hugas" o "putlion."
- Sa Daang Kasabotan, gisultihan sa Dios ang mga Israelita kung unsa nga mga mananap ang "hinlo" ug unsa sad ang "dili hinlo." Ang mga hinlo lang gyud nga mga mananap ang gitugot nga pwede nilang kaonon ug ihalad. Sa niini nga konteksto, ang pulong nga "hinlo" buot ipasabot nga ang mananap gidawat na sa Dios aron ihalad.
- Ang tawo nga dunay mga sakit sa panit hugaw siya hangtod maayo ang iyang panit hangtod nga dili na kini makatakod. Ang mga pahimatngon sa paghinlo sa panit kinahanglan gyud nga tumanon aron kadto nga tawo mapahayag nga "hinlo" na usab.
- Usahay ang "hinlo" gigamit nga sumbingay nga nagtumong sa moral nga pagkaputli.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Kini nga pulong pwede sad nga hubaron sa kasagaran nga pulong nga "hinlo" o "putli."

hugawan, mahugawan

Ang mga pulong nga "hugawan" ug "mahugawan" nagtumong sa usa ka butang nga nabulingan. Ang usa ka butang mahimong mahugawan sa lawasnon, moral, or ritwal nga bahin.

- Gipasidad-an sa Dios ang mga Israelita nga dili hugawan ang ilang kaugalingon pinaagi sa pagkaon o paghikap sa mga butang nga iyang giingon nga "dili limpyo" o "dili balaan."
- Ang mga butang sama sa patay nga lawas ug makatakod nga mga sakit giingon sa Dios nga dili limpyo ug makahugaw sa tawo kung makahikap sila niini.
- Gimandoan sa Dios ang mga Israelita nga likayan ang mga lawasnong mga sala. Makahugaw kini kanila ug dili na sila dawaton sa Dios.
- Aduna say mga pipila ka mga panghitabo sa lawas (sama sa regla ug pagpanganak) nga makapahugaw sa babaye sa kadiyot nga panahon hangtod nga mahimo na sad siyang putli human sa usa ka ritwal nga iyang buhaton.
- Sa Bag-ong Kasabotan, gitudlo ni Jesus nga ang mga makasasala nga panghunahuna ug mga binuhatan mao gyud ang magpahugaw sa usa ka tawo.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "hugawan" mahimo sad hubaron nga "hinungdan nga mahugawan" o "hinungdan nga mahimong dili matarong" o "hinungdan aron dili madawat sa ritwal nga bahin."
- Ang "mahugawan" mahimong hubaron nga "mahimong hugaw" o "mahimo nga dili madawat sa moral nga bahin."

hulmahan

Ang hulmahan mao ang gibuhoan nga kahoy, puthaw, o pulang yuta nga gigamit aron maghulma ug mga butang gamit ang bulawan, plata, o ubang mga materyales nga pwede palanayon unya ihulma didto.

- Ang mga hulmahan gigamit sa paghimo ug alahas, plato, galamiton sa pagkaon, ug uban pang mga butang.
- Sa Biblia, ang mga hulmahan kasagaran gihisgotan mahitungod sa paghulma sa mga estatwa nga gigamit aron mahimong mga butang nga simbahan ang dili tinuod nga mga dios.
- Ang mga bulawan, plata, o ubang mga materyales kinahanglan lanayon aron mabubo sa mga hulmahan.
- Ang paghulma sa usa ka butang nagpasabot sa pagporma niini pinaagi sa hulmahan o gamit ang mga kamot kung yuta ang hulmahan.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Kini nga pulong pwede hubaron nga "pagporma" o "paghulma" o "paghimo."
- Ang pulong nga "gihulma" pwede hubaron nga "giporma."
- Ang "hulmahan" pwede sad hubaron gamit ang mga pulong nga nagpasabot sa "sudlanan nga giporma" o "kinulit nga plato."

hunahuna

Ang pulong nga "hunahuna" nagtumong sa parte sa tawo nga naghunahuna ug naghimo ug mga desisyon.

- Ang utok sa tawo mao ang parte sa lawas nga naghunahuna.
- Ang hunahuna sa tawo mao ang suma sa tanan niyang panghunahuna ug pagrason.
- Ang "maangkon ang hunahuna ni Cristo" nagpasabot sa paghunahuna ug paglihok sama sa paghunahuna ug paglihok ni Jesu Cristo. Nagpasabot kini sa pagtuman sa Dios nga Amahan, pagtuman sa mga katudluan ni Cristo, ug pagbuhat niini pinaagi sa gahum sa Balaang Espiritu.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "hunahuna" pwede sad hubaron nga "mga hunahuna" o "mga pagrason."
- Ang sumbingay sa Ingles nga "keep in mind" pwede sad hubaron nga "hinumdomi" o "timan-i" o "siguradoha nga nakahibalo ka niini."
- Ang mga pulong nga "kasingkasing, kalag, ug hunahuna" pwede sad hubaron nga "unsay imong gibati, unsay imong gituohan ug unsay imong gihunahuna."
- Ang sumbingay sa Ingles nga "call to mind" pwede hubaron nga "hinumdomi."

huwaw

Ang huwaw usa ka mokaylap nga katalagman nga naglakip sa grabeng kakulangan sa pagkaon sa tanang nasod o rehiyon.

- Ang mga tanaman nga pwede kan-on mamatay tungod sa natural nga hinungdan sama sa kakulangan sa ulan ug uban pang dili maayo nga panahon, sakit sa tanom o mga insekto.
- Ang giyera, o sa sayop nga pagdumala sa governo mahimong hindungan sa kakulangan sa pagkaon.
- Sa Biblia, kasagaran ang Dios ang hinungdan sa huwaw ingon nga pamaagi niya sa pagsilot sa mga nasod sa dihang makasala sila batok kaniya.
- Sa Amos 8:11 ang pulong nga "huwaw" gigamit nga sumbingay sa pagtumong sa higayon sa dihang gisilotan sa Dios ang iyang mga tawo pinaagi sa wala siya nakigsulti kanila. Pwede kini hubaron sa pulong nga nagpasabot ug "tag-gutom" sa inyong pinulungan, o sa mga pulong sama sa "sobrang kakulangan" o "sobrang kawad-on."

ibitay

Ang pagbitay sa usa ka butang mao ang paghayhay sa usa ka butang o pagbitay sa usa ka tawo ibabaw sa yuta.

- Ang pagpatay pinaagi sa pagbitay kasagaran gihimo gamit ang pisi nga ihigot sa liog sa usa ka tawo unya ibitay kini gikan sa butang nga taas, sama sa sanga sa kahoy. Naghikog si Judas pinaagi sa pagbitay.
- Lahi ang gihimo sa pagkamatay ni Jesus: gibitay siya sa mga sundalo pinaagi sa paglansang sa iyang mga kamot (o ubos sa mga kamot) ug iyang mga tiil sa krus.

igsoon (nga babaye)

Ang igsoon nga babaye adunay sama nga amahan o inahan sa lain pa nga tawo.

- Sa Bag-ong Kasabotan, gigamit sad ang "igsoon (nga babaye)" aron magtumong sa babaye nga kaubanan sa pagtuo kang Jesu Cristo.

- Usahay, ang mga pulong nga "mga igsoon" gigamit aron magtumong sa tanang tumutuo kang Cristo, parehas nga mga lalaki ug mga babaye.
- Sa libro nga Daang Kasabotan nga Awit sa mga Awit, ang "igsoon (nga babaye)" nagtumong sa hinigugma o asawa.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Labing maayo kung hubaron kini nga pulong gamit ang maong pulong nga nagtumong sa natural o igsoon sa pisikal, gawas kung maghatag ug sayop nga pasabot.
- Ang ubang pamaagi sa paghubad niini pwede ang "igsoon (nga babaye) kang Cristo" o "espirituhanong igsoon (nga babaye)" o "babaye nga mitoo kang Jesus" o "babayeng kaubanan sa pagtuo."
- Kung mahimo, labing maayo nga mogamit ug pulong nga gigamit alang sa pamilya.
- Kung ang pinulongan adunay babaye nga pulong alang sa "tumutuo," mahimo kini nga pamaagi sa paghubad niini nga pulong.
- Kung nagtumong sa hinigugma o asawa, pwede kini hubaron gamit ang pambabaye sa "hinigugma" o "pinalangga."

ihigot, bugkos, gibugkos

Ang pulong nga "ihigot" nagpasabot sa paghigot sa butang o paghigot ug maayo. Ang butang nga gihigot o gihiusa gitawag nga "bugkos."

- Ang "gibugkos" nagpasabot nga ang usa ka butang higtan o puston sa usa ka butang.
- Ang pulong nga "bugkos" nagtumong sa bisan unsa nga gihigot, gibilanggo o gipriso. Kasagaran nagtumong kini sa kadina o pisi nga nagpugong sa tawo aron dili makalihok.
- Sa panahon sa Biblia, ang bugkos, sama sa pisi o kadina gigamit sa paghigot sa usa ka piniriso sa bongbong o salog sa batong prisohan.
- Ang pulong nga "ihigot" pwede sad gamiton sa pagputos sa samad gamit ang panapton aron dali ra kini maayo.
- Ang patay nga tawo bugkuson ug panapton sa pag-andam sa paglubong.
- Ang pulong nga "bugkos" gigamit sa sumbingay nga nagtumong sa usa ka butang, sama sa sala, nga nagkontrolar o nag-ulipon sa usa ka tawo.
- Ang bugkos pwede sad magtumong sa suod nga relasyon sa mga tawo diin nagtinabangay bahin sa ilang emosyon, espirituhanon ug pisikal nga kinahanglanon. Kini magamit sa bugkos sa kaminyuon.
- Pananglitan, ang bana ug asawa "nabugkos" o "nahigot" sa usa'g usa. Bugkos kini nga dili buot sa Dios nga maputol.
- Ang tawo pwede sad "mabugkos" sa usa ka panaad nga nagpasabot nga siya "kinahanglan nga motuman" sa iyang gisaad.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang pulong nga "ihigot" pwede sad mahubad nga "nahigot" o "higtan" o "puston".

ikapulo

Ang pulong nga "ikapulo" nagtumong sa ikapulo nga porsiyento nga bahin sa kuwarta, mga tanom, kahayopan, o uban pang mga kabtangan sa usa ka tawo.

- Sa Daang Kasabotan, ang Dios nagmando sa mga Israelita nga ilang igahin ang ikapulo sa ilang mga panag-iya aron ihatag ingon nga halad sa pagpasalamat kaniya.
- Kini nga halad gigmamit aron magsuporta sa mga tribo nga Levihanon sa Israel nga nag-alagad sa mga Israelita ingon nga mga pari ug magbalantay sa tabernakulo o templo.
- Ang Bag-ong Kasabotan wala moingon nga kinahanglan nga mohatag sa ikapulo sa Dios, apan hinuon giingon nga kinahanglan nga madagayaon ug malipayon nga maghatag aron sa pagsuporta sa trabaho sa Kristohanong ministryo ug tabangan ang mga kabus.

ilansang sa krus

Ang mga pulong nga "ilansang sa krus" nagpasabot sa pagpatay sa usa ka tawo pinaagi sa pagbutang kaniya sa krus unya ibilin siya aron nga mag-antos nga adunay dakong kasakit ug mamatay.

- Ang tawo igapos o ilansang sa krus. Ang mga gilansang nga mga tawo mamatay tungod kay mahutdan ug dugo o kay dili na kaginhawa.
- Ang karaan nga Imperyong Romano kasagarang nigamit niini nga pamaagi sa pagpatay aron silotan ug patyon ang mga dautan kaayong mga kriminal o mga nisupil sa awtoridad sa ilang gobyerno.
- Ang mga pangulo sa relihiyon sa mga Judio nihangyo sa Romanong gobernador nga suguon ang iyang mga sundalo nga ilansang sa krus si Jesus. Mao nga gilansang si Jesus sa krus sa mga sundalo. Nag-antos siya didto sulod sa unom ka oras ug unya namatay.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "ilansang sa krus" pwede hubaron nga "patyon sa krus" o "patyon pinaagi sa paglansang sa krus."

ilimnong halad

Ang ilimnong halad usa ka sakripisyo alang sa Dios nga naglakip sa pagbubo sa bino sa halaran. Kasagaran nga gihalad kini uban ang sinunog nga halad ug halad nga lugas.

- Si Pablo nagtumong sa iyang kinabuhi nga murag gibubo ang iyang gibubo sama sa ilimnong halad, nagpasabot nga siya hingpit nga nag-alagad sa Dios, bisan sa panahon nga siya patyon tungod kay nagtudlo siya sa mga tawo mahitungod kang Jesus.
- Ang pagkamatay ni Jesus sa krus mao ang katapusan nga ilimnong halad diin ang iyang dugo mao ang miawas sa krus alang sa atong mga sala.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang lain nga paghubad niini nga pulong mao ang, "halad nga ilimnong ubas."

imahe, linilok nga imahe, hinulma nga metal

Kini nga mga pulong gigamit aron magtumong sa diosdiosan nga gihimo aron simbahon ang dili tinuod nga Dios. Sa konteksto sa pagsimba sa mga diosdiosan, ang pulong nga "imahe" mao ang mubo nga pulong alang sa "linilok nga imahe."

- Ang "linilok nga imahe" usa ka linilok nga kahoy nga gihimo nga sama ang itsura sa mananap, tawo, o butang.
- Ang "hinulma nga metal" usa ka butang o estatwa nga gihimo pinaagi sa pagbubo sa tinunaw nga metal sa usa ka hulmahan nga pinorma sa usa ka butang, mananap, o tawo.
- Kini nga mga kahoy ug metal nga mga butang gigamit sa pagsimba sa mga diosdiosan.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Depende sa konteksto, ang pulong nga "imahe" pwede sad hubaron nga "estatwa" o "linilok nga diosdiosan" o "linilok nga relihiyosong butang."
- Basin mas klaro sa pipila ka mga pinulungan kung kanunay nga gamiton ang mga pulong nga "linilok nga imahe," bisan sa mga lugar sa teksto nga migamit lang sa pulong nga "imahe."
- Siguraduha nga kini nga pulong klaro gyud nga lahi sa pulong nga gigamit nga nagtumong sa dagway sa Dios.

imbahador

Ang imbahador mao ang tawo nga gipili aron morepresentar sa iyang nasod sa mga patigayon sa ubang nasod. Sa Biblia, kini nga pulong kasagaran gamiton sa pagsumbingay sa espirituhanon nga bahin.

- Ang mga imbahador gihatagan ug awtoridad nga magpahayag ug mga mensahe alang sa ilang gobyerno.
- Ang mga imbahador sa Dios maghatag ug mensahe ngadto sa mga tawo gikan sa Dios nga nagpakita sa iyang kabubut-on alang sa mga tawo.
- Ang apostol Pablo miingon nga siya imbahador alang kang Jesu Cristo.
- Sa Biblia, ang tanang Kristiyano gitawag nga mga "imbahador" alang kang Jesu Cristo tungod kay sila mirepresentar kaniya niining kalibutan ug nagtudlo sa iyang mensahe sa uban.
- Ang "imbahador" mahimong hubaron nga "pinili nga mensahero" o "pinili nga representante" o "pinili nga representante sa Dios."
- Kinahanglan lahi ang paghubad niini nga pulong sa mensahero ug anghel.

impiyerno, lanaw sa kalayo

Ang impiyerno mao ang kataposang lugar sa walay kahumanang kasakit ug pag-antos diin silotan sa Dios ang tanang misupak batok kaniya ug misalikway sa iyang plano sa pagluwas kanila pinaagi sa sakripisyo ni Jesus. Gitawag sad kini nga "lanaw sa kalayo."

- Gihulagway ang impiyerno nga lugar sa kalayo ug grabe gyud nga kasakit.
- Si Satanas ug ang mga dautang espiritu nga misunod kaniya ilabay didto sa impiyerno aron silotan nga walay kataposan.
- Ang mga tawo nga dili motuo sa sakripisyo ni Jesus sa ilang sala ug dili mosalig kaniya aron luwason sila, silotan sa impiyerno hangtod sa kahangtoran.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Tingali kinahanglan lahi ang paghubad sa mga pulong nga "impiyerno" ug "lanaw sa kalayo" tungod kay lainlain ang ilang mga konteksto.
- Ang ubang mga pinulungan dili makagamit sa "lanaw" alang sa "lanaw sa kalayo" tungod kay amg lanaw nagtumong lang sa tubig.
- Ang pulong nga "impiyerno" pwede hubaron nga "lugar sa pagsilot" o "kataposang lugar sa kangitngit ug kasakit."
- Ang pulong nga "lanaw sa kalayo" pwede hubaron nga "dagat nga kalayo" o "dako kaayong kalayo."

inosente

Ang pulong nga "inosente" nagpasabot nga dili sad-an sa usa ka krimen o sayop nga binuhatan. Kini kasagaran nga nagtumong sad sa mga tawo nga wala maapil sa daotan nga mga butang.

- Gitawag nga inosente ang tawo nga giakusahan nga nagbuhat sa usa ka butang kung wala niya kini buhata.
- Usahay ang pulong nga "inosente" gigamit nga nagtumong sa mga tawo nga wala nakabuhat ug sayop ug dili sila angayan nga makadawat sa dili maayo nga pagtrato, sama sa kasundaluhan nga moatake sa "walay sala nga mga tawo."

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Sa kasagaran nga mga konteksto, ang pulong nga "inosente" pwede hubaron nga "dili sad-an" o "dili responsable" o "dili mabasol" sa usa ka butang.
- Kung nagtumong sa tanan nga inosente nga mga tawo, kini nga pulong pwede hubaron nga "kadtong wala nagbuhat ug sayop" o "kadtong wala moapil sa daotan."
- Ang kanunay nga nahisgutan nga sumbingay nga "dugo sa inosente" pwede hubaron nga "mga tawo nga wala nakabuhat ug sayop ug dili angayan nga patyon."

- Ang pulong nga "pag-ula sa dugo sa inosente" pwede hubaron nga, "pagpatay sa mga inosente nga mga tawo" o "pagpatay sa mga tawo nga wala nakabuhat ug sayop nga dili angayan patyon."
- Sa konteksto sa usa ka tawo nga gipatay, "inosente sa dugo" pwede hubaron nga "dili sad-an sa pagpatay sa."
- Kung magtumong sa mga tawo nga wala modawat sa maayong mga balita mahitungod kang Jesus, ang "inosente sa dugo" pwede hubaron nga "dili responsable kung sila magpadayon nga patay sa ilang espirituhanong bahin o wala" o "dili responsable kung dawaton nila kini nga mensahe."
- Kaniadtong giingon ni Judas "nagbudhi ako sa inosente nga dugo" nag-ingon siya nga "nagbudhi ako sa tawo nga walay gibuhat nga sayop" o "ako ang hinungdan sa kamatayon sa usa ka tawo nga inosente."
- Kaniadtong si Pilato nag-ingon mahitungod kang Jesus nga, "inosente ako sa dugo niining tawo nga walay sala" kini pwede hubaron nga "dili ako responsable sa pagpatay niini nga tawo nga walay gibuhat nga sayop ug dili siya angayan patyon."

insenso

ang insenso gikan sa kahoy nga resin ug humot kini. Gigamit kini sad sa paghimo ug mga pahumot.

- Importante kini nga gigamit sa pag pag-andam sa paglubong sa patay nga lawas sa tawo. Kini adunay natural nga tambal ug pangpakalma.
- Ang mga maalamon nga mga tawo miabot gikan sa silangan nga bahin aron dawaton ang bata nga si Jesus sa Bethlehem, ang insenso ang usa sa tulo ka gasa nga gidala nila kaniya.

ipadala, pagpadala

Ang "ipadala" mao ang pagbuhat aron moadto ang usa ka tawo o dad-on ang usa ka butang ngadto sa usa ka lugar. Ang "pagpadala" mao ang pagsugo sa usa ka tawo nga molakaw siya tungod sa usa ka sugo o misyon.

- Kasagaran adunay katuyuan sa pagpadala sa usa ka tawo. Kasagaran ang tawo nga "gipadala" gipili sa pagbuhat sa usa ka tahas.
- Ang mga pulong sama sa "magpadala ug ulan" o "magpadala ug katalagman" nagpasabot nga "magbuhat aron moabot." Kini nga klase sa mga pulong kasagaran gigamit sa pagtumong sa Dios nga nagpahitabo niini nga mga butang.
- Ang pulong nga "ipadala" pwede sad gamiton nga "magpadala ug pulong" o "magpadala ug mensahe" nga nagpasabot sa paghatag ug mensahe sa usa ka tawo nga isulti sa lain pa nga tawo.
- Ang pagpadala sa usa ka tawo ug mananap o uban pa nga gasa nagpasabot sa "paghatag" niadto nga butang sa laing tawo, kasagaran ipadala kini nga butang sa lain nga lugar aron makadawat ang tawo niini.

ipasabot, gipasabot

Ang mga pulong nga "ipasabot" ug "gipasabot" nagtumong sa pagtin-aw sa buot ipasabot sa usa ka butang nga dili klaro.

- Kasagaran sa Biblia kini nga mga pulong gigamit sa pagpatin-aw sa ipasabot sa mga damgo.
- Kaniadtong ang hari sa Babilonia adunay pipila nga makalibog nga mga damgo, gitabangan sa Dios si Daniel aron ipasabot kanila ug ipatin-aw ang mga ipasabot niini.
- Ang "pagpasabot" sa usa ka damgo mao ang "pagpatin-aw" niini. Usahay kini nga pagpasabot nahisulat.
- Sa Daang Kasabotan, kasagaran gipadayag sa Dios sa mga tawo kung unsay mahitabo sa kaugmaon. Mao nga ang mga gipasabot sa mga damgo mga propesiya sad kini.
- Ang pulong nga "ipasabot" pwede sad nga gamiton alang sa paghulagway sa pasabot sa ubang mga butang, sama sa pagpasabot sa panahon sumala sa mga nahitabo sa kalibutan.

isalig, itugyan, pasalig

Ang pulong nga "pasalig" nagtumong sa disisyon o gisaad sa usa ka tawo nga iyang buhaton.

- Ang usa ka tawo nga misaad nga aduna siyay buhaton gihulagway nga "mapasaligon" sa pagbuhat adto.

- Ang mga pulong nga "isalig" ug "mapasaligon" nga sa Ingles "committed" sad kasagaran nagtumong sa pagbuhat ug sayop sama sa "committed sin" o "committed adultery" o "committed murder" buot ipasabot "nakabuhay ug sala" o "nakabuhay ug panapaw" o "nakabuhay ug pagpatay."
- Ang mga pulong nga "itugyan kaniya ang tahas" pwede sad hubaron nga "gihatagan ug tahas" o "gitugyan ang tahas kaniya."

isugid, pagsugid

Ang isugid nagpasabot sa pag-angkon o pagpahayag nga tinuod ang usa ka butang. Ang "pagsugid" usa ka pahayag o pag-angkon nga tinuod ang usa ka butang.

- Ang pulong nga "isugid" magtumong sa isog nga pagsulti sa kamatuoran mahitungod sa Dios. Mahimo sad kini magtumong sa pag-angkon nga nakasala kita.
- Miingon ang Biblia nga kung isugid sa mga tawo ang ilang mga sala sa Dios, pasayloon niya sila.
- Gisulat ni Santiago nga apostol nga kung isugid sa mga tumutuo ang ilang mga sala sa usa'g usa, makahatag kini ug espirituhanong pagka-ayo.
- Nagsulat sad si apostol Pablo sa mga taga-Filipos nga sa umaabot nga panahon, ang tanan nga mga tawo mosugid o mopahayag nga si Jesus ang Ginoo.
- Miingon sad si Pablo nga kung isugid sa mga tawo nga si Jesus ang Ginoo ug motoo nga gibanhaw siya sa Dios gikan sa patay, maluwas sila.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Depende sa konteksto, ang paghubad sa "isugid" mahimong "angkonon" o "magpamatuod" o "ipahayag" o "ipaila" o "ipamatuod."
- Ang lainlaing paghubad sa "pagsugid" mahimong "pagpahayag" o "testimonya" o "pahayag mahitungod sa among gituohan" o "pag-angkon sa sala."

isul-ob, gisul-ob

Kung gamiton nga sumbingay sa Biblia, ang "nasul-oban ug" buot ipasabot niini gihatagan o gisangkapan ug mga butang. Sa "pagsul-ob" sa kaugalingon ug mga butang buot ipasabot niini maningkamot aron makabaton ug usa ka batasan.

- Sa sama nga paagi nga ang sinina anaa sa gawas sa imong lawas ug makit-an kini sa tanan, kung ikaw "nasul-oban" ug maayo nga batasan, makita kini sa uban. Ang "pagsul-ob nimo sa imong kaugalingon ug pagkamaayo" buot ipasabot niini ang imong mga maayong binuhatan makit-an nga gibuhay nimo nga adunay pagkamaayo nga dali lang makit-an sa tanan.
- Ang "masul-oban ug gahum gikan sa taas" buot ipasabot niini nga adunay gahum nga gihatag kanimo.
- Kini nga pulong gigamit sad sa pagpahayag sa negatibo nga mga kasinatian, sama sa "nasul-oban ug kaulaw" o "nasul-oban ug kakuyaw/."

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Kung pwede, maayo nga ipadayon ang literal nga sumbingay nga, "sul-oban ang imong kaugalingon ug." Ang uban nga paagi sa paghubad niini pwede ang "ibutang" kung kini nagtumong sa pagsul-ob ug mga sinina.
- Kung kini dili makahatag ug sakto nga pasabot, ang uban nga mga paagi sa paghubad sa "nasul-oban ug" pwede nga "nagpakita" o "puno sa" o "adunay kalidad nga."
- Ang pulong nga "sul-oban ang imong kaugalingon ug" pwede sad nga hubaron nga "tabunan ang imong kaugalingon ug" o "paglihok sa pamaagi nga gapakita."

kaaway

Ang kaaway usa ka tawo o grupo nga mosupak batok sa usa ka tawo o butang.

- Ang kaaway usa ka tawo nga mosulay ug pagsupak o pagpasakit kanimo.

- Mahimong tawgon nga "kaaway" ang usa ka nasod kung kini makig-away batok sa lain nga nasod.
- Sa Biblia, gitumong ang yawa nga "kaaway."
- Mahimong hubaron ang "kaaway" nga "kontra," apan kinahanglan magsugyut kini sa grabe nga pagsupak.

kabubut-on sa Dios

Ang "kabubut-on sa Dios" nagtumong sa tinguha ug plano sa Dios.

- Ang kabubut-on sa Dios nagtumong sa pakigsulti sa Dios sa iyang mga tawo ug kung unsa ang buot niya nga pagtubag sa mga tawo kaniya.
- Nagtumong sad kini sa iyang plano ug tinguha sa tanan niyang mga linalang.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Sa mga Roma 12:2, nag-ingon si Pablo mahitungod sa "maayo, hingpit ug mahimayaong kabubut-on sa Dios." Siguraduha nga ang paghubad niini dili maingon nga adunay labaw pa sa usa ka klase sa kabubut-on sa Dios. Ang ubang pamaagi sa paghubad niini mao ang, "Ang kabubut-on sa Dios maayo, hingpit ug mahimayaong kabubut-on."
- Ang "kabubut-on sa Dios" pwede hubaron nga, "ang tinguha sa dios" o "ang plano sa Dios" o "katuyoan sa Dios"

kahalangdon

Ang pulong nga "kahalangdon" nagtumong sa katahom kaayo ug kaeliganti sa mga bahandi ug sa mga adunay maanindot nga panagway.

- Kasagaran ang kahalangdon gigamit nga naghulagway sa bahandi sa usa ka hari tungod sa iyang mga mahalon ug nindot nga mga sinina ug uban pang mga galamiton.
- Ang kahalangdon pwede sad gamiton sa paghulagway sa katahom sa mga kahoy, mga kabukiran, o uban pang mga butang nga linalang sa Dios.
- Ang pipila ka mga siyudad maingon nga halangdon tungod sa ilang natural nga mga kapanguhaan, mga tinukod ug mga dalan, ug sa bahandi sa mga tawo, apil ang mga nindot nga mga sinina, bulawan ug plata.
- Depende sa konteksto, kini nga pulong pwede hubaron nga "maanindot kaayo nga katahom" o "talagsaon nga pagkahalangdon" o "harianong pagkahalangdon."

kahayag

Adunay pipila ka sumbingay nga migamit sa pulong nga "kahayag" sa Biblia. Kasagaran gigamit kini nga sumbingay sa pagkamatarong, pagkabalaan, ug pagkatinuod.

- Si Jesus miingon, "Ako ang kahayag sa kalibutan" sa pagpadayag nga dala niya ang tinuod nga mensahe sa kalibutan ug giluwes ang tawo gikan sa kangitngit sa ilang mga kasal-anan.
- Ang mga Kristohanon gisugo nga "molakaw sa kahayag" nga buot ipasabot kinahanglan nga magkinabuhi sila sa paagi nga buot sa Dios kanila ug molikay sa dautan.
- Ang apostol nga si Juan miingon nga ang "Dios kahayag" ug walay kangitngit diha kaniya.
- Ang kahayag ug ang kangitngit bug-os ang ilang pagkalahi. Ang kangitngit pagkawala sa tanang kahayag.
- Si Jesus nag-ingon nga siya "ang kahayag sa kalibutan" ug ang iyang mga sumusunod kinahanglan nga modan-ag isip nga mga kahayag sa kalibutan, pinaagi sa pagkinabuhi nga nagpakita kung unsa ka makagagahum ang Dios.
- Ang "paglakaw sa kahayag" nagtumong sa pagkinabuhi sa paagi nga makapahimuot sa Dios, paghimo kung unsa ang maayo ug matarong. Ang paglakaw sa kangitngit nagtumong sa pagkinabuhi nga masinupakon sa Dios, ug pagbuhat ug mga dautang butang.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Sa paghubad, importante nga dili tangtangan ang literal nga mga pulong nga "kahayag" ug "kangitngit" bisan ug gigamit sila nga sumbingay.

- Kinahanglan siguro ipatin-aw ang pagtandi sa teksto. Pananglitan, "maglakaw nga sama sa anak sa kahayag" pwede hubaron nga "pagkinabuhi nga dayag ang pagkamatarong, sama sa usa ka tawo nga naglakaw sa kahayag sa adlaw."
- Siguraduhon gyud nga ang paghubad sa "kahayag" dili magtumong sa butang nga maghatag ug kahayag, sama sa lampara. Ang hubad niini nga pulong kinahanglan nagtumong sa kahayag lang gyud.

kahayopan (kahayupan)

Ang pulong nga "kahayupan" nagtumong sa mga mananap nga gi-atiman aron may makaon ug uban pang mapuslanon nga mga produkto. Ang uban nga mga klase sa kahayupan bansayon aron gamiton sa pagtrabaho.

- Mga klase sa kahayupan lakip ang mga karnero, mga baka, mga kanding mga kabayo ug mga asno.
- Sa kapanahonon sa Biblia, ang sukdanan sa bahandi sa usa ka tawo mao ang gidaghanon sa ilang kahayupan.
- Ang kahayupan gigamit arom makahimo ug mga produkto sama sa (balahibo sa karnero) delana, gatas, keso, papilit, ug mga sinina.
- Uban nga paagi sa paghubad niini pwede ang "mga mananap sa uma."

kahupayan, maghuhupay

Ang mga pulong nga "kahupayan " ug " maghuhupay " nagtumong sa pagtabang sa uban nga adunay kasubo tungod sa lawasnon o emosyonal nga kasakit.

- Ang tawo nga naghupay sa uban gitawag nga "maghuhupay."
- Sa Daang Kasabotan, ang pulong nga "kahupayan" gigamit aron ipakita kung unsa ka maayo ug ka mahigugmaon ang Dios sa iyang katawhan ug sa pagtabang kanila sa dihang anaa sila sa pag-antos.
- Sa Bag-ong Kasabotan, giingon nga ang Dios maghupay sa iyang katawhan pinaagi sa Balaan nga Espiritu. Sila nga nakadawat ug kahupayan mahimo sad nila hupayun ang uban nga nag-antos.
- Ang mga pulong nga "Maghuhupay sa Israel" nagtumong sa Mesias nga moabot aron luwason ang iyang katawhan.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto, ang " kahupayan " pwede sad hubaron nga "paga-anon ang pag-antos sa" o "tabang"

kaisog, isog

Ang kaisog mao ang abilidad sa pag-atubang sa butang nga makalilisang o kuyaw.

- "Isog" ang tawo nga mobuhat sa saktong butang bisan kung nahadlok siya.
- Ang pagsulti sa usa ka tawo nga "magpakaisog" nagpasabot nga "ayaw kahadlok" o "magmasaligon nga mamaayo ra ang kahimtang."
- Ang tawo nagpakita ug kaisog bisan kung siya makasinati ug emosyonal o pisikal nga kasakit apan kusgan ug galahutay pa gihapon siya.
- Adtong gisugo si Josue nga moadto sa peligrosong yuta sa Canaan, gi-awhag siya ni Moises nga "magmaligon ug magmaisogon."
- Ang pulong nga "isog" pwede sad hubaron nga "wala mahadlok" o "walay kahadlok," depende sa konteksto.
- Depende sa konteksto, ang "adunay kaisog" mahimong hubaron nga "magpakusgan sa gibati" o "magmasaligon" o "magpabilin nga lig-on."
- Ang "pagsulti nga adunay kaisog" pwede hubaron nga "isog nga magsulti" o "magsulti nga wala nahadlok" o "magsulti nga magmasaligon."

kakuyaw, nalisang

Ang pulong nga "kakuyaw" nagtumong sa grabe nga kahadlok, kalisang sa butang o sa tawo.

- Ang kakuyaw pwede sad nga usa ka butang o tawo nga nakahatag ug grabe nga kahadlok o kalisang.
- Ang asdang nga pag-atake sa mga kasundaluhan nagpahadlok sa ilang mga kaaway.
- Ang paghukom sa Dios sa umaabot nga adlaw maghatag ug kakuyaw sa mga dili mahinulsolong mga tawo nga nagsalikway sa iyang grasya.
- Ang "kakuyaw ni Yahweh" pwede hubaron nga "ang makalilisang nga presensiya ni Yahweh" o "ang makalilisang nga paghukom ni Yahweh."
- Ang "pagpalisang" sa usa ka tawo nagpasabot nga hadlukon pag-ayo ang usa ka tawo.
- Ang usa ka butang nga "makalilisang" naghatag ug kahadlok ug kalisang.

kalag

Ang kalag mao ang naa sa sulod, dili makita ug walay katapusan nga parte sa usa ka tawo. Nagtumong kini sa dili makita nga parte sa tawo ug nagpasabot nga "espiritu."

- Ang mga pulong nga "kalag" ug "espiritu" pwede nga adunay duha ka lainlaing mga konsepto o pwede sad nagtumong sa parehas nga konsepto.
- Ang mga tawo lang ang adunay mga kalag; walay pakisayran sa mga mananap nga aduna silay mga kalag.
- Kung ang usa ka tawo mamatay, ang iyang kalag mobiya sa iyang lawas.
- Ang pulong nga "kalag" usahay gigamit nga nagtumong sa usa ka tawo. Pananglitan, "ang kalag nga makasasala" nagpasabot nga usa ka tawo nga makasasala" ug ang "naluya ang akong kalag" nagpasabot nga "gikapoy ako."

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "kalag" pwede sad hubaron nga "sulod nga pagkatawo."
- Sa pipila ka mga konteksto, "ang akong kalag" pwede hubaron nga "Ako."
- Kasagaran ang pulong nga "ang kalag" pwede hubaron nga "ang usa ka tawo" o "siya" o "niya," depende sa konteksto.
- Sa pipila ka mga pinulungan tingali adunay usa lang nga pulong sa paghubad sa mga pulong nga "kalag" ug "espiritu."
- Sa Hebreo 4:12, ang sumbingay sa mga pulong nga "magtunga sa kalag ug sa espiritu" pwede magpasabot nga "mailhan pag-ayo ug pagpakita sa tinuod nga kinaiya sa usa ka tawo."

kalayo

Ang kalayo mao ang init, hayag ug siga sa kalayo nga mogawas kung ang usa ka butang masunog.

- Ang pagsunog sa kahoy pinaagi sa kalayo maghimo niini nga abo.
- Ang kalayo nagpasabot dili lang sa pisikal nga siga apan sa Kasulatan simbolo kini sa gahum.
- Ang katapusang paghukom sa mga dili tumutuo mao ang kalayo sa impiyerno.
- Ang kalayo makahinlo ug mga metal. Ang Kasulatan gigamit kini aron sa paghulagway sa proseso sa paghinlo sa usa ka tawo pinaagi sa mga pagsulay nga moa abot sa iyang kinabuhi.

kalinaw, malinawon

Ang kalinaw mao ang walay bisan unsa nga kasamok, kahadlok, o pagpanghadlok.

- Ang kalinaw nagtumong sa kagawasan gikan sa pakig-giyera taliwala sa mga grupo sa mga tawo.
- Ang pakigdait aron makabaton ug kalinaw sa mga grupo nga tawo mao ang pag-undang sa pakig-away batok kanila.
- Ang kalinaw pwede sad nagtumong sa maayo nga relasyon taliwala sa mga tawo o taliwala sa tawo ug sa Dios.
- Ang kaugalingon nga kalinaw nagtumong sa kalmado nga hunahuna nga walay kabalaka o kahadlok.

kalipay

Ang pulong nga "kalipay" nagtumong sa butang nga labing makapahimuot o maghatag ug dakong pagmaya.

- Ang "malipay" sa usa ka butang nagpasabot sa "pagmaya mahitungod" niini.
- Kung ang usa ka butang maka-uyon o makapahimuot, gitawag kini nga "makapahalipay."
- Kung ang usa ka tawo nagmaya sa usa ka butang, nagpasabot kini nga ganahan gyud siya kaayo niini.
- Ang mga pulong nga "ang akong kalipay mao ang balaod ni Yahweh" mahimong hubaron nga "ang balaod ni Yahweh naghatag kanako ug dakong kalipay" o "ganahan ko motuman sa mga balaod ni Yahweh" o "nalipay ko kung makadungog sa mga mando ni Yahweh."
- Ang mga pulong nga "dili magpahalipay" o "ayaw pagmaya" mahimong hubaron nga "dili magpahimuot sa" o "dili malipay mahitungod sa."
- Ang mga pulong nga "nagkapalipay sa" nagpasabot nga "nalingaw siya ug buhat" sa usa ka butang o "nalipay gyud siya kaayo" sa usa ka butang o tawo.
- Ang pulong nga "nalipay" nagtumong sa mga butang nga gikalingawan sa usa ka tawo. Mahimo kining hubaron nga "mga kalipay" o "mga butang nga naghatag ug kalipay."
- Ang mga pulong nga "Nalipay ako nga buhaton ang imong kabubut-on" mahimong hubaron nga "Nalingaw ako sa pagbuhat sa imong kabubut-on" o "Nalipay ako kaayo kung motuman ako kanimo."

kalisang, nalisang

Ang pulong nga "kalisang" nagtumong sa grabe kaayo nga pagbati ug kahadlok o kalisang. Ang tawo nga nahadlok maingon nga "nalisang."

- Ang kalisang mas grabe pa sa ordinaryo lang nga kahadlok.
- Kasagaran kung ang usa ka tawo nalisang nakuratan ug nakalitan sad sila pag-ayo.

kalisdanan

Ang pulong nga "kalisdanan" nagtumong sa panahon sa kalisod, pag-antos ug kasakit.

- Nag-ingon ang Bag-ong Kasabotan nga ang mga Kristohanon nga mag-agwanta sa mga lutos ug uban pang mga kalisdanan tungod nagpuyo sila sa kalibutan nga nagsalikway sa mga katudluan ni Jesus.
- Ang Biblia naghigot sa "ang hilabihang kalisdanan" sa paghulagway sa panahon sa dili pa ang ikaduhang pagbalik ni Jesus nga diin ibubo sa Dios ang kapungot sa kalibutan sa pipila ka mga tuig.
- Ang pulong nga "kalisdanan" pwede hubaron nga, "panahon sa dakong pag-anots" o "hilabihan nga kasakit" o "hilabihang kalisdanan."

kaluoy, maluloy-on

Ang pulong nga "kaluoy" nagtumong sa pagbati ug kabalaka alang sa ubang mga tawo, hilabi na sa mga nag-antos. Ang "maluloy-on" nga tawo nag-atiman sa ubang tawo ug nagtabang kanila.

- Ang pulong nga "kaluoy" kasagaran dili lang pagbati kung dili apil sad ang pag-atiman sa mga tawong nanginahanglan ug pagtabang kanila.
- Ang Biblia nag-ingon nga ang Dios maluloy-on, nga puno siya ug gugma ug kaluoy.
- Sa sulat ni Pablo sa mga taga-Colosas, giingnan niya sila nga "sul-ubon ang kaluoy." Gitudluan niya sila nga mag-atiman sa mga tawo ug magtabang gyud sa uban nga nanginahanglan.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang literal nga pasabot sa "kaluoy" mao ang "kaluoy gikan sa tinai." Usa kini ka sumbingay nga nagpasabot sa "naluy gyud kaayo." Ang ubang mga pinulongan mahimong adunay sumbingay nga parehas ug pasabot niini.
- Ang ubang paghubad sa "kaluoy" mao ang "pag-atiman pag-ayo kang" o "kaluoy nga motabang."
- Ang pulong nga "maluloy-on" mahimong hubaron nga "maatimanon ug matinabangon" o "adunay dakong paghigugma ug kaluoy."

kaluoy, maluluy-on

Ang mga pulong nga "kaluoy" ug "maluluy-on" nagtumong sa pagtabang sa mga tawo nga nanginahanglan labi na kung kabos o ubos ang ilang kahimtang.

- Ang pulong nga "kaluoy" mahimong magpasabot nga dili silotan ang mga tawo sa sayop nga gibuhat nila.
- Ang gamhanang tawo sama sa hari gihulagway nga "maluluy-on" kung maayo ang iyang pagtratar sa mga tawo imbes nga dauton sila.
- Ang pagkamaluluy-on nagpasabot sad sa pagpasaylo sa usa ka tawo nga nakabuhat ug sayop batok kanato.
- Magpakita kita ug kaluoy kung tabangan nato ang mga tawo nga adunay dakong panginahanglan.
- Maluluy-on ang Dios kanato ug gusto niya nga magmaluluy-on sad kita sa uban.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Depende sa konteksto, ang "kaluoy" pwede hubaron nga "pagkamaayo" o "pagkamaluluy-on kaayo."
- Ang pulong nga "maluluy-on" pwede hubaron nga "nagpakita ug kaluoy" o "pagkamaayo kang" o "pagpasaylo."
- Ang "pagpakita ug kaluoy kang" o "maluoy kang" pwede hubaron nga "trataron ug maayo" o "magmaluluy-on kaayo kang."

kamagulangan nga anak

Ang pulong nga "kamagulangan nga anak" nagtumong sa anak sa mga tawo o mga mananap nga unang gianak, sa wala pa maanak ang uban pang mga anak.

- Sa Biblia, ang "kamagulangan nga anak" kasagarang nagtumong sa unang lalaki nga anak.
- Sa panahon sa Biblia, ang kamagulangan nga anak nga lalaki gihatagan ug taas nga posisyon ug doble nga mana kay sa ubang mga anak.
- Kasagaran ang kamagulangang lalaking anak sa mananap mao ang isakripisyo sa Dios.
- Kini nga konsepto pwede sad gamiton nga sumbingay. Pananglitan, ang nasod sa Israel gitawag nga kamagulangang anak tungod kay ang Dios naghatag kaniya ug pinasahi nga mga prebilihiyo kay sa ubang mga nasod.
- Si Jesus, nga anak sa Dios gitawag nga kamagulangang anak tungod sa iyang pagkaimportante ug sa iyang awtoridad nga labaw sa tanan.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Kung ang "kamagulangang anak" lang ang gihisgutan sa teksto, pwede sad kini hubaron nga "kamagulangang lalaki" o "kamagulangang anak nga lalaki" kay mao kini ang gipasabot.

kamandoan

Ang kamandoan usa ka pamahayag o balaod nga gipahayag sa tanang katawhan.

- Ang mga balaod sa Dios gitawag sad nga kamandoan, kabalaoran, o kasuguan.
- Kinahanglan tumanon ang mga kamandoan.
- Usa ka ehemplo sa kamandoan nga gihatag sa tawo nga pangulo mao ang proklamasyon ni Caesar Augustus nga ang tanan nga nagpuyo sa Imperyong Romano kinahanglan mobalik sa yuta nga ilang gigikanan aron maihap sa sensus.
- Ang pagmando sa usa ka butang nagpasabot sa paghatag ug sugo nga kinahanglan tumanon. Mahimo kining hubaron nga "pagsugo" o "pagmando" o "pormal nga kasuguan" o "pagpahayag nga mahibaw-an sa tanan ang usa ka balaod."
- Ang butang nga "gimando" aron mahitabo nagpasabot nga "mahitabo gyud kini" o "gidesisyonan na ug dili na mausab" o "gipahayag nga mahitabo gyud."

kamatayon, mamatay, patay

Kini nga pulong gigamit aron magtumong sa parehas nga lawasnon ug espirituhanong kamatayon. Sa lawasnon bahin, nagtumong kini sa pisikal nga lawas sa tawo nga patay na. Sa espirituhanong bahin, nagtumong kini sa mga makasasala nga nabulag gikan sa balaan nga Dios tungod sa ilang sala.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Inig hubad niini nga pulong, labing maayo kung gamiton ang pangadlaw-adlaw ug natural nga pulong sa pinulongan nga hubaron nga nagtumong sa pagkamatay.
- Sa ubang mga pinulongan, ang "mamatay" mahimong isulti nga "dili mabuhi." Ang pulong nga "patay" mahimong hubaron nga "dili buhi" o "walay kinabuhi."
- Daghang mga pinulongan ang nigamit sa sumbingay aron ihulagway ang kamatayon, sama sa "nipanaw na". Apan sa Biblia, labing maayo kung gamiton ang pinaka-diretso nga pulong sa kamatayon nga gigamit sa pangadlaw-adlaw nga pinulongan.
- Sa Biblia, kasagaran gitandi ang lawasnon kinabuhi ug kamatayon ngadto sa espirituhanong kinabuhi ug kamatayon. Importante sa paghubad nga gamiton ang usa lang ka pulong alang sa lawasnon ug espirituhanong kamatayon.
- Sa ubang mga pinulongan, basin mas klaro kung moingon nga "espirituhanong kamatayon" kung mao kini ang pasabot sumala sa konteksto.
- Ang mga pulong nga "ang mga patay" nagtumong sa mga tawo nga nangamatay na. Ang ubang mga pinulongan hubaron kini nga "patay nga mga tawo" o "mga tawo nga namatay na."

kamot, tuong kamot, ihatag

Adunay pipila ka sumbingay nga paggamit sa "kamot" sa Biblia:

- Ang pulong nga "kamot" kasagaran gigamit sa pagtumong sa gahum ug paglihok sa Dios, sama sa kung mosulti ang Dios nga, "Dili ba ang akong mga kamot ang naghimo niining tanan?"
- Ang mga pulong nga sa Ingles sama sa "hand over to" ("itugyan kang") o "deliver into the hands of" ("itugyan sa mga kamot ni") nagtumong sa pagpailawom sa usa ka tawo sa pagmando o gahum sa laing tawo.
- Ang tumong sa Ingles nga "to hand" sa usa ka butang ngadto sa usa ka tawo nagpasabot sa "paghatag" niini kanila.
- Ang mga pulong nga "pagpatong sa mga kamot" nagpasabot sa pagbutang sa kamot sa usa ka tawo aron igahin kini nga tawo sa pag-alagad sa Dios o ampoan aron maayo.
- Ang ubang mga sumbingay nga paggamit sa "kamot" mao ang:
- Ang sa Ingles nga "Do not lay a hand on" ("Ayaw dapati sa imong kamot") nagpasabot nga "Ayaw pasakiti."
- Ang "save from the hand of" ("luwason gikan sa kamot ni") nagpasabot sa pagpugong sa usa ka tawo sa pagdaut sa lain.
- Sa Ingles, adunay giingon "close at hand" ("duol sa kamot") nagpasabot nga "duol kaayo."
- Ang posisyon nga anaa sa "tuong kamot" nagpasabot nga "anaa sa tuong dapit" o "padulong sa tuo."
- Ang mga pulong nga "by the hand of" ("pinaagi sa kamot ni") sa usa ka tawo nagpasabot nga "pinaagi" sa binuhatan niadto nga tawo. Pananglitan, ang "by the hand of the Lord" ("pinaagi sa kamot sa Ginoo") nagpasabot nga ang Ginoo ang hinungdan mao nga nahitabo ang usa ka butang.
- Niadtong miingon si Pablo nga ("written by my hand") "gisulat sa akong kamot," nagpasabot kini nga adunay bahin sa sulat nga si Pablo mismo ang nagsulat, imbes nga gisulti lang kini sa laing tawo aron isulat.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Kini nga mga sumbingay pwede hubaron gamit ang ubang mga sumbingay nga adunay parehas nga pasabot. O mahimo nga hubaron ang pasabot pinaagi sa direktso ug literal nga pinulongan.

kanding, nati

Ang kanding usa ka mananap nga husto lang ang gidak-on, adunay upat ka tiil, nga daw sama sa karnero nga gipadako tungod sa ilang gatas ug karne. Ang bata nga kanding gitawag nga "nati."

- Sama sa karnero, ang kanding importante sad nga mananap nga pangsakripisyo, labi na sa Kasaulugan sa Pagsaylo.
- Bisan pa ug adunay pipila nga pagkapareho ang mga kanding sa karnero, aduna sad silay kalainan.
- Ang kanding adunay itom ug gahion ug mga buhok, apan ang karnero humok ang mga buhok nila.
- Ang ikog sa kanding pataas, apan ang ikog sa karnero paubos.
- Ang mga kanding makasayuron ug dili mokuyog sa panon, apan ang karnero gusto nga mokuyog sa panon aron layo siya sa peligro ug mosunod sa ilang pastol.
- Sa panahon sa Biblia, ang mga kanding mao ang unang kakuhaan ug gatas sa Israel.
- Ang mga panit sa kanding gigamit nilang pangtakop sa tolda ug gihimong butanganan sa bino.
- Sa Daang Kasabotan ug sa Bag-ong Kasabotan, ang kanding gigamit nga timailhan sa dili matarung nga mga tawo, tingali tungod kay pwede sila masaag sa nag-atiman kanila.
- Ang mga Israelita migamit sad ug mga kanding nga simbolo nga tigdala ug sala. Sa dihang isakripisyo ang usa ka kanding, ipatong sa pari ang iyang kamot sa ikaduhang kanding nga buhi pa ug ipadala kini ngadto sa awaaw simbolo nga kini nga mananap maoy nagdala sa mga sala sa mga katawhan.

kangitngit

Ang pulong nga "kangitngit" literal nga nagpasabot nga walay kahayag. Aduna say pipila ka sumbingay nga pasabot niini nga pulong:

- Ingon nga sumbingay, ang "kangitngit" nagpasabot sa "kahugaw" o "dautan" o "espirituhanon nga pagkabuta."
- Nagtumong sad kini sa bisan unsa nga adunay kalabotan sa sala o moral nga pagkadaot.
- Ang mga pulong nga "kamandoan sa kangitngit" nagtumong sa tanan nga dautan ug gimandoan ni Satanas.
- Ang pulong nga "kangitngit" mahimo sad nga sumbingay sa kamatayon.
- Ang mga tawo nga wala makaila sa Dios giingon nga "nagkinabuhi sa kangitngit." Nagpasabot kini nga wala sila makasabot o nagbuhat sa pagkamatarong.
- Ang Dios mao ang kahayag (pagkamatarong) ug ang kangitngit (dautan) dili makadaog niini nga kahayag.
- Ang lugar sa pagsilot alang sa mga misalikway sa Dios usahay gitumong nga "kangitngit sa gawas."

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Labing maayo nga literal nga hubaron kini nga pulong gamit ang pulong sa pinulongan nga hubaron nga nagtumong sa pagkawalay kahayag. Kini nga pulong mahimo sad magtumong sa kangitngit sa usa ka kwarto nga walay kahayag o sa panahon sa adlaw diin walay kahayag.
- Alang sa mga paggamit niini nga pulong nga sumbingay, importante sad nga ipabilin ang pagtandi sa imahe sa kangitngit sa kahayag, ingon nga pamaagi sa paghulagway sa dautan ug panglinlang nga gitandi sa pagkamaayo ug kamatuoran.
- Depende sa konteksto, ang ubang mga pamaagi sa paghubad niini mahimong "kangitngit sa gabii."

kapandulan, bato nga napandulan

Ang pulong nga "kapandulan" o "bato nga napandulan" literal nga nagtumong sa pisikal nga butang nga maoy hinungdan sa usa ka tawo nga nasapdok ug natumba.

- Ang sumbingay nga kapandulan mao ang bisan unsa nga butang nga maoy hinungdan sa usa ka tawo nga mapakyas sa moral o espirituwal nga bahin.
- Sa sumbingay gihapon nga pamaagi ang "kapandulan" o "bato nga napandulan" pwede nga usa ka butang nga makapugong sa usa ka tawo nga motuo kang Jesus, o maoy hinungdan sa usa ka tawo nga wala siya molambo sa espirituhanong bahin.
- Kasagaran sala kini sama nga kapandulan sa kaugalingon o sa uban.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Kini nga pulong pwede sad hubaron nga "bato nga maoy hinungdan sa pagkapandol" o "usa ka butang nga maoy hinungdan sa usa ka tawo nga dili motuo" o "babag nga naghatag ug duhaduha" o "babag sa pagtuo" o "usa ka butang nga maoy hinungdan sa usa ka tawo nga makasala."
- Kasagaran ang "kapandulan" gigamit sa paghubad sa pulong nga nagpasabot nga "lit-ag."

kapungot

Ang "kapungot" mao ang hilabihan nga kasuko nga usahay nga magpabilin ug dugay. Nagtumong kini hilabi na sa matarong nga paghukom sa Dios sa sala ug pagsilot sa mga tawo nga mosupak batok kaniya.

- Sa Biblia, ang "kapungot" kasagaran nagtumong sa kasuko sa Dios ngadto sa mga nakasala batok kaniya.
- Ang "kapungot sa Dios" pwede sad magtumong sa iyang paghukom ug pagsilot adtong nakasala.
- Ang kapungot sa Dios mao ang matarong nga silot sa mga dili maghinulsol sa ilang sala.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Depende sa konteksto, ang ubang pamaagi sa paghubad niini nga pulong mao ang "hilabihang kasuko" o "matarong nga paghukom" o "kasuko."
- Kung mahitungod sa kasuko sa Dios, siguraduha nga ang pulong gamiton dili magtumong sa makasasala nga kasuko. Ang kasuko sa Dios matarung ug balaan.
- Ang uban nga paagi sa paghubad mao ang pagpabilin sa "naisulat na" ug himoan nalang ug mubo nga surat aron sa pagpatin-aw niini nga pagpasabot.

karnero, laking karnero, bayeng karnero

Ang karnero usa ka mananap nga dili kaayo dako ug adunay upat ka tiil ug balhibo sa tibuok nga lawas niini. Ang lalaki nga karnero gitawag ug "laki nga karnero." Ang babaye nga karnero gitawag ug "baye nga karnero".

- Ang mga Israelita kasagaran nigamit ug mga karnero sa ilang mga paghalad, hilabi na ang mga laki ug mga nating karnero.
- Kaonon sa mga tawo ang karne sa karnero ug gamiton ang ilang balhibo aron maghimo ug sinina ug uban pang mga butang.
- Ang mga karnero dali ra mosalig, luya, ug maulawon. Dali ra sila madani aron magsuroysuroy unya masaag. Nanginahanglan sila ug pastol aron giyahan sila sa saktong padulngan, aron mapanalipdan sila, ug hatagan sila ug pagkaon, tubig, ug puy-anan.
- Sa Biblia, ang mga tawo gitandi sa mga karnero nga ang Dios mao ang ilang pastol.

karwahe

Adtong una pa kaayo nga mga panahon, gaan ang mga karwahe ug dunay duha ka ligid ug giguyod kini sa duha ka kabayo.

- Ang mga tawo molingkod o motindog sa mga karwahe, gamiton nila kini sa pakig-gubat o pagbiyahe.
- Sa gubat, ang mga kasundalohan nga adunay mga karwahe dako ang ilang bentaha sa pagkapaspas ug sa paglihoklihok kay sa ilang mga kaaway nga walay mga karwahe.

kasabotan

Ang kasabotan usa ka pormal ug walay kausaban nga sabot taliwala sa duha ka partidos nga kinahanglan tumanon sa usa o duha nga partidos.

- Kini nga kasabotan mahimong taliwala sa mga tawo, taliwala sa grupo sa mga tawo, o taliwala sa Dios ug mga tawo.
- Kung maghimo ug kasabotan ang mga tawo sa usa'g usa, mosaad sila nga buhaton nila ang usa ka butang ug kinahanglan gyud kini nila buhaton.

- Ang mga ehemplo sa mga kasabotan sa mga tawo apil ang kasabotan sa pagminyo, mga kasabotan sa negosyo, ug mga kasabotan taliwala sa mga nasod.
- Sa Biblia, naghimo ang Dios ug pipila ka mga kasabotan uban sa iyang katawhan.
- Sa ubang mga kasabotan, nisaad ang Dios nga tumanon ang iyang bahin nga walay kinahanglan buhaton ang mga tawo. Pananglitan, niadtong gihimo sa Dios ang iyang kasabotan sa katawhan, nisaad siya nga dili na gyud niya gub-on ang kalibutan pinaagi sa paglunop sa tibuok kalibotan. Kini nga saad walay kinahanglang buhaton ang mga tawo.
- Sa ubang mga kasabotan, gisaad sa Dios nga tumanon lang niya ang iyang bahin kung tumanon siya sa mga tawo ug buhaton ang ilang bahin sa kasabotan.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Depende sa konteksto, ang mga pamaagi sa paghubad niini nga pulong pwede nga "walay kausaban nga sabot" o "pormal nga pasalig" o "panumpa" o "kontrata."
- Basin ang ubang mga pinulongan adunay lain nga pulong alang sa kasabotan depende kung ang usa o parehas nga partidos naghimo ug saad nga kinahanglan gyud nila buhaton. Kung usa lang nga partido ang kinahanglan motuman sa kasabotan, mahimo kining hubaron nga "saad" o "panumpa."
- Siguradoha nga ang paghubad niini nga pulong dili mogawas nga murag ang tawo ang nanguna sa kasabotan. Sa tanang mga kasabotan taliwala sa Dios ug katawhan, ang Dios ang una nga naghimo sa kasabotan.

kasakit

Ang pulong nga kasakit nagtumong sa grabeng sakit o kasubo.

- Ang kasakit mahimong lawasnon o emosyonal nga kasakit o kasubo.
- Kasagaran ang mga tawo nga grabe ang kasakit makit-an kini sa ilang hitsura ug nilihokan.
- Pananglitan, ang tawo nga adunay labihang kasakit magkagot ang ilang ngipon o mohilak.

kasakit

Ang pulong nga "kasakit " nagtumong sa makalilisang nga pag-antos. Ang paghatag ug kasakit sa usa ka tawo nagpasabot sa pag-antos sa lisod kaayo nga kahimtang.

- Usahay ang pulong nga "kasakit " nagtumong sa pisikal nga kasakitan ug pag-antos. Pananglitan, sa libro sa Pinadayag gihulagway ang pisikal nga pagpaantos sa mosimba sa "mananap" diin mag-antos sila sa katapusang mga panahon.
- Mahitabo sad ang pag-antos pinaagi sa espirituwal ug emosyonal nga kasakit sama sa nahiaguman in Job.
- Sumala sa libro sa Pinadayag, ang mga tawo nga dili motuo kang Jesus nga ilang manluluwas makatagamtam ug walay katapusang kasakit sa kalayo sa impiyerno.
- Kini nga pulong pwede hubaron nga, "makalilisang nga pag-antos" o "hinungdan sa dakong pag-antos" o "pag-agwanta". Ang ubang mga maghuhubad pwede magdugang ug "pisikal" o "espirituhaon" o aron klaro ang ipasabot.

kasal-anan

Ang pulong nga "kasal-anan" mao ang pulong nga parehas gyud sa pasabot sa pulong nga "sala," apan mas nagtumong kini sa tinuyuan nga mga sayop nga binuhatan o grabe nga pagkadaotan.

- Ang pulong nga "kasal-anan" literal nga nagpasabot nga gisukwahi o gituis (ang balaod). Natumong kini sa pagkawalay hustisya.
- Ang kasal-anan pwede mahulagway nga tinuyo, makadaot nga mga buluhaton sa ubang mga tawo.
- Ang ubang mga pasabot sa kasal-anan mao ang "pagkasukwahi" ug "pagkadaotan," parehas nga mga pulong nga naghulagway sa kahimtang sa grabe nga sala.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "kasal-anan" pwede hubaron nga "pagkadaotan" o "sukwahi nga mga buluhaton" o "makadaot nga mga buluhaton."
- Kasagaran, ang "kasal-anan" kauban sa mga pulong sama sa "sala" ug "kalapasan" mao nga kinahanglang gyud nga adunay lainlaing mga pamaagi sa paghubad niini nga mga pulong.

kasaulogan

Sa katibuk-an, ang kasaulogan usa ka pagsaulog sa kumonidad.

- Ang pulong nga "kasaulogan" sa Daang Kasabotan literal nga giingon nga "gitakda nga panahon."
- Ang kasaulogan nga gisaulog sa mga Israelita mao ang napili nga pinasahi nga gitakda nga higayon o panahon nga gimando sa Dios nga ilang tumanon.
- Ang pulong nga "piyesta" gigamit sa pipila ka mga Ingles nga mga hubad tungod kay ang pagsaulog nag-apil sa tingub nga dakong salosalo.
- Adunay pipila ka labing importante nga mga kasaulogan nga gisaulog sa mga Israelita kada tuig:
- Kasaulogan sa Pagsaylo
- Kasaulogan sa Tinapay nga Walay Patubo
- Kasaulogan sa Unang Bunga
- Kasaulogan sa Pentecostes
- Kasaulogan sa Trumpeta
- Adlaw sa Katagbawan
- Kasaulogan sa mga Balongbalong
- Ang katuyuan niini nga mga kasaulogan mao ang pagpasalamat sa Dios ug sa paghinumdom sa katingalahang mga butang nga iyang gihimo sa pagluwas, pagpanalipod ug sa paghatag sa iyang mga katawhan sa ilang mga gikinahanglan.

kasilag

Ang pulong nga "kasilag" nagtumong sa makahatag ug kapungot o labing kayugot.

- Gitan-aw sa mga taga-Ehpto nga "kasilag" ang mga Hebreo. Nagpasabot kini nga hilabihan ang kayugot sa mga taga-Ehpto ngadto sa mga Hebreo ug dili sila gusto makig-uban o moduol kanila.
- Lakip sa mga butang nga gitawag sa Biblia nga "kasilag kang Yahweh" mao ang mga: pagpamakak, pagpasigarbo, paghalad ug mga tawo, pagsimba ug mga diosdiosan, pagpatay, ug mga lawasnong sala sama sa pagpanapaw ug pagpakighilawas sa isig ka lalaki o babaye.
- Sa pagtudlo ni Jesus sa iyang mga disipulo mahitungod sa kataposan nga panahon, naghisgot si Jesus sa usa ka propesiya ni propetang Daniel mahitungod sa "kasilag sa kalaglagan" nga maoy mahimong pagsupak batok sa Dios nga makapahugaw sa lugar diin siya gisimba.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "kasilag" mahimo sad hubaron nga "makasilag nga butang" o "makapungot nga butang" o "makapungot nga mga buluhaton" o "dautan kaayo nga binuhatan."
- Depende sa konteksto, ang "kasilag ngadto kang" mahimong hubaron nga: "makapungot kang" o "dili gyud madawat kang" o "labing ngil-ad kang."
- Mahimong hubaron ang "kasilag sa kalaglagan" nga: "makapahugaw nga butang nga makapalaglag sa mga tawo" o "makapungot nga butang nga makahatag ug dakong kaguol."

kasina, kaibog

Ang pulong nga "kasina" nagpasabot nga nangabugho sa lain nga tawo tungod sa iyang mga kabtangan o sa dalaygon nga mga kinaiya nga naa kaniya. Ang pulong nga "kaibog" nagpasabot sa kasina sa usa ka tawo diin nga gusto gyud niya kuhaon ang usa ka butang nga anaa sa usa ka tawo.

- Ang kasina usa ka sayop nga pagbati sa kayugot tungod sa kalampusan, maayong kahimtang, o mga pagpanag-iya sa usa ka tawo.
- Ang pagka-ibog grabe nga pagtinguha sa usa ka tawo sa mga tawo nga adunay kabtangan o bisan pagtinguha sa mga kapikas sa uban nga tawo.

kasingkasing

Sa Biblia, ang pulong nga "kasingkasing" kasagaran gigamit nga sumbingay aron magtumong sa hunahuna, pagbati, tumong, o kabubut-on sa usa ka tawo.

- Ang adunay "gahi ug kasingkasing" kasagaran nagpasabot nga ang usa ka tawo gahig ulo nga dili motuman sa Dios.
- Ang mga pulong nga "sa tibuok nako nga kasingkasing" nagpasabot sa pagbuhat sa usa ka butang nga walay pagpugong nga gusto gyud niya tumanon ang iyang buhaton.
- Ang sumbingay nga "kinasingkasing" nagpasabot nga seryoso ang usa ka tawo sa pagbuhat niini sa iyang kinabuhi.
- Ang mga pulong nga "nagsubo ang kasingkasing" naghulagway sa tawo nga nasubo kaayo. Nasakitan kaayo ang ilang pagbati.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang ubang mga pinulungan migamit ug laing-laing parte sa lawas aron magpasabot niini nga mga ideya, sama sa "tiyan" o "atay" imbes nga kasingkasing.
- Ang ubang mga pinulungan mogamit ug usa ka pulong aron ipahayag ang maong mga ideya ug lain sad nga pulong alang sa uban nga ideya.
- Kung walay ingon niini nga pasabot ang "kasingkasing" o lain pa nga bahin sa lawas ang ubang mga pinulungan, mahimong mogamit ug diretso ug dili sumbingay nga pamaagi. Isulti na lang nga "hunahuna" o "gibati" o "tumong" imbes nga mogamit ug sumbingay.
- Depende sa konteksto, ang mga pulong nga "sa akong tibuok nga kasingkasing" mahimong hubaron nga "sa akong tanang kusog" o "buhaton gyud ang tanan aron" o "tanang paagi aron."
- Ang mga pulong nga "kinasingkasing" mahimong hubaron nga "seryosohon" o "hunahunaon ug maayo."
- Ang sumbingay nga "gahi ug kasingkasing" pwede hubaron nga "gahig ulo o pagkamasinupakon" o "dili gyud motuman" o "padayon nga misupak sa Dios."
- Ang mga pulong nga "nagsubo ang kasingkasing" pwede sad hubaron nga "nasubo kaayo" o "nakabati ug sobra nga kasakit."

kasubo

Ang pulong nga "kasubo" nagtumong sa gibati nga hilabihan nga kasubo o nagsinyal ug mahimatngon sa usa ka tawo nga makasinati ug hilabihan nga kasamok.

- Ang mga pulong nga "alaut ang" gisundan kini ug pasidaan sa usa ka tawo o grupo sa mga tawo (sama sa siyudad) nga sila makasinati ug pag-antos isip silot sa ilang mga sala.
- Sa pipila ka mga higayon sa Biblia, ang pulong nga "alaut" pabalik balik nga gisulti aron ipahibalo ang panasahi ug grabe nga paghukom.
- Ang mga pulong nga "alaut ako" nagpahayag ug kasubo tungod sa hilabihan nga pag-antos nga nasinatian sa usa ka tawo.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto, ang pulong nga "alaut" pwede sad hubaron nga "hilabihan nga kaguol" o "kasubo" o "kalamidad" o "katalagman"

katalagman

Ang katalagman mao ang mga sakit o ubang panghitabo nga maoy hinungdan sa pag-antos o pagkamatay sa daghan kaayo nga mga tawo.

- Daghang mga katalagman nga natural ang hinungdan, apan ang uban gipadala sa Dios aron pagsilot sa mga tawo tungod sa sala.
- Sa panahon ni Moises, gipadala sa Dios ang napulo ka mga katalagman sa Ehipto aron mapugos ang Paraon sa paghatag ug kagawasan sa mga Israelita sa Ehipto.

katawhan sa Dios, akong mga katawhan

Ang pulong nga "katawhan sa Dios" nagtumong sa mga tawo nga gipili sa Dios gawas sa kalibutan aron makabaton ug pinasahi nga relasyon kaniya.

- Kung ang Dios mag-ingon nga "ang akong mga katawhan" gitumong niya ang mga tawo nga iyang pinili ug adunay relasyon kaniya.
- Ang mga katawhan sa Dios mao ang mga pinili niya ug gigahin sa kalibutan aron magkinabuhi sa pamaagi nga makapahimuot kaniya. Gitawag sad niya sila nga iyang mga anak.
- Sa Daang Kasabotan ang "katawhan sa Dios" nagtumong sa nasod sa Israel nga pinili sa Dios ug gigahin gikan sa ubang mga nasod sa kalibutan aron mag-alagad ug magtuman kaniya.
- Sa Bag-ong Kasabotan, "ang mga katawhan sa Dios" nagtumong sa tanang mituo kang Jesus ug gitawag nga Iglesia. Kini nag-apil sa mga Judio ug mga Gentil.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "mga katawhan sa Dios" pwede hubaron nga "mga tawo nga nagsimba sa Dios" o "mga tawo nga nag-alagad sa Dios" o "mga tawo nga iya sa Dios."
- Ang ubang mga pamaagi sa paghubad sa "akong katawhan" sa dihang giingon sa Dios, pwede nga "ang mga tawo nga akong pinili" o "ang mga tawo nga nagsimba kanako" o "akong mga tawo."
- Parehas sad nga ang, "imong katawhan" pwede hubaron nga "ang mga tawo nga naa kanimo" o "ang pinili nimo nga imong katawhan."
- Mao sad sa pulong nga "iyang katawhan" pwede hubaron nga "mga tawo nga naa kaniya" o "mga tawo nga gipili sa Dios aron mahimo nga iyang kaugalongon."

katigulangan/kadagkoan/pangulo

Ang mga katigulangan o kadagkoan o pangulo mao ang hamtong na sa mga esperituhonong bahin nga adunay responsibilidad sa espirituwal ug praktikal nga pagpangulo taliwala sa katawhan sa Dios. Ang mga pulong nga "katigulangan o kadagkoan o pangulo" gikan sa kamatuoran nga kasagarang mga tigulang nga mga tawo nga adunay kaalam nga mangulo.

- Sa Daang Kasabotan, ang mga katigulangan o kadagkoan o pangulo mao ang mitabang sa pagpangulo sa Israel, mahitungod sa hustisya sa katawhan ug mga butang mahitungod sa relihiyon sama sa pagtuman sa Balaod ni Moises.
- Sa Bag-ong Kasabotan, ang mga katigulangan o kadagkoan o pangulo nga Judio nagpadayon sa pagpangulo sa ilang komunidad ug sa paghukom sa mga tawo.
- Sa adtong una nga mga Kristuhanong iglesya, ang mga Kristuhanong mga pangulo naghatag ug espirituwal nga pagpangulo sa mga nagtigom nga mga tumutuo.
- Usahay kini nga mga Kristuhanong pangulo mao ang mga mas batan-on pa nga mga lalaki nga hamtong sa ilang pagkaesperituhanon.

kauban

Ang pulong nga "kauban" nagtumong sa tawo nga miuban sa usa ka tawo o nakig-uban sa usa ka tawo, sama sa pakighigalaay o kaminyoon.

- Ang mga magkauban dungan nga makasinati, mag-ambitanay sa pagkaon, magtinabangay ug magdinasigay.
- Depende sa konteksto, kini nga pulong pwede sad nga hubaron kauban sa pulong o mga pulong nga ang buot ipasabot, "higala" o "kauban sa pagbiyahe" o "matinabangon nga tawo nga makigkuyog.)"

kaulaw, makauulaw, naulaw

Ang kaulaw mao ang sakit nga bation sa usa ka tawo sa pagkawala sa iyang dungog tungod sa makauulaw o dili angay nga gibuhay niya o gibuhay sa lain nga tawo kaniya.

- Ang usa ka butang nga "makauulaw" mao ang "dili angay nga binuhatan" o "walay dungog."
- Ang pulong nga "naulaw" naghulagway sa gibati sa tawo kung nakabuhay siya ug butang mga makauulaw.
- Ang mga pulong nga "pakaulawan" nagpasabot sa pagpildi sa mga tawo o pagpahayag sa ilang mga sala aron maulaw sila sa ilang kaugalingon.
- Ang propeta nga si Isaias niingon nga kadtong mga maghimo ug magsimba sa mga diosdiosan mapakaulawan.
- Pakaulawan sad sa Dios ang tawo nga dili maghinulsol pinaagi sa pagpahayag sa sala niadto nga tawo ug mao kini ang hinungdan nga mapakaulawan siya.

kaulawan, makauulaw

Ang pulong nga "kaulawan" nagtumong sa pagkawala sa pasidungog ug pagtahod.

- Kung ang usa ka tawo nagbuhat ug sala, makahatag kini kaniya ug kaulaw o kaulawan.
- Ang pulong nga "makauulaw" gigamit sa paghulagway sa makasasala nga buluhaton o sa tawo nga nagbuhat niini.
- Usahay ang usa ka tawo bisan kung nagbuhat ug maayo gipaulawan pa gihapon siya.
- Pananglitan, niadtong si Jesus gipatay didto sa krus, kini usa ka makauulaw nga paagi sa pagkamatay. Walay gibuhay nga sayop si Jesus aron angayan siya nga mapaulawan.
- Ang mga pamaagi sa paghubad sa "kaulawan" pwede nga "wala gitahod."
- Ang mga pamaagi sa paghubad sa "makauulaw" pwede nga walay pagtahod.

kerubin, kerub

Ang pulong nga "Kerub" ug ang "Keribin" (nga mao tawag sa daghang kerub) nagtumong sa mga espisyal nga langitnong binuhay sa Dios. Ang Biblia naghulagway nga ang kerubin adunay mga pako ug mga kalayo.

- Ang kerubin nagpasundayag sa himaya ug gahum sa Dios ug sila ang mga tagapanalipod sa mga balaan nga mga butang.
- Adtong nakasala na si Adan ug si Eba, gibutang sa Dios ang mga kerubin nga adunay gadilaab nga mga espada sa sidlakan nga dapit sa Tanaman sa Eden aron dili na makaduol ang tawo sa kahoy sa kinabuhi.
- Gisugo sa Dios ang mga Israelita nga maglilok ug duha ka kerubin nga nag-atubangay sa usa'g usa, nga mag-inabtanay ang ilang mga pako, sa ibabaw sa arko sa pakig-saad.
- Ug giingnan sad niya sila nga maghabol ug mga hulagway sa kerubin ngadto sa mga kurtina sa tabernakulo.
- Sa uban nga gisulat sa Biblia, kini nga mga binuhay gihulagway sad nga adunay upat nga nawong: sa tawo, sa lion, sa baka ug sa agila.
- Usahay ang mga kerubin giisip nga mga anghel, apan ang Biblia dili klaro mahitungod niini.

Mga sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "kerubin" pwede hubaron nga "binuhat nga may mga pako" o "tagapanalipod nga may mga pako" o "may mga pako nga espiritwal nga tagapanalipod." o "balaan nga may mga pako nga tagapanalipod."
- Ang "kerub" kinahanglan hubaron nga usa ra, sama sa "usa ka linalang nga may mga pako nga binuhat" o "balaan, may mga pako nga tagapanalipod."
- Seguraduhon gyud nga ang paghubad niini nga pulong lahi sa paghubad sa "anghel."
- Ikunsidera sad kung giunsa paghubad kini nga pulong sa lokal o nasudnong pinulongan.

kinabuhi, mabuhi, buhi,

Kini nga mga pulong nagtumong sa pisikal nga buhi, dili patay. Gigamit sad sila nga sumbingay nga nagtumong sa tawo nga buhi sa espirituhanong bahin. Ang mga naghisgot sa ubos magpatin-aw kung unsa ang buot ipasabot sa "lawasnon nga kinabuhi" ug "espirituhanon nga kinabuhi."

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto, ang "kinabuhi" pwede hubaron nga "pagkabuhi" o "tawo" o "kalag" o "nilalang" o "kasinatian."
- Ang pulong nga "mabuhi" pwede hubaron sa "magpuyo" (o "nagpuyo") o "anaa."
- Ang mga pulong nga "katapusan sa iyang kinabuhi" pwede sad hubaron nga "sa dihang miundang siya nga "mabuhi."
- Ang sumbingay nga "giluwas ang ilang kinabuhi" pwede hubaron nga "gitugutan sila nga mabuhi" o "wala sila patya."
- Ang sumbingay nga "gitahan nila ang ilang kinabuhi " pwede hubaron nga "gibutang nila ang ilang kaugalingon sa peligro" o "nagbuhat sila ug butang nga pwede nilang ikamatay."

kinasingkasing nga halad

Ang kinasingkasing nga halad usa ka klase sa halad nga sobra pa sa gikinahanglan nga ihalad sumala sa balaod sa mga Judio.

- Kung ang kinasingkasing nga halad nga isakripisyo mananap, gitugutan nga adunay gamay nga depekto nga mananap kay kinaugalingon kini nga halad.
- Kaonon sa mga Israelita ang gisakripisyo nga mananap sa kinasingkasing nga halad isip parte sa pagsaulog sa piyesta.
- Ang libro nga Esdras nagtala ug lainlain nga klase sa kinasingkasing nga mga halad nga ilang gidala sa pagtukod ug usab sa templo. Kini nga mga halad naglakip ug mga bulawan ug pilak nga mga sinsilyo ug parianong sinina.
- Ang kinasingkasing nga halad usa ka hinongdan sa pagsadya sa mga Israelita tungod kay kini nagpakita sa kadaghan sa abot ug sa malampuson nga pagtanom.

kinatas-ang pari

Ang pulong nga "kinatas-ang pari" nagtumong sa pinasahi nga pari nga gipili aron mag-alagad sulod sa usa ka tuig ingon nga pangulo sa tanang mga Israelitang pari.

- Ang kinatas-ang pari adunay mga pinasahi nga mga responsibilidad. Siya lang ang gitugutan nga mosulod sa labing balaan nga lugar sa templo aron maghalad ug pinasahi nga sakripisyo kausa sa usa ka tuig.
- Adunay daghang mga pari ang Israel apan usa lang ka kinatas-ang pari sa usa ka kada tuig.
- Niadtong gidakop si Jesus, si Caiapas ang opisyal nga kinatas-ang pari. Gihisgotan sad ang ugangan ni Caiapas nga si Anas tungod kay siya ang kinatas-ang pari sauna, nga tingali aduna pa gihapon siyay gahum ug awtoridad sa mga tawo.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang "kinatas-ang pari" pwede hubaron nga "labing gamhanan nga pari" o "pari nga kinatas-an ug ranggo."
- Siguradoha ang paghubad niini nga pulong lahi sa "pangulong pari."

komander

Ang komander usa ka pangulo sa kasundalohan nga adunay responsabilidad sa mga sundalo.

- Ang Daang Kasabotan nagtumong kini sa mga komander nga adunay 10,100 ug libu-libo pa ka mga tropa. Sila nagmando sumala sa ilang abilidad.
- Sa dihang si apostol Pablo giatake ug gibunalan sa Jerusalem, adunay usa ka komander nga nagpahunong sa panghitabo.
- Kung ang konteksto tin-aw nga nag-ingon nga kini ang komander sa mga sundalo, kasagaran sa pulong sama sa "pangulo" pwede gamiton. Pananglitan, si Yahweh gitawag nga "komander" sa kasundalohan sa mga anghel, pwede kini hubaron nga "pangulo."
- Ang uban nga mga posibling buot ipasabot pwede ang "kapitan" o "opisyal" o "magdudumala."

konseho, katigoman

Ang konseho usa ka pundok sa mga tawo nga magtigom aron maghisgot, magtambag, ug magdesisyon mahitungod sa mga importanteng butang.

- Kasagaran, ang konseho natigom sa opisyal ug permanente nga pamaagi alang sa usa ka tuyo, sama sa paghimo ug mga desisyon mahitungod sa mga legal nga butang.
- Ang labing importante nga Konseho sa mga Judio giila sad nga Sanhedrin. Adunay 70 ka membro ang Sanhedrin, apil niini ang mga pangulo sa mga Judio sama sa mga pangulong pari, mga katigulangan sa simbahan, mga eskriba, mga Pariseo, ug mga Saduseo.
- Gidala si Pablo atubangan sa Romano nga konseho adtong giaresto siya kay nagtudlo siya sa maayong balita.
- Depende sa konteksto, ang pulong nga "konseho" pwede sad hubaron nga "legal nga panagtigom" o "politikal nga panagtigom."
- Ang "magtigom ang konseho" nagpasabot nga adunay pinasahi nga panagtigom aron desisyonan ang usa ka butang.
- Hinumdumi nga ang pulong nga "counsel" sa Ingles nagpasabot sa tambag o kaalam o kasabutan. Sa ubang mga konteksto, parehas ang gipasabot niini sa "council" sa Ingles hilabi na kung nagtumong kini sa konseho sa Dios.

konsensya

Ang konsensya mao ang parte sa panghunahuna sa tawo nga diin ipahibalo sa Dios nga nagbuhat siya ug sala. Hatagan siya sa Dios ug pagsabot sa iyang kaugalingon kung unsay sakto ug sayop.

- Naghatag ang Dios sa mga tawo ug konsensya aron tabangan sila sa pagkahibalo sa kalainan sa sakto ug sayop.
- Ang tawo nga mituman sa Dios giingon nga adunay "putli" o "tin-aw" o "hinlo" nga konsensya.
- Kung adunay tawo nga ibali wala ang ilang konsensya ug dili na makonsensya kung makasala siya, gitawag kini sa Biblia nga "gikubalan" o "walay pagbati" o "hugaw" nga konsensya.
- Kung kinahanglan, pwede hubaron kini nga pulong gamit ug daghang mga pulong nga maghatag ug sama nga pasabot.

korona, koronahan

Ang korona usa ka butang nga isul-ob sa ulo sa mga pangulo sama sa mga hari ug rayna nga lingin ug daghag dekorasyon. Ang pulong nga "koronahan" nagpasabot sa pagbutang ug korona sa ulo sa usa ka tawo; kung sumbingay kini, nagpasabot kini nga "pasidunggan."

- Kasagaran, ang mga korona gihimo gikan sa bulawan o plata ug gibutangan ug mga halangdong mga bato sama sa esmeralda ug rubi.
- Ang korona gituyo nga mahimong simbolo sa gahum ug pagkadato sa hari.
- Apan ang korona nga gihimo gikan sa mga sanga sa tunok nga gibutang sa ulo ni Jesus gituyo aron tamayon ug pasakitan siya.
- Adtong una pa kaayo nga panahon, ang mga nakadaog sa mga panagsangka sa mga atleta gantihan ug korona nga hinimo gikan sa mga sanga sa olibo. Gihisgotan kini nga korona ni Pablo sa iyang ikaduhang sulat kang Timoteo.
- Kung gigamit nga pagsumbingay, ang "pagkorona" nagpasabot sa pagpasidungog sa usa ka tawo. Atong pasidunggan ang Dios pinaagi sa pagtuman kaniya ug pagdayeg kaniya ngadto sa uban. Sama kini sa pagbutang ug korona kaniya ug pag-ila nga Hari siya.

krimen, kriminal

Ang krimen usa ka sala nga nagsupak sa balaod. Ang pulong nga "kriminal" nagtumong sa tawo nga nakabuhat ug krimen.

- Ang mga klase sa krimen naglakip sa pagpatay sa usa ka tawo o pagpangawat sa kabtangan sa ubang tawo.
- Kasagaran dakpon ang kriminal ug ibutang sa lugar nga dili siya makagawas sama sa prisohan.
- Ang ubang mga kriminal mahimong pugante nga gabalhinbalhin ug lugar aron ikyasan ang mga tawo nga gusto mopasakit kaniya.

krus

Sa panahon sa Biblia, ang krus usa ka kahoy nga poste nga giugbok sa yuta nga adunay kahoy nga gababag sa ibabaw.

- Sa panahon sa Empiryo sa Roma, patyon sa gobyerno sa Roma ang mga kriminal pinaagi sa paghigot o paglansang kanila sa krus unya ibilin sila didto hangtod nga mamatay.
- Sayop nga gipasanginlan si Jesus ug mga krimen nga wala niya gibuhay ug gipatay siya sa mga Romano sa krus.
- Timan-i nga kini nga pulong lahi gyud nga pulong sa berbo nga "cross" sa Ingles, nga nagpasabot sa pagtabok sa pikas kilid sama sa suba o lawa.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Kini nga pulong mahimong hubaron nga gamiton ang pulong sa pinulongan nila nga maghulagway sa porma sa krus.
- Hunahunaa kung mahimong ihulagway ang krus nga butang diin didto patyon ang mga tawo, sama sa "poste sa pagpatay" o "kahoy sa kamatayon."
- Hunahunaa sad kung giunsa paghubad niini nga pulong sa Biblia sa lokal o nasudnong pinulongan.

kuko, pikas, pikas sa kuko

Kini nga mga pulong nagtumong sa gahi nga parte nga nagtabon sa ilalom sa tiil sa pipila ka mga mananap, sama sa mga kamelyo, baka, usa, kabayo, asno, karnero, ug kanding.

- Ang mga kuko magpanalipod sa mga tiil sa mga mananap inig lakaw nila.
- Giingnan sa Dios ang mga Israelita nga hinlo ug makaon ang mga mananap nga adunay pikas nga kuko ug gausap ug balikbalik sa ilang kinaon.

kupo

Ang kupo panggawas nga bisti nga adunay taas nga bukton nga pwede sul-obon sa mga lalaki ug mga babaye. Susama kini sa usa ka sapaw.

- Abli sa atubanagan ang kupo ug pwede isira sa bugkos o bakos.
- Pwede sila taas o mubo ang gitas-on.
- Ang tapol nga kupo gisul-ob sa hari nga sinyales sa pagkahari, bahandi ug pagka-inila.

kurtina

Sa Biblia, ang kurtina usa ka baga ug bug-at nga mga butang nga gigamit sa pagtukod sa tabernaculo sa panahon nga nagkahisalaag ang mga Israelita sa disyerto.

- Ang mga baga ug bug-at nga mga kurtina hinimo gikan sa mga butang sama sa panit sa mananap ug panapton. Gibutang kini sa taas ug kilid sa tinukod nga tabernaculo.
- Adunay kurtina nga nagbulag sa Dapit nga Balaan gikan sa Dapit nga Labing Balaan sa tabernaculo ug kadugayan, aduna say kurtina nga gibutang sa templo.
- Ang kurtina sa templo nga gabulag sa Dapit nga Balaan gikan sa Dapit nga Labing Balaan milagrosong nagisi gikan sa taas hangtod sa ubos niadtong namatay si Jesus.
- Sa ubang bersyon sa Biblia nga Ingles, kini nga kurtina sa pinakasulod nga kwarto sa templo gitawag sad nga belo, nga nagpasabot nga gitago aron dili makit-an.

laglag, malaglag, madunot

Ang pulong nga "laglag" nagpasabot nga mamatay o laglagon nga kasagaran tungod kini sa kagubot o ubang katalagman. Sa Biblia aduna kini pinasahi nga pasabot nga silotan sa walay katapusan sa impiyerno.

- Ang mga tawo nga "malaglag" mao kini ang mga gitakda nga maimpiyerno tungod kay wala nila gituohan si Jesus alang sa ilang kaluwasan.
- Ang Juan 3:16 nagtudlo nga ang "laglag" nagpasabot sa walay kinabuhing dayon sa langit.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Depende sa konteksto, ang mga pamaagi sa paghubad niini nga pulong pwede nga "walay katapusan nga pagkamatay" o "aron silotan sa impiyerno" o "laglagon."
- Siguraduha nga ang paghubad sa "laglag" nagpasabot nga buhi nga walay katapusan sa impiyerno ug dili lamang nagpasabot nga "patay na siya."

lampara

Ang lampara nga gigamit sa panahon sa Biblia gamay nga sudlanan nga adunay pampasiga, nga kasagaran lana, nga maghatag ug kahayag kung madagkutan na.

- Ang lampara kasagaran kulon nga nahimo gikan sa pula nga yuta.
- Sa Kasulatan, ang lampara simbolo sa kahayag ug kinabuhi.

lana

Ang lana usa ka lapot nga likido nga makuha gikan sa pipila ka mga tanom o mga prutas. Sa Biblia ang lana kasagaran nga gikan sa bunga nga olibo.

- Ang lana nga olibo gigamit nga pangluto, pangdihog, panghalad, pangsuga, ug panambal.
- Sa adtong una pa kaayo nga panahon, ang lana nga olibo mahalon kaayo nga lana ug ang pagkabaton sa lana sukdan sa bahandi sa usa ka tawo.

- Siguraduha nga ang paghubad niini nga pulong nagtumong sa klase sa lana nga pwede gamiton nga pangluto, dili langis sa motor. Sa ubang mga pinulungan adunay lainlaing mga pulong alang sa lainlain nga klase sa lana.

langit, kalangitan, langitnong

Ang pulong sa Ingles nga "heaven" (langit) nagtumong sa kung asa nagpuyo ang Dios. Ang sama nga pulong pwede sad magpasabot sa Ingles nga "sky" (langit) depende sa konteksto.

- Ang mga pulong nga "mga kalangitan" nagtumong sa tanang makita nga sa ibabaw sa yuta, apil ang adlaw, buwan, ug mga bitoon. Apil sad niini ang mga layo kaayo nga mga planeta nga dili na makita sa mga tawo gikan sa kalibotan.
- Ang pulong nga "langit" nga "sky" sa Ingles nagtumong sad sa asul nga hawan sa taas sa yuta nga adunay panganod ug hangin nga atong ginhawa. Kasagaran, ang adlaw ug buwan giingon nga "tua sa langit."
- Sa ubang konteksto sa Biblia, ang pulong nga "langit" pwede magtumong sa hawan ibabaw sa yuta o sa lugar diin nagpuyo ang Dios.
- Kung gigamit nga sumbingay ang "langit," nagtumong kini sa Dios. Pananglitan, niadtong nagsulat si Mateo mahitungod sa "gingharian sa langit," nagtumong siya sa ginharian sa Dios.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Kung gigamit ang "langit" nga sumbingay, pwede kini hubaron nga "Dios."
- Ang "gingharian sa langit" sa libro ni Mateo, labing maayo nga ipabilin ang pulong nga "langit" tungod kay timailhan kini sa pamaagi sa pagsulat ni Mateo sa maayong balita.
- Ang mga pulong nga "kalangitan" o "mga butang sa kalangitan" pwede hubaron nga "adlaw, buwan, ug mga bitoon" o "tanang mga bitoon sa mga kalibotan."
- Ang mga pulong nga "mga bitoon sa langit" pwede hubaron nga "mga bitoon sa kalangitan" o "mga bitoon sa tanang kalibotan."

langyaw

Ang pulong nga "langyaw" nagtumong sa tawo nga nagpuyo sa dili niya kaugalingon nga nasod. Sa Daang Kasabotan nagtumong kini sa usa ka tawo nga gikan sa lain nga grupo sa mga katawhan nga mipuyo kauban sa laing grupo nga mga tawo.

- Ang langyaw usa ka tawo nga ang iyang pinulungan ug kultura lahi sa imoha
- Si apostol Pablo nagsulat sa taga Efeso nga usa pa sila nakaila kang Cristo, mga langyaw sila sa kasabotan sa Dios.
- Ang lain nga pulong sa "langyaw" kay "taga lain nga lugar."
- Usahay ang "langyaw" gihubad nga "estranghero."

lawasnong kaibog

Ang lawasnong kaibog hilabihan kini nga kaibog, kasagaran sa konteksto nga gusto kaayo niya ang makasal-anong mga butang o imoral.

- Sa Biblia ang "lawasnong kaibog" kasagaran nagtumong sa kaibog sa usa ka tawo nga dili iyang kaugalingong asawa.
- Usahay gigamit kini nga sumbingay sa pagsimba sa mga diosdiosan.
- Pwede sad kini hubaron nga "sayop nga kaibog" o "hilabihan nga imoral nga kaibog" o "hilabihan nga kaibog sa sala."

leon

Ang leon dako nga ihalas nga mananap, upat ang mga tiil ug adunay mga ngipon ug mga kuyamoy nga pangpatay ug panggautgaot sa ilang tukbunon.

- Kusgan kaayo ang lawas sa mga leon, ug tulin sila kaayo nga mogukod aron madakpan ang ilang tukbunon.
- Ang mga lalaking leon may nakapalibot nga buhok sa ilang mga ulo.
- Ang mga leon mopatay ug uban nga mga mananap aron kaonon nila, ug peligro sad sila sa mga tawo.
- Kaniadtong bata pa si David, gipatay niya ang mga leon sa pagpanalipod sa iyang mga inatiman nga mga karnero.

leopardo

Ang leopardo dako nga mananap nga sama sa iring nga ihalas ug tabonon ang kolor niya nga adunay itum-itom sa lawas niini.

- Ang leopardo motukob o mokaon sa uban nga mga mananap.
- Ang pagkakalit sa pagkahitabo sa usa ka katalagman gikumpara sa leopardo, tungod sa iyang pagkapintas ug tulin nga modagan.
- Sa panan-awon nga gihatag kang Daniel ug kang Juan, ang leopardo gigamit sa paghulagway kung unsa ang dagway sa usa ka mapintas nga mananap.

libak

Ang pulong nga "libak" nagtumong sa pag-istorya mahitungod sa mga kalihokan sa mga tawo nga mga negatibo ug dili produktibo nga paagi nga wala makahibalo ang gitumong nga tawo. Kasagaran wala masuta kung tinuod ang gipang-istorya.

- Ang Bag-ong Kasabotan nag-ingon nga sayop ang pagpakaylap o katag ug negatibo nga impormasyon mahitungod sa mga tawo. Ang libak ug pagbutangbutang mga ehemplo niini nga mga negatibo nga sinultihan.
- Ang libak makadaot sa usa ka tawo o mga tawo nga gihisgutan tungod kay ang mga impormasyon nga gipanulti personal man ug dili angay nga ipahibalo sa uban.

lig-on/kusog, paglig-on

Ang pulong nga "lig-on" nagtumong sa estado sa usa ka tawo nga kusgan sa pisikal, emosyonal, o espirituwal nga bahin. Ang "palig-onon" nagpasabot nga himuon ang usa ka tawo o usa ka butang nga lig-on.

- Ang "lig-on" pwede sad magtumong sa abilidad sa usa ka tawo nga mosukol batok sa mga masinupakon nga pwersa.
- Ang usa ka tawo adunay lig-on nga kabubut-on kung siya wala magpadala sa pagsulay.
- Usa sa nagsulat sa Mga Salmo gitawag si Yahweh nga maoy iyang kalig-on, diin nagpasabot nga ang Dios mitabang nga nagpalig-on kaniya.
- Kung ang pisikal nga istraktura sama sa mga paril o tinukod gipalig-on, nagpasabot nga gitukod pag-usab sa mga tawo ang istraktura aron lig-onon kini gamit ang mga bato aron pwede kini makasukol sa atake sa kaaway.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Sa katibuk-an, ang pulong nga "paglig-on" pwede hubaron nga "mao ang magpalig-on" o "mahimo nga gamhanan kaayo."
- Ang uban nga paggamit niini nga mga pulong nga adunay mga sugyot sa paghubad mao ang:

- "nagbutang kanako ug kakusog sama sa bakus" nagpasabot nga "maoy hinungdan sa akong hingpit nga kalig-on, sama sa bakus nga hingpit nga gapalibot sa akong hawak."
- "ang paghilom ug pagsalig mao ang imong kusog" nagpasabot nga "ang kalmado nga paglihok ug pagsalig sa Dios mao ang magpabaskog sa imong espirituwal nga bahin"
- "ang pagbag-o sa ilang kusog" nagpasabot nga "mahimo kita nga lig-on pag-usab"
- "pinaagi sa akong kusog ug kaalam milihok ako" nagpasabot nga "nahimo nako kining tanan tungod sa akong kusog ug kaalam"
- "gipalig-on ang paril" nagpasabot nga "lig-onon ang paril" o "itukod pag-usab ang paril"
- "palig-onon ko kamo" nagpasabot nga "pakusgon ko kamo"
- "kang Yahweh lang ang kaluwasan ug kusog" nagpasabot nga "Si Yahweh lamang ang maoy nagluwas ug nagpalig-on kanato"
- ang Ingles nga sumbingay nga "the rock of your strength" nagpasabot nga "ang matinud-anon maoy nagpalig-on kanimo"
- "pinaagi sa kakusog sa iyang tuong kamot" nagpasabot nga "hingpit siya nga nagluwas kanimo gikan sa kasamok sama sa usa ka tawo nga hingpit nga nagpanilipod pinaagi sa kakusog sa iyang mga kamot."
- "sa gamay nga kakusog" nagpasabot nga "luya" o "dili kaayo kusgan."
- "sa tanan nakong kakusog" nagpasabot nga "gamit ang akong labing maayong paningkamot" o "kalig-on ug kahingpit."

limbong, panglimbong, pagpanglimbong, limbongan

Ang pulong nga "limbong" nagpasabot sa pagpatuo sa usa ka tawo sa butang nga dili tinuod. Ang pagpangilad sa usa ka tawo gitawag nga "panglimbong."

- Ang "pagpanglimbong" usa pa ka pulong nga nagtumong sa pagpatuo sa usa ka tawo sa butang nga dili tinuod.
- Ang usa ka tawo nga magpatuo sa uban sa butang nga bakak gitawag nga "manlilimbong." Pananglitan, si Satanas gitawag nga "manlilimbong." Ang mga dautang espiritu nga iyang gimandoan gitawag sad nga mga "manlilimbong."
- Ang tawo, buhat, o mensahe nga dili matinuoron pwede ihulagway nga "limbongan."
- Ang mga pulong nga "limbong" ug "panglimbong" adunay parehas nga pasabot apan adunay gamay lang nga kalainan sa ilang paggamit.
- Ang mga pulong nga gamiton sa paghulagway nga "malimbongon" ug "limbongan" parehas lang ang pasabot ug gigamit sa parehas nga konteksto.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang ubang pamaagi sa paghubad sa "limbong" mahimong "mamakak kang" o "patuohon ang uban sa sayop nga pagtuo" o "pahunahunaon ang usa ka tawo ug butang nga dili tinuod."
- Ang pulong nga "gilimbong" mahimong hubaron nga "gipahunahuna ug bakak" o "gibakakan" o "gilinlang" o "gibinuangan" o "gisalaag."
- Ang "manlilimbong" mahimong hubaron nga "bakakon" o "maoy hinungdan nga mahisalaag ang mga tawo" o "tawo nga manglimbong."
- Depende sa konteksto, ang mga pulong nga "pagpanglimbong" o "panglimbong" mahimong hubaron sa pulong nga nagpasabot nga "kasaypanan" o "pagpamakak" o "panglinlang" o "dili pagkamatinuoron."
- Ang mga pulong nga "limbongan" o "malimbongon" mahimong hubaron nga "dili matinuoron" o "hinungdan nga mahisalaag" o "bakakon" aron ihulagway ang tawo nga nagsulti o nagbuhat ug pamaagi nga maoy hinungdan nga ang ubang tawo motuo sa mga butang nga dili tinuod.

limos

Ang pulong nga "limos" nagtumong sa kwarta, pagkaon, o ubang butang nga ihatag aron makatabang sa mga pobre.

- Kasagaran, ang paghatag ug limos gitan-aw nga kinahanglanon sa pagtuman sa relihiyon o pagpakita ug pagkamatarong.

- Nagpasidaan si Jesus batok sa paghatag ug limos aron dayegon lang sa ubang tawo.

linalang

Ang pulong nga "linalang" nagtumong sa tanang mga buhi nga gilalang sa Dios, apil ang mga tawo ug mga mananap.

- Ang propeta nga si Ezequiel nakakita sa iyang panan-awon sa himaya sa Diyos ug mga buhing linalang . Wala niya nasabtan kung unsa to sila, mao nga gingalan na lang niya sila nga 'buhing linalang."

linukot nga basahon

Sa una pa kaayo nga panahon, ang linukot nga basahon usa ka klase sa basahon nga gihimo gikan sa usa ka taas nga panit sa mananap o butang nga gitawag sa Ingles nga "papyrus". Pagkahuman ug sulat o pagbasa niini, lukoton kini sa tawo gamit ang gamay nga sanga sa tumoy sa linukot nga basahon.

- Gigamit ang mga linukot nga basahon alang sa mga legal nga dokumento ug sa kasulatan.
- Kung ang usa ka tawo gusto nga magpadala sa mensahero ug linukot nga basahon ngadto sa laing tawo, pwede kini niya selyohan ug talo. Kini magpugong sa mensahero o bisan kinsa pa sa pag-abri sa basahon ug pagsulat ug bisan unsa niini. Inig kakita sa tawo nga makadawat sa linukot nga basahon nga wala matangtang ang selyo, makahibalo siya nga walay ni-abri niini.

lit-ag, bitik

Ang mga pulong nga "lit-ag" ug "bitik" nagtumong sa mga butang nga gigamit aron dakpon ang mga mananap ug dili sila makaikyas. Kasagaran, gitago ang lit-ag ug bitik aron ang dakpon niini dili makamatikod ug kalit siya madakpan.

- Kini nga mga pulong gigamit sad nga sumbingay sa pagtumong sa bisan unsa nga makabitik o makalit-ag sa usa ka tawo sa espirituhanon nga pamaagi.
- Ang "lit-ag" kasagaran adunay laang nga pisi o alambri nga kalit nga mohugot kung makatunob ang mananap niini ug mabitik ang iyang tiil.
- Ang "bitik" kasagaran gihimo gikan sa puthaw o kahoy ug adunay duha ka parte nga kalit lang ug kusog kaayo mosirado aron madapkan ang parte sa lawas sa mananap aron dili kini makaikyas.
- Sa Biblia, kini nga mga pulong gigamit nga sumbingay sa paghisgot kung giunsa nga ang sala ug pagtintal ingon nga mga lit-ag nga mobitik sa mga tawo.
- Giingon sa Biblia nga si Satanang ug mga dautang tawo makabutang ug mga lit-ag ug bitik aron sulayan nga makapasala sa mga tawo.
- Ang mga pulong nga "mag-andam ug bitik" nagpasabot sa pag-andam sa lit-ag aron makabitik ug tawo.
- Ang "pagkahulog sa bitik" nagtumong sa pagkahagbong sa lawom nga buho o bangag nga gikubkob ug gitabonan aron adunay mahagbong didto.
- Mao kini ang pagtandi nga gihimo sa mga sumbingay: sama sa madakpan sa usa ka bitik o lit-ag, kasagaran ang pagkahagbong ngadto sa sala o pagtintal kalit lang ug kusog nga mahitabo ug makuratan ang tawo nga nabitik.
- Ang resulta sad niini makadaot gyud sa tawo nga nabitik o nalit-ag sa sala.

lobo

Ang lobo bagsik kini nga mananap nga may pagkaparehas sa ihalas nga iro.

- Ang mga lobo kasagaran mangayam nga naka grupo sila nga gitawag nga mga bangan.
- Ang mga lobo malimbungon ug mabinantayon sa dihang dakmaon nila ang ilang mga kan-onon.
- Ang mga bakakon nga mga magtutudlo delikado sa mga tumutuo, usahay gitandi sila sa mga lobo nga modaut sa mga karnero.
- Ang mga karnero huyang sa atake sa mga lobo ug makaon sila, tungod kay wala silay bisag unsa nga maayo nga depensa batok kanila.

lubong, gilubong

Ang paglubong mao ang pagbutang sa usa ka butang sa gikalutan nga yuta ug tabunan kini.

- Kasagaran ang pulong nga "lubong" nagtumong sa pagbutang sa patay sa gikalutan nga yuta o lawak ug tabunan kini.
- Sa daghang dapit sa kalibutan, ang paglubong nila sa patay ibutang nila kini sa gikalutan nga yuta ug tabunan usab kini ug yuta. Usa ilubong ang patay kasagaran ibutang nila sa murag kahon sama sa lungon.
- Sa panahon sa Biblia, ang patay ilubong nila sa langob o kaparehas nga lugar. Pagkamatay ni Jesus, ang iyang lawas giputos nila sa panapton ug gibutang sa lubungan nga bato ug gisirad-an ug lapad nga dakong bato.
- Si apostol Pablo nagsulat nga sa dihang ang mga tumutuo kang Jesus mabawtismuhan, gipakita nila nga sila nalubong na kauban ni Cristo ug nabanhaw gikan sa kamatayon kauban niya,

lugas

Ang lugas kasagaran nagtumong sa binhi sa pagkaon nga tanum sama sa trigo, sebada, mais, dawa ug humay. Pwede sad nga nagtumong lang kini sa binhi.

- Sa Biblia, ang mga lugas nga gitumong mao ang trigo ug sabada.
- Ang uhay parte sa tanum nga diin naa ang mga lugas.
- Timan-i nga sa ubang mga daan nga mga bersyon sa Biblia migamit sila sa pulong nga "mais" nagtumong sa lugas. Sa moderno nga Englis ang "mais" nagtumong sa usa ka klase sa lugas.

lugas nga halad

Ang lugas nga halad gasa kini nga trigo o harina sa sebada nga ihatag o ihalad sa Dios, kasagaran himuon nila kini pagkahuman sa sinunog nga halad.

- Ang lugas nga gamitong lugas nga halad pino kini kaayo ug usahay lutuon nila usa ihalad; sa ubang higayon dili nila kini lutu-on.
- Ang harina kinahanglan dugangan ug mantika ug asin, apan dili pwede sagulan ug libadura.

lungsoranon

Ang lungsoranon usa ka tawo nga nagpuyo sa usa ka siyudad, nasod, o gingharian. Nagtumong kini labi na sa usa ka tawo nga nakarehistro nga residente o legal nga gapuyo niadto nga lugar.

- Depende sa konteksto, pwede sad kini nga hubaron nga "lumulupyo" o "opisyal nga nagpuyo."
- Ang lungsoranon pwede magpuyo sa rehiyon nga parte sa dako nga gingharian o imperyo nga gigamhan sa hari, imperador o uban pa nga tagamando. Pananglitan, si Pablo lungsoranon sa imperyo sa Roma, nga dunay daghan nga probinsiya: Si Pablo nagpuyo sa usa niini nga mga probinsiya.
- Sa sumbingay nga bahin, ang mga tumutuo kang Cristo gitawag nga "mga lungsoranon" sa langit kay moabot ang adlaw nga mopuyo sila didto. Sama sa lungsoranon sa usa ka nasod, ang mga Kristohanon kauban sa gingharian sa Dios ug aduna silay panghunahuna ug pamatasan sama sa ilang Hari.

luta, lira

Ang luta ug ang lira mga gagmay nga instrumento sa musika nga adunay mga kuwerdas ug gigamit sa mga Israelita sa ilang pagsimba sa Dios.

- Ang lira murag gamay nga alpa, nga adunay kuwerdas gikan sa taas hangtod paubos nga kaskason aron motukar.
- Ang luta susama kaayo sa usa ka gitara.
- Sa pagtukar sa luta o lira, ang uban nga kuwerdas ipiton sa mga tudlo sa usa ka kamot, samtang ang ubang mga kuwerdas kaskason sa pikas nga kamot.
- Ang luta, lira ug alpa patukaron pinaagi sa pagkaskas o pagtandog sa mga kuwerdas.

- Lainlain ang gidaghanon sa kuwerdas, apan sa Daang Kasabotan adunay mga instrumento nga gihisgutan nga adunay napulo ka mga kwerdas.

maaghop, kaaghop

Ang pulong nga "maaghop" naghulagway sa tawo nga malumo, masunuron, ug andam nga mag-antos ug kasaypanan. Ang kaaghop mao ang abilidad nga magmalumo bisan kung angay unta nga mapintas o pwersa ang himoon sa usa ka tawo.

- Kasagaran duol ang kaaghop sa pagkamainubsanon.
- Gihulagway ni Jesus ang iyang kaugalingon nga maaghop o malumo ug kasingkasing.
- Kini nga pulong pwede hubaron nga "malumo" o "maayo ug batasan."
- Ang pulong nga "kaaghop" pwede hubaron nga "pagkamalumo" o "pagkamainubsanon."

maalam nga mga lalaki

Ang pulong nga "maalam nga mga lalaki" nagtumong sa mga lalaki nga adunay pinasahi nga kaalaman ug mga abilidad nga kasagarang nag-alagad ingon nga apil sa mga opisyaes sa hari.

- Ang ubang mga maalam nga mga lalaki gitun-an ang mga bituon ug kung unsa ang gipasabot sa mga bituon sa panganod.
- Ang mga maalam nga mga lalaki kasagarang tawagon aron sa pagsulti kung unsa ang buot ipasabot sa mga damgo. Usa si Daniel sa maalam nga mga lalaki ni Haring Nabucodonozor ug gihatagan siya sa Dios sa abilidad sa pagsabot sa mga damgo sa hari.
- Sa ubang mga nasod sa Mediteraneo, ang mga maalam nga mga lalaki giisip nga propesyonal nga mga eskolar.
- Usahay ang mga maalam nga mga lalaki gagamit ug salamangka, sama sa pagpanag-an o uban pang mga buluhaton nga naggamit ug gahum sa mga dautang mga espiritu.
- Sa Bag-ong Kasabotan, ang mga maalam nga mga lalaki nga gikan sa mga rehiyon sa silangang dapit nga miadto aron sa pagsimba kang Jesus gitawag ug "maalam" o "maalam nga mga lalaki." Posible sad nga kini nga mga lalaki astrologo nga gitun-an ang mga bituon. Ang uban naghunahuna nga sila mga kaliwat sa mga maalam nga mga lalaki nga gitudloan ni Daniel niadtong tua pa siya sa Babilon.

maalamon, Kaalam

Ang pulong nga "maalamon" naghulagway sa usa ka tawo nga nakasabot kung unsa ang tinuod ug moral nga paggawi. Ang "kaalam" mao ang pagsabot ug pagbuhat sa unsa ang tinuod ug moral.

- Ang pagkamaalamon mao ang abilidad sa paghimo ug maayo nga desisyon, labi na sa pagpili sa pagbuhat kung unsa ang makapahimuot sa Dios.
- Sa Biblia, ang pulong nga "kalibutanon nga kaalam" sumbingay kini nga nagtumong sa kung unsa ang gitawag nga maalamon niini nga kalibutan, apan kabuangan diay kini.
- Ang mga tawo mahimong maalamon pinaagi sa pagpaminaw sa Dios ug mapaubsanon nga gatuman sa iyang kabubut-on.
- Ang maalamon nga tawo ipakita niya ang mga bunga sa Balaang Espiritu sa iyang kinabuhi, sama sa hingpit nga kalipay, pagkamaayo, mahigugmaon ug mapasensiyahon.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto, mga paagi sa paghubad sa "maalamon" pwede ilakip ang mga pulong o mga pulong nga buot ipasabot, "buotan" o "makatarunganon ug matinumanon" o "mahadlok sa Dios."
- Ang "kaalam" pwede hubaron pinaagi sa pulong o mga pulong nga nagpasabot nga "mabinantayon" o "maalamon nga pagkinabuhi" o "makatarunganon ug matinumanon nga pagkinabuhi" o "maayo nga paghukom."
- Mas maayo nga hubaron ang "maalamon" ug "kaalam" sa paagi nga sila lahi sa mga pulong nga sama sa matarong o matinumanon.

maalamon, mga astrologo

Sa sagsay ni Mateo sa pagkatawo ni Cristo, kini nga mga "maalamon" o "edukado" nga mga tawo nagdala ug mga gasa kang Jesus sa Betlehem pagkahuman nga gipanganak siya didto. Basig mga "astrologo" sila, mga tawo nga nagtuon sa mga bituon.

- Kini nga mga tawo nagbiyahe gikan sa layo nga mga nasod sa subangan sa Israel. Walay nakahibalo kung diin gyud sila gikan ug kung kinsa gyud sila. Apan klaro nga mga eskolar sila nga nagtuon sa mga bituon.
- Mga kaliwat siguro sila sa mga maalamon nga mga tawo nga nag-alagad sa hari sa Babilonia sa panahon ni Daniel nga natudluan sa daghang mga butang, sama sa pagtuon sa mga bituon ug paghubad sa mga damgo.
- Ang tradisyon nag-ingon nga adunay tulo niini nga mga lalaki tungod sa tulo ka mga gasa nga gidala nila ngadto kang Jesus. Apan posible gyud kaayo nga sobra sila sa tulo o daghan sila.

maayo, pagkamaayo

Ang pulong nga "maayo" adunay lainlain nga mga buot ipasabot depende sa konteksto. Daghang pinulungan mogamit ug lainlain nga mga pulong sa paghubad niini nga lainlain nga mga buot ipasabot.

- Kasagaran, ang mga butang giingon nga maayo kung motugma kini sa kinaiya, katuyoan, ug kabubut-on sa Dios.
- Ang usa ka butang "maayo" kung kini makapahimuot, maayo kaayo, makatabang, angayan sa usa ka butang, mapuslanon, o "moral nga matarong."
- Ang yuta nga "maayo" pwede tawagon nga "tabunok" o "mabungahon."
- Ang "maayo" nga abot pwede nga "dagaya" nga abot.
- Ang tawo pwede mahimong "maayo" sa iyang gihimo kung hanas sa iyang tahas o trabaho, sama sa "maayo nga mag-uuma."
- Sa Biblia, kasagaran nga buot ipasabot sa "maayo" kasagaran suwahi sa "daotan." Ang pulong nga "pagkamaayo" kasagaran nagtumong sa moral nga pagkamaayo o matarung sa hunahuna ug sa mga buhat.
- Ang pagkamaayo sa Dios nagtumong kung giunsa niya sa pagpanalangin sa iyang katawhan pinaagi sa paghatag kanila ug maayo ug mapuslanon nga mga butang. Pwede sad nga nagtumong kini sa moral nga kahingpitan.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Kung unsa ang kasagaran nga pulong sa "maayo" sa pinulungan nga hubaron kinahanglan gamiton gyud kini kung tugma ug natural, labi na sa konteksto nga diin suwahi kini sa daotan.
- Depende sa konteksto, uban nga paagi sa paghubad niini nga pulong pwede sad ang "kaayo" o "maayo kaayo" o "makapahimuot sa Dios" o "matarung" o "mapuslanon."
- Ang "Maayo nga yuta" pwede hubaron nga, "tabunok nga yuta" o "mabungahon nga yuta"; ang "maayo ang abot" pwede hubaron nga "dagaya nga ani" o "dako ang abot."
- Ang mga pulong nga "magbuhat ug maayo sa" buot ipasabot maghimo ug usa ka butang nga kaayohan sa uban ug pwede sad hubaron nga "magmaayo sa" o "tabang" o "kaayohan" sa usa ka tawo.

.* Depende sa konteksto, mga paagi sa paghubad sa pulong nga "pagkamaayo" pwede sad ang "panalangin" o "kaayohan" o "moral nga kahingpitan" o "pagkamatarong" o "kaputlian."

maayong balita, ebanghelyo

Ang pulong nga "ebanghelyo" literal nga buot ipasabot "maayong balita" ug nagtumong sa mensahe o pagpahibalo sa mga tawo mahitungod sa usa ka butang nga kaayohan ug magpalipay kanila.

- Sa Biblia, kini nga pulong kasagaran nagtumong sa mensahe sa Dios mahitungod sa kaluwasan sa mga tawo pinaagi sa sakripisyo ni Jesus sa krus.

- Kadaghanan sa mga Englis nga mga Biblia, "maayong balita" ang kasagarang hubad sa "ebenghelyo" ug gigamit sad sa mga pulong nga sama sa "ebanghelyo ni Jesu Cristo," ang "ebanghelyo sa Dios" ug ang "ebenghelyo sa gingharian."

Mga Sugyot sa paghubad

- Lainlain nga paagi sa paghubad niini nga pulong pwede sad ang "maayong mensahe" o "maayo nga pagpahibalo" o "mensahe sa kaluwasan sa Dios" o "ang maayong butang nga gitudlo sa Dios mahitungod kang Jesus."
- Depende sa konteksto, mga paagi sa paghubad niini nga mga pulong, "maayong balita sa" pwede sad ang "maayong balita/mensahe mahitungod sa" o "maayong balita gikan sa" o "ang maayong mga butang nga giingon kanato mahitungod sa" o "unsa ang giingon sa Dios mahitungod sa iyang pagluwas sa mga tawo."

mabinantayon

Ang pulong nga "mabinantayon" naghulagway sa usa ka tawo nga maanadon nga naghunahuna pag-ayo mahitungod sa iyang mga binuhatan ug naghimo ug maalamon nga mga desisyon.

- Kasagaran ang pagkamabinantayon adunay kalabutan sa kaalam sa pisikal nga mga matang, sama sa pagdumala sa kwarta o kabtangan.
- Ang usa ka tawo mabinantayon kung siya gatigom ug kwarta o mga butang.
- Bisan parehas kini ug gipasabot sa "pagkamabinantayon," ang pulong nga "kaalam" kasagarang nagtumong sa espirituhanon o moral nga mga matang.
- Depende sa konteksto, pwede kini hubaron nga, "maalamon" o "maanadon."

magbubuhat

Kasagaran ang "magbubuhat" usa ka tawo nga naghimo o nagbuhat ug mga butang.

- Sa Biblia, ang pulong nga "Magbubuhat" usahay gigamit nga ngalan o titulo sa Yahweh, tungod kay gilalang niya ang tanan nga butang.
- Kasagaran kini nga pulong gihiusa sa "sa iyang" o "akong" o "sa imong."

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "magbubuhat" pwede hubaron nga "Manlalalang" o "Dios nga manlalang" o "ang nagbuhat sa tanang butang."
- Ang mga pulong nga "ang iyang Magbubuhat" pwede sad hubaron nga "ang nagbuhat kaniya" o "Dios nga nagbuhat kaniya."
- Ang mga pulong nga "ang imong magbubuhat" ug "ang akong magbubuhat" pwede sad hubaron sa sama nga paagi sa "ang iyang magbubuhat" ilisan lang ang pronombre.

magdayeg

Ang pulong nga "magdayeg" buot ipasabot hatagan ug pagtagad ang usa ka tawo o usa ka butang aron mailhan kini.

- Kung gamiton sa Biblia, ang "magdayeg" kasagaran nagtumong sa paghimaya sa hari o ang Dios mismo.
- Kung ang tawo magdayeg sa iyang kaugalingon buot ipasabot mapahitas-on siya ug himuon niya ang iyang kaugalingon nga importante. Ang propeta nga si Daniel naghulagway sa usa ka hari nga sa ulahing mga panahon dayegon niya ang iyang kaugalingon labaw sa tanan aron ang mga tawo mosimba kaniya.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang uban nga paagi sa paghubad sa "magdayeg" pwede ang "isugilon kung unsa kagamhanan ang Dios" o "dayegon siya sa iyang pagkabulahan."

maghimaya

Ang pulong nga "maghimaya" buot ipasabot nagpakita o nag-ingon kung unsa ka dako ug ka importante ang usa ka butang o usa ka tawo. Ang literal nga buot pasabot niini "maghatag ug paghimaya."

- Ang mga tawo pwede maghimaya sa Dios pinaagi sa pagsugilon mahitungod sa mga katingalahang butang nga iyang nahimo.
- Pwede sad sila maghimaya sa Dios pinaagi sa pagkinabuhi nga mapasidungganon kaniya ug nagpakita kung unsa ka gamhanan ug kaanindot siya.
- Sa dihang ang Biblia mag-ingon nga pasidunggan sa Dios ang iyang kaugalingon, buot ipasabot nga gipadayag niya sa mga tawo ang iyang pagkahibulungan nga pagkagamhanan nga kasagaran gipakita niya pinaagi sa mga milagro.
- Ang Dios Amahan maghimaya sa Dios Anak pinaagi sa pagpahayag sa mga tawo sa pagkahingpit, katahom ug pagkagamhanan sa Anak niya.
- Ang matag-usa nga mituo kang Cristo himayaon kauban niya. Sa dihang sila banhawon gikan sa patay ug bag-ohon sila aron makita ang iyang himaya ug grasya sa tanan nga gilalang.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Kini nga pulong pwede sad hubaron nga, "maghatag ug himaya sa" o "magdala ug himaya sa" o "pagpakita sa kagamhanan."
- Ang mga pulong nga "maghimaya sa Dios" pwede sad hubaron nga "daygon ang Dios" o "maghisgot mahitungod sa pagkagamhanan sa Dios" o "ipakita kung unsa ka pagkagamhanan ang Dios" o "pasidunggi ang Dios."

maghinambog, hambogiro

Ang pulong nga "maghinambog" nagpasabot sa pag-istorya sa pagkamapahitas-on mahitungod sa usa ka butang o sa usa ka tawo. Ang kasagarang ipasabot niini kay ang paghinambog sa iyang kaugalingon.

- Ang usa ka tawo nga "hambogiro" ipanghambog ang iyang kaugalingon kung mag-istorya.
- Gibadlong sa Dios ang mga Israelitas sa ilang "pagpanghambog" sa ilang diosdiosan. Mapahitas-on sila nga nagsimba sa dili tinuod nga dios imbis nga sa tinuod nga Dios.
- Ang Biblia naghisgot sad mahitungod sa mga tawo nga mapahitas-on nga gapanghambog mahitungod sa ilang mga bahandi, ilang kusog, ilang kayutaan, ug sa ilang mga balaod. Nagpasabot kini nga sila mapahitas-on mahitungod niining mga butanga ug wala moila nga ang Dios naghatag niini nga mga butanga kanila.
- Gi-awhag sa Dios ang mga Israelitas nga "maghinambog" hinuon o magmapahitas-on mahitungod sa kamatuoran nga nakaila sila kaniya.
- Si apostol Pablo, nagsulti sad mahitungod sa paghinambog sa Ginoo, nagpasabot nga sila nalipay ug nagpasalamat sa Dios sa tanang gihimo niya alang kanila.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang ubang pamaagi sa paghubad sa "maghinambog" pwede sad "magpasigarbo" o "magsulti nga mapahitas-on" o "magpahitas-on."
- Ang pulong nga "hambogiro" pwede sad hubaron pinaagi sa pulong o mga pulong nga nagpasabot, "puno sa garbo ang iyang panulti" o "nagsulti nga mapahitas-on mahitungod sa iyang kaugalingon."
- Sa konteksto sa pagkamapahitas-on mahitungod sa pagkaila sa Dios, pwede sad kini hubaron nga, "sa nagpasigarbo" o "naghimaya sa" o "nalipay gyud mahitungod sa" o "nagpasalamat sa Dios mahitungod."
- Ang uban nga pinulongan adunay duha ka mga pulong sa "hambog": ang nigatibo nga nagpasabot nga mapahitas-on, ug ang positibo nga nagpasabot nga "puno sa garbo sa iyang trabaho, pamilya, o nasod.

maghinulsol, paghinulsol

Ang pulong nga kasagaran gihubad nga "maghinulsol" literal nga buot ipasabot pagtalikod gikan sa pagkamakasal-anon, tawhanon nga pamaagi sa panghunahuna ug pagbuhat, ug mobalik sa pamaagi sa Dios sa panghunahuna ug pagbuhat. Ang paghinulsol mao kini ang pagbasol.

- Sa diha nga ang mga tawo tinuod nga maghinulsol sa ilang mga sala, pasaylu-on sila sa Dios.
- Ang resulta sa pagbasol mao ang pagsugod sa pagsunod sa Dios.
- Kini nga pulong naglakip sa pagbag-o sa kasingkasing, pagbalik kini sa Dios ug pagpalayo gikan sa sala.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "maghinulsol" pwede hubaron uban sa pulong o mga pulong nga buot ipasabot, "mibalik."

magluwas, tig-luwas

Ang "magluwas" ug usa ka tawo nagpasabot nga luwason ang usa ka tawo. Ang pulong nga "tigluwas" nagtumong sa usa ka tawo nga moluwas o motabang sa mga tawo aron maluwas gikan sa pagkaulipon, pagpanglupig, o uban pa nga mga kakuyaw.

- Sa Daang Kasabotan, ang Dios nagpili ug mga tig-luwas aron panalipdan ang mga Israelita pinaagi sa pagpangulo kanila sa gubat batok sa ubang mga grupo sa tawo nga miatake kanila.
- Kini nga mga tig-luwas ginganlan sad nga mga "maghuhukom" ug sa libro sa Daang Kasabotan nga Maghuhukom natala ang panahon sa kasaysayan sa dihang kini nga mga maghuhukom gipanguluhan ang Israel.
- Ang Dios ginganlan sad nga "tig-luwas." Sa tanang kasaysayan sa Israel, giluwat niya ang iyang katawhan gikan sa ilang mga kaaway.
- Sa pipila nga mga konteksto, ang pulong nga "tig-luwas" nagpasabot sa pagtugyan sa kaaway, sama niadto nga si Judas gitugyan si Jesus ngadto sa mga pangulo sa Judio.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Sa konteksto nga tabangan ang mga tawo nga moikyas gikan sa ilang mga kaaway, ang pulong nga "magluwas" mahubad nga "maghatag ug kagawasan."
- Kung kini magpasabot sa pagtugyan ug usa ka tawo sa kaaway, ang "magluwas" pwede mahubad nga "pagtugyan sa" o "paghatag ngadto sa."
- Ang pulong nga "tig-luwas" pwede sad mahubad nga, "tigluwas" o "tagahatag ug kagawasan."
- Kung ang pulong nga "tig-luwas" nagtumong sa mga maghuhukom nga nangulo sa Israel, mahubad sad kini nga "governador" o "maghuhukom" o "pangulo."

magpasakop, gisakop

Ang pulong nga "magpasakop" nagtumong sa usa ka tawo nga naa sa ilalom sa awtoridad sa usa ka tawo. Ang mga pulong nga "magpasakop sa" usa ka mando nga nagpasabot nga "pagtuman" o "magpasakop sa awtoridad sa."

- Ang mga pulong nga "magpasakop sa" nagtumong sa pagbutang sa mga tawo ilalom sa awtoridad sa usa ka pangulo o usa ka nangulo.
- Ang mga pulong nga "ipasakop ang usa ka tawo sa usa ka butang" nagpasabot nga patagamtamon ang usa ka tawo sa dili maayo nga panghitabo sama sa silot.
- Usahay ang pulong nga "magpasakop" gigamit nga nagtumong sa gihisgutan o maoy sentro sa usa ka butang sama sa, "gisakop sa pagbiaybiay."
- Ang mga pulong nga "magpasakop sa" nagpasabot nga parehas sa "kinahanglan magpailalom sa" o "magpaubos kang."

magsilhig, nagsilhig

Ang pulong nga "magsilhig" ug "nagsilhig" kasagaran nagtumong sa alisto nga pagtangtang sa hugaw gamit ang silhig. Kini nga mga pulong gigamit sad nga sumbingay.

- Ang pulong nga "magsilhig" gigamit nga sumbingay nga naghulagway kung giunsa pag-atake sa mga sundalo nga paspas, mahukmanon, kalihukan nga daghan ang naabot.
- Pananglitan, si Isaias nagtagna nga ang mga taga-Asiria "silhigon" nila ang gingharian sa Juda. Kini nagpasabot nga laglagon nila ang Juda ug dakpon ang ilang katawhan.
- Ang pulong nga "magsilhig" pwede sad gamiton nga naghulagway sa pamaagi nga paspas nga pag-agas sa tubig nga magtulod sa mga butang ug pugos nga ipalayo sila.
- Ang panulihon nga adunay butang nga "mosilhig" sa usa ka tawo nagpasabot nga nakasinati siya ug daku ug lisod nga mga panghitabo.

mahistrado, mga mahistrado

Ang mahistrado pinili nga opisyal nga motindog isip maghuhukom ug modesisyon sa mga butang sa balaod.

- Sa panahon sa Biblia, ang mahistrado mao sad ang maghusay sa mga panaglalis sa mga tawo.
- Kini nga pulong pwede hubaron nga "maghuhukom" o "opisyal sa legal nga mga butang" o "opisyal" o "tagamando,"

maisug, Kaisug, maisugon

Ang pulong nga "maisug" nagpasabot nga adunay kaisog ug kasiguraduhan sa pagsulti sa matuod bisan pa sa peligro o kalisod.

- Sa Bag-ong Kasabotan, ang mga disipolo nagpadayon sa pagwali nga maisugon mahitungod kang Cristo sa publiko nga mga lugar, bisan pa sa piligro nga mapriso o patyon sila.
- Ang kaisog ninii nga mga unang disipolo sa pagsulti sa maayong balita sa matubsanong pagkamatay ni Cristo sa krus mao ang hinungdan nga ang maayong balita mikaylap sa tibuok Israel ug sa mga silingang mga nasod ug sa kadugayan sa ubang mga nasod.

maisug nga ilimnon

Ang pulong nga "maisug nga ilimnon" nagtumong sa mga ilimnon nga gipabahal, gitawag sad kini nga "makahubog" nga mga ilimnon.

- Ang makahubog nga mga ilimnon gihimo gikan sa lugas o prutas nga gipabahal. Ang lainlain nga klase sa mga maisug nga ilimnonon naglakip sa bino (gikan sa ubas), serbesa, tuba, lambanog ug uban pa.
- Ang mga pari o bisan kinsa nga maghimo sa pinasahi nga panaad sama sa "saad sa mga Nasareno" wala tuguti nga moinom sa gipabahal nga mga ilimnon.

makaila, pag-ila

Ang pulong nga "makaila" nagpasabot sa pag-ila sa usa ka butang labi na kung kini sakto ba ug sayop.

- Ang pulong nga "pag-ila" nagtumong sa pagpakita sa maayo nga paghukom o pagsabot mahitungod sa pipila ka butang.
- Ang pag-ila nanginahanglan ug kaalam ug sakto nga espirituhanong panan-awon.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto, ang "makaila" pwede sad hubaron nga "makasabot" o "makakita sa kalainan" o "makahibalo kung unsa ang maayo ug daotan" o "makaila kung unsa ang sakto ug sayop."
- Ang "pag-ila" pwedeng hubaron nga, "pagsabut" o "abilidad sa pag-ila sa maayo ug daotan."

makalapas

Ang "makalapas" nagpasabot sa pagsupak sa balaod o sa pagpa-walay bili sa mga katungod sa ubang tawo.

- Ang makalapas pwede paglapas sa moral o sibil nga balaod o sala nga nahimo batok sa uban nga tawo.
- Kini nga pulong may kalabutan sa pulong nga "sala" ug "milapas," labi na kung ang gihisgutan ang dili pagsunod sa Dios.
- Ang tanang mga sala mga kalapasan batok sa Dios.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto, "ang pagkalapas sa" pwede hubaron nga "pagkasala batok" o "dili pagtuman sa kamandoan."
- Ang pipila ka mga pinulungan aduna siguroy sumbingay sama sa "paglapas sa linya" nga pwede gamiton sa paghubad sa "makalapas."
- Hunahunaa kung unsaon paghaom niini nga pulong nga adunay pasabot sa teksto sa Biblia ug itandi kini sa ubang mga pulong nga adunay parehas nga gipasabot sama sa "milapas" ug "sala."

makapanunod, mana, manununod

Ang pulong nga "makapanunod" ug "mana" nagtumong sa pagdawat sa usa ka butang nga adunay bili gikan sa ginikanan o sa ubang mga tawo tungod sa pinsahi nga relasyon sa usa ka tawo. Ang "manununod" usa ka tawo nga nakadawat sa mana.

- Ang mga kalibutanon nga mana nga madawat pwede ang kuwarta, yuta, o uban pang klase nga kabtangan.
- Ang esperituhanon nga mana mao ang tanang gihatag sa Dios sa mga tawo nga nagtuo kang Jesus, apil ang mga panalangin sa karon nga kinabuhi ug sa walay katapusan nga kinabuhi uban kaniya.
- Gitawag sad sa Biblia nga ang mga katawhan sa Dios mao ang iyang mana nga nagpasabot nga sila iya kaniya; sila ang iyang mga bililhon nga kabtangan.
- Ang pulong sa ingles nga "heritage" pareho lang sa "inheritance," apan nagtumong kini sa dili pisikal nga mga panalangin ug mga kinaiya sa usa ka tawo nga nadawat niya gikan sa iyang mga ginikanan o sa Dios. Ang "heritage ug inheritance" parehas lang sa binisaya nga "mana."
- Gisaad sa Dios kang Abraham ug sa iyang mga kaliwat nga makapanunod sila ug yuta sa Canaan, nga mailaa hangtod sa kahangturan.
- Aduna sad sumbingay o sa espirituhanong bahin diin ang mga tawo nga iya sa Dios giingon nga "makapanunod ug yuta." Nagpasabot kini nga magmauswagon sila ug mahimong bulahan pinaagi sa Dios sa pisikal ug espirituhanong bahin.
- Sa Bag-ong Kasabotan, gisaad sa Dios nga ang tanan nga mosalig kang Jesus "makapanunod ug kaluwasan" ug "makapanunod sa kinabuhi nga walay katapusan." Nagpahayag sad kini ug "makapanunod sa gingharian sa Dios." Kini ang espirituhanong mana nga walay katapusan.
- Adunay mga lain pang sumbingay nga pasabot niini nga mga pulong:
- Ang Biblia nag-ingon nga ang maalamon nga tawo "makapanunod ug himaya" ug ang matarong nga tawo "makapanunod sa maayo nga mga butang."
- Ang makapanunod sa mga saad" nagpasabot sa pagdawat ug maayong mga butang nga gisaad sa Dios nga ihatag sa iyang mga katawhan.
- Kini nga pulong gigamit sad sa negatibo nga bahin nga nagtumong sa buang-buang o masupakon nga tawo nga "makapanunod ug hangin" o "makapanunod ug binuang." Kini nagpasabot nga nadawat nila ang sangputanan sa ilang makasasala nga mga buluhaton, lakip ang silot ug walay pulos nga kinabuhi.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Kanunay, tan-awa usa kung aduna nay mga pulong sa ihubad nga pinulungan mahitungod sa manununod o mana ug kadto nga mga pulong mao ang gamiton.
- Depende sa konteksto, ang pulong nga "makapanunod" mahimong hubaron sad nga, "makadawat" o "pagpanag-iy" o "moabot ang pagpanag-iy sa."

- Ang mga pamaagi sa paghubad sa "mana" pwede sad nga, "gisaad nga gasa" o "sigurado nga pagpanag-iya."
- Kung ang katawhan sa Dios gitumong nga iyang mana pwede hubaron kini nga, "ang mga bililhon nga iya sa Dios."
- Ang pulong nga "manununod" pwede hubaron sa pulong o mga pulong nga nagpasabot nga "ang bulahan nga anak nga nakadawat sa pagpanag-iya sa Amahan" o "ang tawo nga napili aron makadawat."

malanay

Ang pulong nga "malanay" nagtumong sa usa ka butang nga molabyaw human kini initon. Gigamit sad kini sa pipila ka sumbingay.

- Lainlaing klase sa mga puthaw ang initon hangtod malanay sila ug pwede na ibubo ngadto sa hulmahan aron himoong mga butang sama sa mga hinagiban o diosdiosan.
- Samtang gasiga ang kandila, malanay kini ug magtulo. Sa una pa kaayong panahon, kasagaran giselyohan ang mga sulat pinaagi sa pagbutang ug gamay nga nalanay nga talo sa kilid niini.
- Ang sumbingay nga "malanay" buot ipasabot nga mahimong humok ug luya, sama sa nalanay nga talo.
- Ang sumbingay nga "malanay ang ilang kasingkasing" nagpasabot nga mahimo silang luya kaayo, kasagaran tungod sa kahadlok.
- Ang usa pa ka sumbingay nga "malanay sila" nagpasabot nga mapugos sila ug hawa o mapakita sila nga luya mao nga mohawa sila tungod kay napildi sila.
- Ang literal nga pasabot sa "malanay" pwede hubaron nga "matunaw" o "malusaw."
- Ang ubang pamaagi sa paghubad sa sumbingay sa "malanay" pwede ang "mahimong humok" o "mahimong luya" o "mapildi."

malaw-ay

Ang malaw-ay nagpasabot sa paglihok sa pamaagi nga makadaot, makahugaw o walay pagtahod sa usa ka butang nga balaan.

- Ang balaan nga butang o tawo dili gyud mawala ang iyang pagkabalaan apan gitratar kini nga walay pagtahod ug sa pamaagi nga dili balaan.
- Ang malaw-ay nga tawo nagbuhat sa pamaagi nga dili balaan ug walay pagtahod sa Dios.
- Ang "himoong malaw-ay" pwede hubaron nga "pagtratar nga dili balaan" o "walay tahod ngadto sa" o "wala nagtahod sa Dios pinaagi sa pagpakasala."
- Depende sa konteksto, ang pulong nga "malaw-ay" pwede hubaron nga "dili pagkabalaan" o "walay Dios" o "dili balaan."

malinapason, pagkamalinapason

Ang pulong nga "malinapason" buot ipasabot wala mosunod sa bisan unsang mga balaod o mga mando. Kung ang tanan nga mga tawo malinapason gitawag kini nga "pagkamalinapason."

- Ang malinapason nga tawo masinupakon ug dili mosunod sa mga balaod sa Dios.
- Si Pablo naghisgot mahitungod sa usa ka tawo nga gitawag niya nga "tawo sa pagkamalinapason," o ang "usa nga malinapason" nga gamiton ni Satanas sa katapusan sa panahon aron maghimo ug kadautan.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "malinapason" pwede sad hubaron nga "masinupakon" o "dili matinumanon" o "naghagit sa balaod."
- Ang pulong nga "pagkamanilapason" pwede hubaron nga "wala mosunod sa bisan unsa nga mga balaod" o "masinupakon."

mana

Ang mana nigpis nga sama sa pan nga gihatag sa Dios sa mga Israelita sa kamingawan pagkahuman nga mibiya sila sa Ehipto.

- Ang mana daw sama sa gagmay nga pan nga puti ug nigpis kaayo nga kada buntag makit-an sa ilalom sa yamog. Kada adlaw ang mga Israelita manguha ug mana gawas sa Adlaw sa Igpapahulay ug saktong lang gyud nga makakaon matag-usa anang adlaw.
- Sa adlaw usa moabot ang Adlaw nga Igpapahulay, ang Dios nag-ingon sa mga Israelita nga doblehon nila ang ilang kuhaon aron dili na sila manguha sa sunod nga adlaw.
- Ang pulong nga "mana" buot ipasabot "unsa man kini?"

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Uban nga paagi sa paghubad niini nga pulong pwede ang "nigpis ug puti nga pagkaon" o "pagkaon gikan sa langit."
- Hunahuna sad kung giunsa kini nga pulong paghubad sa lokal o nasodnong pinulongan.

manamkon, pagpanamkon

Ang mga pulong nga "manamkon" ug "pagpanamkon" kasagaran nagtumong sa pagmabdos.

- Ang mga pulong nga "manamkon ug bata" pwede nga hubaron nga "namabdos" o pwede sad lain pang mga pulong nga masabtan o gigamit sa komyunidad. Ang pulong nga "pagpanamkon" mahimong hubaron nga "pagsugod sa pagkamabdos" o "ang panahon nga diin namabdos."
- Kini nga mga pulong mahimong nagtumong sa paghimo o paghunahuna sa usa ka butang, sama sa usa ka ideya, plano, o tahas. Ang mga pamaagi sa paghubad niini nag-apil sa "paghunahuna sa" o "pagplano" o "paghimo," depende sa konteksto.

manggugubat, sundalo

Ang pulong nga "manggugubat" ug "sundalo" parehas lang ang buot ipasabot kay sila pwede nagtumong sa usa ka tawo nga nakig-away kauban ang mga sundalo. Apan aduna sad silay pipila nga kalainan.

- Kasagaran ang pulong nga "manggugubat" kinatibuk-an kini nga nagtumong sa tawo nga hanas ug adunay kaisog sa pakiggubat.
- Si Yahweh gihulagway isip "manggugubat."
- Ang pulong nga "sundalo" nagtumong sa usa ka tawo nga nakig-away sa pipila ka mga sundalo o sa gubat.
- Ang maghuhubad kinahanglan hunahunaon niya kung adunay duha ka mga pulong sa pinulongan nga lain ang ipasabot ug gamit.

mangingisda

Ang mga mangingisda mga tawo nga manguha ug isda sa tubig aron mokita ug kwarta. Sa Bag-ong Kasabotan, ang mangingisda migamit ug mga pukot sa pagpanguha ug isda.

- Si Pedro ug ang uban pang mga apostoles nagtrabaho nga mga mangingisda sa wala pa sila gitawag ni Jesus.
- Tungod kay ang Israel duol sa tubig, ang Biblia gahisgot kanunay mahitungod sa isda ug mga mangingisda.
- Kini nga pulong pwede hubaron sa mga pulong sama sa, "mga tawo nga manguha ug isda" o "mga twao nga mokita ug kwarta pinaagi sa pagpanguha ug isda."

mangurog

Ang pulong nga "mangurog" nagpasabot sa pagkurog o nagkurogkurog sa kahadlok o sa Kasakit nga hilabihan.

- Nagtumong sad kini sa sumbingay nga nagpasabot nga "hilabihang kahadlok."
- Usahay ang pulong nga mangurog nagtumong sa dakong haginob nga hinungdan sa pag-uyog sa yuta.
- Nag-ingon ang Biblia nga sa atubangan sa Ginoo mokurog ang kalibutan. nagpasabot kini nga ang mga tawo sa kalibutan mokurog sa tumang kahadlok sa Dios o ang kalibutan mismo ang muoyog.
- Kini nga pulong pwede hubaron nga "mahadlok ka" o "kahadloki ang Dios" o "pagkurog," depende sa konteksto.

manununod

Ang manununod usa ka tawo nga legal nga makadawat sa mga kabtangan o kwarta sa tawo nga namatay.

- Sa panahon sa Biblia, ang manununod gyud mao ang kamagwangang anak nga lalaki nga kasagaran makadawat sa kadaghanan sa kabtangan ug kwarta sa iyang amahan.
- Gigamit sad sa Biblia ang "manununod" ingon nga sumbingay sa pagdawat sa mga Kristohanon sa mga espirituhanong kaayohan gikan sa Dios nga ilang espirituhanong amahan.
- Ingon nga mga anak sa Dios, giingon ang mga Kristohanon nga mga manununod uban kang Jesu Cristo.

mapainubsanon, pagpaubos

Ang mapahinubsanon nga tawo wala naghunahuna sa iyang kaugalingon nga mas labaw pa siya sa uban. Dili siya mapahitas-on.

- Ang pagpahiubos atubang sa Dios nagpasabot sa pagdawat sa atong pagkaluya ug pagkadili hingpit kompara sa iyang kagamhanan, kaalam, ug kahingpitan.
- Kung ang usa ka tawo magpahiubos sa iyang kaugalingon, giisip niya ang iyang kaugalingon nga naa sa estado diin gamay lang ang iyang importansiya.
- Ang paghunahuna sa kinahanglanon sa uban usa pa sa kaugalingong kinahanglanon mao ang pagpaubos.
- Kung gamiton ang mga gasa ug mga abilidad sa usa ka tawo, ang pagpaubos nagpasabot sad sa pag-alagad nga adunay kaligdong nga kinaiya.
- Ang pulong nga "mapahinubsanon" pwede hubaron nga "dili magpasigarbo."
- Ang "ipaubos ang kaugalingon sa Dios" pwede hubaron nga, "Itugyan ang imong kabubut-on sa Dios nga adunay pag-ila sa iyang kagamhanan."

mapandol

Ang "mapandol" literal nga nagpasabot sa hapit na matumba sa dihang naglakaw o midagan. Kasagaran mao ang pagkadagma tungod sa usa ka butang.

- Kung gigamit nga sumbingay ang "mapandol" kasagaran nga nagpasabot sa sala, o panawan ang pagtuo sa usa ka tawo, o mamiligro ang imong pagtuo tungod sa pagpakasala.
- Ang "mapandol" usahay gigamit nga sumbingay alang sa mga tawo nga napasakitan pinaagi sa paglutos.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Kung kini gamiton nga sumbingay, ang "mapandol" pwede hubaron sa lainlaing sumbingay sa pinulungan nga nagpasabot sa parehas nga butang.
- Ang ubang pamaagi sa paghubad niini nga sumbingay pwede nga "mapandol pinaagi sa pagbuhat ug sala" o "mapandol pinaagi sa dili pagtuo."

masuko, kasuko

Ang masuko o adunay kasuko nagpasabot nga wala gyud nahimuot, naglagot o nagsipok mahitungod sa usa ka butang o batok sa usa ka tawo.

- Kung masuko ang mga tawo, kasagaran makasasala ug naghunahuna langsa iyang sa iyang kaugalingoni, apan usahay mahimo kining matarong nga kasuko kung kini batok sa pagkawalay hustisya ug pagdaugdaug.
- Ang kasuko sa Dios (nga gitawag sad nga "kapungot") nagpahayag nga wala gyud siya mahimuot sa sala.

matarong, pagkamatarong

Ang pulong nga "matarong" ug "pagkamatarong" nagtumong kini sa bug-os nga pagkamaayo, katarong, pagkamatinud-anon, ug gugma sa Dios. Tungod kay matarong ang Dios, kinahanglan nga iyang silotan ang sala.

- Kini nga pulong kasagaran sad nga gamiton sa paghulagway sa tawo nga mituman sa Dios ug maayo ang pagkatawo. Apan, tungod kay ang tanan nga mga tawo makasasala man, gawas sa Dios wala gyuy lain nga bug-os nga matarong.
- Mga ehemplo sa mga tawo sa Biblia nga gitawag nga mga "matarong" mao sila Noe, Job, Abraham, Zacarias, ug si Elisabet.
- Sa dihang ang mga tawo mosalig kang Jesus aron luwason sila, hugasan sila sa Dios sa ilang mga sala ug ipahayag nga matarong na sila pinaagi sa pagkamatarong ni Jesus.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Kung magtumong sa Dios, ang pulong nga "matarong" pwede hubaron nga "hingpit nga maayo ug matarong" o "kanunay nga naghimo ug sakto."
- Ang "pagkamatarong" sa Dios pwede sad hubaron nga "maangayon" o "hingpit nga pagkamatinumanon ug pagkamaayo."
- Kung magtumong sa mga tawo nga matinumanon sa Dios, ang pulong nga "matarong" pwede sad hubaron nga "maayo ang moral" o "maangayon" o "nagkinabuhi nga nahimut-an sa Dios."
- Ang mga pulong nga "ang matarong" pwede sad hubaron nga "matarong nga mga tawo" o "mahadlukon sa Dios nga mga tawo."
- Depende sa konteksto, ang "pagkamatarong" pwede sad hubaron kauban ang pulong o mga pulong nga buot pasabot, "pagkamaayo" o "pagkamaangayon" o "hingpit sa atubangan sa Dios" o "nagbuhat sa tamang paagi sa pagtuman sa Dios" o "maayo ug hingpit ang binuhatan."
- Usahay "ang matarong" gigamit nga sumbingay nga nagtumong sa "mga tawo nga gahunahuna nga sila maayo" o "mga tawo nga mura ug matarong."

matris

Ang pulong nga "matris" nagtumong kung diin modako ang bata sa sulod sa tiyan sa iyang inahan.

- Ang matris gitawag sad nga tagu-angkan nga karaan nga pulong nga usahay gigamit aron dili kaayo bulgar. [Tan-awa sa:.]
- Ang bag-o nga pulong sa tagu-angkan mao ang "matris."
- Ang ubang pinulangan mogamit lang ug 'tiyan' nga nagtumong sa matris.
- Gamita ang pulong sa pinulangan nga hubaron nga natural nga nagtumong niini.

membro

Ang pulong nga "membro" nagtumong sa usa ka parte sa dako nga lawas o grupo.

- Gihulagway sa Bag-ong Kasabotan ang mga Kristohanon nga mga "membro" sa lawas ni Cristo. Ang mga tumutuo kang Cristo kabahin sa usa ka grupo nga adunay daghang mga membro.

- Si Jesu Cristo ang "ulo" sa lawas ug ang matag usa ka tumutuo naglihok ingon nga mga membro sa lawas. Ang Balaang Espiritu naghatag sa matag membro sa lawas ug pinasahi nga buluhaton aron tabangan nga mamaayo ang paglihok sa tibuok lawas ni Cristo.
- Ang matag tawo nga kabahin sa mga grupo sama sa Konseho sa mga Judio ug mga Pariseo gitawag sad nga mga "membro" niini nga mga grupo.

mensahero

Ang pulong nga mensahero nagtumong sa tawo nga gihatagan ug mensahe nga isulti niya sa uban.

- Adtong una pa kaayong panahon, ipadala ang usa ka mensahero gikan sa panggubatan aron isulti sa mga tawo sa siyudad kung unsa na ang nahitabo sa gubat.
- Ang anghel usa ka pinasahi nga mensahero nga ipadala sa Dios aron maghatag ug mga mensahe sa mga tawo. Ang ubang mga paghubad hubaron ang "anghel" nga "mensahero."
- Ang propeta usa ka tawo nga maghatag sa mga katudluan, pasidaan, ug uban pang mga mensahe gikan sa Dios.
- Si Juan Bautista gitawag nga mensahero nga miabot una pa si Jesus aron ipahayag ang pag-abot sa Mesiyas ug pag-andam sa mga tawo nga dawaton siya.
- Ang mga apostoles ni Jesus mao ang iyang mga mensahero nga magsangyaw sa maayong balita mahitungod sa gingharian sa Dios ngadto sa ubang tawo.

mga anak, anak

Sa Biblia, ang pulong nga "anak" kasagaran gigamit kini nga nagtumong sa bata pa ang edad, apil na ang mga bag-ong gipanganak. Ang pulong nga "mga anak" gigamit sad sa pipila ka sumbingay.

- Sa Biblia, ang mga disipulo ug mga tagasunod ni Jesus gitawag usahay nga "mga anak"
- Kasagaran ang pulong nga "mga anak" gigamit nga nagtumong sa mga kaliwat sa tawo.
- Ang pulong nga "mga anak sa" pwede gamiton sa pag-atiman o paghulagway sa usa ka butang. Ang mga ehemplo niini mao ang:
 - mga anak sa kahayag
 - mga anak sa pagtuman
 - mga anak sa yawa
- Kini nga pulong pwede sad nga nagtumong sa mga tawo sama sa espirituhanon nga mga anak. Pananglitan, "ang anak sa Dios" nagtumong sa mga tawo nga iya sa Dios pinaagi sa pagtuo kang Jesus.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "mga anak" pwede hubaron nga "mga kaliwat" kung kini nagtumong sa mga apo sa usa ka tawo o kaapu-apohan niya, ug uban pa.
- Depende sa konteksto, "mga anak ni" pwede hubaron nga, "mga tawo nga adunay kinaiya ni" o "mga tawo nga sama ug pamatasan ni."
- Kung pwedee, ang mga pulong nga, "mga anak sa Dios" kinahanglan hubaron nga literal tungod kay ang Dios nga atong langitnong Amahan usa ka importante nga tema sa Biblia. Ang pwede sad nga hubad mao, "ang mga tawo nga iya sa Dios" o "mga espirituhanong mga anak sa Dios."
- Sa dihang gitawag ni Jesus ang iyang mga disipulo nga "mga anak" pwede sad kini nga hubaron nga "hinigugma nga mga higala" o "hinigugma ko nga mga disipulo."
- Sa dihang si Pablo ug si Juan nagtumong sa mga tumutuo kang Jesus nga "mga anak," pwede sad kini nga hubaron nga "hinigugma nga mga kauban nga tumutuo."
- Ang pulong nga, "mga anak sa saad" pwede hubaron nga, "mga tawo nga nakadawat sa mga gisaad sa Dios kanila."

mga anak

Ang pulong nga mga anak kasagaran nagtumong sa kaliwat sa mga tawo o mga mananap.

- Kasagaran sa Biblia, ang pulong sa Ingles nga "offspring" adunay parehas nga pasabot nga "mga anak" o "mga kaliwat."
- Ang pulong nga "binhi" usahay gigamit nga sumbingay nga nagtumong sa mga anak.

mga binuhatan, mga gihimo, mga buhat

Sa Biblia, ang mga pulong nga "mga binuhatan," "mga gihimo" ug "mga buhat" gigamit nga nagtumong sa mga butang nga gihimo sa Dios ug sa mga tawo.

- Ang pulong nga "trabaho" nagtumong sa paghago o unsa man nga butang nga nahimo sa pag-alagad sa mga tawo.
- Ang "mga buhat" sa Dios ug ang "mga buhat sa iyang mga kamot" sumbingay kini nga nagtumong sa tanan nga mga butang nga iyang gihimo o nahimo na, lakip ang paglalang sa kalibutan, pagluwas sa mga makakasala, paghatag sa mga kinahanglanon sa tanang nilalang ug pagtipig sa kinatibuk-an sa kalibutan. Ang mga pulong nga "mga hinimoan" ug "mga buhat" gigamit sad nga nagtumong sa mga milagro sa Dios sa pagpahayag sa "gamhanong mga buhat" o "kahibulungang mga himo."
- Ang buhat o mga gihimo sa mga tawo pwede kini maayo o dautan.
- Gihatagan ug gahum sa Balaang Espiritu ang mga tumutuo sa paghimo ug maayong mga buhat, nga gitawag sad nga "maayong bunga."
- Ang mga tawo wala maluwat tungod sa maayo nila nga mga binuhatan; naluwas sila pinaagi sa pagtuo kang Jesus.
- Ang "binuhatan" sa tawo pwede bisan unsa nga iyang gihimo aron mabuhi o mag-alagad sa Dios. Ang Biblia sad nagtumong sa Dios nga "nagtrabaho."

Mga Sugyot sa Paghubad

- Uban nga mga paagi sa paghubad sa "mga binuhatan" o "mga gihimo" pwede ang "mga kalihokan" o "mga butang nga nahimo."
- Siguraduhon nga ang mga pulong nga gigamit sa paghubad sa "mga binuhatan" apil niini ang mga pulong ug hunahuna.
- Kung nagtumong sa "mga binuhatan" sa Dios o mga "himo sa Dios" ug ang "buhat sa iyang mga kamot" kini nga pahayag pwede sad hubaron nga "milagro" o "gamhanong mga buhat" o "kahibulungang mga butang nga iyang gihimo."
- Ang mga pulong nga "ang buhat sa Dios" pwede hubaron nga "mga butang nga gihimo sa Dios" o "ang milagro nga gihimo sa Dios" o "ang makahibulungang mga gihimo sa Dios" o "tanan nga butang nga natapos sa Dios."
- Ang pulong nga "binuhatan" pwede nga "matag buhat nga maayo" o "matag gihimo nga maayo."
- Ang pulong nga "binuhatan" pwede sad ang mas lapad nga buot ipasabot sa "pag-alagad" o "ministeryo." Pananglitan, ang pahayag nga "ang imong binuhatan sa Ginoo" pwede sad hubaron nga "unsay imong nahimo alang sa Ginoo." Ang pahayag nga "susiha ang imong kaugalingong buhat" pwede sad hubaron nga "siguraduhon nga ang imong gihimo mao ang kabubut-on sa Dios" o "siguraduhon nga gihimo nimo ang tanan nga imong mahimo."
- Ang mga pulong nga "ang mga binuhatan sa Balaang Espiritu" pwede hubaron nga "ang ministeryo sa Balaang Espiritu" o "ang mga butang nga gihimo sa Balaang Espiritu."

mga gilay-on sa Biblia

Ang mosunod nga mga pulong ang kasagarang sukod nga gigamit sa pagsukod sa kalayuon o sa katas-on sa usa ka butang.

- Ang maniko sama sa katas-on sa bukton sa usa ka tawo, gikan sa siko hangtod sa tumoy sa labing taas niya nga tudlo.

- Ang stadyum o (mga stadya) nagtumong sa usa ka lumbaanan sa dagan nga mga 185 metros ang katas-on. Ang ubang mga kinaraang hubad sa Ingles gigamit ang pulong nga "furlong", nga kasagarang nagtumong sa katas-on sa nadaro nga umahan.
- Ang dangaw mao ang kalapdon sa kamot sa tawo nga gibuka.
- Ang "taas" nga maniko kay gigamit lang sa Ezequiel 40-48. Kini ang normal nga katas-on sa maniko ug dugang nga usa ka dangaw.

^ Kalay-on ^ Bili ^ Yunit || maniko | 46 | ka sentimetros || stadya | 185 | ka metros || dangaw | 23 ka sentimetros || "ang pulong nga taas nga maniko" | 54 ka sentimetros | Unsaon paghubad sa sukod sa kalayuon o katas-on sa Biblia: -Gamita kung unsa ang pulong sa Biblia, ispilinga pinaagi kung giunsa paglitok o giunsa pag-ispiling sa Biblia. [Tan-awa sa Transliterate] - Ang hinungdan niini aron ipakita nga ang Biblia tinuod gyud ug ang mga tawo migamit niini nga mga pulong sa sukod niadto nga panahon. Kung dili pwede gamiton ang pulong sa Biblia, ang parehas nga kalayuon ug katas-on sa pulong sa sukod nga nailhan ang gamiton. - Kini nga pamaagi pwede dunganon, gamit ang pulong sa Biblia unya ihatag sad ang sama nga kantidad sa teksto o maghimo ug mubo nga sulat mahitungod sa pulong.

mga pangulong pari

Ang mga pangulong pari importante nga mga pangulo sa relihiyon sa mga Judio niadtong dinhi pa sa kalibutan si Jesus.

- Ang pulong nga "pangulo" literal nga nag pasabot nga "ulo" o "naa sa taas."
- Ang mga pangulong pari sila ang responsable sa tanan nga kinahanglanon sa mga pagsimba sa templo. Sila sad ang tagadumala sa mga kwarta nga gihatag sa templo.
- Mas taas ang ilang ranggo ug gahum kaysa uban nga mga ordinaryo nga mga pari. Ang kinatas-ang pari mao lang ang adunay mas labaw nga awtoridad kanila.
- Ang mga pangulong pari usa sa pipila sa mga kaaway gyud ni Jesus ug sila kadtong kusog kaayo nga nag-impluwensya sa mga pangulo sa Roma aron dakpon ug patyon siya.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang mga pulong nga "mga pangulong pari" pwede sad nga hubaron nga "pangulo sa mga pari" o "nanguna nga mga pari" o "magmamando sa mga pari."
- Seguradohon gyud nga kini nga pulong hubaron nga lahi kaysa pulong nga "kinatas-ang pari."

milagro, katingalahan, timaan

Ang "milagro" usa ka katingalahang katingalahan nga dili mahitabo gawas kung ang Dios ang maghimo.

- Pipila sa mga milagro nga gihimo ni Jesus mao ang pagpalinaw sa unos ug pag-ayo sa lalaking buta.
- Usahay gitawag ang mga milagro nga "katingalahan" tungod kay ang mga tawo matingala o mahibulong tungod niini.
- Ang pulong nga "katingalahan" pwede sad magtumong sa makahibulong nga pagpakita sa Dios sa iyang gahum, sama sa iyang paglalang sa langit ug sa yuta.
- Gitawag sad ang mga milagro nga mga "timaan" tungod kay gigamit sila nga mga timailhan o ebidensiya nga ang Dios mao ang makagagahom sa tanan nga adunay hingpit nga awtoridad sa tibuok kalibotan.
- Ang ubang mga milagro mao ang mga pagluwas nga gihimo sa Dios, sama niadtong giluwat niya ang mga Israelita sa ilang pagkaulipon didto sa Ehipto ug niadtong iyang gipanalipdan si Daniel aron dili siya pasakitan sa mga leon.
- Ang ubang mga katingalahan sa Dios mao ang mga buhat sa paghukom, sama niadtong nagpadala siya ug lunop sa tibuok kalibutan sa panahon ni Noe ug niadtong nagpadala siya ug makalilisang nga mga katalagman sa Ehipto sa panahon ni Moises.
- Kadaghanan sa mga milagro sa Dios mao ang pisikal nga pagkaayo sa mga tawong masakiton o pagbanhaw sa mga tawo.
- Ang gahum sa Dios gipakita kang Jesus niadtong iyang giayo ang mga tawo sa ilang mga sakit, gipalinaw ang mga unos, nilakaw sa ibabaw sa tubig, ug nagbanhaw ug tawo. Mga milagro kining tanan.

- Gihatagan sad sa Dios ug gahum ang mga propeta ug apostoles nga maghimo ug mga milagro sa pag-ayo ug uban pang mga butang nga mahimo lang pinaagi sa gahum sa Dios.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang mga paghubad sa "milagro" o "katingalahan" pwede nga "imposibleng mga butang nga gibuhad sa Dios" o "gamhanang mga buhat sa Dios" o "katingalahang mga buhat sa Dios."
- Ang kasagarang panultihon nga "mga timaan ug mga katingalahan" pwede hubaron nga "mga pamatuod ug mga milagro" o "mga milagrosong binuhatan nga nagpamatuod sa gahum sa Dios" o "katingalahang mga milagro nga nagpakita kung unsa ka makagagahom ang Dios."
- Timan-i nga ang ipasabot sa milagrosong timaan lahi sa timailhan nga nagpamatuod o naghatag ug pamatuod o ebidensiya alang sa usa ka butang. Apan pwede nga duol ang ipasabot niining duha ka pulong.

milapas, kalapasan

Ang kalapasan usa ka binuhatan sa dili pagtuman sa usa ka sugo, mando o katudloan mahitungod sa matarung nga pagkinabuhi. Ang milapas nagpasabot sa tinuyoan nga pagtalikod sa butang nga gitawag sa Dios nga buhaton sa usa ka tawo.

- Sa mahulagwayong pamaagi ang kalapasan pwede nagtumong sa "pagtabok sa linya," nga mao ang paglapas sa gitakda nga pagasundan alang sa kaayuhan sa tawo ug sa uban.
- Naghisgot ang Biblia mahitungod sa "kalapasan" (pagsupak) "sala" (sayop nga binuhatan) ug "kasal-anan" (pagkadautan). Nagpasabot kini silang tanang sa binuhatan nga sukwahi sa kabubut-on sa Dios ug sa paglapas sa iyang mga kasugoan.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang "milapas " pwede hubaron nga "sala" o "pagsupak" o " pagsukol batok sa/kang."
- Sa birsekulo o basahon nga migamit sa "sala" o " milapas o nakalapas" mahinungdanon kung pwede, mogamit ug lain nga paghubad niini nga mga pulong. Kasagaran duha o labaw pa nga pulong nga adunay parehas nga gipasabot ang gamiton aron mapagawas kung unsa ang giingon o aron sa pagpakita sa iyang kamahinungdanon.

minatay, pagminatay

Ang pulong nga "minatay" ug ang "pagminatay," nagtumong kini sa hilabihang kaguol, kasubo o kasakit.

- Usahay kini naglakip sa malalom nga pagmahay sa sala, o pagkalu-oy sa mga tawo nga nakasinati ug katalagman.
- Ang pagminatay pwede ilakip ang pag-agulo, pagbakho o pagdanguyngoy.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "minatay" pwede hubaron nga "nagguol kaayo" o "pagdanguyngoy sa hailabihan nga kasakit" o "magpakasubo."
- Ang "pagminatay" pwede hubaron nga "hilabihang kaguol."

mini nga propeta

Ang mini nga propeta usa ka tawo nga sayop nga gaangkon nga ang iyang mensahe gikan sa Dios.

- Ang propesiya sa mini nga propeta dili gyud matuman.
- Ang mini nga propeta magtudlo sa mga mensahe nga mosukwahi gamay o mosukwahi sa tanang giingon sa Biblia.
- Kini nga pulong pwede hubaron nga "ang tawo nga sayop nga miangkon nga mensahero siya sa Dios" o "propeta sa dili tinuod nga dios."

mira

Ang mira usa ka pahumot nga gihimo gikan sa tagok sa kahoy.

- Ang mira gigamit nga insenso, pahumot, ug pahumot alang sa pag-andam sa mga patay nga lawas aron ilubong.
- Ang mira usa sa mga gasa nga gihatag sa mga maalamong lalaki kang Jesus niadtong natawo siya.
- Gihatagan si Jesus ug bino nga adunay gisagol nga mira aron mamenosan ang sakit niadtong gilansang siya sa krus.

misteryo, tinago nga kamatuoran

Sa Biblia, ang pulong nga "misteryo" nagtumong sa butang nga wala mahibaloi o lisod masabtan nga gipatin-aw karon sa Dios.

- Nag-ingon ang Bag-ong Kasabotan nga ang maayong balita ni Cristo usa ka misteryo nga wala pa masayran sa niaging mga panahon.
- Usa sa mga butang nga gihulagway nga misteryo mao ang pagkapatas sa mga Judio ug Gentil diha kang Cristo.
- Kini nga pulong pwede hubaron nga "sikreto" o "tinago nga mga butang" o "butang nga wala mahibaloi."

mosupak, masupakon, pagkamasinupakon

Ang pulong nga "mosupil" nagpasabot sa dili pagtuman sa gimando o gitudlo sa usa ka tawo nga adunay awtoridad. Ang tawo nga nagbuhat niini "masupilon."

- Ang usa ka tawo nga nagbuhat ug usa ka butang nga giingnan na siya nga dili buhaton mao ang pagsupak.
- Ang pagsupak sad nagpasabot sa pagdumili sa pagbuhat sa usa ka butang nga gimando.
- Ang pulong nga "masupakon" nagpasabot sa "ang dili pagtuman" o "kinaiya nga batok sa buot sa Dios."
- Ang "masupakon nga mga tawo" pwede hubaron nga "mga tawo nga nagpadayon sa pagsupil" o "mga tawo nga wala nagbuhat sa mga mando sa Dios."

naandan nga gawi

Ang naandan nga gawi nagtumong sa mga batasan ug mga binuhatan nga gitipigan sa paglabay sa panahon ug gipasapasa sa mga tawo sa mga kaliwatan.

- Daghan sa mga naandan nga gawi nga gibuhat sa mga Judio ang wala gikinahanglan sa Daang Kasabotan, apan gidugang sa mga pangulo sa mga relehiyon sa paglabay sa panahon.
- Ang ubang mga bersikulo adunay nahisulat nga "naandan nga gawi sa tawo" o "tawhanong naandan nga gawi" nga nagklaro nga kini nagtumong lang sa binuhatan sa mga Judio nga naidugang apan dili mga balaod sa Dios.
- Ang ubang mga "naandan nga panaggawi" gigamit nga nag-apil sa mga balaod nga gimando sa Dios ug hinimo sa tawo nga naandan nga panaggawi.
- Sa pagkakaran, daghang mga naandan nga panaggawi nga gibuhat sa mga kristohanong mga iglesia nga wala na gimando sa kasulatan, apan resulta sa kasaysayan nga nadawat nga batasan ug mga binuhatan.

nadakpan/na-ilog/naabtan

Ang pulong nga "nadakpan/na-ilog/naabtan" nagtumong sa pinugos nga pagkuha o pagdakop sa usa ka tawo o butang o lugar. Pwede sad kini magpasabot sa pagpildi ug pagmando sa usa ka tawo.

- Kung napildi ang usa ka siyudad pinaagi sa kakusog sa kasundalohan, ilogon sa mga sundalo ang bililhon nga mga kabtangan sa mga tawo nga ilang nabuntog.
- Ang sumbingay nga "naabtan ug kahadlok" nagpasabot kini nga kalit na lang nahadlok ang usa ka tawo. Pwede sad kini hubaron nga "kalit lang nga nahadlok kaayo."

- Sa konteksto sa pagbati sa pagpanganak nga "moabot" sa usa ka babaye" nagpasabot kini nga ang kasakit kalit lang moabot ug makaluya gyud.

nagkatibulaag, pagkatibulaag

Ang mga pulong nga "nagkatibulaag" ug "pagkatibulaag" nagtumong sa mga tawo o mga butang nga nagkatag sa lainlaing mga direksyon.

- Sa Bag-ong Kasabotan, kini nga pulong mas nagtumong sa paglutos sa mga Kristiyano nga napugos sa pagbiya sa ilang mga pinuy-an ug namalhin sa lainlaing mga lugar.
- Ang pulong nga "ang pagkatibulaag" pwede mahubad nga "mga tumutuo sa daghang lainlaing mga lugar" o "ang mga tawo nga nagkatag"
- Ang pulong nga "nagkatibulaag" pwede mahubad nga "gipahawa" o "gipalayas" o "nikatag."

nagmahambugon

Ang pulong nga "nagmahambugon" nagtumong sa pagkahambog o mapahitas-on.

- Kini nga pulong nagtumong sa kinaiya sa paghunahuna nga taas kaayo siya kay sa uban.
- Nagtudlo si Pablo sa mga taga-Corinto nga makahibalo ug daghang mga impormasyon o kamatuoran pwede mosangpot sa "pagkamahambugon" o "mapahitas-on."

naguba, kagub-anan

Ang pulong nga "naguba" o "kagub-anan" nagtumong sa usa nga adunay kabtangan o lugar nga nalaglag o gidaot.

- Nagtumong kini sa grabe kaayo o hingpit nga kalaglagan.
- Ang Sodom ug Gomorra giguba sa Dios isip pagsilot sa mga nagpuyo didto tungod sa ilang mga sala.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang pulong nga "naguba" pwede hubaron nga "hingpit nga paglaglag" o "hingpit nga kalaglagan."
- Ang "kagub-anan" pwede mahubad nga "hingpit nga kalaglagan".

nahabilin

Ang pulong nga "nahabilin" literal nga nagtumong sa mga tawo o mga butang nga "nabilin" o "salin" gikan sa dako nga kantidad o grupo.

- Kasagaran ang "nahabilin" nagtumong sa mga tawo nga nakalingkawas sa mahulgaong kahimtang sa kinabuhi o nga nagpabilin nga matinud-anon sa Dios samtang nagtagamtam ug paglutos.
- Si Isaias nagtumong sa usa ka grupo sa mga Judio isip nahabilin nga nakalingkawas sa mga atake gikan sa mga dili Judio ug buhi nga mibalik sa Gisaad nga Yuta sa Canaan.
- Si Pablo naghisgot mahitungod sa mga "nahabilin" nga mga tawo nga gipili sa Dios aron makadawat sa iyang grasya.
- Ang pulong nga "nahabilin" nagpasabot nga adunay uban nga mga tawo nga wala mopabilin nga matinud-anon o nga wala makalingkawas o nga wala pili-a.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang mga pulong sama sa, "ang mga nahabilin niini nga mga tawo" pwede hubaron nga "uban niini nga mga tawo" o "mga tawo nga nagpabilin nga matinud-anon" o mga tawo nga nabiyaan."
- Ang "kinatibuk-an sa mga nahabilin nga mga tawo" pwede hubaron pinaagi sa "tanang ubang mga tawo" o "salin nga mga tawo."

nakasala, sad-an

Ang mga pulong nga "nakasala" nagpasabot nga ang usa ka tawo gidawat niya ang kamatuoran nga siya nakahimo ug dili maayo o nakabuhat sa usa ka krimen.

- Ang "sad-an" nagpasabot sa pagbuhat ug moral nga sayop, nga mao ang dili pagtuman sa Dios.
- Ang pulong nga "inosente" nagpasabot nga dili "sad-an."

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang ubang mga pinulongan basin hubaron ang "nakasala" nga "gibug-aton sa sala" o "pag-ihap sa mga sala."
- Ang mga pamaagi sa paghubad sa "sad-an" basin pwede adunay pulong nga nagpasabot nga "nasayop" o "nakabuhat ug moral nga sayop" o "nakabuhat ug sala."

Mga ehemplo sa ULB: tangtangon ang gibug-aton sa imong sala, tangtangon ang imong sala, silotan ang imong sala, dili siya masilotan sa pagpatay, magdala sa iyang kaugalingong sala, hugasan ang iyang sala, makonsensiya pag-ayo sa iyang sala, ang atong sala moabot sa kalangitan

napuno sa Balaang Espiritu

Ang pulong nga "napuno sa Balaang Espiritu" usa ka panultihon nga sumbingay nga nagpasabot nga ang Balaang Espiritu naghatag ug gahum sa usa ka tawo aron tumanon niya ang kabubut-on sa Dios.

- Ang mga pulong nga "napuno sa" usa ka sumbingay nga kasagarang nagpasabot nga "kontrolado sa"
- Ang mga tawo "puno sa Balaang Espiritu" kung sila mosunod sa giya sa Balaang Espiritu ug magsalig gyud kaniya sa pagtabang kanila sa pagbuhat kung unsay buot sa Dios.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Kini nga pulong pwede hubaron nga, "gihatagan ug gahum sa Balaang Espiritu" o "kontrolado sa Balaang Espiritu." Apan kinahanglan dili murag namugos ang Balaang Espiritu sa tawo sa pagbuhat sa iyang gimando.
- Ang mga pulong sama sa "napuno siya sa Balaang Espiritu" pwede hubaron nga, "nagkinabuhi gyud siya pinaagi sa gahum sa Espiritu" o "gigiyahan gyud siya sa Balaang Espiritu" o "nag-uban gyud kaniya ang Balaang Espiritu."
- Kini nga pulong susama ang gipasabot sa sumbingay nga "magkinabuhi pinaagi sa Espiritu," apan ang "puno sa Espiritu" naghatag ug gibug-aton sa hingpit nga pagtugot sa tawo sa Balaang Espiritu nga sakopon o impluwensyahan ang iyang kinabuhi. Mas maayo gyud nga kini nga duha ka sumbingay hubaron sa lainlain nga pamaagi, kung pwede.

nasalaag, mahisalaag, nagpasalaag, nahisalaag

Ang pulong nga "nasalaag" ug "mahisalaag" nagpasabot sa pagsupak sa kabubut-on sa Dios. Ang mga tawo nga "nahisalaag" gitugutan ang uban nga mga tawo o mga kahimtang nga mag-impluwensiya sa ila aron dili sila motuman sa Dios.

- Ang pulong nga "nasalaag" naghulagway sa pagbiya sa maayo nga dalan o maayo nga lugar aron moadto sa sayop ug kuyaw nga dalan.
- Ang karnero nga mobiya sa sibsibanan sa ilang magbalantay "nahisalaag." Gikompara sa Dios ang makasala sama sa usa ka karnero nga mibiya kaniya ug "nahisalaag."

Mga sugyot sa paghubad

- Ang pulong nga "mahisalaag" mahubad nga, "mopalayo sa Dios" o "pag-agi sa sayop nga dalan nga layo sa kabubut-on sa Dios" o "moundang sa pagsunod sa Dios" o "pagkinabuhi sa pamaagi nga mapahilayo siya sa Dios."

- Ang "mangulo sa usa nga nahisalaag" mahubad nga, "nagdani sa usa ka tawo nga mosupak sa Dios" o "mag-impluwensiya sa usa ka tawo aron moundang sa pagtuman sa Dios" o "nagdani sa usa ka tawo nga mosunod sa sayop nga dalan."

nasayran na daan

Ang pulong nga "nasayran na daan" nagpasabot sa pagkahibalo sa usa ka butang sa wala pa kini mahitabo.

- Dili limitado ang Dios sa panahon. Nakahibalo siya sa tanan nga nahitabo adtong una, karon ug sa kaugmaon.
- Kini nga pulong partikolar nga gigamit sa konteksto nga nailhan na sa Dios kung kinsa ang maluwas pinaagi sa pagdawat kang Jesus isip manluluwas.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Pwede kini hubaron nga, "nahibal-an na daan niadto pa" o "nahibal-an sa una pang panahon" o "nahibal-an na daan."

nasod

Ang nasod usa ka grupo sa katawhan nga gimandoan sa usa ka panggobyerno. Kasagaran usa ka grupo kini sa mga katawhan nga adunay sama nga lahi ug uban pang parehas nga kinaiya.

- Ang pulong nga "nasod" kasagaran adunay klaro nga kultura ug mga utlanan sa teritoryo.
- Sa Biblia, adunay daghang mga nasod, apil ang mga Israelita, mga Filistihanon, mga taga-Asiria, mga taga-Babilonia, mga Romano, ug mga Griego.
- Ang nasod pwede magtumong sa usa ka politikal nga nasod, apan dili kanunay. Usahay mas nagtumong kini sa grupo sa mga tawo labi na kung kini naagingon "mga nasod". Importante nga tan-awon ang konteksto.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Depende sa konteksto, ang pulong nga "nasod" pwede sad hubaron nga "grupo sa tawo" o "katawhan."
- Kung ang pinulongan adunay pulong alang sa "nasod" nga lahi pa niini nga mga pulong, pwede gamiton kini nga pulong bisan asa kini mahisgotan sa Biblia, basta natural ug sakto kini.
- Kung daghan ang gitumong sama sa "mga nasod," kasagaran pwede hubaron kini nga pulong nga "mga grupo sa katawhan."

nasudlan ug demonyo

Ang tawo nga nasudlan ug demonyo adunay demonyo o daotan nga espiritu nga nagmando sa iyang gibuhat o gihunahuna.

- Kasagaran ang nasudlan ug demonyo nga tawo gipasakitan ang iyang kaugalingon tungod kay ang demonyo maoy gatinguha nga buhaton kini.
- Si Jesus giayo ang mga tawo nga nasudlan ug demonyo pinaagi sa pagpahawa sa demonyo kanila.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang uban nga pamaagi sa paghubad niini nga pulong pwede sad nga, "kontrolado sa demonyo" o "kontrolado sa daotan nga espiritu" o "adunay daotan nga espiritu nga nagpuyo sa sulod."

natawo ug usab, nahimong anak sa Dios, bag-ong pagkaanak

Ang "natawo ug usab" unang gigamit ni Jesus sa paghulagway kung unsay gipasabot sa pagbag-o sa Dios sa tawo gikan sa espirituhanang pagkamatay ngadto sa espirituhanang pagkabuhi. Ang pulong nga "nahimong anak sa Dios" o "naianak sa Espiritu" nagtumong sad sa tawo nga nahatagan ug bag-ong kinabuhing espiritwal.

- Ang tanan nga mga tawo naianak nga patay sa espiritwal ug gihatagan ug "bag-ong kinabuhi" kung dawaton nila si Jesu Cristo isip ilang manluluwas.
- Sa panahaon nga ang usa ka tawo naianak sa bag-ong kinabuhing espiritwal, ang Balaang Espiritu sa Dios magsugod ug puyo sa bag-o nga tumutuo ug hatagan niya siya ug gahum aron mamunga ug espiritwal nga bunga sa iyang kinabuhi.
- Buluhaton sa Dios nga maianak ug usab ang usa ka tawo ug mahimong anak niya.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang ubang pamaagi sa paghubad sa "natawo ug usab" pwede ang "naianak pag-usab" o "natawo sa espirituhanong bahin."
- Maayo nga hubaron kini nga literal ug gamiton ang normal nga pulong nga gigamit sa pinulongan nga "natawo."
- Ang pulong nga "bag-ong pagkaanak" pwede sad hubaron nga "natawo sa espirituhanon bahin."
- Ang mga pulong nga "natawo sa Dios" pwede hubaron nga ang Dios ang hinungdan aron mahatagan ug bag-ong kinabuhi sama sa bag-ong gianak nga bata" o "gihatagan ug bag-ong kinabuhi sa Dios."
- Sa sama nga pamaagi, "natawo sa espirituhanon bahin" pwede hubaron nga, gihatagan ug bag-ong kinabuhi pinaagi sa Balaang Espiritu" o "gihatagan ug gahum pinaagi sa Balaang Espiritu nga mahimong anak sa Dios" o "Ang Espiritu ang hinungdan nga adunay bag-ong kinabuhi sama sa bag-ong gianak nga bata."

nawong

Ang pulong nga "nawong" literal nga nagtumong sa atubangang bahin sa ulo sa tawo. Kini sad nga pulong adunay pipila ka mga ipasabot nga sumbingay.

- Ang mga pulong nga "ang imong nawong" kasagarang sumbingay nga paagi sa pag-ingon "ikaw." Sa samang paagi, ang mga pulong nga "akong nawong" kasagarang gipasabot nga, "Ako."
- Sa pisikal nga bahin, "ang pag-atubangon ang nawong" sa tawo o sa mga butang nagpasabot sa pagtan-aw sa direksyon niadto nga tawo o butang.
- Ang Ingles nga "face to face" buot ipasabot "mag-inatubangay" diin ang duha ka tawo nagtinan-away sa usa'g usa, sa duol nga distansya
- Ang mga pulong nga miingon nga si Jesus "makanunayon nga nakatagana sa iyang nawong sa pag-adto sa Jerusalem," nagpasabot kini nga lig-on na gyud ang iyang disisyon nga moadto.
- Ang "nakatagana sa iyang nawong batok" sa mga tawo o sa siyudad nagpasabot nga nakadisisyon na gyud: nga dili na gyud motabang, o gisalikway na niya kadtong siyudad o tawo.
- Ang mga pulong nga "nawong sa yuta" nagtumong sa ibabaw sa kalibutan ug kasagarang nagtumong sa tibuok nga kalibutan. Pananglitan, "ang huwaw nagtabon sa nawong sa kalibutan" nagtumong kini sa mikaylap nga huwaw nga nakaapekto sa daghang mga tawo sa kalibutan.
- Ang sumbingay nga, "ayaw itago ang imong nawong sa imong mga tawo" nagpasabot nga "ayaw isalikway ang imong mga tawo" o "ayaw biya-e ang imong mga tawo" o "ayaw paghunong sa pag-atiman sa imong mga tawo."

Mga Sugyot sa Paghubad

- Kung pwede, mas maayo nga ipabilin ang sumbingay o mogamit ug sumbingay sa ihubad nga pinulongan nga adunay parehas nga gipasabot. Tan-awa sa:
- Ang pulong nga "iatubang ang imong nawong" pwede hubaron nga, atubang ngadto sa" o "pagtan-aw diretsto sa"
- Ang sumbingay nga "nawong sa nawong" pwede hubaron nga, "duol kayo" o "sa atubangan sa" o "sa presinsya niya"

- Depende sa konteksto, ang mga pulong nga, "sa atubangan sa iyang nawong" pwede hubaron nga, "nauna kaniya" o "sa iyang atubangan" o "atubangan niya" o "sa iyang presinsya."
- Ang mga pulong nga, "nakatagana ang iyang nawong ngadto sa" pwede hubaron nga, "nagsugod sa pagbiyahe paingon sa" o "nakahunahuna na gyud sa pag-adto."
- Ang sumbingay nga, "itago sa iyang nawong sa" pwede hubaron nga, "gitalikdan niya ang" o "mihunong pagtabang o pagpanalipod o "magsalikway."
- Ang "nakatagana sa iyang nawong batok" sa usa ka siyudad o sa mga tawo pwede hubaron nga, "pagtan-aw nga adunay kasuko ug pagsilot" o "nagdumili sa pagdawat" o "modesisyon sa pagsalikway" o "pagsilot ug pagsalikway" o "maghukom sa."
- Ang pulong nga, "isulti sa ilang nawong" pwede hubaron nga, "diretsto nga sultihan" o "isulti kanila sa ilang atubangan" o "personal nga sultihan."
- Ang sumbingay nga, "sa nawong sa yuta" pwede hubaron nga, "sa tibuok kayutaan" o "sa tibuok kalibutan" o "gapuyo sa tibuok kalibutan."

ngalan

Sa Biblia, ang pulong nga "ngalan" gigamit sa pipila ka mga sumbingay:

- Sa ubang mga konteksto, ang "ngalan" pwede magtumong sa dungog sa usa ka tawo, sama sa "maghimo kita ug ngalan alang sa atong kaugalingon."
- Ang pulong nga "ngalan" pwede sad magtumong sa paghinumdom sa usa ka butang. Pananglitan, ang "putlon ang mga ngalan sa mga diosdiosan" nagpasabot sa pagguba niadtong mga diosdiosan aron dili na sila mahinumdoman o simbahan.
- Ang pagsulti "sa ngalan sa Dios" nagpasabot sa pagsulti nga adunay gahum ug awtoridad sa Dios o ingon nga iyang representante.
- Ang "ngalan" sa usa ka tawo pwede magtumong sa tibuok nga pagkatawo, sama sa "walay laing ngalan ubos sa langit nga pinaagi niini maluwas kita."

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang mga pulong sama sa "ang iyang maayong ngalan" pwede hubaron nga "ang iyang maayong dungog."
- Ang pagbuhat sa usa ka butang "sa ngalan ni" pwede hubaron nga "adunay awtoridad ni" o "adunay pagtugot ni" o "ingon nga representante " niadto nga tawo.
- Ang mga pulong nga "maghimo ug ngalan alang sa atong kaugalingon" pwede hubaron nga "magpahibalo sa daghang tawo mahitungod kanato" o "magpahunahuna sa mga tawo nga kita importante kaayo."
- Ang sumbingay nga "tawgon ang iyang ngalan" pwede hubaron nga "hinganlan siya" o "hatagan siya sa ngalan."

niyebe

Ang pulong nga "niyebe" nagtumong sa nigahi nga tubig nga gagmay nga didto mahagbong sa tag-as nga mga lugar sama sa mga bukid o mga dapit sa kalibotan nga anaa sa layo kaayo nga amihanan o habagatan.

- Usahay mahagbong ang niyebe sa Jerusalem sa panahon sa tingtugnaw, apan kasagaran dili kini matapok.
- Kasagaran ang niyebe gigamit nga ehemplo sa kolor nga puti.
- Ang pagkaputi sa niyebe sumbingay sa pagkaputli. Giingon sa Kasulatan nga "ang atong sala...mahimong puti sama sa niyebe" nga nagpasabot nga hingpit nga hinloan sa Dios ang mga tawo sa ilang mga sala.
- Gihulagway ang gihimaya nga Cristo sa libro sa Pinadayag nga ang iyang buhok "puti sama sa niyebe."
- Ang ubang mga pinulongan pwede magtumong sa niyebe nga "ice nga ulan" o "mga gagmay kaayo nga ice."

padulngan, takda, gitakda

Ang pulong nga "padulngan" nagtumong kung unsa ang mahitabo sa mga tawo sa umaabot. Kung ang usa ka tawo "gitakda" sa pagbuhat sa usa ka butang, buot pasabot nga ang buhaton niini nga tawo sa umaabot nga panahon naplano na.

- Pagkahuman nga ang mga nasod sa Israel ug Juda nagpadayon sa pagsupak sa Dios, ang ilang padulngan mao ang pagkabihag sa Babilonia.
- Ang matag usa ka tawo adunay walay katapusan nga padulngan, sa langit uban kang Jesus o sa impyerno nga wala si Jesus.
- Si Juan nga Bautista "gitakda" sa pagwali mahitungod sa gingharian sa Dios nga maoy hinungdan nga ang mga tawo mosalikway sa Dios o maghinulsol ug mobalik sa Dios. Gituyo sa Dios nga buhaton kini ni Juan.
- Si Hudan "gitakda" sa kalaglagan, nagpasabot nga mao kini ang mahitabo nga resulta sa iyang pagkamasinupakon. Nagdesisyon ang Dios nga mao kini ang iyang silot.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang pulong "nga takda" pwede mahubad nga, "tuyon" o "desisyon."
- Ang "gitakda", pwede mahubad gamit ang mga pulong sama sa, "nagdesisyon ang Dios" o "gituyo sa Dios."
- Depende sa konteksto, ang "padulngan" pwede mahubad nga "ang kinabuhi sa umaabot" o "unsay mahitabo sa katapusan" o "unsay kabubut-on sa Dios nga mahitabo."

pag-agulo

Ang pulong nga "pag-agulo" nagtumong sa pagtingog nga lawom ug ubos tungod sa kasakit sa lawas o gibati. Kasagaran ang pag-agulo gihimo nga walay mga pulong.

- Ang usa ka tawo pwede mo-agulo tungod sa pagbati ug kasubo.
- Mahimong hinungdan sa pag-agulo ang pagbati ug makalilisang ug makadaugdaug nga kabug-at.
- Ang ubang pamaagi sa paghubad niini nga pulong mao ang "paghilak sa kasakit nga dili kaayo kusog" o "hilabihang kasubo."

pag-alagad, pagpangalagad

Ang pag-alagad sa usa ka tawo mao ang pagbuhat ug kaayohan niadtong nga tawo. Ang usa ka tawo pwede mag-alagad tungod kay obligado siya nga moalagad o tungod kay gusto lang gyud niya mag-alagad.

- Ang "pag-alagad sa usa ka tawo" pwede sad hubaron nga "pagministro sa usa ka tawo" o "pagtrabaho alang sa usa ka tawo."
- Ang "pag-alagad sa Dios" pwede hubaron nga "pagsimba ug pagtuman sa Dios" o "pagbuhat sa buluhaton nga gihatag sa Dios."
- Ang Iningles nga "to serve tables" nagpasabot sa paghatag ug pagkaon sa mga tawo.
- Ang mga tawo nga nagtudlo sa uban mahitungod sa Dios giingon nga parehas nga nag-alagad sa Dios ug sa ilang mga gitudluan.

pag-ayo, naayo

Ang pag-ayo mao ang pagbuhat aron mawala ang mga samad, sakit, o kakulangan (sama sa pagkabuta). Nagpasabot sad kini sa pagbuhat aron ang tawo nga adunay sakit o kakulangan mahimong himsog pag-usab.

- Ang tawo nga naayo nawala na ang iyang sakit.
- Ang natural nga pagkaayo hinayhinay nga mahitabo.
- Ang milagroso nga pagkaayo kalit lang mahitabo, sama niadtong si Pedro gipalakaw dayon ang lalaking bakol.

pag-ila

Ang pulong nga "pag-ila" nagpasabot sa paghatag ug saktong pagpaila sa usa ka butang o tawo.

- Ang pag-ila sa Dios mao ang pagpakita sad sa usa ka tawo nga nagtuo siya nga ang gisulti sa Dios tinuod.
- Ipakita sa mga tawo nga miila sila sa Dios pinaagi sa ilang pagtuman kaniya diin ang iyang ngalan mahimaya.
- Ang pag-ila sa usa ka butang nagpasabot nga gituohan kini ug adunay mga binuhatan ug mga pulong nga makapamatuod niini.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Sa konteksto sa pag-ila nga tinuod ang usa ka butang, mahimong hubaron ang "pag-ila" nga "pag-angkon" o "pagsulti" o "pagsugilon nga matuod" o "pagtuo."
- Kung nagtumong kini sa pag-ila sa tawo, mahimong hubaron kini nga pulong nga, "pagdawat kaniya" o "pag-ila sa iyang bili" o "pagsulti sa uban nga."

pag-usik, kamingawan

Ang pag-usik sa usa ka butang nagpasabot sa walay pagtagad ug paglabay ug mga butang o paggamit niini nga dili maalamon. Ang "nausik" nagtumong sa butang o kahimtang nga nadaut or nalaglag.

- Ang nausik nga lugar or kamingawan nagtumong sad kini sa walay sulod sama sa siyudad nga nausik nga wala nay bisan unsa nga namuyo didto.
- Ang "usikon" ang siyudad o lugar nagpasabot sa pagguba niini.

pagano

Sa panahon sa Biblia, ang pulong nga "pagano" gigamit sa paghulagway sa tawo nga nagsimba sa mga diosdiosan imbes nga kang Yahweh.

- Ang tanan nga adunay kalabotan niini nga mga tawo, sama sa mga halaran diin didto sila nagsimba, ang mga relihiyoso nga ritwal nga ilang gipangbuhat, ug ang ilang mga gituohan, gitawag sad nga "pagano."
- Ang kasagaran tinuohan sa mga pagano mao ang pagsimba sa mga naa sa kalibutan sama sa adlaw, bulan, mga bituon ug uban pa o sa daghang mga diyos imbes nga sa usa ra nga tinuod nga Dios nga si Yahweh.
- Ang uban pa nga relihiyon sa mga pagano mao ang mga imoral nga ritwal mahitungod sa lawas o ang pagpatay sa usa ka tawo ingon nga paagi sa ilang pagsimba.

pagbalaan

Ang pagbalaan mao ang paggahin o himoon nga balaan. Ang pagbalaan mao ang pamaagi nga himoon nga balaan ang usa ka tawo.

- Sa Daang Kasabotan, ang pipila ka mga tawo ug mga butang gihimong balaan, o gigahin, alang sa pag-alagad sa Dios.
- Ang Bag-ong Kasabotan nagtudlo nga gihimong balaan sa Dios ang mga tawo nga mituo kang Cristo. Buot ipasabot gihimo sila sa Dios nga balaan ug gigahin nga mag-alagad kaniya.
- Ang mga tumutuo kang Jesus gimanduan sad nga himoon nila nga hinlo ang ilang mga kaugalingon aron mahimong balaan ang tanan nga ilang buhaton.

Mga sugyot sa paghubad

- Depende sa konteksto, ang "pagbalaan" pwede hubaron nga "igahin" o "himoong balaan" o "hinloan."
- Kung ang mga tawo himoong balaan ang ilang kaugalingon, nagpasabot kini nga gihinluan ug gihalad nila ang ilang mga kaugalingon sa pag-alagad sa Dios. Kasagaran ang "paggahin alang sa Dios" gigamit sa Biblia nga adunay sama nga gipasabot niini.

- Kung ang gipasabot "gigahin alang sa Dios" kini nga pulong pwede hubaron nga "gipahinungod ang usa ka tawo.

pagbalaan

Ang pagbalaan nagpasabot sa paggahin sa usa ka butang o tawo aron mag-alagad sa Dios. Ang tawo o butang nga gibalaan giisip nga balaan ug gigahin alang sa Dios.

- Ang pasabot niini nga pulong sama sa "pagputli" o "pagbalaan" apan aduna kini nga dugang nga pasabot nga pormal nga paggahin sa usa ka tawo alang sa pag-alagad sa Dios.
- Ang mga butang nga gibalaan sa Dios naglakip sa mga mananap nga isakripisyo, ang halaran sa sinunog nga halad, ug ang tabernakulo.
- Ang mga tawo nga gibalaan sa Dios naglakip sa mga pari, ang katawhan sa Israel, ug ang kamagulangang anak nga lalaki.
- Usahay, ang pulong nga "pagbalaan" adunay pasabot nga sama sa "pagputli," hilabi na kung nagtumong kini sa pag-andam sa mga tawo o mga butang alang sa pag-alagad sa Dios aron sila mahinloan ug madawat niya.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang mga pamaagi sa paghubad sa "pagbalaan" pwede nga "paggahin alang sa pag-alagad sa Dios" o "pagputli alang sa pag-alagad sa Dios."
- Hunahunaa sad kung giunsa paghubad ang mga pulong nga "balaan" ug "pagputli."

pagbantay, magbalantay

Ang pulong "pagbantay" nagpasabot sa pagtan-aw ug ayo sa usa ka butang o pagtagad pag-ayo sa usa ka butang nga duol kaayo ug may pagmatngon. Kini nga pulong pwede sad gamiton nga sumbingay.

- Ang mando nga "bantayan pag-ayo ang imong kinabuhi ug ang doktrina" buot ipasabot magmatngon sa pagkinabuhi nga maalamon, ug dili motuo sa mga sayop nga mga katudlu-an.
- Ang "pagbantay pag-ayo" pasidaan kini nga magmatngon sa paglikay sa peligro ug mga impluwensiya nga makadaut.
- Ang "pagbantay" o "padayun nga magbantay" nagpasabot nga kanunay nga alerto ug magbantay batok sa sala ug sa dautan. Pwede sad ipasabot niini ang "mag-andam."
- Sa "padayun sa pagbantay sa" o "padayun sa pagbantay pag-ayo" pwede nagpasabot nga magbantay, manalipod o ampingan ang usa ka tawo o usa ka butang.
- Uban nga paagi sa paghubad sa "pagbantay" pwede sad ang "tagdon pag-ayo ang" o "magkugi" o "magmatngon pag-ayo" o "magbantay."

pagbautismo, bautismo

Sa Bag-ong Kasabotan, ang mga pulong nga "pagbautismo" o "bautismo" kasagaran nagtumong sa paghubo ug tubig sa usa ka Kristiyano aron magpakita nga siya nahinluan gikan sa sala ug nahiusa kang Cristo.

- Gawas sa bautismo sa tubig, ang Biblia naghigot sad mahitungod sa "pagbautismo sa Balaang Espiritu" ug "pagbautismo sa kalayo."
- Ang pulong nga bautismo gigamit sad sa Biblia sa pagtumong sa grabe nga pag-antos.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang mga Kristiyano adunay lainlaing mga panan-aw mahitungod kung unsaon pagbautismo sa tawo ug tubig. Mas maayo nga mahubad kini nga pulong sa kasagaran nga pamaagi nga nagtugot sa lainlaing pamaagi nga paghubo sa tubig.
- Depende sa konteksto, ang pulong nga "pagbautismo" pwede mahubad sama nga "Ibubo sa" o "ilubog gyud" o "espirituwal nga paghinlo." Pananglitan, "pagbautismo kanimo sa tubig" pwede sad mahubad nga gibubo ang tubig kanimo."

- Ang pulong nga "bautismo" mahubad sad nga, "pagbubo ug tubig kanimo" o "pagtabon" o "espirituhanong paghugas."
- Kung magtumong kini sa pag-antos, ang "bautismo" mahubad sad nga "puno kaayo sa pag-antos" o "pagbubo sa makalilisang nga pag-antos."
- Hunahunaa sad kung giunsa paghubad niini nga pulong sa Biblia sa lokal o nasudnon nga pinulongan.

pagdawat

Ang pulong nga "pagdawat" kasagaran ang buot ipasabot mao ang pagdawat sa usa ka butang nga gihatag, gitanyag, o gipresentar/gidala.

- Ang "pagdawat" pwede sad magpasabot nga mag-antos o makasinati ug usa ka butang ingon nga "nakadawat siya ug silot tungod sa iyang nahimo."
- Aduna sa'y pinasahi nga pasabot sa "pagdawat" ug tawo. Pananglitan, ang "pagdawat" ug mga dumuduaw o mga bisita nagpasbot nga abiabihon sila ug trataron nga adunay pagtahod aron mapalig-on ang relasyon kanila.
- Ang "pagdawat sa gasa sa Balaan nga Espiritu" nagpasabot sa pagdawat sa Balaan nga Espiritu sa atong kinabuhi ug tugotan nga maglihok kanato ug pinaagi kanato.
- Ang "pagdawat kang Jesus" nagpasabot nga dawaton ang gitanyag sa Dios nga kaluwasan pinaagi kang Jesu Cristo.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Depende sa konteksto, ang "pagdawat" pwede hubaron nga "dawaton" o "abiabihon" o "masinati" o "mahatagan."
- Ang pahayag nga "makadawat kamo ug gahum" pwede hubaron nga "hatagan kamo ug gahum" o "ang Dios maghatag kanimo ug gahum" o "gahum nga ihatag kaninyo."

pagdayeg, kahibulongan

Ang "pagdayeg" usa nga pagbati ug katingala ug pagtahod gikan sa pagkakita sa usa ka dako, gamhanan ug maanindot nga butang.

- Ang pulong nga "kahibulongan" naghulagway sa usa ka tawo o usa ka butang nga makadasig ug pagbati sa pagdayeg.
- Ang panan-awon sa himaya sa Dios nga nakita ni propeta Ezequiel "makahibulong" o "makadasig ug pagdayeg".
- Ang kasagaran nga reaksyon sa mga tawo nga nagpakita sa pagdayeg sa presensiya sa Dios apil ang: kahadlok, pagyukbo o pagluhod, pagtabon sa nawong, ug pagkurog.

pagdayeg

Ang pagdayeg sa usa ka tawo pagpahayag sa iyang pagdayeg ug pasidungog niadto sa usa ka tawo.

- Nagdayeg ang mga tawo sa Dios tungod sa iyang pagkagamhanan ug tungod sa tanang mga katingalahan nga iyang gihimo isip Manlalalang ug Manluluwas sa kalibutan.
- Ang pagdayeg sa Dios kasagarang nag-apil sa pagpasalamat sa iyang gihimo.
- Ang musika ug pagkanta kasagarang gigamit nga pamaagi sa pagdayeg sa Dios.

"Pagdayeg" nga gitumong sa Dios kasagarang bahin sa "pagsimba."

pagduko, pagyukbo

Ang pagduko nagpasabot sa pagpaubos sa kaugalingon nga mapainubsanon aron sa pagpahayag ug respeto ug pagtahod ngadto sa usa ka tawo. Ang "pagyukbo" nagpasabot sa pagpaubos o pagluhod sa kina-ubosan, kasagaran ang nawong ug mga kamot ngadto sa yuta.

- Ang uban nga mga pulong nga "pagpaubos sa tuhod" (bout ipasabot pagluhod) ug "duko sa ulo" (nagpasabot sa pagduko sa ulo nga adunay pagpaubos o respeto o nagasubo).
- Ang pagduko pwede sad simbolo sa pagkasubo o pagbakho. Ang tawo nga "nagduko" nagpahayag sa labing pagpaubos.
- Kasagaran ang tawo moduko sa atubangan sa usa ka tawo nga taas ug estado o mas importante, sama sa mga hari ug mga pangulo.
- Ang pagduko atubangan sa Dios usa ka pagpahayag sa pagsimba kaniya.
- Sa Biblia, ang mga tawo miduko kang Jesus sa dihang nakaamgo sila sa iyang mga milagro ug mga katudluan nga gikan gyud siya sa Dios.
- Ang Biblia nag-ingon nga inig balik ni Jesus puhon, ang matag usa moduko sa pagsimba kaniya.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto, kini nga pulong pwede sad hubaron sa pulong o mga pulong nga nagpasabot nga, "pagduko paatubangan" o "pagduko sa ulo" o "pagluhod."
- Ang pulong nga "pagduko" pwede hubaron nga "pagluhod" o "paghapa sa kaugalingon."
- Ang ubang mga pinulongan adunay mas daghan pang pamaagi sa paghubad niini nga pulong, depende sa konteksto.

pagdumala, tigdumala

Ang pulong nga "pagdumala" nagpasabot sa pagmando sa mga tawo, lakip ang pagpatuman sa mga balaod aron matabangan ang usa ka nasod o lugar nga gitrabahoan nga mahimong hapsay ug maayo ang ilang buluhaton. Ang "tigdumala" mao ang tawo nga nagmando sa mga tawo niini nga pamaagi.

- Si Daniel ug tulo pa ka laing batan-on nga lalaking Judio ang gipili aron mahimong tigdumala o opisyal sa gobyerno sa pipila ka lugar sa Babilonia.
- Sa Bag-ong Kasabotan, nagtumong ang pulong nga "pagdumala" sa usa sa mga gasa sa Balaan nga Espiritu.
- Ang tawo nga adunay espirituhanong gasa sa pagdumala kahibalo mangulo ug magmando sa mga katawhan ug magdumala sa mga tinukod ug uban pang mga katigayonan.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Depende sa konteksto, ang ubang pamaagi sa paghubad sa "tigdumala" naglakip sa "gobernador" o "tigpahimutang" o "tigmando" o "opisyal sa gobyerno."
- Ang pulong nga "pagdumala" mahimong hubaron nga "pagmando" o "pagpangulo" o "pagpahimutang."
- Ang mga pulong nga "piniyalan" o "tig-atiman sa" o "tigpahimutang sa kahapsay," mahimong gamiton sa paghubad niini nga mga pulong.

paghari

Ang paghari buot ipasabot mao ang pagmando sa usa ka hari sa usa ka nasod o gingharian ug mga tawo niini. Ang paghari sa usa ka hari mao ang panahon lang nga diin siya ang nagmando.

- Ang Dios nga makagagahum, nga naglalang sa kalibutan, naghari ingon nga hari sa kinitibuk-an sa kalibutan.
- Gitugutan sa Dios ang tawhanon nga mga hari nga maghari sa mga Israelita sa dihang gisalikway nila siya isip hari nila.
- Ang Biblia nag-ingon nga sa dihang si Jesu Cristo mobalik, dayag nga maghari siya sa tibuok nga kalibutan ug ang mga Kristohanon maghari kauban niya.

paghigugma

Ang paghigugma sa usa ka tawo mao ang pag-atiman adto nga tawo ug paghimo ug mga butang nga mapuslanon alang kaniya. Adunay lainlain nga buot ipasabot sa "paghigugma" nga ang ubang mga pinulongan mogamit ug lainlain nga pulong:

1. Ang klase sa paghigugma nga gikan sa Dios sentro sa kaayohan sa uban, bisan dili kini mapuslanon sa iyang kaugalingon. Kini nga klase sa paghigugma magatiman sa uban, bisan unsa pa ang ilang nahimo. Ang Dios mismo gugma ug maoy kakuhaan sa tinu-od nga paghigugma.
- Gipakita ni Jesus kini nga paghigugma pinaagi sa pagsakripisyo sa iyang kinabuhi aron tubuson kita gikan sa sala ug sa kamatayon. Gitudlu-an sad niya ang iyang mga sumusunod nga higugmaon ang uban nga may pagsakripisyo.
- Kung higugmaon sa usa ka tawo ang uban sama niini nga klase nga paghigugma, uban niini ang mga binuhatan nga nagpakita nga ang usa ka tawo naghunahuna kung unsa ang himuon aron nga ang ubang tawo matabangan o molambo. Kini nga klase sa paghigugma lakip ang pagpasaylo sa sala sa uban.
- Sa ULB, ang pulong nga "paghigugma" nagtumong sa sakripisyohanon nga klase sa paghigugma sa Dios, gawas kung gisulti sa Translation Notes ang lain nga buot ipasabot niini.
1. Adunay lain nga pulong sa Bag-ong Kasabotan nga nagtumong sa inig-soon nga paghigugma o paghigugma sa higala o miyembro sa pamilya. Natural kini nga paghigugma taliwala sa mga higala ug mga kaigsoonan o paryente.
- Sa Ingles nga mga pulong nga "they love to sit in the most important seats in the banquet" o "gihigugma nila ang molingkod sa halandong lingkuranan sa kumbira", kini nagpasabot nga sila "mas ganahan" o "gusto nila kaayo" kini ilang buhaton.
1. Ang pulong nga "paghigugma" pwede sad magtumong sa gugma taliwala sa lalaki ug babaye.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Gawas kung gisulti sa "Translation Note" nga adunay lain nga buot ipasabot ang paghigugma, ang pulong nga "paghigugma" sa ULB nagtumong sa sakripisyohanong gugma nga gikan sa Dios.
- Ang uban nga mga pinulongan pwede nga adunay pinasahe nga pulong sa dili makaugalingon nga klase nga paghigugma sa Dios sa katawhan ug gitabangan niya ang katawhan aron himuon sad nila sa uban ang paghigugma. Mga paagi sa paghubad niini pwede ang "matinud-anon nga pag-atiman" o "pag-atiman nga dili makaugalingon" o "paghigugma gikan sa Dios." Siguraduhon nga ang pulong nga gamiton sa paghubad sa paghigugma sa Dios apil ang kinaiya nga dili nakati-on sa kaugalingon nga kahimtang, kalimtan ang kaugalingon alang sa kapuslanan sa uban, ug higugmaon ang uban bisag unsa ang ilang nabuhat.
- Usahay ang Ingles nga pulong nga "love" nagtumong sa pag-atiman pag-ayo sa usa mga tawo alang sa iyang mga higala ug mga miyembro sa pamilya. Ang uban nga pinulongan pwede hubaron kini uban sa pulong o mga pulong nga buot ipasabot, "gusto kaayo" o "mag-amping sa" o "adunay hilabihan nga paghigugma."
- Sa konteksto nga diin ang "paghigugma" gigamit sa pagpakita sa hilabihan nga pagpalabi sa usa ka butang, pagkaon, o kalihokan, pwede kini hubaron pinaagi sa "hilabihan nga pagkagusto" o "gusto kaayo" o "hilabihan nga tinguha."
- Ang uban nga mga pinulongan aduna sad siguro'y lain nga pulong nga nagtumong sa lalom nga pagbati o paghigugma taliwala sa bana ug asawa.
- Daghan nga pinulongan kinahanglan gyud ipahayag ang "paghigugma" pinaagi sa kalihokan. Pananglitan, pwede nilang hubaron ang "mapasiyensyahon ang paghigugma, maluluy-on ang paghigugma" sama sa "dihang ang tawo mahigugma sa usa ka tawo, mapasiyensyahon siya kaniya ug maluluy-on o maayo kaniya."

paghurot

Ang pulong nga "paghurot" literal nga nagpasabot sa pagkonsumo sa usa ka butang. Aduna kini pipila ka pasabot nga sumbingay.

- Sa Biblia, ang pulong nga "paghurot" kasagaran nagtumong sa pagguba sa mga butang o paglaglag sa mga tawo.
- Giingon nga ang kalayo mohurot sa mga butang ug nagpasabot kini nga laglagon sila pinaagi sa pagsunog kanila.
- Gihulagway ang Dios nga "kalayo nga mohurot," nga usa ka paghulagway sa iyang kasuko sa sala. Ang iyang kasuko moresulta sa grabe nga silot sa mga makasasala nga dili maghinulsol.
- Ang paghurot sa pagkaon nagpasabot nga kan-on or imnun ang tanan nga pagkaon or ilimnonon.
- Ang mga pulong nga "paghurot sa yuta" mahimong hubaron nga "laglagon ang yuta."

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Sa konteksto sa paghurot sa yuta o mga tawo, kini nga pulong mahimong hubaron nga "gub-on" o "laglagon."
- Kung ang kalayo gitumong, ang "paghurot" pwede hubaron nga "pagsunog sa tanan."
- Ang nagsiga nga kalayo sa sampinit nga nakit-an ni Moises nga "wala mahurot" mahimong hubaron nga "wala masunog."
- Kung nagtumong sa pagkaon, ang "paghurot" mahimong hubaron nga "gihurut ug kaon" o "gilamoy."
- Kung "nahurot" ang kusog sa usa ka tawo, nagpasabot kini nga "nahudtan" o "nawala" na ang iyang kusog.
- Ang mga pulong nga "ang Dios nga kalayo nga mohurot" mahimong hubaron nga "Ang Dios sama sa kalayo nga mosunog sa mga butang" o "Ang Dios nasuko sa sala ug laglagon niya ang mga makasasala sama sa usa ka kalayo."

pagkabanhaw

Ang pulong nga "pagkabanhaw" nagtumong sa pagbuhi pag-usab pagkahuman nga namatay.

- Ang pagbanhaw sa usa ka tawo buot ipasabot pagkabuhi pag-usab sa usa ka tawo, ang Dios lang ang adunay gahum sa paghimo niini.
- Ang pulong nga "pagkabanhaw" kasagaran nagtumong sa pagkabuhi ni Jesus pag-usab pagkahuman nga siya namatay.
- Sa dihang si Jesus miingon, "ako ang pagkabanhaw ug ang kinabuhi" buot ipasabot nga siya ang kakuhaan sa pagkabanhaw, ug mao ang makapabuhi sa mga tawo pag-usab.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "pagkabanhaw" pwede sad hubaron nga "nabuhi pag-usab" o "buhi na usab pagkahuman nga namatay."
- Ang literal nga buot ipasabot niini nga pulong mao "ang pagbangon" o "gibangon."

pagkagot sa ngipon

Ang Iningles nga "gnash teeth" ug "grind teeth" buot ipasabot niini mao ang pagkagot sa ngipon o pagduot sa mga ngipon o pagngutngot sa mga ngipon. Kini nagpakita sa hilabihang kasakit o kasuko.

- Ang Biblia nag-ingon kanato nga ang pagkagot sa mga ngipon usa sa himuon sa mga tawo didto sa impiyerno tungod sa hilabihan nga kasakit.
- Kung sa inyong kultura ang pagkagot ug ngipon wala magpasabot nga nasuko ang tawo, pwede sad kini hubaron nga "gikagot ang mga ngipon sa kasuko." O pwede ka mogamit ug paagi aron maipakita ang kasuko sa inyong kultura, sama sa "pag-undak sa mga tiil" o "pagduot sa mga ngipon" o "pag-singka."

pagkamatinumanon sa kasabotan

Gigamit kini nga pulong aron ihulagway ang Dios nga matinumanon sa iyang mga saad sa iyang katawhan.

- Naghimo ug mga saad ang Dios sa mga Israelita pinaagi sa pormal nga mga panagsabot nga gitawag nga mga "kasabotan."
- Ang "pagkamatinud-anon sa kasabotan" o "pagkamatinumanon sa kasabotan" ni Yahweh nagtumong sa kamatuoran nga iyang tumanon ang iyang mga saad sa iyang katawhan.
- Ang pagkamatinud-anon sa Dios nga tumanon ang iyang mga saad sa kasabotan usa ka pagpahayag sa iyang grasya ngadto sa iyang katawhan.
- Ang pulong nga "maunongon" lain nga pulong nga nagtumong sa kasaligan nga mobuhat ug mosulti sa unsay gisaad aron maghatag ug kaayohan sa ubang tawo.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pamaagi sa paghubad niini nga pulong nagdepende sad sa paghubad sa mga pulong nga "kasabotan" ug "pagkamatinud-anon."
- Ang laing mga pamaagi sa paghubad niini nga pulong pwede nga "matinud-anon nga gugma" o "maunongon, mapasaligon nga gugma" o "gugma nga masaligan."

pagkasubo, pagbangotan

Ang mga pulong nga "pagsubo" ug "pagbangotan" nagtumong sa pagpahayag ug hilabi nga kasakit, kasagaran tungod sa pagkamatay sa usa ka tawo. Sa daghang mga kultura, ang pagbangotan nag-apil sa pipila ka mga binuhatan nga magpakita niini nga kasubo ug kaguol.

- Ang mga Israelita ug ubang mga grupo sa katawhan niadtong una pa kaayong panahon nagpakita sa ilang kasubo pinaagi sa kusog nga pagtiyabaw ug pagminatay sama sa gibuhat sa daghan sa mga katilingban karon.
- Aduna sad mga maghihilak nga binayran aron kusog nga mohilak ug motiyabaw, kasagaran sugod sa pagkamatay sa tawo hangtod pagkahuman sa lubong. Kasagaran mga babaye kining mga maghihilak.
- Ang panahon alang sa pagsubo kasagaran pito ka adlaw, apan moabot kini ug 30 ka adlaw (sama nila Moises ug Aaron) o 70 ka adlaw (sama ni Jacob).
- Ang Biblia nigamit niini nga pulong ingon nga sumbingay sa paghisgot mahitungod sa "pagbangotan" tungod sa sala. Nagtumong kini sa grabe nga pagsubo tungod sa pagpasakit nga mahatag sa atong mga sala sa Dios, sa atong kaugalingon, ug sa ubang mga tawo.

paglahutay, pagkamalahutayon

Ang paglahutay nagpasabot sa pagpadayon sa tinuohan o tahas bisan sa dugay kaayo nga panahon kini mahuman o lisod kini kaayo.

- Ang paglahutay pwede sad nga nagpasabot sa pagpadayon sa paggawi sama sa pamaagi ni Cristo bisan moagi ug lisod nga mga pagsulay o panghitabo.
- Ang pagkamalahutayon mao ang kinaiya sa usa ka tawo nga makapagpadayon sa buluhaton nga kinahanglan nilang buhaton, bisan pa kung kini lisod kaayo.
- Ampingi nga dili mogamit ug pulong sama sa "gahi ang ulo" nga negatibo ang gipasabot.

paglakaw

Ang pulong nga "paglakaw" kasagaran gigamit nga sumbingay nga nagpasabot sa "pagkinabuhi."

- "Si Enoc milakaw kauban ang Dios" nagpasabot nga si Enoc nagkinabuhi nga duol ang relasyon niya sa Dios.
- "Ang paglakaw pinaagi sa Espiritu" nagpasabot nga gigiyahan sa balaan nga Espiritu aron mahimo ang mga butang nga nagpahimaya ug nagpasidungog sa Dios.

- Ang "paglakaw sa" mga kamanduan sa Dios o pamaagi sa Dios sa nagpasabot nga "pagkinabuhi nga masinundanon" sa iyang mga mando, buot ipasabot "pagtuman sa iyang mga mando" o "pagbuhat sa iyang kabubut-on."
- Sa dihang ang Dios moingon nga siya "molakaw uban" sa iyang mga tawo nagpasabot kini nga siya anaa kanila.
- Ang "paglakaw kontra sa" nagpasabot sa pagpangita o paggukod sa usa ka tawo o butang. Nagpasabot sad kini sa pagbuhat sa pamaagi sama sa uban.
- Ang "paglakaw nga mosunod sa" buot ipasabot niini pangitaon or pagpadayun ug apas sa usa ka tawo or butang. Pwede sad ipasabot niini ang paglihok sama sa linihukan sa usa ka tawo.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Maayo gyud nga hubaron nga literal ang "paglakaw" basta masabtan ang buot ipasabot.
- Kung ang "paglakaw" gigamit sa sumbingay nga pamaagi, unya dili kini mahubad nga literal, pwede kini hubaron pinaagi sa "pagkinabuhi" o "pagbuhat" o "paggawi."
- Ang mga pulong nga "paglakaw sa pamaagi sa Espiritu" pwede hubaron nga "paggawi sa pamaagi nga naghimaya sa Dios nga diin ang Balaang Espiritu naggiya kanato sa pagbuhat."
- Sa "paglakaw sa mga kamanduan sa Dios" pwede hubaron nga "pagtuman sa mga kamanduan" o "pagkinabuhi pinaagi sa kamanduan sa Dios."
- Ang pulong nga "paglakaw kauban ang Dios" pwede hubaron nga "magkinabuhi nga suod ang relasyon sa Dios pinaagi sa pagtuman ug pagpasidungog kaniya."

paglalang/paghimo, gilalang, Tiglalang

Ang pulong nga "paglalang" nagpasabot sa paghimo ug usa ka butang o maghimo aron maanaa ang usa ka butang. Ang bisan unsa nga nahimo gitawag nga "gilalang." Gitawag ang Dios nga "tiglalang" tungod kay siya ang hinungdan nga anaa ang tanan sa tibuok kalibutan.

- Kung kini nga pulong nagtumong sa paglalang sa Dios sa kalibutan, nagpasabot kini nga gibuhay niya kini gikan sa wala.
- Kung ang mga tawo "maghimo" ug mga butang, nagpasabot kini nga gihimo nila kini gikan sa mga butang nga anaa na.
- Usahay ang "paghimo" gigamit nga pagsumbingay aron ihulagway ang usa ka butang nga dili makita o dili mahikap, sama sa paghimo ug kalinaw o paghimo ug putli nga kasingkasing sa usa ka tawo.
- Usahay ang "gilalang" nagtumong sa tanan nga nahimo sa Dios, usahay nagtumong kini sa sinugdanan sa panahon nga gibuhay niya ang tanan. Usahay nagtumong kini sa tanang tawo sa kalibutan.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Tingali ang ubang mga pinulongan kinahanglan diretso nga isulti nga gihimo sa Dios ang kalibutan "gikan sa wala" aron maklaro kini.
- Ang pulong nga "linalang" pwede hubaron sa pipila ka lainlaing pamaagi, depende sa konteksto:
- Ang mga pulong nga "sukad sa paglalang sa kalibutan" nagpasabot nga "sukad sa panahon nga gilalang ang kalibutan."
- Ang sama nga mga pulong nga "sa sinugdanan sa paglalang" nagpasabot nga "adtong gihimo sa Dios ang kalibutan sa sinugdanan nga panahon."
- Ang pagsangyaw sa maayong balita "ngadto sa tanang linalang" nagpasabot sa pagsangyaw sa maayong balita "ngadto sa tanang katawhan sa tanang dapit sa kalibutan."
- Ang mga pulong nga "Magmaya ang tanang linalang" nagpasabot nga "Magmaya ang tanang gilalang sa Dios."
- Depende sa konteksto, ang "paglalang" pwede hubaron nga "himo" o "himoong maanaa" o "himoon gikan sa wala."
- Ang pulong nga "ang Tiglalang" pwede hubaron nga "Ang naglalang sa tanan" o "Dios, nga naglalang sa tibuok kalibutan."
- Ang mga pulong sama sa "imong Tiglalang" o "ilang Tiglalang/ Magbubuhay" pwede hubaron nga "Dios, nga naglalang kanimo."

paglaum

Sa Ingles karon, ang pulong nga "paglaum" kasagaran nagtumong sa pagtinguha nga mahitabo ang usa ka butang bisan kung dili kita sigurado nga mahitabo kini.

- Sa daghang mga Iningles nga bersyon sa Biblia, ang pulong nga "paglaum" kasagaran nagtumong sa pagdahum nga adunay kasiguradohan sa pagdawat sa unsay gisaad sa Dios sa iyang mga katawhan. Apan kini kasagaran gihubad nga "kasaligan" sa ULB tungod kay kini nga pulong mas maayo nga nagpakita sa kasiguradohan mahitungod sa usa ka butang.
- Ang "paglaum sa" nagpasabot sa pagtinguha nga maangkon ang usa ka butang o pagpangandoy nga mahitabo ang usa ka butang.
- Ang mga pulong nga "paglaum kang" nagpasabot sa "pagsalig kang" o "adunay pagsalig kang."
- Ang "walay paglaum" nagpasabot sa walay pagdahum nga mahitabo ang usa ka maayong butang.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Sa kasagarang mga konteksto o paggamit niini sa ULB, ang mga pulong nga "maglaum" pwede sad hubaron nga "mangandoy" o "magtinguha" o "magdahum."
- Ang mga pulong nga "paglaum kang" pwede hubaron nga "pagsalig kang" o "adunay pagsalig kang."
- Ang mga pulong nga "walay paglaum sa" pwede hubaron nga "walay kasaligan" o "walay pagdahum sa bisan unsang maayo."
- Ang "walay paglaum" pwede hubaron nga "walay pagdahum sa bisan unsang maayo" o "walay kasiguradohan" o "sigurado nga walay maayo nga mahitabo."

paglikos

Ang pulong nga "paglikos" nagtumong sa dihang ang misulong nga kasundalohan molibot sa usa ka siyudad ug babagan ang mga tawo sa pagdawat ug bisan unsang pagkaon ug tubig. Ang "paglikos" sa usa ka siyudad nagpasabot nga nalikosan kadto nga siyudad.

- Niadtong nianha ang Babilonia aron sulongon ang Israel, nigamit sila ug taktika nga paglikos sa Jerusalem aron maluya ang mga tawo sulod sa siyudad.
- Kasagaran sa usa ka paglikos, anam-anam nga ipundok ang mga yuta aron matabok sa mga misulong nga kasundalohan ang mga paril sa siyudad unya sulungon dayon nila ang siyudad.
- Ang sumbingay nga "ilawom sa paglikos" naghulagway sa siyudad nga gipalibotan sa kaaway nga kasundalohan. Ang siyudad giingon nga "gilikos."

paglutos, lutos

Ang paglutos sa usa ka tawo mao ang balikbalik nga pag-atake kaniya o bangis ang pagkatratar kaniya.

- Pwede lutuson ang usa ka tawo, gamay nga grupo sa mga tawo, o bisan ang daghang mga tawo.
- Ang mga pangulo sa relihiyon sa mga Judio gilutos nila si Jesus tungod kay dili nila gusto ang iyang gipangtudlo.
- Kaniadtong mibalik na si Jesus sa langit, gilutos ang mga Kristuhanon sa mga pangulo sa relihiyon sa mga Judio ug sa gobyerno sa Roma. Bisan pa niani, wala miundang ang mga tumutuo sa pagwali ug pagtudlo mahitungod kang Jesus, ug ang Iglesia nagpadayon sa paglambo.
- Ang ubang mga pulong sa "paglutos" mao ang "pag isig-isig" o, "pag-abuso" o, "pagdaugdaog" o, "pagpanglupig."

pagluwas, luwas

Ang pulong nga "pagluwas" nagtumong sa pagpanalipod sa usa ka tawo o butang aron dili makasinati ug dautan o kasakit. Ang "mahimong luwas" nagpasabot nga mapanalipdan sa kasakit o kakuyaw.

- Ang pulong nga "rescue" sa Ingles adunay sama nga pasabot apan kasagaran nagpasabot kini nga ang usa ka tawo gikuha gikan sa sitwasyon diin nakasinati na siya daan ug kasakit.

- Sa pisikal nga bahin, ang mga tawo pwede maluwas gikan sa kasakit, kakuyaw o kamatayon.
- Sa espirituhanong bahin, kung "naluwas" ang usa ka tawo, nagpasabot kini nga pinaagi sa kamatayon ni Jesus sa krus, gipasaylo na siya sa Dios ug giluwat siya gikan sa silot sa impiyerno tungod sa iyang sala.
- Ang mga tawo makaluwas sa ubang tawo gikan sa kakuyaw, apan ang Dios lang ang makaluwas sa mga tawo sa walay kataposang pagsilot sa ilang mga sala.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang mga pamaagi sa paghubad sa "pagluwas" apil ang "ipalayo" o "panalipdan sa kasakit" o "kuhaon gikan sa kasakit" o "ilikay sa kakuyaw."
- Ang pulong nga "luwas" pwede hubaron nga "gipanalipdan sa kasakit" o "luwas sa kasakit" o "anaa sa lugar nga walay makapasakit."
- Ang pulong nga "pagluwas" pwede sad hubaron nga "pagkuha gikan sa."

pagmatuod, pagpamatuod

Ang mga pulong nga "pagmatuod" ug "pagpamatuod" nagtumong sa pagpahayag o pagpamatuod nga ang usa ka butang tinuod o sigurado o kasaligan.

- Sa Daang Kasabotan, giingnan sa Dios ang iyang katawhan nga iyang "pamatud-an" ang iyang kasabotan kanila. Ipakita niya nga kasaligan siya nga tumanon ang mga saad nga iyang gihimo didto sa kasabotan.
- Ang pagmatuod sa usa ka tawo ingon nga hari nagpasabot sa pag-uyon ug pagsuporta niadtong tawhana isip hari.
- Ang pagmatuod sa gisulat sa usa ka tawo nagpasabot sa pag-uyon nga tinuod kadtong gisulat.
- Ang "pagpamatuod" sa maayong balita nagpasabot sa pagtudlo sa mga tawo mahitungod sa maayong balita mahitungod kang Jesus sa pamaagi nga magpakita nga tinuod kini.
- Ang pagpanumpa isip "pagpamatuod" nagpasabot sa seryoso nga pagpahayag nga tinuod o kasaligan ang usa ka butang.

pagmaya

Ang pagmaya puno kini sa kasadya ug kalipay. Nagpasabot kini sa hilabihan gyud nga kalipay.

- Kini nga pulong kasagaran nagtumong sa hilabihan gyud nga kalipay tungod sa mga maayo nga mga butang nga nahimo sa Dios.
- Pwede kini hubaron nga "malipay gyud kaayo" o "hilabihan gyud nga kalipay" o "mapuno sa kalipay."

pagpadaghan

Ang pulong nga "pagpadaghan" nagpasabot sa labing pagpadaghan sa kantidad sa usa ka butang.

- Giingnan sa Dios ang mga mananap ug mga two nga "magpadaghan" ug pun-on ang kalibotan. Mao kini ang sugo sa pagpadaghan sa mga linalang nga sama sa ilang kaugalingong klase.
- Gipadaghan ni Jesus ang pan ug isda aron makapakaon sa 5000 ka tawo. Nag-anam ug kadaghan ang pagkaon hangtod nanobra na ang ipakaon sa tanan.
- Kini nga pulong pwede hubaron nga "hilabihan nga pagdaghan" o "pagdaghan kaayo" o "mosamot kadaghan."

pagpahibalo

Ang pagpahibalo sinulat kini o gisulti nga asoy nga gidala sa usa ka tawo ngadto sa usa ka tawo o grupo mahitungod sa piho nga panghitabo.

pagpakita, pagpadayag

Ang pulong nga "pagpakita" buot ipasabot hinungdan nga ang usa ka butang makita o mahibalo-an. Ang "pagpadayag" usa kini ka butang nga gipakita o gibutyag.

- Sa Biblia, ang pulong nga "pagpakita" kasagaran gigamit sa paghulagway kung giunsa sa pagpaila sa Dios ang iyang kaugalingon sa mga tawo.
- Gipakita sa Dios ang iyang kaugalingon pinaagi sa tanan nga butang nga iyang gilalalang ug pinaagi sa iyang pakigsulti sa mga tawo pinaagi sa nasulti o nasulat nga mga mensahe.
- Daghang panahon sa Biblia, nga ang Dios nagpakita sad pinaagi sa mga damgo o mga panan-awon. Gipakita sad niya ang iyang kaugalingon ngadto sa mga tawo pinaagi sa mga damgo ug mga panan-awon niini nga panahon.
- Sa dihang si Pablo nagtumong sa pagdawat sa Ebanghelyo pinaagi sa "padayag gikan kang Jesu Cristo," gipasabot niya nga si Jesus ang nagpatin-aw kaniya sa Ebanghelyo.
- Ang libro nga gitawag nga "Pagpadayag" mahitungod kini sa pagpakita sa Dios sa mga mahitabo sa ulahi nga mga panahon. Gihimo niya kini pinaagi sa sumpay-sumpay nga mga panan-awon nga gihatag niya kang apostol Juan.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Uban nga paagi sa paghubad sa "pagpakita" pwede ang "ipahibalo" o "gipahayag" o "klaro nga gipakita."
- Depende sa konteksto, posible nga mga paagi sa paghubad sa "pagpadayag" pwede ang "mensahe" o "pakigsulti gikan sa Dios" o "mga butang nga gipakita sa Dios" o "mga katudlu-an gikan sa Dios."
- Ang mga pulong nga "kung walay pagpadayag" pwede hubaron nga "sa dihang dili ipakita sa Dios ang iyang kaugalingon ngadto sa mga tawo" o "sa dihang ang Dios wala makigsulti sa mga tawo" o "sa mga tawo nga ang Dios wala makigsulti kanila."

pagpalayas, pagpahawa

Ang "pagpalayas" o "pagpahawa" sa usa ka tawo o usa ka butang mao ang pagpugos sa tawo o butang nga mopalayo.

- Ang pulong nga "palayas" sama sad ang buot ipasabot sa "ilabay" Ang pagsalibag sa pukot buot ipasabot ilabay ang pucot sa tubig.
- Sa sumbingay nga pamaagi ang "pagpalayas" o "pagpahawa" sa usa ka tawo nagpasabot nga gisalikway kadto nga tawo palayo.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Depende sa konteksto, ang lain nga paagi sa paghubad niini pwede ang "pugson sa pagpagawas" o "ipalayo" o "pagpahawa sa."
- Ang "pagpalayas sa mga demonyo" pwede ipasabot nga "pugson ang mga demonyo nga mohawa" o "bugawon ang dautan nga mga espiritu pagawas" o "pahawaon ang mga demonyo."

pagpalong

Ang pulong nga "pagpalong" nagpasabot sa pagpaundang o pagpahunong sa usa ka butang nga nanginahanglan nga matagbaw.

- Kasagaran kining gigamit nga pulong sa konteksto sa pagtagbaw sa kauhaw.
- Pwede sad kini gamiton sa pagpalong sa kalayo.
- Ang kauhaw ug kalayo parehas nga tubig ang magpalong kanila.

pagpanapaw/pagluib, maluibon, mananapaw

Ang pulong nga "pagpanapaw" nagtumong sa sala sa mga tawo nga adunay asawa/bana nga nakighilawas sa dili niya asawa/bana. Ang pulong nga "maluibon" naghulagway niining klase sa batasan o sa tawo nga naghimo niini nga sala.

- Ang pulong nga "mananapaw" nagtumong sa bisan kinsang tawo nga nakahimo ug pagpanapaw.
- Usahay ang pulong nga "babayeng mananapaw/maluibon" gigamit aron magtumong gyud nga babaye ang nakapanapaw.
- Ang pagpanapaw makaguba sa mga saad nga gihimo sa bana ug asawa sa usa'g usa sa ilang kasabotan sa pagminyo.
- Gisugo sa Dios ang mga Israelita nga dili magpanapaw/mangluib.
- Kasagaran gamiton ang pulong nga "maluibon" sa paghulagway sa dili pagkamatanud-anon sa katawhan sa Israel ngadto sa Dios, hilabi na kung mosimba sila sa mga diosdiosan.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Kung ang pinulongan nga ihubad walay pulong nga nagpasabot nga "pagpanapaw," mahimong hubaron kini nga pulong nga, "nakighilawas sa asawa sa uban" o "pakigsuod sa asawa/bana sa uban."
- Ang ubang pinulongan adunay dili direkta nga paghisgot mahitungod sa pagpanapaw, sama sa "makigdulog uban sa asawa/bana sa lain" o "dili pagkamatanud-anon sa asawa/bana."

pagpasakit, kasakit

Ang pulong nga "pagpasakit" nagtumong sa paghimo ug makasakit o makapaantos sa uban. Ang "kasakit" mao ang sakit sa lawas, kasubo, o ubang katalagman nga moresulta gikan niini.

- Ang Dios naghatag ug mga sakit o uban pang kalisdanan sa iyang katawhan aron maghinulsol sila sa ilang mga sala ug mobalik kaniya.
- Ang Dios naghatag ug mga kasakit ug mga katalagman sa mga katawhan sa Ehipto tungod kay ang ilang hari dili gyud motuman sa Dios.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang paghatag ug kasakit sa uban mahimong hubaron nga "magpatagamtam sa usa ka tawo ug kalisdanan" o "paantoson ang uban" o "maghimo ug paagi aron mag-antos ang uban."
- Sa ubang konteksto, mahimong hubaron ang "pasakit" nga "mahitabo ang kasakit" o "moabot ang kasakit" o "maghatag ug pag-antos."
- Ang mga pulong sama sa "magpasakit sa uban ug sangla" mahimong hubaron nga, "paghatag ug sakit nga sangla sa uban."
- Kung mahitabo ang sakit o katalagman aron "maghatag ug kasakit" sa mga tawo o mananap, mahimo kining hubaron nga "paantoson ang."
- Depende sa konteksto, ang pulong nga "kasakit" mahimong hubaron nga "katalagman" o "sakit sa lawas" o "pag-antos" o "grave nga kasakit."

pagpasakop, pagpailalom

Ang pulong nga "pagpasakop" kasagaran nagpasabot sa boluntaryo nga pagbutang sa kaugalingon ubos sa awtoridad sa usa ka tawo o gobyerno.

- Ang Biblia nag-ingon sa mga tumutuo kang Jesus nga magpasakop sila sa Dios ug sa uban pang mga awtoridad sa ilang kinabuhi.
- Ang mando sa "pagpasakop sa usag' usa" nagpasabot sa mapainubsanong pagdawat sa pagtul-id ug palabihon ang kinahanglanon sa uban kay sa kaugalingong mga kinahanglanon.
- Ang "pagkinabuhi nga nagpailalom" nagpasabot nga ipaubos ang iyang kaugalingon sa awtiridad sa usa ka butang o usa ka tawo.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "pagpasakop" pwede sad hubaron nga "pagpailalom ubos sa awtoridad sa" o "mosunod sa pagpangulo ni" o "mapainubsanon nga pasidunggan ug tahuron ang"
- Ang pulong nga "pagpailalom" pwede hubaron nga "motuman" o "mosunod sa awtoridad sa."
- Ang mga pulong nga "pagkinabuhi nga nagpailalom" pwede hubaron nga "pagtuman sa" o "pagpubos sa kaugalingon sa awtoridad sa."
- Ang mga pulong nga "magpailalom" pwede hubaron nga "mapainubsanon sa pagdawat sa awtoridad."

pagpasangil, pamasangil, tigpasangil

Kini nga pulong nagpasabot sa pagbasol o pagpasangil nga nagbuhat ug sayop ang usa ka tawo.

- Ang dili tinuod nga pagpasangil mao ang pagbasol sa usa ka tawo nga walay kamatuoran, sama adtong panahon nga si Jesus gitumotumoan sa mga pangulo sa Judio nga nakabuhat siya ug kasaypanan.
- Ang "tigpasangil" usa ka tawo nga magbasol sa usa ka tawo nga nakabuhat ug kasaypanan.
- Sa libro nga Pinadayag sa Bag-ong Kasabotan, gitawag si Satanas nga "ang tigpasangil."

pagpasig-uli

Ang pulong nga "pagpasig-uli" nagtumong sa sakripisyo nga gihimo aron matagbaw o matuman sa hustisya sa Dios ug aron mohupay ang iyang kapungot.

- Ang paghalad sa sakripisyo nga dugo ni Jesu Cristo mao ang pagpasig-uli sa Dios alang sa mga sala sa katawhan.
- Ang pagkamatay ni Jesus sa krus nagtagbaw sa kapungot sa Dios batok sa sala. Naghatag kini ug pamaagi aron ang Dios motan-aw sa mga tawo nga adunay pabor ug magtanyag kanila sa kinabuhing walay katapusan.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Kini nga pulong pwede hubaron nga "pagkatagbaw" o "hinungdan sa pagpasaylo sa Dios sa mga sala ug paghatag ug pabor sa mga tawo."
- Ang pulong nga "pagtabon sa sala" doul sa pasabot sa "pagpasig-uli." Importante nga itandi kung giunsa paggamit kining duha ka pulong.

pagpasig-uli

Ang pagpasig-uli nagpasabot sa pagdala sa usa ka tawo o butang pabalik sa iyang orihinal ug maayo nga kahimtang.

- Sa dihang mapasig-uli ang bahin sa lawas nga may sakit, nagpasabot kini nga naayo na siya."
- Ang nadaut nga relasyon nga napasig-uli, "nahibalik na ang pakigdait." Gipasig-uli sa Dios ang makasasala nga mga tawo ug "gidala sila pabalik" ngadto kaniya.
- Sa dihang ang kabtangan mapasig-uli, nagpasabot kini nga "naayo na," o "napulihan," o "gibalik sa" tag-iya.
- Kung ang mga tawo mapasig-uli sa ilang kaugalingong nasod nagpasabot kini nga "gidala pabalik" didto.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pamaagi sa paghubad sa "pagpasig-uli" pwede sad: "pagbag-o, o "pagbayad" o "pagbalik" o "pag-ayo" o "pagpabalik."
- Ang sumbingay niini nga pulong pwede sad "himuon nga bag-o na usab."
- Depende sa konteksto ang "pagpasig-uli," pwede hubaron nga "bag-ohon" o "ayuhon" o "pagpakigdait."

pagpasipala

Sa Biblia, ang pulong nga "pagpasipala" nagtumong sa pagsulti nga walay respeto sa Dios o sa tawo. Ang "pagpasipala" sa usa ka tawo mao ang pagsulti batok sa usa aron ang uban maghunahuna ug bakak o dili maayo mahitungod kaniya.

- Kasagaran, ang pagpasipala sa Dios nagpasabot nga pagbutangbutang o pag -insulto kaniya pinaagi sa pagsulti ug mga butang nga dili tinuod mahitungod kaniya o sa paggawi sa imoral nga binuhatan nga wala nagpasidungog kaniya.
- Pagpasipala sa usa ka tawo kung ga-angkon siya nga siya Dios o kung ga-angkon nga adunay pay lain nga Dios gawas sa tinuod nga Dios.
- Ang uban nga mga bersyon sa Ingles naghubad niini nga pulong nga " pagbutangbutang" kung magtumong sa pagpasipala sa usa ka tawo.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang "pagpasipala" pwede sad hubaron nga, "pagsulti ug dautan batok sa " o wala nagpasidungog sa Dios" o "pagbutangbutang"
- Ang pamaagi sa paghubad sa "pagpasipala" pwede sad "pagsulti ug sayop sa uban" o "pagbutangbutang" o "pagpakaylap ug bakak."

pagpasipala, tigpasipala

Ang pagpasipala nagpasabot sa pagsulti ug negatibo ug makadaot nga mga butang mahitungod sa lain nga tawo.

- Ang pagpasipala pwede nga tinuod nga balita o bakak nga pasangil, apan ang epekto niini mao nga negatibo nga pagtagad sa ubang tawo ngadto sa tawo nga gidaot.
- Ang pipila sa mga pulong nga gihubad nga "pagpasipala" nagpasabot nga: "pagsulti batok kang" o "pagpakaylap sa dautang balita" o "pagdaot."
- Ang tawo nga tigpasipala gitawag sad nga "impormante" o "chismoso/chismosa."

pagpili/paggahin

Ang pagpili/paggahin nagpasabot sa pormal nga pagpili sa usa ka tawo alang sa pinasahi nga tahas o obligasyon. Nagpasabot sad kini sa pormal nga paghimo sa usa ka mando o sugo.

- Ang pulong nga "pagpili/paggahin " kasagaran nga nagtumong sa pormal nga pagpili sa usa ka tawo sama sa pari, ministro, o magtutudlo.
- Gipili sa Dios si Aaron ug ang iyang mga kaliwat aron mahimo nga mga pari.
- Nagpasabot sad kini sa pagsugod o pagtukod sa usa ka butang, sama sa relihiyoso nga kapistahan o kasabotan.
- Depende sa konteksto, ang "pagpili" pwede sad hubaron nga "sa pagbutang" o "pagmando" o "paghimo ug mando" o "pagsugod sa usa ka buluhaton."

pagpuasa

Ang pagpuasa mao ang paghunong ug kaon pagkaon, o sa pipila ka mga pagkaon ug ilimnon, sa usa ka panahon sama sa usa ka adlaw o labaw pa.

- Ang pagpuasa makatabang sa mga tawo aron makatutok sa Dios ug mag-ampo nga dili madisturbo sa pagkaon.
- Gihukman ni Jesus ang mga pangulo sa mga Judio tungod sa pagpuasa sa sayop nga hinungdan. Nagpuasa sila aron ang ubang mga tawo maghunahuna nga sila relihiyoso kaayo.
- Usahay ang ubang mga tawo magpuasa aron ipakita nga sila masulob-on kaayo o nagsubo mahitungod sa usa ka butang.
- Pwede kini hubaron nga "paglikay sa pagkaon."

pagpugong sa kaugalingon

Ang pagpugong sa kaugalingon mao ang abilidad sa pagkontrolar sa batasan aron nga dili makasala.

- Sa Biblia, ang pagpugong sa kaugalingon nagtumong sa maayong pamatasan nga naglikay sa makasasala nga panghunauna, sinultihan, ug binuhatan.
- Ang tawo nga nagpugong sa kaugalingon makapugong sa pagbuhat ug sayop nga butang nga gusto niya unta buhaton.
- Ang pagpugong sa kaugalingon usa ka bunga o kinaiya nga ihatag sa Balaang Espiritu nga maanaa sa usa ka Kristohanon.

pagsagop

Ang pulong nga "pagsagop" nagtumong sa legal nga proseso nga ang usa ka tawo mahimo nang anak sa mga tawo nga dili niya tinuod nga ginikanan.

- Gigamit sa Biblia ang "pagsagop" ug "sagop" aron ihulagway kung giunsa sa Dios nga ang mga tawo mahimo nga membro sa iyang pamilya, nga nahimo silang espirituhanong mga anak niya.
- Isip mga sinagop nga mga anak, ang mga tumutuo parehas nga manununod ni Jesu Cristo, nga adunay katungod sa tanang mga pribilehiyo ingon nga mga anak sa Dios.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Kini nga pulong mahimong hubaron gamit ang pulong nga naghulagway sa pinasahi nga relasyon sa ginikanan ug anak. Siguraduha nga nasabtan nga aduna kiniy pagsumbingay o espirituhanong pagpasabot.
- Ang mga pulong nga "makasinati sa pagsagop ingon nga mga anak" mahimong hubaron nga "sagupon sa Dios ingon nga mga anak niya" o "mahimong anak sa Dios."

pagsalig, masaligon

Ang mga pulong nga "masaligon" ug "pagsalig" nagtumong sa pagkasigurado nga ang usa ka butang tinuod o mahitabo gyud.

- Masaligon ang mga tumutuo sa mga saad sa Dios kay nakahibalo sila nga dili gyud siya mamakak ug pirmi gyud niya tumanon ang iyang pulong.
- Ang pagkamasaligon nakabase sa pagsalig sa Dios, bisan kung lisod kaayo nga mahitabo.
- Sa ULB, ang pulong nga "pagsalig" gigamit aron hubaron ang pulong nga "paglaum" sa ubang mga bersyon sa Ingles. Ang pasabot niini mao ang kasayuran nga mahitabo gyud ang usa ka butang.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "magmasaligon" mahimong hubaron nga "hingpit nga mosalig" o "hingpit nga masigurado mahitungod sa" o "makahibalo nga walay pagduhaduha nga mahitabo ang usa ka butang."
- Depende sa konteksto, ang mga pamaagi sa paghubad sa "pagsalig" mao ang "hingpit nga kasiguraduhan" o "siguradong pagdahum" o "masaligong pagpaabot" o "masaligon nga pagdahum."

pagsalikway

Ang "pagsalikway" sa usa ka tawo o usa ka butang buot ipasabot pagbalibad sa pagdawat adto nga tawo o butang. Ang "pagsalikway sa Dios" buot ipasabot pagbalibad sa pagtuman kaniya.

- Ang pulong nga "pagsalikway" pwede sad ipasabot nga "pagbalibad sa pagtuo sa" usa ka butang.
- Niadtong gisalikway sa mga Israelita ang pagpangulo ni Moises, sa tinuod lang ang Dios ang ilang gisalikway.
- Ang pagsimba sa dili tinuod nga dios mao ang pagpakita pag-ayo sa mga Israelita nga ilang gisalikway ang Dios.

- Ang pulong nga "pagtulod palayo" mao ang literal nga gipasabot sa Griyego niini nga pulong. Ang uban nga pinulongan aduna siguro'y parehas nga sumbingay nga nagpasabot sa pagsalikway o pagbalibad sa pagtuo sa usa ka tawo o butang.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Depende sa konteksto, ang pulong nga "pagsalikway" pwede sad hubaron pinaagi sa, "dili pagdawat" o "hunong sa pagtabang" o "balibad sa pagtuman" o "hunong sa pagtuman."
- Ang "ang bato nga gisalikway sa mga magtutukod" pwede hubaron nga, "ang bato nga ilang gibalibaran nga gamiton" o "ang bato nga ilang gibalibaran nga dawaton."
- Sa konteksto sa mga tawo nga nagsalikway sa mga kasugu-an sa Dios, pwede kini hubaron nga "pagbalibad sa pagtuman" sa iyang mga sugo o "gahi ug ulo nga gipili nga dili dawaton" ang mga balaod sa Dios.

pagsaway

Ang pagsaway sa usa ka tawo buot ipasabot pag-sulti ug dili angayan o dili pag-uyon sa batasan o kinaiya adto nga tawo. Ang pagsaway negatibo kini nga komento mahitungod sa tawo.

- Ang pag-ingon nga ang tawo "walay maikasaway" o "wala ka gyuy maikasaway" o "nga walay ikasaway" buot ipasabot nga kini nga tawo nagkinabuhi sa diosnong pamaagi ug adunay gamay o wala gyuy maisulti nga dili angayan kaniya.
- Ang pulong nga "pagsaway" pwede sad hubaron nga "kaulawan." Busa, ang pagsaway sa usa ka tawo pwede maghatag ug kaulaw kaniya.

pagsimba

Ang "pagsimba" nagpasabot sa pagtahod, pagdayeg ug pagtuman sa usa ka tawo, labi na sa Dios.

- Kini nga pulong kasagaran literal nga nagpasabot nga "pagduko" o "paghapa" mainubsanon nga nagtahod sa usa ka tawo.
- Gisimba nato ang Dios sa dihang moalagad ug motahod kita kaniya, pinaagi sa pagdayeg ug pagtuman kaniya.
- Sa dihang mosimba ang mga Israelita sa Dios, kasagaran kauban ang pagsakripisyo ug mananap sa altar.
- Ang uban nga mga tawo nagsimba ug dili tinuod nga Dios.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang pulong nga "pagsimba" pwede hubaron nga "pagduko sa" o "pagtahod ug pag-alagad" o "pagtahod ug pagtuman."
- Sa uban nga mga konteksto, pwede sad kini hubaron nga "mapaubsanong pagdayeg" o "maghatag ug pagtahod ug padayeg."

pagsulay

Ang pulong nga "pagsulay" nagtumong sa panghitabo nga lisod ug makapasakit nga nagpahayag sa kalig-on o kaluya sa usa ka tawo.

- Usahay naghatag ug mga pagsulay ang Dios aron ipakita ang sala sa mga tawo. Ang pagsulay makatabang sa usa ka tawo aron mosalikway sa sala ug mopaduol sa Dios.
- Ang bulawan ug ang ubang mga metal gisulayan sa kalayo aron mahibal-an kung kini tinuod o lig-on. Usa kini nga hulagway sa paghatag sa Dios ug sakit nga mga panghitabo aron sulayan ang iyang katawhan.
- Ang pulong nga "ibutang sa pagsulay" pwede magpasabot nga "gisulayan ang usa ka butang o gisulayan ang usa ka tawo aron mapamatud-an ang iyang bili."
- Si Jesus nag-ingon kang Satanas nga dili maayo nga sulayan ang Dios. Siya ang gamhanan sa tanan, balaan nga Dios nga maoy labaw sa tanan.

- Gisulayan sa Dios ang mga tawo apan wala niya sila gitintal. Si Satanas mao ang nagtintal sa mga tawo aron makasala.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "pagsulay" pwede sad hubaron nga "hagiton" o "hatagan ug mga kalisdanan" o "aron mapamatud-an."
- Ang mga pamaagi sa paghubad sa "sulay" pwede nga "ang hagit" o "lisod nga mga kasinatian."
- Ang sa ingles nga "ibutang sa pagsulay" pwede hubaron nga "gisulayan" o "gihagit" o "gipugos aron mapamatud-an ang kaugalingon."
- Ang mga pulong nga "sulay" ug "tintal" kinahanglan gyud nga lahi ang pagkahubad.

pagtabon sa sala, ula

Ang mga pulong nga "ula" o "pagtabon sa sala" nagtumong sa gihatag sa Dios nga sakripisyo aron mabayran ang mga sala sa mga tawo ug aron tagbawon ang iyang kapungot sa sala.

- Sa panahon sa Daang Kasabotan, gitugtan sa Dios ang temporaryo nga pagtabon sa sala sa mga Israelita pinaagi sa paghalad ug dugo, diin magpatay sila ug mananap.
- Sa nakatala sa Bag-ong Kasabotan, ang pagkamatay ni Cristo diha sa krus mao lang ang tinuod ug permanente nga pagtabon sa sala.
- Sa dihang namatay na si Jesus giangkong niya ang silot nga alang unta sa mga tawo tungod sa ilang mga sala. Nabayaran ang pagtabon sa sala tungod sa pagsakripisyo sa iyang kinabuhi.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang pulong nga "ula" pwede mahubad sa pulong o mga pulong nga nagpasabot, "bayad alang" o "gihatag nga bayad alang" o "aron mapasaylo ang sala sa usa ka tawo" o "magtarong sa usa ka krimen."
- Mga lain nga paghubad sa "pagtabon sa sala": "bayad" o "sakripisyo aron mabayran ang sala" o "naghatag sa paagi sa kapasayloan."
- Siguraduha nga ang paghubad niini nga pulong dili nagtumong sa bayad sa kuwarta.

pagtagna, mananagna, dili tinuod nga pagtagna

Ang mga pulong nga "pagtagna" ug "dili tinuod nga pagtagna" nagtumong sa buluhaton nga sulayan sa pagkuha ug kasayuran gikan sa mga espiritu sa dili makit-an nga kalibutan. Ang tawo nga nagbuhat niini usahay gitawag nga "mananagna" o "bakak nga mananagna."

- Ang mga lainlaing klase sa pagtagna nag-apil sa mga binuhatan sama sa pagsabut sa lakra sa mga bukog sa mananap o sa mga nilugdang sa ilimnon nga nahabilin sa baso.
- Sa iyang mga balaod alang sa mga tawo sa Israel, ang Dios nag-ingon kanila nga dili managna.
- Gitugutan sa Dios ang iyang katawhan nga mangayo ug kasayuran gikan kaniya nga gamit ang Urim ug Thummim, mga bato kini nga gigahin aron gamiton sa kinatas-ang pari alang niini nga tuyo. Apan wala niya gitugutan ang iyang katawhan nga mangayo sa kasayuran pinaagi sa pagtabang sa mga daotang espiritu.
- Ang mga pulong nga "pamalbal" ug "pagpamarang" o "salamangka" naglakip sa pagbuhat ug salamangka, pag-orasyon, ug ubang mga milagroso nga mga butang nga gigamit ang gahum sa daotan nga mga espiritu. Kini nga mga binuhatan silotan sad sa Dios.

pagtahop, pag-alig

Ang pulong nga "pagtahop" nagpasabot sa pagbulag sa makaon nga lugas sa dili kinahanglan nga mga parti niini. Sa Biblia, kinin nga mga pulong gigamit nga sumbingay nga nagtumong sa pagbulag sa mga tawo.

- Ang pagtahop nagpasabot sa bulag sa lugas gikan sa dili kinahanglan nga tahop pinaagi sa pag-itsa sa duha sa hangin, aron huyopon ang tahop palayo.

- Ang pulong nga "pag-alig" nagtumong sa pag-uyog sa taphanan nga lugas ug pagsag-a aron ibulag ang lugas sa mga nahabilin nga dili kinahanglan nga mga butang sama sa hugaw o mga bato sa lugas.
- Sa Daang Kasabotan, ang "pagtahop" ug "pag-alig" gigamit nga sumbingay nga naghulagway sa kalisdanan nga nagbulag sa matarong nga mga tawo gikan sa dili matarong nga mga tawo.
- Usa ka beses gigamit ni Jesus ang pulong nga "pag-alig" nga sumbingay niadtong iyang giingnan si Simon Pedro mahitungod kung unsaon nga siya ug ang ubang mga disipulo masuloyan sa ilang pagtuo.

pagtamay, tinamay

Ang mga pulong nga "pagtamay" ug "tinamay" nagtumong sa wala gyuy pagtahod ug pagpakaulaw nga gipakita ngadto sa usa ka butang o tawo.

- Ang butang nga gitamay giingon nga "tinamay." Pwede sad kini hubaron nga "anaa sa kahimtang sa pagkaulaw" o "wala gyud gitahod."
- Ang tawo o kinaiya nga nagpakita sa lantad nga pagtamay sa Dios gitawag sad nga "tinamay" ug mahimong hubaron nga "wala gyuy pagtahod" o "hingpit nga makauulaw" o "angayan sa pagtamay."
- Ang "pagtamay" nagpasabot nga hunahunaon ang usa ka tawo nga walay bili o paghusga nga ang usa ka tawo nga mas ubos kay sa imong kaugalingon.
- Kining tanan nga mga pulong parehas lang ug pasabot: "adunay pagtamay kang" o "magpakita ug pagtamay kang" o "magtamay kang" o "trataron nga adunay pagtamay." Kining tanan nagpasabot sa "wala gyuy pagtahod" sa usa ka butang o tawo pinaagi sa gisulti ug gibuhad ngadto kaniya.
- Sa dihang nakasala si David pinaagi sa pagpanapaw ug pagpatay, niingon ang Dios nga si David "nagpakita ug pagtamay" sa Dios. Nagpasabot kini nga wala gyud niya gitahod ug gipakaulawan niya ang Dios sa pagbuhad niya niini.

pagtangtang

Ang pulong nga "pagtangtang, pagwala" mga sumbingay nga nagpasabot sa "pagtangtang sa hingpit" o "pagguba" sa usa ka butang o usa ka tawo.

- Kini nga mga sumbingay pwede sad gamiton nga positibo, sama sa "pagtangtang" sa Dios sa sala pinaagi sa pagpasaylo kanila, ug sa dili paghinumdom sa mga sala nila.
- Gigamit sad kini kasagaran nga negatibo, sama sa "pagtangtang" o "pagwala" sa Dios sa usa ka grupo nga mga tawo, paglaglag kanila tungod sa ilang mga sala.
- Ang Biblia naghigot mahitungod "pagtangtang" o "pagwala" sa Dios sa ngalan sa tawo sa Libro sa Kinabuhi, nga nagpasabot nga ang tawo dili makadawat ug kinabuhing dayon.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Depende sa konteksto, kini nga sumbingay pwede sad hubaron nga, "pagpalayas sa" o "paglaglag nga hingpit" o "hingpit nga pagtangtang."
- Kung kini gatumong sa pagtangtang sa usa ka ngalan sa Libro sa Kinabuhi, pwede sad kini hubaron nga, "pagtangtang sa" o "pagpapas."

pagtintal, tintasyon

Ang pagtintal sa usa ka tawo mao ang pagsulay kaniya aron makabuhad siya ug sayop.

- Ang tintasyon maoy hinungdan nga ang usa ka tawo ganahan nga mobuhad ug sayop.
- Ang mga tawo natintal sa ilang makasal-anong kinaiya ug sa ubang mga tawo.
- Gitintal sad ni Satanas ang mga tawo aron supakon ang Dios ug aron magbuhad ug sala batok sa Dios pinaagi sa pagbuhad sa sayop nga mga butang.
- Gitintal sad ni Satanas si Jesus ug gisulayan siya aron himuon niya ang usa ka butang nga sayop, apan gisuklan ni Jesus ang tanang tintasyon ni Satanas ug wala siya makasala.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang pulong nga "pagtintal" pwede hubaron nga "sulayan aron makasala" o "maghaylo" o "aron pakasad-on ang usa ka tawo."
- Ang paghubad sa pulong nga "pagtintal" pwede sad nagpasabot nga "gisulayan."
- Ang mga pamaagi sa paghubad sa "tintasyon" pwede nga "mga butang nga makapatintal" o "mga butang nga maghaylo sa usa ka tawo aron makasala" o "mga butang nga magtinguha sa pagbuhat sa usa ka butang nga sayop."

pagtoo

Ang pulong nga "pagtoo" ug pagtoo sa" parehas lang ug gipasabot, apan adunay gamay lang nga kalainan sa ilang ipasabot:

Mga sugyot sa Paghubad

- Ang "pagtoo" pwede hubaron nga "nahibal-an nga tinuod" o "nahibal-an nga sakto".
- Ang "pagtoo sa" pwede hubaron nga, "mosalig gyud" o "mosalig ug motuman" ug "mosalig ug maayo ug motuman."

pagtulod

Ang pulong nga "pagtulod" literal nga nagpasabot sa paglihok sa usa ka butang nga gigamitan ug kusog. Aduna say pipila ka mga sumbingay nga nagpasabot niini nga pulong.

- Ang mga pulong nga "pagtulod palayo" pwede magpasabot sa "pagsalikway" o "pagbalibad sa pagtabang."
- Ang "pagtulod paubos" pwede magpasabot sa "pagdaogdaog" o "paglutos" o "pagpilde."
- Ang "pagtulod sa usa ka tawo pagawas" nagpasabot sa "pagtangtang sa" o "pagpalayas."
- Ang sumbingay sa Ingles nga "push ahead" nagpasabot sa pagpadayon sa pagbuhat sa usa ka butang bisan kung dili gyud sigurado kung sakto o luwas kini.

pagyatak

Ang "pagyatak" nagpasabot sa pagtamak sa usa ka butang ug pagdugmok o paglata niini pinaagi sa tiil. Kini nga pulong kasagarang gigamit sa sumbingay sa Biblia nga nagtumong sa pagpaubos sa Dios sa mga mapahitas-on, rebilde o pagsilot kanila.

- Ang dako nga panon sa katawhan nga gadalagan sa pastolan makayatak sa mga sagbot nga ilang giagian.
- Sa unang panahon ang bino hinimo pinaagi sa pagyatakayatak sa mga ubas aron sa pagpuga sa duga niini.
- Kasagaran ang pulong nga "pagyatak" gigamit sa sumbingay nga ang ipasabot pagsilot sa usa ka tawo pinaagi sa pagpakaulaw kaniya, nga gihulagway ang pagyatakayatak sa lapok aron makahimo ug salog nga giokanan.
- Ang pulong nga "pagyatak" gigamit nga sumbingay sa pagpadayag kung giunsa ni Yahweh pagsilot sa Babilonia o iyang mga tawo sa Israel pinaagi sa pagpaubos kanila gikan sa pagkamapahitas-on ug pagkarebilde.
- Depende sa konteksto, pwede kini hubaron sa "dugmokon pinaagi sa mga tiil" o "lat-on gamit ang mga tiil."
- Kung imposible nga ipabilin ang sumbingay sa ubang mga konteksto, pwede kini hubaron nga "gipakaulawan" o "gisilotan."

pahayag, pagpahayag

Ang mga pulong nga "pahayag" ug "pagpahayag" nagtumong sa paghimo ug pormal ug publikong pahayag, kasagaran aron maghatag ug importansiya sa usa ka butang.

- Gitala ang daghang mga propesiya sa Biblia nga nagsulti ang Dios nga, "Akong gipahayag," nga nagpasabot nga, "Gingon gyud nako."
- Ang "pagpahayag" naghatag ug pagtagad sa importansiya sa unsay gisulti.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Depende sa konteksto, ang "pahayag" mahimong hubaron nga "pagsangyaw" o "ipahayag sa publiko" o "tataw nga gisulti" o "gisulti gyud pag-ayo."
- Ang pulong nga "pagpahayag" mahimong hubaron nga "pamahayag" o "proklamasyon."
- Ang mga pulong nga "mao kini ang pahayag ni Yahweh" mahimong hubaron nga "mao kini ang gipahayag ni Yahweh" o "mao kini ang gisulti ni Yahweh."

pahimatngonan, pahimatngon

Ang pulong nga "pahimatngonan" ug "pahimatngon" nagtumong sa paghatag sa partikular nga direksyon mahitungod sa pagbuhat sa usa ka butang o partikular nga mga mando nga tumanon.

- Kaniadtong naghatag si Jesus sa mga disipulo ug pan ug isda nga ibahinbahin sa mga tawo, gipahamatngonan sila kung unsay ilang buhaton.
- Ang pulong nga "gipahimatngonan" pwede hubaron nga "giingon" o "gigiya."
- Ang pulong nga "mga pahimatngon" pwede hubaron nga "mga giya" o "mga pagpatin-aw."
- Kung kini gamiton nga magtumong kang Yahweh, ang "mga pahimatngon" adunay pasabot nga "mga mando" o "mga sugo."

pakaulawan, kaulaw

Ang pulong nga "pakaulawan" nagpasabot sa paghatag sa usa ka tawo sa kaulawan. Kasaragaran kini nahitabo sa publiko.

- Ang pagpakaulaw sa usa ka tawo gitawag nga "kaulaw."
- Kung pakaulawan sa Dios ang usa ka tawo nagpasabot kini nga hatagan niya ang masigarbuhon nga tawo ug kapakyasan aron tabangan siya sa pagbuntog sa iyang garbo. Lahi kini sa pagpakaulaw sa usa ka tawo nga kasagaran gibuhad aron pasakitan ang usa ka tawo.
- Ang "pagpakaulaw" pwede sad hubaron nga "kaulaw" o aron "pakaulawan."
- Depende sa konteksto, ang mga pamaagi sa paghubad sa "pagpakaulaw" pwede nga, "kaulaw" o "makaulaw" o "magdaot sa dungog sa usa ka tawo."

pakighilawas

Sa Biblia, adunay mga sumbingay nga nagtumong sa pakighilawas.

- Sa Genesis, ang orihinal nga teksto nagsulti nga si Adan "nakaila" kang Eva ug siya nanamkon. Kini nga pulong ("nakaila") kasagaran gigamit alang sa bana sa iyang asawa, mao nga ang ULB gihubad kini nga "nakighilawas ingon nga magti-ayon."
- Ang ubang mga bersyon sa Ingles gihubad kini gamit ang ubang mga sumbingay sama sa "make love to" o "be intimate with" sa Ingles. Hunahunaa sa pinulongan nga hubaron unsay mga sumbingay nga gigamit nila alang sa pakighilawas.
- Lainlaing mga pulong ang gigamit sa ULB aron magtumong sa pakighilawas gawas sa kaminyoon, sama sa: "nihigda uban kang" o "natulog uban kang" o "nakighilawas kang" o "adunay relasyon kang."
- Sa libro sa Daang Kasabotan nga "Awit ni Solomon," ang ULB nigamit ug pulong nga "paghimo ug gugma" (sa Iningles "make love") aron ihubad ang pulong nga "gugma" nga nagpasabot niadto nga konteksto sa pakighilawas. Kini duol sa mga pulong nga "maghimo ug gugma kang."

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang ubang mga pinulongan mogamit ug lahi nga mga pulong alang sa lainlaing mga konteksto, depende kung naghigot kini mahitungod sa bana ug asawa o sa lain pa nga relasyon. Importante nga siguradohon nga ang paghubad niini nga pulong saktong pasabot sa matag konteksto.
- Depende sa konteksto, pwede gamiton ang mga pulong sama niini: "matulog uban kang" o "mohigda uban kang" o "mahimong suod kang."

- Importante nga siguraduhon nga ang mga pulong nga gigamit sa paghubad niini nga konsepto madawat sa mga tawo nga mogamit sa hinubag nga Biblia.

palas-anon

Ang palas-anon mao ang bug-at gyud kaayo nga gidala. Kini literal nga nagtumong sa lawasnon nga palas-anong karga sama sa gidala sa nagtrabaho nga mananap. Ang pulong nga "kabug-at" gigamit sad nga sumbingay:

- Ang palas-anon pwede nga nagtumong sa malisod nga katungdanan o importante nga responsibilidad nga kinahanglan buhaton sa usa ka tawo. Giingon siya nga "nagdala" o "nagkarga ug bug-at nga palas-anon."
- Ang madagmalon nga pangulo pwede maghatag ug bug-at ug lisod nga palas-anon sa mga tawo nga iyang gimando-an, pananglitan pugson niya sila sa pagbayad ug dako nga buwis.
- Ang tawo nga dili buot nga mahimong palas-anon sa usa ka tawo dili buot nga mahimong hinungdan nga ang ubang tawo masamok.
- Ang pagkakunsensiya sa tawo sa iyang sala usa ka palas-anon o hilabihan nga kabug-at alang kaniya.
- Ang "palas-anon sa Ginoo" usa ka sumbingay nga nagtumong sa "mensahe gikan sa Dios" nga kinahanglan ipahayag sa propeta ngadto sa mga tawo sa Dios.
- Ang pulong nga "palas-anon" pwede nga hubaron nga "responsibilidad" o "katungdanan" o "bug-at nga karga" o "mensahe," depende sa konteksto.

palasyo

Ang pulong nga "palasyo" nagtumong sa tinukod o balay diin nagpuyo ang hari, kauban ang mga membro sa iyang pamilya ug mga alagad.

- Ang kinatas-ang pari nagpuyo sad sa usa ka bahin sa palasyo, sama sa gihisgutan sa Bag-ong Kasabotan.
- Ang mga palasyo daghang kaayong mga dekorasyon nga adunay mga nindot nga arkitektura ug mga muebles.
- Ang mga tinukod ug mga muebles sa palasyo hinimo gikan sa bato o kahoy, ug kasagaran gihal-upan ug mahalon nga kahoy, bulawan, o tango sa elepante.
- Daghan sad nga mga tawo ang nagpuyo ug nagtrabaho sa palasyo nga kasaragan adunay pipila ka mga tinukod ug mga hawanan.

palma

Ang pulong nga "palma" nagtumong sa usa ka klase sa taas nga kahoy nga adunay mga sanga nga taas, mabawog-bawog, ug daghang dahon. Kini nga mga sanga gikan sa taas sa kahoy nga mobawog mura ug paypay.

- Sa Biblia ang kahoy nga palma kasagaran nagtumong sa usa ka klase sa kahoy nga palma nga mamunga ug prutas nga gitawag sa Ingles nga "date."
- Niadtong si Jesus misulod sa Jerusalem nga sakay sa asno, ang mga tawo nagbutang ug mga sanga sa palma sa yuta atubangan niya.
- Ang mga sanga sa palma simbolo sa kalinaw ug pagsaulog sa kadaugan.
- Timan-i nga ang sa ingles ang "palm" nagpasabot sad kini sa palad sa kamot. Ang konteksto magpaklaro kung unsa ang gituyo nga pasabot.

pamag-ang nga bato

Ang pulong nga "pamag-ang nga bato" nagtumong sa dakong bato nga pinasahi nga gihimo aron ibutang sa pamag-ang sa pundasyon sa usa ka tinukod.

- Ang uban pang mga bato sa tinukod gisukod ug gibutang sumala sa pamag-ang nga bato.
- Importante kini kaayo alang sa kalig-on sa tibuok nga tinukod.
- Sa Bag-ong Kasabotan, ang Panagtigom sa mga tumutuo gisumbingay sa tinukod diin si Jesu Cristo ang "pamag-ang nga bato."

- Sa sama nga pamaagi nga ang pamag-ang nga bato sa tinukod nagsuporta ug nagdeterminar sa posisyon sa tibuok tinukod, mao nga si Jesu Cristo, ang pamag-ang nga bato, nga maoy gitukoran ug maoy nagsuporta sa Panagtigom sa mga tumutuo.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "pamag-ang nga bato" pwede sad hubaron nga "nag-unang bato sa tinukod" o "bato nga pundasyon."
- Hunahunaa kung ang pinulongan nga hubaron adunay pulong sa usa ka bahin sa pundasyon sa tinukod nga mao ang nag-unang suporta. Kung naa, pwede gamiton kini nga pulong.
- Ang laing pamaagi sa paghubad niini mao "ang bato nga pundasyon nga gigamit sa pamag-angan sa tinukod."
- Importante nga ipabilin ang kamatuoran nga dako kini nga bato nga gigamit isip tibuok ug lig-on nga materyales sa pagtukod. Kung dili bato ang gigamit sa pagtukod sa mga tinukod, basin adunay laing pulong nga pwede gamiton nga nagpasabot nga "dakong bato."

pamanhonon

Sa seremonya sa kasal, ang pamanhonon mao ang lalaki nga mangasawa sa pangasaw-onon. Sa kultura sa mga Judio niadtong kapanahunan sa Biblia, ang seremonya nakasentro sa pamanhunon sa iyang pagkuha sa iyang pangasaw-onon.

- Sa Biblia, gihulagway si Jesus nga pamanhonon nga sa umaabot nga adlaw moabot aron kuhaon ang iyang pangasaw-onon nga mao ang Iglesia.
- Gikumpara ni Jesus ang iyang mga tinun-an nga mga higala sa pamanhonon nga nagsadya mintras kauban pa nila ang pamanhonon, apan sa dihang mawala na Siya, sila magpuasa.

pamatuod, pagpamatuod

Ang pulong nga "pamatuod" ug "pagpamatuod" nagtumong sa pamahayag mahitungod sa usa ka butang nga tinuod nga nahibal-an sa usa ka tawo. Kasagaran ang usa ka tawo nagpamatuod mahitungod sa usa ka butang nga iyang natagamtaman.

- Ang pulong nga "maghatag ug pamatuod" kasagaran nagtumong sa usa ka saksi sa kaso sa korte nga nagsulti sa kung unsa ang nahitabo.
- Ang saksi nga nag-sulti sa "bakak nga pamatuod" wala nagsulti ug tinuod mahitungod sa kung unsa ang nahitabo.
- Usahay ang pulong nga "pamatuod" nagtumong sa propesiya nga gipahayag sa usa ka propeta.
- Sa Bag-ong Kasabotan, kini nga pulong kasagaran nagtumong kung giunsa gipamatuoran sa mga tumutuo kang Cristo ang mahitungod sa mga nahitabo sa kinabuhi, kamatayon, ug pagkabanhaw ni Jesus.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "pamatuod" o "paghatag ug pamatuod" pwede hubaron nga "isulti ang kamatuoran" o "isulti kung unsa ang nakita ug nadunggan" o "paghatag ug "evidensiya" o "isulti kung unsa ang nahitabo."
- Ang mga pamaagi sa paghubad sa "pamatuod" pwede nga "pagtaho sa kung unsa ang nahitabo" o "pamahayag sa kung unsa ang tinuod" o "evidensiya" o "kung unsa ang giingon" o "propesiya."
- Ang mga pulong nga "ingon nga pamatuod kanila" pwede hubaron nga "pagpakita kanila kung unsa ang tinuod" o "aron mapamatud-an kanila kung unsa ang tinuod."
- Ang mga pulong nga "ingon nga pamatuod batok kanila" pwede hubaron nga "maoy magpakita kanila sa ilang mga sala" o "magpakita sa ilang pagpakaaron-ingnon" o "maoy magpamatuod nga sayop sila."
- Ang "pagsulti sa bakak nga pamatuod" pwede hubaron nga "nag-ingon sa bakak nga mga butang mahitungod sa" o "nagpahayag sa mga butang nga dili tinuod mahitungod sa usa ka tawo."
- Kung magtumong sa mga sugo nga nagpamatuod mahitungod sa kasabotan sa Dios, ang "pamatuod" pwede hubaron nga "mga sugo nga nagpamatuod nga si Yahweh mao ang Dios" o "evidensiya."
- Ang pulong nga "arka sa pamatuod" pwede hubaron nga "arka diin nakabutang ang kasabotan sa mga sugo sa Dios."

pamilya

Ang biblikal nga pamilya kumonidad sa mga tawo nga adunay relasyon pinaagi sa pagminyo o paryente apil ang giingon karon nga "layo" nga paryente.

- Ang Hebreo nga pamilya usa ka kumonidad nga relihiyoso nga nagpasa sa ilang naandan nga gawi pinaagi sa pagsimba ug pagtudlo.
- Kasagaran ang amahan mao ang adunay dako nga katungdanan sa pamilya.
- Apil sad sa pamilya ang mga ulipon, puyopuyo, bisan pa ang mga langyaw.
- Ang uban nga mga pinulongan adunay mga pulong nga naglakip sa uban sama sa "kaparyentihan o "panimalay" nga mohaom gyud sa konteksto diin nga ang gitumong dili lamang ang ginikanan ug mga anak kondili apil sad ang uban pang mga paryente.

pan nga walay patubo

Ang pan nga walay patubo giluto nga walay levadura, o uban pang mga pampatubo.

- Sa Daang Kasabotan, ang pan nga walay patubo labing ilado sa panahon nga giingnan sa Dios ang mga Israelita sa paghawa ug dalidali sa Ehipto nga dili na maghulat sa ilang pan nga moalsa. Sukad niadto nga panahon, gigamit na ang pan nga walay patubo sa ilang tinuig nga Kasaulogan sa Pagsaylo sa ilang paghinumdom kung giunsa nila pag-ikyas nga gadalidali gikan sa Ehipto.
- Gigamit ni apostol Pablo ang pulong nga sumbingay nga "pan nga walay patubo" aron awragon ang mga kaubanang tumutuo sa pagpanginabuhi nga kinasingkasing ug matinud-anon sa uban.
- Sama nga ang pan nga adunay patubo naghulagway sa presinsya sa sala ug daan nga pamaagi sa pagkinabuhi, ang pan nga walay patubo naghulagway sad sa pagtangtang sa sala ug pagkinaubhi sa pamaaagi nga nagpasidungog sa Dios.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang ubang pamaagi sa paghubad niini nga pulong pwede sad, "pan nga walay levadura" o "lapad nga pan nga wala moalsa."
- Siguraduha gyud nga dili mausab ang paghubad niini nga pulong kung giunsa nimo paghubad ang pulong nga "adunay patubo."

panaad

Ang panaad usa ka panumpa sa pagbuhat ug usa ka butang. Kung ang usa ka tawo nagsaad ug usa ka butang, nagpasabot kini nga siya masaligon sa pagbuhat sa usa ka butang.

- Nagtala ang Biblia sa daghang mga panaad nga gihimo sa Dios alang sa iyang mga tawo.
- Ang mga panaad importante nga bahin sa usa ka pormal nga kasabotan sama sa mga pakigsaad.
- Inubanan usahay ang mga panaad ug panumpa nga magpamatuod nga kini matuman.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang pulong nga "panaad" pwede hubaron nga, "mapasaligon" o "pasalig" o kasigurohan."
- Ang "panaad sa pagbuhat ug usa ka butang" pwede hubaron nga, pagpasalig sa usa ka tawo nga magbuhat ug usa ka butang" o "masaligon sa pagbuhat ug usa ka butang."

panag-away

Ang pulong nga "panag-away" nagtumong sa pisikal o emosyonal nga panagbangi taliwala sa mga tawo.

- Ang usa ka tawo nga hinungdan sa panag-away nagbuhat ug mga butang nga nagresulta sa dili pagsinabtanay sa mga tawo.
- Ang panag-away usahay nagpakita ug grabe nga emosyon sama sa kasuko o kapaitan.

- Ang lain nga pamaagi sa paghubad niini nga pulong pwede nga "walay pagsinabtanay" o "panaglalis" o "panagbangi."

panagang

Ang panagang usa ka butang nga hawiran sa sundalo sa gubat aron panalipdan ang iyang kaugalingon sa mga nanglupad nga mga pana ug uban pang pag-atake sa kaaway. Ang pagsagang sa usa ka tawo nagpasabot sa pagpanalipod niadto nga tawo sa kadaot.

- Mahimong lainlain ang porma sa mga panagang apan kasagaran lingin o may pagkalingin kini.
- Gihimo sila gikan sa mga lig-on nga materyales sama sa panit sa mananap, kahoy, o puthaw nga dili madutlan sa pagtusok sa espada o pana.
- Ang Biblia gigamit kini nga pulong nga sumbingay sa pagtumong sa Dios nga panagang nga mopanalipod sa iyang katawhan.
- Nagsulti sad si Pablo mahitungod sa "panagang sa pagtuo" nga nagpanalipod sa mga tumutuo sa mga espirituhanong atake ni Satanas.

panagtigom

Ang pulong nga "panagtigom" nagtumong sa mahigalaong pakig-usa sa mga tawo nga susama ug gusto ug kasinatian.

- Sa Biblia, ang pulong nga "panagtigom" kasagarang nagtumong sa panaghiusa sa mga tumutuo kang Cristo.
- Ang Kristohanonong panagtigom usa ka relasyon nga giambitan sa mga tumutuo sa usa'g usa pinaagi sa ilang relasyon kang Cristo ug sa Balaang Espiritu.
- Ang unang mga Kristohanon nagpakita sa ilang panagtigom pinaagi sa pagpaminaw sa katudloan sa pulong sa Dios, ug sa tingub nga pag-ampo ug pinaagi sa pakig-ambit sa ilang mga kabtangan ug pagkaon nga dungan.
- Ang mga Kristohanon aduna say panagtigom sa Dios pinaagi sa ilang pagtuo kang Jesus ug sa iyang sakripisyo nga pagkamatay sa krus nga nagtangtang sa babag taliwala sa Dios ug sa mga tawo.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang pamaagi sa paghubad sa "panagtigom" pwede sad "pakig-ambitay" o "relasyon sa usa'g usa" o "panag-uban" o "kumonidad sa mga Kristohanon."

panahon

Sa Biblia ang pulong nga "panahon" kasagarang gigamit nga sumbingay nga nagtumong sa tugma nga panahon o sa panahon diin ang panghitabo nahitabo. Parehas lang ang ipasabot sa mga pulong nga "edad" o "yugto" o "kapanahon."

- Lahi kini sa ipasabot sa pagsukod sama sa minutos, oras, mga adlaw o mga bulan.
- Sa libro nga Daniel ug sa Pinadayag naghigot ang panahon sa dakong kasamok o kagul-anan nga moabot sa kalibutan.
- Ang mga pulong nga "panahon, panahon ug katunga sa panahon" ang pulong nga "panahon" nagpasabot nga "tuig." Nagtumong kini nga mga pulong sa tulo ug tunga ka tuig sa dakong kalisdanan sa pagkahuman niini nga kapanahon.
- Ang mga pulong sama sa "ikaduhang panahon" o "daghang mga panahon" nagtumong kung kapila nahitabo ang usa ka panghitabo.
- Ang giingon nga " igsakto nga panahon " nagpasabot sa pag-abot sa gitakda nga oras ug dili maulahi.

panahon sa Biblia: pagbantay

Sa panahon sa Biblia, ang "pagbantay" usa ka panahon sa kagabhion nga adunay tigbantay o gwardiya sa usa ka siyudad nga nagbantay kung adunay peligro gikan sa kaaway.

- Sa Daang Kasaboatan, ang mga Israelitas adunay 3 ka mga pagbantay nga gitawag ug "sinugdanan" (pagsalop sa adlaw hangtod alas 10 sa gabii), "tunga" (alas 10 sa gabii hangtod alas 2 sa kadlawon), ug "buntag" (alas 2 sa kadlawon hangtod pagsidlak sa adlaw).
- Sa Bag-ong Kasabotan, ang mga Judio misunod sa sestema sa Romano nga adunay upat ka mga pagbantay, "una" (pagsalop sa adlaw hangtod sa alas 9 sa gabii), "ikaduha" (alas 9 sa gabii hangtod sa tungang gabii), "ikatulo" (sa tungang gabii hangtod sa alas 3 sa kadlawon) "ikaupat" (alas 3 sa kadlawon hangtod pagsidlak sa adlaw).
- Pwede sad kini hubaron sa kasagaran nga pagsulti sama sa "lawom nga kagabhion" o "tungang gabii" o "kadlawon", depende kung unsay gitumong nga pagbantay.

panahon sa biblia: oras

Ang pulong nga "oras" kanunay nga gigamit sa Biblia sa pagsulti sa usa ka panghitabo.

- Ang mga Judio nag-ihap sa kabuntagon sugod sa pagsidlak sa adlaw (mga 6 sa buntag). Pananglitan, "ang ika 9 nga oras" nagpasabot "mga alas 3 sa hapon."
- Ang kagabhion magsugod sa pagsalop sa adlaw (mga 6 sa hapon) Pananglitan, ang ika 3 nga oras sa gabii" nagpasabot "mga 9 sa gabii" sa karon nga panahon.
- Tungod kay ang panahon sa Biblia wala motugma gyud sa karon nga panahon, ang mga pulong nga "mga 9" o "mga alas 6" pwede magamit.
- Ang uban nga mga hubad pwede magdugang sama sa "sa kagabhion" o "sa kabuntagan" o "sa hapon" aron maklaro kung unsang oras sa adlaw ang gihisgutan.

panan-awon

Ang pulong nga "Panan-awon" nagtumong sa usa ka butang nga nakita sa usa ka tawo. Labi na kung nagtumong kini sa talagsaon nga panghitabo o talagsa-ong gahum nga gipakita sa Dios sa mga tawo aron maghatag kanila ug mensahe.

- Kasagaran, ang panan-awon makita kini samtang ang tawo mata. Pero usahay ang panan-awon makit-an sa tawo sa iyang damgo samtang tulog siya.
- Ang Dios nagpadala ug mga panan-awon aron isulti sa tawo ang importante kaayo nga mensahe. Pananglitan, si Pedro gipakitaan ug panan-awon aron ingnon siya nga dawaton niya ang mga Gentil.

panawan

Ang panawan usa ka kahimtang sa hunahuna nga diin ang usa ka tawo nagmata apan wala nakahibalo sa nahitabo sa iyang palibot tungod kay lain ang iyang nakita ug nasinati.

- Sa Bag-ong Kasabotan, kini nga pulong naghulagway sa talagsaong kahimtang sa hunahuna nga nahitabo kang Pedro ug Pablo sa dihang nakig-sulti kanila ang Dios pinaagi sa usa ka panan-awon.
- Sa matag panghitabo, nag-ampo si Pedro ug si Pablo sa dihang nasinatian nila ang kahimtang sa dihang gipapanawan sila.
- Ang Dios ang hinungdan nga napanawan sila.
- Ang pulong nga "panawan" lahi nga pulong sa "panan-awon" ug kinahanglan gyud nga lahi ang paghubad niini.
- Ang sumbingay nga "napanawan" nagpasabot nga naalimpungawan samtang nagmata pa.

pangasaw-onon

Ang pangasaw-onon mao ang babaye nga pakaslan ug siya ipresentar sa iyang bana nga pamanhonon.

- Ang Biblia nagtala ug daghang mga panghitabo mahitungod sa kasal nga diin ang mga pangasaw-onon ipresentar sa ilang mga pamanhonon.
- Sa Bag-ong Kasabotan gisumbingay ang Iglesia nga "pangasaw-onon ni Cristo,"

pangita, gipangita

Ang pulong nga "pangita" nagpasabot sa pagpangita sa usa ka butang o tawo. Kung nilabay na kini nga panghitabo, mao kini ang "gipangita." Ang "seek" sa Ingles pwede sad magpasabot nga "sulayan gyud" o "maningkamot" sa pagbuhat sa usa ka butang.

- Ang "pagpangita" ug higayon nagpasabot sa "pagsulay ug paghatag ug panahon" aron mabuhat ang usa ka butang.
- Ang "pagpangita kang Yahweh" nagpasabot sa "paghatag ug panahon ug paagi aron mailhan si Yahweh ug pagkahibalo unsaon pagtuman kaniya."
- Ang "pagpangita ug pagpanalipod" nagpasabot sa "pagsulay ug pangita ug tawo o butang nga mopanalipod kanimo sa kakuyaw."
- Ang "pagpangita ug hustisya" nagpasabot sa "pagpaningkamot aron husto o patas ang pagtratar sa mga tawo."
- Ang "pagpangita sa kamatuoran" nagpasabot sa "pagpaningkamot aron mahibaloan kung unsa ang kamatuoran."
- Ang "pagpangita ug pabor" nagpasabot sa "pagsulay nga mapaboran" o "pagbuhat ug mga butang aron tabangan ka sa usa ka tawo."

panimalos, pagpanimalos

Ang "pagpanimalos" mao ang silotan ang usa ka tawo aron mabayran niya ang gihimo niyang kadaotan.

- Kasagaran ang "pagpanimalos" nagpasabot sa tuyo nga mahatagan ug hustisya o aron tul-iron ang sayop.
- Walay idyom nga "take revenge" o "get revenge."
- Kung ang Dios "mobalos," gibuhat niya ang pagkamatarung kay iyang gisilotan ang nagkasala o nagrebelde.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang pulong nga, "pagpanimalos" sa usa ka tawo mahubad sad nga "tul-iron ang sayop" o "pagkuha sa hustisya alang."
- Kung magtumong sa tawo, ang "manimalos" mahubad nga "pagbayad" o "magpasakit aron makabalos."
- Depende sa konteksto, ang "pagpanimalos" mahubad nga "silot" o "silot sa sala" o "bayad sa nahimo nga sayop." Kini gigamit lang kung tawo ang gihisgutan.
- Sa dihang ang Dios mag-ingon "dawata ang akong pagpanimalos," mahubad kini nga, "silotan sila kay nakabuhat silag sayop batok kanako" o "maoy hinungdan sa dilli maayo nga panghitabo tungod kay nagkasala sila batok kanako."
- Kung nagtumong sa pagpanimalos sa Dios, siguraduha nga klaro kini nga ang Dios sakto sa iyang pagsilot sa mga sala.

panultihon

Ang panultihon usa ka mubo nga pagpahayag nga nagpakita ug kaalam o kamatuoran.

- Gamhanan ang mga panultihon tungod kay dali ra sila mahinumduman ug isulti pag-usab.
- Kasagaran ang panultihon adunay mga ehemplo gikan sa adlaw-adlaw nga pagkinabuhi.
- Ang ubang mga panultihon tin-aw kaayo ug deretso ang ipasabot, samtang ang uban mas lisod sabton.
- Nailhan si Haring Solomon sa iyang kaalam ug nagsulat siya ug 1000 ka mga panultihon.

- Kasagarang migamit si Jesus ug mga panultihon o mga sambingay sa iyang pagpanudlo sa mga tawo.
- Ang ubang pamaagi sa paghubad sa "panultihon " pwede ang, "maalamong panultihon."

panumpa

Ang panumpa o pagpanumpa nagpasabot sa pormal ug maligdong nga panaad sa pagbuhat o paghatag sa usa ka butang.

- Ang mga opisyal sa Israel sa Daang Kasabotan nanumpa nga magmaunungon sila kang Haring David.
- Ang pulong nga "panumpa" nagtumong sad sa usa ka butang nga gihatag nga garantiya o panaad nga ang utang mabayaran.
- Ang butang nga ihatag nga panumpa ibalik sa tag-iya kung ang panaad natuman na.

panumpa, nanumpa, manumpa pinaagi sa

Sa Biblia, ang panumpa usa ka pormal nga saad sa pagbuhat sa usa ka butang. Ang usa ka tawo nga nanumpa kinahanglan tumanon niya ang gisaad.

- Sa Biblia, ang pulong nga "nanumpa" nagpasabot sa pagsulti sa usa ka panumpa.
- Ang pulong nga "manumpa pinaagi sa" nagpasabot nga paggamit sa ngalan sa usa ka butang o usa ka tawo nga basehan o gamhanan diin buhaton ang panumpa.
- Usahay kini nga mga pulong parehas nga gigamit sama nga, "nanumpa ug panumpa."
- Si Abraham ug si Abimelek nanumpa ug panumpa niadtong naghimo sila ug kasabotan mahitungod sa paggamit sa atabay.
- Giingnan ni Abraham ang iyang ulipon aron manumpa (pormal nga makigsaad) nga kinahanglan nga mangita siya ug babaye nga minyuon ni Isaac gikan sa mga paryente ni Abraham.
- Nanumpa sad ang Dios sa dihang nagbuhat siya ug mga saad sa iyang mga katawhan.
- Sa karon nga panahon ang pulong nga "manumpa" nagpasabot nga paggamit sa malaw-ay nga pinulungan. Dili kini ang buot ipasabot sa Biblia.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Depende sa konteksto, "ang panumpa" pwede sad hubaron nga "saad" o "ligdong nga saad."
- "Ang manumpa" pwede hubaron nga "pormal nga mosaad" o "mosaad ka pinaagi sa pagbuhat sa usa ka butang.
- Ang ubang pamaagi sa paghubad sa "nanumpa ako pinaagi sa akong ngalan" pwede nga, "mosaad ako pinaagi sa paggamit sa akong ngalan aron mapamatud-an kini. " Sa pulong nga "nanumpa ako sa langit ug sa yuta" pwede hubaron nga "mosaad pinaagi sa pagbuhat sa usa ka butang, nagpahayag nga ang langit ug ang yuta mao ang magpamatuod."
- Siguraduha nga ang paghubad sa "nanumpa" o "panumpa" wala nagtumong sa pagtunglo. Sa Biblia dili kini ang maoy ipasabot.

panun

Sa Biblia, ang "panun" nagtumong sa mga karnero o mga kanding, mga baka, o mga baboy nga gatapoktapok.

- Sa Ingles ang pulong nga "herd nga "panun" sa binisaya" pwede sad gamiton sa karnero o mga kanding, apan sa teksto sa Biblia wala kini gigamit sa niini nga pamaagi.
- Ang pulong nga "panun" sa ubang mga pinulungan dili pwede sa mga mananap sama sa mga langgam, o mga itik. Basin aduna silay lain nga gigamit nga pulong alang sa mga lainlain nga mga klase sa mananap.

paryente

Ang Iningles nga "kin" nagtumong sa "paryente " mao ang usa ka tawo nga kadugo. Ang Iningles nga "kinsman" nagtumong lang sa lalaki nga paryente, wala binisaya niini nga pulong.

- Ang paryente pwede nagtumong sa suod nga paryente sama sa ginikanan, apohan, igsoon, o mga layo nga paryente sama sa iyaan, uyoan o ig-agaw.
- Sa karaan nga Israel, kung ang usa ka lalaki mamatay, ang iyang duol nga lalaking paryente gilauman nga minyoan ang byuda, magdumala sa iyang mga kabtangan ug motabang sa pagdala sa iyang apilyedo. Kini nga paryente gitawag nga "kaubanang-manluluwas."

pasagdan, gipasagdan

Ang pulong nga "pasagdan" buot ipasabot pagbiya sa usa ka tawo o sa pagdili sa usa ka butang. Sa usa ka tawo nga "gipasagdan" gitalikdan o gibiyaan sa lain nga tawo.

- Kung "pasagdan" sa mga tawo ang Dios, buot ipasabot dili sila matinumanon kaniya pinaagi sa dili pagsunod.
- Kung "pasagdan" sa Dios ang tawo, buot ipasabot mihunong na ang Dios sa pagtabang kanila ug gitugutan sila nga (nga) makasinati ug pag-antos aron sila mobalik kaniya.
- Kini nga pulong pwede sad buot ipasabot pasagdan ang mga butang, sama sa pagpasagad, o wala gasunod sa katudlu-an sa Dios.
- Ang pulong nga "gipasagdan" pwede gamitan nga nangagi na sama sa "gipasagdan ka niya" o pagtumong sa usa ka tawo nga "napasagdan."

Mga Sugyot sa Paghubad

- Uban nga paagi sa paghubad niini nga pulong pwede ilakip ang, "pagbiya" o "pagpasagad" o "sa paghatag sa" o "palayo gikan sa" o "gibiyaan,)" depende sa konteksto.
- Ang pasagdan ang balaod sa Dios pwede hubaron nga "mosupak sa balaod sa Dios." Pwede sad kini hubaron nga "pagbiya" o "pagtugyan na sa" o "hunong sa pagtuman" sa iyang mga katudluan o mga balaod.
- Ang mga pulong "nga pasagdan" pwede hubaron ingon "nga pabiyaan" o "gitalikdan."
- Ang proyektong pinulongan pwede maklaro kung mogamit ug lain nga mga pulong sa paghubad niini (nga pulong), depende kung ang teksto naghigot mahitungod sa pagpasagad sas butang o sa tawo.

pasensiyoso, pagpasensiya

Ang mga pulong nga "pasensiyoso" ug "pagpasensiya" nagtumong sa paglahutay sa lisod nga mga kahimtang. Kasaragaran ang pagpasensiya nagtumong sa paghulat.

- Kung ang mga tawo pasensiyoso sa usa ka tawo, nagpasabot kini nga gihigugma nila kini ug gipasaylo sa bisan unsa nga mga sayop nga gibuhat niini nga tawo.
- Ang Biblia nagtudlo sa mga katawhan sa Dios nga magpasensiyahon sa panahon nga sila makasinati ug mga kalisdanan ug magmapasinsiyahon sa usag' usa.
- Tungod sa iyang kalooy, ang Dios mapasensiyahon sa iyang mga katawhan, bisan pa sila mga makasasala nga angayan nga silotan.

pasidungong, pasidunggan

Ang pulong nga "pasidungong" nagtumong sa pagtahod, pagtamod, o balaan nga pagtahod nga gihatag ngadto sa Dios o sa tawo.

- Gimandoan sa Dios ang mga Kristohanon nga pasidunggan ang uban apan dili mangita ug pasidungog alang sa ilang kaugalingon.
- Gimandoan ang mga anak nga pasidunggan ang ilang mga ginikanan ug apil niini ang pagtahod ug pagtuman.

- Ang "pasidungog ug himaya" kasagaran dungan nga gigamit hilabi na kung nagtumong kang Jesus. Pwede nga duha kini nga pamaagi sa pagtumong sa parehas lang nga butang.
- Ang pagpasidungog sa Dios apil ang pagtuman kaniya ug pagkinabuhi sa pamaagi nga nagpakita kung unsa siya kagamhanan.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Pwede sad nga ang ubang pamaagi sa paghubad sa pulong nga "pasidungog" mao ang "pagtahod" o "pagtamod" o "taas nga pagtan-aw."
- Ang pulong nga "pasidunggan" pwede hubaron nga "magpakita ug pinasahi nga pagtahod kang" o "dayegon" o "magpakita ug taas nga pagtan-aw kang" o "labihang paghatag ug bili."

pasig-uli, pagpasig-uli

Ang pulong nga "pasig-uli" ug ang "pagpasig-uli" nagtumong sa "pakigdait" taliwala sa mga tawo nga kaniadto magkaaway.

- Sa Biblia, kini nga pulong kasagaran nagtumong sa Dios nga nagpasig-uli sa mga tawo kaniya pinaagi sa sakripisyo sa iyang Anak nga si Jesu Cristo.
- Tungod sa sala, nahimong kaaway sa Dios ang tanan nga mga tawo. Apan tungod sa iyang maluluy-on nga paghigugma, naghatag ang Dios ug paagi aron ang mga tawo mapasig-uli kaniya pinaagi kang Jesus.
- Pinaagi sa pagsalig sa sakripisyo ni Jesus isip bayad sa ilang sala, ang mga tawo pwede nga mapasaylo ug makigdait sa Dios.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "pasig-uli" pwede sad hubaron nga "pakigdait" o "ibalik ang maayo nga relasyon" o "hinungdan nga mahimong higala."
- Ang pulong nga "pagpasig-uli" pwede hubaron nga "ibalik ang maayo nga relasyon" o "pakigdait" o "hinungdan sa malinawon nga relasyon."

pastol, pagpastol

Ang pastol mao ang tawo nga tig-atiman sa mga karnero. Ang "pagpastol" nagpasabot sa pag-atiman o pag-alima sa mga karnero.

- Bantayan sa mga pastol ang mga karnero, giyahan sila ngadto sa mga lugar nga adunay maayong pagkaon ug tubig. Bantayan sad sa mga pastol ang mga karnero aron dili sila mawala ug panalipdan sila sa mga ihalas nga mananap.
- Kini nga pulong kasagaran gigamit nga sumbingay sa Biblia sa pag-atiman sa mga espirituhanong panginahanglan sa mga tawo. Apil niini ang pagtudlo sa unsay gisulti sa Dios kanila sa Biblia ug paggiya kanila kung unsaon gyud nila pagkinabuhi.
- Sa Daang Kasabotan, ang Dios gitawag nga "pastol" sa iyang katawhan tungod kay iyang gi-atiman ang tanan nilang panginahanglan ug gipanalipdan sila. Iya sad silang gipangulohan ug gigiyahan.
- Si Moises mao ang pastol sa mga Israelita kay iya silang gigiyahan sa espirituhanon nga pamaagi sa ilang pagsimba kang Yahweh ug gipangulohan sila sa pisikal nga pamaagi sa ilang pagbyahe ngadto sa yuta sa Canaan.
- Sa Bag-ong Kasabotan, gitawag ni Jesus ang iyang kaugalingon nga "maayong pastol."
- Didto sad sa Bag-ong Kasabotan, ang pulong nga "pastol" gigamit sa pagtumong sa tawo nga espirituhanong pangulo sa ubang mga tumutuo. Ang pulong nga "pastor" parehas nga pulong sa "pastol." Ang mga katigulangan sa simbahan ug tigdumala gitawag sad nga mga pastol.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Kung gigamit nga literal ang maong pulong, pwede hubaron kini nga pulong nga "tawo nga nag-atiman sa mga karnero" o "tig-atiman sa karnero" o "tig-alima sa karnero."

- Kung gigamit nga sumbingay, ang lainlaing pamaagi sa paghubad niini nga pulong pwede ang "espirituhanong pastol" o "espirituhanong pangulo" o "ang sama sa pastol" o "ang nag-atiman sa iyang katawhan sama sa pastol nga nag-atiman sa iyang karnero" o "ang naggiya sa iyang katawhan sama sa pastol nga naggiya sa iyang karnero" o "ang nag-atiman sa karnero sa Dios."
- Sa pipila ka mga konteksto, ang "pastol" pwede hubaron nga "pangulo" o "tiggia" o "tig-alima."

patay, gipatay

Ang pulong nga "pagpatay" nagpasabot sa pagpatay sa tawo o mananap. Kasagaran nagpasabot kini sa pagpatay sa mapugsanon o bangis nga pamaagi.

- Ang mga pulong nga "mga gipatay" nagtumong sa mga "tawo nga gipatay."
- Kung nagtumong sa mananap, pwede gamiton ang laing pulong nga "giihaw." Apan kung daghang mga tawo ang gipatay, pwede gamiton ang "pagpamatay."

patunganan sa lampara

Sa Biblia, ang pulong nga "patungan sa lampara" kasagaran nagtumong sa kahoy o metal nga estruktura nga diin ang lampara ibutang aron makahatag ug kahayag sa kwarto.

- Ang pinasahi nga bulawan nga patunganan sa lampara sa templo adunay lugar alang sa pito nga mga lampara.
- Ang lampara sa panahon sa Biblia kasagaran kulon nga yahong nga adunay kurba sa tumoy. Gibutangan kini ug lana sa olivo o tambok sa mananap. Adunay pabalo nga nagdilaab aron makahatag ug kahayag.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Kini nga pulong pwede hubaron nga "ugbokanan sa lampara" o butanganan sa lampara."
- Mahitungod sa patunganan sa lampara sa templo, pwede kini hubaron nga "patunganan sa pito ka lampara" o "bulawan nga patunganan sa pito ka mga lampara."
- Pwede sad nga makatabang kung ilakip sa nahubad nga Biblia ang hulagway o litrato sa matag-klase nga patunganan sa lampara.

piyesta

Ang piyesta usa ka panghitabo nga ang grupo sa mga tawo nagdungan ug kaon sa dakong kumbira, kasagaran naay pagsaulog sa usa ka butang o panghitabo. Ang "magpiyesta" nagpasabot sa pagkaon sa daghan nga pagkaon, kasagaran pinasahi nga mga pagkaon.

- Ang mga kapistahan nga gimando sa Dios sa mga Judio nga adunay kalabutan sa ilang relihiyon kasagaran adunay panagtigom nga kanunay saulogon. Tungod niini, ang kapistahan kasagarang gitawag ug "piyesta."
- Ang mga hari ug uban pang mga adunahan ug gamhanan nga mga tawo kasagarang maghikay ug lami nga pagkaon sa piyesta.
- Sa istorya mahitungod sa nawala nga anak, ang amahan adunay pinasahi nga piyesta nga giandam sa pagsaulog sa pagbalik sa iyang anak.
- Usahay ang piyesta moabot ug pipila ka mga adlaw o sobra pa.

plata

Ang plata usa ka sinaw ug may pagka-puti nga abohon nga halangdong metal nga gigamit sa paghimo ug sinsilyo, alahas, sudlanan ug dekorasyon.

- Ang templo sa Jerusalem adunay mga sudlanan nga hinimo sa plata. Gikawat kini sa mga taga-Babilonia niadtong ilang gisulong ang Jerusalem ug gidakop ang daghang mga Israelita niadtong 586 ka tuig sa wala pa gipanganak si Cristo.
- Apil niini nga mga sudlanan ang mga plata nga kopa ug yahong ug uban pang mga butang nga gigamit sa pagluto, pagkaon, ug pagsilbi.

- Sa panahon sa Biblia, gigamit ang mga plata nga sinsilyo o pabug-at nga gitawag nga siklo.
- Gibayran si Judas ug 30 ka piraso nga plata sa pagluib kang Jesus.

plawta

Sa panahon sa Biblia, ang plawta usa ka instrumento sa musika nga hinimo sa bukog o kahoy nga adunay buho aron mogawas ang tingog. Kasagaran sa mga plawta aduna say tangbo nga mukorog samtang huyopan kini.

- Ang plawta usa ka klase nga instrumento nga walay tangbo.
- Kumon nga gigamit ang plawta sa mga pastol sa pagpakalma sa mga karnero.
- Ang plawta usa sa mga instrumento nga gimando ni Haring Nabukodonosor nga patingugon nga sinyales sa mga tawo sa pagsimba sa iyang diosdiosan.
- Gipatokar ang plawta sa subo o sadya nga mga musika.

pug-anan

Sa Biblia, ang pug-anan lugar nga diin ang duga sa ubas kuhaon aron makahimo ug bino.

- Sa Israel, kasagarang dako ang pug-anan sa Israel, dako nga buho nga kinutkot sa yuta. Ang pungpong sa mga ubas ibutang sa ilalom sa buho ug yatakyatakan sa mga tawo ang ubas aron makuha ang duga sa ubas ug moagas pagawas.
- Ang pulong nga pug-anan gigamit sad sa sumbingay nga nagtumong sa kapungot sa Dios nga gibubo sa mga nasod.

pugas, magpupugas

Ang pagpugas nagpasabot sa pagtanum ug mga binhi sa yuta aron magpatubo ug mga tanum. Ang magpupugas usa ka tawo nga maoy gapugas ug mga binhi.

- Lainlain ang pamaagi sa pagpugas o pagtanom, apan ang usa ka pamaagi mao ang paghakop ug binhi ug isabwag kini sa yuta.
- Ang ubang pulong sa "pugas" mao ang "pagtanom."

pundasyon, natukod

Ang pulong nga "natukod" buot ipasabot itukod sa o ibase sa usa ka butang. Ang pundasyon mao ang basehan sa pagtukod ug tinukod.

- Ang pundasyon sa balay o tinukod kinahanglan lig-on ug masaligan aron masuportahan ang kinatibuk-an nga gambalay.
- Ang pulong nga "pundasyon" nagtumong sad sa pagsugod o sa panahon nga ang usa ka butang unang gilalang.
- Sa sumbingay nga bahin, ang mga tumutuo kang Cristo gikumpara sa tinukod nga nakatukod sa mga katudluan sa mga apostoles ug mga propeta. Si Cristo mismo ang pamag-ang sa tinukod.
- Ang "pundasyon nga bato" mao ang bato nga ibutang nga parte sa pundasyon. Kini nga mga bato "nasulay na" o "gisulayan" aron masigurado nga lig-on nga mosuporta sa kinatibuk-an sa tinukod.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang mga pulong nga "sa wala pa ang pundasyon sa kalibutan" pwede hubaron nga "sa wala pa buhata ang kalibutan" o "sa wala pa ang kalibutan nahimo" o "sa wala pa mabuhat ang tanan nga unang gilalang."
- Ang pulong nga "gitukod sa" pwede hubaron nga "may kasiguruhan ang pagkatukod sa."
- Depende sa konteksto, "ang pundasyon" pwede hubaron nga "lig-on nga basehan" o "lig-on nga suporta" o "sinugdanan" o "paglalang."

puyopuyo

Ang puyopuyo usa ka babaye nga ikaduhang asawa sa lalaki nga anaa nay asawa. Kasagaran ang puyopuyo dili legal nga naminyo sa lalaki.

- Sa Daang Kasabotan, kasagaran ang mga puyopuyo mga babayeng ulipon.
- Ang pagkabaton ug usa ka puyopuyo mahimo pinaagi sa pagpalit, sa pagpangdaog sa giyera, o pagbayad sa utang.
- Alang sa usa ka hari, timaan nga gamhanan siya kung aduna siyay daghang puyopuyo.
- Nagtudlo ang Bag-ong Kasabotan nga ang binuhatan nga adunay puyopuyo supak sa kabubut-on sa Dios.

rayna

Ang rayna usa ka babaye nga pangulo sa usa ka nasod o asawa sa hari.

ripa

Ang Iningles nga "lot" usa ka butang nga may timailhan nga gilabay o kuhaon gikan sa susama nga mga butang ingon nga pamaagi sa pagpili o paghimo ug disisyon nga walay gidapigan. Ang mga pulong nga Iningles nga "casting lots" buot ipasabot "ripa" diin nga isalibay kadtong giingon nga "lot". Kini gihimo aron mahibaloan sa mga tawo kung unsa ang kabubut-on sa Dios kanila.

- Ang ripa gihimo aron sa pagpili kung kinsa nga pari ang mobuhat sa katungdanan sa templo sa piho nga panahon.
- Ang mga sundalo nga naglansang kang Jesus nagripa aron mahibaloan kung kinsa ang makapanag-iy sa sinina ni Jesus.
- Ang ripa pwede sad ang pag-itsa sa taas, o pagpaligid ug gagmay nga minarkahan nga mga bato o buak nga kulon nga adunay timailhan. Ang tawo nga maligiran sa may timailhan nga bato mao ang pilion.
- Ang uban nga kultura mogamit ug daghan nga mga uhot kung magripa sila. Gunitan sa usa ka tawo ang uhot aron walay makakita sa katas-on niini. Matag-usa kanila mokuha ug uhot ug ang makakuha sa taas nga uhot (o mobo kaayo nga uhot) mao ang napili.
- Ang mga pulong nga "ripa" pwede hubaron nga "pag-itsa sa bato nga adunay timailhan" o "pagbunlotbunlot" o "pagpaligid ug bato nga adunay timailhan". Siguradoha gyud nga sa paminaw dili kini sama sa ripa nga ilabay sa layo kayo.

sa taas, sa kahitas-an

Ang mga pulong nga "sa taas" ug "sa kahitas-an" mga sumbingay kini nga nagpasabot "sa langit."

- Ang uban pa nga pasabot sa sumbingay nga "sa kahitas-an" pwede nga "ang labing gipasidunggan."
- Ang mga pulong nga, "sa taas" pwede sad magtumong nga naa sa taas, sama sa mga sag sa mga langgam nga naa sa taas. Sa niini nga konteksto pwede hubaron kini nga "taas sa panganod" o "sa ibabaw sa taas nga kahoy."
- Ang pulong nga "taas" nagpakita sad sa taas nga lugar sa usa ka butang o sa importansya sa usa ka tawo.
- Ang mga pulong nga "gikan sa taas" pwede hubaron nga "gikan sa langit."

saad

Ang saad usa ka panaad nga gihimo ngadto sa Dios. Ang tawo manaad sa pagbuhat ug pipila ka mga butang aron magpasidungog sa Dios o sa pagpakita sa iyang gugma ngadto kaniya.

- Ang saad pwede ihatag aron sa pagpahayag sa pagmahal ug gugma ngadto sa Dios nga dili mangayo ug bisan unsa gikan kaniya isip ganti.
- Ang tawo pwede maghimo ug saad aron sa pagpangayo sa Dios sa iyang pinasahi nga pagpanalipod, paghatag sa mga kinahanglanon, o iyang presensiya isip ganti sa paghimo sa saad.
- Dili kinahanglan nga tumanon sa Dios ang gipangayo sa tawo isip baylo sa iyang saad.

- Inig human sa tawo manaad, kinahanglan nga tumanon niya ang gisaad niya.
- Ang pagpakyas sa pagtuman sa saad mahimong silotan sa Dios

. Mga Sugyot sa Paghubad

- Depend sa konteksto, ang "saad" pwede hubaron nga "balaan nga panaad" o "panaad nga gihimo ngadto sa Dios."
- Kini nga pulong hubaron gyud nga lain sa "panumpa."

sakripisyo, halad

Ang pulong nga "halad" nagtumong sa bisan unsa nga gihatag ngadto sa Dios o sa usa ka diosdiosan. Ang sakripisyo susama sa halad apan kasagaran nagtumong kini sa mga mananap nga gipatay unya ihatag sa Dios o sa mga diosdiosan.

- Sa Biblia, ang mga sakripisyo ug halad gihatag sa Dios ingon nga pagsimba.
- Gisugo sa Dios ang mga Isrealita nga maghimo ug pipila ka klase sa mga sakripisyo ug halad. Apil niini ang mga halad nga mihangyo sa Dios sa pagpasaylo sa sala ug mga halad nga nagpasalamat kaniya sa mga panalangin. Pipila niining mga halad mao ang "sinunog nga halad," ang "halad alang sa sala," ang "halad nga lugas" ug ang "halad nga ilimnon."
- Ang mga ngalan sa mga halad nagdepende kung unsa ang gihalad ug alang sa unsang tuyo.
- Ang sakripisyo lang ni Jesus nga hingpit ug walay sala nga Anak sa Dios, mao ang makahinlo gyud sa sala sa mga tawo. Dili gyud kini mahimo sa mga sakripisyo nga mananap.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang "halad" pwede hubaron nga "gasa alang sa Dios" o "butang nga gihatag sa Dios" o "bililhon nga butang nga gihatag ngadto sa Dios" o "sagrado nga gasa."
- Ang "sakripisyo" pwede hubaron nga "pagpatay sa mananap ug paghatag niini sa Dios" o "karne nga gihatag sa Dios" o "karne nga gihatag sa diosdiosan."

sala, makasasala, pagpakasala

Ang pulong nga "sala" nagtumong sa mga binuhatan, hunahuna, ug pulong nga batok sa kabubut-on ug balaod sa Dios. Ang sala pwede sad magtumong sa wala pagbuhat sa butang nga gusto sa Dios nga buhaton nato.

- Ang sala moa ang bisan unsa nga atong gibuhad nga wala mituman o wala makapahimuot sa Dios, bisan ang mga butang nga wala mahibaloi sa ubang tawo.
- Ang mga hunahuna ug binuhatan nga misupak sa kabubut-on sa Dios gitawag nga "makasasala."
- Tungod kay nakasala si Adan, ang tanang tawo nga natawo adunay makasasala nga kinaiya nga maoy nagmando kanila. Usahay ang pulong nga "sala" nagtumong niini nga makasasalang kinaiya. Gitawag sad kini nga "unod" sa Biblia.
- Ang "makasasala" mao ang tawo nga makasala mao nga kini nga pulong pwede gamiton sa matag tawo.
- Usahay, ang pulong nga "mga makasasala" gigamit sa mga relihiyosong tawo sama sa mga Pariseo aron magtumong sa mga tawo nga dili makatuman sa balaod sumala sa ilang kinahanglan buhaton matod sa mga Pariseo.
- Ang pulong nga "makasasala" gigamit sad aron magtumong sa mga tawo nga giisip nga mas makasasala pa kaysa ubang tawo. Pananglitan, gigamit kini nga tawag alang sa mga tigkolekta ug buhis ug mga babayeng nagbaligya ug dungog.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "sala" pwede hubaron sa pulong nga nagpasabot nga "dili pagtuman sa Dios" o "pagsupak sa kabubut-on sa Dios" o "dautang batasan o hunahuna."
- Ang "pagpakasala" pwede sad hubaron nga "dili pagtuman sa Dios" o "pagbuhat ug sayop."

- Depende sa konteksto, ang pulong nga "makasasala" pwede hubaron sa mga pulong nga nagpasabot nga "tawo nga nakasala" o "tawo nga nagbuhat ug sayop nga mga butang" o "tawo nga wala mituman sa Dios" o "tawo nga wala mituman sa balaod."
- Ang pulong nga "mga makasasala" pwede hubaron sa pulong nga nagpasabot nga "makasasala kaayo nga mga tawo" o "mga tawo nga giisip nga mga makasasala gyud" o "imoral nga mga tawo."
- Ang mga pamaagi sa paghubad sa mga "tigkolekta ug buhis ug mga makasasala" pwede nga "tawo nga mokolekta ug kwarta alang sa gobyerno, ug uban pang makasasala gyud nga mga tawo" o "makasasala gyud nga mga tawo, apil ang mga tigkolekta ug buhis."

salamangka, salamangkero

Ang pulong nga "salamangka" nagtumong sa paggamit ug talagsa-ong gahum nga dili gikan sa Dios. Ang salamangkero usa ka tawo nga mogamit ug salamangka.

- Sa Ehipto, sa dihang naghimo ug milagrosong butang ang Dios pinaagi kang Moises, ang mga salamangkero sa Paraon sa Ehipto nakahimo sad ug uban nga butang sama sa nahimo ni Moises, apan ang ilang gahum dili gikan sa Dios. Wala sila makapadayon sa paghimo ug milagrosong mga butang sama sa gihimo sa Dios pinaagi kang Moises.
- Ang salamangka kasagaran gihimo pinaagi sa pagsulti ug mga orasyon aron maghimo ug talagsa-ong panghitabo.
- Ang mga paganong magtatagna mogamit ug lain nga mga pamaagi sa pagsulay nga makakuha ug kasayuran gikan sa espirituhanong kalibutan, sama sa pagsusi sa mga parte sa lawas sa sulod sa tiyan sa mananap o sa paglabay sa bukog sa mananap sa yuta aron makakita ug mga sumbanan.
- Ang mga magtatagna ihatag nila ang mga buot ipasabot niini nga mga sumbanan aron mahimong timailhan o giya nga gikan sa ilang dili tinuod nga mga dios.
- Gisugo sa Dios ang iyang mga katawhan nga dili mohimo niini nga mga salamangka o pagpanag-ana.

salampati, tukmo

Ang salampati ug tukmo duha ka klase nga langgam nga gagmay nga abohon ug tabonon ang kolor nga parehas ug itsura. Ang salampati kasagaran mas puti ang kolor.

- Sa pipila nga mga pinulungan, adunay duha ka lain nga ngalan niini, samtang ang uban nigamit ug parehas nga ngalan alang nilang duha.
- Ang mga salampati gigamit nga sakripisyo alang sa Dios, labi na sa mga tawo nga dili makapalit ug mas dako nga mananap.
- Ang salampati ang nagdala kang Noe ug dahon sa kahoy nga olivo niadtong nihunas na ang tubig sa lunop.
- Ang salampati usahay nagsimbolo sa kaputli, pagkainosente, o kalinaw.
- Kung wala mailhi ang salampati sa lugar nga diin gihimo ang paghubad, pwede mahubad kini nga "usa ka gamay nga langgam nga abohon nga tabonon ang kolor nga gitawag nga salampati" o "usa ka gamay nga langgam nga abohon o tabonon ang kolor, sama sa (ngalan sa lokal nga langgam)".
- Sa mga bersikulo nga gagamit sa duha ka ngalan, pananglitan nag-istorya mahitungod sa pagdala ug salampati o tukmo aron isakripisyo, kinahanglan gamiton ang duha nga ngalan kung mahimo.

salipdanan, kuta, kinutaan

Ang pulong nga "salipdanan" o "kuta" nagtumong sa lugar nga protektado kaayo ug nagpanalipod batok sa atake sa mga kaaway nga sundalo. Ang usa ka lugar nga gikutahan gipalig-on pinaagi sa pagpabaga sa mga paril o ubang mga estruktura aron mahimo ang siyudad o kuta nga sigurado gyud nga luwas.

- Ang salipdanan o kuta pwede nga lig-on nga mga tinukod, nagpanalipod nga mga paril, o natural nga mga babag sama sa mga batohon nga mga pangpang o taas nga mga bukid.

- Kini nga pulong gigamit sad sa sumbingay nga nagtumong sa Dios ingon nga dalangpanan o sandiganan alang sa mga nagsalig kaniya.
- Ang "salipdanan" pwede sad nga sumbingay nga nagtumong sa usa ka butang sayop nga gisaligan sa usa ka tawo sa iyang siguridad, sama sa dili tinuod nga dios.
- Ang pulong nga "paglig-on" pwede hubaron nga "himuon nga layo sa piligro."
- Ang "salipdanan" o "kuta" pwede hubaron nga "sigurado nga lig-on nga lugar" o "napanalipdan kaayo nga lugar."

salmo

Sagrado nga alawiton ang salmo, kasagaran balak nga adunay musika. Ang libro sa Daang Kasabotan nga Mga Salmo adunay koleksyon niini nga mga kanta nga gisulat sa mga Israelita.

- Si Moises ug si Haring David nagsulat sa mga salmo nga gigamit sa nasod nga Israel sa ilang pagsimba sa Dios.
- Ang mga salmo pwede gamiton sa pagpahayag sa kalipay, pagtuo, ug pagtahod, ug mga kasakit ug kaguol.
- Sa Bag-ong Kasabotan, gisugo ang mga Kristohanon sa pagkanta sa mga salmo sa Dios ingon nga pagsimba.

sama, dagway

Ang mga tawo o mga butang nga "sama" sa usa'g usa adunay pagkaparehas.

- Ang mahimong "sama" sa usa ka butang buot ipasabot susama niini, pareho sila ug kinaiya.
- Ang mga tawo nabuhat sumala sa "dagway" sa Dios, buot ipasabot sa iyang "imahe" ug may mga kinaiya nga "sama," o "susama sa," Dios.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang mga pulong nga "sa dagway sa iyang kamatayon" pwede hubaron nga "pakig-ambit sa iyang nasinatian sa kamatayon" o "nga murag nasinati nato ang iyang kamatayon kauban niya."
- Ang mga pulong nga "dagway sa makasal-anong lawas" pwede hubaron nga "sama sa makasal-anong tawo" o "tawo." Siguraduhon gyud nga ang paghubad niini nga mga pulong dili magpasabot nga si Jesus makasasala sama kanato.
- Ang pulong nga "ang dagway sa larawan sa madunutong tawo, sa mga langgam, mga mananap, ug mga mananap nga mokamang" pwede sad hubaron nga "diyos-diyosan nga sama sa hulagway sa madunutong mga tawo, o mananap, sama sa langgam, mapintas nga mga mananap, ug mokamang nga mga mananap."

samingay

Ang samingay usa ka mubo nga estroya nga gigamit aron maghulagway sa moral o relihiyoso nga pagtulun-an.

- Si Jesus migamit ug mga samingay sa pagtudlo sa iyang mga disipulo.

sanla, sanlahon

Sa Biblia ang "sanla" pulong nga gigamit sa lain-laing mga sakit sa panit. Kung ang tawo adunay usa niini nga mga sakit sa panit, giisip siya nga dili limpyo.

- Ang "sanlahon" tawo nga adunay sanla.
- Ang pulong nga "sanlahon" pulong nga naghulagway sa tawo o bahin sa lawas niya nga natakdan ug sanla.
- Sa panahon sa Biblia ang mga sanlahon ilang ibulag sa ubang mga tawo ug papuy-on nila ngadto sa lugar gawas sa kampo o lungsod.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "sanla" sa Biblia pwede hubaron nga "sakit sa panit" o "gikahadlok sa sakit sa panit."

- Mga paagi sa paghubad sa "sanlahon" pwede sad ang "puno ug sanla" o "natakdan ug sakit sa panit" o "napuno ug nuka ang panit."

sedar

Ang sedar dako nga kahoy nga conifer nga tabonon nga may pagkapula ang iyang kahoy.

- Ang Daang Kasabotan gahisgot mahitungod sa mga sedar sa Lebanon, nga diin daghan ang mitubo didto.
- Ang tabla sa sedar gigamit sa mga Judio sa pagtukod ug mga templo.

selah

Ang pulong nga "selah" usa ka Hebreohanon nga pulong nga kasagaran mogawas sa libro sa mga Salmo. Aduna kini pipila ka mga posible nga pasabot.

- Pwede kini magpasabot nga "paghunong ug pagdayeg" nga modasig sa mga nakadungog nga maghunahuna pag-ayo sa unsay giingon.
- Tungod kay daghan sa mga salmo gisulat ingon nga mga kanta, gihunahuna nga ang "selah" usa ka pulong sa musika nga magtudlo sa mag-aawit nga moundang siya ug kadyot sa iyang pagkanta aron ang mga instrumento sa musika lang ang motukar o aron dasigon ang mga nakadungog nga maghunahuna mahitungod sa mga pulong sa kanta.

selyo, pagselyo

Ang pagselyo sa usa ka butang nagpasabot sa pagsirado niini gamit ang usa ka butang nga imposible abrihan kung dili gub-on ang selyo niini.

- Kasagaran ang selyo gimarkahan ug disenyo nga nagpakita kung kang kinsa kini.
- Ang gilamay nga talo gigamit sa pagselyo ug mga sulat o uban pa nga mga dokumento nga kinahanglan protektaran. Inig kabugnaw ug paggahi sa talo, dili na maabrihan ang sulat kung dili tangtangon ang selyo nga talo.
- Adunay usa ka klase nga selyo nga gibutang sa bato atubangan sa lubnganan ni Jesus aron walay bisan kinsa ang makasibog sa bato.
- Giingon ni Pablo nga ang Balaang Espiritu mao ang selyo nga nagpakita nga sigurado ang atong kaluwasan.

sensus

Ang pulong nga "sensus" nagtumong sa pormal nga pag-ihap sa gidaghanon sa mga tawo sa usa ka nasod o imperyo.

- Ang Daang Kasabotan nagtala ug lainlain nga mga panahon nga ang Dios nagsugo nga ihapon ang mga Israelita nga mga lalaki, sama adtong mibiya ang mga Israelita sa Ehipto ug usab nasad niadtong una pa sila misulod sa Canaan.
- Kasagaran ang tuyo sa sensus mao ang mahibaw-an kung pila ka tawo ang magbayad ug mga buhis.
- Pananglitan, sa usa ka higayon sa Exodus ang mga Israelita nga mga lalaki gi-ihap aron ang matag usa magbayad ug katunga sa siklo aron sa pagdumala sa templo.
- Niadtong si Jesus bata pa, nagsensus ang gobierno sa Roma aron ihapon ang tanan nga tawo nga nagpuyo sa ilang imperyo, aron pabayaron sila ug buhis.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Posible nga pamaagi sa paghubad niini nga pulong pwede ilakip ang "pag-ihap sa ngalan" o "listahan sa mga ngalan" o "pagpalista."
- Ang pulong nga "magkuha ug sensus" pwede nga hubaron nga "irehistro ang mga ngalan sa tawo" o "lista ang tawo" o "isulat ang mga ngalan sa mga tawo."

senturyon

Ang senturyon usa ka opisyal sa kasundalohan sa Roma nga adunay usa ka gatos ka sundalo nga iyang gimanduan.

silingan

Ang silingan kasagaran nagtumong sa tawo nga duol lang gipuy-an sa laing tawo. Pwede sad kini magtumong sa usa ka tawo nga nagpuyo sa parehas nga komyunidad o grupo sa katawhan.

- Ang usa ka pasabot sa pulong nga "silingan" mao nga kini nga tawo panalipdan ug trataron ug maayo tungod kay parehas sila ug komyunidad.
- Sa sambingay sa Bag-ong Kasabotan mahitungod sa Maayong Samaritano, gigamit ni Jesus ang pulong nga "silingan" ingon nga sumbingay. Gipalapad niya ang pasabot niini aron apilon ang tanang katawhan bisan pa ang giisip nga kaaway.
- Ang kataposang mga unom ka sugo sa Napulo ka Sugo nagtumong sa paghigugma sa ubang tawo nga mao ang paghigugma sa ilang mga silingan.
- Kung mahimo, labing maayo nga hubaron kini nga pulong nga literal, gamit ang pulong nga nagpasabot nga "ang tawo nga duol lang nagpuyo."

silot

Ang pulong nga "silot" nagpasabot sa paghukom sa usa ka tawo tungod sa pagbuhat niya ug sayop.

- Kasagaran, ang pulong nga "silot" nagtumong sa grabe nga paghukom sa usa ka tawo.
- Usahay, ang "silot" nagpasabot sa bakak nga pag-akusar sa usa ka tawo.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Depende sa konteksto, kini nga pulong mahimong hubaron nga "mapintas nga pagkahukom" o "pagsaway nga dili tinuod."
- Ang mga pulong nga "silotan siya" mahimong hubaron nga "pamatud-an nga sad-an siya" o "ipahayag nga kinahanglan silotan siya sa iyang sala."

sinagoga

Ang sinagoga usa ka tinukod diin nagtigom ang mga Judio aron simbahon ang Dios. Sukad adtong dugay na kaayo nga panahon, ang mga panagtigom sa sinagoga mao ang mga panahon sa pag-ampo, pagbasa sa kasulatan, ug pagtudlo mahitungod sa kasulatan.

- Gitukod sa mga Judio ang sinagoga tungod kay ang kadaghanan kanila nagpuyo layo sa templo sa Jerusalem ug dili makaadto kanunay.
- Si Jesus kanunay nga nagtudlo sa mga sinagoga.
- Ang pulong nga "sinagoga" pwede sad magtumong sa grupo sa mga tawo nga nagtigom didto.

sinunog nga halad, halad pinaagi sa kalayo

Ang sinunog nga halad usa ka klase nga halad sa Dios nga Diin ang halad gihurot ug sunog sa alatar. Gihalad kini ingon nga bayad sa mga sala sa mga tawo. Kini usab gitawag nga "halad pinaagi sa kalayo."

- Ang mga mananap nga gigamit niini nga halad kasagaran karnero o mga kanding, apan gigamit sad ang mga baka ug mga langgam.
- Gawas sa panit, ang tibuok nga mananap gisunog aron ihalad. Ang panit ihatag sa saserdote.
- Ang mga Judio gisugo sa Dios nga maghalad ug sinunog nga halad kaduha sa usa ka adlaw.

sinyales, ebidensiya, timaan

Ang sinyales usa ka butang, panghitabo, o binuhatan na nagpahayag ug pinasahi nga pasabot.

- Ang mga sinyales pwede nga mga timaan sa usa ka butang nga gisaad.
- Ang bangaw nga gibuhat sa Dios didto sa langit usa ka sinyales nga nagpahinumdom sa mga tawo nga dili na gyud laglagon sa Dios ang tanang nabuhi pinaagi sa lunop sa tibuok kalibotan.
- Gisugo sa Dios ang mga Israelita nga tulon ang ilang anak nga mga lalaki ingon nga sinyales sa iyang kasabotan kanila.
- Ang mga sinyales pwede magpahayag o magtudlo ngadto sa usa ka butang.
- Gisultihan sa usa ka anghel ang mga pastol ug sinyales nga makatabang kanila sa pag-ila kung kinsa nga bata sa Betlehem ang bag-ong natawo nga Mesiyas.
- Gihalokan ni Judas si Jesus ingon nga sinyales alang sa mga pangulo sa relihiyon nga si Jesus mao ang ilang dakpon.
- Ang mga sinyales makahatag ug ebidensiya nga tinuod ang usa ka butang.
- Ang mga milagro nga gibuhat sa mga propeta ug apostoles mga sinyales nga nagpamatuod nga nagsulti sila sa mensahe sa Dios.
- Ang mga milagro nga gibuhat ni Jesus mga sinyales nga nagpamatuod nga siya gyud ang Mesiyas.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Depende sa konteksto, ang "sinyales" pwede sad hubaron nga "timaan" o "simbolo" o "marka" o "ebidensiya" o "pamatuod" o "pagpakita."

sobrang kasuko

Ang sobrang kasuko mao ang kasuko nga dili na mapugngan. Kung ang tawo sobra ang kasuko, nagpasabot nga ang tawo nagpagawas sa iyang kasuko sa makadaot nga pamaagi.

- Mahitabo ang sobrang kasuko kung ang emosyon sa kasuko molapaw sa pagpugong sa kaugalingon.
- Kung kontrolado sa sobrang kasuko ang mga tawo makabuhat ug makasulti ug mga butang nga makadaot.
- Ang pulong nga "sobrang kasuko" pwede sad magtumong sa makusganong mga lihok sama sa balod sa dagat nga "sobrang nasuko."

sugo, magsugo, kasuguan

Ang pulong nga "sugo" ug "magsugo" nagtumong sa pagmando sa usa ka tawo nga buhaton ang usa ka butang.

- Bisan kini nga mga pulong parehas lang ang buot ipasabot, ang "mga sugo" kasagaran nagtumong sa pipila ka mga sugo sa Dios nga diin mas pormal kini ug permanente, sama sa napulo ka mga sugo.
- Ang sugo pwede nga positibo ("Pasidunggi ang imong mga ginikanan" o negatibo ("Ayaw ug pangawat").
- Ang Iningles nga "take command" buot ipasabot nga ang usa ka tawo angkonon niya ang responsibilidad nga pakapangulo..

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Mas maayo nga hubaron kini nga pulong lahi sa pulong nga "balaod." Ikumpara sad sa "kamandoan" o "balaod."
- Ang uban nga mga tagahubad mas gusto nila nga hubaron ang "sugo" ug "kasugu-an" nga pareho lang ang pulong sa ilang pinulongan.
- Ang uban gusto nilang gamiton ang pinasahi nga pulong sa mga sugo nga nagtumong sa walay katapusan, ug pormal nga mga sugo nga gihimo sa Dios.

sukwahi, masukwahion

Ang pulong nga "sukwahi" gigamit sa paghulagway sa usa ka tawo o buluhaton nga moral nga baliko o baliktad. Ang pulong nga "masukwahion" nagpasabot sa "sukwahi nga pamaagi."

- Ang usa ka tawo o usa ka butang nga sukwahi mitipas sa kung unsa ang maayo ug sakto.
- Sa Biblia ang mga Israelita misukwahi sa dihang wala sila mituman sa Dios. Kasagaran nga gibuhat nila kini pinaagi sa pagsimba sa mga dili tinuod nga dios.
- Ang bisan unsa nga paggawi batok sa sumbanan o kinaiya sa Dios giingon nga sukwahi.
- Ang mga pamaagi sa paghubad sa "sukwahi" pwede nga, "baliko nga moralidad" o "imoral" o "paglayo gikan sa sakto nga dalan sa Dios," depende sa konteksto.
- Ang mga pulong nga "sukwahi nga panulihon" pwede hubaron nga, "nagsulti sa daotan nga pamaagi" o "limbonganon nga panulti" o "panulti sa imoral nga pamaagi."
- Ang mga pulong nga "sukwahi nga mga tawo" pwede mahulagway nga "baliko nga mga tawo" o "mga tawo nga mosukwahi sa unsay moral" o "mga tawo nga kanunay nga dili motuman sa Dios."
- Ang mga pulong nga "sukwahi ang paggawi" pwede hubaron nga "nagkinabuhi sa daotan nga pamaagi" o "nagbuhat sa mga buluhaton batok sa gimando sa Dios" o "nagkinabuhi sa pamaagi nga nagsalikway sa mga katudluan sa Dios."

sulat, epistola

Ang sulat mao ang mensahe nga gisulat ug gipadala sa tawo o grupo sa mga tawo nga kasagaran layo gikan sa nagsulat. Ang epistola pinasahi nga klase sa sulat, kasagaran pormal kaayo ang pagkasulat niini, tungod sa pinasahi nga katuyuan sama sa pagtudlo.

- Sa panahon sa Bag-ong Kasabotan, ang epistola ug ang uban pa nga klase sa mga sulat migamit sila ug sulatan nga gihimo gikan sa panit sa mananap o banban nga gikan sa lanot sa tanum.
- Ang mga epistola sa Bag-ong Kasabotan ni Pablo, Juan, Santiago, Judas, ug ni Pedro mga pahimatngon kini nga mga sulat aron dasigon ug awhagon ang mga nauna nga mga Kristohanon sa lainlain nga mga siyudad sa tibuok nga Imperyo sa Roma.

sumala sa nahisulat

Ang pulong nga "sumala sa nahisulat" o "kung unsa ang gisulat" mahisgutan kanunay sa Bag-ong Kasabotan ug kasagarang nagtumong sa kamanduan ug mga gitagna nga naisulat sa Hebrohanon nga Kasulatan.

- Usahay ang "sama sa gisulat" nagtumong kung unsa ang gisulat sa Balaod ni Moises.
- Sa lain nga panahon kinutlo kini gikan sa usa sa mga propeta nga nagsulat sa Daang Kasabotan.
- Pwede kini hubaron nga: "sama sa Balaod nga gisulat ni Moises" o "sama sa gisulat sa mga propeta sa dugay na nga panahon" o "kung unsa ang giingon sa mga balaod sa Dios nga gisulat ni Moises sa dugay na panahon."
- Ang uban nga paagi sa paghubad mao ang pagpabilin sa "naisulat na" ug himoan nalang ug mubo nga sulat aron sa pagpatin-aw niini nga nagpasabot.

sundogon, tigsundog

tawo, ug sundugon kung unsay iyang gipanghimo.

- Ang mga Kristohanon gitudluan nga mosundog kang Jesu Cristo pinaagi sa pagtuman sa Dios ug paghigugma sa uban sama sa gibuhat ni Jesus.
- Si apostol Pablo nag-ingon sa unang Iglesia nga sundugon nila siya, ingon nga nagsundog siya kang Cristo.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "sundogon" pwede hubaron nga, "buhaton ang sama nga butang sa" o "sundon ang iyang mga gipangbuhat."

- Ang mga pulong nga, "tigsundog sa Dios" pwede hubaron nga, "mga tawo nga naglihok sama sa gibuhat sa Dios" o "mga tawo nga nagbuhat ug mga buluhaton nga sama sa gibuhat sa Dios."
- Ang mga pulong nga "nahimo kamong tigsundog kanamo" pwede hubaron nga, "Gisunod ninyo ang among mga gipangbuhat" o "Nagbuhat kamo sama sa mga diosnon nga mga binuhatan nga nakit-an ninyo nga gipangbuhat namo."

sungay, mga sungay

Ang mga sungay permanente, lig-on, talinis nga mitubo sa mga ulo sa daghang klase sa mga baka, mga karnero, ug mga kanding. Ang pulong nga "sungay" gigamit sad nga sumbingay ingon nga simbolo sa kalig-on, gahum, awtoridad, ug pagkahari.

- Ang sungay sa laki nga karnero mahimo nga instrumento sa musika, gitawag sa Ingles nga "ram's horn" o "shofar," nga huyupon kung adunay pinasahi nga mga okasyon sama sa relehiyoso nga kapistahan.
- Nag-ingon ang Dios sa mga Israelita nga maghimo sila ug pinorma nga sungay nga ibutang sa matag usa sa upat ka mga kilid sa halaran alang sa insenso ug halaran nga tumbaga. Bisan gitawag kini nga mga "sungay" dili kini tinuod nga mga sungay sa mananap.
- Ang pulong nga "sungay" usahay nagtumong sa "botelya" nga mura ug sungay ang porma ug gigamit nga sudlanan sa tubig o lana. Ang botelya sa lana gigamit sa pagdihog sa usa ka hari, sama sa gihimo ni Samuel kang David.
- Kini nga pulong kinahanglan hubaron nga lahi sa gigamit nga pulong nga nagtumong sa trompeta.

sungkod

Ang pulong nga "sungkod" nagtumong sa nipis ug gahi nga tungkod nga gigamit sa pipila ka lainlain nga katuyuan. Adunay gitas-on nga mga usa ka mitro.

- Ang kahoy nga sungkod gigamit sa pastol sa pagdepensa sa mga karnero batok sa ubang mga mananap. Ilabay sad kini sa nasalaag nga karnero aron mobalik kiini sa panon.
- Sa Salmo 23, gigamit ni Haring David ang pulong nga "sungkod" ug "tungkod" nga sumbingay nga nagtumong sa paggiya ug pagbadlong sa Dios sa iyang mga katawhan.
- Ang sungkod sa pastol gigamit sad sa pag-ihap sa mga karnero sa ilang paglabay ubos niini. Ang sumbingay nga pulong nga "paglabay ubos sa sungkod" nagpasabot sa pagpasakop sa usa ka awtoridad.
- Ang lain nga sumbingay nga, "sungkod nga puthaw," nagtumong sa pagsilot sa Dios sa mga tawo nga nagrebilde batok kaniya ug gabuhat ug dautang mga butang.
- Sa adtong una kaayo nga panahon, ang panukod nga sungkod nga hinimo sa metal, kahoy o bato gigamit sa pagsukod sa gitas-on sa usa ka tinukod o butang.
- Sa Biblia, ang kahoy nga sungkod nagtumong sad sa instrumento sa pagbadlong sa mga anak.

sungkod

Ang sungkod taas nga kahoy nga kasagarang gigamit nga panungkod samtang naglakaw.

- Migamit ug sungkod si Jacob niadtong tigulang na siya, aron makatabang sa iyang paglakaw.
- Gihimo sa Dios nga bitin ang sungkod ni Moises aron ipakita ang iyang gahum kang Paraon.
- Migamit sad ug sungkod ang mga pastol aron giyahan ang ilang mga karnero, o aron gamiton sa pagluwas kanila sa dihang mahagbong sila o misalaag. Ang sungkod adunay pangkaw-it sa tumoy, lahi sa sungkod sa mga pastol nga tul-id ug gigamit nga pagbunal sa mga ilahas nga mga mananap nga moatake sa karnero.

supak sa balaod

Ang pulong nga "supak sa balaod" o "wala sa pamalaod" nagtumong sa nakalap sa pipila ka mga mando o balaod.

- Gitumong kini sa Biblia sa pagsupak sa mga balaod sa Dios, mga balaod sa Judio, o mga balaod nga Romanhon.

- Sa paglabay sa daghang katuigan, gidugangan sa mga Judio ang mga balaod nga gihatag sa Dios kanila. Ang mga pangulo sa Judio moingon ang usa ka butang "supak sa balaod" kung dili kini mohaom sa balaod sa Dios o sa mga balaod nga hinimo sa mga tawo.
- Niadtong giingon ni Pedro nga ang pagkaon sa pagkaon nga mga mahugaw "supak sa balaod" alang kaniya, gipasabot niya nga kung mokaon siya adto nga mga pagkaon mosupak siya sa gihatag sa Dios nga mga balaod sa mga Israelita mahitungod sa dili pagkaon sa pipila ka mga pagkaon nga ginadili.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Hubaron gyud kini gamit ang pulong o mga pulong nga nagpasabot, "supak sa balaod."
- Ang ubang mga pamaagi sa paghubad sa "supak sa balaod" pwede ang, "wala gitugotan" o "dili sumala sa balaod sa Dios" o "dili pakig-uyon sa among mga balaod."
- Ang sumbingay nga "batok sa balaod" parehas lang ang gipasabot sa "supak sa balaod."

taas nga mga dapit

Ang mga pulong nga "taas nga mga dapit" nagtumong sa mga lugar sa ibabaw sa mga bungtod o bukid diin gitukod ug gigamit ang mga halaran alang sa pagsimba sa mga diosdiosan.

- Kadaghanan sa mga hari sa Israel nakasala batok sa Dios pinaagi sa pagtukod ug mga halaran alang sa mga diosdiosan didto sa mga taas nga mga dapit. Mao kini ang hinungdan nga nismot ang pagsimba sa mga katawhan sa diosdiosan.
- Niadtong nangulo sa Israel ang usa ka hari nga adunay kahadlok sa Dios, ilang giguba ang taas nga mga dapit ug gitangtang ang pagsimba sa mga diosdiosan.
- Apan ang ubang mga maayong hari wala gatagad ug wala nila gitangtang kining mga taas nga mga dapit. Mao kini ang hinungdan nga ang tibuok nga nasod sa Israel nagpadayon ug simba sa mga diosdiosan.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang ubang pamaagi sa paghubad niini nga pulong mao ang "taas nga lugar sa pagsimba sa mga diosdiosan" o "mga alampohan sa mga diosdiosan ibabaw sa bungtod" o "mga pundok nga altar sa mga diosdiosan."

tabernakulo

Ang tabernakulo usa ka pinasahi nga tinukod nga murag tolda diin gisimba sa mga Israelita ang Dios niadtong 40 ka mga tuig nga naglibotlibot sila sa disyerto.

- Naghatag ang Dios sa mga Israelita ug detalyado nga mga panudlo sa pagtukod niining dako nga tolda nga adunay duha ka kuwarto ug gipalibotan sa serado nga hawanan.
- Sa matag higayon nga ang mga Israelita mobalhin ug bag-o nga lugar sa disyerto aron didto magpuyo, bungkagon sa mga pari ang tabernakulo ug dad-on ang mga parte niini sa ilang sunod nga kampohan. Unya itukod nila kini pag-usab sa tunga sa ilang bag-o nga kampo.
- Ang tabernakulo gitukod pinaagi sa mga banayan nga kahoy nga gibutangan ug mga kurtina nga hinimo sa panapton, buhok sa kanding, ug panit sa mga mananap. Ang hawanan nga nagpalibot niini giseradohan ug daghan pang mga kurtina.
- Ang duha ka mga bahin sa tabernakulo mao ang dapit nga Balaan (diin makita ang halaran nga sunugan sa insenso) ug ang usa mao ang dapit nga Labing Balaan (diin didto gitago ang arka sa pakigsaad).
- Ang hawanan sa tabernakulo adunay halaran alang sa pagsunog sa mga mananap nga gisakripisyo ug adunay pinasahi nga planggana alang sa ritwal nga paghinlo.
- Wala na mogamit ug tabernakulo ang mga Israelita niadtong nagtukod na ug templo si Haring Solomon sa Jerusalem.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "tabernakulo" nagpasabot nga "puloy-anan." Ang lain nga mga pamaaagi sa paghubad pwede nga, "tolda alang sa panagtagbo" o "sagrado nga tolda " o "tolda diin anaa ang Dios" o "tolda sa Dios."
- Siguradoha nga ang paghubad niini nga pulong lahi sa paghubad sa pulong nga "templo."

tabon sa katagbawan

Ang "tabon sa katagbawan" mao ang tinabla nga bulawan nga gigamit nga pangtakob sa ibabaw sa arka sa pakigsaad. Sa Ingles nga paghubad, kasagaran nagtumong kini nga "takob sa katagbawan."

- Ang tabon sa katagbawan adunay mga 115 sentimetro ang katas-on ug 70 sentimetro ang kalap-don.
- Ang ibabaw sa tabon sa katagbawan adunay duha ka bulawan nga kerubin nga nag-akob ang ilang mga pako.
- Nag-ingon si Yaweh nga iyang tagbuon ang mga Israelta didto sa ibabaw sa tabon sa katagbawan, ilawom sa tinuy-od nga mga pako sa kerubin. Ang kinatas-ang pari lang ang gitugtan nga mohimo niini kay siya ang tinugyanan sa mga tawo.
- Usahay kini nga tabon sa katagbawan nagtumong nga "lingkuranan sa kalooy" kay kini nagpahayag sa kalooy sa Dios sa iyang pagbalik aron luwason ang makasasala nga tawo.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Mga lain nga paghubad niini nga pulong mao ang, "tabon sa arka diin ang Dios nagsaad sa pagtubos" o "lugar diin ang Dios nag-ula" o "tabon sa arka diin ang Dios nagpasaylo ug nagpahauli."
- Gapasabot sad nga "lugar sa pagpasig-uli."
- Ikompara kini nga pulong kung giunsa nimo paghubad "pagtabon sa sala," pagpasig-uli," ug "katubsanan."

tahasan/gitahasan

Ang pulong nga tahasan nagtumong sa pagpili sa usa ka tawo nga magbuhat ug partikular nga tahas o trabaho.

- Gitagna ni propetang Samuel nga si Haring Saul maoy motahas sa labing maayo nga mga lalaki sa Israel nga mag-alagad sa militar.
- Gitahasan ni Moises ang matag usa sa dose nga tribu sa Israel sa mga bahin nga yuta sa Canaan nga ilang puloy-anan.
- Sa balaod sa Daang Kasabotan, pipila sa mga tribu sa Israel gitahasan nga mag-alagad nga mga pari, mga magbubuhat ug mga butang, mga mang-aawit, ug mga magtutukod.
- Pwede ni mahubad nga "naghatag" o "nagtudlo o nagdestino" o "pagpili para sa tahas." Depende kini sa paggamit sa konteksto.

tahop

Ang tahop mao ang uga nga parte sa lugas nga gatabon ug gaprotekta niini. Ang tahop dili maayo nga kaanon mao nga ilain kini sa lugas ug ilabay.

- Ilain sa mga tawo ang tahop sa lugas pinaagi sa pag-itsa niini sa hangin. Huyupan sa hangin ang tahop palayo ug ang lugas mahulog sa yuta.
- Sa Biblia, ang dautan nga mga tawo ug uban pang mga dautan, walay pulos nga mga butang nga gitandi sa tahop.

tambag, tigtambag

Ang tambag mao ang paghatag ug giya sa pormal o dili pormal nga konteksto.

- Nag-ingon ang Daang Kasabotan nga ang buang mamati lang sa iyang kaugalingon apan ang maalam nga tawo modawat ug tambag.

- Sa katawhan sa Iglesia, makadawat kita ug tambag gikan sa mga kaubanan nga tumutuo kang Jesus, apan ang tigtambag gyud nato mao ang Balaang Espiritu sa Dios. Siya kauban nato pirmi ug andam nga mohatag ug kaalam ug tabang.
- Ang pulong nga "tambag" kasagaran nagpasabot sa maalam nga giya, apan usahay ang ihatag nga tambag sa uban binuang o sayop.
- Depende sa konteksto, kini nga pulong mahimong hubaron nga "mga sugyot" o "mga pasidaan" o "mga pag-awhag."
- Ang "magtambag" pwede hubaron nga "maghatag ug sugyot" o "mag-awhag."
- Sa Ingles, adunay pulong nga "council" nga nagtumong sa grupo sa mga tawo. Lahi kini sa Ingles nga "counsel," nga mao ang tambag. Bantayi nga dili ka maglibog niining duha ka mga pulong.

tambo, mga tambo

Ang pulong nga "tambo" nagtumong sa tanom nga adunay taas nga punuan nga motubo sa tubig, kasagaran sa kilid sa suba o sapa.

- Ang mga tambo sa Suba sa Nilo nga diin si Moises gitago adtong bata pa siya gitawag sad nga "mga bugang." Tag-as sila ug walay sulod nga mga punuan nga motubo nga daghan nga nagpundokpundok sa tubig sa suba.
- Kini nga lanoton nga mga tanom gigamit sa Ehipto sa una pa kaayo nga panahon sa paghimo ug papel, mga bukag ug mga sakayan.
- Ang punuan sa tanom nga tambo dali ra mabawog sa hangin.

tapol

Ang pulong nga "tapol" mao ang ngalan sa kolor nga gisagol ang asul ug pula. Tungod kay mahal ug dugay buhaton kini nga tina, ang sinina nga tapol giisip nga timaan sa bahandi, pasidungog ug pagkaharianon.

- Adtong una pa kaayong panahon, ang tapol usa ka talagsaon ug bililhon kaayo nga kolor sa tina nga gigamit sa pagtina sa sinina sa mga hari ug uban pang taas nga mga opisyal.
- Ang tapol nga tina gikuha gikan sa usa ka klaseng suso sa dagat. Ang tina gikuha pinaagi sa pagdugmok sa suso o pagpugos kanila sa pagpagawas sa tina samtang buhi pa sila. Mahal kini nga pamaagi.
- Ang mga sundalong Romano nagbutang ug tapol nga harianong kupo kang Jesus sa wala pa siya gilansang sa krus, aron tamayon ang iyang pag-angkon nga siya hari sa mga Judio.
- Si Lydia nga gikan sa lungsod sa Filipos usa ka babaye nga nanginabuhi pinaagi sa pagpamaligya ug tapol nga mga panapton.

tatsa

Ang pulong nga "tatsa" nagtumong sa depekto o pagkadili-hingpit sa usa ka mananap. Pwede sad kini sumbingay sa espirituhanog pagkadili-hingpit ug sayop sa mga tawo.

- Ang mga Israelitas gisugo sa Dios sa paghalad sa mga walay tatsa nga mga mananap sa pipila ka mga halad. Kini nga mananap wala gyuy pisiksal nga mga depekto.
- Mao kini ang hulagway kang Cristo Jesus nga perpekto nga halad, nga walay sala.
- Ang mga tumutuo kang Cristo nahinluan sa ilang mga sala pinaagi sa dugo niya ug giisip nga wala nay tatsa.
- Ang pamaagi sa paghubad niini nga termino, "depekto" o "pagkadili-hingpit" o "sala" depende sa konteksto.

tawag, pagtawag, gitawag, tinawag

Ang pulong nga "tawag" ug "gitawag" literal nga nagpasabot sa kusog nga pagsulti sa tawo nga tua sa layo. Aduna kini daghan nga buot ipasabot nga sumbingay.

- Ang "pagtawag" sa usa ka tawo buot ingnon nga nagsinggit o kusog nga nagsulti sa tawo nga tua sa layo. Pwede sad ipasabot niini nga nangayo ug tabang sa uban labi na sa Dios.
- Kadaghanan sa Biblia ang "tawag" adunay buot ipasabot nga "gipatawag" o "gimanduan nga moduol" o "gihangyo nga moduol"
- Gitawag sa Dios ang mga tawo nga moduol kaniya ug mahimong iyang katawhan. Mao kini ang ilang "pagkatawag."
- Ang pulong nga "gitawag" gigamit kini sa Biblia nga buot ipasabot nagpili ug katawhan ang Dios nga mahimong mga anak niya, mahimong mga alagad niya ug magsangyaw sa iyang mensahe sa kaluwasan pinaagi kang Jesus.
- Kini nga pulong gigamit usab sa konteksto sa pagtawag sa usa ka tawo sa iyang ngalan. Pananglitan, "Gitawag siya nga Juan," buot ipasabot "Ginganlan siya ug Juan" o "Ang iyang ngalan Juan."
- Ang "tawagon sa ngalan ni" buot ipasabot nga ginganlan ang usa sa ngalan sa uban. Ang Dios nagsulti nga ang Iyang katawhan gitawag sa Iyang ngalan.
- Ang lain nga mga pulong nga "gitawag ka nako sa imong ngalan" buot pasabot, nakahibalo ang Dios sa ngalan sa usa ka tawo ug gipili gyud siya niya.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "tawag" pwede nga hubaron sa pulong nga "gipatawag," nga nagpasabot sa gituyo nga pagtawag o adunay katuyuan sa pagtawag.
- Ang sumbingay nga "nagtawag kanimo" pwede hubaron nga "naghangyo ug tabang kanimo" o "nag-ampo pag-ayo kanimo."
- Kung ang Biblia magsulti nga ang Dios "nagtawag" kanato nga mahimong alagad niya, pwede kini hubaron nga, "gipili kita mismo" o "gipili kita" nga mahimo niyang mga alagad.
- "Kinahanglan nga imong tawagon ang iyang ngalan" pwede sad nga hubaron nga "kinahanglan nganlan nimo siya."
- "Ang Iyang ngalan gitawag" pwede sad hubaron nga, "ang ngalan niya" o "gipangalanan siya"
- Ang "pagtawag" pwede sad hubaron nga "pagsulti ug kusog" o "singgit" o "pagsulti nga kusog ang tingog." Seguraduha nga ang paghubad niini dili murag nasuko ang tawo.
- Ang mga pulong nga "ang pagtawag kanimo" pwede hubaron nga "ang imong katuyuan" o "Katuyuan sa Dios alang kanimo" o "pinasahi nga buluhaton sa Dios alang kanimo."
- Ang "pagtawag sa ngalan sa Ginoo" pwede hubaron nga "pangitaa ang Dios ug magsalig kaniya" o "salig sa Ginoo ug magtuman kaniya."
- Ang "pagtawag sa" usa ka butang pwede hubaron nga "panginahanglan" o "pangayo sa" o "nagsugo."
- Ang pulong nga "gitawag ka sa akong ngalan" pwede hubaron nga, "gihatag ko kanimo ang akong ngalan nga gapakita nga ikaw panag-iyang nako"
- Kung ang Dios moingon nga, "gitawag ko ikaw sa akong ngalan," pwede kini hubaron nga, "kahibalo ko sa imong ngalan ug gipili ko ikaw."

tawo nga gabaligya ug dungog,

Ang pulong nga "tawo nga gabaligya ug dungog" nagtumong sa usa ka tawo nga nagbuhat ug sekswal nga mga binuhatan aron maka kwarta o alang sa relihiyosong seremonyas. Ang mga tawo nga gabaligya ug dungog kasagarang babaye, apan aduna say mga lalaki

- Ang sumbingay nga "play the harlot" sa Ingles nagpasabaot sa paggawi sama sa tawo nga gabaligya ug dungog pinaagi sa imoral nga pakighilawas.
- Sa Biblia, usahay gigamit sa Dios ang pulong nga "tawo nga gabaligya ug dungog" nga sumbingay nga nagtumong sa usa ka tawo nga nagsimba ug dili tinuod nga mga dios o nagbarang.
- Ang "pagbaligya sa kaugalingong dungog" nagpasabot usahay sa pakighilawas nga imoral o kung gigamit nga sumbingay, nagpasabot sa dili matinud-anon sa Dios pinaagi sa pagsimba sa dili tinuod nga mga dios.

- Adtong una pa kaayo nga panahon, ang uban nga paganong mga templo migamit sa lalaki ug babaye nga gabaligya ug dungog nga apil sa ilang mga ritwal.
- Kini nga pulong pwede hubaron pinaagi sa mga pulong nga gigamit sa pinulongan nga hubaron nga nagtumong niini nga klase nga tawo. Ang ubang mga pinulongan pwede nga adunay sumbingay nga gigamit alang niini.

tawo sa Dios

Ang sumbingay nga "tawo sa Dios" matinahuron kini nga paagi sa pagtumong sa propeta ni Yahweh.

- Titolo kini sa pagtahod nga gihatag sa daghan nga mga propeta sa Daang Kasabotan.
- Pwede sad kini hubaron nga "tawo nga iya sa Dios" o "tawo nga gipili sa Dios" o "tawo nga nag-alagad sa Dios."

tigbantay sa bino/tigdala sa copa

Adtong una pa kaayo nga panahon ang tighbantay sa bino usa ka gipasidunggan gyud ug gisaligan nga alagad sa hari o paraon. Gihatagan siya sa tahas sa pagdala ngadto sa hari sa iyang copa sa bino. Kasagaran tilawan una niya kini aron siguradohon nga wala kini gibutangan ug hilo.

- Ang literal nga pasabot niini nga pulong mao ang "usa ka tawo nga tigdala sa copa."
- Tungod sa iyang kasaligan nga posisyon, kasagaran adunay impluwensiya ang tighbantay sa bino sa mga desisyon nga himoon sa iyang pangulo.
- Si Nehemias ang tighbantay sa bino ni Haring Artaxerxes sa Persia niadtong panahon nga ang ubang mga Israelita mga binihag sa Babilonia.

tigdumala, tinugyanan

Ang pulong nga "tigdumala" o "tinugyanan" sa Biblia nagtumong kini sa alagad nga gitugyanan sa iyang agalon sa mga katigayunan ug sa iyang mga negosyo aron atimanon kini.

- Ang tinugyanan gihatagan ug daghan nga mga responsibilidad, lakip ang pagdumala sa trabaho sa uban nga mga alagad.
- Ang pulong nga "tigdumala" mas bag-o kini nga pulong sa "tinugyanan"; pareho sila nga nagtumong sa usa ka tawo nga nagdumala sa buluhaton sa ubang tawo.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Pwede sad kini hubaron nga "tigpahimutang" o "tawo nga tig-organisar."

tigpakaaron-ingnon, pagpakaaron-ingnon

Ang pulong nga "tigpakaaron-ingnon" nagtumong sa usa ka tawo nga nagbuhat ug mga butang nga nagpakita ug pagkamatarong, apan sekreto nga nagbuhat ug mga dautan nga mga pamaagi. Ang pulong nga "pagpakaaron-ingnon" nagtumong sa kinaiya nga naglimbong sa mga tawo nga maghunahuna nga ang usa ka tawo matarong.

- Ang mga tigpakaaron-ingnon gusto nila nga nakita sila nga nagbuhat ug maayo nga mga butang aron hunahunaon sa mga tawo nga maaayo sila nga mga tawo.
- Kasagaran ang tigpakaaron-ingnon mosaway sa ubang mga tawo nga nagbuhat ug makasasala nga mga binuhatan nga sila mismo nagbuhat sad.
- Gitawag ni Jesus nga tigpakaaron-ingnon ang mga Pariseo tungod kay nagbuhat sila sa mga relihiyoso nga mga butang sama sa pagsul-ob sa mga pipila ka mga sinina ug pagkaon ug pipila ka mga pagkaon, apan dili sila maloloy-on ug patas sa mga tawo.
- Ang tigpakaaron-ingnon gasaway sa sayop sa ubang mga tawo, apan wala siya moangkon sa iyang kaugalingong mga sayop.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Pipila sa mga pinulungan adunay sumbingay sama sa "doble kara" nga nagtumong sa usa ka tigpagkaaron-ingnon o mga buluhaton sa tigpakaaron-ingnon.
- Ang lain nga pamaagi sa paghubad sa "tigpakaaron-ingnon" mahimong apil ang, "limbongan" o "nagpakaaron-ingnon" o "mapahitas-on, malimbongan nga tawo."
- Ang pulong nga "tigpakaaron-ingnon" mahimong hubaron pinaagi sa, "pagpanglingla" o "dili matinud-anon nga mga buluhaton" o "nagpakaaron-ingnon."

tigpaningil ug buhis

Ang trabaho sa mga tigpaningil ug buhis mao ang pagdawat sa kuwarta nga gibayad sa mga tawo ug paghatag niini ngadto sa gobyerno.

- Sa panahon ni Jesus ug mga apostoles, gimando sa gobyerno sa Roma nga magbayad ug buhis ang mga Judio.
- Ang mga tawo nga tigpaningil ug buhis alang sa gobyerno sa Roma kasagaran maningil ug mas dako nga kantidad sa kuwarta kaysa gimando nga kantidad sa gobyerno. Gitago sa mga tigpaningil ug buhis ang sobra nga kantidad alang sa ilang kaugalingon.
- Gitan-aw sa mga Judio nga ang mga tigpaningil ug buhis usa sa mga hilabihan nga makasasala tungod kay gilimbongan nila ang mga tawo, ug tungod kay nagtrabaho sila sa langyaw nga gobyerno sa Roma. Mao kini ang hinungdan nga ang mga tigpaningil ug buhis nahimong mga traydor sa ilang kaugalingong katawhan.

tingala, pagkatingala, pagkahibulong

Kining tanan nga mga pulong nagtumong sa "pagkatingala kaayo sa usa ka butang nga nahitabo nga dili ordinaryo."

- Pipila niini nga mga pulong mga hubad sa mga sumbingay sa Griego nga ang buot ipasabot "(mura ug gihampak sa pagkatingala)" o "nawala sa iyang kaugalingon." Kini nga mga sumbingay nagpahayag sa hilabihan gyud nga pagkatingala o nalisang pag-ayo ang usa ka tawo. Basin ang uban nga mga pinulongan may mga sumbingay sad sila sa pagpahayag niini.
- Kasagaran ang panghitabo nga hinungdan sa pagkatingala ug pagkahibulong mao ang milagro, usa ka butang nga Dios lang gyud ang makahimo.
- Ang buot ipasabot niini nga mga pulong kasagaran naglakip sa nabatyagan nga kalibog tungod sa nahitabo nga wala gyud damha ug labaw pa sa normal nga panghitabo.
- Ang uban nga mga paagi sa paghubad niini nga mga pulong pwede ang "hilabihan nga pagkatingala" o "nalisang kaayo."
- Ang ubang mga pulong nga parehas niini: "katingalahan" "kahibulongan," "pagkahibulong," "pagkakurat."
- Kasagaran kini nga mga pulong mga positibo kini nga nagpahayag nga ang mga tawo nalipay sa nahitabo.

tingog

Ang tawo mogamit sa iyang tingog aron mosulti, mao nga ang pulong nga "tingog" kasagaran gigamit nga sumbingay sa pagtumong sa pagsulti o pagpahibalo sa usa ka butang.

- Ang Dios giingon nga gamiton niya ang iyang tingog, bisan pa ug wala siya'y tingog nga sama sa tingog sa tawo.
- Ang tingog pwede gamiton sa pagtumong sa kinatibuk-an sa tawo, sama sa "Nabatian ang usa ka tingog sa kamingawan nga nag-ingon, 'I-amdam ang dalan sa Ginoo.'" Pwede kini hubaron nga "may tawo nga nabatian nga nagtawag gikan sa kamingawan...."

- Usahay ang pulong nga "tingog" pwede gamiton sa mga butang nga dili makasulti, sama niadtong nagsulat si David nga ang katingalahang mga butang nga gihimo sa Dios nagpahayag sa iyang mga buhat, nga ang ilang mga "tingog" nagpahayag kung unsa siya ka gamhanan. Pwede kini hubaron nga "ang ilang katahum klaro nga nagpakita kung unsa ka gamhanan ang Dios."

tolda

Ang tolda mao ang mabalhin balhin nga puy-anan nga gihimo sa lig-on nga panapton nga gibutang sa mga poste sa tinukod.

- Ang mga tolda gigamit nga permanente nga puloy-anan sa ubang mga tawo. Pananglitan, ang pamilya ni Abraham nag-puyo sa dugay nga panahon sa dagko, lig-on nga mga tolda.
- Ang mga Israelita nag-puyo sa mga tolda sa panahon nga sila naglibotlibot sa disyerto sa Sinai.
- Ang tabernakulo usa ka klase sa dako kaayo nga tolda, nga adunay baga nga mga paril nga gihimo gikan sa panapton nga mga kurtina.
- Si Apostol Pablo naghimo ug mga tolda aron makakuwarta ug masuportahan ang iyang kaugalingon samtang nagbiyahe siya sa lainlaing mga siyudad aron magsangyaw sa maayong balita.
- Ang pulong nga "tolda" usahay gigamit nga sumbingay nga nagtumong sa puy-anan sa mga tawo. Kini pwede hubaron nga "mga balay" o "mga puy-anan."

tolda sa panagtagbo

Kaniadtong gihatag sa Dios ang iyang mga balaod sa Bukid sa Sinai, giingnan niya ang mga Israelita nga maghimo ug tolda sa panagtagbo. Kini ang dapit nga balaan diin tagboon niya sila. Sa ilang paglibotlibot sa kamingawan, gidala nila kini nga tolda ug ilang gitukod sa mataghigayon nga ingnon sa Dios nga ila kining buhaton.

- Ang tolda sa panagtagbo mura ug balay nga gihimo gikan sa panapton nga gipahimutang sa ibabaw sa mga bayanan nga kahoy.
- Giingon sa Dios sa mga tawo nga ilang itukod ang tolda sa panagtagbo sa tungatunga sa dako nga hawanan nga gipalibutan ug mga paril nga gihimo gikan sa panapton ug kahoy.
- Giingon sa Dios kanila nga ibutang ang halaran sa atubangan sa tolda sa panagtagbo sa tungatunga sa hawanan. Ang mga tawo pwede nga moadto sa hawanan aron ihatag ang mga halad ug sakripisyo sa Dios. Ang mga pari nga maoy naa sa katungdanan mao ang makadawat sa kung unsa ang gidala sa mga tawo ug gihalad kini sa halaran alang nga sakripisyo ingon nga balaod.
- Ang tolda sa panagtagbo adunay baga nga kurtina nga nakabitay sa tunga niini, diin mao kini ang nagtungang sa duha ka mga kwarto. Ang kurtina mao ang gigamit nga babag aron dili makatan-aw ang mga tawo sa uban pang kiliran sa kwarto, ug aron ilikay ang mga tawo sa pagsulod didto. Ang una nga kwarto mao ang dapit nga balaan, mao nga ang mga pari lang ang pwedeng mosulod. Ang ikaduha nga kwarto mao ang dapit sa Labing Balaan, mao nga ang kinatas-ang pari lang ang pwede mosulod didto.

tore

Ang pulong nga "tore" nagtumong sa taas nga estruktura nga gitukod isip lugar nga diin ang magbalantay magtan-aw kung adunay peligro. Kasagaran kini nga mga tore himo sa bato.

- Ang mga adunay mga yuta usahay magtukod ug tore aron gikan niini nga lugar makita nila ang ilang mga pananom ug aron mapanalipdan kini gikan sa mga kawatan.
- Ang mga tore kasagaran adunay mga lawak o kwarto nga diin ang magbalantay o pamilya nagpuyo, aron mabantayn nila ang ilang mga pananom adlaw ug gabii.
- Ang mga tore sa mga siyudad gitukod nga taas kaysa mga pader sa siyudad aron ang magbalantay makita niya kung adunay mga kaaway nga moabot nga moatake sa siyudad.
- Ang tore simbolo kini sa pagpanalipod gikan sa mga kaaway.

tribu

Ang tribu grupo sa mga tawo kasagaran gikan sa usa ra ka katigulangan.

- Ang mga tawo sa usa ka tribu parehas ug pinulongan ug kultura.
- Sa Daang Kasabotan, gibahinbahin sa Dios ang mga tawo sa Israel sa dose ka mga tribu. Ang matag tribu gikan sa anak o apo ni Jacob.
- Ang tribu mas gamay lang kaysa nasod, apan mas dako kaysa banay.

trigo

Ang trigo usa ka klase sa lugas nga gipatubo sa mga tawo aron kan-on.

- Motubo ang mga lugas sa tumoy nga bahin sa tanom nga trigo.
- Paghuman maani ang trigo, ilain ang lugas gikan sa tugkay sa tanom nga trigo. Gitawag kini ug "paggiok."
- Ang tugkay sa tanom nga trigo o uhot kasagarang ibutang sa yuta aron tulgan sa mga mananap.
- Ang kaha sa lugas gitawag ug "tahop." Wala silay bili ug ilabay lang.
- Gigaling sa mga tawo ang lugas aron mahimong harina ug gigamit kini alang sa paghimog pan.

trono

Pinasahi nga lingkuranan ang trono nga diin ang hari naglingkod, kasagaran sa panahon nga siya magdesisyon sa importanteng mga matang.

- Ang pulong nga "trono" kasagarang gigamit nga sumbingay nga nagtumong sa hari, iyang gingharian o sa iyang gahum.
- Sa Biblia, kasagarang gihulagway ang Dios nga hari nga naglingkod sa iyang trono.

trumpeta

Ang pulong nga "trumpeta" nagtumong sa instrumento nga gigamit sa paghimo ug musika o sa pagtawag ug mga tawo aron sa pagpundok sa pagpaminaw sa usa ka pahibalo o sa panagtigum.

- Kasagaran nga hinimo ang trumpeta sa metal, kabhang sa dako kaayo nga kinhason o sungay sa usa ka mananap.
- Kasagaran nga patingugon ang trumpeta aron sa pagtawag ug mga tawo sa panaggubat ug sa publikong panagtigom sa mga Israelita.
- Gihulagway sa libro sa Pinadayag ang panghitabo sa ulahing panahon nga diin patingugon sa mga anghel ang ilang mga trumpeta nga sinyales sa pagbubo sa Dios sa iyang kapungot sa kalibutan.

tubig, katubigan

Gawas sa literal nga pasabot sa tubig, ang "tubig" pwede sad magtumong sa mga dagat, linaw ug suba.

- Ang pulong nga "katubigan" nagtumong sa mga daghan nga kakuhaan ug tubig. Pwede sad kini nga magtumong sa kinatibuk-an sa tubig.
- Ang sumbingay nga "mga tubig" nagtumong sa hilabihan nga kasubo, kalisod ug pag-antos. Pananglitan, ang Dios nagsaad nga kung kita "moagi sa mga tubig" siya mag-uban kanato.
- Ang mga pulong nga "daghan nga tubig" nagpakita kung unsa gyud kadako ang mga kalisdanan.
- Ang "pagtubig" sa mga kahayopan ug uban pa nga mga mananap nagpasbot sa "paghatag ug tubig" kanila. Sa panahon sa Biblia, kasagaran uban niini ang pagsag-ob sa atabay gamit ang balde ug ibubo ang tubig sa kan-anan sa mananap aron ang mga mananap makainom niini.
- Sa Daang Kasabotan, gitumong ang Dios nga tuburan sa "tubig sa kinabuhi" alang sa iyang mga tawo. Nagpasabot kini nga siya ang kakuhaan sa espiritwal nga gahum ug kalagsik.
- Sa Bag-ong Kasabotan, gigamit ni Jesus ang mga pulong nga "tubig sa kinabuhi" sa pagtumong sa Balaan nga Espiritu nga nagtrabaho sa usa ka tawo aron bag-ohon ngadto sa bag-ong kinabuhi.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang mga pulong nga "magsag-ob ug tubig" pwede hubaron nga "kuhaon ang tubig gikan sa atabay pinaagi sa balde."
- "Modagayday gikan kanila ang mga suba sa tubig sa kinabuhi " pwede hubaron nga "ang gahum ug mga panalangin gikan sa Balaan nga Espiritu modagayday gikan kanila sama sa mga suba sa tubig." Imbes nga "mga panalangin" ang pulong nga "gasá" o "mga bunga" o "diosnon nga batasan" pwede gamiton.
- Sa dihang si Jesus nakigsulti sa babaye nga taga-Samaria sa atabay, ang mga pulong nga "tubig sa kinabuhi" pwede hubaron nga "tubig nga maghatag ug kinabuhi" o "makahatag ug kinabuhi nga tubig." Niini ng konteksto, ang handuraw sa tubig kinahanglan dili mawala sa hubad.
- Ang pulong "mga tubig" o "daghan nga mga tubig" pwede hubaron nga "hilabihan nga pag-antos."

tubod, tuburan

Sa Biblia, ang "tubod" ug "tuburan" mga hubad sa pulong nga nagtumong sa tubig nga nag-awas naggawas lang ug iyaha gikan sa yuta o gikan sa ubang kakuhaan ug tubig.

- Gigamit sad kini nga sumbingay sa Biblia nga nagtumong sa kakuhaan sa mga panalangin gikan sa Dios.
- Sa moderno nga panahon, ang tubod kasagarang hinimo sa tawo nga adunay gaapaw nga tubig sama sa ilimnunon nga tubod, mao nga mas maayo nga gamiton kini nga pulong o mga pulong nga nagtumong lang sa natural nga kakuhaan sa tubig.
- Giingon sa Zacarias 13:1 nga, "Ang us aka tubod pagaablihan sa bahay ni David ug sa mga nagpuyo sa Jerusalem, para sa paghinlo sa ilang sala ug kahugaw."
- Sa Marcos 5:29, giingon nga, "Dihadiha dayon miuga ang tubod sa iyang dugo" mahitungod sa babaye nga adunay sakit nga paggawas sa dugo nga walay undang

tubos, katubsanan, manunubos

Ang pulong nga "tubos" ug ang "katubsanan" nagtumong sa pagpalit pag-usab sa usa ka butang nga iyaha o nabihag niya kaniadto. Ang "manunubos" usa ka tawo nga nagtubos sa usa ka butang o usa ka tawo.

- Ang Dios naghatag ug mga sugo sa mga Israelita mahitungod sa pamaagi sa pagtubos sa mga tawo o mga butang.
- Pananglitan, ang usa ka tawo pwede magtubos ug ulipon pinaagi sa pagbayad sa bili niini aron ang ulipon makagawas. Ang pulong nga "lukat" nagtumong sad niini nga binuhatan.
- Kung ang yuta sa usa ka tawo nabaligya na, ang paryente niadto nga tawo pwede "motubos" o "mopalit pag-usab" niadto nga yuta aron kini magpabilin sa ilang pamilya.
- Kini nga mga binuhatan nagpakita kung giunsa pagtubos sa Dios sa mga tawo nga naulipon sa sala. Sa dihang si Jesus namatay sa krus, gibayaran niya ang kinatibuk-an nga bayad sa mga sala sa mga tawo ug gitubos niya ang tanan nga misalig kaniya alang sa kaluwasan. Ang mga tawo nga natubos na sa Dios gipagawas gikan sa sala ug sa silot niini.

Mga Sugyot sa Paghubad Depende sa konteksto, ang pulong nga "tubos" pwede sad hubaron nga "paliton pag-usab o "bayaran aron buhian."

tubos

Ang pulong nga "tubos" nagtumong sa gidaghanon sa kwarta o ubang mga bayad nga kinahanglan nga bayaran o bayad alang sa pagpagawas sa usa ka tawo nga binihag.

- Ang "pagtubos" nagpasabot sa paghatag ug bayad o paghimo ug usa ka butang nga adunay pagsakripisyo aron sa pagluwas sa usa ka tawo nga gibihag, giulipon o gipriso. Ang gipasabot sa "pagpalit ug balik" parehas lang ang gipasabot sa "pagtubos."
- Gitogutan ni Jesus nga mamatay ang iyang kaugalingon isip tubos aron makagawas ang makasasala nga mga tawo gikan sa ilang pagkaulipon sa sala. Kini nga buhat sa Dios nga "pagpalit ug balik" sa iyang mga tawo pinaagi sa pagbayad sa silot sa ilang sala gitawag sad ug "katubsanan" sa Biblia.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang pulong nga "pagtubos" pwede hubaron nga, "pagbayad aron makagawas" o "pagbayad sa prisyo aron makagawas" o "pagpalit ug balik" sa usa ka tawo.
- Ang mga pulong nga "pagbayad sa tubos" pwede hubaron nga "pagbayad sa prisyo."

tudlo, katudluan, manunudlo

Ang mga pulong nga "tudlo" ug "manunudlo" nagtumong sa pagsulti sa ubang tawo sa impormasyon nga wala pa nila mahibal-an. Kasagaran gihatag ang impormasyon pinaagi sa pormal o sistematikong pamaagi.

- Ang "manunudlo" mao ang usa ka tawo nga nagtudlo.
- Ang mga disipulo ni Jesus gitawag siya nga "manunudlo" isip nga ilang tawag nga pagtahod sa usa ka tawo nga nagtudlo mahitungod sa Dios.
- Ang impormasyon nga gitudlo pwede nga gipakita o gisulti.
- Ang pulong nga "doktrina" usahay gihubad sa pulong nga "mga panudlo" kung kini magtumong sa mga panudlo mahitungod sa Dios.

tugas

Ang tugas usa ka taas nga kahoy nga adunay daku nga punuan ug daghang mga sanga nga gahatag ug landong.

- Ang mga kahoy nga tugas lig-on, gahi nga kahoy nga gigamit sa pagtukod ug mga barko ug paghimo ug mga daro sa uma, yugo sa baka, ug sungkod sa mga tigulang nga mga tawo.
- Ang liso sa kahoy nga tugas gitawag sa Ingles nga "acorn".
- Ang punoan sa pipila ka mga kahoy nga tugas mabanabana nga mga 6 ka metros ang kalapad.
- Ang kahoy nga tugas sumbingay sa taas nga kinabuhi ug aduna sad kini ubang espirituhanong mga pasabot. Sa Biblia, kasagaran anaa kini sa mga balaan nga mga lugar.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang daghang hinubad mas nag-ingon nga "kahoy nga tugas" kaysa nag-ingon nga "tugas" lang.
- Kung ang kahoy nga tugas wala mailhi sa lugar nga hubaron ang Biblia, pwede kini hubaron nga "ang tugas nga kahoy nga gahatag ug dakung landong sama sa...", ug dayon pangalanan kini sa lokal nga kahoy nga sama ug panagway sa kahoy nga "tugas."
- Tan-awa sa:

tul-id, matul-id

Ang pulong nga "tul-id" ug "matul-id" nagtumong sa binuhatan nga misunod sa mga balaod sa Dios.

- Ang tawo nga "tul-id" tawo nga misunod sa pagpangulo sa Dios ug wala nagbuhat sa mga butang nga imoral.
- Ang gipasabot niini nga mga pulong nag-apil sa ideya nga paglakaw sa sakto nga dalan nga wala motipas.
- Ang mga pulong sama sa "walay masaway" ug "matarong" adunay parehas nga ipasabot ug usahay gigamit dungan sama sa "walay masaway ug matul-id." (Tan-awa sa: paralelismo)

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang pamaagi sa paghubad sa "tul-id" pwede sad, "paglihok nga sakto" o "tawo nga nagbuhat ug igsakto" o "misunod sa mga balaod sa Dios" o "matinumanon sa Dios" o "naggawi sa sakto."
- Ang pulong nga "matul-id" pwede hubaron nga, "putli nga pagkinabuhi" o "maayo ang binuhatan" o "pagka-igsakto."
- Ang pulong nga "ang tul-id" pwede hubaron nga "matul-id nga mga tawo" o "mga tawo nga matul-id."

tulion, tuli

Ang pulong nga "tulion" buot ipasabot pagputol sa yamis sa lalaki nga idaran na o sa lalaki nga bata pa. Ang seremonya sa tuli gihimo nga adunay koneksyon niini:

- Gisugo sa Dios si Abraham nga tulion ang matag-usa nga lalaki sa iyang pamilya ug mga ulipon ingon nga timaan kini sa kasabotan nila sa Dios.
- Gisugo sad sa Dios ang mga kaliwat ni Abraham nga ipadayon kini sa pagbuhat sa matag lalaki nga ipanganak sa ilang mga pamilya.
- Ang mga pulong nga "pagtuli sa kasingkasing" nagtumong sa hulagway sa "pagputol" o pagtangtang sa sala sa tawo.
- Sa espirituhang bahin, "ang natuli" nagtumong sa mga tawo nga gihimo ng putli sa Dios sa ilang mga kasal-anan pinaagi sa dugo ni Jesus nga mao ang iyang mga katawhan.
- Ang pulong nga "dili tuli" nagtumong sa mga dili pa tuli sa lawas. Pwede sad kini nagtumong sa sumbingay alang adtong mga wala pa natuli sa spiritual nga bahin, ug wala pay relasyon sa Dios.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Kung ang kultura sa pinulongan nga hubaron nga gatuli sa ilang mga lalaki, ang pulong nga gigamit nila kinahanglan maoy gamiton niini nga pulong.
- Uban nga paagi sa paghubad niini nga pulong mao ang "pagputol sa palibot" o "pagputol patuyok" o "putlon ang yamis."
- Sa kultura nga wala kahibalo sa pagtuli, maayo siguro nga ipasabot kini sa gamay nga katin-awan o talastas.
- Siguraduhon nga ang pulong nga gamiton sa paghubad dili nagtumong sa mga babaye. Maayo nga hubaron kini uban sa pulong o mga pulong nga apil ang "lalaki."

tulog, natulog, nakatulog

Kini nga mga pulong nagtumong sa natural nga pagtulog sa tawo apan aduna sad kini mga sumbingay nga adunay kalabotan sa kamatayan.

- Ang "pagtulog" o "natulog" pwede nga sumbingay nga nagpasabot nga "namatay."
- Ang sumbingay nga "nakatulog" nagtumong sa pagsugod ug katulog sa usa ka tawo o sa iyang sumbingay nga pasabot, sa higayon nga mamatay ang usa ka tawo.
- Ang "matulog uban sa mga amahan" nagpasabot sa pagkamatay sama sa mga kagikanan sa usa ka tawo.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Sa ubang mga konteksto, ang pulong nga "matulog" pwede hubaron nga "mamatay."
- Ang "matulog" pwede hubaron nga "kalit lang nga makatulog" o "magsugod ug katulog" o "mamatay," depende sa pasabot niini.
- Importante kaayo nga ipabilin ang sumbingay sa mga konteksto diin wala makasabot ang mga tawo nga giistoryahan. Pananglitan, niadtong giingnan ni Jesus ang iyang mga disipulo nga "natulog" si Lazarus, abi nila nga ang iyang gipasabot natural lang nga natulog si Lazarus. Sa sama niini nga konteksto, kinahanglan hubaron gyud nga "natulog," dili nga "namatay siya."
- Ang ubang pinulongan mahimong adunay lahi nga sumbingay alang sa kamatayan o pagkamatay nga pwede gamiton kung ang sumbingay nga "matulog" o "natulog" dili masabtan sa pinulongan nga hubaron.

tuman, matinumanon, pagtuman

Ang pulong nga "tuman" nagpasabot sa pagbuhat sa mga gikinahanglan o gimando sa usa ka tawo nga aduany awtoridad. Ang matinumanon naghulagway sa usa ka tawo nga nagtuman.

- Ang mga tawo sad nga nagtuman sa mga balaod nga gihimo sa mga pangulo sa nasod, estado o organisasyon.

- Ang mga bata nagtuman sa ilang mga ginikanan, ang mga ulipon nagtuman sa ilang mga amo, ang mga tawo nagtuman sa Dios, ug ang mga isigkalungsod nagtuman sa mga balaod sa ilang nasod.
- Kung ang balaod o usa ka tawo nga adunay awtoridad nagmando sa mga tawo nga dili buhaton ang usa ka butang, nagtuman sila nga dili nila kini buhaton.
- Ang mga pamaagi sa paghubad niini nga mga pulong pwedeng sa usa ka pulong o mga pulong nga nagpasabot nga, "buhaton kung unsay gimando" o "pagsunod sa mga sugo" o "tumanon kung unsay giingon sa Dios nga buhaton."

tumbanan sa tiil

Ang pulong nga "tumbanan sa tiil" nagtumong sa butang nga patunganan sa tawo sa iyang tiil, kasagaran aron ipahulay ang tiil samtang naglingkod. Kini sad adunay sumbingay nga nagpasabot sa pagpasakop ug ubos nga kahimtang.

- Ang mga tawo sa panahon sa Biblia giisip nila ang tiil nga labing ubos sa pagkahalangdon nga bahin sa lawas. Mao nga ang "tumbanan sa tiil" mas gamay pa ug dungog tungod kay ang tiil gapatong niini.
- Sa dihang ang Dios nag-ingon "Akong himuon ang akong mga kaaway nga tumbanan sa tiil" gipakita niya ang iyang pagkagamhanan, pagsakop ug pagdaog batok sa mga tawo nga nagrebilde kaniya. Mapakaulawan ug mabantog sila hangtod magpasakop sila sa kabubut-on sa Dios.
- Ang "pagsimba sa tumbanan sa tiil sa Dios" nagpasabot sa pagduko ug pagsimba kaniya samtang naglingkod Siya sa iyang truno. Nagpasabot sad kini sa pagpa-ubos ug pagpasakop sa Dios.
- Si David nagtumong sa templo nga "tumbanan sa tii sa Dios." Nagpasabot kini sa Iyang bug-os nga awtoridad sa Iyang mga tawo. Naghulagway sad kini sa Dios nga Hari nga anaa sa iyang truno, ug ang iyang mga tiil nagpahulay sa tumbanan sa tiil, nga gahulagway sa tanan nga nagpasakop kaniya.

tumutuo

Sa Biblia, ang pulong nga "tumutuo" nagtumong sa tawo nga mituo ug misalig kang Cristo Jesus isip iyang manluluwas.

- Ang pulong nga "tumutuo" literal nga gapasbot nga "ang tawo nga mituo"
- Ang pulong nga "kristohanon" sa kadugayan nahimo kining tawag sa mga tumutuo tungod kay gipakita kini nga mituo sila kang Cristo ug mituman sila sa iyang mga pagtulon-an.

Mga Sugyot sa paghubad

- Ang ubang hinubaran mas gusto nila isulat ang, "tumutuo kang Jesus" o "tumutuo kang Crisrto."
- Kini nga pulong pwede sad hubaron pinaagi sa pulong o "mga pulong" nga nagpasabot nga, "ang tawo nga nagsalig kang Jesus" o "usa nga nakaila kang Jesus ug nagkinabuhi alang kaniya."
- Ang uban nga pamaagi sa paghubad sa "tumutuo" pwede sad, "sumusunod kang Jesus" o "ang tawo nga nakaila ug mituman kang Jesus.
- Ang pulong nga "tumutuo" pulong sa bisan kinsa nga mituo kang Cristo, samtang ang "disipolo" ug "apostol" gigamit lang kini sa mga tawo nga nakaila kang Jesus samtang buhi pa siya. Maayo gyud nga dili parehas ang paghubad niini nga pulong aron makita ang ilang kalainan.

tunglo, gitunglo

Ang pulong nga "tunglo" nagpasabot sa paghimo ug paagi aron mahitabo ang dili maayong ngadto sa usa ka tawo o butang nga gitunglo.

- Ang tunglo mahimong pamahayag nga adunay dautan nga mahitabo sa usa ka tawo o butang.
- Ang pagtunglo sa usa ka tawo mahimong pagpahayag sa tinguha nga mahitabo ang dili maayong mga butang kanila.

- Mahimo sad kini magtumong sa pagsilot o ubang dili maayo nga himoon sa usa ka tawo sa lain nga tawo.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Kini nga pulong mahimong hubaron nga “maghimo ug paagi nga adunay dili maayo nga mahitabo kang” o “pagpahayag nga adunay dili maayo nga mahitabo kang” o “manumpa sa pagbuhat ug dautan ngadto kang.”
- Sa konteksto sa pagtunglo sa Dios sa iyang masinupakon nga katawhan, mahimo kining hubaron nga, “silotan pinaagi sa pagtugot nga mahitabo ang mga dili maayong mga butang.”
- Ang pulong nga “gitunglo” kung gamiton sa paghulagway sa mga tawo, mahimo hubaron nga “gisilotan pag-ayo.”

tunok, sampinit

Ang mga tanom nga tunokon ug mga sampinit adunay tunokon nga mga sanga o bulak. Kini nga mga tanom dili mamunga o maghatag ug uban pang butang nga mapahimoslan.

- Ang tunok usa ka gahi ug hait nga motubo sa sanga o lawas sa usa ka tanom. Ang gitawag sa Ingles nga “thornbush” usa ka klase nga gamay nga kahoy o kahoykahoy nga adunay daghang mga tunok sa iyang mga sanga.
- Ang sampinit usa ka tanom nga tunokon ug lawas ug mga dahon. Kasagaran tapol ang bulak niini.
- Ang tunok ug ang sampinit nga tanom paspas modaghan ug pwede hinungdan sa ubang mga tanom o mga pananom nga dili na motubo. Naghulagway kini sa sala nga magpugong sa tawo sa pagpamunga ug espirituhanong bunga.
- Gibutang sa ulo ni Jesus ang korona nga hinimo sa linobid nga sanga nga tunokon sa wala pa siya gilansang sa krus.

tuo nga kamot

Ang pulong nga “tuo nga kamot” sumbingay nga nagtumong sa halangdon nga katungdanan sa tuong kilid sa usa ka pangulo o importante nga tawo.

- Ang tuo nga kamot gigamit sad ingon nga simbolo sa gahum, awtoridad o kusog.
- Ang Biblia naghulagway kang Jesus nga naglingkod “sa tuo nga kamot sa” Dios nga Amahan isip ulo sa lawas sa mga tumutuo (ang Iglesia) ug nagkontrolar isip nga tagamando sa tanan nga gilalang.
- Ang tuo nga kamot sa tawo gigamit sa pagpakita sa pinasahi nga dungog sa dihang ibutang kini sa ulo sa usa ka tawo nga gihatagan ug panalangin (sama sa gihimo ni Israel sa anak ni Jose nga si Efraim).
- Ang pag-alagad sa tuohang kamot sa usa ka tawo nagpasabot nga ang iyang pag-alagad makatabang kaayo ug importante kaayo adto nga tawo.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Kung ang “tuo nga kamot” dili pareho ang buot ipasabot sa pinulongan nga hubaron, adunay uban nga paagi sa paghubad niini pwede ang “gahum” o “awtoridad” o “halangdon nga katungdanan” o “katabang” o sumbingay sa pinulongan nga parehas ang buot ipasabot.
- Kung mahitungod kang Yahweh, ang mga pulong nga “sa iyang tuo nga kamot ug sa iyang kusgan nga bukton” sumbingay kini nga pinulongan nga nagtumong sa gahum ug hilabihan nga kusog. Kining duha nga pamaagi sa pagsulti naghatag ug importansiya sa gahum ug kakusog sa Dios.

ubas

Ang ubas gamay ug lingin nga prutas nga motubo nga buligbolig sa bagon. Ang ilang duga gamiton sa paghimo ug bino.

- Ang mga tawo nagpatubo ug mga ubas sa ilang mga hardin nga gitawag nga mga ubasan. Kasagaran taas ang mga laray sa mga bagon.

- Tungod kay ang ubas dili magdugay pagkahinog nila kuhaon kini dayon sa mga tawo ug paugahon aron kan-on kadugayan. Ang gipa-uga nga ubas gitawag kini nga pasas. Ang Daang Kasabotan naghigot sa mga pasas nga gi-umol aron matibuok.

ubasan

Ang ubasan harden o tanaman, nga diin gipatubo ang ubas ug giatiman.

- Lisod nga trabaho ang pagtanom ug pag-atiman sa ubasan.
- Kasagarang adunay parel ang mga ubasan sa palibot niini sa pagpanalipod sa bunga gikan sa mga kawatan ug mga mananap.
- Gitandi sa Dios ang mga tawo sa Israel sa ubasan nga iyang giatiman pag-ayo, apan wala kini namunga ug maayo nga bunga.
- Pwede hubaron ang ubasan nga, "ubasan nga harden " o "plantasyon sa ubas."

ubos, pagkamapainubsanon

Ang mga pulong nga "ubos" ug "pagkamainubsanon" nagtumong sa pagkakabos o ubos ang kahimtang sa kinabuhi.

- Si Jesus nagpaubos sa iyang kaugalingon ngadto sa ubos nga kahimtang sa usa ka tawo ug sa usa ka alagad.
- Ubos kaayo ang kahimtang ni Cristo niadtong gipanganak siya tungod kay natawo siya sa puy-anan sa mga mananap, dili sa usa ka palasyo.
- Usa pa ka pulong sa "ubos" pwede ang "mapaubsanon."
- Ang mapaubsanon nga batasan baliktad sa mapahitas-on.

ulahing adlaw, ulahing mga adlaw, sa moabot nga mga adlaw

Ang pulong nga "ulahing mga adlaw" kasagaran nagtumong sa panahon nga si Jesus mobalik.

- Kini nga panahon wala gyu'y nakahilo kanus-a mahitabo o moabot.
- Ang "ulahing adlaw" panahon kini sa pagbanhaw ug paghukom sa katapusan sa panahon.
- Si Jesus nag-saad sa iyang mga taga-sunod nga sila iyang bangunon ngadto sa kinabuhi "sa ulahi nga adlaw."

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "ulahi nga mga adlaw" pwede sad hubaron nga "katapusan nga mga adlaw" o "katapusan nga mga panahon" o "sa pagkahuman sa panahon."
- Mga paagi sa paghubad sa "sa ulahi nga adlaw" pwede sad, "katapusan sa panahon sa kalibutan" o "panahon sa katapusan" o "ulahi nga panahon."

ulipunon, giulipon

Ang "ulipunon" ang usa ka tawo nagpasabot nga gipugos ang usa ka tawo aron mag-alagad sa usa ka amo o sa nangulo nga nasod. Kung ang usa ka tawo giulipon nagpasabot nga kontrolado siya sa usa ka butang o usa ka tawo.

- Ang usa ka tawo nga giulipon kinahanglan moalagad sa uban nga walay bayad, dili niya pwede buhaton ang bisan unsa nga gusto niyang buhaton.
- Ang "ulipunon" nagpasabot sad nga tangtangan ang kagawasan sa usa ka tawo.
- Sa sumbingay nga pamaagi, ang mga tawo "giulipon sa sala" hangtod nga luwason sila ni Jesus gikan sa gahum sa sala kanila.
- Kung ang usa ka tawo makadawat ug bag-ong kinabuhi gikan kang Cristo, niundang na siya sa pagkaulipon sa sala ug nahimong ulipon sa pagkamatarong.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang pulong nga "ulipunon" pwede mahubad nga "himuon nga dili siya gawasnon" o "napugos nga mag-alagad sa uban" o "kontrolado sa uban."
- Ang mga pulong nga "ulipunon sa" o "pagkaulipon" pwede mahubad nga "gipugos aron mahimo nga ulipon ug" o "gipugos aron mag-alagad" o "nga kontrolado sa."

ulo

Sa Biblia, ang pulong nga "ulo" gigamit sa pipila ka mga sumbingay:

- Kasagaran, kini nga pulong nagpasabot nga adunay awtoridad ang usa ka tawo sa ubang mga tawo, sama sa, "gihimo ko nimo nga ulo sa mga nasod." Mahimo kini hubaron nga "Gihimo ko nimo nga pangulo..." o "Gihatagan ko nimo ug awtoridad labaw sa..."
- Si Jesus gitawag sad nga "ulo sa Iglesia." Sama nga ang ulo sa usa ka tawo naggiya ug nagtultol sa mga miyembro sa lawas, mao sad nga si Jesus gigiyahan ug gitultol ang mga miyembro sa iyang "lawas," ang Iglesia.
- Ang Bag-ong Kasabotan nagtudlo nga ang bana mao ang "ulo" o awtoridad sa iyang asawa. Gihatagan siya ug responsibilidad sa pagpangulo ug paggiya sa iyang asawa ug pamilya.
- Ang mga pulong nga "walay labaha nga motandog sa iyang ulo" nagpasabot nga "dili gyud niya putlon o mamalbas sa iyang buhok."
- Ang pulong nga "ulo" nagtumong sad sa sinugdanan o gigikanan sa usa ka butang, sama sa "ulo sa dalan."
- Ang laing sumbingay nga gamit ang "ulo" mao ang paggamit niini sa pagrepresentar sa tibuok nga tawo, sama sa "kini nga abohon nga ulo" nagtumong sa tigulang nga tawo o "ang ulo ni Jose" nga nagtumong kang Jose. .
- Ang sumbingay nga "ang ilang dugo maanaa sa iyang kaugalingong ulo" nagpasabot nga ang tawo responsable sa pagkamatay sa uban ug silotan siya tungod niini.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Depende sa konteksto, ang pulong nga "ulo" mahimong hubaron nga "awtoridad" o "ang nangulo ug naggiya" o "mao ang responsable."
- Ang mga pulong nga "ulo ni" pwede magtumong sa tibuok nga tawo ug kini mahimo hubaron gamit lang ang ngalan sa tawo. Pananglitan, ang "ulo ni Jose" pwedeng hubaron lang nga "Jose."
- Ang mga pulong nga "maanaa sa iyang kaugalingong ulo" mahimong hubaron nga "maanaa kaniya" o "silotan siya tungod sa" o "siya ang responsable sa" o "isipon siya nga sad-an alang sa."
- Ang ubang pamaagi sa paghubad niini nga pulong nag-apil sa "sinugdanan" o "kakuhaan" o "nangulo" o "pangulo."

unang mga bunga

Ang mga pulong nga "unang mga bunga" nagtumong sa bahin sa unang abot sa mga bunga ug mga utanon nga makuha sa kada ani.

- Naghalad ang mga Israelita niini nga unang bunga sa Dios isip halad nga sakripisyo.
- Kini nga pulong gigamit sad sa sumbingay sa Biblia aron magtumong sa unang anak nga lalaki isip unang bunga sa pamilya. Buot pasabot niini tungod kay siya ang unang anak nga lalaki nga natawo sa pamilya, siya ang magdala sa ngalan ug dungog sa pamilya.
- Tungod kay si Jesus ang unang nabanhaw gikan sa mga patay, gitawag siya nga "unang bunga" sa tanang mga tumutuo kaniya nga namatay nga mabuhi pag-usab sa umaabot nga mga adlaw.
- Ang mga tumutuo kang Jesus gitawag sad nga "unang mga bunga" sa tanang mga gilalang, nagpasabot kini sa pinasahi nga prebilihiyo ug posisyon adtong mga giluwes ni Jesus ug gitawag aron mahimong iyang mga tawo.

Mga Sugyot sa Paghubad:

- Ang literal nga gamit niini nga pulong pwede hubaron nga "unang bahin."

usa

Ang usa dako ug maambong nga mananap nga adunay upat ka tiil. Nagpuyo kini sa mga lasang o mga kabungturan. Ang laki niini nga mananap adunay dakong mga sungay o bagot sa iyang ulo.

- Ang pulong nga "usa" mahimong magtumong kini sa baye ug laki nga usa.
- Ang "nati" mao ang bata nga usa.
- Ang mga usa adunay mga kusgan ug niwang nga mga tiil nga magtabang kanila sa pag-ambak ug taas ug pagdagan ug paspas.
- Ang iyang mga tiil natunga sa tumoy nga makatabang kanila paglakaw o pagkatkat sa bukid.

uyon sa balaod

Ang usa ka butang mahimong uyon sa balaod kung kini miuyon sa mando o balaod nga kinahanglan gyud tumanon.

- Sa Biblia, kung ang usa ka butang giingon nga "uyon sa balaod" buot ipasabot nga kini gitugutan sa moral nga balaod sa Dios, o sa balaod ni Moises o uban pa nga mga balaod sa mga Judio.
- Ang uban nga mga paagi sa paghubad sa "uyon sa balaod" pwede ang "gitugutan" o "legal" o "sumala sa balaod sa Dios" o "miuyon sa atong mga balaod."

wala gituli

Ang pulong nga "wala gituli" nagtumong sa usa ka lalaki nga wala gituli sa pisikal.

- Ang nasod sa Ehipto adunay kamando-an sad sa pagtuli. Kung hisgutan sa Diyos ang Ehipto mahitungod sa ilang pagkabontog sa mga wala gituli nagtumong siya sa mga tawo nga gibi-ay biay nila nga dili mga tuli.
- Ang Biblia nagtumong sa mga tawo nga adunay "kasingkasing nga wala gituli. Sumbingay kini nga panultihon, nga kini nga mga tawo dili mga tawo sa Dios, mga gahig ulo nga wala misunod kaniya.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Kung ang pulong nga gituli gigamit o nailhan sa pinulongan, ang " wala gituli" pwede hubaron nga "dili tuli."
- Ang mga pulong nga, "dili tinuli" pwede hubaron nga "mga tawo nga dili tuli" o "mga tawo nga dili iya sa Dios,"depende sa konteksto.
- Ang ubang pamaagi sa paghubad sa sumbingay nga paagi niini nga pulong pwede sad, "dili mga tawo sa Dios" o "masinupakon sama adtong dili iya sa Dios" o "mga tawo nga wala gipanag-iya sa Dios."
- Ang sumbingay nga " kasingkasing nga dili tuli " pwede hubaron nga, "gahig ulo nga mosupak " o "mibalibad sa pagtuo."

walay katapusan, dumalayan, kahangturan

Ang pulong nga "walay katapusan" ug "dumalayan" parehas lang ang gipasabot ug nagtumong sa usa nga anaa kanunay o sa walay katapusan.

- Ang pulong nga "kahangturan" nagtumong sa walay sinugdanan o walay katapusan. Pwede sad kini nagtumong sa kinabuhing walay katapusan.
- Paghuman niini nga kinabuhi sa kalibutan, ang tanang mga tawo magpadayon sa kinabuhi nga walay katapusan sa langit man uban ang Dios o sa impyerno nga bulag sa Dios.
- Ang pulong nga, "kinabuhing dumalayan" ug "kinabuhing walay katapusan" gigamit sa Bag-ong Kasabotan nga nagtumong sa pagkabuhi nga walay katapusan kauban ang Dios sa langit.
- Ang mga pulong nga "hangtod sa kahangturan" adunay ideya sa panahon nga walay katapusan ug nagpahayag kung unsa ang kinabuhing walay katapusan o unsa ang kinabuhing dumalayan.

Mga Sugyot sa Paghubad

- Ang ubang pamaagi sa paghubad sa "dumalayon" o "kinabuhing walay katapusan" pwede ang, "walay katapusan" o "walay paghunong" o "kanunay nagpadayon."
- Ang pulong nga "kinabuhing walay katapusan" o "kinabuhing walay kahangturan" pwede kini hubaron nga "kinabuhing walay kahumanan" o "kinabuhing magpadayon nga walay paghunong" o "ang pagkabanhaw sa atong mga lawas aron magkinabuhi sa walay katapusan."
- Depende sa konteksto, adunay lainlain nga pamaagi sa paghubad sa "kahangturan" pwede sad ang, "anaa siya gawas sa panahon" o "kinabuhing walay katapusan" o "kinabuhi sa langit."
- Hunahunaa sad kung giunsa paghubad niini sa Biblia sa lokal o nasudnong pinulongan.

walay maikasulti

Ang pulong nga "walay maikasulti" literal nga giingon nga "walay ikabasol." Gigamit kini sa pagtumong sa usa ka tawo nga kinasingkasing nga nagtuman sa Dios apan wala kini nag-ingon nga kadto nga tawo walay sala.

- Si Abraham ug si Noe nailhan nga walay maikasulti ang Dios sa ila.
- Ang tawo nga adunay repotasyon nga "walay maikasulti" naggawi sa pamaagi nga naghatag ug pasidungog sa Dios.
- Sumala sa usa ka bersikulo, ang tawo nga walay maikasulti ang uban mahitungod sa iya mao ang "tawo nga adunay kahadlok sa Dios ug milikay sa dautan."

Mga Sugyot sa Paghubad

- Pwede sad kini hubaron nga, "walay sayop sa iyang kinaiya" o "hingpit nga mituman sa Dios" o "paglikay sa sala" o "milikay sa mga dautan."

walay pagtahod

Ang pulong nga "walay pagtahod" nagpasabot sa pagbuhat o pagsulti ug dili matinahuron sa usa ka tawo o naghatag ug kaulaw o kaulawan.

- Ang mga anak kinahanglang magpasidungog sa ilang mga ginikanan. Kung ang mga anak dili motuman sa ilang mga ginikanan wala silay pagtahod.
 - Ang mga Israelita wala nagtahod kang Yaweh sa dihang nagsimba sila sa diosdiosan ug nagbuhat ug imoral nga mga binuhatan.
 - Ang mga Judio wala nagtahod kang Jesus sa dihang niingon sila nga nasudlan siya ug demonyo.
-